

Pomhaj Bóh!

Czisko 1.
6. jan.

74°63
Lětnik 5.
1895.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy kóbotu w Smolerjez knihiczišcežerńi w Budyschinje a štu tam dostacž sa šchwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

Šwjedžen tjuoh fratow, mišioniski šwjedžen.

Mat. 2, 1—12: Póhanšich wjerchow kiž štu s dalo-
teho rańšeho kraja pšichli, widžiš w dženšnišim
šwjatym šeznju šo pšched žlobikom modlicž. Šwoje
šchazy woczinja a wopruja škoto, wyruch a maru. Tak je
prawje. Kaž wulke wěščenje wo poklednim kónzu šiche-
šezijaniškeje wěry je tónle pšichod mudrych. Tak pšchindu
wot ranja a wot wječora, wot polnozy a wot pšhipođnja
a šo sa blidami Bóžeho kraleštwja šezhdaja. Šižo widžimy
to s woczomaj. Ty pak mašch šobu pomhacž. Mišijon-
štwjo je twoja šwjata pšichkušnosč, haj wjele škerje
twoje njekafane wutrobne šamozadanje, jeli šo šwojeho
šbóžnika lubujesh. Wocziń tež ty šwoje šchazy, woprui
wot teho, šchtož mašch. Tón šnješ wošnje dar šhudeho
a šchazy bohateho. Wón jeno na wutrobu hlada. Njesh
štu mudri twoje rjane šnamjo. Jeli šo pak chzech radšcho
s nowšeho čaša šnamjenja, tež na nich njepobrachuje.
Na kupje Šamajka bē čorna žónška žima, kotraž bē šwěrna
Šesufowa wuczomniza. Šhuda bē drje a dosta sa tydžen
s šhudžineje kašy 1 hriwnu a bydlešche w hubjenej šhěžzy,
sa kotruž ty njeby ani 20 hriwnow dostaš. Ale tale šhuda
wudowa móžesh pšchezo Bóha šhwalicž sa wšhitke jeho
džiwny a dobroty a bē runa dušchi, kotraž je wot njebe-
škeho šhleba wšchědnje našchžena.

Šas bē mišionška hodžina, a šchtož wona tónle džen
našhoni, dyrbi wona powjedacž kaž je to šwojemu duchow-
nemu powjedala. „Šnježe“, džeshche wona, „štanwšchi rano
dyrbjach šo na mišionšku hodžinu dopomnicž. O, šrudoba,
prajich, nimam pjenješ sa woprowanje na wječorje. Ale

ja šbėhnu šwoju wutrobu do wyškosčje a praju: Šnježe,
šchtož ty mi tón džen dacž budžesh, to položu do woporo-
weho kašchěza. Něš dopomnju šo, šo je žónška mi hišchě
7 hriwnow winojta sa džělo, kotrež bēch jej pšched lětami
čžinila. Bēch hušchšicho napominala a šlapala, njemóžach
pak pjenješ wot njeje dostacž. Šchto mi nětko praji:
Póščel š njej. Pšochu šušodowu džowčicžku, šo by
sa mnje šchla a pjenješ žadala a kaš šo džiwach, jako mi šti
hriwny pošchěle. — Něš, luby šnježe, jako pjenješ do ruki
dostach, džeshche mi čžert: Ty, štara, chzech ty woprawdže
te šti hriwny dženk wječor sa mišionštwjo woprowacž?
Duž jemu praju: Haj, tyšnu je do mišionškeho kašchěza;
pšchetož dženk rano šym s tym šnješom wucziniš, šo
chžu jemu na wječorje wšcho woprowacž, šchtož wón mi
dženk dari. Ale njepšchěčel šhodži sa mnu do kapale a
da šo na mje pšchi špěwanju, pšchi modlenju a pšchi pře-
dowanju pišchpota mi štajnje do wucha: „Ty, štara,
chzech ty woprawdže wšchě twoje pjenješ dacž?“ Šašo
rjekny: Haj šawěrnje. Bješ tym, šo předaš wo póhanach
powjedash, džeshche njepšchěčel dale: Šapomniš ty, štara,
šo šy něš šhuda a nimash na šwěčje ničšo w domje a
nětko chzech jenu, dvě, šti hriwny wotedacž? Haj, praju
ja, to ja dam. Nětko da wón mi něšchto pod hrjebła a
ja štorčžu jeho šašo do rjebłow a potom wojuje wón
šo mnu a ja wojuju s nim, hacž wón napóšledku woporowy
kašchěž widži, kiž wokoło dže wot jeneje ruki do druheje.
Duž wón mi praji: „Štara, wobšhowaj s najmjeńšcha jenu
hriwnu abo tola 50 nowych pjenješkw.“ Nē, ja praju;
a kaž bēška mi kašchěž pošchěž, čžiknu te šti hriwny nuts

a rjeknu k czertej: „Nětk, pachole, jeli so by muž, dai so na teho a wsmi jemi pjenjesy prjecz.“

Duby cžitarjo! Šhto prajiš ty na to? Kač je s twojim dawanjom sa mišionstwo? Dawasch ty s zyla? a kač hušto? kač wjele? Njedyrbi dha khuda czorna žona někotrehožtuli bjes nami šahanibicz? Sa najwažnišchi a najwyschchi wschěch skutkow kšesczjaniske lubosče so hišcže pschezo psche mało czini. Dajče nam luby dženšnišchi šwjedžen sašo sašwēczič wohen wěrnejje wopornije lubosče k pohanam, naschim powołanym bratram. Hlaj, kač tamni mudri hišcže dženš wjele tyšaz pohanow pyta sa šbožom. D pomhaj jim jo namakacz s twojej modlitwu a s twojimi darami. Šamjen.

Thirsa, abo wabjaza mōz kšizja.

(Pofraczowanie.)

Wona šdychowasche k temu, kiž najsnutskownišche myšle wě. Wjelečo bē so nan k džowzy pokhilit, wōn kšwěšche jeje šdychowanje. „Tōn Knjes dopjeli čzi wschitko twoje proščenje!“ rjekny wōn. A hlaj! wuštšchane bē jeho žadanje w tym šamym wokomiku, jako jo wōn wupraji, ale na druge waschne wuštšchane, hač šebi wōn myšlesche. Tōn Knjes hnadnje to štyšne wołanje jeho džescza wuštšcha a jej bohacze tu proštwu wo mōz a kšoblošč dopjelni. Šedom bē nan te šłowa wupraji, jako wona w wješekej mērze na njeho pohladnyšchi pschistaji: Šamjen, Šesom Šhrysta dla!

To šłowo bē wuprajene. Nan šo saštrōzi, jako by jeho nje-nadžizy jēdošty had kušnyl. Šeho prjedy to pscheczelnj woczj šprostnyšchej, wohen hnewa a šłobow šapasche s nich. Čžemna mōz sašlepjenja hlubokeho hidženja pscheczimo Nazarenštemu a štwjerdženja w mērze wōtzow bēšche šo jeho šmozowala, so pokoczi, jako čžyl pschēd blyštom teho šłowa čžeknyč, kotrej bēšche jemu s jenyj dobom žylu wutrobu jeho džowki wotkryšo. Thirsa pšacjo jenož čžim twjerdšcho jeho koleni wobšchimny, jejna dušcha rželche w nej hač do dna, ale wona čžujesche, tōn Knjes je jej blisko. Nan štejesche kač wot Božeho njewjedra dyrjeny; škōncznje pač namaka šłowa. Šhto? šhto je to čžinič? Na hubomaj mojeje džowki tuto poklate mjeno? Šallaty budž — o nano njeklij! a njehač to najšwječzišche wschěch mjenom! prošesche Thirsa. Njehač Šesufa, nascheho mešiaša! Tu wudyri čžemna škōšč teho nješbožowneho muža.

Wona nana hišcže twjerdšcho wopšchimny, kotryž čžysche šo jej wutorhnyč. Ach, nano, nano! wona prošesche. „Ša žanei džowki wjazny nimam! Ša wotpadna je šo wot mojeje wutrobny wottorhnyla! Prjecz s tobu, ty poklate džeczo! Šo mi wjazny pschēd woczj nješpšindžesch, doniž Nazarenšeho njepokliješ.“ Š tutyjmi hnewnymi šłowami šo wōn s wotmachom wot njeje wottorže a ju s mozu wot šo štrnyšchi se jštwy šlecza. Thirsa kač do womorj na šemju padže. Šako šošo k šebi pschindže, kincjesche jej to poklecze hišcže w wuschomaj, s kotrymž bē ju nan wot šo štorczit. Wona šapadže do čžekneho špytowanja, namaka pač w modlenju položenje. Šwětlo Božeho woblicza šwēcjesche jej do tuteje čžemnosče, jako šo wona w šamotnej jštwi pschēd tym Knjesom bēdžesche. Duž namaka to psalmške šłowo: nan a macž mje wopuščezitej, ale tōn Knjes mi pomha. To šłowo šhodžesche jej w wutrobje wokoło. Nanowu lubošč bē woprowala teho Knjesa dla. Tu wula šo lubošč Boža psches šwjateho Duča bohacze do jejneje wutrobny. Šej dawasche šo woptawacz lubošč Šesufowa a kač wošchewjaty balsam do palateje rany jejneje wutrobny šapasche jej trošcht s jeho hōrkeho čžerpjenja ša nju. Š pošyljenju jej šlužesche, na šwojich kšesczjanškich pscheczelow w pschēdmēšče špominacz a šo s nimi w duchu šhromadžowacz pschēd Knjesowym trōnom. Šak wotmēnjowasche šo w tutej čžeknej nozy, kiž žoneho wošchewjateho španja ša nju njemējesche, hōrže bēdženje s lubošnymi trošchtowanjami hnadny. Šano bu bōle šmērna. Bē šo prawje wutrobnje ša nana modlicž mohla a šo nadžesche, wōn njebudže, hdyž jenož budže šo přeni hnew kuš lehnycž, wjazny na žalōšne šłowo šastorcženja myšlicž. Čžim bōle šo šrudzi, šo ju nan njedasche k šnēdanju šawošč, ale šo bu jej wone do jejneje jštwy pschinjšene. Wona pšakasche, wona prošesche nana s liščikom. Ale podarmo. Wobjed bu jej teho runja do jštwy pschinjšeny, nan s nej ša blidom šedžecz

nječasche. Bo pejnju dobēža wona do ššchēdmēto k šwojim pscheczelow, wot kotrychž bu s kšesczjanškej lubošču powitana. Šo jej toč derje čžinjšche a jeje wulke hōrjo bē jej wo wjele položene, jako bē jim wutrobu wuštšwata. Woni čžitochu hromadžje w Božim šłowje. Wōn ju napominacze, šo by wobštajna wostala w modlenju ša nana a ša jeho wšbroczenje. Pošyljena šo Thirsa dom wrōczi, towarštwu s wēryžny bē ju rošbēhnyšo.

Šak šandže dobry tydžen. Thirsa nana pschezo hišcže šawobladata njebē. Wjazny kōcž bē wona šwoju proštwu wobnowita, ale kōdny kōcž bē šašo wotpokosana. Wona špuschēzi nadžiju, šo budže nana pschewinycž, dokelž jeho twjerdu hlōwu w wēzach wēry šnajesche. Šusto špyta jeho pschi nekajšej škladnosčj w šhēzi šetkaz, ale podarmo. Wōn šo jeje se šamtyškom wobijesche. Pscheczimo jeje šakšni čžinič a jeho w jeho jštwi wopytacž, to šebi wona nješwēri. Wšchēdnje wona nekotre hodžimny w wošchewjazyj gmejnstwje na šarje poby. Bože šlužby wona nētko šjawnje s knjenju šaracku hromadžje wopytowasche. Šesuf bu jej s kōdnyj dnjom drōžšchi. Šajna wutroba pač nješpšesta šo rudžicz wo hluboke sašlepjenje wohenho nana a šo wo wumōženje jeho dušche k Bohu woščaz. Šusto wona tež štroščne domērenje namaka, šo budže Bōh jejnu modlitwu wuštššecž; ale kač je to mōžno, to šebi njemōžesche my licž. Šak bu Thirsa w tutyj čžekšim špytowanju šnutskownje bohacze trošchtowana a šhoni šwērnošč teho dobrego paštrja na wscho waschne.

Nješbožowny nan pač mējesche bjes tym wjele, wjele čžekšich dnjom. Wōn šedžesche s wjetšcha tež šamlutki a k džeku njebē šhamany. Šemu pobrachowasche pač wschitko šwētlo troščta w šurowej nozy rudženja. Mandželšesche šmjercž bē jemu čžekša byla, ale njewuprojomnje čžekšche tuto jene šłowo s džowžneho erta. W tutej čžekšocze džechu wšchelate myšle psches njeho. Šusto pschindže jemu ta myšl, šo by tola šam ras pruhowal, šhto šu profetojo wo mešiašu prajili; hucšišcho hišcže štyškanje lubosče po jenicžkej džowzy, kiž bē jeho wješele byla, tak šo bē nekotre rasy na tym, k nej hicž abo ju šawošč dacz; ale čžemny duch njewēry a pschewēry pschezo šašo na šepšich šacžuczach doby. Šluboko šakorjene hidženje pscheczimo kšizžowanemu poddušy bōry kōžde mjēnišche hibanje. Šnēwanje a njersanje jeho žerjesche. Thirsa mējesche modlitwu, mējesche Bože šłowo, mējesche wošchewjenje kšesczjanškeho towarštwu; jejny wbohi nan pač bē bjes wschěch tutyj pošyljenjow, poddaty čžwilam šwojeje čžekšoty. Wny šo teho dla njemōženy na tym džiwacz, šo jeho psches nahke wotemrēcze lubowaneje mandželšesche hižo jara pschimnjena štrowošč, psches tutōn nowy hišcže šylnišchi štok wulžy čžerpjesche. Wōn dyrbjesche šo na šhorokožo lehnycž.

(Pofraczowanie.)

Ššwjedžen ššjōch kralow.

Šlōš: Dženš šhwalče Boha kšesczjenjo.

Dženš rjana hwēšda s Šakuba
Šab' s Boha šesthadži,
Kiž wulku jašnosč wot šo da,
Ššo blyšczi bjes kōnza.

Ša šwoje pruhi pschestrēwa
Šacž k ludam pōhanškim,
Šdžez šemja je wšcha šacžmita
Š tym blidom pschibojškim.

Ša hwēšda je našč Šesuf šam
Wšchōn pokny lubosče;
Wōn hnadu pschinjške tež nam,
Še pokny šmilnosče.

Šhto nočžyl šo tu wješelicž
Na jeho lubošči
A pschezo štroščtnje ša nim hicž?
Wōn wjedže k šbōžnosčj.

Šo mudri s ranja widžachu,
Kiž bēchu pōhanjo
A ša Šesufom pytachu,
Ššo ša nim wobhōnjo!

„Hdže tež tón kral tych židow je,
Kiz je troscht póhanow?
Wón naš tež i nusy wumóz chže,
Wot šmjercze, wot hrěchow.“

We małym měicze Bethlehem
Po radže wó-zowstej,
Tam narodži so ludam wšchém,
Tež scui póhanstej.

Šmój wukhod wón wot Wótza ma
Wot wšchjeje wěcznosće,
Duž jeho wjena cie-cze dla
Šzo ludy potórcze!

„Ja stoto wěry podam czi,
Wtój luby Jesužo,
A wyruch w mojej modlitwi
Czi pschidam šbóžniko.“

Ta hórka mara njedch tež ma
Šnam' twojoh' cžerpjenja,
Kiz naše dla to na so wša,
Náš wumóz i škajenja.

Ja thudy cžlowjet šhubjenu
A wotročit hrěchenja,
Tež sa mnje pschindže šlubjenu
Wti pomhacž do njebja.

© S.

Wšchelake i bliska a i daloka.

Nowe léto 1895 je so cžicho šapoczalo. Luby hodowny mēr
bē tón ras w wulkim šjawnym žiwjenju pósnacž. Žane njemērne
powjescze njeběchu dušne wobšedženstwo tuteho mēra w krajach
myliše. So by to i dobrym šnamjenjom sa dalsche kročjenje
młodeho léta bylo! So by šloty krajny mēr nam a wšchitim
krajam šdžeržany wosta!

Nasche nowe šhěžorstwome knježerstwo, kanzlerstwo wjetšha
Hohenlohe šwježelje so nimale wšchudžom dobreho doměrjenja.
Najwážniše pschedložki šhěžorstwomeho šejma šu šakonje pschecžiwu
šběžkej. Budže so halle w jednanjach wupošacž dyrbjecž, hacž
njeje jich šškoda sa derje šmyšlene štrony wjetšha džišli jich
wuzitk w bēdženju se šozialdemokratami. Nam chže so šdacž, so
wobštejaze šakonje došahaja pschecžiwu štrachej, kotryž wot anarchištow
hrosy. Šchtož pak šozialdemokratisku štronu nastupa, dža njeje
róšnacž, so wulki džel i nich pschezo wjazy šběžkarške waschnje
wotpoložuje a so pscheměnuje do štrony, kotraž chže drje došpólne
pschemobrocženje šozialnych wobštejnosćow, ale to po žyle mērny
pucžu. Tak dožho, hacž šozialdemokratija i wjetšha i duchownej
bronju pschecžiwu nam wojuje, dyrbi wona tež i tajšej wotpošasana
byčž. To je rošonne a pschede wšchém šhěšcžijanške.

Šruski krajny šejm je so na 15. t. m. powołač. Nadžija,
so so jemu nowy šakon i powyščenju wučerškeje mšdy psched-
požži, je šašo do wody panyša. Šeho najwjetšchi nadawč budže
tón, nimale wjazy nješnješliwej nusy ratarjow wotpomhacž.

Š druhich krajow nimamy wjele šdželicž. Šwježelaze je, so
šebi młody ruski šhěžor Miškawš II. štoku lubošcž šwojeho luda
dobywa. Po wšchém šdacžu njebudže wón i tej krutošcžu knježicž,
i kotrejž hē jeho nan wjazy hidženy, džišli lubowany. Šrangowšy
šu šašo bološcž mēli, so dyrbjachu offižera šwojeho wójška, hejt-
mana generalneho štaba, Alfreda Drenfusa, dla pscherady wótžneho
krajja šašudžicž. Šeho šu i wójška wustorcžili a do šhóstanskeje
kolonije Nowo-Kaledonskeje na cžas žiwjenja póštali.

Š Barlina mamy hišcže pišacž, so je tamna piwowa šwada
bješ wulкими piwarňjemi a šozialdemokratami ššoncžena. Pošledni
budža nětk šašo šakasane piwo picž a piwaržy budža tym šš
piwarškim, kotrychž bēchu jich špjecžiwosće dla i džēla pušcžili,
šašo džēlo dacž. Šsměšne je, so žana štrona njedža pschidacž,
so je pscheminjena. Po šdacžu pak je wjetšchi dobytk pola
šozialdemokratow.

Šody póhanow.

Kaž šašdžene léto, šwjeczeške tež tón krocž šhwacžanske šerbške
towařstwo rjany hodowny šwjedžen, pschi kotrymž so rjane hodowne
špěwy špěwachu a so wšchelake rjane rěcže wodžeržachu a so lubym

džecžatkam wobradžesche. Štary pschecžel towařstwa, š. Gusta
Šataš, pošasa w wjasanej rěcži, w rjanych šchtucžkach na wážnosč
hodowneho šwjedženja. Wty bychmy radži jeho žyly rjany šhubo-
šacžuty pschednosčk tu podali, hdy by nam to rum našcheho šopjena
domolič. Ale hdyž tež jeho rjany hodowny, 52 šchtucžkow dožhi
šhěrlyšch wocžišcžecž njemóženy, kaž rad bychmy to chžyli, tola
lubym cžitarjam i wutrobnej radošcžu jeho drugi šhěrlyšch, kotryž
je na tamnym šwjedženju pschednoschowacž, i wutrobnej radošcžu
podamy. Wón w nim na tych špomina, kotřiz hišcže hodowneho
wježelja, nimaja, na wobohich póhanow a napomina š škutkowazej
lubošcži ša škutk mišionstwa bješ póhanami. A tajše napominanje
je nam wšchitim wošebje džentša wuzitne, hdyž šwjedžen ššjoch
kralow hody póhanow šwjecžimy — na tym dnju, na kotrymž
kóžde léto wobohim póhanam šwój hodowny dar do škollekty ša
mišionstwo bješ póhanami položimy. Šhěrlyšch ma so tak:

Lubi, našch Knješ Jesuž rěcži
Š šwojim póšlam š pošlenjom':
Džicže, wučžcže po wšchém šwěcži
Šbóžny ewangelion.

Šsu pak hižo došhe léta,
Škoro džewjatnacze štom,
Šo šu póšli won do šwěta
Wuššchli wučžicž póhanow.

Džebacž štom pak milionow
Póhanow je na šwěcže,
Póšla teho psches šchtyri štom
Milionow w šhěšcžijanštwje.

Duž nam Jesuž kaže džebacž
Ša tym hacž šchtó mozow ma,
Ššlowu šbēhacž, niz so lēhacž
Š šlužbje Wožoh' kraleštwja.

Nětk, hdyž ššhadžaja te cžasny,
Šo je Bóh tón šrudny špschahw
Wšak wot Šama džecži šašny,
Kiz hē Noah i pokliwacž,

Kiz šu dotal šdychowacž
W cžezkej šlužbje ššklowinštwja
A š nam na placž šašpěwacž
Š wulkoh' šwětnoh' torhoshcžcža;

Duž so chžemy na nich šmilicž
A wo šbóžnej hošcžini
Šim tu powjescž šobudželicž
Jesužowej po šmjercži.

Wty to š přenjom' i modlitwami
Na nich cžinicž možemy;
Š druhom' tež hdyž i špodpjerami
Š špšchemu jim pschindžemy.

Lubi, duž tež ja waš prošču,
Mišionstwo špodpjeracž,
A wam psched wutrobu pošču
Ša póhanow woprowacž;

Šo, hdyž Jesuž budže štaicž
Ššch a dobrých hromadži,
Šo by tež š wam šamohč prajicž
Póšcže š mojej wjecžeri;

Šchtož wy póhanam šcže dali
Wontach we jich šhubjenštwi,
Šdyž šcže ša nich woprowali
To šcže wy mi cžinili.

A hdyž krašne ranje šwitacž
Budže ša waš w wěcžnoscži,
Šo tež Šama džecži witacž
Pšchischli waš tam wježelje.

Džafowna wutroba.

Europiski pschekupz bēšche so na turkowsku kódz podał, so by do rańšcheho kraja puczował. Na swojim puczowanju wobkledžbo- wa muhamedaniskeho njewólnika, kotrehož bēšche jemu žel. Wón so s nim do rěčow da a jako jeho mudreho a sa dobre saczucza pschistupneho namaka, febi jeho žiwjenje powjedacž da. Wón shoni, so bēšche so Abdallah (tak wón rětašche) swobodny narodžił a so bēšche jako jatny do njewólništwa (schklowinstwa) pschischol. To njesbože bēšche jeho jara podtkóćiko a wón czežko pod tym spschahom sdychowasche. Pschekupz bēšche jeho pschezo bóle žel; jeho srudne wobliczo jeho tak jimašche, so sapocza pjenjesy t jeho wuřwobodženju hromadžicž. Wón so teho dla wobhonjesche, telko wufupnych pjenjes je trieba a runjež bēšche to wjele psches dobytł jeho puczowanja, tola tu myřł njepuschczi. Wón s tym kapitanom wo njeho wikomasche, dokelž bēšche tón jeho knjes, doniž na posledku psches jene njepscindžeschtaj. Abdallah bēšche s džela na jeju ros- rěčowanje poskuchał a w wopacžnej myřli, so chyzsche jeho pschekupz jenož teho dla kupicž, so by jeho sam swojeho njewólnika scžinił, stoczi se šapatymaj woczomaj na njeho a sawoła njemdry: „Wy njenujecze so swobodni mužojo a kajtimž kraju wy njewólništwa namakacze, so wy Europisžy sa jeho njepscuchjelow wudawacze a nětk chzeczje wy mje kupicž. Nimam to šame prawo t swobodnosći kaž wy?“ Tak wón hněwny dale rěčjesche. Šako pať tón pschekupz lubosćiwje na njeho pohlada a s miřym hłošom jemu praji: „Ša cze jenož kupicž, so bych tebi swobodnosć dať!“ so Abdallowy hněw lehny a se šylšojtmaj woczomaj swojemu wuřwobodžerjej t nohomaj padže a sawoła: „Moja wutroba tebi škluscha; ja šym na pschezo twój škluzobnik.“

Lubi cžitarjo! Wy šnano so praschecze: Ša cžemu je to powjedańcžko wothladane wot dželbracza, kotrež Abdallowy dóit a jeho dobročjelowy miřy skutk nam saczucž datej. Wone ma hiřcže druhe wažne šwiřowanje s waschim žiwjenjom. Wy macze so sa swobodnych a radži byřcže to wuprajenje druhich: „Wy nješkmny žanich cžlowjekow njewólnižy byli“, so wuprajili, a tola nje- móžecze ani juntrócž t Abdallom prajicž: „Ša šym swobodny rodženy.“ Cžlowjek drje je swobodny štworjeny, tola našchej přenjej šarschej daschtaj so wot škeho do hrěcha sawjesčž a wonaj kaž jeju potomnižy buchu njewólnižy. Muhamedanski tón spschahw cžujesche, kiž jeho cžišcžesche, a pod nim sdychowasche. Wy pať bohuzel spschahw škeho lubujemy a so na žane waschnje sa jeho njewólnikow njewobhladujemy, haj hiřcže wjažy, my mamy so sa šbožownych, myřlimy febi, so šami šwoju wolu cžinimy, hdyž žadoscže našcheje wutroby špokojimy a tola jenož cžinimy, šcžoť našch njespróžniwy podcžiřcžowar febi wot naš žada, haj hiřcže wjažy, našche poddacze dže tak daloko, so našch duch jeho rjeczas šošchi.

Turkowski kapitan džeržesche Abdallah swojeho dobytka dla jateho. Šcžo cžini šty njepscuchjel? Wón chze wař na pschezo škasčž, pschetož wón je mordar a chze našche wěcžne štaženje. Šswjate a prawe šasnje šnjesowe žadaja cžasnu a wěcžnu šmjercž sa hrěchi, a cžert derje wjedžesche, cžeho dla tych cžlowjekow t hrěchej sawjedže. Šo byřchtej naš Boža prawdosć a šwjatosčž šatamalej a šhostanje našch džel byl. Wy dachmy so wot škeho molicž a hrěschachmy s wjedženjom a se šamej wolu a cžim bóle chzeczje našchu swobodnosć poslacž, cžim bóle dyrbicže wulke ša- molwjenje našhonicž, kotrež wschitke hrěchi nam napořoža, so so dopomnicze: Šsmjercž je hrěchow ššda.

Pschekupz mějesche šobucžerpjenje s tym wobohim — a nima Bóh tež šobucžerpjenje s nami? Kaž jara febi tež pschekupz pschjesche, njewólnika wuřwobodžicž, so tola jenož wo jedny šredł jednasche a tón bēšche wufupny pjenjes. Bóh tón šnjes je prajił: „Šsmjercž je hrěchow ššda.“ Dokelž šmy šhrěschili, tež tu ššdu dořtanjemy, jeli so so žadny wopor nje- namaka, kotryž Bóh tón šnjes sa naš pschimosmje. Šdže dha pať tón wopor namakasch, kotryž ma móž a wolu naš s škóćazeho njewólništwa wuřwobodžicž. Šcžo je mjeno teho wopora? Šo mjeno je šesuf. Šižo do jeho naroda so prajesche: Šeho mjeno budže šesuf rělacž; pschetož wón budže šwój lud šbožny cžinicž wot jich hrěchow (Mat. 1, 21). — Wy wobdžiwamy šdobnu myřł pschekupza, pschetož jenož sa wyřoku placžišnu móže teho muža wuřwobodžicž. Šcžo pať je to pornjo lubosći šesufowej a tej placžišnje, kotruž je wón sa naš šaplacžil! Šamny njewólnik šnajesche šamu njeprawdosć, teho dla pschekupzowny wotpohlad

najprijedy njerofymjesche a febi myřlesche, so tón šam na šwój wuřitk džiwa. Móžemy so my džiwacž? Wěcže niž! Šle šajku pschicžinu je wam Bóh dať, so na nim dwělujecze a w waschich wutrobach domerjenje nimacze? Šcžo je šchryřtuř cžinił, so jemu njewericze? Wobhladajcže febi jeho w šahrodže šethsemane, šaf so tam šrwawny pót hrěchow dla pocži, pohladajcže na njeho na šichži a wopomnicze, sa šajku placžišnu je wón to wschitko do- šonjal, — duch teho šnjesa je pschi mni, teho dla, so wón mje je žalbował, a je mje pošłal, so bych pschipowjedal šhudym to ewangelijon; so bych šahojil rořmjecžene wutroby; so bych předomal jatym, so dyrbja puschcženi byčž; a šleřym to šakowidjenje, a rořbitym, so dyrbja t swobodje wupuschcženi byčž (Luf. 4, 18). Šdyž wy nětk wjeřeku powjesčž jeho lubosće ššyschicž, njechali wy so wscheho spschahwa swobodni saczucž a so na pschezo jeho škluzbje poswjecžicž? Luby cžitarjo! Šy šy twojemu šbožniřej t nohomaj panyl, hdyž wón tebi praji: „Ša šym tebe warbo- wał a swobodneho scžinił.“ Šy pošnajesch, so je tebe sa wulki wufupny pjenjes wufupil, niž se šachodnym šlotom abo šleborom, ale se šwojej šwjatej a drohej šrwju.

O, ty nješeski wumóžniko, kotre šłowa móže twoju lubosć wupowjedacž! Šch, so móhl tola kóždy wot naš wotmolwicž: „Moja wutroba je twoja na pschezo.“ Šo bychmy tola druheje wole njemeli, hacž twoju, o šesu! Šwoja lubosć chžyla pschezo našchu wutrobu napjelnicž a tele šłowo so nam do wutroby ša- šcžepicž: „Wy nješcže šami šwoji, pschetož wy šcže drohořupjeni, dha cžesčezje šoha na waschim cžele a na waschim duchu, šotrajš štaj šožej (1 Kor. 6, 20).“

W šlónčžku.

Puczowar po drořy šstupasche. Šeho wócžko do předka hladasche, jeho wutroba hladasche wrócž na šandženosć. Duž bēšche jemu, kaž by so s šoha na poli něšcžo hibnył, něhdže tak, kaž by muž w šchěřm šhabacže ruku posbėnył. Wón horje po- šladny, duž so se šworaneje role něšcžo blyřcžesche kaž hwėřba w nožy. Šune prubi so kaž blyřki horje šybolachu. „Šoklad na roli?“ febi muž myřlesche, „drohi šamjen? Ššmēm to ležo wostajicž. Še, ja pohladam šcžo je.“ Šrucže na blať hladajo psches rolu šhwatasche.

Wón psched tym pošladom štejesche. Wón so pschezo hiřcže tak w šlónčžku blyřcžesche. Puczowar dyrbesche so šmjecž na wulke nadžije, kotrež bēšche mēł. Šschitko njeje škoto, šcžoť so blyřcžiczi. Šo bēšche šrch rořbiteje šchle, šcžoť so tak šwēcžesche. Šon cžriřp bēšche so horje šworat a nětko tu ležesche, so šlónčžko na njón šwēcžesche. Puczowar so wróczi a so pschi tym wschēm wjeřesche. „O ty wbohi cžriřopo!“ febi myřlesche, „šaf so blyřcžišch, hdyž šlónčžko na tebe šwēcži! Š ty wboha, hubjena cžlowiška wutroba! Šaf so radosčž s tebe a s twojeju woczom šwēcži, hdyž so lubosć šoža do tebe wuliwa. Š ty šhuda šemja; ty doło žakosće! Šaf blyřcžišch so jako šahroda šnjesowa, hdyž febi ju se šbožnosćju lubosće wobhladasch!“

Něšcžo t rořpominanju.

Šowu wutrobu. Šólža, šotryž runje jabuka bēšesche, so něcžto praschesche: „Šdy by Bóh t tebi prajił, šcžo dyrbi tebi dacž, šcžo by febi wuprořnył?“

Šólž šnapšcchicziwi: „Mnyřlicze febi na něšcžo t jedži?“

„Še, ja febi myřlu na to narjesche a najšesche, šcžo móhl febi wumnyřlicž, šcžo móhl febi wuprořnyčž.“

Šólž šwoje jabuko pošoži a so šhwilu dopomni. Šotom praji: „Ša bych šoha wo šowu wutrobu prošyl.“

„Šomhaj Bóh“ je wot nětk niž jenož pola šnjesow duchownych, ale tež we wschēch psche- dawarňach „Šserb. šlowin“ na wfach a w Budyschinje dostacž. Ša šcžtwóřčž lēta placži wón 40 np., jenotliwe cžiška so po 4 np. pschedawaju.

Womhaj Bóh!

Číslo 2.
13. jan.

Četník 5.
1895.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Šmolerjez knihiczičezetni w Budyschinje a so tam dostacž sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 up.

1. njedzela po tjoch kralach.

Čf. 5, 8—14: Wy běšcže prjedy czěmnošč, nětk pak scže šwětłoscž w tym Anjesu. Šhodžcže jako džěczi teho šwětła. Teho ducha plód so wopokasuje we wschej dobroščzi a prawdoščzi a wěrnoscžzi. Tež spytajcže, šchto by temu Anjesej spodobne bylo. A njemějcz nicžo czinicž s tymi njepłódnymi skutkami teje czmy, ale šwarcže wjele bóle na nje. Pšcetož, šchtož so sšradžu wot nich stanje, to je tež hrosne prajicž. To wschitko pak budže šjawne, hdyž budže wot šwětła dowjedžene. Pšcetož wschitko, šchtož budže šjawne, to je šwětlo. Teho dla praji wón: Wotzucž, kiž ty spisch a stawaj wot mormych, dha budže cze Šhrystuš roškwětlicž. — Česus bě jene s najwjěschich a najkrafnišchich městow rańsheho kraja. Do jeho templa pšchibohowki Diany czahowasche jich wjele sakrafnjnych tykaj a dla jich wucznych placzesche wone jako šwětlo šwěta. Duž je khorble a šahanibjaze kłowo, kotrež šw. Pawoł pišche: Wy běšcže prjedy czěmnošč. To chze prajicž, so bjes Česistimi žana šchricžka wěrneho wěczneho šwětła njebě. Nasch czaš mjenuje so roškwětleny a šdžělany, wón je w šamothwalenju a šamoczesczenju dale pšchinješł hacž prjedawšche czašy, wón šebi myšli, so je na najwyschschu wyškološč šwětła pšchischol. Šchto pak budže Anjesowny wotšud wo tajkim šwětlu rošoma a wo wschej hordej mudrosčzi, kotraž Boha do khlódka a Šhrystuša do kuczika staji, prajicž? Wy scže czěmnošč, tak směje so šudnikowny wušud a kóždy šprawny kchesczijan wě a wuinaje: Wšchón nasch rošom s mudrosčzu je czma, my šmy kłudne džěczi.

Kak krasne pak je, hdyž móže nětk rěfacž, wy běšcže prjedy czma, nětk pak scže šwětłoscž w tym Anjesu. Prašcheimy so, pšches czo je so tajke wulke pšcheměnenje štało! Wotmolwjenje dawa nam japoschtol k wobšamknjenju nasheho teksta po wajchtarjowym hłobu profety Čef. 60, 1: Wotzucž, kiž ty spisch a stawaj wot mormych, dha budže cze Šhrystuš roškwětlicž. Hladaj derje, dwaj džiwaj Božej dyrbitej so w twojej wutrobje štač, prjedy hacž móžesh ty, kiž so czěmny, šwětlo w tym Anjesu byč. Najprjedy dyrbiš horjestanjenemu šbóžnikej dowolicž, so wón cze w twojej hrěšnej wěstosczi šatraschi a s njeje šbudži, so wón tebi pokaz, pšchi kotrej hłubinje ty na hrěšnym pucžu štejisch, a do kotrehož wěczneho škajenja ty kłodžisch, hdyž so s wutrobu njewobrocžisch. Ale s duchownym šbudženjom hišcže czinjene njeje. Někotryžkuliz wotzuczi drje, ale s tym njestupicže hišcže won s czmoweje jamy šwojeho hrěšneho žiwjenja. Teho dla dyrbi k temu to druhe pšchicž: Stawaj wot mormych. Pšcetož šchto by šhubjenemu šynej pomhało, jeli so by wón wotzucziwšchi se šwojeje šmjercže pošnal: ja hlodu wumru. Wón dyrbjesche tež k temu wotmyšljenju pšchicž: Ša chzu poštanycz a k šwojemu naney hič; jenož tak štupi wón šašo do šlónčnejc neje pruhi luboscže nanoweje, jenož tak bu wón šašo šyn w nanowym domje. Kunje tak dyrbimy tež štanycz wot mormych jenož potom móže naš Šhrystuš roškwětlicž.

Ša to pak dže wotczahowaza hnada nasheho Anjesa: Wny dyrbimy šwětlo byč w tym Anjesu. To pak so po japoschtole na dwojake waschnje pošaje. Najprjedy a pšchede wšchém dyrbi našche kłodjenje kłodjenje w šwětlo

bycz a plód a skutkowanie kwétla budze so pokasacz me wschej dobroczi a prawdosci a wernosci. Werni budzemy k naschemu Bohu a sbóznicej, hdyz i nascheho czitanja w bibliji, i nascheho modlenja, i nascheho khodzenja kemschi a k spowjedzi so pschezo bóle tež posledni kusk ludarstwa shubi. Prawi budzemy psches wodzenje kwjateho Duchu pschezo bóle w tym, schtoz wo naschim bližsim rěczimy, wot njeho žadamy abo kmj jemu winojeci. A na posledku budze dobrocziwosc, czichosc a kmilnosc nascheho bycja snamjo wot lěta k lětu bóle, tak so bo nascheho sbóznikowe pschiklowo na naš poczehnje: Stare wino je lěpsche. Derje, hdyz móže so wo kschesczijanskim žiwjenju rěczec, so je khodzenje džeczi kwétla, potom khwali so i tym knjesom mjeno wo wschěch wězach, potom budze tajke khodzenje bjes mjele klowow kwaricz a wotkudžicz wscho, schtoz je czemnoscz.

To pak žada bebi km. Pawol nět wošebje. Kschesczijenjo durbja kól semje bycz. Duž spyta džeczó kwétla wscho, schtoz jemu w kwěcze napschecziwo stupi, njeczita žane knihi, njekhwali žane człowste skutki, a hdy bychu so najkrafnišche idate, so njeprashawšchi, hacz je wscho to i Boha narodzene a Bohu spodobne. Pschetoz schtoz ma dostatk i Bohom, njemóže dostatk mēcz i njeplódnymi skutkami czemnoscze, ale kwari je mjele wjazy. Haj wschaf je kwjata pschikluschnoscz, so my kschesczijenjo w tutym czasu, hdyz njewera a kza khoble kwojej hlowje posbēhataj, móznischo hacz hewaf pschecziwo bjesbóznemu waschnju kwēdczenje wotpołozimy, so bychny tole waschnje jako bjesbózne a skazaze psched kóždeho woczomaj sjawne czinili.

Tak daj, kschescziano, jasnému kwétlu twojeho sbóznika tebi tak w wutrobje bydlicz, so twoje klowo, khodzenje a žiwjenje kwēt k Khrystušej czehnje, abo hdyz njecha so czahnycz dacz, kwari a sjawne czini. Hamjen.

Thirsa, abo wabjaza mōz kschiza.

(Potraczowanie.)

Thirsa shoni, so je lětar pschischoł, dofelz je nan skhorik. Wboha Thirsa, to bēsche mjele sa nju, pschetoz wona bebi winu domasche, so je nan skhorik. Potom bebi swazi, hischcze ras nana wutrobne prošnycz wo dowolnoscz, jeho hladacz kmēcz; ale sašo to stare, twjerde wotmolwjenje, kiz jej do wutroby rēšasche. Nanowa khoroscz njebē lohka, nichtó njekwēdczesche k njemu, hacz tón, kiz jeho hladasche. S czēžkej wutrobu so wona popošnju na faru poda. Fararka i nej polna dželbracza plakasche, knjes farar pak njepšesta, dowējenje na teho do njeje plodzecz, kotrehoz rada je džiwna, ale tola pschezo krašna. Po khwili so pošylnjena dom wróci. Duzy do kwojeje istwy durbjesche wona nimo nanoweje istwy. Wona pošluchasche, hacz knano njebudze nana rěczecz klyšhecč; ale wschitko bē czishe. Hizo bē ruku na klinku položila, ale njeweri bebi tola woczinicz. S plakanjom a i modlenjom stupi sašo do kwojeje istwy. Kaf rad budžishe nanej wschitko, wschitko woprowala, jenož to jene niz, schtoz bebi wón runje žadasche. Wona bē hotowa, bebi wschitko lubicz dacz, móhla jenož jeho widžecz a jemu w kwēnym wothladanju swoju džeczazu luboscz wopokasacz. Spytowaf, kiz kóždy czas sa dušchu steji, so by bebi skladny wotkuf wotkafaf k swojim lešnym nadpadam, kēdczesche kurowje na nju i tym porokowanjom: ty czinisch njeprawje na nim, ty saprēšesch džeczazu luboscz; ty móhla swoju wēru skradžu džeržecz a tak dale. Satan požadasche ju stacz kaf pschenžu. Ale jedyn stejesche jej k bokej, kotrehoz njekhwata kwēnoscz psches wschitko lešne njepscheczelow nadbēhowanie džēšche. Tež jej placzēsche to klowo jejneho kwēneho a kmilneho wyschisheho mēšniku: Sa km sa tebe prošnyč, so by twoja wera njepšesta. Wona bēsche tež kłaba w swojim spytowanju, so jej wschitka mōz czēšasche, dha ju tola ruzy teho džeržēschej, kiz rošlamane wutroby hoji a jich bolosče staja i njekwēdczej lubosczu, w kotrež je wón tež sa nju kwoje žiwjenje do kmjereče dač. Psches mōz tuteje lubosče bu czicho w jejnej wutrobje; wona saczu Božu hnadu,

modlesche so jora i kłubofa sa nanowe žiwjenje, prošesche teho knjesa, so by jej pschitup k jeho khorokozu pschihotowaf, a postany stroschna wot kwojeho modlenja, so by so w Božim mjenje swazila, k nanej hicz. Sašo pak k jeho durjam pschindze, bē se wschej khrobkoscju won. Duž chyzsche so sašo wrócič a hacz nasajtra czakacz. Wona nastajesche wušchi, hocz njebudze niczo klyšhecč, ale wschitko bē hischcze czishe, kaf kmjertna czischina. W tutej stysnoscz, so móht nan mormy bycz, wotewri durje a stupi do istwy a stejesche psched jeho kōzom. Wón to njebē pynnyč. Wona so wysche njeho pokhili, so by bebi jeho wobliczo webhladała, kotrež njebē sa dolho widžala. Ale kaf ju wutroba bolesche, jako to pschemējenje pynny, kiz bē sa tón krotki czas nastalo. Wona so postrozi psched tym blēdnym, spanjenym wobliczom, na kotrež bēsche so to rudzenje saružo. Wothladowarjei kwinuwšchi, so by woteschoł knje so wona pschi nanowum kōžu w tej myšli, so tuto mēsto tež wjazy njewopušczi. Tak wona khwili kēdczesche, jejne myšle bēchu pola teho knjesa, jejne wóčko wobhladowasche bebi husto to khore wobliczo, kwēru na kōžde jeho hibnjenje kēdczbujo. Skóncznje pocza wón wo knje rěczecz. Thirsa! Thirsa! ju wón spyz i mjenom wofasche; a tón mly synk teho kłowa tej lubowazej džowzy prajesche, so jej nanowa wutroba hischcze kłuscha. Prēnje nanowe pohladnjenje njekwēdczesche na nju panycz, teho dla so wona sa sawēsch pokhili. Ran pak so hndom na nju dohladowšchi rjekny i czicha: Thirsa, Thirsa! moje lube wutrobne džeczó, dje dha ty km? Thirsa so pschi kōžu wotkafnyšchi a nanowu ruku i waha sapšchimnyšchi wotmolwi i wutrobnej lubosczu: Tu km, mōj luby, luby nano. Horze knly pscheliwajo so wona na njeho nakhili a jeho palatej hubje wofoschēsche, jako chyzla i njeju wschitko poklecze i wotkōschecz. Potom wona želnije na njeho hladasche, jako durbjatej jejnej wóczy so bu pomhacz prošnyč. Nětko khory k polnému rošomē pschindze. Pohladowanie na horzolubowanu jeniczu džowku, jejna wutrobnoscz, jejne džeczaze wofoschowanja, prjedy jeho wschēdne mjēšle, czinjachu jemu tak derje, so wón njemóžēsche kwoje prjedy wuprajene sastorczenie wobnowicz, wón bē w wótrym snutkownym bēdzenju. Ale ach! židowstwo w nim doby. Sastorcjenene hidzenje pschecziwo kwjatemu Božemu, jako žalošne poklecze na panjenym israelu ležēsche, poddušy mōznje sbudženu nanowu luboscz. Wón sczahnny kwoju ruku k bebi, kotruž Thirsa hischcze džeržēsche, a woprascha so i krotka: schto dha tudy chzesch, holza? Luby nano, twoja Thirsa tu je, tebe hladacz, tebi klužicz a wokoło tebe bycz w twojej khorolci. Chyzla ras sašo po starym waschnju twoja luba, pēna Thirsa bycz. A to tola kmēm, luby nano? Wotrjeknēsch so potom teje poklateje mēry? D, njerēc wo tym, luby nano, i najmjēšcha niz nětko! Ty km jara khory, to cze potom tak pschima. A schto dha móht cze w khorolci tak derje hladacz, kaf twoja Thirsa, kotruž mēšesche pschezo tak lubo? Nimasch wschaf hewaf tež nikoho na kwēcze, hacz mje, a chzesch tež mje wot so storcžicz? D, nē! to njemóžēsch. Sa so nětko wot tebe prjecz wuhnacž njedam. Budžēsch widžecz, kaf lubo cze bjes wscheho pschemējenja mam. Ty mi tola dasch tudy wostacz, mōj luby nano? S kłubofa sdychnyšchi so stary israelski wotmjelcza. Wón wostaji nětko kwoju ruku, kotruž bē wona pschi tyč poslednich kłowach sašo sapšchijala, bjes wobaranja w jejnej ruzy a dasche bebi jejne majtanje a wofoschenje lubicz. Kaf wješela a džakowna bē wona sa jeho njewuprajene dowolenje, wokoło njeho bycz kmēcz. Hndom prēnju nōz chyzsche wona pola njeho bycz a jeho hladacz a wschē jeho potrebnosče spokojicz. Pschezo mēšesche wona kwoje džēto, pak lubemu khoremu wofschewjenje kicžicz, pak jemu sahkwli sczascz a pschepołožicz, a hdyz so jenož hodžēsche, jemu nēkajku klužbu wopokasacz. Tuta prēnja nōz pola czerpjazeho nana bē jej tež psches to wazna, dofelz bē nōz spominanja na knjesowe czerpjenje. Tu kēdczesche wona w kwojej czischinje se kwojej bibliju, po kotruž bē bebi došyla. Wona czitasche bebi historiju Jesuškoweho czerpjenja a to i tajkim žohnowanjom, kaf zenje prjedy. Wona bē w duchu w Gethsemane a kwjaty Duch mēšesche kwoje džēto na nej. Tak wona mjenje saczu, schto durbjesche parowacz, jako wona czichi piatf swony klyšhesche a na kwoju žyrfwicžu w pschedmēsče spominasche. Wona pak nochyzsche wotstupicz wot nanoweho kōža.

(Potraczowanie.)

Sozialdemokratiski ščežuvar a jeho kónz.

Wotolo leta 1875 bēšche bjes sozialdemokratiskimi wodzerjemi w Scheczejnje jedyn s najwidžanišch Zilowsky. Jeho nan bēšche zyrkwinižy a wotczinižy smyšlenny sastojnik w Frankfurtze, sahorjenny stary wojak, kotryž bēšche swoje džeczi k pošluschnosczi woczahnyl. Wulžy jara jeho rudžesche, so jeho syn na wopaczne pucze pschindže. Nan wojazy wo syna njerodžesche, jako tón w Berlinje wot sozialdemokratiskiej wuczby kamej saklepjenny, jako sahorjenny pschiwšowar noweje wuczby a s dobom jako sazpiwar wery wustupi. Zilowsky s djabelskej srēcziwosczi wobdarjenny mēšesche w tych letoch wulku mōž nad sozialdemokratiskim ludom w Scheczejnje, wón mōžesche s nimi sapoczecž, sčtožkuliz chyzsche. W tajšej šhromadžisnje klyšesche duchowny F., tak tamny s pošbēhnjenej pjašču kwojim kšesčizianiskim pschecziwnitkam pschiwōka: „Dajče šebi wy wot wašcheho Boha pomhacž, nam dyrbja nasche pjašču pomhacž.“ Hōrte kłowa bē tež pschecziwo „kšesčizianiskiej šmilnosci w Bethanien“ (to bēšche diakoniskij wustaw sa khorych w Scheczejnje) rēcžak. Wón bē prajit: „Wohacž nšchak šo tam drje hladaja, ale sa khudnych šmilnosče njeje.“ Wodžer teho wustawa, kotremuž tajku rēcž woczisčezanu pschipōšča, wotmolwi, so budže Bethanien, jeli so Zilowsky junu šhori, sčtož chyzł Bōh wotwobroczičž, rad jeho darmo naslēpje wotžladacž. Wlako njedžel pošdžičko na hašy šylneho muža namakachu, Bōža rucžka bēšche jeho sažaka. Nichtō jeho nješajesche, woni jeho do bližšesche khorownje donješechu a jako Zilowsky — to wón bēšche — woczi woczini, ležesche wón, šylnu pjašč a žyly bof šlemjenny — w Bethanien. Jeho hordosčž drje šo šbēhasche w nim, wón wšchu pscheczešniwoscž wotpošasa, ale njewustawaza lubosčž a wješeka wera diakoniskij Reginy bēšche balsam na jeho niemernu, sabudženu myšl a do jeho bludžazeho pomjedanja šo bōršy dopomnjecze na džecžatstwo a praschenje sa Bohom mēšchachu. Wjecžor pošdže, hdyž bēšche wščitko czicho a jenož mała lampka šo šwēcžesche, diakoniska šaklycha, so šo wón czishe w šwojim ložu modlesche: „Šmilny Bōžo, Šesom Šhrysta, nascheho jenicžkeho šrednika dla, tebye prošču, daj mi tola dženska w nožy kuf španja, potom chzu wēricž, so ty to šy.“ Prōstwa šo wušlycha a khory nawukny šo prašecž: „Knježe, sčto mam czinicž?“ Zilowsky šebi najprjedy myšlesche, so mōže tež jako kšesčizian staw sozialdemokratiskije strony wostacž. Duchowny F. jemu šam radžesche, do šhromadžisny hicž, ale tež wo tym njemjescžecž, kajte bēšche šo s nim pschemenjenje stalo. Wón to czinjescche. Ale na jeho wopraschenje, hacž chzedža jeho, hdyž je k wērije došchek, sa towašcha wobhladowacž, šo jemu s žyly šchiju šmēšachu a jeho wotpošasachu. — „Wera je privatna wēž“, praji sozialdemokratiski program. Tōnle pschiklad nam rošjašni, tak ma šo to rošymicž!

19. mēřza 1878 mēšesche šo bohacze wopytana ludowa šhromadžisna w Scheczejnje, w kotrejž sozialdemokratojo lud napominachu, s krajneje zyrkwije wustupicž. W nej Zilowsky wustupi. Na wšchitke hanjenja wón bje wšesche hōrtosče wotmolwi, štoncznje poš praji: „Šaj, moji knježa, ja šym nēšchto nawuknyl. Šato khory w Bethaniskim wustawje ležach, je mi wšchelake s pošlednich džekacž lēt psches myšle sčto. Tež wšchelake s mojeje mladosče je mi na myšle pschisčto. Duž šebi tež na kłowo pomyšlich: Wotaj šo te mni w cžagu teje nusy! A ja šym šo k Bohu wolač, a wón je mi pomhač. Šaj, moji knježa, hdyž chze šo tež nēšotremu bjes wami šmjecž: ja šym šako nawuknyl šo modlicž!“

Ty mōžesč šebi myšlicž, kajka hara nasta. Napominanje k wustupjenju s zyrkwije poš tež wjele wuspēcha njemēšesche.

Zilowsky je w hubjennyh wobštejnoscžach šo pschezo s nusu bēdžicž mēl, dofelž wjazy šchewzowacž njemōžesche. Šsam by k starym snatym hinkal, so by jich k šwjeczenju njedžele, k domwērenju k Bohu, k modlenju napominal. Pschede wšchem wón prawdu lubowasche. Wón ženje njeby prōšdne kłowa wo wēřach rēcžak, kotrež šnutškownje nashonit njebēšche a juntrōczž wón praji: „Knješ duchowny, wo šlubšchich praschenjach wery s džekacžerjemi hšesče rēcžecž njemōžu a bibliju šo njeswēřju jim wukładowacž, w tym šym šlaby; ale ludžo šebi myšla, so cžlowjel, kiž ma rošom, s žyła wēricž njemōže, — mi je šo šamemu tak sčto — teho dla dajče mi pišma, s kotrychž mōžu jim dopošasacž, so šu woni šawjedženi.“ Juntrōczž pschi špoczatku šwojeho noweho žiwjenja praji: „Ša wšchak hšesče wēšty w wērije nješšym, ale s najmēšcha wšchēdnje Boha prošču, so chyzł mje k wērnosczi domjescž.“ Ščtož poš bēšche špōšnač, by bjes wšesche bojosče wušnač. Wón drje tež dwōjžy jara czujesche, tak wulka je jeho pschikšuschnoscž wušnacž, hdyž šo jemu n. psch. w šhromadžisnje pschiwōka: „Ša

njemēřju do žaneho Boha, ale tón, kotryž je mi wēřu do Boha wšak, rēka Zilowsky.“ Psches najwōtrisče kłowa šo ženje rošhoricž njeda, so by ranjozeho kłowa prajit a ženje jeho horjaza lubosčž k džekacžerjam k temu njesawjedže hidženje pschecziwo bohonym wubudžowacž, hacž runje jemu wjele bohonym njewoda, so bēšche jim džekacžerjom nasčezumač. 29. dež. 1879 jeho drubi ktrōczž Bōža rucžka saja a wón smērom wušny. „Ša wēšesče wēřju, so mje Bōh s hnadu pschiwosmje!“ wjazy ktrōczž wōšpjetowa. Duchowny F. k tej powjesczi wo nim pschistaji: „Šesub praji k njemu: dženska budžesč se mnu w paradisu!“

Wšchelake s bliska a s daloka.

Wulke wichory, kotrež šu pošlednjeho dezembra na pošnōžnym morju sakhadžale, šu tam wšchelake kupy žakōšnje šapucžike. Tež kupa Helgoland je tajtu sčtodu pocžerpika, so je strach sa dalsche wobstacze tamnyh mōřšch kupjelow. Wichor a woda šaj wulki kruč wot kupy wottorhnyloj. Helgolandžy šu deputaziju k kžžorej poškati a wo pomož pošyli. Šhēžor je jim to tež šlubit.

Šhēžor je bywšchemu wodzerjej generalštaba generalej hrabi Waldersee wulki rjad czorneho worjoła špoczžik.

Nasche Berlinke mišionstwo wobroczi šo s prōstwu wo wurjadnu pomož na wošady. Nowe mišionstwo w narašeschej Afrizy je pschewulke wudawli žadač. Pošledne lēt wobšamny šo se šrudnym wōšjewjenjom, so je 80000 hriwnow trjeba, jeli so njechamy šwoje mišionste štutkowanje pomjēšicž. To je wulka licžba, ale sčto je to sa nimale 20 milionow ewangelschich kšesčizianow w Pruskej? Nječ šo woporliwa lubosčž šbudži a pošaje, so nam sa drohe mišionstwo nicžo pscheczežto njeje.

Wērnoscž biblije, šakitana pschecziwo jeje njepschecželam.

Kak šo Israelski lud po nēčim pod Bōžim wodženjom rošwima?

(Wotracžowanje.)

Bōh ludej šakon da psches Mōšsaša.

Pod hrimanjom a blyštanjom hory Sinai Mōšsaš ludej pschipowjedasche, so chyzsche Jehova, kiž jich s Egiptowskeje wuwjedže, s nimi šlub šczinicž. Wón chyzsche jich Bōh byčž a Šrael dyrbjesche jeho lud byčž.

Ty pschecziwnizy praja: njewidžicze šchibake jebanstwo mēšchikow? Mōšsaš je šebi, šo wē, tajki šakon wumyšlit, kajkiž bēšche jemu a jeho mēšchikowskeje šchlacze najšpodobnišchi. Tak popojo pschezo czinja. Pschecziwo temu my prajimy: czitaj jenož 10 kasnje! Wone šo w bibliji šamej štajnje sa jadro šakona wobhladuja. 2. Mōšj. 34, 28. 5. Mōšj. 4, 13. A potom pomyšl šebi na to, so bēchu tolo wotolo šami pošhanjo, kiž šebi pschibohow czinjachu a k nim šo modlachu; so bēšche dellach pschi hōrje lud, kotryž šebi hnydom pod Aronom škote czelo šczini a po pošhanskim waschnju šo šwješesche, jako Mōšsaš šo dlešesche — a Mōšsaš dyrbjal šebi te 10 kasnje k šwojemu wužitkej wumyšlicž? Nē, hdy by chyzł šakon šczinicž, kotryž by šo ludej špodošak a kotryž by jemu wutrobny luda pschibrocžik, potom by to czisče hinal šapoczecž dyrbjal. Najjednorisče žadanja nabožiny a czestneho, dobreho waschnja wón postaji: „Ty dyrbišch Boha czesčicž, kiž je tebye s Egiptowskeje wuwjedč, kotremuž mašč šo sa wšchitko džakowacž, sčtož šy a mašč; ty dyrbišch šwojeju staršescheju czesčicž, ty njedyrbišch mordowacž, ani kranycž, ani mandželstwo šamacž. To šu tajke jednore a dobre myšle, so s dobrym prawom te džekacž kasnje s nowo-testamentskim wukładowanjom dženska hšesče naschim džecžom wuknyčž damy a je sa najjednorisče prawidlo nascheho žiwjenja wobhladamy. Te myšle šu tak wērne, so žadny lud tuteho šwēta je wotpošasacž njemōže; hđež šo wucža, pošhanjo je pschiwosmu a praja: „Šaj, to je prawo. Ščlowishe šwēdomnje jim pschihlošuje a s tym wobšwēdčujuje, so šu Bōže wēczne kasnje. A tola tute jednore kasnje w žanym pošhanskim šakonu cziste a jašne w tym šwišowanju njewustupuja.

Wot pschecziwnikow je šo husto prajito: „Pōžeziwoscž a dobre waschnje s nabožinu nicžo czinicž nimataj. Ščtož hinal rēczi, je njerosomny abo hečšler.“ Tak praji n. psch. Bebel. My jim wotmolwimy, so je dopošasana wēž, so šapoczatt wery w Šraelskim ludu žyle kručje šwišuje se šapoczattom najjednorisčich šakadow dobreho waschnja. To je runje to, w czimž šo wšchitke pošhanske wuczby wot šjewjeneje nabožiny rošdželuja, so pola pošhanow husto

wěru a najdźiwisše wašnje hromadže nadeńdžesć (njepózcziwošč, mordarstwo, rubjeństwo atd.), so pak w Israelskim ludu wote wscheho spoczatka myšl psche wscho klinezi:

„Prawa Boža služba dyrbi stajnje s dobrym ludowym waščnjom sjeđnoczena byč.“

Sastup je wotewrjeny.

Rónz wulkeho róžka 1871 wójsko franzowskeho generala Bourbaki wot Němskich sbite t Schwajzarškim mjeseam pschiczeže. — Wyschł psches mjesu pscheńdže a pschińdže t Schwajzarštemu generalej Herzogei, so by s nim jednal, hačz šmėlo franzowske wójsko do Schwajzarškeje saczahnyč, so by wulchowane bylo. Wón běšche wschón njeměny a proschesche, so by šo wěz, tak kšětsje hačz móžno rošbudžita, dofelž běchu Bruszy blifko a dofelž běšche franzowske wójsko w srudnych wobstejnoscjach. 1. małego róžka rano šo wuczini: franzowske wójsko šmė do Schwajzarškeje saczahnyč, jeli so wojazy šwoje brónje pschi mjesy wotpołoża.

Franzowski wyschł šo hnydom wróći a šwojemu generalej powjescz pschinješe. Tón hnydom šwojemu adjudantej praji: „Njekomdžmy šo ani minuty, pschetož džen šwita.“ Wojazy běchu w wulkim njeporjedže a kłodžachu zyle storhani; na dobo běšche po zlym lehwje wulke wolanje šlyšecz: „Do Schwajzarškeje! do Schwajzarškeje! Sastup je nam wotewrjeny.“

Róždy postany, sadwėlowazy šebi noweje křobkoscje nadobuchy; wulka czrjoda ludži, křitiž běchu šami špróžni a wošlabnjeni do šněha padnyli, hđež na šmjercz cžafachu, šastawachu a dale křabkachu. Šrudny cžah trajesche na 48 hodžinom. Šako mjesu pschetročžichu, kóždy wojak šwoju tjeľbu, kóždy wyschł šwój tešak položi. Šajka běšche to boloscž, so dyrbjachu bjes brónjom saczahnyč! Šo pak běšche wuczinjene: pak brónje wotpołożicž, pak wonkach wostacž. Ale wonkach běšche hubjenstwo, šyma, šmjercz a jastwo; tamnu štronu mjesy běšchtej wěstoscž a žiwjenje. A to wulke wójsko cžehnjesche do kraja, w kotrymž žyrodu, měr a wěstoscž namaka.

„Sastup je dowoleny!“ to pschipopwjeđa tež ewangelion. My móžemy žiwjenje, w kotrymž hubjeny kónz na naš cžaka, s druhim mēnicž, w kotrymž lėkarštwu ša našche cžerpjenja, kónz našcheho bėdženja, wodacže našchich hrėchom, měr ša našche wutrobny namakamy. Wonaj staj dwaj krajei, kotrejž šwjate pišmo šwėtne a Bože abo njebjeske kralestwo mjenuje a bjes wobėmaj je mjesa. My njemóžemy s dobom we wobėmaj žiwi byč, ale dyrbi-my šebi jene wušwolicž:

Na jenyh bohu je:	Na druhim bohu:
Hrėch,	Šswjatosčž,
bojoscž psched šmjercžu,	měr a poloj,
hrjebaze šwėdomnje,	dobre šwėdomnje,
wotročžstw,	šwobodnoščž,
nješbože,	šbože,
šadwėlowanje,	wjėšeka nadžija,
wėcžne šatamanštw,	wėcžne žiwjenje,
czwila.	šbóžnoščž.

Na mjesy wobėju kraleštwow je křiž postajeny. Psches wumrėcže Šžyna Božeho je sastup wotewrjeny. Wuczinjene je s křwju Šesom Křhřsta podpřšane. Šchtóž po nim cžini, šastupi do kraleštwu šboža. Musne je, brónje wotpołożicž, šo poddacž. Šo je jenicžli wupucž se štrachoty, w kotrejž šmy, ale wupucž, kotryž nam sastup t šbožu bjes kónza wotewri.

„Njekomdžmy šo ani minuty, džen šwita!“ praji franzowski general. Njekomdžmy šo ani minuty, tež my prajimy, džen šudženja, džen, na kotrymž budže ša naš pošdže, móže bóršy šakšwitacž.

„Šak čžyli my wuńcž, hdy byčmy s tajkei křašnej šbóžnoščju nicžo njerodžili“ (Šebr. 2, 3).

Šbóžny domkřód w Božej nožy.

Našch hodowny šchtom w domje bė hižo hotowy a wupřšcheny. Džeczi šahnachu šebi w cžmowej štwje cžaj cžafanja a nadžijena. Našcha latarna magiza s hodownymi wobrašami wot Marjineho pschipopwjeđanja hačz t cžėlanju do Ežyptowskeje, wo cžimž čžyčmy špėwacž, bė runje s pošlednim molowanjom hotowa jako něchtó do mojih durjom křapasche a wulka žónška s křėtro cžėrwjėnymi wlošami šo ša přėdarjom pola wojakow woprašcha. Wona na mnje hladašche a bėše wlošy wohladawšchi, džesche wona: „Šaj,

wy šcže tón šary křješ, kotrehož wón mēni.“ Šišcže pschėzo nje-wjedžach, šchto wona čžyšche. Šapošledku džesche: „Ššmy kóžnižy s Šitawškeje a pschijėdžemy jow do Šarlina. Šu je mój nan pschėzo do tuteje žyřkwe křodžit; něk je wón šmjercz křory a čžyšche rady Bože wotkřasanje wot štareho křjesa dostacž. Šójcže tola rucže šobu.“

Ššo šwoblekawšchi křožuch wjach šwjate šudobje a džėch ša žónškej. Šschinđžechmój t Ššpřewi. „Šu byđlimy w šednym cžolmje. Šedž-bujcže, šo njepanjecže.“ Bė cžma a hladač, cžėnta dešta bė wot jeneje kóžje na druhu položena, bjes nimi woda w hlubokoscži. Njemjedžach lėdma, šak mójach tam pschėncž. Wona cžehnjesche mje pomaku ša šobu, bėchmój škóncžnje pschi šednym cžolmje. Šėšechmój dele; tam ležesche w kóžnej komorzy, cžišcže šwoblekany, cžornu šomocžanu cžapku na hlówje šchėdžimž s njemurjekliwje pschecželnimym wobli-cžom. Wón šcže cžapku a wokošcha mi ruku. Šėžesche dołhe žiwjenje ša nim. W šwobodnych wójnach bė šobu wojowak, potom wjele na morju a na kanalach jėšdžit; njebė jemu nicžo wostalo hačz jeho šwudowjena džowka a džėczi-džėcžo, kotrejž wobė ša bėko-pschikřytym blidom šedžachu. Šako šo špomjedž šapocža, wón ruzy štyknywšchi rėcžesche, ja šam hišcže wšchėlake pschistajejo se šwojeho žiwjenja, šchtož jeho třšchesche. Šo šwjatym wotkřanju ležesche wón cžicho, ruzy na wutrobne štyknywšchi — wobraš najhlubšcheho mēra.

Šeho komorka bė šama kóžicžka, kotraž runje se šwojim wo-byđlerjom pschidžje t brjoham wėcžneho žiwjenja. Šišcže raš wokošcha mi wón džakownje ruku. Ša lešech horje. Šonkach bė wješeke žiwjenje, ludžo křwatachu s hodownych wifow domoj t wobradženju, w wjele domach bė hižo šakšwėcženy hodowny šchtom widžecž. Ša pak špomnich na štareho Šimeona tam dešach w cžolmje a na rjany hodowny dar, kiž je jemu pschihotowany a na hodowny šchtom tam horkach, kotrehož šwėžy jemu hižo napschecžiwow šwė-cžachu. Šišcže tu nóz wumrje wón. Šeho cžėko bu do žynko-weho šakšcža položene a tón šaletowany, a w nalėcžu wša džowka wormeho nana šobu šo by wón wotpocžował w domišniškej šemji. Šo bė tež Boža nóz tam dešach na Ššpřewi.

Ššlyšy diaconišy.

W šhorownej křėži namakamy wošebneho křoreho, pošneho bolostnych brjodow, kotrejž wšchak bėchu šcžėhwiti jeho žiwjenja. Šak hušto hačz diaconiša jeho rany wobalešche, šo leštratiške šłowa s erta šđėkaneho muža muliwachu. Diaconiša kaž prošcho na njeho pohladny, ale nicžo njepřaji. Šak bėšche wjazy dnjom. Šako šašo raš wobalku přecž wša a ranu myjesche, wón šašo šakrowašche. Diaconiša wot šwojeho džėka wócžko njewotwobroczi, ale bjes teho šo bėšche to čžyšla, bėchu jej šlyšy do woczow štipike a jena šlyša na ranu padže. Šhory to widžesche a cžujesche. Wón praji s mjėškim hłošom:

„Ša šym njepřawje cžiniš; wodajcže mi! Šane leštratiške šłowo njedyrbi wjazy psches mój ert pschincž.“ Šotom bu wón cžichi, kaž bėšche jeho hladačka byla.

Šo je přėdowanje, kotrejž bjes šłowow tch dobydže, kiž do Božeho šłowa njewėrja. Ale tež šłowo w prawym cžajhu rėcžane je křašne, kaž šłote jabłko w šłėbornej šchli.

Nėšchto t rošpominanju.

Ša dobre nicžo dobre dacž, je šly škutł,
Ša ške ške dacž, je wopacžna rada,
Ša dobre ške dacž, je hřošne šmyšlenje,
Ša dobre dobre dacž, je šdobna myšl,
Ša ške dobre dacž, je dobrý a pobožny škutł,
A na tym pošnajesch praweho křšesčijana.

„Šomhaj Bóh“ je wot nětku niz jenož pola křjesow duchownych, ale tež we wschėch pschė-dawařnjach „Ššerb. Nowin“ na wřach a w Budyšchinje dostacž. Na šchtwórcž lėta płacži wón 40 np., jenotliwje cžizla šo po 4 np. pschėdawaju.

Womhaj Bóh!

Czytło 3.
20. jan.

Lětnik 5.
1895.

Serbske njedzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Šmolerjez knihiczišcezetni w Budyschinje a šu tam dostać ja šchwórtlětnu pschedplatu 40 np.

2. njedzela po tjoch kralach.

Jan. 17, 8: Te słowa, kotrež ty mi dał šy, šym ja jim dał, tak praji tón Anjes k swojemu njebjestemu Wótzej. To je po tajkim tón bohaty pokład, kotryž je wón i njebies sobu pschinješt, to drohe wotkasanje, kotrež je wón tym šwojim sarostajil: te słowa, kotrež je jemu tón Wótz dał. Jeho słowa nještu te słowa, kotrež je wscheho-móznj stworiczel njebies a semje k jandželam abo cžlowje-kam rěčal, ale kotrež je Wótz wot spoczatka a wot wěcz-nojće k swojemu jenicžkemu narodženemu šynej rěčal, i kotrymž je wón jemu šwoju zylu wutrobu woczinił, šwoju zylu lubosć jemu wuprajil a jemu wschitke wězj pschepodał. W tnychle słowach je po tajkim zyla lubosć Boža, jeho zyle byče, jeho žiwjenje. Šchtóž je ma, tón ma wschitke pokłady wutroby, doma a krašnosće Božeje. Duž praji šwjaty japoschtol Pawoł k tym, kiž tele słowa maja w šwojej wutrobje a w šwojim duchu: Wschitko je wasche.

Kotrežkuliz słowo ty wosmjesch i bohatsstwa tuteje krašnosće Božeje a Šsynoweje, kóžde je plód se šchtoma žiwjenja ša hlódnju duschu. Wino i njebjesteho winoweho pjenka, kotrež šwjepeli wutrobu po žiwym Bohu lacžnu, šwjepeli, šchtóž i njeho je a pije, ma wěčne žiwjenje a njebjeste wješele hižo tu na semi. Te słowa, kotrež ja rěču, šu duch a žiwjenje, praji tón Anjes a šwjate pišmo šwědczi wo nim: Bóh je jemu wučeny jasył dał, rěčecž je spróžny mi w prawym cžaku. Wjazj hacž 18 lěstotkow je šo minyło po tym, šo je jeho šwjaty tele słowa rěčal. Abó ta duscha, kotraž po nich žada, móže je dženša hišcže

čerštwie i najnutriškej šwjatnizy teho wsacž a šlyšhecž, kiž je wčera a dženša a tón šamy do wěčnošće. Nimamy jenož pišmiki słowow, kotrež šu Wótzowe słowa, mamy tež šwjateho Ducha, trošchtarja, kiž tnych šwjatnych trošchtuje, jich dopomnjejo na wscho, šchtóž je tón Anjes k nim rěčal. My nješlyšimj jenož jeho słowa, ale my šlyšimj jeho hlóš a cžujemj w šwojej duschi dychanje jeho erta. Duž praji tón Anjes: Moje słowa nješahinu. Wone maja nješachodnu móž a dopjelnja to pschezo a pschezo. Šchtóž to šhoni, tón praji polny wješela a džaka: Ty mašch słowa wěčneho žiwjenja. Šytaj, luby cžitarjo, cžitajo abó šlyšchejo słowa twojeho hnadneho a móžneho Anjesa, w tebi prawje žiwu cžinicž tu myšl: Tón Anjes rěči ke mni, wón čže mi dacž, šchtóž je jemu tón Wótz dał. Šchto móže cže hlubšcho pokorjecž, šchto móže cže wyschšche pošbėhnyčž. Šchto móže twoju wutrobu bóle wot wscheho wotčahnyčž, hacž ta myšl: tón Anjes rěči ke mni, hacž šbóžna wěštosć: Wón čže mi to słowo dacž, kotrež je jemu Wótz dał! Šchto móže twoju wutrobu bóle špotojicž a šmėrowacž, hdyž šo wjeczor lehnješch na šwoje ložo, šchto móže cže, hdyž rano stanješch, bóle pošylnjowacž k džėlam, cžerpjenjam a špyto-wanjam dnja, hacž jene słowo twojeho lubeho Jesuša? Šchto móže twoje zyle žiwjenje bóle žohnowacž a šwjecžicž, hacž hdyž móžesch kóždy džėn prajicž: Dženša šym jeho hlóš šlyšchal, mojeho šwėrneho pastyrjowy hlóš! Šamjen.

Thirsa, abo wabjaza móz kschiza.

(Potraczowanie.)

Bórny lekar choroscź sa pschewinjenu spóśna, njesamjelcza pať pschi tym, so je ł wotkhorjenju wošebje džowznye šwérne wot-
hladanje a luboscze poľne škuzenje wjele pomhało. Nan pschi
tym poľny džaka na Thirsu pohlada, kotraž so na tym drje
wješelesche, ale w šwojej wutrobje so temu džakowasche, kotremuž
jeniczy so džakowacz škuschesche.

Tak sanđze wjazny njeđzel. Thirsa mózesche jenož porėdko a
jenož na krótki czaš šwoju šwérnu pscheczelnizu na farje wopytač.
Sa to mózesche šebi pať s njej storo wšchėdnje list pišacz. Listy
bóle šhonjeneje a starscheje pscheczelnizy czinjachu jej wulzyschnje
derje. Druhdy tež duchowne šłowo šbudzowanja a trošchtowanja
pschistaji. Wodnjo njenamaka wona tak porėdko czaš ł pišanju,
dokelž nan jeje tehdy parowacz njemózesche; w czichich nozach pať,
kotrež pschi khorym pschebu, bė pódla Božeho šłowa to jej naj-
lubšche, hdyž mózesche šwoju wutrobu lubowanej Marji wušypacz.

Thirsa so dohlada, so nanowe wóczo se špodzimanjom na
njej wotpoczowasche. Pschetož wón njemózesche potajicz, so
Thirsyna njeruštawaza, wodnjo a w nozy, njeđzelu jako njeđzelu
jenajša luboscź a šwérnoscz a jejna czicha radoscź a smérnoscz
hłuboki saczišcź na njeho czinjeseche. Šewal bė wón Thirsu
hinašchu šnał. Wona bė drje wjele mišoscze pscheczimo starschimaj
wopokasala, ale wona bė jenicze dzěcjo bohateju starscheju, kiž
bėšchtaj jej wjele pschehladałoj. Wšchitke požadanje bėšchtaj jej
špokojiłoj. Tak bė wona kšetro do šwėta a šahnėwana była.
Nėtko pať nan tule džowka ł šwojemu špodzimanju wodnjo a
w nozy šprózniwu w jeho wothladanju widžeseche. Wutrobnje rad
woprowasche wona sa njeho doľhe njeđzele wšchitko wjekele a wšchu
wuprawu. A pschi tym njebė na njej niczo pytnycz, so by jej to
czežko panyło. Šejne jenicze žadanje bė, nanaj škuzicz. Š wot-
khorjenjom pať džeseche pomalku, a wobstarny nan bė hušto kšetro
wobožny a jeho pschinarodžena nahłota dušche da so potom hušto
w wótrych šłowach šlyšcycz. Thirsa wosta pať pschezo czicha.
To wšchitko dyrbjesche nanaj nadpadnyč jako poľne pschemėnjenje
we waschnju jeho džowki. Tak dha jeho wóczo hušto se špodb-
njom na njej wotpoczowasche. Š jenyum dobom pať by so jeho
wobliczo šašo šmorsczěziko a wón by šapanył do czėmnych myšlow.
Wón mějesche sa to, so je jeho džowka wot israelskeho Boha wot-
panyła. „Thirsa je kšesczijanka!“ to by jeho kaž blył psche-
czahnyło. A tola šebi wón na drugej stronje tež njemózesche
potajicz, so škóncznye tuto jemu tak špodobne pschemėnjenje
w Thirsynym waschnju ł jejnej kšesczijanškej wėru hromadže dže.
Tute myšle kšodžachu hušto psches njeho. Wón czujeseche pschezo
bóle, so jeho šatwjerđzene hidjenje pscheczimo kšesczijanštwu
wotebjera pschėd mozu teje luboscze, kiž ł žyľeho waschnja jeho
džowki so na njeho wuliwasche. Teho pať so wón šwėru hladašche,
so by niczo wo tym njesarėczal. Tež Thirsa zenje wo tym ł nim
njerėczeseche, czehož bu jejna wutroba poľna. Šzim šwėrnischo so
wona sa njeho modlesche a to, kaž so šdasche, niz bjes nadžije.
Šej bė to šłowo wažne, na kotrež ju raš duchowny fedžbliwu
czinjeseche: 1 Pėtr. 3, 1: „So bychu tež czi, kiž šłowu njewėrja,
psches šadzerjenje tych žonow bjes šłowa dobnyczi byli.“

Naš popoľnju bėšche so Thirsa w tej myšli, so lubowany
khorj drėma, kuf sesady łoza šynyla, bibliju w rukomaj džeržo,
kiž bė pschezo bóle jejne wjekele. Šėdom bė šhwilku cziťala, dha
šakšyšcha, so so khorj hiba. Nan bė so pošunyl a hladašche sa
njej. Čhzešch něšcto? so wona kšėťse woprascha. Nė, ja jenož
špacž njemóžu. Widžu, so cziťašch. Cziťaj mi tež něšcto!
Thirsa šarža, njewjedžizy hacž ł bojoscze abo ł radoscze. Wona bė
šapoczala šezjenje šwjateho Šana cziťacz, a cziťasche nětko dale hacž
ł šydomnatej šchucžzy, w kotrež tu prajenemu israelej tak wohidne
mjeno Žesuf Šchryštuf šteji. Wona to mjeno bojašniwje, tola pať
š frutej rėczju wupraji. Duž rjekny nan: myšlach šebi tola
hnydom: to šu wėscze te knihi kšesczijanow. Thirsa! Thirsa!
Wón to bóle ł miľym hłošom rjekny, želniwje ł hłowu wijo.
Thirsa pohlada ł wócžkom prošazeje luboscze na njeho, a jako
so wón wobroczi, so by šwoje šylš potajil, cziťasche wona dale.
Dokelž pať bė nan wotwobrocženy, njewjedžeseche wona, hacž
drėma abo pschipošlucha. Wona cziťasche nimale hacž na kónž
druheho stawa. Duž wón šam ł šebi šaborbota: to je wšchitko
tola jenož lža a bašnicžta, wono so drje tež rjenje pošlucha,
ale woni powjedaja wo tym powėšnyjnym, šchtož čzedža.
Wótšišcho wón potom ł Thirsy rjekny: pschestaň ł cziťanjom!
To wšchitko tola njeje wėrno. Thirsa pať wotmolwi: njeđyrbju

hišcze něšcto mało cziťacz? Tu runje historija wo wošebnym
wuczenym a wšchšchim našeho luda pschindže, to budže so czi
špodobacz. Nan so mjelcžo na druhi bok lehnj. Thirsa cziťasche
Šnjesowe rešřezowanje ł Nikodemušom. Tuto wulke šłowo
w nufnocze noweho naroda cziťasche wona ł wušbėhnyjnym hłošom.
Nan, so rucze wobrocziwšchi woprascha: šcto to bė? cziťaj to
hišcze raš. Wona to czinjeseche. Nan bėšche so ł wulkej
fedžbliwoscze pošluchajo w łožu pošbėhnył. Wona pschindže hacž
ł 14. a 15. šchucžzy, hdyž tón Šnjes wo kšoporowym hadže rėczji,
wo kotrymž šchtwórtė knihi Mójsašowe pišaja: tón Šnjes džeseche
ł Mójsašej: „Šcin šebi kšoporoweho hada a powyšch jeho na
žerdž, a kóľdy škušany, kiž na njeho pohlada, budže žiwny wostacz.
Duž šczini Mójsaš kšoporoweho hada a powyšchi jeho na žerdž, a
hdyž něľoho had škuša, pohlada wón na teho kšoporoweho hada
a wosta živy.“ Nan so džiwasche, so wo tych historijach, kotrež
w jich židewštim šakonju pišane šteja, tež knihi tych kšesczijanow
rėczja. Wón wša bibliju, pschehlada knihi Mójsašowe, psalmny a
prošetow a pschepnta tež to, šchtož bė Thirsa cziťala, a cziťasche
šam Šanowu šchėpnatu šchucžku: „Tak je Bóh šwėt lubował, so
je šwojeho jenicžteho narodženeho Šsyna dał, so bychu wšchitku,
kiž do njeho wėrja, šhubjeni njebyli, ale wėczne žiwjenje měli.“
Wón šawosta je šwojimi myšlemi šhwilu pschi tutym šłowje.
Potom so na jene dobo šhrabnywšchi, jako by so na kromje
škaženja widžal, czibny knihi na šwój wodžew a šaštonawšchi
wobroczi so wot Thirsy ł šczėnje.

Thirsa, derje šrosymiwšchi, šcto so w nim stanje, pošoji
knihy mjelcžo na bok. Šejna wutroba bė poľna czicheho džaka
pscheczimo temu Šnjesej. Wona jeho hnadne wodjenje špóśna.
Šejne modlenje wo nanowe wobroczenie štupasche pschezo wšche.

Wo tym njebė dale niczo wjazny bjes nimaj rėczane. Wot
nětko pať cziťasche Thirsa w bibliji pschezo jenož pschėd nanowymaj
woczomaj. Wona cziťasche cziťasche, doniž tón Šnjes raš šašo durje
njewotewri. So bė nan wot teho, šchtož bė šlyšchal, jara pschimany,
mózesche wona na nim pytnycz. Wón tež to, tak jara to
šlyšchane štajnje w nim džėla, pošnacž da psches to, so našajtra
so šwojeje džowki woprascha: praj mi, Thirsa, fak tola tón
šchpruch wo nowym narodže rėkasche, kotryž ty wczera cziťasche?
Thirsa jón jemu rad praji a so nad tym wješelesche, so wón te
šłowo rošpominašche w šwojej wutrobje.

Nanowa njescžėrpliwoscž drje druhdy šašo wudyri, wona pať
bė jenož cziť pscheczelnischa pscheczimo njemu. „Šaj“, praji nan,
hnuty wot tuteje džowznyeje pscheczelnoscze, „to dyrbju rjež, ty
bėšche drje pschezo luba holecžta, ale šajke pschemėnjenje so ł tobu
je štało, to njemóžu šapšchijecž.“ — „Nowy narod psches wėru do
Mėšiaša!“ šchufotajche wėrjaza džowka mjelcžo kaž hanibicžimo,
„šotruž je šebi tón Šnjes wušwolil a w pjezy špytowanja wušchřěl.“
Duž nan rjekny: „Thirsa, powješ mi raš šprawnje, šcto tola je
cze nawabil ł kšesczijanškej wėrje? Ša šebi hišcze njemóžu
myšlicž, fak je so to štačž móhlo; wupowjedaj mi raš wšchitko!“
Thirsa to rad czinjeseche. Šcto mózesche jej bóle po myšli byčž,
hacž šajki wot nana šlicženy šamylł, na wodženju jejneje dušche
móz šłowa wot kschiza jemu pošalacz? Tak wupowjeda wona
nětko ššawnje ł džėczazej luboscze tón žyly kšód, kotryž je ju Boža
hnada wjedla. Wona špomni na džėczazu šchulu. Wot tam?
„Wot šchule šem je to pošlecze na naš dom pschišchlo. Budžich
šebi to jenož wot našdala pošmyšlicž mohł!“ praji nan. — „Njekň
radšcho, požohnowanje, luby nano!“ wotmolwi Thirsa, psches na-
nowu pscheczelnoscž kšróblischa, „š najmjeňšcha sa mnje, a šcto wė
— ty njewėšch, šchtož ja wėm.“

(Potraczowanie.)

Wėrnoscž biblije, šakitana pscheczimo jeje njepscheczalam.

Kak so Israelski lud po nėczim pod Božim wodženjom
rošwima?

(Potraczowanie.)

Wopory.

Wopory, kotrež bėchu drje w najštaršich czašach hižo wasch-
nje a šu tehdom wėscze se wšchelakim pošhanškim waschnjom namė-
šchane byle, njeje Mójsaš šam šariadowal, ale tež ł nabožiniškim
myšlemi napjelnil. Wopor jako džak, jako dar ša Boha, poš
wšchitkich ludow nadeňđesech. Šola Šraelskeho luda pať je we
woporach hišcze wošebita myšl, kotruž druge ludy ani njėšaja:
Wopor je šnamjo, kotrež Bóh se šameje šmilnoscze ludej dawa

šahubjenju hrěchow. Najjašnischa je ta myšl w jutrownym jehnjeczu (Bašah) wošnamjenjena (2. Mójš. 12. 13.). Tak šu wopory žiwe pschihotowanja na to wujednanje, kotrež chyzische Bóh je šameje šmilnosće w Tesom Šhryšćeže dacz.

Hdyž šo pošdžišcho w 51. psalmje praji: „Tebi njeľubja šo wopory, ja bych je czi dacz; a šapalne wopory tebi šo njeľpodobaju. Wopory, Bohu špodobne, šu tyšchny duch; tyšchnu a rošlamanu wutrobu njeľbudžešch ty, Božo, šazpicž“, a podobnje Ps. 40, 7—9, njerěczi šo i tym pschecziwo woporam jako tajkim, tak mašo kaž 1. Sam. 15, 22: „Boškuschnosć je ľešcha, dnyšli wopor“. Tajke wuprajnja wjele bóle wo tym šwědcza, šak wopory lud t temu woczahnu, šo šebi na šwoju duchownu nusu a hrěšchnosć myšlicž nawuknje (Šebr. 9, 22, 10, 3.)

Š woprědka lud i molom tak daloko njeľešče, my dyrbimy šebi w Mójšašowym czašu na najjednorische wopory myšlicž, ale wschitko běšče tola napjelnjene wot pschewědczeneje wěry t Bohu, kotraž šo w šakonju, do šamjenja wudypneho, tak jašnje wuproji: „Ša šym Šehovah, twój Bóh.“ Mójšaš je tón, kotryž je pschēs šwoje žyłe žiwjenje tu wěru se štrachom šwojeho žiwjenja a i najwjetškej prózu a bědženjom šastupowaš. Teho dla Mójšaš jako wulki pschēd nami šteji mješ tymi, kiž běchu i nim žiwi. Ale tak dyrbi bęcz pola wschitkich woprwdže wullich mužow, šo šu dale hačž ičh czaš a jim pošdžišchi narod dorošumi. Najwjetšče w nim paš jeho mudrosć a roššbudženosć nješstei, ale ponižnosć a poškuschnosć Bohu, šwěrnosć t Bohu, šjenocžena i lubosću t ludej, a doměrjenje t Bohu, šamo, hdyž šam ša šebje nicžo, šhiba šchody nješješče. Džiwny šu wobtrucžnja wišehomóžneho Boha, šo je Mójšaš woprwdže jeho pošok, ale hdyž Mójšaš šam se šwojej wěru šwědcžjenje wotpožožil njeby, njebychu džiwny na lud štukowale. Tak paš je žyly lud šrošmiš:

Niž Mójšaš, ale Bóh je naš i Šgyptoškeje pschēs pušćinu do šlubjeneho kraja domjedł.

To pschewědcžjenje je w žylym štarym šakonju, hdyž šmēm tak prajicž, nješhubjene narodne wobšedženstwo žyłego luda.

Šsnano paš šo něchtó prascha, šak je Mójšaš šam ša šebje t tajkej njeľhabtozej wěrje došchol? Wěra wótzow nješwudošaha, to rošjašnicž, Mójšaš je dyrbjal šam žiwe šjewjenje Bože dostacž. Šak je šo štaša, móžemy šebi po šwjatym pišmie jenož myšlicž. Š šerka, šo palazeho, šašlyšcha Mójšaš Boži hłóš, 2. Mójš. 3, a potom šašo rěša: „Moje woblicžo nješóže widžane bęcz“ 2. Mójš. 33, 23. Tak wjele paš Mójšaš wjedžješče, šo běšče tón nješwodomny i nim porěcžal.

Hdyž my husto pschi tym praschenju, šak je šo šjewjenje w štarym šlubje měšo, pschēd hudancžkom štejišy, chžemy šo na to dopomnicž: My tež nješwěmy, šak šorno na polu rošćže; nam je došć, šo rošćže a naš našhčuju. Tak drje cžujješch, šo tu Bože džiwny šu, ale šak šo štawaja, domušľědžicž nješóžješch. Tak je w pschirodže, tak je tež w duchownym. Šak paš šo šjewjenje Bože něšto štawa, wo tym w nowym šlubje porěcžimy.

(Pofracžowanje.)

Šhto šo rjeišcho šwěczi?

Pschecžel štejo wošta, šwojeho towaššcha štorcži, šo wobroczi a cžišče praji: „Wěšch ty, šchtó tón štary knješ je, kiž runje nimo džěšče?“

„Tón, kiž tak i hłowu tšchepoze“, wotmolwi towaššch. „Teho ja nješnaju.“ „Wón je šlawny profesor“, pschecžel powjedášče, widžany hješ pschirošphtnikami. Šeho mjeno na cžěšne měšto we wědomoštnych džěłach. Tón muž ma wošebity dar ša pschēphtanje roštlinow. Wón hubjenje widži, šamo pschēs nawoczi. Mój pschecžel Šandrij powjedášče, šo šo žyly na šemju ľehnje, hdyž roštlinu, hdyž je naroššla, pschēphtuje. Ale i wócžkom šwojeho jašneho ducha wón jara derje widži. Šaj, tón muž móže šo wješelicž. Wón podarmo žiwny był njeje. Šeho mjeno a špišy na potomnikow pschēndu. Wón šo po šmjercži hišchče kaž hwěšda w tym šwěczi, šchtož je došonjal.“

Towaššch šhwilu mjelcžješče; potom wotmolwi: „Šo ja pschēdam. Ale něšto by šo hišchče rjeišcho šwěczi, hdy by jemu date bylo, šo by jo cžinicž móhł. Hišchče rjeišcho by šo šwěczi, hdy by tu a tam se šwětkom lubosćže Šesufšoweje šańčž móhł do nožy hubjeneho, wopuschčženeho, šabhteho, šanjerodženeho, šadwělowazeho cžłowškeho džěšča a by jo trošchtowacž a wumóž móhł, hđžž to ničtó widžal njeby šhiba Bóh. Šbóžny by tajki štuk był, hdy by wócžko a wutrobu šhudeho hrěšchnika wobrocžil t šwětku teho šwěta. Šajša to byša nješjesta jašnocž, hdyž tež

žadny cžłowješ wo tym nješwedžal ani njerěcžal! Šajše by to šwětko bylo na tutnym cžěmnym šwěcže, hdyž by wón w jenicžkej dušchi, kotraž Šhryštuša nješnajesče, horjažu lubosć t temu wumóžnikej šhonicž móhł.

Bomhaj Bóh!

Šaj „Bomhaj Bóh!“ Tak šbēham hłóš
Pschēs žyłe Šserbow štronu,
Hdyž nowe ľeto šašwonja
Šam i Božich domow šwonu.

Šylvestra nóž je špłochnyša
Tu w šylšach, tam we rejach,
Šak w španju a paš w modlitwach,
Šak w knješškich dyrdomdejach.

Še štare ľeto špluwašo
Do cžážow wulkoh' morja;
Še šwostajalo ša šobu
Tym radošć, wonym horja.

Ššo nowy cžáš t nam wuštupi
Š tej hłowu šawodžetej;
Šša němy ert a nješawi
Šchto nješe t nowom' ľetej.

Šchto chže? Šačž trach se šmēmšanjom
Šam cžoža šwuměnzuje?
Šačž i blēdej ruku šelichow
Šam hōrtich šporjedžuje?

Šmječ njeje štrach, hdyž šamróčža
Ššo nješjo i šhmuroš rožo!
Šam w rańšchich šerjach porodža
Ššo i Boha mlode šbožo.

Ššchaj šhija lubi jandželjo
Šam i mitej ruku šytwu. —
Šu žohnuj, Wótcže, i mikotka!
A ščedry budž nam i šrytwu.

Daj šhšam špokoj, hłodej šhlěb,
Ššchēm šhorym wocžerštwjenje!
Špojčž šľudnym šwětko, t džětu móž,
A próžam poradžjenje!

A nahony ščel t roštacžam
A t nakajanskim špěcham,
A wodatš šticžej šbóžnjaty
Ššchēm pofucžanyš hrěcham!

Šaj „Bomhaj Bóh!“ Šaj „Bomhaj Bóh!“
Ššchēm našchim lubym Šserbam!
Šwón ščini, kiž ľěšša wuczahnu.
Ššchěch t wjeršchnoh' raja herbam!

Ššchelate i bliska a i daloka.

Wulka 5 dnjow trajaza bitwa w šhěžorštwowym šejnje wo šakonju pschecziwo pschewrótej je ššoncžena. Něšš je šo šakon 28-šstawatej komišiji t dalšchemu wuradženju pschepodaš. Ša njón šu jenož konservativni a nationalliberalni. We wschěch druhich štronach šu šakon paš došpošnje šacžišli, paš šo wuprajili, šo budže tež druhim měrnym štronam a i žyła šakonškej šwobodže šchodžicž, jeli šo šo wón nješpscheměni. Woprwdže nješbudža šozialdemokratow ša wschē nješšutki anarchištow a ša kóžde nješpschemyšlene šłowo šamolwitych ščžinicž móž. We wjele wěžach dyrbi šo jim prawo dacz. Tež w šchtancže šamožitych a šdžěłanych je hrošne a šhroble šapřěwanje mandželštwam namacž. A nišomu do myšlow nješpschitadže, to wobšedženstwo, kotrež šebi ičh wjele na buršy šaškuža, ša šwjate džeržecž. W rěcžach šapóšłanzow šo hušcžišcho mjenowachy nome wot 1. wulkeho rožka wukhadžaze nowiny šararja Šaumanna: „Špomoz“. Šarar Šaumann je šahorjenny pschecžel nišleho muža a je w šwojich nowinach móžne šłowa wo nušnym wobnowjenju našcheho ludoweho žiwjenja a wo dalešjedženju šozial-

alnih stutkow pišak. Ezo wě, so tajzy, kiž maja wscho swoje jenož sa hebje, w nim potajneho sozjaldemokrata widža. Ale wón je jenož dobry kšesčizjan, kiž ma wutrobu sa wulke nusy swojeho luda. Je jara wažne, so wón sozjaldemokratam w swojich nowinach pokazuje, so staj kšesčizjanstwo a zyrlej najlěpschaj pscheczela luda. —

Nowy kšezorstwowy kanzler wjerech Hohenlohe bě so t wjerech Bismarkej do Friedrichsruhe podal dla wuradjenja wo dalschej knježerstwowej politizy. Wo pscheczelnym postrowjenju, kotrej je kanzler i hrabju Herbertom Bismarkom měl, wozatuje so, so tón sažo do statneje služby stupi.

Derje sarjadowane žiwjenje.

Wón běše porjadny, džekawy rjemješnik, kotryž njeby swoje w pocze woblicza sažuzene pjenjey do korčmy snošyl, ale domoj pschijnjěl a žona by pjenjey nanajlěpje natožowała. Haj, wona by nakupila, sčtož bychu trjebali: khlěba, mjaša, čzopkeje drašty atd., a sčtož by wysche wostało, by na nalutowarńju donjěšla. Sedyn džer muž sskladnostnje čzafnik na sčženu kupi. Ale derje wón kupil njeběše, pschetož čzafnik móžesche so do předka šuwacž, sadžeržowacž a nacžahowacž; wón běše pať sažny, pať pódni, na dobo stejo wosta a ničto njewjedzesche w domje prawy čzaf. Hdyž běše to někotre měšazy trało, žona muzej praji: „Hacž njeby lěpje bylo, nowy kšód do čzafnika sčžinicž dacž? To daj, luby mužo!“ Wluzž posłuchasche a čzafnik t čzafnikarjej donjěše, kiž jón snutska nowy sčžini.

Nětko běše wschitko lěpje. Čzafnik, kotryž prawy čzaf pokasowasche, tež do wschitkich wězow porjada pschijnjěše: džělo so i dypkom šapocža a stónczi; mały Jakub pschijnjěše w prawym čzafu do škule. S krotka, wschitko běše w porjedže.

Jako muž swój čzafnik 31. dezembra nacžahny, wón praji: „Sa so nadžijam, so tež w pschichodnym lěče runje tať derje dale pódžej!“ Žona wotmolwi: „S tym wuměnenjom, so budže nasche žiwjenje runje tať mudrje sarjadowane, kaž nasch čzafnik.“ A přjedy hacž so do kóža lehny, wona to Bohu w horzej modlitwe poruczi.

Masch pscheczěl i hnutej wutrobu lehnyč džěšche. — Běše wón teho dla hnuty, abo dokelž nózne swony khlěšesche? Tat wjele je wěste, so wócžka njesacžini. Semu so da, kaž bychu so jeho te synki praschale: „Je twoje žiwjenje derje sarjadowane bylo w sanžženyh lěče? Budže tež tajke w nowym, kotrej so runje šapocžajě?“

„Sčto je derje sarjadowane žiwjenje?“ so wón praschese. „Nješšym ja po prawym pucžu kšódžil? Nješšym moju pschibšuschnoscž dopjelnil? Nješšym pilnje džěkal? Sčto móže mi sčto porokowacž? Jeno so bychu wschitzy moji šušodža tajzy byli, kaž ja šym!“ A tola jemu derje njeběše. Jeho šwědomnje praji: Swontownje wschaf šym sprawný dobrý čzłowjeť, kotryž ničtomu ničto njepraweho njecžini. Ale po něčim roswiwachu so psched jeho duchom wěžy, na kotrej šebi hiščeže ženje pomyšlil njeběše: jeho njesčerpliwoscž a hněw, jeho hordoscž a šebicžnosč. Wón so dopomni, tať husto běše šušodam, kotřiz běchu w nusy, šwoju pomoz šapowjedžil: tať wón tych šazpawasche, kotřiz, kaž by prajil, sprawnje njeměnjachu. A jeho dopomnjecze bu pschezo jašnišche; wón, tón čžebny muž, pódna so sa nahrabneho, hordeho, njesprawneho; wón dopomni so na wschitke šte myšle, kotrejž běchu w nim šahhadžake, wón jich šlědy w šwojim žiwjenju namaka a pódna, so, hdyž hlubje padnył njeběše, hacž drušy, to jeho šašlužba njeběše, ale so jenož sskladnosčje měl njeběše. Wón šebi tež hiščeže praji, so, hdyž w žiwjenju žaneho měštna sa Boha njesměje, tež Wóh jemu w njebešbach žaneho njeskhowa. Wón čžujesche, so, kaž w čzafniku, tež w nim něščto běše, sčtož prawje nješdžesche. Šwojeje žonine šłowa jemu šašo do myšlow pschindžechu: „Hacž tež najlěpje njebyło, nowy kšód do čzafnika sčžinicž dacž! Daj to, luby mužo!“ A wón prošesche Boha, šemu nowu wutrobu dacž.

Jako w pschichodnym lěče 31. dezembra čzafnik nacžahny, kotryž běše jemu tajku dobru wucžbu posčicžil, so Bohu džakowasche, so běše jeho modlitwu wuššyschaf a so běše mohł pokoj a měř derje sarjadowaneho žiwjenja šesnacž.

Sa žiwjenje a wumrjecze.

Man ležesche na kšorožju. Wón běše bješ myšlow, džěčzi běchu čžisčje šastróžene, šyššniwe, wone čžische hromadže pomjedachu a so džiwachu, so nan ničto njepraji. Jene běše blisko t kóžu šupiko a so jeho wopraschalo: „Mano, šnajecze mje?“ ale wón šłowcžka wotmolwil njeběše. Macž čžische plakasche, wona jeho wokoło šchije wšawšči, jeho woblicžo se šyššami macžesche a so jeho woprascha: „Wóšnajesch mje?“ Jenicžke wotmolwjenje běše šame proste pohladjenje — ale wurasa njeběše w jeho blukim wócžku. Duž t njemu stary pscheczěl pschistupi a praji: „Myšlišš šebi na šesom šchryšta?“ Kaž wot elektriskeje šchřecžki trjeheny, šapocža wutroba šašo žiwischo kšapacž, wón šašo žyly wožimi a se šměškotanjom, kotrejž jeho woblicžo wujasnjěsche, doniž njeběše dušcha t krašnosčzi šaschta, čžische šchepšasche: „Na šesom šchryšta šebi myšlicž? — Tón luby šbóžnik! Wón je moje žyke šbože a moja jenicžka nadžija.“

W šesom šchryščeže, tať je so Ambrosius wuprajil, mamy wschitko, sčtož sa něčžische a sa pschichodne žiwjenje trjebamy: Čžesč wuhojeny byčž? — Wón je lětať. (Luk. 5, 31.)

Ššy lacžny? — Wón je žórko. (Jan. 7, 37.)

Čžujesch twoju njeprawdosčž? — Wón je prawdosčž Boža. (2. Kor. 5, 21.)

Čžekasch psched čžemnosčju? — Wón je šwětko. (Jan. 12, 46.)

Trjebasch pomozy? — Wón je ššlnosčž. (2. Kor. 12, 9.)

Bojšsch so šmjercze? — Wón je žiwjenje. (Jan. 14, 6.)

Čžesch do předka? — Wón je pucž. (Jan. 14, 6.)

Masch hloda? — Wón je khlěb. (Jan. 6, 35.)

Na druhim měšče je šwědcženie wopišak: W šesufu šym pscheczela namakať, kotryž je so te mni, jako bječ šdaleny wot njeho živy, pschibšil, mje pschěšwědcžil a moju wutrobu dobnł.

W šesufu šym šbóžnika namakať, kotryž, hdyž je mi moju hrěšchnu wutrobu pokasaf, šwoju wulku luboscž šjewi a je moje hrěchi se šwojej křwi šahubiť.

W šesufu šym šwěrneho wódžerja namakať, kotryž w šlabnyh wołomiknjenjach mje šahowa, so bych njepadnył, hdyž čže so mi noha wobšunycž.

W šesufu šym šakitarja namakať, kiž je so, hdyž mje šatan pschimasche, pschede mnje šupik a njepscheczela šbit, kotryž čže mje porasycž.

Haj, ja šym wschitko w šesufu namakať! — Sčtož mi šwět ženje njeje dacž mohł, sa čžimž je moja wutroba dawno pytała, to šym w nim namakať! Sa čžył wschitkim, kotřiz maja žadanje po měřje, radosčzi, pokoju, pschiwolacž: Wóječe t šesufej! W nim šu pokladny potajene, kotrejž wschitkim lubi, kotřiz jeho lubuja a čžedža jemu šlužicž.

Ššy ty, luby čžitarjo, tón měř, tu radosčž, tón pokoj namakať? Móžesch bješ bojoscze psched šmjercžu tam šupicž, kaž tamny šendželčan, šir Walter Rabigh, kotryž bu wot šwojich nježakownyh krajanow t šmjercži na šchafocze wotšudženy? W tym wołomiknjenju, jako šwoju hlomu na pjeňt pokóži, so jeho kat woprascha, hacž tež derje leži. S rycžetškim měrom a i njelhabžajej wěru wón to wotmolwjenje da, kotrehož žyly wyšokoscž my hagle na tym dnju šrošymimy, na kotrymž so na nasche šmjertne kóžo lehnyemy: „Ničto wo to, mój pscheczelo, tať hlowa leži, jeno so i wutrobu derje šteji!“

Něščto t rošpominanju.

Sčtož ja wěsčje wěm.

Sa wěsčje wěm, so ja i kóždym dnjom krocžel rowej bliže pschindu a so móže kóždy džer mój pošledni byčž a so by teho dla šamy njerosom był, hdy by so tať škožil, kaž bych tu wostacž mohł.

„Pomhaj Wóh“ je wot nětka niž jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wschěch pschewawarńjach „Ššerb. Nowin“ na wšach a w Budyščinje dostacž. Na šchtwórcž lěta placžzi wón 40 np., jenotliwe čžizka so po 4 np. pschewawaju.

Womhaj Bóh!

Cyfrlo 4.

27. jan.

Lětnik 5.

1895.

Szerbiske njedželske łopjenka.

Wudawaju ƙo kóždy ƙobotu w Šsmolerjez knihiczišcezetni w Budyschinje a ƙu tam dostacž sa šchtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

3. njedžela po tšjoch kralach jako na křěžorowy narodny džen.

Pš. 125: Kótsiž t temu Knjezej nadžiju maju, či njebudža ƙo hnucž, ale wěcni'e wostacž, jako hora Zionsta. Wokolo Jerusalema ƙu horn a tón Knjes je wokolo ƙwojeho luda, wot nětk hacž do wěcnošče. Pšchetož šzeptat tnych bjesbóžnych njebudže sawostacž na hromadže tnych prawnych, so bnych prawi ƙwoju ruku njepšestrijeli t njeprawdoščezi. Knježe, čiit' dobrotu dobrym a ƙwěrnym wutrobam. Kótsiž pať ƙo wrócza na ƙwoje tšchitwe pucže, tnych budže tón Knjes wotehnacž se stóštnikami, ale mēr budže na Israelu. — S tutnymi pšalmowymi ƙłowami stupimy dženka pšched trón krala wšchittich kralow a wuprošymy ƙebi hnadu sa ƙwojeho lubowaneho křěžora a krala, hnadu a Bože zohnowanje sa jeho dom a sa jeho trón, sa jeho lud a sa našch wótžny kraj. Na našchich Hohenzollernskich wjerchach je ƙo kóždy czaš ƙłowo ƙwojateho pšalmista jako wěrne wopokasało: „Kótsiž t temu Knjezej nadžiju maja, či njebudža ƙo hnucž, ale wěcni'e wostacž, jako hora Zionsta.“ Wjele wicherow je wokolo ƙwojateho města Jerusalema a wokolo tuteje ƙwojateje horny howriło, ale Zionsta hora hiščeže nětk steji a nicžo njemóže ju ƙablawu čiinicž. Tež nad našchim wótžnym krajom je na pošlednich lěttottkach wjele njewjedrow cžahnyło a horze bēdženje je ƙo husto stalo wokolo Hohenzollernského tróna, ale twjerdy a njekablawy, kaž Zionsta hora, tak steji nětk křěžorowy trón w našchim wótžnym kraju. Pšchetož wěra a bohobojašnosč je našchich Hohenzollernskich stare waschnje a kótsiž t temu Knjezej nadžiju maju,

či njebudža ƙo hnucž. A so našch lubowany křěžor a kral žanu kroczel wot waschnja ƙwojich pobožnych přjedownikow, kaž wot pucža tšchesczianskeje wěry a bohobojašnosče njewotstupi, to je wón šjawnje wopokasał, jako wón na reformaziškim ƙwojedenju w lěcže 1892 w Wittenbergu w požohnowanej hrodowškej zyrkwi pšched ƙwojim Bohom w prochu ležesche a ƙwěrne wusnacže woteda: „Šedny twjerdy hród je našch Bóh ƙam“. Bóbla njeho pať wohladamy lubu, pobožnu křěžorku, jeho mandželsku. Wobaj staj nam wopravdže dobre šnamjo a pytataj pšches ƙwój dobry pšchiklad bohobojašnosč a tšchescziansku wěru jako našcheho žiwjenja móz a ƙylnošč, jako našcheho luda šbože a šbóžnosč w našchim ludu pšchisporjecž. To pať dawa nam sa pšchichodne cžahy dobre myšle a wješeku nadžiju. Pšchetož tak dołho hacž Hohenzollernskich wěra a bohobojašnosč wostanje, tak dołho, to ƙo nadžijamy, steji tež Hohenzollernskich trón, kaž škala w morju, kaž Zionsta hora; pšchetož kótsiž t temu Knjezej nadžiju maja, či njebudža ƙo hnucž. A hdyž widžimy, kajke cžežke a kajke wažne nadawki ma našch lubowany křěžor wuwjesč, my to tež wěmy: Kótsiž na teho Knjesa cžakaju, dostanu nowu móz, so t šchidłami horje lecža, jako hodler, so bēža a njewustanu, so křodža a njewošlabnu.

To druhe pať, šchtož je hacž dotal Hohenzollernskich trón njekło a šakitalo, je našcheho luda ƙwěrnosč a lubosč. Wokolo Jerusalema ƙu horn. Woliowa hora a druhe hórki wobdawaja město Jerusalem a šakitaja jo pšched štrachnymi wětrami a njewjedrami a pšched jeho njepšecželemi; kaž tele horny Jerusalem, tak šakita ƙwěrný

lud twój kralowski trón. A hdže je něhdže jedyn lud se swojim kralowskim domom psches sbože a njesbože, psches srudne a wješele czašy w lubosczi a w śwernośczi tať sjednoczenny byl, kaž našch lud? Tale ludowa luboscź a śwernoścź k swojemu kralej bē a je a woštanye jako žywa murja wokolo našcheho wótzneho kraja a jako twjerdy satož kraloweho tróna. Czim bóle to spósnawamy, czim srudnišchi wohladamy dženša, na narodninach našcheho lubowaneho khezora, na šcheroke czryódy našcheho luda, hdžež so tuta luboscź a śwernoścź kablacź sapocznye, na njespscheczelow našcheho khezora bjes našchim ludom a w našchim kraju, kiž niczo wjazy widžecź njechaja wot wyschnoscze, wot Boha postajeneje, kiž chzedža narečzeni a samjedzeni trón a wołtať khablawaj czinicź. O, hdy bychy tola tučzi sabludženi psches nashonjenja prjedawšich czašow so rosmuczič dacź chzpli, so ma Bože słowo prawo kiž praji: „Tych bjesbóžnych šzeptat njebudže sawoštacź na hromadže tych prawnych; kotřiž pať so wróčza na swoje šchitwe pucze, tych budže tón knjes wotehnacź se šłósnikami“. „Brawdoscź powyšcha lud, ale hrěch je ludži škaženje.“ „Tón knjes je wokolo swojeho luda nětk hacź do wěcznosće.“

Duž mamy jako śwěrní podanjo dženša dvojaku próstwu k našchemu njebestemu kralej horje póšlacź; jemu sa našcheho lubowaneho khezora a našchu lubu khezorku a sa jeho zly dom a to je: „Knježe, czim dobrotu dobrym a śwěrnym wutrobam;“ druhe pať sa našch lubowanym wótznym kraju, a to je: „měr budź na Šraelu“. Haj, měr budź nad nami w našchim lubowanym wótznym kraju! Hamjeń.

Thirsa, abo wabjaza móz kšhiža.

(Pofracžowanje.)

„Powjedaj jenož dale!“ A Thirsa powjedajše dale, wošebje pokajowasche na 53. staw pola Jesaiasza, na czož ju wón kručze pošwari, so wona jako njewučena holza so nješmē šwažicź, satoń a profetow wukladowacź chzycź, to je jenož wěz wučenyh; a czi so žyly hinať wukladowali. S tym chzysche jej wón wěrnoscź jejneje wěry powalicź. Na to so jemu Thirsa samolwjesche: ja šym drje njewučena holza a njewědomna w tajkich wězach. Ale, nano, to czi psched Bohom wobšwědcžu, jo rěčžu, šchtož šym šhoniła. To jene ja wēm: mi so wšchitke moje hrěchi wodate, a tón knjes Jesuž je mój a ja šym jeho. O, luby, luby nano, hdy by ty to tola tež na twojej wutrobje šhoniť, kajka to šbóžnosć je! Ach, so by ty tola ras Boha prošyl, so by czi wón woczi wocziniť! Nan ju pschetorže, kaž so jdasche, š hněwom, ale wón bē wot jejnych słowow hnuty a kasasche jej na to, šažo dale rěčecź. Wona pschindže hacź k tym słowam, kiž bēchu ju tehdy w Božim domje tať žalošnje nastrožale, kiž pať bēchu jej nětko jako słowa žohnowanja wofšchemjaty balsam žiwjenja. Najnje je wona wupraji: Jeho krwej pschindž na naš a na našche džěczi! Šchtož bē w tamnym předowanju so tať hluboko do jejneje wutrobje šarylo, to wšchitko wona š hlubokim šacžucžom nanej wupowjeda a rošestaja jemu, kajku boloscź je jej to cžiniť, hdyž je šebi na to poklecze pomyšlila, kiž na nej a na nanje a na lubej hižo psched Boži bud powołanej maczeri wotpocžuje. Jako wona na macź špomni, šlecza nan š hlubokim šdychnjem. Na nim bē widžecź jeho šnutstowne bēdženje. Wón kasasche Thirsy, so by se swojim powjedanjem šastala, so jeho to pschima, duž chze kusť podrěmacź. Tež Thirsa bē hnuta a cžiche modlenje psched tym knjesom by jej derje cžiniť. Wošebje so wona sa nanowu dušchu modlesche. Wona cžujesche něšchto wot ducza šwjateho Duchy nad nim a cžakasche wješela, šchto budže tón knjes cžinicź. Wulka cžiščina wo jstwyje kuježesche. Tuta cžiščina bu pschetorhjena š tym, so so šhory šibašche, a Thirsa mēnjesche, so wón rěčzi. Wona so k njemu šhili. Wón rěčesche šam se šobu abo w modlitwyje š Bohom. Wona někať šłowo krwej — šašlyšcha. Wutroba bijesche jej wješelscha. Šjawne bē, nan rospominasche to šłowo w swojim šnutstownym. Duž wón woczi woczini. Ale cžeho dla bē wona tať k jeho ložej pothilena? Šchto chzješ, džěczo? so wón woprašcha. Šako bē jemu Thirsa wukladla, so je šebi myšlila, so ma wón někajke požadanje, wošta wón šhwilu cžišche a potom so woprašcha, kaž š hlubokeho pschemyšlowanja: praj, Thirsa, nještej w knihach šchescžijanow tež pišane wo tej krwi, kotraž wot hrěchow cžišczi? Thirsa se špodžiwanjem wotmolwi: ty drje to šłowo mēnišch, ta krwej šesom šhrysta, teho šsyna Božeho wučišczi naš wot wšchitkeho hrěcha. Haj, tón drje dyrbi bncź. Tón rjany šchpruch bēch hižo w džěczazej šchuli nawuknyła, a wón mi šažo tať žiwje

pschpadže, runje jako bēch swojeho hrěcha dla tať šrudna. Ale šmēm so drje woprašecź, luby nano: kať pschindžesch tola na tutoń šchpruch? Ach, moje džěczo, mjelcź mi jenož wo tym! Ty njewěšch, kať je mi pschi tym k myšli. Nješmēm dha wjedžecź, wot koho šy ty tuto šłowo šlyšchal? Nješby tola wěšcze ženje w knihach šchescžijanow cžital. — Nan so wotmjelny. Thirsa w ponižnej pokornosczi teho runja. Šo šhwilki nan hluboko hnuty š nowa šapocza: njemóžu jo šamjelcžecź, w wutrobje nje pali. Thirsa, ty dyrbišch jo wjedžecź, ale potom mi tež dale žancho šłowa wo tym njerěcź. Wono hišcže ženje psches mój ert pschischlo njeje a ja myšlach, to potajnišwo šebi do rowa wšacź. To šłowo šym š erta twojeje mřejazeje maczerje šlyšchal, bēchu to jejne poslednje šłowa. — Šenož š wulkim napinanjom nan tola wupraji. Pschemóženy psches te šebi napschecžiwne šacžucza, kiž w jeho wutrobje howrjachu, wón na šady do šahłowow padže a pschifry šebi woblicžo, so by swoje šlyšy potajil. Thirsa njebē njenje hnuta. Wona lědom swojimaj wuichomaj wěryšche, tať pschekšabnjena, haj kať nastrožana wona psches tu powjescź bē. Tuto wušnacze — poslednje šłowo jich mřejazeje maczerje? Šak? Bē dha tež ta w krwi teho wěczneho šluba wotšchla psched woblicžo Bože? O, kať rad budžesche wona hišcže wjazy wo tym šlyšchala! Šak rad bē so nana wo drobnišchu powjescź prašchala! To pať šebi nješmēdžesche šwažicź, dofelž bē nan tať pschimnjemy. Šak wošta jej hišcže wjele potajnišwa wot šłowa mřejazeje maczerje. Šola škadžesche jej š teho, šchtož bē šlyšchala, wješela nadžija šbóžnosće wulzy lubowaneje maczerje. Wona da swojim šlyšam bēžecź. Bēchu to šlyšy džakneho pokorjenja pod džiwnu polnosć Božeje hnady. Nan bē wšchón mucžny do hlubokeho španja šapanyl. Ša tón czaš bē Thirsa na šarje pobyla, so by tež tam tu wulku powjescź pschpowjedala. Šako šebi dale na macžerny domšhód myšlesche, dopomni so, so je nan w poslednich hodžinach šam wokolo maczerje byl a wšchón šyšny, šchtož je jej hižo tehdy nadpanylo, wšchitkich druhich, tež ju šamu mot mřejazeje daloko džeržal. Š temu pschindže, so nau ženje tať hórki a njemdry pschecžiwno wšchitkemu, šchtož so šchescžijanow dótkasche, byl njebē, kaž wot macžerneje šmjerče šam. Š temu bēchu jeho macžerne rěče na šmjertnym ložu wabike.

S wotšhorjenjom šhoreho džěšche pomaku do přědka, dofelž wón žancho praweho mēra njemóžesche namakacź. Thirsa so wjele wo nanowc wobrocženje modlesche, njepytasche pať škladnosć, š nim wo tym rěčecź. Šušcžišcho pať so tola šta, so dyrbjesche jemu cžitacź; haj ras wón tež tam šlowy testament do ruki wša, kotryž pať potom kaž š bojowcžu šažo na bok položil. Šak bē wona šezenje šwjateho Šana š šhwilemi nanej pschecžitala. Wón bēšche tež ras, jako list jejneje pschecželnicy Marje w jejnej ruzy widžesche, so sa tym prašchal a šebi potom šistoriju swojeje džowki dale powjedacź dať. Wošebje cžinjesche na njecho šacžišcž, šchtož jemu Thirsa wo lubymaj, pobožnymaj šararjež cžłowjekomaj powjedasche. Lubej Thirsy bē jara witane, so móžesche wot nětka na šaru pišacź, tať husto hacź chzysche a so swoje wopyty na šarje njetřebasche wjazy psched nanom potajicź. Haj šamo, hdyž chzysche njedželu do Božeho doma hič, praji to šjawnje. Nan jenož želniwje sa nej hladajše.

Šak bē něšchto njedžel šašchlo. Nan a džowka bēšchtaj lutkaj šamaj. Na lubošnym nalětnim dnju pať wujědžeschtej na kraju, kaž bē lěkať radžil. Šucž wjedžesche psches šmate pschedmēsto. Šako Thirsa tu lubu žyrkej š tej pschistožnej šaru psches šchtony šawohlada, pokajša wona nanej š wješelošcžu tuto jej drohe mēštno. Nanej pať to njebē prawje, pschetož wón so nahle přecź wobroczi. Wón bē š žyła w tych pošlenich dnjach šažo hinaschki pschecžiwno Thirsy, hdy by rěč na to pschischla, wo cžimž wona najradšcho rěčesche, by wón wo druhim rěčecź šapocžal. To lube džěczo njemajesche w swojej džěczazej myšli te bēdženja, kotrež štareho nana tam a šem cžiškach. Šeho štare wšchnje, kiž jeho w židowskich wuštwach twjerdže džeržesche, chzysche šažo na wjerch. Tu pschindžechu husto cžimowe hodžiny, w kotrychž so wón bēdžesche pschecžiwno tej mozy, kotruž bē prawda na nim dobyła. Wón chzysche pschecžiwno wótremu šopacź a teho šchizowaneho, k kotremuž bu cžehnjemy, š nowa šacžiwne. Šo bēchu so štare wěšcženja dopjelniwe, to jeho rošom njemóžesche přecź. Žiwe šwědženje wo mozy ewangelija pať widžesche wón na Thirsy. Pschecžiwno temu wón niczo cžinicź njemóžesche, dofelž bē jemu polnje šjawne, tajke pschemēnjenje je so š nej štať. Šenož jene šebi wón wuklascź njemóžesche, hdyž wona wo swojich hrěchach rěčesche a so w pokornosczi swojeje wutrobje ša hrěšnižu

pósnawasche a wujnawasche. Pšhecziwo temu šo w nim je wschej mozu farisejska hamoprawdoscz spjeczowasche, pšchetož wón be w šwojej dobrocziwosczzi a šdobnosczzi pošny dobrych skutkow. Tak wojowasche w nim pšchirod pšhecziwo hnadže, a czim bóle židowstwo w nim pšchěhrawasche, czim bóle jeho twjerdžina w nim khablasche, czim bóle šo wón pšhecziwo prawdze bėdžesche.

(Potracžowanje.)

Slaj, ja steju pšched durjemi a klapam.

Sjew. Jan. 3, 20.

Slaj, kaš šbóžnik ežishe khodži
S wschėdnym pšaschėzom wodžetj,
— Mało jich, kiž wo njo rodži —
Wot ežlowjekow jazpity:
Ežlowski Ešyn nam narodženy,
Khudy a wschaš bohaty,
Nima žanoh' mēsta kšmanoh'
A tež žanej' podpjerj;
Tak našch šwėrny pastyr' šam
Khodži w šwėcže tu a tam.

„**Ja** chzu pytač šhubjeneho“,
Praji mišy šbóžnik nam,
„**Ja** chzu dowješč hubjeneho
A mojoj' Wótza trónje tam.
Sablužene wowzy wodžicž,
Na puč šboža potasacž,
S nimi k šbóžnej pastwje khodžicž,
Žiwěj' wody napicž dacž:
A podobnosczzi šwojej Bóh
Stwori šam wschaš ežlowjekow.“

„**Steju** ludžom pšched durjemi!
Wo klapanje njerodža.
Ežatač chzu, niž woteńč ženje,
Dacž šo durje wotewrja;
Šdyž pak š wėrnyh požadanjom
Wutrobj šo podwola,
Ežju ja š hnadnyh žohnowanjom
Nuts šańč k njemu teho dla,
So by šwój kšhiz lóžo nješl
A wotpocžinfej do njebjěš.“

Pšched tej ežrjódku mólčžkich džėcži
Šbóžnik rady šastanje,
Pšhecželnje šam š nimi rėcži
A je wschitke žohnuje,
So jim šahe we wutrobje
Ešo joh' šnamjo šaschėžepi;
Ešwoje kralestwo jim lube,
Bože herbštwo k šbóžnosczzi:
Duž tež ežloweže nješazpij
Žane džėcžo w mlodosczzi.

Durje mi toh' ežėmnoh' rowa
Šchodžicž wjazj njemóža,
Pšches nje mje mój šbóžnik wola
Do Božeho kralestwa;
S durjemi je šwojoh' rowa
Wyštajo našch šbóžnik dže,
A šwojom' herbštivu wón naš khowa;
Wšchaš naš š Bohom šjednaš je,
Duž ja wėrju šawėrnje,
So mje š rowa powjedže.

A tych njebjěš wrota jašne
Ežlow'šam wotewrjene šu,
Pšches doš ežėmny džėja krašne
A wėcznom' šbóžnom' wješelu,
Tym, kiž jemu šwėrni bėchu
Tym wón mēsta šhotuje,
A pod kšhizom ša nim džėčhu
A Božej wėcznej domijnje;
Tam njej placž a šrudoba,
Tam mašch šwojoh' Šesufa.

Klapam ja, mój Šesuf pšchindž dha,
Ja eže žadam š wutrobu!
Klapaj ty, tam, hđžež je twjerda
Wutroba pšches njewėru! —
Šdyž tež runjež nješšym hđdny,
So ty ke mni šańdžesch nuts,
Njedaj wutrobje byčž prošdnej,
Ežju šej do njej runy pučž:
Šdyž ty bydlišch w wutrobi.
Dha šym šbóžny pšchi tebi.

G. S.

Wėrnoscz biblije, šakitana pšhecziwo jeje nješpšhecželam.

Kak šo israelski lud po nėczim pod Božim wodženjom roswiwa?

(Potracžowanje.)

Knihy šudnikow.

Knihy šudnikow šu pšches to wošebje wažne, dokelž nam nuts pohladacž dadža do ludowych wobštejnoscžow, jako bėšche šanaan jašo dobyte. Šraelski lud hišchėže nima šhromadneho štata, ale wone šu jenotliwe ičlachty, haj jenotliwe šwóbjby; šdželanoscz je hišchėže niška, haj druhdy šamo nječžiste wašchnje knježi; w nabožinje šo wysche mnoheho pšchibóštwu Šehovah jako Bóh luda Šraela wobhladuje, ale š džėla šo na pohanške wašchnje ežesčzi (Ešudn. 17 a 18). Šódla pak nadeńdžesch jašne pošnacže, šo je Bóh jenicžki kral kraja (Ešudn. 8, 23). Tu je jašnje pošnacž: Šwaš šjewjenja Božeho je šaměšchany do ludoweho žiwjenja a šapocžnje šakšacž, wón škutkuje wot šnutska po nėczim k pošnemu pšchetworjenju.

Šdyž pšhecžiwizy praja: „Šistorija israelskeho luda je »rošwivanje« wot najjednorisheho šapocžatka hacž na Šhryštufa — po tajki ežlowški šutk, woni Šesufowej pšchirunani wo žonopowym šornješchku a kwašu (Mat. 13, 31—33) ženje šrošmili nješju, ani jej ženje wobkėdžbowali, šo Bože šutki pšchėzo pšches rošwivanje šrawja. Albo pšchindže šnauo ežlowjek dorosčeny na šwėt?“

Samuel, Saul a David.

To šu eži tšjo mužojo, kiž dobru krocžel do přėdka krocža. Woni šu š israelskeho luda šarjadowany štat ščžnili, kotryž móžesche wokolnym pohanškim ludam napšhecziwo štačž. Ale tu š nowa pošnajesch, šo tón lud njeje pšches ežlowštu mőz, ale pšches Božu hnadu wulki. Saul bėšche rycėrški muž, wot kotrehož móžesche šo nėšchto wulke wocžakacž. Ale jako wón šam šwoje puče khodžesche mēsto teho, šo by Božim kašnjam pošlušny byl, bu šačžijnjeny. 1. Šam. 19 a 22. David, kotryž bėšche wot mlodosczje w wjele ežėrpenjach w wėrje wobtwjerdženy, na jeho mēsto štupi. Šeho hrėch šo nješamjelčzi; mužojo biblije žonje „šwječzi“ nješju, woni šu hrėšchni ežlowjekow kaž my, ale kaš poškiluje šo David pšched Bohom a prošy wo wodacže, jako Nathan jemu šwėdomnje wubudži. Šak tuta jeho myšl wothlőš namata w psalmach Šl. 51: „Božo, budž mi hnadny po twojej dobroczje!“ Šl. 32: „Derje temu, kotremuž pšchestupjenje je špuschčene.“ Šak je to móžno? To je móž ducha Božeho, kotryž israelski lud wodži, kotryž w wschitkich mužach, kotšiz na Boži hlőš w šwojim šwėdomnju pošlušajaja, pšchėzo jašnišchi šo šjewi.

Šódneho poščėwneho wašchnja tehdom hišchėže mało nadeńdžesch. Šo mējesche Davit wjazj žonow, pohoršchta njenacžini. Ale to je tež jašnje šačžucž, šo pobožni ša tym šteja, ežimėž, šchtož je pšched Bohom prawe, kaž derje to wjedža.

Šdyž šistoriju israelskeho luda šwonkownje wobhladamy, je tu wulki wotdžel. David šawostaji žyly Šrael jako šarjadowany štat.

(Potracžowanje.)

Wšchelake š bliska a š daloka.

Lėpsche wobštejnoscže šu šo ša ewangelskich duchownych w ruskich baltiskich krajinach wrėczile. Pšches kšėžorowy wulkaš bu 100 duchownych, kiž bėchu wot šwojeho šastojštwu wotšadženi, wobhuadženych, tak, šo mőža woni nėtk tam jašo šarške mēstno nastupicž.

W šfranzowškej je špresidenta Šasimir Šerier po krotkim 7 mēšazow trajazym špresidentštwje šwoje ežėke a prošy pošne šastojštwo šložil a to, kaž šlyšchimy na namolwjenje šwojeje mandželskeje, kiž šo wo jeho žiwjenje bojesche, dokelž anarchištojo

tež jemu sa živjenjom steja. Sa jeha napřednika bu Felix Faure wufwolent, muž i niska, kiž je prjedy i pišarjom byl a hebi psches kwoju pilnosć a kwoje krute waschuje ministerowe sastojustwo dobył, i kotrehož bu nětk na presidentski stol powołany. Daj Bóh, so so jemu poradži, njeměrnj franzojski lud wujimacž.

Něšto kóbu pschinješla.

„Ty posłuchaj, kušodže“, sáhrodnik k wojnarjej praji, „tať by se kwojej nowej služobnej holzu ipokojom? Wohladať wšchať ju prjedy nješy, ale by hebi ju na šame dobre wopišma pschistajit. Čini tež to kwoje w džele?“

„Dotal so wješelu, so ju mam“, wotmolwi wojnať, „a wona je mi tež něšto kóbu pschinješla, sčtož je mi wošebje lubo. Sejni prjedawšchi knježa by jej to kóbu dali; ja dyrbyu tebi k temu stacž, kušodže! Saťo mi služobna holza tón dar pschinješe, běch wšchón hnuty, jako bě živjenje tu rjani drohotnosć woblecžene bylo, na to sáčuch sašo juntrócž, sčto je prawe živjenje a sčto je dušcha w živjenju.“

„To dyrbi tola drohotny dar byčž“, pschispomni sáhrodnik; „šmēm jón wohladacž?“

„Widžecž niz, kušodže, jenož kšyšecž“, wotmolwi wojnať. „Sa šym jón tež jenož kšyšchať. Holza jón njeje w šwojim korbje kóbu pschinješla, ale w wutrobje, a tam jón tež wobkhowa, šnana hacž k kónzej živjenja. Sa so jeje mjenujzy přeni wječor tať našdala praschach, kajke běšche na prjedawšchej službje i haje njom kšhejčijanskeho živjenja bylo, wona zyle žiwje, kaž by jej to jara wažne bylo, wotmolwi: „D w tym džeržesčtaj naš nan a macž (wona mēnjese i tym šwojich knježich, kiž so tať mjenowacž dachu) kručje. Měy dyrbjachmy šwěru kemšchi kšodžicž. Do jědže so blidome paczerje wuspěwachu a nan by so hušto ranu praschala, hacž šmy hebi tež na najlěpscheho pschecžela w njebješach pomyšliti. Šdyž by někajka škladnosć byla, by nam nan druhdy na poli abo w bróžni kšutne naponinanje dawal, haj šamo druhdy woprawdžitu rěč džeržal. Wón drje i nami derje myšleše a my jeha lubowachmy.“ Šsušodže, tať wona powjedase a ja so čuše w šwojej wutrobje temu knještwu džakuju a mi so šda, kaž bych i nim jena wutroba w tym knješu šjednocžena byl. Šertha, jej ja prjach, to wšchitko dyrbišch tež pola naš mēcž: Haj, to čžemy i Božej pomozu pilnje dale wješčž.“

Što je wěra?

Čžecželi to wjedžecž, dajče hebi to wot mrějazeho šindu-škeho prajicž:

Wón běšche muž w wyšokich lětach, na 70 lět stary, kotryž hiščeje w šwojej starobje njerosom pschibóštwu špóšna a do Šesufa wěrješe. Šeho šmjertna hodžina doňdže. Na mišionarowe praschjenje, hacž je na šmjercž pschihotowany, wón wotmolwi: „Sa šteju pschod njebjekšimi durjemi a čžakam. Š tym šwětom šym hotow.“

„Alle nimaš ty bojošče“, praschese so mišionar dale, „so tebe tón knjes škóncžnje k hebi njewošnje? A sčto potom?“

„Što?“ šawola stary a pošbže so kaž i młodoštnej kšynosćju na šwojim kóžu, „mje niz k hebi wšacž? Šesuf mje njedyrbjať k hebi wšacž? Sa budu jeha twjerdže džeržecž a nje-kuščžicž. Šdy by mje šastorcžicž čžyť, bych jeha nosy wopšchimawł a pschod nim ležať a woteńčž ja jemu njedam. Sa bych jemu prajit: Mješy ty do šwěta pschišchať mje pytačž a šbóžneho čžinicž? Na koho dyrbyu so hewať špuschčžicž hacž na tebe? Šdže dyrbjať so wobrocžicž? Mješym ja hrěšnik? — Ně, luby šbóžniko, tebe nihdy na nihdy njepuschčžu, ty dyrbišch mje šbóžneho čžinicž.“

Wošlabnjeny wot teho napinanja šwješe so sašo na šwoje lěhwo, šwojej ruzy na kšičž pošoži a hiščeje juntrócž praji: „Ně, prjecž tebi njedam.“ — To je wěra!

Lubosć so wšcheho nadžija.

W lěče 1892 bě bjes hoščžemi, kiž tón wot fararja Ewersa w Barlinje šažoženy „Erholungshaus“ pschi Wernigerodže w Šarzu wopytaču tež šozialdemokrata. Šo 8 dnjach pať džesche wón pschodštejazej knjeni, so čže wón prjecž, so njeje jemu móžno, dlěje

wostacž. „Čžeho dla? Ščto wam pobrachuje? Mjelubi so tu wam?“ džesche pschecželnosje pschodštejeka. „Ně, njemóžu jo šnješčž, telko lubosćje mje šadušy!“ džesche muž a woteńdže prjecž. — W nalěču 1893 so sta, so bu farar Ewers w Barlinje k šhoremu wolany. Wón teho čžejšo ššhorjeneho sa tamneho šozialdemokrata špóšna, kiž jemu powjedase se kšylami, kaž ta w Šarzu šhonjena lubosć jeha po tym wjazy puschčžika njeje. Šón knjes, kiž ma tajkich kšuzobnikow, dyrbi prawy knjes byčž a tať je wón šbóžnika hrěšnikow namakať. Šso džakowawšchi fararja praschese: wón čžyť jemu se šwojej modlitwu pomhacž, so by wón jako prawe džecžo Bože wumrjecž moht. A to je so staťo psches Božu wulku kšmilnosć. — Drje njemóže lubosć, kotraž so wšcheho nadžija, bjes kšylow byčž, ale jeje kšyly by kšyly nadžije, so wěrnosć napošledku tola dobywa; jeje nadžija dže do wěrnosćje. Duž wona nješudži a nješatama, ale w wěrje do mozy, džela a hnady wona nješestawa prošycž sa šabšudženyč a šhubjenyč, a sa nimi kšodžicž se ščžerpliwosćju, hacž runje jej tež se kšmčhom šekaju a hacž runje krašne šymjo, kotrež wona wušnje, jeno pomaku šrafi.

Rošprawa.

Š Budyščina. Na pošlednjej šlownej šhromadžijnje Mašicy Šerbskeje wuprajichu něotre šobustawy Mačžizy pschecže, so by so rěčžepytny wotrjad Mačžizy sašo wobnowil. Tajke pschecže knjes lie. farar Šmišch tehdy šlubi dopjelnicž a rěčžepytny wotrjad i nowa sašo šažožicž. Pscheprošcheni wot knješa Šmišcha šhromadžichu so 3. wulkeho rózka 8 knjesojo w tudomnej Reibetanz (Šhiermanez) restawraziji, hdžez so rěčžepytny wotrjad i nowa šažoži. Šnjes Šmišch w powitazej rěči na to špomni, sčto je piči pošlednjej šlownej šhromadžijnje Mačžizy šlubiť, a wuloži, tať špomozuje je w prjedawšchich lětach rěčžepytny wotrjad škutkował a šerbskemu pišmowštwu wšchelaťo pučž pošafował. Wobnowjenje tajkeho wotrjada je wužitne, haj nušne, dokelž je so do šerbskeho pišmowštwu wjele wšchelaťosćje a wopacžnosćje dobyťo; pschepšjenosć w pišanjnu dozpečž, to budže šlowny nadawł i nowa šažožomneho wotrjada. Šo dlěšchej rošmowje wo knješa Šmišchowych šlowach praschese so k. Šmišch pschitomnyč, hacž čžedža byčž šobustawy rěčžepytneho wotrjada. Wšchitzy so šwolnivi wuprajichu. Běchu tu pschitomni k. lie. Šmišch, dr. Šalich, dr. Muka, farar Šólčž, wučer emer. Bartko, redaktor Šsmoleť, wučer Šommer a farar Škala. Dale maja so k šastupej do wotrjada pschepošycž k. šcholaštitus Šuščžanski, farar Šenečž, dr. Šella, šeminarški wšchšichi wučer Šiedleť, administrator Šibšch, kaplan Šral, tež hiščeje druhy šerbszy špišowacželjo, a čže knjes Šmišch to wobštaracž. Šdyž bě wotrjad i tutym i nowa šažoženy, wušwolichu pschitomni sa jeha pschodšhdu knješa lie. Šmišcha, sa městopšchodšhdu knješa dr. Muku a ja pišmawjedžerja knješa fararja Škalu. Tež so hnydom wobsamtny so ma wotrjad sa lěto 4 pošedžjenja wotbyčž a to w jutrownyč, wulkich, Michalškich a hodownyč prošdninach. — Šnydom pschitutum přenim pošedžanju šrěčžachu so pschitomni, so čžedža wot nětka w pišanjnu došlednje tuto wobkěžžowacž:

- Še šlownyč šadach budžemy verbum finitum abo práđifat jeno wurjadnje na šapocžatł šady štajecž, w relativnyč šadach pať wošebje pomozne šlowješo (verbum auxiliare) ženje na kónž.
- Š druhej konjugaziji pišamy particip. perf. act., nawuknył, nawukła, nawuklo atd., to płacži wo šlowješach, kotryčž šdonť so nješóncži na šamošynť.
- Genitiv. dual. šłowa džecžo je: džěščžow.
- Šišamy dwazycži, próžy (niz dwazecži, próže), t. j. sa twjerdymi šycžawłkami pišamy město e: y.
- Ša m. — marť pišamy: hr. — hrivna.
- Šišamy: widžal, niz widžil.
- Šišamy: šejžor, niz šhžor (grešski Kaiser).
- Šrjebamy pronomen jo sa neutr. sing., je sa neutr. plur.
- Šwórbny padnyč, padnuł, padnuwšchi dany sašo špadnyč a pišamy powšchitkownje y: padnyč padnył, padnywšchi.

Škóncžnje so wobsamtny, so maja so rošprawy wo rěčžepytnym wotrjedže tež w našchich ludowyč čžapopišach wošjewjecž, so by so i tym pschesjenošć w pišanjnu dozpečla.

Womhaj Bóh!

Czisko 5.
3 feb.

Lětnik 5.
1895.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ło kóždy kobotu w Śmolerjez kniżicziščetni w Budyschinje a łu tam dostać sa sčtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

4. njedzela po tšoch kralach.

Cf. 5, 1. 2.: Czincze teho dla po Bosy, jako lube dzěczi, a khodźce w lubosczi, jako tež Khrystuś naś je lubował a je ło łu sa naś podał, sa dar a wopor, Bohu ł płódkemu wonjenju.

Je hižo wulka wěz, hdyž rěka w liče na Hebrejskich (13, 17): Póskluchajće waschich wuczerjow a czincze po nich. Pschetoz sčto njeczuje, so je czežko khodźicź sa stopami tych, kiž łu nam w wuczbje a w žiwjenju snamjenja. Hischeze wyschische je kónz wotknjeny, hdyž śwjaty Pawoł (Fil. 3, 17) nam pschwoła: Khodźce sa mnu, lubi bratsja! Pschetoz sčto by chynł ło sważicź, tež jenož kebi na to myšlicź, so móžemy Pawolej, wuśwolenemu gratej, runi bneź. Woboje pak khodźenje sa puczeni naschich wuczerjow a na wojeřskich sczežkach Pawołowych, sčto je to pornjo napominanju nascheho teksta: Czincze abo khodźce po Bosy! Eso njemóžne sda, so bychmy po Bosy khodźicź móhli. Wón je wěczny, my łu my proch, wón je śwjaty, my łu my hrěschnizy. A tola dyrbymy a móžemy khodźerjo sa Bohom bneź. Pschetoz hižo w spoczátku stwori Bóh tón Anjes człowjeka po swojim snamjenju a tón Anjes Jesuś je pschischol, so by wón shubjene snamjo Bože w naś wobnowił. Duž nasch sbóžnik praji: Sčtož chze mój wuczomnik bneź, tón khodź sa mnu; a w khodźenju sa Khrystuśom, kotrež je tež khodźenje sa Bohom, wobsteji nasche žyłe kschesczijanste žiwjenje. Jenož telko łu na Boha podobni, telko łu my wěrní kschesczijenjo. So pak njebychmy na nje wěscze licžili, ale wěscze wjedzeli, w czim mamy po swojim Bosy czinicź, pschistaji łu. Pawoł

po naschim tekce: Czincze po Bosy jako lube dzěczi. Sčto wón ł tym mēni? Hdyž nan praji: Ja mam lube dzěczi, dha dyrbi to tak wjele rěcacź, so ma wón dobre dzěczi. Wopomnimy-li to, czeho dla łu wone tak lube, dobre dzěczi, dha pónajemy bórny: Teho dla, dokelž łu wot nana w lubosczi wotczechnjene a ł lubosczu wobdarjene. Nunje tak to Pawoł mēni. Smy wot Boha lubowane dzěczi. Nam je ło šmilnosć dostala, kotrejež hódni nješmy, pschetoz wschaf njeje niczo hacź luta luboscź, kotraž Božu wutrobu napjelni. A tale jeho wěczna bójška luboscź je ło w jeho jenicžkim narodzenym Ssynu Jesuśu Khrystuśu šjewila. Pschetoz sčto je tónle nasch sbóžnik sa naś czinił?

Wón je naś lubował a je ło łu sa naś podał sa dar a wopor Bohu ł płódkemu wonjenju. Wschaf wěmy, kať łu my psches šwój hrěch psched Bohom hrosa, kať mjeno hrěschnikow psched tym Anjesom šmjerdzi a kať tón Anjes psches profetu praji: Ja nochzu ponuchacź do wascheje šhromadžisny. Nětk pak dyrbi bneź, kať pschi Moachowym woporu: Bóh tón Anjes dyrbi czinicź płódku wonjenje, so łu my łu šli hrěschnizy sašo lubosni psched nim a so šmēnu sašo špěwacź. Bóh ma na naś špodobanje. To ło stanje, hdyž nasch luby Anjes Jesuś da na kschizju šwoju drohu krej sa naś pschelecź. Tale kschizowana luboscź, kotraž naś Bohu špodobnych czini, šteji psches šwědczenje šwjateho Ducha, psches přėdowanje ewangeliya, psches šngel šakramentow, w dzěczazej wěrije šapschijata, šwěczaza psched naschej duschu. Kať kwětka jošnu, czoplu šlóněžnu pruhu do šebje nuts pije, tak pijemy my w wěrije a modlitwje wóšchewjaze pruhi sbóžnikoweje luboscze do šwojeje wutroby.

Alle kat nētk kwētk w swojej psychnej barbie doštate kwētko wu-
 hwēczi, tak njednrbu našche žiwjenje w khodzenju po Bošy ničō
 druhe wobhwēdczicz a žadnu drubi plōd njesč hacž lubošč k našchim
 bratram. Khodžicz w luboščzi, to je słowna wēž w khodzenju po
 Bošy. Pšchetōž Bōh je lubošč a sčtōž ma jcho lubo, tōn je šo wot
 Boha narodzil, a sčtōž w luboščzi khodži, tōn čini Boži šamšny
 prawy skutk. To pak šebi prajmy: w luboščzi khodžicz, to nje-
 rēka dženša lubowacz a jutije hidžicz, dženša bližšcheho njesč mōž
 a jutije jcho wotstōrcžicz, ale sčtōž w luboščzi khodži, tōn njechodži
 nihdy won do kwēta hješ wōczka, kotrež na bližšchim štajnje dobre
 widži a namaka, hješ wucha, kotrež pšchezo wērnošč šwešeli, hješ
 ramjenja, kotrež šo kōždu hodžinu k čžerpjenju khili, hješ ruti,
 kotraž je hotowa, kōždemu pomhacz a šlužicz. Š krotka, lubošč
 je Božich džēczi broń, w kotrež wone khodža, jich wšchēdne džēlo
 a pucz žiwjenja, po kotrymž kroczel ja kroczelu ja šwojim Bohom
 a šbōžnikom pšchezo šwērnišcho a šwēdomišcho khodža.

Lubošč, ty šy ja mi je dała
 Do šmjercze šo we čžaju;
 Lubošč, šbōžnošč njeje mała,
 Kotruž ja nētk doštanu.
 Lubošč, ja šo poddam čzi,
 Čžu twōj wostacz wobštajnje.

Thirja, abo wabjaza mōž kšhija.

(Potracžowanje.)

W tajnim šmyšljenju wōn na šwoje kublo na kraju pšchindže.
 Prēnja nōž, kotruž tam pšchebu, bē jara njemērna. Wōn nje-
 mōžesche žaneho španja namakacz. Žeho myšle khodžachu tam a
 šem, kaž njemērne morjo. Žene šłowo wōn njemōžesche wotbnež,
 kotrež bē, jako bē jemu Thirja pošleni ras i biblije čžitaka, šo
 jemu i wulkej mozu na wutrobu lehnulo. To bē to šłowo:
 „Woni budža widžecz, toho šu kałali.“ To šłowo jemu pšchezo
 pšches myšle khodžesche. Pak špominasche wōn na Žesufowe
 čžerpjenje a bē se šwojimi myšlemi na Golgatha pod kšhizom.
 Pak pšchindžechu jemu do myšle jcho hidžaze rēče a kleeža
 pšhecžiwō kšhizowanemu. Wōn pošna šo ja jara nješbožowneho
 čžłowjeka. Sčto budže šwēt wo jcho džowzy prajicz a sčto wo
 nim prajicz; by-li šo wōn tež k kšchēsčžijanjtu wobrocžil, to wšcho
 šebi wōn pšchemyšlowasche. Š temu pšchindže jcho špominanje
 na lubu mandželstu a na jejne pošlenje šłowa. Wōn bu žyle
 šatorhnjeny a hnešasche šo, šo bē pšhecžiwō šwojej džowzy tak
 njehki byl a jej wotpušchēžil, jašo pšched njeho štipicz a wo
 Nazarenškim k njemu rēčecz. Na ranje šapadže wōn do njemē-
 neho drēmanja a do puštych šonow.

Žako wōn wotucža, šwēčesche šłōnzo wješeleho nalētneho
 dnja jašnje do jcho štuy. Alle w jcho wutrobje njebē žana
 šłōnčžna jašnošč. Žemu šo šdāsche, šo w pōdłanškej jštwe šwoju
 šžowku šhijchi; klinešesche jemu kaž modlenje. Štanwšchi šo wōn
 dwoju domjazu šuknju woblecže a džēsche k njej. Kaž bēšche
 šebi myšlit, tak bē. Wōn namaka Thēršu na kolenach w modle-
 nju. Wona bē wšcha wješela panyla. Njane nalētnje ranje bē
 jeju wješelosč hiešče bōle pošbēhnulo. Čžishe bē k nanowemu
 kōžu pšchistupila, a jako bē pytnyła, šo wōn hiešče spi, bēšche šo
 w pōdłanškej jštwe se šwojim „Nowym Testamentom“ pošhnyła.
 Šutrownu historiju wo Marji Madleni w Žosefowej šahrodže bē
 šebi pšhecžitaka a mērnny poštrōw žiweho šnješa w šwojej wutro-
 bje šhonila. Škōnčžnje bē šo pšched tym šnješom k modlitwje
 pošlaknyła a šo wošebje ša šwojeho nana modliła, šo by šo
 škōnčžnje k wērje pšhecžišchēžal. Tu wōn njenadžizy jaštupi a
 namaka ju na kolenach. Wješela jemu wona šwoje dobre ranje
 w džēcžazej luboščzi napshecžiwō pšchinješe a jcho potom na štol
 šadži. Šnydom pak šo na jcho šmorischēžene woblicžo dohlada;
 ach, tak rad budžishe wutrobne lubowanemu nanej to šbōžne
 hnuče pošpšchala, kotrež jeju wutrobu pjelnjesche. Wona štupi
 šo i nim k blidu. Wōn pšchimny ša wotewrjennymi knižimi. To
 šłowo, kiž bē jcho w nozy tyšchilo, padže jemu hnydom do woczow:
 Woni budža widžecz, toho šu kałali. Wōn bu hnuty. Luba
 Thirja, njewjedžizy, sčto šo w jcho šmutskownym šta, wopšchimny
 nana i žylej šwojej luboščzu a rjekny w šwojej wērje jemu do
 woczow hladajo: Njeje wērno, luby nana, ty wērnišch tež do tuteho
 kšhizowaneho Žesufa? Tuto praščenje padže kaž wohenjowa
 šchtra na pōlver. Šnydom štrāsčne plōmjo wuidyri. Šnēwnje nan
 džowku i wotmachom wot šo štorčzi, pšchimny ša tu woczinjenu
 papjerku a wutorže ju, čžišny kniži do kuta a tšchepjetasche na
 žylym čžēle. Na naštrōženu Thirju wōn i hnešnym wokom po-

gladny, jcho hubje ržesčtej. Šotom wōn šakliwasche: „Šoflate
 budž to njenu“ — a w tym padže na šemju, jako budžishe jcho
 Bože wječzate njewjedro šarajulo. Bjes wjedženja wōn tu ša
 morweho ležesche. Š Thirja — kaž žalōšne naštrōženje bē to
 ša nju! Wlyš i jašnych njebješ, kiž jej na tak naštrōžaze waschuje
 jemu najšlōdšch nadžiju a radošč ščajy. Najprjedy wona žyle
 prošta štejesche. Alle jako nan pšched jejušmaj woczomaj ša mor-
 weho k šemi padže, bē šo tež i jejnej mozu ščalo a kaž w womo-
 rje šo wona do hromady šypny a to na nana. Wona šo jako
 nanowa mordakta wobškoržowasche a šebi šwoju nješchemyšlowešč
 porokowasche, i kotrež je tajke nješbože nacžinila. Wōrny pak da
 šwojim šylam bēčecz, kiž jej čžēšnotu jejneje wutrobje pošpšchichu
 a w modlitwje namaka wona pšchistup k temu šnješej.

Nētk hladasche Thirja nana, kotrež bēchu do kōža donješli,
 jašo i nowa bēchu nēkotre hodžiny mješ tym šašchle. Čžishe
 šedžesche Thirja pšchi lubym šhorym. Žejne myšle džēchu na to,
 ičtož bē šo podalo. Šnyto jej bē, jako by wšchitko jenož čžēžki,
 šy šōn bylo. Bē jej, jako by kamjeń i wutrobje byl, hdyž
 mēšesche nētko wēštošč, šo je w šhorym hiešče wjedženje a žiwje-
 nje. Najčēžšeha myšl bē jej była, šo je nan, wot Božeje rucžki
 šajaty, je šakliwanjom pšhecžiwō temu šnješej na hubomaj do
 wēčžnowešč pšched Boži šud štajeny a šo je wona na tym w winje.
 Žejne šylowate wōczko bēšche šo na teho šnješa wobrocžilo, šo
 prašchajo: šnježe, čžeho dla? čžeho dla? Nētko bē šmērnišcha,
 wona mōžesche i tym šnješom wo tym rēčecz a jejne prjedawšche
 štrōžele bēchu šo lehnule. Sčto je šo i nanom ščalo, njemōžesche
 šebi wuložicz, a to jej hiešče čžēžny na wutrobje ležesche.

Tak šedžesche Thirja do myšlow pošurjena pšchi nanowym
 kōžu. Šnyto by jej wōczko pošne luboščje a štarosče na drēma-
 zeho pohladnylo, pomalu wōn wotucža, hubje šo počesčtej hibacz.
 Thirja šo k njemu pošhili, hacž nēšchto požada. Sčtož mōžesche
 šrošymicz, bē jej šwešejaze. Wona šhješesche te šłowa: Božo!
 — moje hrēchi — mešiašo. Šotom šanošcha i šłubokim šdychnje-
 njom: ach! ja wjazy hnadu namakacz njemōžu! — pošdže, pošdže
 — Thirja džakowasche šo temu šnješej a mēšesche štrošchitnišche
 dowērenje k jcho hnadže.

(Škōnčženje pšchichodnje.)

Wērnošč biblije, šakitana pšhecžiwō jeje njepšhecželam.

**Kak šo šraelški lud po nēčžim pod Božim wōdženjom
 rošwiva?**

(Potracžowanje.)

Salomo.

Še Salomonom kraleštwō w šraelu šwontownje w naj-
 wyschšchej krašnosčzi šteji. Wumēštwō šo rošwiva a wošebje
 bēšche Salomonowa mudrosč šnata po wščem ranšchim kraju.
 Wōn šo ša wučerja teje mudrosče wobhladuje, kotruž mamy
 w „pšchizłowach, w prēdarju a wyšokim šhērlišchu Salomonowym“
 pšched šobu. W wurajnych pšchizłowach a pšchirunanjach šo
 rēčzi wo wšchelakich wobštejnosčžach žiwjenja. W tych wučbach
 hiešče džēšnišchi džēń wšchelake šłote šornješchto namakajch, na
 pšch.: „Brawdōšč pošhšchi lud; ale hrēch je ludži ščazenje.“
 Pšchizł. 14, 34. „Wlajšewi šo jcho waschuje lubi; ale sčtōž
 radu pošlucha, tōn je mudry.“ Pšchizł. 12, 15 a druhe.

Alle hdyž je tu wjeršch šwontowneje krašnosče dožpity, tež
 hižo jašo i hory dele džē. Wulzy wobdarjeny Salomo šo do
 žadosčžiweho žiwjenja tehdomnišchich knježerjow šakludži. Š kral. 11.
 Šo nim šo kraleštwō džēli. W pošnōžnym kraleštwje šo jedyn
 tyran po druhim i krejšchelecžom na trōn pošbēže, w pošnōžnim
 kraju nimo nēkotreho hješbōžneho tež nēkōšni bohobojajni knježerjo
 štanjchu. Wobej kraleštwje štej, kaž šwjate pišmo šudži, šwōj
 kōnž bohacže šašlužiloj pšches hrēchi kralow a ludow. Do žyła
 šo jašnje pošajuje, šo drje mōže štatny porjad tež špomōžny
 byčž ša Bože kraleštwō, šo šo pak je štatnym šakonjom Bože
 kraleštwō tworicz njemōže, ale jenož i Božim šłowom.

Profetojo

maja po tym wolu Božu šjewicz. Tu dońdžemy ša štary šakon
 k rošbudžazemu rošrēčžowanju i njepšhecželami biblije, dokelž woni
 se šwojim dotalnym pšhecžiwjenjom ničō dožpili nješku, šu woni
 čžisče nowy pucz nastupili; woni mjenužy i krotka praja, šo hacž
 dotal rošpominane wēžy i žyła byle nješku, šo čži mužōjo, wo
 kotrychž šmy hacž dotal rēčželi, i žyła živi byli nješku, abo šo šu

historije pšches naměšchane kž měšchnikow taf pšchewobrocžili, so žadny cžlowjek wjazy pšnacž njemóže, jšto je wěrnó a jšto níz. Nízó mjenowany Säuberlich taf cžini: jštož řo jemu njehodži, abo jštož řo dobreho wo mužach štareho šakonja wupraji, ša wšchicžinjene wudawa, a jštož řo jemu hodži, temu placžicž da. Pšhecžiwó tajfej „wědomnošcži“ njeje hódno řlowcžka prajicž, a duž jim tež šmėrom jich řrudnuřške wjeřele wořtajimy. Druhdy řo woprawdže řda, kaž bychu řo tucži knjesowo řami řebje wuřmėřchowali a — tych, kiž jim to wěřja.

Wny pař nėtko ř temu wotdžėlej pšchidžemy, wo kotrymž pšhecžiwniřy řami pšchidadža, řo je wěrná historija. To řu cži profetojo. Ššto pař woni wo profetach praja? Säuberlich praji wo řesajášu: „řeho dolholėtne řtuttowanje bjes ludom mějeřše wulku móž nad ludom tež do pšchichoda. Wón přėdowarřše pšhecžiwó řadobřžam, wořebje tych wulřich, a pšhecžiwó řamoprawdořcži. Dořcž njeje ř wopalnym woporom a řwjedžėřřim ropotom — ale dobre cžinicž, prawdy hladacž, podřlėčėnym pomhacž je Boža řluzřba.“ (St. 1, 11—18.) Wón wo řesajášu dale praji, řo je jedyn ř najwjetřich hebřejřřich řpiřacželow. „řeho wajřnje řiřanja je hnuzaje a řařne, jeho nadžiřa dže na Mėřiařa.“ „řeremiař je najwjetřich tych profetow, wořebje je řwoje řosřladnořcžu. Tež wón řwonřowne řlyřchčate wopory řacžijne a řada polėpřšene řyřeho řiwjenja. řtuttowanje řeremiařowe je řmřřřowne řakonarwarjenje luda. Dofelž bjes bojowře řa řwoje nahladny wuřtupi, bu wot měřchnikow řajaty a řėdy řmjercži cžėny, kotraž jemu huicžijřeho hřořššehje.“

Wny móžemy na přėnje tón wobras wo řtuttowanju profetow ř řylej wutrobu pšchiwřacž, runjeř řmėjemy huicžehje nėkotre wazne dypři pšchitajicž. řdyž pšchi tym wobraš řtejo wořtanjemy, dhrbimy prajicž: runje cži profetojo řu to najwjetřehje a najwazniřehje, řu wjetřřř štareho řluba. řuta wucžijčena wěra profetow, kotraž najřrucžijřeho pšhecžiwó wřchitfej řwonřownej morwe řluzřbje wuřtupuje, kotraž bjes bojowře wěrnobřcž řėcži, řo řmjercžehje a řajřwa njebowo, kiž pšchewo řtuttuje na nowe pořbėhnjenje luda w wěřtej nadžiři pomozny řiwehjo Boha — to je řiwjenje Bože w řtarym řlubje.

(řofracžowanje.)

Řhėžorowy wufas na wójřto.

řjecž a dwazřty řas řo dopomunjeřřke dny wulřehje wójny wřobčehje, kotraž je, wótznemu řrajej pšchinuřowana a po dohřehčach bjes runjecžehje řhwalobnje řřončehje, řadanje nėmřřehjo luda dopjelnila a řako najřrařniřřu mřdu řa wopory w řlubje jehjo wjetřchow a narodow njelhabřazy řakozř jehjo wulřoty a derjehicžehje řtworila.

ř hřutej wutrobu řhwalu hřnadu Wřchehomóžnehjo, řo je wón najřhu broň po tajfej mėřje řohnowal. ř dželbracžom řpomnju na tych, kiž řu w woporłiwěj wójnje řa najřhu cžehcž a řamotatnořcž wjeřele řwoje řiwjenje podali a wupraju řwój džat ř nowa wřchitřim tym kiž řu ř dořpicžu tuteho řónza řobu pomhali.

Wořebje pař džakuju řo řwojemu wójřtu, kotřehje ř řwořatami mořich wuřřokřich towarřchow w rycžehřřej řmužitowřcži wo wjetu wořowalo: njewuharřliwje řlyřehčehje řo jehjo řtutki w řnihach historije, njehinity je řhwalbnny wėnz, kotřehje je wone wokoło řwojich řhorhořow řwilo. řemu po tajřim řluzřehje pšchede wřchitřim pšchiluzřřnořcž, tole dopomunjecžehje tež w tych řchlachtach řwjate džehcžehje, kotřehje řlody jehjo dohřehčow wuřiwaju. řchilafam teho dla, řo bychu, taf huřto, hacz řo w cžahju wot 15. julija tuteho řeta hacz ř 10. meji pšchichodnehjo řeta řhorhořehje řmahuju, wřchitřehje řhorhořehje, kotřehje je mój knjes džėd, wulřehjo řhėžora a řrala řilhelma I. řlajehřehje, řa dželbracžehje na tutej wójnje wuřnamjenje řpořehčil, ř dubowym řiřehom debřene byře a přėnje řanony tych baterijow, kotřehje řu w nej wořowale, dubowe wėnzny mėle. řjehje moje wójřto řtajnje řo dopomni, řo jehjo bohahobřajnořcž, řwėrnobřcž a pořluzřřnořcž řa řtutki řhmanřehje cžinjehje, kaž te bėchu, kotřehje řu jehjo a wótznehjo řraja wulřehje řtworile.

ř Barlinje, 17. januara 1895.

řilhelm.

řřchelate ř blifa a ř dalofa.

řaf mjenowany řakon pšhecžiwó powřotej je řo řomijiji ř wuřradžėnju pšchepodal. řo řo wón pšchiwowřmje, je řara njewěřte. řnathy řapóřřlanž a wobřehčehje wulřich podřopřow, řwobodny knjes je řtumm, bė w řhėžorřřřowym řejmje móžnje na ewangeliřřich duchownyřehje řwaril, kiž w dželacžehřřich towarřřwach prawe řadanja

wobehčehje luda řajřtupuju. řėtko njeje jehjo řara řaummann w řrankfurcžehje n. ř., ale tež wulřa ludowa řhromadžijna w řarlinje je pod wodžėnjom hřwřřehjo dworřřehjo řararja řřokřera a profehřora řagnera jemu taf wotmolwila, kaž ři řebi řařluzřil.

řhėžorřřřowym řejm je řařo do teho řwoll, řo řo řesujtojo do řėnřow řařo wřobčehje. řo je řara řrudne. řhřemy řad ř řatholiřřimi řchehcžijjanami mėř řdžehcžehje, ale hřdyž cžile pšchiluhani njepřehcžehje ewangeliřřehje wėrný řo řařo wřobčehje, je wulři řtrach, řo to móžno njebudžehje. řchehje mėru řhřobla wėž je tež, řo je řebi řapóřřlanž řröber ř zentřumřřehje řřromy dowolil, nashchjo řuřřawa řdolřa „řapalerja“ mjenowacž. řo je řas do wobřehčehje a wutroby řyřehjo ewangeliřřehjo luda, kiž je pod wodžėnjom řwójehjo řhėžora dopomunjecžehje tuteho wuřwoleneho grata Božehjo džakowne řwjecžil; to řo njehmė bjes wobaranja cžehcžehje.

řwřřehje řhėžorřřřowemu řanzlerjej řišmarřehje řhřehje tež řchlehřřřřehje řony ř jehjo 80 řėtnemu narodnemu duřej řar lubohčehje a džaka pšchijehcžehje. řuž řhromadžuju nėtko tež pola nash. řlaja myřřle, jemu řrařny, w řchlehřřřřehje řabřřřřehje řdželamy řepich řaricž a wuřřaw řa řhřude řony a hólřy řakozřehje, kiž řišmarřehje mjenowostanje.

ř řranzowřřehje je bjes tym wulřa řara byla. řozialdemokracy řu je řwojim hawřowanjom taf dalofa pšchijehčil, řo je řřehřehje řasimř řerier řwoje řajřojniřřow řkozřil. řon je najřlėpřřehje wolu mėl, wřřehjo do řřada pšchijehcžehje. řola wřchudřom wón řřahenje a řřehanje wıdžehje, řuž bu řpřozny, ř njedohřahazymy mozami pšhecžiwó řřahenje wořowacž. ř řwoje řpřehřehje řecži je wón řjawnje wuprajiřil, řo by najřlėpřehje bylo, hřdy by řřlyny muř ř njewobnjehowazehje možu lud wobřijehčil. řa nowehjo řřehřehje řu dotalnehjo mınıřřra řódžřřwa wuřwolili. řon řehje řelix řaure a je 53 řet řary.

řřwobodnořcžehje řjaneho. řchřehje řhřehje njelohřřany řchřehje řničomne wobehcžehje, tón řmė řo jehjo prawje napicžehje. řo je nėtko řařo jednanje pšcheh pšchiluhazymy řudom w řweibrüchene řokafalo. řajřojniř řöckmann w řggersheimje bė jehjo w řwadžehje řakřł a djuhohje cžehčehje řranil. řot řuda pař bu njehřařniř wuřwinowany. dofelž mójřehje dopokafacžehje, řo je pšcheh řtutkom 25 polřřitřow řiwa a liter wina wupil, po tajřim bjes myřřlow řjany byl. řadny cžlowjek njebudžehje prajicžehje, řo je tu po prawdžehje řudžehje, byřnjehje řo po řakonju hřnal řudžehje njemohřlo. řdyž njehadžehje tajfehje řtutki řhřehje, dofelž řu ludžo řjeni byli, dha dhrbi tola to řhřehje byčehje, řo řo ludžo taf řakřhje napija a řo řu pšcheh to řa wřchčehje djuhohje je řtrachom. ř tym, řo móžehje řo tónle řöckmann djuhohje njedžehje řařo napicžehje a řwojehjo řuřřoda moricžehje, ř tym njedhrbjehje řo řpokojehje. ř wřchelakřehje djuhohje řřatohje řaju řiřo řakon, řo móžehje řo tajřim cžlowjekam do řorčřny řhodžehje na wěřty cžah pšcheh řudniřa řakafacžehje. řaf, kaž nėtko, njemóžehje dale hiečehje, řo řo prawa wopřřřow řwėdomicžehje řakřtuhje; njehje řakřtuhje tež řřobřehjo pšhecžiwó wopřřehje.

řajnowiřřehje řhėžorřřowym wufas dowoli wucžehje na ludowych řchulach, řo řmėdžehje tež jehjo řene řeto řluzřehje. ře to jich wořehřehje wuřwucžehje dla řřehje a wěřehje wjele řepřehje hacz nėcžehje wawřehje. řėtko řo pšcheh řřehje řwolanje wucžehje ř řchřehje džehcžehje řchulřehje wucžehje pšchehřehje a wucžehje řami njemóžehje řo taf w wořehřehje wėzah wudohřehje, kaž je wřřne.

řwėrnuwřnacžehje řtareho wucžehje ř řeta 1787.

řa wėřju do jehjo Boha, ř. řłłř. 6, 4. řokřluchaj, řřraelo. řłłřehje, řřřna a řwřatoh' řucha: řat. 28, 19. řehjo dla džehje a řłłř řtworil ř nichohje řyřly řwėt, řehř. 11, 3. řchehje wėru. řłłř wodži a tež řdžehje nėt'. řehř. 1, 3. řłłř, dofelž wón je.

řłłřehje bė řoža podomnořcžehje řłłř. řal. 2, 23. řchehje řłłř. řłłř mudřehje mėl řwėřehje dořehje; řor. 3, 10. ř wobřehcžehje řo teho. řad hřehje řmjercžehje pšchijehčil je, řom. 5, 12. řehjo dla runje. řřehje cžehje řnamjo cžehje řehje. řat. 23, 33. řy hřdy, wy.

řo řel bė řohu wėřehje, řehř. 31, 3. řłłř řnes je řo mi. řam řwojoh' řřna řokřal je, řal. 4, 4. řako pař tón cžah. řo je řłłř, cžlowjek řehř řam ř. řim. 2, 5. ř. řchehje jedyn. řłłř řyřehje řwėřehje řłłř nam. řat. 1, 23. řlaj řnjehje řudžehje.

řłłř njehje najřhu nufu wřchju, řan. 1, 29. řa djuhohje džehje. řařwumó pšcheh řmjercžehje řchřehje ř. řehř. 1, 19. řle ř tej djuhohje. řot hřehje řmjercžehje, řehřehje řehje řehje, řehř. 1, 14. dofelž teho dla to. řo řjednani a řłłř řm. řom. 5, 10. řchehje, hřdy řy.

Duch swjaty wschitkim pschifaja: 1. Kor. 12, 3. Teho dla dam ja.
 Wches słowo a sakramentaj 1. Kor. 6, 11. A tajzy su nekotji.
 Nam Khrystus sbože pschijesl je; Jan. 6, 14. Sdyž teho dla czi.
 Tom' dari, kiz joh' njesazpi. Jan. 1, 12. Kaz wjele pak jeho.

Niz Khrysteji wěrja i pokutu, Mark. 16, 16. Shtož wěri.
 Hacz k kónzeji swěrnj wostanu, Mark. 13, 13. A budžecze hidženi.
 Szu džeczi Bože, Bóh Wótz jim je; 2. Kor. 6, 17, 18. Teho dla.
 Sdyž wumru, sbóznje k njebyu dže. Sjew. Jan. 14, 13. A ja słyschach.

Shtož pak je duhej pschecziwny, Sap. skutk. 7, 51. Wy jažakli.
 Teži w hrěchach bje wschej' pokuty, Phil. 3, 18, 19. Pschetož jich wjele.
 Slaj tón je džeczo djabola, Jan. 8, 44. Wy seže wot Wótza.
 Sdyž wumrje helu ja msdu ma. Luk. 16, 23. A jako wón na řebi.

Ach Jesu ja to džak budž czi, Eph. 1, 3. Khowaleny budž Bóh.
 Spožč ty tu prawu wěru mi, Eph. 3, 14—19. Teho dla shibuju.
 Dha budu czišty wot hrěchow 1 Jan. 1, 7. Zeli jo pak w swětkli.
 A junu sbóznny tam a jow. Rom. 8, 24. Pschetož my řmy.

Lubi kchesežijeno a cžitarjo! To wěrywusnacze stareho
 řwěrneho wučerja nam řwědeži wo prózowanju tuteho muža,
 řebi rořžajńjenje řwojeje wěry i praweho řorla, i biblije cžerpacz,
 řo řwojeje wěry wěsty řežinicž ja cžas wojowanja pschecziwno
 pschecziwnikam a řo i cžichim džekom w komorzy na to pschihoto-
 wacz, jo by nadžija trajny mēla jažožk. Tajke pytanje w řwjatym
 piřmje žada řebi Bóh tón řnješ, wón njecha, jo bychu czi jeho
 jeno je rtom k njemu řo póřnati, ale jo by wěra pschewědeženje
 wutrobny byla a řuntřkowna Boža móž, kotraž k pobožnemu řiwje-
 nju wabi. Tuto wěrywusnacze, kotrež řo tu lubym řserbam
 a cžitarjam najcheho „Řomhaj Bóh“ w řerbiskej rěczi poda, nječ
 jich tež wabi, jo bychu řebi wěstosč wěry w řwjatym piřmje
 pytali a twjerdže řtali we wschěm nadběhowanju řiwjenja a řebi
 dohycza wěsezi byli tež w pořlednim bēdženju a w pořlednjeji
 nuřy. E. S.

Lubosče polna džowka.

Gustav III. Schwedski kral jěchajše junu njesnaty psches
 wjeř. Młoda burka holza, kiz je řtudnje wodu cžerajše, jemu
 nadpadže. Řejne žyle waschnje řjewi, jo bēřche dobra duřchna holza.
 Duž ju wo wodu prošeshe, jo by řo napil. „Řara rad“, bē
 wotmolwjenje w tym, jo jemu wodu poda, „ale dowoleže mi, ja
 řhwatam, pschetož ja njemóžu rucze doječ pola mojeje maczerje
 byčž.“

„Čžeho dla tak řhwatařch?“ řo kral woprašča.

„Młoja macž je řhora a niřoho nima, kiz by ju hladał, řřiba
 mje“, wotmolwi wona.

„Dowjedž mje k twojej maczeri, kotruž tak lubo mařch, ja
 čžu ju řejnacž!“ praji kral.

Wón i konja řkoczi a džěřche i njej. —

„D, ja lubuju moju macž i žylej duřchu, hdy bych jeno tak
 řbožowna byla, jo mohla jej to tak prawje pokasacz“, holza duřy
 po puczu powjedajše. Wónaj do řhudobneje řhěžki řastupijčtaj,
 i kotrejež bēřche řdychowanje řlyřhecč. Na hubjenej řłomje
 ležeshe tam řtara řona wot bolosčow cžwilowana. Holza k njej
 řtupi a praji: „Luba macži, tu je řnješ, tón čže wař wohladacz.“

„Wboha řona“, praji kral, „ja wař wobžaruju.“

„Ach!“ wotmolwi řhora, „ja mnje by hiřheče hubjeńřcho bylo,
 hdy by mi Bóh tón řnješ tule dobru džowku njedał, kiz mi na
 wschě waschnje moje cžerpjenja polóžecž řpyta. Wona wodnujo a
 w noży džěla, jo by mje řeživila. Bóh čžyl ju ja to řohnowacz!“
 je řylřami pschijřtaji.

Kral Gustav na to praji: „Tu wřnicže tu mōřheń! Ja
 řym wasch kral, wasch Wótz; ja řo řraduju, jo mam hjes
 poddanami tajke řwěrne duřche!“ „Čžin tak dale!“ praji k tej
 holzy. Lědy bēřche kral do řtochholm pschijřchól, wuřtaji maczeri
 a jeje džowzy na cžas řiwjenja podpjeru. Tež ja pořdžishe dale-
 pschidženje řo postara. A ta džowka wobřhowa tež po řwojim
 woženjenju tutu řtarosčiwu myřl ja řwoju macž.

Řir. 3, 5. Shtož řwoju macž cžesčzi, tón řřromadži řebi
 dobru poklad.

Njeřwar w hněwje.

Ssej řanta řnjeshe trawiczi
 Tam w holi pod hórku,
 A do džěla wschě ptaczata
 Řej řjenko řpěwachu.

To bē to řjane holicžo,
 Wschěm wo wřny lubuřkhe;
 Hlej miřopětne myřliczi
 Ssej w duřchzy hajeřhe.

A i jeje hubki cžerwjenej
 Tak džěřhe i miřka wřcho,
 A řjanu ercžil njepuřčzi
 Niz řłowczka hrořneho. —

W tej hórzy ludki bydlachu
 Te řkotow bohate;
 Tom' holeczu daricž drohi dał
 Sso bēchu řrěczale.

„Sa řkotu řřchintu pschiwježny
 Nicz dořhu řidžanu;
 Tón kónčk do trawki řkoženy
 Řej řwij řo ja rucžku.“

„Ta nita řem ju powjedže,
 Tón řřkad jej pokáže,
 A tón ju řežini je wschitřich
 A najlubšhej njewjesče.“

„Řad pořčowasche džěžu nam,
 Sdyž řhlěba vječčechny,
 A w mlózy jařłow řtajeřhe
 Nam nóžnej' wobradny!“ —

Tak bēchu řebi řradžile
 Te ludki džakowne,
 A řradžu i hórki řufachu
 Na holecžo řnějate.

Ta nicž řo řanzy řawiny
 Sa porščil wokolo,
 A wottorhńjeny i nowa řař
 Řej wobwibasche řo.

A pschezo řař a pschezo řař
 Wón pschimasche řo jej;
 Hacz pořles wona řhori řo
 We duřchi řhněwanej.

Tón ercžil hewa řemřchazy
 Sso puřčzi řařwarjo:
 „Mi dži ty řelřki njerjedže,
 Ty džajne nicžisťo!“

Tu řrožene te ptaczata
 Wschě řdobom řněmiřhu.
 A ludki řjěchu řarujo
 Do řpódow pod řemju.

A huj ta nita miny řo,
 A hórka řřromota,
 A krasna řřhinka řkoczana
 Bē precž do hjesedna.

„Řomhaj Bóh“ je wot nēřka niz jenož pola
 řnjesow duchownych, ale tež we wschěch psche-
 dawarńjach „Řerb. Řlowin“ na wřach a
 w Budyřchinje dostacz. Na řřtwórcž lěta
 placz i wón 40 np., jenotliwe cžizla řo po
 4 np. pschedawaju.

Womhaj Bóh!

Ciklo 6
10. feb.

Lětnik 5.
1895.

Serbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy kobotu w Smolerjez knihičiszczeru w Budyschinje a so tam dostacž so sčtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

Njedzela Septuagesima.

1 Kor. 10, 12: „Komuž so sda, so steji, tón so hladaj, so njepanje.“

Kaž w tymle schpruchu, tak napomina naš hušto šwjate pišmo na najkhuťnišce waschnje psched wonjero-dženjom a skomdženjom teho, sčtož dušchow sbóžnosć nastupa. Džerž, sčtož mašch, praji tón Knjes kam kóždemu, mjenujzhy wěru a bohabojasnosć, a sako: Wójujezje wo to, so byšcže psches te cžěbne wrota nuts schli (Lut. 13, 14); wachujzje a modlcze so, so byšcže do spytowanja njepangli; pschetož Duch je hotomy, ale cžělo je flabe (Mark. 14. 38). Těho runja napomina naš Boži Duch psches japosčtołow hušto a khuťnje, so bychmy rošomnje kłodžili jako cži mudri a niz jako cži njemudri (Ef. 5, 15), a so bychmy derje hladali, so njebychmy wot wěry a bohabojasnosćje wotpangli. Wschaf je jara trjeba, tak napominacž, pschetož to je snate, tak jebata a njewobstajna je našcha šamšna wutroba a tak lohko so wona k stemu, na kotrež je šama schilena, wobrecžecž a sawjesč da. Wěmy, so w naš, to je w našchim cžěle nicžo dobrego njebydli, ale hrěch; duž móže so lohko skladnosć namakacž, kotraž so skazenej wutrobje lubi a psches kotruž so sawjesč da, so swoli do hrěcha a cžělnym žadosćam šluzi, kotrež pschecžiwu dušchi wojuja. K temu pschińdže, so satan niz jenož jako rujazy law wokolo kłodži a pyta, kotrychž by póžreł, ale so so wón druhdy tež do šwětkeho jandžela pscheměni a se sčacžom lubosć a pschecželnosć pyta, so mohł naš wot pucža bohabojosćje wotwjesč; wón njelaka kóždy cžaf po cžmje, ale wuziwa šnano tež bludnicžtu a wopacžne

šwětke, so by pucžowarjom wot praweho pucža do lužow sawjedł. K temu pomha tež šwět po wschej móžnosći. Wón šrudži, hani a pschescžěha bohabojasne wutroby; wón so k nim lišcži, jim pschecželstwo pošćicža a khwali jim schěrofi pucž po kotrymž wjele tyšaz kłodži, tak so njemóža hinať hacž psches šwjateho Ducha šylne a wošebite podpjeranje tajke pschecželnive njepschecželstwo a pschekłodcženy jěd pošnacž a šaprewacž. Duž ma wěrzaza dušcha štajnje wojowacž a jej je pschi tym cžim wjazhy wobhladniwošcže a kędžbliwosćje trjeba, dokelž dušcha hižo psches te hrěchi, kotrež ma šwět sa male, wulku schkodu cžerpi. S wjele maľnych křejptow budže wulka woda a s maleje rany nastanje hušto šmjertna rana a njesahojomna schkoda. To dajcže nam pschezo wopomnicž a s najwjetšchej starosćzu sa tym štacž, so bychmy Božu wolu dokonjeli a ju tež ani w najmjěńšich wězach njepschestupili. Wěrzaza dušcha wachuje, hlada, s wotkal strach pschińdže a wobarnuje Knjesowe šłowo so njeby pschecžiwu njemu šhrěschila. Wona wě, so dyrbi wschudžom a kóždy cžaf psched jeho na škwjecžischimaj woczomaj kłodžicž, tak njedyrbjala wona těho dla so hladacž?

Lóžnikowe wócžto je na kompaš, džěscžowe wócžto na nanowe woblicžo a bohabojasne dušche na Bože šłowo a na Božu wolu šłožene. So by wona jěho šłowo šahowala a po jěho woli žiwa była, to je jěho najnutnišce žadanje. Duž ma so jěje modlitwa tak: Poľaž mi, Knjeze, twój pucž, so bych kłodžil w twojej wěrnosći. Sdžerž moju wutrobu pschi tym jěnym, so bych so twojeho mjena bojať. Šamjen.

Thirsa, abo wabjaza mój kichiza.

(Skónczenje.)

Nětko nan polnje wotucza, klabu hichčeze ale widomnje pošlynjeny. Thirsa ho pšhecželuje na njeho pošmewkowske a praji, jeho sa ruku pšhijawšchi: Bohu budž džak sa jeho hnadu: Hnadu? Ach, Thirsa, ja mnje žana hnada njeje! — Senož čzišče, luby nano! — wotmolwi Thirsa trošchtujo — njerēcž nětko wotym. Anjes doktor je poručil, so dyrbišch ho čzišče jadžeržecz. Nan khwilu mjelčesche, by pak w tym pak na Thirsu pak horje štyfknje pohladował. Potom pak wón wurafy: ja hym šhubjenu, ja hym šhubjenu. Thirsa jeho na hnadu Boha iŕraelskeho potasa. — Se dha hichčeze hnada sa mnje? ho wón w hlubokim duchownym štyfku woprašča. Thirsa, ho poštrožiwšchi na tutym praščenju, njeda jemu žaneho wotmolwjenu, ale napominasche jeho jenož k směrnošči. Wón pak chzyšče runje wotmolwjenu na swoje praščenje mēcž. Wona rēcžesche k njemu wo tym, kiž je pšhischol, hrěšchnikow šbóžnych čzinicž, — potasa jeho na te jehnjo Bože, kotrež šwěta hrěchi nježe a rjekny: ach, so by ty jeno wěrjeć mohł do teho kichizowaneho! — O! njepraj mi wo tym nicžo! teho hym tak hanil a jakal, tón mje njerodži, wotmolwi wón, štyfknje ruzy lamajo. Thirsa jeho dopomni na modlenje kichizowaneho ja jeho mordarjow: Wótče, wodaj jim, pšchetož wón nje wjedža, šchto čzinja! Wona powjedasche jemu wo Saulu, hanjenju a pšheščehanju Anjesoweje gmejny. Wona jeho prošesche, so by by jenož khrobije šwaził sa nim wolacž: Jesu, ty hyno Dawitowy, šmil ho nade mnu! Nan běšče ho k ičženje wobrocžil. Thirsa ho čzišče sa njeho modlesche. Wona mješesche to čzucze, so je sa nana nětko prawa hodžina pšhischla. Wuklascž hebi wona jeho pšcheměnenje njemóžesche, njemňlesche pak hebi tež dale sa tym, ale wješelesche ho wutrobnje na Anjesowym štuktu, kotryž mješesche tu pšched woczomaj.

Šchto ho jej tu klyšhecž dasche? S pošbėhnjenymaj rukomaj počča nan wolacž: Jesu, ty hyno Dawitowy, šmil ho nade mnu! Tu přeni krócž to njeno, na kotrymž wšchitka šbóžnošć leži, pšches jeho hubje pšhindhje. S kajkim hnučom Thirsa to klyšesche, to ho njemóže wuprajicž. Wona padže pšchi nanowym ložu na swojej kolenje a jejne džakowanie ho směšča i nanowym wolanjom. W njebjekach bė wješele na hrěšniku, kiž bė šhubjenu byl a bė nětko wot šbóžnika hrěšchnikow namakany.

Nětko běšče ho i nanom pšchelamało. Wón bu roklamany wo hnadu prošchazy hrěšnik, kiž w krwi wěczneho šluba šjednanje pytašče a ho nadžijesche, jo tež namakacž, njech je tež hakle w přenim šhadženju wěry. Thirsa podawasche jemu, tak derje hacž rošymjesche, ewangelij wo hnadze Božej w tym, kiž bu sa naš poklecze, so by naš wot poklecza wumohl.

Najajtra pšhindhje na knjeni fararču list wot Thirny, a wós po knjesa fararja. W kječze štejesche:

„Modlcze ho so mnu pšched džiwnej hnadu Anjesowej! Nasch nan hebi wutrobnje žada, i knjesom fararjom rēcžecz a je tu wós po njeho pošłal. Pšhijwjestaj ho šem tak rucze hacž móžno. Moja wutroba hebi žada po šwěrnej pšhecželnižy, so bych ho i nej wješelila na džiwach hnady.“

Bórny šedžeschtaj fararjež čłowjekaj w wosu. S čziškim modlenjom běšchtaj ho wonaj na tuto šendženje pšhichotowaloj. Duž wós jašta a Thirsa pšhecželnižu wutrobnje poštrowi. Wona jimaj wupowjeda, šchto je ho štalo. Nan bė nawjeczor něščto wjazny mēra namakal, bė pak pšchezo hichčeze tak štyfknj, so sa njeho žana hnada wjazny njeje. Namo bė wón Thirny kiž pšchi jeho ložu šedžesche, rjekł: Šchtoha mēnišch? Hacž by pobožny farar, twój pšhecžel te mni pšhischol, hdyž bych k njemu pošłal. Thirsa bė to sa dobre špšnala a bjes šomdženja do mēšta pošłala. Nan bu jara hnuty, jako Thirsa duchowneho k jeho ložej wjedžesche. Ale rošrēcžowanje bu bohacze žohnowane. Šwěrnemu šlužobnikaj šłowa wot kichiza bė wjele mudrošče a hnady date, kajtaž bė tudy tež nušna, a tón Anjes ho k swojemu šłowu pošna. Wošebje žohnowasche tón Anjes tu modlitwu, i kotrejž farar tuto přenje rošrēcžowanje wobšamknj. Pšchi džělenju dyrbesche wón šlubicž, wšchědnje, je-li móžno, šwój wopyt wobnowicž.

Nasch stary Iŕraelski dyrbesche tež čžežke bėdženje pšheńcž; škóncžnje pak tež jemu šłonzo prawdošče šhadžesche. Wón ho k wješeloscži wěry a k trošchtej hrěchowodacza pšhecžiščesča. Fararjowe wopyty, pšchi kotrychž jeho jeho mandželsta i wjetšča pšchewodžesche, buchju bórny k wopomnjecžu Božeho šłowa naložene. Pšches to běšchtaj nan a džowka bliže w prawdže k šbóžnošči

rošwucženaj. Wona běšchtaj móžnje natwarjenaj w šwojej wěrje. Wošebje šficžesche staremu nanaj wobhonjowanje w šwjatym pišmje, přjódčžitaje Stareho Testamenta a w šwětle Noweho móžne pošlynjenu.

Dokelž nanowe wotkhorjenje nětko tež wješele khwatašče, bėchu ja Thirsu lubošne dny pšhischle, kajtež njebė ženje šnala. Nan bė jej se šmjercze šašo daty a wona nanaj. Kajki šwjast šjenocžesche nětko jeju wutrobje. Gusto, hdyž běšchtaj ho hromadže modliłoj abo w wutrobnym rošrēcžowanju khodžiloj, byšchtaj na njebočječku macž špomniłoj, kiž jimaj nětko čzim bóle pobrachowasche. Nas powjedasche nan džowzy tež, kat je ho pšchi macžernej šmjerczi mēlo. Pošlednju nóz je wjele w bludže rēcžala wo swojej mašanej drašče a šwojimaj mašanymaj rukomaj a potom: Thirsa je šchule pšhischedšchi špěwa: Ta krej Šesom Šhrysta, teho Šsyna Božeho, wucžišči naš wot wšchitkeho hrěcha. Nanaj je to jara napšhecžiwne bylo, wošebje, dokelž je macž hušto šašo tak prajila. Wón wuhna teho dla wšchitlich wot jejneho loža a špěwasche židowske modlitwy nad wječazej. Na to bė macž do hlubokeho španja panyla, pšched šmjercžu pak hichčeze ras wócžko wocziniła a, na šwojeho muža pohladnywšchi i wurafom prajila: Ta krej Šesom Šhrysta, teho Šsyna Božeho, wucžišči naš wot wšchitkeho hrěcha; a i tym bė wumrjela. To bė woběmaj lubošny trošcht, i tuteho wušnacza štuk Božej potajneje hnady pošnacž. Šsynjo žiweho Božeho šłowa bė ho pšches džěčowj rt do macžernej wutroby donješlo a šhadžesche nětko pšchi macžernej šmjerczi. — Tak šandže něščto njedžel, nanaj bu štomowecž šašo data, wón móžesche šašo šwojeho powołanja hladacž. Se šwojim wrócženjom do mēšta pak chzyšče wón šjawne wušnacze k temu Anjesaj Šhrystušej šjenocžicž. To wjedže naš hichčeze ras do Božeho doma na pšchedmješče. Wulki lud je w nim šhromadženy. Na šhorje klecžitaj Thirsa a jejny nan, so byšchtej šwjatu kječženiju doštaloj. Duchowny bė přědował i teho šłowa: Šeho krej pšhindh na naš a na našche džěczi! Thirsa pak jo nětk klyšchi jenož jako šłowo žohnowanja. Wobaj šwoju wěru wješele pšched Bohom a pšched kječženijanskej gmejnu wušnajetaj a doštanjetaj w kječženiju Bože wobšwědčenje šhonjeneje hnady. Nan došta mjeno Jan, džowka mjeno Marja. Wonaj khodžitaj w Anjesu jako žiwaj šwědkaj mozy teho šłowa wot kichiza a jeju khwalba je: Sa hym i Šhrystom kichizowany. Sa hym pak tola živy, niz pak ja, ale Šhrystus je živy we mni; a šchtož nětk živy hym w čžele, to hym živy w měrje do teho Šsyna Božeho, kiž mje je lubował a ho šam sa mnje dal. Gal. 2, 19. 20.

Wěrnošć biblije, šakitana pšhecžiwjo jeje njepšhecželam.

Kak ho iŕraelski lud po něčim pod Božim wodženjom rošwira?

(Wotracžowanje.)

Šjewjenje Bože w štarym šlubje.

Wly podamy njepšhecželste wuprajenje, i kotrymž ho pšched něščto čžašom štukowanje profetow wopiša: „Na napominanje šwojich profetow, štarych kaž nowych, kotriž hebi pošpšchenje žiwjenja wot nich žadachu, tón nješničomny lud njepošłuchasche, ale pšheščehasche a čžwilowasche jich.“

Wly i teho to sa wěšte ščěhujemy, jo čzi njepšhecželjo pšhecžiwjo wopšhijecžu a wěrnošči tutych pišmow štareho šluba, Šesajawnych a Šeremijawnych to najmjensche prajicž njemóža, ale so dyrbja šami tutych muži čžesčicž. Bože šłowo je jow tajke jašne a móžne, to trjebasch jeno bibliju woczinicž a čžitacž a ty pošnajesch, so je tu prawa nabožina namakacž. Čžitaj Šes. 1 abo Šes. 40 abo Šes. 31.

So šu tajke knihi se šwojej wyšokej, duchownej wěru do Boha, se šwojej šwjatej šhutnošču, je šwojej njepšcheměnenjej lubošču k wumoženju luda a so šu te knihi bjes dwěla w židowskim ludu nastale, je džiw, kotryž ničtō njerosjašni, kiž do šjewjenja Božeho njewěri. S wotkal maja to čzi mužwojo? Njepšhecželjo praja: wot Babiloniškich a Šeršiškich. Tola w pišmach tutych judow ani podomneho njenamakasch, ale šame pšhiboštwjo. Duž dyrbi ho njepšhecželam šašo wotmolwicž: Šeršišny a Babilonišny dyrbjeli židam tu wěru do Boha dacž, kotruž tucži pohanjō, kaž móže ho dopokasacž, šami mēli nejšku.

Pšchede wšchěm pak: jeli so maja tamni profetojo prawo, so dyrbi ho šwaricž na „nješničomny lud“, kotryž na profetow nje

poslušajšče, čezho dla woni žani na tón hlób profetow nje-
poslušajaja? Woni žu najmóžnišči žwědkojo wo Xhrystužu?

Naspomnicž hiščeze chzemy, so njepšheczeljo bjes druhimi
profetami wošebje Hošeu a Zoela pšchimaja, dokelž mataj wonaj
mješniški jakoń ja wažny, wo kotrymž žo posdžišcho porěczy. Wo
profecze Zonafu S. praji: „Sestajenje maleho pomjedańčka nje-
fhmane njeje, myšliczka je žyle dušchna: wobrocenje, niz sanicenje
hrěšnička je jakožna myšl. Tak jeshadža pšches wobrocenje
wot dotalnego pucza Zonafej, kaž tež městu Ninive sbože.“ Wěh
tute žłowa jow štajimy, dokelž runje Zonafowe knihi žo najbóle
wot njepšheczelškeje strony pšchimaja, w tych žłowach pak žo S.
móžue a nabožinske myšle tutych knihow wot pšhecziwnika prawje
pšchipsnaju.

Alle hiščeze i jeneje pšchicziwy žu nam profetiške knihi wažne.
Pšhecziwnicy praja: Abraham, Izaak, Esau, Wójsaf atd. nješžu
ženje živi byli. Profetoyo pak w žwojich knihach na nich wróczy
pokafaju: Zesajaf njenuje hušto Jakuba, Abrahama a Moacha.
Hošea špomina na Jakubowy narod, na jeho bėdženje w modlenju
a jeho čėkanje do Stryškeje, št. 12, na wuczeńjenje i Ešgyptowškeje,
št. 11, 1. 12, 14, na Hadamowy hrěch 6, 7. Amos, „prėni
židowski špišaczel“, kaž S. jeho njenuje, rėczy wo wuczeńjenju
i Ešgyptowškeje 3, 1, wo Esawowym šmyšlenju, wo wobhońerjach,
wo městomaj Sodom a Gomorcha 4, 11. Wicha njenuje Wójsafa
a Marona 6, 4, špomina tež na wuczeńjenje i Ešgyptowškeje atd.
S krotka, hdy bychy druhe powjeicze biblije woprawdze tak malo
wėry hódne byle, kaž tamni praja, tute žwědčenja profetow
wostanu, kiž nam pokafa, tak bėšche žyly lud je starymi podawkami
žnaty, pšchetož k žamemu wukładowanju kaž wo nėczim žyle
žnatym, ichtož kóžde dźeczo w žylym ludu wjedzešche, profetoyo
pšchi škladnošcy w žwojich přėdowanjach wo tutych hištorijach
porėczy.

Alle wulki porok njepšheczeljo profetam tola činija, my žmy
jón hižo žlyšcheli. Šso praji: Woni žu žyle podarmo přėdowali
a ničzo njedokonyli. Tak šozialdemokrata Bebel praji: „Přėdowanje
hódneho žiwjenja je pola knježaznych pšchezo jara malo pomhala
a do wėcznošcy ničzo pomhacž njebudze.“ Tajke žame přėdowanja,
tak ma čłowjek živy bycž, to ničzo njepomha, pšchetož žiwjenje
bjes wėry je morwa, prošta a žłaba wėz. Alle wėryžaje přėdowanje
k pokucze je pšchezo a tež w čažu profetow dobre plody nješlo.
Nimo wšchelakeho drugeho wušpėcha (pšchi 2 Sam. 12. Šes. 36—
39 a d.) je móžny wuštkł jawnny pošnacž: „Šo ižraelški lud
w žydomdžėpacžlėtnym jastwoje žo žyle nješhubi, ja to ma žo
wyšche Boha žwojim profetam džakowacž.“ Čžitaj wo nušy jastwa
Šes. 52, wo napominanju k pokucze pšches profetow a wo móžnym
troščeze w šrudnym kherluchju Šr. kherl. 3, 22—42.; wo nadžiji
Šes. 40: Trošchtujcze, trošchtujcze mój lud. Škaž bėšche reformazija
bjes Luthera njemóžna a žadny čłowjek i prawom prajicž
njemóže, so je tón profeta bjes wušpėcha přėdował, runjež je wón
hacž do žwojeho kónza wjele na bjesbóžnošcy a njedžakownošcy
luda škoržil, by ižraelški lud bjes profetow hubjenje jahinyl a
nihdy žo njewróczył. Škaž pak je duchowny dobytk reformazije na
wšhitke pšchichodne lėštottetki wostal, — runjež je dženža hiščeze
wjele njewėry a pšchiwėry, — tak je pšches profetow žyle žiwjenje
ižraelškeho luda dobre jadro doštalo.

(Wofracžowanje.)

Wšchelake i bliska a i daloka.

Šchtož žu lubi čžitarjo žnawo druhdy žlyšcheli wo wutrobny
huwjazym šrudnym podawku na morju, podawamy jón tu je žłowami
Šerbskich Nowin:

Wulke kóžne nješbože je žo na morju 47 mil daloko wot
jendželškeho ranškeho mbrškeho brjoha 30. januara štalo. Špėšchna
parna kóž „Šobjo“, towaštwu polnóžno-nėmškemu Wloydej žlyšchaza
je do jendželškeje kóž „Šrathie“ šrajšla a žo bóršy po tym na
morjowe dno ponurila. Na „Šobjo“ bė 240 pucžowarjow a 160
mužštwow, po tajkim hromadze 400 wošobow. Š nich je žo pječa
jenož 20 wošobow wukłowalo, wšchitzu drusy žu žo tepili. Kóž
„Šrathie“ je žo pšchi šraženju teho runja čėžko wobšchodžila a
žo nurjo do Šotterdama wukłowala. Wo nješbožu žo pšche:
Špėšchna parna kóž „Šobjo“ bė 29. januara i Bremerhavena wot-
jėla. Šėšba bė do 6 hodžin 30. januara bjes pšchetorhujenja byla.
Potom žo šatraschny wichor šbėže, žolmy žo wėže wyšoko šbėhachu
a „Šobjo“ wokoło funtachu, jako šchleńčanu kulu. Šnanje bė
čėmne. Dny a dny bėchu žwėžy druhich kóžow widžecž. Šobjo
i šhwilemi rakety wušėli, so by druhim kóžam powjeicž wo žwojey

bliskošcy dalo. W 6 hodžinach muž na wukładze widžesche, so žo
jena parna kóž bliži. Dalsche rakety žo wušėlichu, na kotrež pak
žuša parna kóž njekedžbowajšche, ale dale napsheczo „Šobjo“
jėdžesche. Potom bė šatraschny wrješkot žlyšchecž, i wulkej džėru,
na bošu kóž wuraženej žo žolmy nuts lijachu a mašchinownju ja
něotre wofomiki pčžrjechu. Nješbožowna kóž žo pčža hnydom
nuricž. Pucžowarjo, kotriž škoro wšchitzu špachu, dokelž dla wulkeje
šmyh nihto na lubi wutracž njemóžesche, žo žmjercž wuštróžawšchi
na lubju čžišchězachu. Šodarmo žo offizėrojo přėdowachu, do nje-
šmėrneje mješchizy porjad pšchinječž.

Šedyn i wukłowaných, pucžowat Šofmann, nješbože takle
wopišowajšche:

Dwaj čžolmaj žo i kóžde na wodu pušchėžičhtaj, i kotrejuž žo
jedyn hnydom ponuri; i pucžowarjow tehole čžolma žo jenož
knježna Šana Šočerež do jeneho drugeho čžolma wukłowa. Ša
20 mjėšchinow, mjes tym, so žo žony a džėczy do čžolmow šadžachu,
žo „Šobjo“ ponuri. Wukłowanški čžolm i 20 wukłowanymi žo
i wėtrom 6 hodžin došlo tam a žem honješche a žo škóncžnje wot
rybafškeho čžolma „Šildšlowera“ k brjohej pšchinješe.

Šofmann i Šranta Ššlanda w Šebraszy w polnóžnej Šmerizy,
kotryž bė šchtyri mėšazy pola pšchiwušnych w Šėmzach na wopšcy
był, žo do Šmeriki wróczy wješesche. Šeho žona a jeho šnyk,
kotrajž štaj žo pšchi nješbožu tepiloj, jeho pšchewodžechtaj. Dopišo-
warjei jendželškich nowin „Central News“ wón powjedajšche:

„Štejach w čžolmje a žwojeho šyna w ruzy džeržach, žo
přėžujo, so bych žwojey žony do čžolma pomhal, hdyž kapitan pšchi-
kafa, so dyrbja žo žony a džėczy na druhu štronu kóžde pšchenječž.
Na to jeho matrošoyo i čžolma wuczežechu a žo na městnje jeho
šyna a mandželškeje šyžechu. Šonle čžolm žo lėdma štracha šminu,
so jeho jedyn kóžizny ščėžor rošbi, kotryž bė žo pšchi šraženju
wobeju kóžow wotlamal. Šowjajšy, ja kotrež bė čžolm pšchiwajšany,
bėchu twjerde šmjėršnjene jako kamjen, a matrošoyo dyrbjachu šekere
nalozicž, so bychy je rošrubali.

Šo nowšchich powjeicžach buchy hiščeze i Šendželškeho brjoha
kóžde k pytauju tajkich wupóžlane, kiž bėchu žo žnawo wukłowali.
Tola njebė ničzo namafacž; tež žane powoštanski potepjeneje kóžde
njebėchu widžecž. Winu na tym nješbožu ma po dotalnych pšche-
pytamach jendželški kapitan kóžde „Šrathie“. Šon je po wopacžnym
pucžu pšchi kóžzi „Šobjo“ nimo jėdž chžyl. Šacž je wėro, so wón,
kaž wón praji, wo wolanju nješbožownych ničzo žlyšchal njeje a
so móžesche wón wėricž, so žo njeje žane nješbože štalo, to pšche-
pytanje wujajni. Wobžarujomne wopory njemóža žo pšches to
wožiwicž. Tola žo wšchudžom hižo woporliwe ruki wotewrja, so
bychy šawoštajenym, wošebje žwóžbam kóžiznikow, kiž žu wo žiwjenje
pšchichli, pomhali. — Najmjetšchu kšwalbu šažluži tež šprawny
kapitan potepjeneho „Šobja“. Wón rėtajšche i Šoessel a bė Šchlešyn-
ški. Šacž do pošlednjeho wofomiknjenja je wón na žwojim mješcy
wostal, hacž žolmy jeho precž toržechu.

Šhėžor je pšched dlėšchim čžazom, so by šhudym tkalžam
w Šchlešynškej i nušy trošchtu wupomhal, wjetšchu šumu pjenjes
i poštajenjom daril, so bychy žo wone na rošwucenje w tkacžu a
na polėpšchenje krošnow nalozile. Dokelž je žo i tym dobry wu-
špėch dozpił, je šhėžor ja tón žamy šamer i nowa 45 000 hriwnow
daril.

Š Ruškeje pšchidžcy powjeicž wo šmjerczi štareho ministra
i Šierša. Šiers je jako wodžer šwonkownych naležnošcyow žwojim
knježerjam šwėru žlyžil. Wón bė i wutrobu pšheczel nėmškeho
šhėžorstwa, byrujež dyrbjesche napošledku pšched Šranžowšam pšche-
čelenym hawtowanjom w Šėtrohrodze zofacž.

Ruški šhėžor je napshecziwo wšchelakim nadžijam, so ruške
šamofnježestwo wotštroni a žwojemu ludu wjetšchu šwobodnošcy
da, wobkručil, so pšchi štarym šamofnježenju wostanje a so je to
ja Rušku najlėpšche knježenje. Tola je widžecž, so wón po tej
krutošcy, i kotrež je jeho nan knježil, njeknježi, a žo přėžuje,
wšchė šjawne njeprawdowesze wotštronicž.

Budžcy poddani.

W šandžemym lėštottku, jako bė wšchudze hiščeze robota, wša
ryčėrktublet jenicžku džowku muža i lėpšchich wobštejnošcyow, kotryž
bė pak temu knješej pšchilžny, k wobštaranju najmizšchich žlyžbow
do žwojeho domu. Šodarmo šrudnej šarškej temu knješej wulku
licžbu pjenjes pošicžechtaj, hdy by jeju džėczy wot tych krutych
pšchilžnyšchownoscyow wotwajšal. Temu knješej pak bėšche wjazy wo
šdžerženje žwojich štarych prawow, hacž wo rjane pjenjesy.

Wbohej staršchej dyrbjeschtaj so do wyschšcheje wole namafacz. S horzymi fylsami Marja frutu fluzbu nastupi a prěni czaŝ i czeŝkej tychnošču so bėdžesche. Wona bėŝche wot domu zple hinasche, lėpsche žiwjenje swuczena, pschetoz jejnej samožitej staršchej bėŝchtej ju staroščiwje woczahnylej. Duž njechajŝche hrube dželu, fruty porjad a hnadna jecz holzy jeŝlodžicz. Zako pak jedyn džen tón knjes wobhu holzu maleho pschchladanja dla jara nashwari a teŝ pokhoŝta, wona to dlėje njeseč njemőžesche — wona czeŝny.

„Maczi, nano!“ sawola wona, jako domoj pschindze a so dživazymaj staršchimaj do jstwy stupi, „ja njemőžach dlėje wutracz. Za pola waju woŝtanu a žana hwetna mōz mje wjazy na ryczer-kublo njepšchinjeŝe. Za chzu so ishowacz, so mje ničto nje-namafa.“

Bohabojaŝna macz, mēsto teho, so by so na dżowzyny domojwrōczenju swjeŝelila, praji khtunje: „Moje dželczo, to so nje-ŝtan, so dyrbjałoj mōj tebi pomoznaj bycz, pschecziwo Božim kaŝujam hrėŝchicz. Njewėŝch ty, so piŝane ŝteji: „Kōždy budz poddany tej wyschnošči, kotraž mōz nad nim ma. Pschetoz žana wyschnošcz njeje khibu wot Boha“ (Rom. 13, 1). Njeje nam teŝ wysche teho 1. Petr. 2, 18 ŝawnje prajene: „Wy wotroczy (so wė teŝ dżowki) budzeče poddani waschim knježim se wšchej bojošču, niz jeno dobrym a mernym, ale teŝ ŝym“ —? Po tajkim niz jeno dobrocziwym ale teŝ wobožnym knježim dyrbinym poddani bycz! Bōj, pōj, khwatajzy chzemj k twojim knježim hicz, so bychu widželi, so je nam i nashchim kchecziwanjstwow hwjata khtunošcz, a so my Bohu wopravdže ani jeno i nashchimaj hubomaj fluzimym.“

Wlaczo poŝluchasche Marja na roŝomnu rēc hwojeje maczerje, ale jako pobožna a poŝluchna dżowka njeŝwėri ŝebi ničo napchecziwo prajicz a so ŝrudna hotowasche ŝobu hicz. Duzy po puczju troŝtowasche a napominaŝche ju macz a ju k temu dowjedže, so pschilubi pschichodnje ponižna a hwolniva hwojemu knjejstwu fluzicz ani ŝebi wjazy na czeŝkanje myŝlicz.

Sejny knjes so mało njedžiwasche jako czeŝnjena dżowka - se hwojej maczerju dobrowolnje ŝaŝo pschindze a so kajo wo wodaczce proŝchesche.

Zako bėŝche ŝebi wón wot Marje dał dopowjedacz a wona pod wjele fylsami wo napominaujach hwojeje maczerje rēcšesche, so wón nanajbōle dživasche nad bohabojošču a ŝprawnošču wschėdneje žony. Snuty hladasche na macz a dżowku a ŝbōnczije praji: „Sa so wutrobnje wjeŝelu nad waschim hwėrnym wob-kežbowanjom wobŝtejazeho prawa a jako imamjo mojego pschi-pōnacza Marji niz jenož khoŝtanje ŝpušchczu, ale dam jej teŝ wot nētku ja wschōn pschichod hwoobodnošcz wot wšcheje roboczanskeje fluzby.“

Šchtō dowopiŝche wjeŝele wobŝwōzeneju! S dżaknymi fylsami knjesej ruku maczeschtej a potom wjeŝelej domoj czeŝnjeschtej.

Woczincze wofna!

Hdyž woŝebje pola khudichich ludzi a w imiŝkim czaŝu do jstwy ŝastupisich, w kotrejž khori leža, mohł psched tužnym; hubje-nym powėtrom, kiž je tam nutsach, won czeŝnycz. A hdyž so praschesch: „Czeho dla wofna njewoczincze, so mohł czerŝtwy powėtr nuts pschincz?“ wotmolwjenje doŝtanjeŝch: „Wy hmy wjeŝeli, hdyž je czoŝlo; drjewo a wuhlo ŝu drohe, my njemőžemy rjanaj czoŝlocze i wofnom won pušchczicz dacz. Zako junu w hodow-nym czaŝu khoru wopytach, kotraž czeŝpješche na ŝahorjenje pluzow a mējesche wullu hėzu, so w tej ŝamej jstwi ŝtryzle pjeczechu. Tam bėŝche žaloŝna horzota — ale wofna woczincz ludžo njechachu. A tola je czerŝtwy powėtr huŝto khoremu wužitniŝchi hacž drohe lėkaŝtvo.“

Woczinjene wofna trjebamy teŝ w druhej myŝli, mjemijzy k ŝtrowošči duŝche. Wo tajkich woczinjnych wofnach cžitamy w knihach Danielowych (6): „Daniel mējesche na hwojej kubi wotevrjene wofno k Jerusalemej a wón so wschėdnje tŝi krocž poplaknywŝchi na hwojich kolonach modlesche, khwalesche a dżakowasche so hwojemu Bohu.“

Maŝch ty teŝ tajke woczinjene wofno k Jerusalemej, k temu Jerusalemej horkach. Padnjesch teŝ wob džen trōjzy na twoje kolena, modlišch so, khwalisich a dżakujesch so twojemu Bohu?

Na dobrnych dnjach ludžo jara lohko na hwojeho Boha ŝabydža. Kolena so wjazy njeshibuja a modlitwa wotmjelkne. Chzesch ty cžakacz, doniž Bōh i kijom ŝrudoby tebi kolena

roŝlama a ŝam wofna woczini, so i nimi hladacz nawuŝ-njesch ja tymi horami, wot kotrychž pomoz pschindze, ja Jeru-salemom horkach? Ty njewėŝch, hacž imėjesch potom hiŝcheje khwile k pokucze. Hdyž pak ŝy so swuczil, w ŝbōncznych dnjach ŝboža temu knjesej so dżakowacz, potom jehw teŝ w cžachach czeŝkeho domapytanja namafasch a jehw hnadu nashonisich.

Woczinjene wofna namafasch na deŝchczowej nashmŝkej njedželi w jstwi khoreho rjemjeŝnika, kiž na huchoczini czeŝpjo pomalu hinjeŝche.

„Bŝchi tajkim wėŝiku a deŝchcziku woczinjene wofna, miŝchtrje?“

„Daj, dženŝa je wjeczorny wėŝik a k temu njedžela, dženŝa dyrbja wofna woczinjene bycz. Wot teho cžaka, so wjazy kemŝchi khodžicz njemōžu, hwojy woŝebje rad fluzchu a njedželu je mi, kaž bychu mi prėdowanje dzeržale. Hdyž so kemŝchi hwojy, so teŝ w duchu kemŝchi hotuju a ja cžishe hwoju Božu fluzbu dzeržu. Hdyž popoŝdnju kchecziŝki hwoj ŝawoni, ŝebi na hwoju kcheczenizu pomuŝlu a hdyž so hiŝcheje juntrōcz popoŝdnju se wschittimi hwonami hwojy, ja wėm, so podrōžnik so k poŝled-njemu wotpoczintej pschewodža — a ja ŝebi na hwoje wumrjecze myŝlu. Teŝ wschėdny džen pschi ranŝchim, pschipoŝdnisichim a wjeczornym hwojenju mam hwoje cžiche myŝle. Teho dla mam wofno rad woczinjene, woŝebje njedželu a wjeŝelu so, hdyž wėŝik i wjeczora duje, dokelž tehdom ŝchuki hwonow najjaŝniŝcho se mui klineža.“

Sa so tebe prascham, kiž ty to cžitasch, hacž teŝ pola tebe wofna woczinjene ŝteja, hacž teŝ ty hwojy fluzisich. Šeli so dyrbi jich hmy tebe troŝtowacz w czeŝkim czaŝu, kėžbuj, kaž dolho mōžesch, na jich pscheczelnym hmy: „Bōjcz, pschetoz wschittlo je hotowe.“

ŝcheczijanŝki dželanŝki porjad.

W Württembergŝkej je pobožny garbaŝki miŝchtr. Wón je kcheczijanŝki dželanŝki porjad ja hwojich dželaczerjow napisal: „Domjazny porjad a dželanŝke prawidla. Wōj je nadawł, so so moji pomoznicy a dželaczerjo nabožneho waschnja ja žiwjenje dzerža. Pschetoz hlaj: Bojošcz teho knjesa je ŝpocžatk mudrošče a ŝeho so woŝtajicz, to je roŝom. Tak je hižo Hwob psched tŝi tyŝaz lėtami prajil a ŝchtōž je ŝlowo Bože, t. r. lubošcz Božu k nam cžlowjekam na ŝebi nashonil, tón budže jo wobŝwėdčicz dyrbječ, so žadym lėpschi pucz k žiwjenju njeje, hacž jeno Bože ŝlowo. — Sa woczakuju teho dla wot hwojich dželaczerjow:

1. So woni Bože fluzby njedželu porjadnje wopytaja.
2. So so woni njedželu kaž wschėdny džen tak ŝadzerža, kaž so kcheczijananej ŝaleži.
3. So so wopiŝtwa woŝtaja, do žanych hubjenych towariŝtwow njekhodža, do kotrychž ja teŝ jozialdemokratŝke licžu.
4. Hdyž mōdru pōndželu cžinja abo hewaf bjes pschicžimy i džela prjecž woŝtanu, so i džela pušchczu, hdyž so to woŝpjet ŝtanje.
5. Maŝch dom so njedželu wjeczor w 10 h., wschėdny džen w 1/2 9 h. ŝanka.
6. Do prėdka so žanemu miŝda njepłacz, teho dla lutuj i cžakom, potom imėjesch w miŝy!

Samuel Weil, garbaŝki miŝchtr w Šchorndorfje.

Dale tam rėka: Žiwjenŝke prawidla a ŝaložkne ŝady ja kcheczijanow po Božim ŝlowje: Bōjcz so Boha! Cžesče krala! Wėj hwoje ŝpodobanje na tym knjesu, tón budže tebi dacz, ŝchtōž ŝebi twoja wutroba požada. Wy wotroczy budzeče poŝluchni hwojim cželnym knježim niz se fluzbu psched woczemi, so by so cžlowjekam ŝpodobal, ale i jednorej wutrobu a i bohabojošču. Njebudže ni komu ničo winojcz! Njedajcz ŝhniŝym rēcžami i wascheho rta hicz, ale ŝchtōž wužitne je k poŝpšchenju! Njelubuj ŝpanje, so by khudy njebył, njech ŝtej twojej woczki kėžbliwej, potom imėjesch khłėba došč! Wė ŝu napchecziwne a mam hroŝnošcz nad nimi, ale twoje ŝaknje ja lubuju. — Sa hmy tón pucz, ta wėnošcz a to žiwjenje; ničto njepšchindze k Wōtzej khibu psches mje:

Kak pōndže mlodženž po cžistym puczju?

Hdyž so wón dzerži po twojich ŝlowach.

roszohunijesch kaž s dobrými pscheczelemi s tym žadanjom, je bórny jašo widžecz, ale kaž s najhóršimi njepscheczelemi. Wěrna pokuta je wobnowjenje kschćeniskeho šluba, w kotrymž žmy šo czertej a w chěm jeho štuttam wotrjekli a pschibšluschnošć na šo wšali, šwoje žiwe dny Bohu šlužicz w šwjatošći a prawdošći, kotraž šo jemu špodoša. A temu pomhaj nam, luby šnježe a Božo. Šamjen.

Ša k tebi du! Mje, Božo, horje wšmi,
 Šiž ty mje štworil šy.
 „Šsem ke mni pój, šo wotrjekli šwětewi!“
 Šo jene žadašch ty
 Ša wutrobu cži k darej nojchu,
 Šžin, šo je cžišta, to cže prošchu.
 Ša k tebi du.

Woporniwa lubošć.

I.

Poslednje pruhi šo khowazeho šlónčta šo czerwjene do huffeje štwiczi s jennym wotnom po šchtyrjoch šthodach šwěczachu. Šenož s daloka běšche hara wot hašy šlyšhecž a telko mozy njeměješche, šo mohla cžiche myšle teju dweju cžlowjefow, kotraž běšchtaj šamaj hromadže, pschetorhnyč.

Čžičina w małym rumje knježesche, cžičik jenož šwój zokor rymšasche, kotryž běchu jemu šriedž kješchtow drjewjaneje kłčki tykli a stary cžabnik šwoje šnyki tik-tak dawasche.

W ložu, kotrež pichi ščženje štejesche, šedžesche žona blěda a šucha a na starym štolzu pichi kšachlach šo stary muž wohrjewasche, kotryž měješche jemu nohu s rubičkami wobwitu. Wón hiščeže žane šchěšćdžefacz lét njeběšche; ale wón šo wjele štaršchi šdasche. Wón měješche pol plěcha a psches cžolo cžehnjeshche šo jena šakda pschi druhej a jeho šuche woblicžo běšche runje tajke blěde kaž jeho žonine.

Wón ja róžu na wotnje štejazu kješcht pschihotowasche, šo bychu šo male haložki jeho džeržale. Š cžichej radošću hladajšche na brune pupki, s kotrychž hižo škote kženicžta won kufachu. Šo běšche tola něšchto wot teje krašnosče, kotraž šo wonfach w štworbje pokaja, a wot kotrejež wbohaj šhoraj ničžo njehonišchtaj.

Šo běšche hižo dolho, šo šana šhora ležesche. Druhe létu hižo běšche, šo wón do lěša hič njemóžesche šebi šjaktow našchžipacz. Wona měješche šwoju nišu se šwojim žoldkom, kotryž najwjazy jědžow njemješe a tak běšche wona wšcha wošlabnyla.

Šo běšche s wulkej šchodu ja wbohého cžěšlu, kotryž nětko nišoho njeměješche, kiž by jemu jědž a hospodaštwu wobštaral. Wón měješche drje džowku, kotraž běšche jemu jenicžta wot 5 džěči wostala, ale wona běšche měšto w šhlamach, hžezž šo žonjaze kobluki hotowachu a tam wuštipicz njemóžesche, dokelž šebi tam wjazy šašluži hacž hdy by domach wostala. Duž dyrbjeshche šušhodžina, kotraž šobu w domje bydlesche, k ruzy byčž a wona to Bože dla njecžinjeshche, wona běšche šama šhuda wudowa a dyrbjeshche jich šchtyri šžiwicz.

Šbřesche pak hiščeže pschindže.

Šedny džek Bohuwěr Šonich hižo dopoldnja w 10 hodž. domoj pschindže, ale niž pěšchi a tež niž šam: Ššo mužojo jeho po šthodže horje pschinješechu a jeho wo šriedž šštwy psched ložo šhoreje žony položichu.

„Wón je njeshoze mčl“, woni šnijercž naštróžanej šanje wotmolwichu.

„Šutšje dyrbjeshche šo twarjenje jeshěhacz. Šsamej dvě kšli měješchtej šo hiščeže šestajecz. Duž je wopak štipil a dele padnyl. Šle trošchtujče šo jeno, žona; tak šla ta wěž njeje, hacž hdy by hiščeže jemu hórje bylo. Šobu je šebi jenož škamal, to mohla šchija tež byčž. Šhodžicz jašo nawušnje.“

Ščkar pschindže a wohu wobhlada; wón šrudny trošcht poškiezi: „Mój luby Šonich, wášchu šalu položče na bot, wy budžecz dyrbjecz něšchto druhe šapoczecz. Wušwolče šebi powołanje, pichi kotrymž móžecz šebi šedžo šwój šhlěb šašlužicz.“

Šwjele šylšow drje wobaj wuplakajchtaj, ale šchto móžeshchtaj wbohaj šapoczecz hacž šebi nišu wuškoržicz.

Šušhojenje dwójzy šlamaneje nobi malo potracžowasche, jako běšche kšezž něšak hromadže šroska, šo jichtna šhorosčž pschida a nětko běšche hakle šrudnje, pschetož wohi muž škoro wjazy wot škola štanycz njemóžesche, wošebje w šymje a tež hewaš, hdyž na druhe wjedro džěšche.

Šchto šapoczecz?

Šokladniza ja šhorých ¼ lěta placžesche; móšnicžka s kščinu

dyrbjeshche šo wjacž, w kotrežž wonaj našutowane tolerje khowajchtaj — ale te tolerje — to móžeshchtaj licžicz kaž čžyšchtaj — dlěje hacž pol lěta wone njedošahnychu.

Šchto potom?

Měšto wšchaf měješche wulke šamóženje a ja šhudnych wjele cžinjeshche, ale pschecžiwu tej myšli, radu prošecz a šo do šapifka šhudnych šapifacz dacž, šo cžuczš štareju šběhšche a šanža, jeju džowka, to tež njehajšche.

Šako macž junkrěčž, hdyž běšche wona pódla, něšchto tajke špomni, šo šanža wšcha šacžerwjemi a praji: „Mč, Bóh šwarnuj, mój hnadny šhlěb njecžitaj. Šajki šhlěb je hórki, wošebje ja tajšeho, kotryž je prjedy lěpschich dnjow pomčl. Šadšeho čžžu ja dželacz, šo mi krwej pod nóhče štupe.“

Šak běšche wona prajila a šanža měješche frutu wolu, Šchtož by šebi do hlowny štajila, pschi tym by wostala.

Štaršchey to wjedžeshchtaj, teho dla wjele napšchecžiwu njeprajeshchtaj ale pschi šebi myšleschtaj: Šjech cžini — tak dolho budže tracž, potom jej krwej pod nóhče štupe, a potom? Š potom namaj tola ničžo druhe njewoštanje, hacž wo šmilny šhlěb prošecz.

Šišchčežš šon šamny wječžor šo šanža se šwojim dobročžiwym knjesom roštrěčžowasche. Šwona jemu nišu šwojeju štaršchey wupowjeda a pschijštaji, šo dyrbi šebi druhu šlužbu pytačž, na kotrežž wjazy šašluži. Duž jej knjes, kiž šwoju najlěpschu dželaczšerku se šlužby pušchěžicz njehajšche, jej ja tydžen 2 hrivnje pschipołoži — a wona wosta.

Š tym wona hiščeže špokojom njeběšche ale wona hiščeže psches cžabž dželashche a šebi pority krawawe nadžčla. Šak šamó pol lěta šwojeju štaršchey šastaracz.

Še štarosčžu štaršchey pschihladowajchtaj, pschetož holzynie liza buchu tydžen a šušchishe. Šrajicz ničžo njeshmedžeshchtaj, šo njehyšchtaj džowku šrudžilow — wonaj džš wjedžeshchtaj, šo wona to s wutrobu rad cžinjeshche a šo šchtwórtu šamju niž jenož šwontownje, ale tež šnutštownje šnajeshche. Šle šo běšchtaj nišowanaj šon wopor wot lubeho džěčža bracz, běšche jimaj tola cžčžto a wonaj šo pódla rudžeshchtaj.

* * *

„Dženža běšchtaj jašo jara šrudnaj, wón na štolzu, wona w ložu. Šwonaj wjedžeshchtaj, šo běšche šanža wčžera jašo se šwojeje móšnicžki brala a poslednje pjenješy wudala. Ša myšl jeju cžišchěšesche, šo šlowežka prajicz njemóžeshchtaj, ale jeno cžčžto šdychowajchtaj, doniž šo ššónčžnje šana njewoprašča: „Šlano, čžžemoj hiščeže dlěje pschihladowacz?“

„Šy prajišch s šanžu?“ wón wotmolwi pomalu hlownu pošběhuj.

„Šaj, šlano! Ša mam woprawdže šawa w šebi bolosčež doščž, ale hdyž na naju džěčžo pohladam, na wšchu bolosčž w šoldku šabydu — tak mje w wutrobje kaša.“

„Šy myšlišch, šo dlěje wot njeje bracz njeshmemy, šana? Mój čžžemoj šwětšej wušnacž, šo ničžo nimamoj, šo bychmoj šmilne dary doštalow.“

Šaj, to je moja myšl. Mój šmoj to naju džěčžu winojtaj. Šdyž tak dale džš, nam naju róžiczka šwjadnje. Mójžemoj psched Bohom šamolwicz, šo šo wona wšcha ja naju woprue?

„Mč, mč, lubšcha šana! Ššym šebi hižo dolho na to myšlit, tak by šo hinaš hodžalo a šym hižo hušto na šajšku mčl, šo čžych šebi papjeru žadacz, šo bych radže proštwu napišal — šo wč bjes teho, šo by šanža šchto wo tym šhoniła. Šle ja šym pschczo jašo šmčrom byl — šebi myšlu, šo by šo šanža šranjena šačžula! Š to by hubjenny džal ša jeju lubošćž byl! — Wčšch ty šchto, šana, šhwilu čžžemoj hiščeže pschihladowacz. Ša šebi myšlu, šo šo šanža šama bórny pschěšwědčži: tak dale njepóndže. Mójšchš je prošdna — tak čžžš naju šama wot šwojeje šašlužby dlěje ježiwicz? Ša šym na nej widžal, tak wona wšcha šrudna hladasche, hdyž pošledni toleš s móšchnje wuczšče.“

„Šrawo mašch“, šana wotmolwi. „Štydžen čžžemoj hiščeže woczaknyčž. Šjes tym ššano šama pschindže a praji: Šlano, macži, šchtož dyrbi byčž, to dyrbi byčž! — Šwona džš. Šchto tež tak šaše čžž?“

(Šotracžowanje.)

Šojaze pschedpišmo.

Škandidat předaštwu s mjenom Špielbery s Šurmarškeje běšche psched wjele létami ja wčžerja šyrotownje w Šakškej pošštajeny. Šunkrěčž měješche žadanje šwojeju wobštarneju štaršchey

wopytac. Jeho pscheczelo jeha na to potajachu, jo je w wulkim itrajche pschi swojej nahladnej wulkojszi bromboriskim wojekskim do rukow panecz. Spielbery hebi swoje pschedewjacze rospomni, poruczi ho i modlitwu a prostwu temu knjezej a nastupi stroschnje swoje puczowanje. Czechoz bechu ho jeha pscheczelo bojeli, ho ita. W pranim bromboriskim mesce jeha i mozu nujowachu wojak bycz. Wola jeha kompanije stejeiche nje poradzeny jeniczi knu pschekupza; won beche ho knadneho czelneho pothostanja dla do wojakow podal. Won ho da wot Spielberya w pišanu, w liczenju a w druhich wuzitnych wedomoscach roswuczowacz. Sumu napisa jemu Spielbery te slowa, so by je po nim pisal: „Sawernje, sawernje ja praju czi: Zeli so ho scti i noweho njenarodzi, nje-moze won Boze kralestwo wobladač“ Jan. 3, 3. Wojak te slowa czitajche a hluboke myhle jeha pschewjachu. Sa chwilu ho woprascha: „Scti to je, sctoz seze mi napisal?“

„To hu slowa nascheho knjesa Jefom Khrysta, kotryz je t Mikodemusej, t nahladnemu muzej w Israelu reczal.“

„Je to werno?“

„Haj, pschetoz Jesuz Khrystuz, kiz je sam wernosc, je to reczal.“

„Ale, moj Bozo, jeli so hu tele slowa wernosc, dyrby ho ja cziscze nowy czlowjek sczinicz, so bych mohl do Bozeho kralestwa pschicicz.“

Spielbery hebi pschedewsa, swojeho towaršcha a wuczomza t sbownosci domjescz. Jeho pschedewjacze besche zohnowane. Wojak ho ja hrěchnika a Jesuza ja sbownika hrěchnikow sposua. Won pytaiche hnadu a wumozenje wot hrěchow a tez namata. Won nashoni, scti to reka, „ho i noweho narodzicz“. Won bu nowe stworjenje a thodzische w nowym ziwjenju. Jeho swedzenje wo wernosci a jeha hodne thodzenje po ewangeliju skutkowasche na druhich wojakow. Wjele ho hamych na hebje dopomni a ho praschische: „Scti mamy czinicz, so sbowni budzemy?“ To fedzbliwosc wubudzi. Wyichkojo drje ho na Spielberya a jeha werybratrow hněwachu, dokelz po jich myhli wojakow czuczivnych modleskich bratrow czinjachu. Spielbery bu se klužby puschezny. Bory po tym bu zohnowany klužownik Bozeho slowa, kiz by jara rjenje predowal. Won netk posna, czecho dla besche ho tehdom dyrhjal pscheczivo radze swojich pscheczelow na pucz stajicz. Wob besche jeha ja grat t wumozenju tamnych wojakow wuswolil.

G. S.

Wernosc biblije, sakitana pscheczivo jeje njepscheczalam.

Kak ho itraelski lud po nczim pod Bozim wodzenjom roswiwa?

(Potraczowanje.)

Lud po czažu Babylonsteho jastwa.

Lud je ho w trudnym czažu Babylonsteho jastwa zyle pschemenil. Na dvoje waschnje bu zyle hinajchi, i prenja swonkownje w swonkownym, statnym, zyrkwinskim a towaršchnym porjedze, i druha pak tez smutka. To druhe jako to najwaznische, posdzicho wopomniwy; duz mamy najprjedy reczecz:

Wo zyrkwinskim a towaršchnym nowym sarjadowanju.

W nudy jastwa pohanstu njeczistoscz widzo a wohebje wulki psches swerne njewustawaze budzenje profetow lud posna, kajki wulki poklad w swojej werje a sakonju mesische. Wjele drje buch ujezwerni a pohanstwu pschipadzachu, woni ho i wjetscha w pohanskich ludach shubichu abo ho i najmjeršcha do Kanaana njewroczechu. Sich dze niczo do wupuščeneho kraja njeczehujesche. W najswernichich a najprawisichich wutrobach pak wotuczi zedzenje po mesce Bozim a jeha Bozej klužbje, kaz ho wona wurasuje w 126. psalmje wopisuje: „Hdyz ton Knjes tych jatych Zionskich sažo powjedze, dha budzemy jako czi, kotrymz ho dzije“, a w 137. psalmje: „Pschi babylonskich retach pedzichmy my a platakmy, hdyz my na Zion spominachmy“ a d. w. To zedzenje luda Chruza t temu (Efra 1) nawabi, so zidowiskemu ludej dowoli, do swjateho mesta czahnycz, so bych templ twarili. Husto drje jahorjenje pschi wobczehujesach a pryzach teho skutka woliwmy, ale profetaj Haggai a Sacharja nowu horliwosc wubudzischaj a stoncunje ho tez poradzi, porjad sczinicz. Pschi tajkim nastaczu noweho zidowiskeho „stata“ ho rosumi, so podobnje kaz pola kschiznych czahow nabožinska myhl zyle wobkneza, niz jako bych u tym wschitzy ludzo pobožni byli, ale woni bechu posnali, so je

bojosez teho Knjesa sapoczatk mudrosce. „Bozi jako dzerzecz, to je sboze jenotliweho a zyleho luda“, czitaj jenož, i kajkim sahorjenjom ho to w psalmje 119 wupraji, sctuczka 1—5, 16, 72, 88—94. „Sakon twojeho rta je mi lěpschi, dnyli wjele tawšynt koteho a šlebra. Hdy by twój jako mój trocht njebyl, bych ja dawno jahinyl w swojim hubještwje.“ Bozi jako bu ludowe waschnje, won tak hluboko jim we wutrobje tezi, so woni sami hinaf njechadza. Kaz je w naschich lěpschich wošadach zyrkwinske waschnje tak hylne, so by ho na pschikl. bur jara njesbožowny czul, hdy by njedzeli na polu dzelacz dyrhjal, — to ho njehodzi, to ho njeczini — tak bu hyscheze we wjetschej merje zyrkwinske waschnje w wutrobje luda, kiz besche ho domoj wrócził, mōz, kotraž zyle ludowe ziwjenje wobknezi. To czim bole, dokelz bechu meschnizy wodzerjo luda. Wo nich pschichodnje.

(Potraczowanje.)

Wschelake i bliska a i daloka.

Nowy pruski minister ja ratařstwo knjes i Hammerstein-Loeten je w dlěschej reczi psched hejmom swoje myhle wo pomozu ja ratařstwo wosjewil. Won je klužbił, so budze knjezerstwo ratařskej nudy najwjetschu fedzbliwosc pschuwobroczicz a, sctoz je možno, czinicz. Hdyz njebudza ho žane wjetsche lékařstwa nalozecz, dha chze ho wone i malymi a tola waznymi sredkami ja polěpschenje njefinych wobstajnosczow staracz. Tak wjele je wěste, so je minister hwerny pscheczil ratarjom.

Wjele swady je wo tym praschenju, kotre napismo dyrbi nowy dom khezoroweho hejma dostacz. Prajilo ho je, so ho napismo „nemiskemu ludu“, njeje khezorej lubilo. Tola njeje to dopokasane. Na to hu napismo „nemiskemu khezorstwu“ napisacz chzpli. Czecho dla pak njewušwola napismo, w kotrymz ho wazna wuczba abo napominanje wupraji? Czecho dla niz na pschiklad: (Pschikl. Sal. 14, 34). Prawdosc powyšichuje lud?

Wufaj, kotrež je khezor na swojim narodnym dnju wudał, hu ho hižo prjedy wot sozjaldemokratiskich nowin: „Vorwärts“ wosjewite. Duž je najkeršcho hižo nekajki potajny swjast, kotryz hacz do najwyschichich mestow došaha. To je psche wschu meru trudne.

Se wschěch polnōznischich dzelow khezorstwa pschikhadzeja powjesce wo wulkich wobczehujesach wobkhada psches kněh a lōd. Wjele železnischich czahow njemože jēdžicz a parne lōdže na morju mōzachu jenož i najwjetschej prōzu psches lōd pschicicz. Pōit i Londona dla wichorow na morju wjazy krcēz wuwōsta. Syma je tola krcēžiča pschichla, hacz hmy hebi myhli. Derje jenož, so hu hwy duschnje wodzete.

W Franzowstey ma nowe ministerstwo hižo wulku nudy. Stary polny marschal Canrobert bē wumrjel. Won bē ho w l. 1870 wjele sašlužbny sczinil. Duž knjezerstwo žadache, so by ho ja statne pjenjesh pohrjebal. Na to nasto w hejmje tajka hara, so je mlody herbski kral, kiz tehdy runje pschipošluchasche, prajil, so won njeby chzyl franzowstu kōnu njescz.

Ton Knjes je moje kublo a mój dzel.

Na mišioniskim hwjedzenju w Stuttgarce powjedasche mišionar Schaal i Indische, kak ho mišioniste dzelo druhdy sda podarmo bycz, kak pak sezenje Jana 12, 32 ho pschezo sažo dopjelni. Wuranje ja netre duchownje kuche leta besche ton džen byl, na kotrymz w Notabal 118 t kschćenizy hotowi psched wošadu stupichu, po krajnym waschnju beku draštu wobleczeni; i dzela bechu pschichli wschelakeje tychnosce dla. „W czažu cholery, hdyž Muhamedanszy wolachu, so chzyl ho choleryny duch wot nich t kschćenizjanam wobroczicz, hmy rjany hwjedžen hwjeczili. Jedny i tych t kschćenizy hotowych bydlesche 30 lēt dolho w blisicozi mišionisteje stajije, i kotrejez by stajnje swony swonicz kschichal. Won besche husto wschōn hmuty t wobroczenju, tola pak bory sažo woliwmy. Stoncunje pschinješe mišionarej stol pschiboha t wopokajmu, so je netk rošhūdzenny, ho pohanstwa wotrzej; to drjewe won mišionarej wostaji. Jeho macz, sctoz samō, czinjische jeha wotdzerzecz, wona ho psched khezū do prōcha czifny, hebi wlošy i hlowny torhasche a ja wjele dnjom niczo njedžesche. Wona hnyej hrozishe, jeha poklecz a to tez czinjische. Wona wopuscheci jeha dom a ho wjazy wrócicz njechasche. Jeho tijo hwakojo i nim slē sakhadzachu. Won wobstajny wosta. A won doczaka, so czile tijo hwakojo a hyscheze 15 druhich hwōjbnych ho i nim kschēcicz dachu, jenož jeha macz niz. Sako ho jeha mišionar na kschćeniskim dnju woprascha, kak jemu je, praji won:

„Prjedy bëšche luta nóz we mui, nětko pať je wšchitko řwětlo.“ Wobstarnaj mandželstaj, kotrajž bëšchtaj řo tež řchećić daloj, namafachtaj domoj pšchijehedřchi řhěřku wurubjenu a japuřejenu. řako jeju miřionar wobřarowa, prajřřchtaj: „Włój řmój wjele rjeńřchich wěřow w ewangeliju namafaloj haćř to, řchtož řmój řhubiloj.“ Někotry bohaty je tam teho řnjeřa dla wolřhudřil, druřy řu řo řwawu bicž dali. — „Tón řnjeř je moje kublo a mój džel“, praji David, „a wón řđerži mi moje herbřtowo.“ Řjeřtajmy řwoje dowěřenje na žane druhe kublo, přchetož ćzi, řiž řa druřim honja, řmeja wjele tyřchnořće. W tej wěřtořćzi: „Włón je mój a ja řym jeho!“ leži řawdawř: „Ty njeřřy wjařy hčić a zuřomniř, ale mařch měřto w tym měřće, kotrež ma wěćřny řaložř. Wotřtup wot řwojich řemřřchich nadřřijow, jena nadřřija tebi wotřtanie, to je ta řiwa nadřřija a w njeř mařch řawdawř twojeho njeřachod- neho, njeřmafaneho a njeřwadniweho herbřtowa w njeřbeřach.“

E. S.

Zyrkwinske řiwjenje w Norwegřtej.

řa Norwegřřu, řa tón kraj, kotryž bëšche lěřřtotetki dolřo pola nař njeřnaty kraj, je w nowiřchim ćřařu řiwneře dželbracže wotu- ćřilo. Wobřebje je ř temu pomhala, řo nařch řhěřor tam w lěće jědže a řo tež druřy tam w lěće řtrowy powětr wuřiwaja. Do Norwegřře řo wulěty ćřinja a to wobřebje wot tajřich, kotřř řu řo na řtalřřej, řyrolřřej a řchwajřarřej nahladali. řucřowanřře rořprawy wo Norwegřřej řu ředřřbliworečř na tamniřche wobřejnořće řožiře. Wobřebje je to zyrkwinske řiwjenje tuteho ćřijeće ewangelřřo-lutherřřeho luda řa nař řajimate. Duž ćřemny přehlad woprawdže pořběhowořeho wařchnja norweg- řřeho luda, nařřim ćřitarřam podacž.

Morjo nje wobdawa jenož broři Norwegřřeje, ale wupjelni tež řchěrote řkalowe řchřalby, kotrež haćř na 25 mil řluboko do kraja džeja. Tute řkalowe řareřři Norwegřři řjörd mjenuja a wone maja tajřu řlubokořć, řo řamo wulke łódže łohřo přehř nje přeh- jědža. řhřřařy řtopow wyřřoko haćřa tute řkalowe řčěřny morjo. Ćřłowjeř mohř řebi myřřlicž, řo řu tute řjördř nje wobudlene. řak pať njeje; tež tam řu řo řřbazy a burjo řařřdřili, řo byřhu na roli ře řnadnym wunowřřom řwoju řiwnořć přtali. řich řhěře, řaž řařtoječe hneřda přchi řkalowych řčěřnach wřwaja. Wulka řamotnořć a řtajne byče w řmjertnym řtrařche řtej najřřere ř přchi- ćřinu, řo po řchěć dželaczeřřich duřach řkoneřnje nje dželala přchindže, na kotrež wobudleř řamotneho měřřna řadanje ćřuje řa druřimi bliřřřchimi w Bořim domje řo řeńć. řano, hdyž je lědy řkoneřřko řřhadžalo, řo řwjedžeńřřa drařta je wřchey přchu, kotraj řo tam nořy, woblecže. řiřřane rubiřřko, řhapa a druha řwjedžeńřřa přcha řo ř piřřanřch molowanřch řřchinow řjeru. řotom dže po nahřch pucřach haćř na měřřno, hdyž řo do ćřołma řtupi. W deřřlowanej řhěřřy řo ćřołm řhowa. Ćřołm je jemiećři řredř, přehř kotryž mōža Norwegřřy ře řwojimi řobucřłowjeřami do towarřřtwa řtupicž. Woni dyrbja přehjěć přehř hušřo jara wyřřote řołny ř tej wřy, hdyž je wot drjewa rjenje ale jednorje na- řwarřena zyrkwicřka. řodřřiny dolřo maja jěć. Wot wřchitřich bokow přchincž widřřich ře řchěć haćř do dwazycři wōřřobami wob- řadžene ćřołny. řdyž tam dojědžeja řo ćřołm na řrijōh wuczechuje. řony řo přřcha ře řwojimi rubiřřřami, řřladřwja řebi wlořy. řwjedžeńřřy wupřřeheni do zyrkwije džeja, hdyž duchowny, kotryž je tež na ćřołnje přchijel, na nich ćřaka. ř najwjetřřimi ćřečřko- řami je tež wón na morju řo řědřicž dyrbjal. řutrnje pořřuchaja řemřřerjo na předowanje. řa jich woblicžach je pořřnacž, řo je w jich wutrobje woprawdže řłōd a laćnořć po řiwym řłowje Bořim, kotrež řo jim řařnje a řrořřmliwje wukladuje. řo wob- řamřnjenej Bořej řřluzřje řōždy ćřije ře řo řeho doma dže. Wontach řo přehćeljo witaja a řebi wutrobny wuřřwaja. řiřchi řrijōy řjědža, řchtož řu řebi řobu přchijelři. řotom řaleřu řařo do ćřołmow, řo byřhu řařo dom dojeli. řdyž w řymje wětrny hōwřja, řneř a řurjala powětr napjelnitej, řo řōždy ćřołm domoj nje wřeři, ale wětrny řōu rořřamaja a do řřlubiny pohřebaja. řola wřchey teho, řo wutrobicři Norwegřřy njeboja. řicžo jich njeřadřerži, řo byřhu ř temu měřřu řhwatali, hdyž Bože řłowo řo prawe a ćřiřte přchijowjeda.

řak je pola nař řyle řinat? řhwataja ludžo pola nař tež ř tajřim ředženjom do Bořeho domu, řunjež maja řliřřo a pucž woběžeřny njeje? řo jich wjele mōže řo prajicž: „řenje hotowi do Bořeho domu!“ řřiwnje je, řo ludžo w prawym

ćřařu hotowi njeřřu do Bořeho domu a hdyž tež du, mōhři řo ř dycha wuběćeč. řruřy řařo ř řyla njeřřchindu, ćřeho dla? řjele je řařo tajřich, řo drje du, ale radži wontach přehř zyrkwju řteja a řebi řleřřow na řyly tydžeń nařbčeraja. řruřdy tež ludřom řony přchindu, w kotrychž řo řim dřije, řo je nje dželala a řo ćředža do Bořeho domu, ale řo nje mōža řo dowoblecacž, řo woblecze njenamafaja. Woni hotowi njeřřu. řjes tym řařwoni a přehřo řařo řo řim wřchelake domjaze dželō do pucza řehuje, řo ř řyla do Bořeho domu njeřřchindu. — řtara řona řele řony prawe po řchěćeřřijansřim wařchnju řak wukladowaiřche: „řōh tōn řnjeř chze nař napominacž, řo byřmy řaře řeřřawali, njeřbeřa přtacz, řo by řo nam řak njeřřchlo, řaž ř Bořim domom, řo pořdže přchindžemny, řaž nje mudre řnjeřny.“

E. S.

řiř řnihowneho pořelnika.

ř teho řiřta řo někotre niž nowe, ale přehřo řařo wařne napominaze myřřle řdžela. řōn pořelnik řak přehř:

„řnihowny pořelnik lud řěpje řeřnaje haćř někotry druři ćřłowjeř, řiž jenož řwjeřřhujje ř nim hromadže přchindže. řōn pať widři, řak mnořy řchěćeřřijeno žani řchěćeřřijeno wjařy njeřřu, dokelž řu wot řiweho řchěćeřřijansřtwa wotřřupili. řjele jich ani ćřłowiřřeho řiwjenje wjařy nje wjedže a pola nich řeka: „řeřny a piřny, přchetož jutiře mōžemny morwi byč.“ řo woni praktiřke řiwjenje mjenuja. „řorjekař nicžo njeje, tu chzemny njeřbeřa mēć, řaž je bohaty na řwěće ma. Ćřeho dla dyrbjal dželaczeř tajři řlupy byč a řemřřchi řhodřicž a w bibliji ćřitacž? řohacři a řdželańi to tež njećřinja.“ řak praja a biblija a natwarjaze řniři nēhđe w řucřiřu řapřōřehene řeja a wutroba jich wobředřerja je řwjerdnjena, řacřmita a řajēdojeřena ř njeľubōřnymy a řlymi myřřlemi. řo „řpěwaj a dželaj“ je wjele řchěćeřřijanow řabylo; woni řo řańřchich, řlidowych a wječōřnych pacřerjow řańbujja, — dokelž to wjařy mōda njeje. řaj řiwje (praktiřke) řchěćeřřijansřtwa je ř mody přchijchlo.

řjele jich praji, řo ř modlenju a ćřitanju řhwile nimaja a tola maja řhwile ćřitacž řwěćne řadōřeće wubudžaze powjedacřka, rubjeřniřte řajři a řōždy džeń nowiny. řud łōji řa mōdřřnowymy pucherjemi řaž dželēři a ćřař ře řhuitřmi řečřemi přehćřinja. řhuitne řchěćeřřijansřtwa je řim napschecřiwō, dokelž prawu řōdnōřć biblije njeřmaja. Ćři, řo řak mjenowazy řapōřchtoľjo řwobōdy, řečelu řwoje lecžaze řopjena won do luda, wuřřwaju řwōj jēd a tōn řo řak řady pōžera, řaž řo řhineřa opiřa řmjereč řuri, řak jich wjele ćřita w řych řozialdemōkratiřřich piřřmach, domiž jich duřřha wote- mřēla njeje. řrawa mudrořć, ľubořć ř Bohu a ćřłowjeřam, mēř pobrachuje, dokelž Bože řłowo tam njeje.“

řak přehř tōn pořelnik, my chzemny jehō řłowa wopomnicž řōždy na tym měřće, hdyž je wot řoha řtajeny, řo byřmy po řwojich mořach pomhali, řo by řiwje řchěćeřřijansřtwa řařo mořy nad ludom nadōhřlo.

ř rořpominanju.

řtož ja wěće wēm.

řa wěće wēm, řo řłōmđemny wōkōmiř řana modřřtwa, řana pōřřtwa řařo njeřřchijneře a řo je teho dla radřicž, řo wōkōmiř wuřřju a ćřař wukupju.

řa wěće wēm, řo nicžo řak njeřōřōmne njeje, haćř řo na nje wēřte řpūřchćećeč, a řo řo řam na řebje řpūřchćećeč nje mōžu.

řa wěće wēm, řo nicžo řemřřte řobu wřacž nje mōžu a řo dyrbju wřchitřko wopūřchćećeč, tola njeřham n: nicžo řachōdne moju wutrobu pořřnycž.

„řomhaj řōh“ je wot něřka niž jenož pola řnjeřow duchownych, ale tež we wřchēch přeh- dawarņjad „řserb. řowin“ na wřach a w řudysřhijne dořřacž. řa řchřtwōřć lēta pľacři wōn 40 nř., jenořliwe ćřiřřla řo po 4 nř. přehdawaju.

Womhaj Bóh!

Czísło 8.
24. feb.

Łétnik 5.
1895.

Szerbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ło kóždy kobotu w Gsmolerjez knihicziščetni w Budyščinje a łu tam dostacź sa šchwórtlétmu pšchedplatu 40 np.

Njedzela Gtomih.

Łut. 22, 37: Ja praju wam, ło ło hiščezje na mnje dyrbi dołonjecź, šchtož pišane steji: Wón je bjes słóšnikow rachnowany.

Dyrbi ło wscho dołonjecź, šchtož šwjate pišmo praji. Šchtož je Bóh tón Knjes wot wěcznosće wobsamnył ł naschemu sbožu, šchtož je wón šwojim profetam wěščezicź dał, to dyrbi ło stacź. Jesajaš w 53. stawje praji: wón je bjes słóšnikow rachnowany. Tón Knjes šam šwojich wuczómnikow na to fedźblimych czini, ło bychu pokornje Božu mudrosć czesczili.

Stejimy sašo pschi wrotach šwjateho póšneho czaša. Ł hdyž ło praschesch, šchto wón tebi ma prajicź a předo- wacź, dha je wscha polnosć sboža wopšchijata do słowow nascheho šwjateho texta. Šdyž šwjaty póš tebi sbóžnika pokasuje w Gethsemane, jateho wot wojakow a wot wu- czómnikow wopušchczeneho w hrodze wyschšeho mēšchnika, wot wyšokaje rady wotšudženeho, wón hewał niczo nje- praji, hacź: Šlaj, kať je wón słóšnikam pschirachnowany! Ł hdyž rosnjemdrjeny lud psched Pilatušom na njeho: šchizuj, šchizuj, woła, a tónle šlabušch napošledku psched nimi zofa, dha to tež žana hinascha powjesć njeje, dnyli to: wón je bjes słóšnikow rachnowany. Ł hdyž napošledku na Golgathškej horje jeho widžiš, šrijedź bjes wobemaj słóšnikomaj, kať je tam halle ło dopjelniło, ło je bjes nich rachnowany.

Alle podarmo je, bjes ploda a žohnomanja wo nje- plódnosći a šurowosći człowjekow škorzicź, kotraž je jeho

tať hluboko ponizila, nam ło saleži pšnacź tole šwjate „dyrbjecze“.

Teho dla bu wón bjes słóšnikow rachnowany, dokeľž dyrbjesche wopor być sa naschu winu. Wdy šmy, kiž šmy jeho šchtrafu šaklužili. Šdyž je słóšnik tón, kiž nječini, šchtož je prawe, kiž šakon hrěšneho Boha pschestupi, nje- dyrbimy ło šamych bjes tajkich rachnowacź! Šdžeha je Boži šakon, kotryž my njebychmy pschestupili, na kotrymž njebychu ło nasche skutki, nasche słowa, nasche myšle šhrěšchile? Šdy by ło cze wón praschał, tón wěczny šudnik, kiž wutrobu a jěrchenje špyta, šchto chzesch a móžesch jemu wotmolw'ecz. O, wscho nasche pschibóžstwo ł wězami a ł człowjekami, wscha nascha šjawna a potajna šebiczinosć a njewěrnosć w naschim žiwjenju, wschitke hrěšchne žadanja w naschich wutrobach kajzy šmy my słóšnižy! Ł tajkim słóšnikam je luby šbóžnik pschirachnowany. Šizo hdyž je ło wón khudy człowjek norodžil a bu we wschēm waschnju jako człowjek namařany, je wón bjes słóšnikow rachnowany. Šo je wón to tež byl w šwojim czerpjenju, to je nascha žyła wulka wina. Nasche hrěchi leža na jeho wutrobje. Bóh je teho, kiž wo žanym hrěchu njewjedžesche, ša naš hrěšchnika šezinił. Na to dyrbišch ty nětko špomnicź, luby šchesczijano. Šdyž nětko sašo słowo a historija wo jeho wumrjeczu na twoje šwědomnje škapatej, dyrbišch šebi prajicź: Ja šym to šawinował, šchtož ty šy pscheczepil.

Ł ł temu hiščezje druha wěz. Šeli ło je wón nam słóšnikam pschirachnowany, dha šmy wy tola w Božimaj woczomaj tež junu pschirachnowani. Šeli ło je wón naschu šchtrafu a winu na ło wšak, dha šmy ju wotbyli; dha

hmj my pšhes njeho a jeho dla prawi, kotrychž nihto jatamacž njemóže, dokelž je Khrystuš tu, kiž jich prawych, haj sbóžnych čini; dha hmj my pšhes njeho Bože džeczi, kotrež fu w Jesuřowym wobliczu lubošcz fwojeho njebjeskeho Wótza pšnali a wćrili, dha hmj my czi, kiž fmedža a móžeja w Jesuřowej mozy wojowacz pšhecziwo mozy špytowanja a leřnosćzi našcheho cžela, so bychmy w nim pšhewinyli, haj my, kaž wón, jeho dla a pšhes njeho w nadžiji sbóžni herbjo njebješow, so budže nař wón junu f fwojej prawizy stajicž, so bychmy wćznije byli, hđžež wón je. Teho dla je wón bjes šłóštrikow rachnowany, so bychy šłóštrizy sbóžni byli. To njesapomni ty, hdyž fhodžišch w fhwjatym pštnym cžařu.

Ma to dopomni řo, hdyž horje hladaiřch na řchiz. Potom budže teř tebi fhwjaty pštny cžař wćře cžař řohnowanja a hnady. Hamjen.

Woporniwa lubošcz.

(Wotraczowanje.)

II.

Haniřka f durjemi řastupi. Rijane řolte wlořy řo řpody řłomjaneho kobluka won řolmjachu a rijane wobliczo f móđrymaj wóćłomaj a je řłotej czerwjenej hubczicžku wobdawachu. Kař rijane w meji to wobliczo na řóždeho hladaiřche a wo dobrej wutrobje w nej bydlazej řwědczeřche. Wona wřhař bęřche wřha řlęda, ale runje ta barba wutrobny w řobuřelnořci řa nju řhřewaiřche.

Dženřa mějeřchej móđrej woczj wjazny řiwjenja hacž hewaiř a wokoło huby radořne řmęřkotanje hrajłaiřche.

Wona bęřche wřha njeměrna a wot nana f maczeri džęřche a wobemaj ruku da.

„Šhto mařch, lube džęczó?“ prařcheřche řo Hana. „Ty tař džiwuje hladaiřch! Se řo tebi něřchto wjeřeke řtalo?“

„Ach, ja řym řbořowna!“ řawoła řebi řwojej mjehkej ruzy rybujó. „S ptaczłami bych najradřichó wo wjetu řpewala. Pořłuchajtaj!“

S ruku na řař duri; to řlinczeřche, kaž bychy tam pjenjeřy byle. „Šhidajtaj, řchto řow mam!“

„To řlinczi kaž pjenjeřy“, praji nan. „Se tebi twój řnjeř twoju mřdu wóřrjedž tyđženja řižo wupłaczil?“

Haniřka řmęřkotajó ř hłowu řchafęřche. Wona do řaka mařny, ruku polnu řwěczatnych tolerjow wuczeže a jedny po druhim na řlıdo řeřadža. Wona cžyřche řtarřcheju prawje wczipneju řczimicž. A jako bęřche tam přenje 5 toleř nařadžala, řařo do řaka přchimny a tón řrócz řamo 6 toleř wuczeže, — řtęczj řrócz potom řiřcheže ři, po řajkim wřcho hromadže řchtyracze.

Ma to řhřęřje f řtarřchimaj přchřtupi, mařłaiřche jeju a řmęřo praji: „To řhwilu dořahnje. — — Ale wój řo ani njeřwjeřelitaj!“

Man wřhón bojařny na Haniřu pohladny: „Haniřa, řchto durbju řebi mřřlicž? Mi řo wřcho pšhed woczomaj cžorni. Telko pjenjeř — džęczó, ř wotłal mařch telko pjenjeř? Šařłuzicž řebi to mohła njeřřy, řmilna ruka je je tebi wćře darika?“

„To niř“, Haniřa wotmolwi.

Duř řo macž řařtróžiwřchi řawoła: „Řnježe Božo w njebješach, njewjedž nař do řpytowanja! To řłęboro mi tař do woczow pali, kaž by njeprawe řubło bylo.“

„Maczi!“ wotmolwi Haniřa wřha řnėwna, „řym řebi ja to nad wami řařłuziła, řo mi řajke něřchto prajicze? Wěřno je, řmilny dar te pjenjeřy njeřřu, namaiřala řym je řiřcheže wjele mjenje — te řym řebi ř prawdu dořyła.“

„Njemęř to maczeri řa řło“, prařcheřche nan, „ty řy řama wina na tym, řo namaj řajke mřřle přchřidu, dokelž řo řajka řradžna cžimicž. Duř tola něřko praj!“

„Hdyž cžetaj po řajkim wjedžecž“, praji Haniřa řebi kobluk řczahnywřchi, „Wóh luby Řnjeř je nam to wobradžil. A cžeta Miarja je řiřcheže dwę apšlęnje přchipołožila — ja jej hnyđom wobęlu.“

S tym řłóđłaj řłodaj won wřa a cžyřche jej wobęlicž.

S řoža řo řawoła: „Haniřa, Bože dla, řajka ty řy? Šchto řy ty cžimila?“

Macž wřha prořta na Haniřu hladaiřche, na kotrejež hłowje bęřche řo řajke džiwne pšheměnjenje řtalo. Hđže bęřchej tej řrařnej, tołřtej wopuřchi, jejna wóřebita pycha wotłaj? Wonej bęřchej přjecž.“

Nęřk řo teř nan dořłada a węž pšhewidžiwřchi řawoła wón: „Haniřa, řy řořoma řbyła? Ty řy řama ruku na twoje wlořy

řožiła, a namaj prařiřch: Wóh tón Řnjeř je nam te pjenjeřy wobradžil.“

„Wćřeže praju ja to“, Haniřa řo njebojo wotmolwi. „Tón, kotryž je mjje na tu mřřł wjedł, njeje řadny drugi hacž tón tam horłach. A řchto to dale je? Wlořy a njeřbože řóždy džęń na- rořczeja.“

„Šchto ty řy řebi řwojej wopuřchi řama wotręřala a jej řa naju woprowala?“ macž řchepotajó džęřche.

Haniřa řo řařmjia. „Hdyž wjetřche wopory njeřřu, kotrež mam w řiwjenju pšchijęřcz, potom móžu řpokořom bycz. A ja řiřcheže junu praju: to njeje ř žyła řadny wopor.“ Kař dołho budže tračž a ja mam řwojej wopuřchi řařo a potom řtej cžim tołřchej. Šso džę praji: cžim huičziřcho řebi wlořy wotręřaiřch, cžim řępe rořtu. Ach řo přjedny na tu mřřł pšchicřła njeřřym.

Macž řo pšchezo řiřcheže řmėrowacz njemóžeřche. „Ach, moje džęczó, praj, řchtořkuliž cžzeřch — pohladaj jeno do řchpihela, řajka řy! Ty řnacž njeřřy. Kař hólž! A to naju dla? Ach, mi je, kaž by řo mi wutroba rořpuknyła!“

„Šmėřuj řo, maczi“, řtary řęczęřche. „Wone je řo junřrócz řtalo a — pój řow, džowczicžka, ja durbju tebi hubu dačž.“

Wón řebi ř rukawom pšhes wobliczo řjedže a ř jeho woczow bęřche hordošcz pšnacž; haj, wón bęřche hordny na řajku džowku a řo Bohu w cžichej modlitwje džakowaiřche. Wón řebi na bohateho pšchekupza ř napřchecža bydlazeho mřřleřche, kotryž wřchitku řiwětnu řrařnořcz w bohatej męřje a řwoje řtrowe řtawy mějeřche, kotryž pař pšchezo hłowu pšjřcho řhodžeřche řo rudžo wo njeradženeho řhna. Njebęřche wón jako řhudy cžęřła bohaty poryo temu nje- řbořownemu Řróřubej? — —

Šchtyracze toleř, to bęřchu rijane pjenjeřy, wot nich móžachu na wřchę 4 njedžel řiwj bycz. Tola hdyž budža te nimow, budžetaj wopuřchi potom řařo narošczenej, řo mohłej řo na nowe pšhedaczž? To bęřche ta mřřł, kotrař nana a maczeř ř nowa tyřcheřche.

Macž na to řpomni — ale to Haniři prawje pšchřidže! Šapocznjecze řižo řařo tař, maczi? Šcze řabyła, řo je nam Wóh luby Řnjeř řakaiř řo řtaracz? Nęřko mamy, a potom — ř cžařom pšchřidže rada.“

(Wotraczowanje.)

Wěřnořcz biblije, řakřtana pšhecziwo jeje njepřcheczelam.

Kak řo řraełřki řud po něczim pod Bořim wodženjom rořwiwa?

(Wotraczowanje.)

Měřchnizy.

Měřchnizy mějachu wodžeřřtwo řuda wot jeho wróczenja ř jařtwa a bórny bu wřřřřchi měřchniř přeni w řyřym řtaczę. Řud po řajkim řo domoj wrócziwřchi řtata nima po wřchęđnyřm řrořymje- nju, ale měřchniřki řtat.

Hdy bychy to nařchi pšhecziwnizy cžitali, bychy prařili: Aha, něřko pšchřidže! To je mjenujzy tón dypł, přchi kotrymž pšhecziw- nizy nařchu bibliju najwótriřcho pšchimaja. Biblija je pšhes řame měřchniřke jebanje wumřřłena, řo by řo měřchniřke řnjeřřtwo wobtwjerđžilo — to je wřchęđny poroř pšhecziwnikow biblije. Nęřko pař durbj řóždy, kotryž je dołalnyřch rořpomnanjow ředžbu męř, prařicž, řo měřchnizy do teho cžařa w řiřtoriji řraełřkeho řuda malo płaczichu, hdyž mj wot jich cžaha pšhes puřczimu wothladamy, runjež teř Mójřař tam měřchniř njeje, a Maron na řane waiřhne cžicze bjes porořa pódla njeho njeřtej. Kař řo w cžařu řudnikow ř měřchniřkami wobłhadžowaiřche, cžitaj Šudnikow 17. Šda řo, řo David 2 Šam. 6, 13 a Šalomona 1 Šralow 3, 4. 5. 8 řamaj woprowaiřchaj a řo bęřchu měřchnizy f řamej pomozy pódla. Wo měřchniřkim řnjeřřtwoje w řralowřřim cžařu ničó řlyřhecž njeje. Ale teř duchowni wodžeřjo řuda njeřřu po bibliji w tamnyřm cžařu měřchnizy, ale prařetojo: Eliař, kiž bęřche řrajan, Elia, kotryž bu ř ratarřřtwa řa prařetu powołany, Amoř, pařtyř f Theoa, řeřajař, ř řralowřřkeho řodu. Šso wę, řo řu teř něřotři prařetojo f měřchnikow, kaž ř řóždeho drugeho řchřtanta, tař mjenujzy řeremiař, řotremuř pař w jeho řadžeřženju pšhecziwnizy biblije ničó hacž pšchihłořuja. řenož na Šamuęla móhli ř něřajkim prawom pořařacz. Ale Šamuel njeje ř měřchnikow, ale je Mařirejřki, t. r. Bohu pořwjeczeny ř řuda, a prařeta a řudnik. řeho wulki řacziczež njeleži w jeho řařtojnřřtwje, ale w jeho darach a w jeho móžnej wóřobje. 2 Šralow 11 junřrócz wřřřřchi měřchniř řojada

w niemernym czaſu do ſjawneho ſtutkowanja wuſtupi. Szynny ſacziſchcz męchnikow ſo halle pod Zoſiaſom 2 Kralow 22 ſjewi. W Teremiaſowym czaſu paſ ſo ta mōz męchnikow nad ludom jara hubjena mjenuje. W ſjawnym njepeheczelſtwje a pſheſczęhanju męchnizy wot Boha pōſlanemu Teremiaſej napſheczziwo ſtupja. Sdy bychu po tajkim męchnizy t ſwojemu lępſchemu prjedawſche hiſtorije pſchemenicz chzpli, hdy bychu prjedawſche knihi cziſcze po ſwojej myſli pſchemobroczič mōhli a chzpli, bychu to ſawęſcze kuſt mudriſcho ſapocżeli a njebychu nihdy knihi Seſajabowe a Teremiaſowe do ſwjateho piſma pſchijeli, pſchetož njeje bōle ſaniczazeho ſudzenja wo proſtym, lęnim, njeſhmanym męchniſtwje, hacž je w ſtarym ſlubje w tutych knihach cžitaſch.

Męchnizy w czaſu Szry wſchaf njebęchu tajzy „popojo“, kaž jim pſheczziwnizy ręfaja, ale ſhutni, ſwęrnni mužojo, kotſiž je ſwjatym ſahorjenjom a je ſprōzniwym ſaſtaranjom wo lud ſo ſtarachu a chzychu lud ſa lępſche czaſy, ſa czaſ Meſiaſowy, pſchihotowacz. Woni t profetami hromadze ſtutkujaj, kaž profetojo Hoſea, Heſekiel, Haggai, Sacharja wobſwędca, kotſiž niž ſa ſame hole morwe formle, ale ſa wopravdžite pobožne žiwjenje ſtutkowachu. So ſu męchnizy t njepravdu knjejtwa na ſo torhnyli, ſo tež prajicž njemōže, pſchetož drugeho knjejtwa dže w kraju njebęſche; t temu ſo te męchniſke knjejtwa niž wot męchnikow, ale wot piſmawucženych Szry a wot kraloweho naliwarja Rehemię ſawjedže. Szso domoj wrōczazy bęchu pſches nuſu pruhowani ludžo, kotſiž bęchu wjeſeli, ſo nęchtō na porjad dđerzeſche.

Kaſ dobry a wužitny paſ tōn porjad huſto bęſche, ſa to mamy jaſne dopoſajmo, kaž je w 2—5 knihach Mōjſiaſowych, w ſakonju Mōjſiaſowym namaſamy, kotryž bęſche tehdy ſałožkny ſtatny ſakon męchniſkeho ſtata. To paſ ſo wot męchnikow wjele žada, hdyž ſo praji, ſo ſu ſebi tutōn zyly ſakon wumyſlili. Wjele bōle je wōn po nęčim t Mōjſiaſoweho ſarjadowanja naſtaſ, haj wōn je ſo dyſ a dyſ wjele prjedy nałožil, pſchirun. u. pſch. prawo wobſędženſtwa 1 Kralow 21. Woſebje Zoſiaſ (2 Kralow 22, 13, 23, 22.) ſmužicze ſpyta, paſſaſ jaſo ſawjeſcz. Teremiaſ ſpyta, hacž runje bjeſ wuſpęcha, dawno ſabyte lęto wotpuſczenja jaſo ſawjeſcz. Ser. 34, 8—11. Nętk paſ nadobudže ſebi ſakon Mōjſiaſowy tajku wažnoſcz ſa žiwjenje zyłeho luda, ſo w Sejuſowym czaſu niž jenož ſakon ſam, ale hiſcheže dale pſchifaſnje ſtarſchich wot kōždeho „pſchitojneho“ cžlowjeſa, kaž ſo praji, je wſchej ſwędomliwoſczu wobtedžbowachu. Sdyž ſo nam to po naſchich nahladach njemōžne ſda, wobhladaamy ſebi dženſniſchich ſakonjey ſwęrnnych židow. Woni jenotliwe poſtajenja ſakonja dženſa hiſcheže dđerža, kaž pſched lęſtōtkami, a jim ſo ſda njemōžne bycz, bjeſ ſakonja žive bycz.

To mōžeſch ſebi ſam prajicž, ſo tajki ſakon, kiž je ſo mohł ludej do cžęla a krwę ſaſchežępicž, njemōže cziſcze hubjeny bycz, ſo njeje jenož ſa cžęſczelafomne, ſebicžne wotpohlady „popow“. Wobhladaamy wſchelafe poſtajenja tuteho ſakonja ſa towarſchne žiwjenje, ſo bychmy pōſnali, kajke ſmyſljenje w nim je.

(Potracžowanie.)

Bōh ſaplacz!

Twarſki miſchtr Arnold pſches pſchedmęſto G. ſtupafche. Cžorne wrōczalki na njeby wuſchachu a deſchczik ſo t nich lijeſche. To wjedro ſo prawje t miſchtrowym myſlam hodžeſche. Szcho cžolo bęſche ſmorſchczęne, ſo ſdaſche, kaž by hnęw w nim ſo horil.

Wot nękotrych dnjow bęſche, kaž bychu wiſchizy ſo ſręcżeli jeho hnęwacz. Se ſwojimi dželaczęrzemi bęſche hnęwanje męł; pjenjeſy bęſche ſhubil; ryſ, kotryž bęſche ſa wuſkōteho knjeſa wudžęla, bę ſo jemu jako njeſhmany wrōczil. Sdyž ſebi na to myſleſche, wchōn pyrjeſche; wōn dže bęſche ſebi myſlił, ſo nęchtō woſebiteho wudžęla. W ſwojim bydlenju bęſche njemerny horje a dele ſhodžil. Szcho roſhorjenje ſo lehnęlo njebęſche, ale bęſche hiſcheže roſtlo. Wōn bęſche ſam, žane pſheczęline wōczko na njecho njehladaſche. Duž bęſche je ſwojeho bydlenja wuſchol, ſo by ſwōj hnęw won njeſł.

Wōn nikoho kędžbu njemęjeſche, kotryž jeho ſetka abo nimo njecho džeſche. Na dobo ſtejo woſta, cžrjōdu ſo ſmęjazych džečzi wohladaſchi, t kotrymž ſo hiſcheže nękōſi dorōcženi pſchidachu. Woni hladachu na kęžu.

Wiſchtr tam tež pohlada.

Pſched kęžnymy durjemi ſtejeſche nęhdže 6 lętna holczka, boſny a žane rubiſchko wokolo hlōwy. Sz wloſkami wętr hrajeſche. Korb

je wſchelafimi węzami na ſemi ſtejeſche. Džečzo bęſche wſchelafe wobſtaracz męlo. Wuſche hlōwy a nohow bęſche jenož džečzowa prawiza widžecz, druge cžęlo bęſche ſady wulſęho pſchedeſchczniſka ſthowane. Podarmo ſo prōzowafche pſchedeſchczniſ ſacžinič. Szcho dla ſo jej pſchihladowazy ſmęjachu. Žana pſheczęline ruſa jej njepomhaſche, wiſchitkim ſo tōn ſmęchny napohlād lubjeſche. Niſkōho džečzowe ſrudne woblicžo njehnęjeſche.

S jnym pohladnjenjom twarſki miſchtr wiſchitko pſchewidža.

„Haſnbuježe ſo!“ bliſko ſtejazym wulkim hōlžam pſchivoła a jich na boł ſchmōrny.

Sa wokomik pſchi tym džečžu ſtejeſche: „Wbohe male džečzo“, praji wōn, „ja chzu tebi pomhač.“

Semu ſo hnędom poradži, moſtry pſchedeſchczniſ ſacžinič. Duž džečzowej wōczzy polnej ſylſow wſchej hnutej t njemu pohladaſchtaſ a to džečzo ſmęrom praji: „Bōh ſaplacz.“

„Cžeho dla ty to prajiſch?“ praſcheſche ſo miſchtr.

„Dofelž bęſcheže wy tajki dobrocžiwny a ſeže mi pomhał.

Druſy ſu ſo mi wuſmjeli. A macž mi pſchezo praji, ſo dyrbiu, hdyž je nęchtō pſheczziwo mi dobrocžiwny, rjeknyč: „Bōh ſaplacz.“

— Nętko budže wam Bōh luby Knjeſ tež nękajku dobrotu cžinič.“

Holczka cžežki korb ſbęhny, hiſcheže junkrōcz ſo ſmęjo t hlōwu ſiwny a do domu ſaſdže.

Wiſchtr ſam ſtejeſche; węcipni pſchihladowarjo bęchu woteſchli. Semu bęſche džiwno. Džečzowe pohladanje a to „Bōh ſaplacz“ t džečzoweho rta bęſchtej jcho ſrudne myſle wſchę wotehnałej.

Wōn dale ſtupaſche, ale pſched jcho wuſchomaj klinečjeſche: „Nętko budže wam Bōh luby Knjeſ tež nękajku dobrotu cžinič.“

Dofelž bęſche ſo jcho hnęw ſhubil, mōžeſche ſebi tež ſaſo na nęchtō druge myſlicž. W jcho hlōwje, pſched jcho duchownej wōczzi ſtupi njenadžujzy nowa myſl ſa tanny twar, kotruž chzysche hnędom t nowa na papjeru ſryſowacz.

Domoj pſchihchędſchi ſo hnędom do džęla pōda.

Wōn džęlo dofōnja a wone bu wot wuſkōteho knjeſa, kotryž bęſche jcho pręni ryſ wotpōfaſał, t radoſczu a ſahorjenjom pſchijaty.

„Lubiſchi miſchtrje“, praji tōn knjeſ, „tole džęlo wſcho potrečchi, ſchtož ſym wōczakał.“

W tym wokomiknjenju bęſche twarſkemu miſchtrej, kaž by mału holczku t pſchedmęſta pſched ſobu widžal a ſlyſchal: „Bōh ſaplacz! Nętko budže wam Bōh luby Knjeſ tež nękajku dobrotu cžinič.“

Wiſchelafe t bliſka a t daloka.

Pōndželu 10. februara popoldnju je kęžor w pſchitōmnoſczę ministrow ſa ſnutſkowne naležnoſczę a ſa ratarſtwa deputaziju ſwjafka ratarjow pſchijał. Ratarjo ſmędžachu jemu nuſu ratarſtwa wupowjedacz a ſu ſlędowaze ſkoržili: Naſche wobſtejnoſczę ſu lęto wot lęta hubjenſche. A dženſa ſmy tał daloko pſchihchli, ſo maja ſamo derje wobſtarane hoſpodaſtwa na najlępſchich polach ſchfodu. Tež wobſędzerjo, kiž žaneho dolha nimaja, dyrbi pſchi dalſchim traczu nęčęziſcheje cžežęje nuſy pſchihodej ſe ſtarōcžemi napſheczziwo hladač. Pōſnamſchi tele ſtrachi ſmy ſwjafł ratarjow ſałožili. Szmy ſo wot teho czaſa prōzowali, wuſlędžicž, kał mōže ſo nęčęziſchey nuſy wobaracz. Waſcha Majeſtoſcz chzpla to t pſchepodatnych ſpiſow pōſnacž. Wiſchelafa tam data rada dyrbi drje ſo hiſcheže polępſhecz. Tola wo tym njemōžemy w njewęſtoſczę bycz, ſo je wſcho naſche prōzowanje podarmo, jeli ſo naſche džęlo woſebiteho ſaſitanja Waſcheje Majeſtoſczę węſte njeje.

„Waſcha Majeſtoſcz! Burſtwa wojuje wo ſwoje byczę.

S nim ſteji a padnje pſchichod naſcheho wōtzneho kraja. Duž proſymy ſa wobhrožene ratarſtwa wo Waſchu hnadnu pomoz.“

Kęžor je adrežu pſchijał a tał ſnawo wotmōwił: „Po ſna- mjenju naraſchich pruiſkich ratarjow, kiž ſu w oktōbrje te mui pſchihchli, ſeže tež wy cžinili. Sz Waſ ſlyſchu, to je dopoſajmo, kał jara mi derjeheče mojih burow na wutrobje leži a ſo moje ſłowo: moje durje ſteja kōždemu pōddanej wotewrjene, žana hōla ręcž njeſku. W žadanju, ſo bychu wſchęm pomhali, ſu drje w kōſchim lęcže nękōſi ſobuſtawy waſcheho ſwjafka pſches męru ſchczuwali, ſchtož je moju krajnowōtzowiſku wutrobu hlōboko bolilo. Na dženſniſchim dnju pał ſeže wy, runje kaž naraſchi Pruiſzy, waſche ſadđerjenje jaſo dobre cžinili. Sz bliſkeho powołanja ſtat- neje rady, kotrež ſo wiſchitke tele praſchenja pſchedpōloža, budžeczę widžecz, kał chzu t pomozu ratarjow wſchęch ſtantow nęchtō dobre ſa ratarſtwa wuſtutkowacz. Duž radžu wam jako krajny wōtz, ſo byſchczę ſo wſcheho ſchczuwanja ſdđerželi a ſo dželanju ſtatneje rady dowęriłi. Chzemy Boha teho Knjeſa proſnyč, ſo by ſo tale

próza k sbožu ratarstwa poradziła a so by wam dobre lěto wobradzene było.“

Botom rosrěčowasche so křezor hiščeze i jenotliwymy sobustawami deputazije, wusběhasche, so so ratarjam tež w drubich krajach hubjenje dze, so pak chze wón wšcho móžne činić. — Awstriski arzymójdoda Albrecht, pólny maršchal a general-inspektor awstriskeho wójska je w Arto w połodniškej Tirolskej 18. februara 78 lět stary wumrjel. Wón flušchesche k najlěpschim nawjednikam awstriskeho wójska. To je w lěcze 1866 wopokasał, hdžež je italskich pschi Custocca sibil. Němski křezor je jeho wysočo wažil a je jemu teho dla tež česč pruskeho pólneho maršchala spožčil. Najprjedy bě wón pschecziwnik němsko-awstriskeho swjaska. Lěto 1866 nje-móžesche wón sapomnicž. Posdžišcho pak spóšna wón, tak nusny je tónle swjast a je so stóncznye i nim pscheczelil.

Spokoje křyrotkam.

Tam w haju kředzi křyrotka,
Wo matku stori křamotna,
Wšcha tyšchna wóčzzy k njebju sezele,
A wulkich křyšow roni wjele.

„Wje maczerka čehů ja sobu;
Pol naha i hlodom sawutlu;
Pój křebi po mije, lubšcha maczi,
Mi na wutrobje so tak haczi!“

Duž kopjenka jej sčeptaja:
„Sso njerudž, njeboj, duschinka.
Křiz křecžl a sčtomif i liščom debi,
Tón spožči křutnicžku tež tebi!“

A sobuželne ptacžata
Sej do wutrobki spěwaja:
„Křiz horleschko nam pselni wšchudže,
Tež tebe i křlěbom njesabudže!“

„Wón hlada i milka na tebe;
Tom' spěwaj pěnje paczerje;
Daj do sečedrej so ruft jemu,
Wšchaf porucža ta horju wšchemu!“

Korea.

Mašchi lubi čitarjo so huščizišcho hižo w „Bombaj Bóh“ křotke pomjesče wo tej wulkej wójnje bjes Japanskimi a Chinesiskimi křyščeli. Wona so wjedze dla polkupy Korea. Za je wulka, i horami pschecžehjena a leži w polnozy činesiskeho kraja i napschecža Japanskeje. Křeži tam kral. Wón pak njeje nje-wotwišny, ale je dolhi čaš hižo činesiskemu křezorej podstajeny. To njeje so Japanskim lubilo. Čzi wikuja wjele i Koreskej. Duž je swada nastala. A nětk traže wójna hižo dolhi čaš. Japanszy pak pschezo dobywaja a bórny činesiske hlowne město Peking dozpja.

Sa křesčizijanski wěru bč Korea dolho samkřnjena. Tola je so psched 110 lětami katholicim hodžalo, tam pschiwisowarjow dostacž, hacž runjež buchu jara pschescžehani. Dwanacze franžow-skich mišjonarow a wjele jich wučomzow je martrařku křmjerež wučerpiło. Halle 1876 bu křub i Japanskej wobsamkřnjeny, 1882 tajki i Ameriku, Sendželskej a Němskej. Přenje ewangelske mišjon-stwo pschidže do teho kraja psched nětko 10 lětami. Bč to ameriskanski mišjoniski lékař dr. Allen. Tón pschidže runje w prawnym wokomikřnjenu. Dla pschizahantwa a sčžka bčchu nětko pschi pschidže, so bč kralowiski dwór sa njeho, a wón křmedžesche hojejnje sčžicž. Wot teho čaša je wjele drubich sa nim pschidžilo. Tež sčhule so sčžožene a psched 8 lětami přenicžzy křecženi. Nětko wobsteja hižo nětko male wošadki. Psched 4 lětami je so křamo jendželski biskop w Korea sčžydlil. Sedny i mišjonistich lékařow, dr. Halle, powjeda: Hdž so jow křori, křudži a wopuščeni, dha steji slč i nimi. Gusto jich psches měščanskim murju čžiřnu a njerodža wo nich. Namakamy-li jich, přjedy hacž je pscheposdže, dha wosmjemy jich do hojejnje, swoblekamy, žiwimy a

wobstaramy jich. Nětko křkuliz čłowške žiwjenje je so hižo po tutym psčzu wumohlo a nětko křkuliz dušchi je so kř křhryřtuškej pomhala.

Na křwojich psčzach dyrbinymy husto nusu čerpicž. W hospo-dach je i wjetřcha jara šyma abo runje tak horzo. Wloto njeda so wopisacž, a jeli so njebychmy hlodni byli, njebychmy jěšč móhli. W měščze Pjong Song pak móžach w wošebnym domje bydlicž, hdžež bč žyle hinaf. Sščušesche starščimaj jasčojnika, kotrehož bčch se křwojim lětowanjom wot česčesche křorosčesche wu-strowil. Sejdu džakownosč njesnajesche žančch njesow. Wón křam rěčesche husto hacž do polnozy so mnu wo bčškich wězach, haj pokřakny so i nami kř modlitwje. W tutym měščze křmy nětk měščno křupili a čžemy tam tež, kaž w hlownym měščze Sčul hojejnje sčžicž. W spocžatku ludžo, křiz mje njesnajachu, wot měščžanosčy žadachu, so by mje wuhnał. Tón pak džesche: Tónle žusobnik njeje sčy čłowjek, ale dobrocžel. Wšchaf je tamny mladny muž, kotrehož křym sčhocił, pola njeho w křlužbje. Nětk pschidže křorich ke mni. Wudželich tež křesčizijanske pschizy. Nětk křyščach, so so nětko parščony křždu njedželu jendu, so bychu bibliju hromadže čžitali a so modlili. Nětko si křamo njesku so dalokcho psčža do Sčula (6 dnjow) bojeji, ale so ke mni pschidžili a lékař-stwo wšali. Nětk dyrbi so w Pjong Songu twaricž. Žako jow w Sčulu mišjoniskim sčhulerjam wo tym powjedach, džachu woni: derje, čžemy Boha proščez, so by wón wam dom dal. Duž so modlachy, a niž jeno to, woni pschidžechy tež křami křwoje dary. Sč tymi darami je nětk hojejnja w Pjong Song twarjena a je hacž dotal hižo w teje křrawnej wójnje derje křlužila.

Bóh tón Křjes wobarnuj tam w Korea a w Chinesiskej a Japanskej wšchitke sčpocžatki mišjonisteho sčutka a pomhaj křwojim pšplam, so bychu w mēře dale dželacž a njeskřmjertne dušche wumobž móhli.

Pschiwěra.

W Barlinje je so psched křotkim muž křam i wotpohladom česčto sčranil, dokelž bčsche křartykřadžerka jeho žonje prajila, so wulki mēch pschjes dostauje, hdž so žane njesbože w jejnej křwójbje stanje. A temu podawkej nowiny pschaja: „Křlupi budža wšchaf pschezo na křwěče, ale tutón pad kaž druhe podomne jašo na to pokřasuja, so sa sčželanosč a rosčasčnjenosč luda pschezo hiščeze došč starane njeje. Žyřkwoje so twarja a pschewjećzuj, na sčnodach so wo japosčtolřkim wěrywšnacžu wuradžuje atd., ale sa dokřadnu sčželanosč čłowškeho ducha ludžo hiščeze wudošahazeho sčřymjenja nimaja.“ Temu, křiz je to pschaf, je wěščze njesnate, so wšcha sčželanosč pschiwěru njeswucžeri. Franžowka Gambetta bčsche wěščze mudry, sčželany a rosčasčnjeny muž, tak rosčasčnjeny, so so křwojeje njeswěry sčawnje křwalesche a pschi tym wšchem by křebi křarty křasčž dal, kaž žadny drubi. Snaty mudry je sčandženeho lětstotetka, Nikolai, na křonzu duchow widželche a w rosčasčnjenym měščze Frankřurče nad Majnom so wulke hospčenzy, křiz licžbu 13 na sčtwinych durjach mēč njeskřmedža, dokelž žadny čłowjek w 13. sčtwi ležecž njecha. Hiščeze wjele pschikřadow mohlo so njespomnicž, so by so dopokřasalo, so sčželanosč a rosčasčnjenosč čłowjeka wot pschiwěry njeswuhojitej. To dyrbjalo tola po nēcžim sčnate byč. Hdžež pak prawa wěra do Božeho křłowa křeži, ženje pschiwěry njesnamakřch. Teho dla dyrbinymy, so bychmy pschiwěru je křwěta wotřtronili, sa to staracž, so by wěra do Božeho křłowa pschezo wjazy mozy nad čłowřtami wutrobami dobyla a kř temu maja žyřkwoje pomhacž, w kotřychž so Bože křłowo prawe a čžiřte pschipowjeda. Žyřkwoje, w kotřychž so to njesčawa, wšchaf njeswěryje a i tym tež pschiwěryje křluž. Wšchetož njeswěra a pschiwěra stej pschezo hromadže.

„Bombaj Bóh“ je wot nětko niz jenož pola křnesow duchownych, ale tež we wšchěch pschew-dawarňach „Sčerb. Nowin“ na wřach a w Budyschinje dostacž. Na sčtwórcž lěta placži wón 40 np., jenotliwe čžisla so po 4 np. pschedawaju.

Womhaj Bóh!

Číslo 9.
3. měřza

Četník 5.
1895.

Serbske njedželske łopjenka.

Wudawaju so kóždy kobotu w Šmolerjez knihiczišcežetni w Budyschinje a su tam dostacž sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 np.

Njedžela Invocavit.

Łuf. 18, 31: Wón ws a k sebi tych dwanacze a dzešce k nim: Šlaj, my džemy horje do Jerusalema a wschitko budže dołonjane, šchtož pižane je psches profetow wot čłowškeho kyna.

Ma šapocžatku kwjateho póstneho čaša, do kotrehož kmy nětko šastupili, šteji tuto słowo nascheho Knjesa, w kotrymž kwojim wučomnikam kwoje čerpenje pschpowjeda: Šlaj, my džemy horje do Jerusalema. Niz přeni króčz namałamj nascheho Knjesa na puczu do kwjateho města Jerusalema. Šizo jako 12lětneho hólčez a widžimj jeho s jeho starschimaj horje čahnyč na jutrowny kwjedžen a posdžišcho, hdyž běšce wustupował jako profeta, móžny w słowach a skutkach, jeho jako tam nadeńdžemy. Ale kajki rosdžel mjes tamnym a mjes něčzišchim pucžowanjom do Jerusalema. Tehdy jako 12lětny hólčez na ranju kwojeho semškeho žiwjenja nětko jako 33lětny muž na kónzu kwojeho semškeho kłodženja. Tehdy běšce k kwjatemu wješelu khwatal do kwjateho města a šydał w templu, nětko pał wjedžesche jeho pucž do najhórscheho čerpenja. Nětko je hodžina pschisčła, hdžež dyrbi kšiz na so wsacž, s černjowej kónu so kónowacž dacž a hórki khelich hacž do posłedneje krepki wupicž, nětko widži w duchu šahrodu Gethsemane a hórku Golgatha, nětko ma so passah kwjeczicž kaž hišcže ženje, nětko dyrbi wón šam so jako jutrowne jehnjo šarešacž dacž. To wscho tón Knjes doprědka wě a teho dla kwojim wučomnikam pschpowjeda: Šlaj, my džemy horje do Jerusalema.

Do Jerusalema, do kralowškeho města, čehnje wěčny kral, Boži Šsyn do Božeho města, Bože jehnjo do města woporow, tón šbóžnik do města, hdžež drje mějesche najhórsche čwile pschětracž, ale tež najkrašnišce dobyče dobyč, kmjerczi tu móž wsacž a nowe žiwjenje do šwěta pschinyšcž. Do Jerusalema, do wyšoko ležaneho města čehnje tón Knjes, ale hluboko nuts do čěmneje nož čerpenja.

Tón, wo kotrymž psalmista špěwa, so je najrješchi bjes čłowškimi džěčzimi, budže nětko šanicžowanj a najhubjenišchi mjes ludžimi, jedyn muž tych bolosčow. Tón čizny, kiž wo žanym hrěchu nicžo njewjedžesche, budže jako šłóšnik šakudženy, tón prawy wumrje a woprje nasche hrěchi na drjewje, tón kiž je a ma to žiwjenje, ma kmjercž pschětracž. A čoho dla to wschitko? Šo bychmy my měli wodacže naschich hrěchow, žiwjenje a šbóžnosč, so bychmy my se šłódkim trošchtom so wofschewili. Šdyž to prawje šrosymimj, dha dyrbinj we wěrnej pokucž: wušnacž: Wón je naschich pschěstupjenjow dla šranjenj a naschich hrěchow dla šbity, dha dyrbinj so modlicž: Ša šym to šawinował, šchtož ty šy pschecžerpil, te pułi šy ty ššhował, kiž ja běč šaklužik. Ša šłóšnik šteju tudy, mje njekudž šurowje, to prošcu hrěšnik khdny, čin šo mnu po hnadže. Šo hnadže je wón s nami činil, hdyž je horje šchol do Jerusalema, so njetřebali my hič na to město, hdžež je wucze a šubowškipjenje. Teho dla je Šesuf šchol do semškeho Jerusalema so móhli my šacžahnyč do Jerusalema, kotrež horkach je, do města se šlotymi hašami a s bljšcžatnymi wrotami wot parlow. Njeje to lubosč psche wschu měru?

Pšhes czerpjenje a wumrjecze sbóznika je so dokonjalo, sčtož bēšche wot wēcznošcze wobsamtnjene we Božej radže, wot spoczatka pišane w knihach wērnosće, dolho wēšchczene pšhes profetow a pšhes ert sbóznika kameho hušczišcho wuczomnikam pšchipowjedane. Čzujesich ty, so je tež ja tebje czerpil a wumrjel? Snajesich ty jeho wutrobu polnu lubošcze k khudym hrēšchnikam? Esy ty hižo na twojej wutrobje jaczuwal tón mēr, kotryž wón tebi dawa? Pšchewodž jeho w tutym šmjertnym čašu i nutrnej wutrobu na jeho pučzu czerpjenja. Ty šmēšesich bohate žohnowanje. A hdyž potom twoja pošlednja hodžinka pšchindže, mōžesich w twjerdej mērje do teho, kiž je tebje wumohl, warbowal a dobył prajicž: Šlaj, ja du horje do Serusalema. Šamjen.

Wopornitwa lubošcž.

(Bostracžowanje.)

Šańža šebi na bliski šwjatkowny čaš pomyšli, hdyž budže wjele džela a dwojaka šašlužba. W tym čašu dže by wona pšchezo žyłe nožy šedžala, so by wšchitke šfasanja domobstarala.

A tak tež šašo bēšche. Šejny knjes šo jeje jedny džei woprašča, hacž je šwólniwa šchtyri abo pjecz hodžinow ša džei dlēje dželacž, hdyž jej to šaplaczi. Šańža to i radošcžu pšchija, na to džē bēšche čašala.

So by Šańžu pšchezo k ruzy mēl, jej knjes w šwojim domje komorku ša nōž pšchewostaji, pšchetož štaršchiske wobhydlenje bēšche daloko. Ty by wjele droheho čaša pšchebēhala.

A nētko šo jehla hibaišche wot ranja hacž k wječoru a hdyž bychu druhe dželacžerki pšchestale a domoj šchle, by šo Šańža hišcže i jenej drugej twjerdže šynyla a dale šchila, doniž jej woczi boleč nješapocžnyšchtej.

Wona teho kēžbu njemēšesche. Wona bēšche šwoje žiwe dny dobrej woczi mēla a šebi myšlesche: to budže šašo lēpje.

Lēpje paš njebu, ale hōrje. Nawobleczenje jehly pšchezo čezō džēšche; wona wušchto wjazy njetrjechi a dyrbjesche šužodžinu wo tu pomoz prošcž. Bōrny šapocža šo jej pšched wocžomaj čzmicž a čzorne platy wona wjazy šchicž njemōžesche, i najmjeńšcha niž pšchi šwēžy. A sčto to bēšche? Nawo mēšesche woczi šalēpjenej, wona dyrbjesche jej prjedy i čzoplej wodu wotmacžecž. A kajke kałanje bēšche w wocžomaj?

Na šwojeju štaršchēju šebi myšlo tēho kēžbu njemēšesche. Wona dyrbjesche dželacž, pjenjesy ša pšchedatej wopušchi bēchu pšchetriebane. A duž wona pilnje dale dželacše, doniž šejny knjes jej njewobarašche a ju njemušowacše, so by šo lēkarja wo radu prašchala.

Šańža šo naštrōži. Nētko hafle, hdyž druhi ju kēžblimu šejini, wona čzujesche, šak šhorej bēšchtej jejnej woczi.

Na druhe ranje šo k lēkarjej poda. Tōn ju pšchepnyta a jej hubjeny trošcht da: šti njedžele nicžo dželacž a w čzomowej štwi pšchebnyčž.

Šti njedžele — to rēkašche tola: na žnjach kožu do boka čziznyčž a ruzy do klina položicž, to rēkašche šo rjaneje šašlužby wšdacž, na kotryž bēšche šo wješelila — štaršchēju dla.

Wona čzuyšche jo docžinicž; wona šebi myšlesche, so je lēkar wēž hōrje čzinił — a po šwjatkach bēšche tola tež hišcže čaš, tu wocžazu šhuru šejinicž. Na druhe ranje paš šama pošna, so lēkar pšchewjele prajil njebēšche.

Šyly šo jej i wocžow lijachu, to paš nicžo njepomhašche.

„Njeplakaj, wbohe džēcžo“, praji šarač, kotryž ju jedyn džei w jejnej štwicžy wopyta. „Šso modlicž je lēpje, hacž plakacž.“

Ach, modlila bēšche šo hušto došcž! Žadny džei šo minyl njebēšche, hdyž pobožne džēcžo pšched njebjeskim Wōtžom šwoju wutrobu wušypalo a jeho wo pomoz prošylo njebēšche; a šo bēšche Šańža dobry šlutt hacž dotal wuwjeicž mohla, to bēšche ša wušlyšchenje šwojeje proštwy wobhladala, a wona bēšche wšcha šbožowna w tej myšli, so bēšche Bōh tōn šnjes je šwojej mozu w jejnej šlabošczi šyly. Tola nētko? Njebēšche Bōh šwoje woblicžo wot njeje wotwobrocžil? Šemu šnano bēšche šo to wšchēdne wolanje wotudžilo. — Abō bēšche wona šnano šwoje šdobne prošowanje i nēkajkim hrēšchom womajala?

Wona šo še wšchelafimi čezžkimi myšlemi tyšesche, doniž ššōncžnje wjazy wutracž njemōžesche a k šwojemu dušchepaštyrjej šhwatašche.

Tōn špyta jej šmutsčownu nušu položicž a pšchi tym napominanju wosta: „Modl šo, džēcžo, modl šo bjes pšchestacža! Wōn tebi wēšcže durje wotewri, pšchetož hdyž šo nam šda, so lute „nē“

šlychimy, čže wōn tola šamo „haj“ prajicž. Mjes tym njebudž, w štarošczi twojeju štaršchēju dla, ja budu šo ša njeju štaracž.“

Šańža šo dostojnemu knjesej podžakowa a džēšche šama do čzishiny. Šo nēčim šo woprawdže wichor štarošcže a štyšnosće w njej lehu, wona mōžesche šebi nētko žyłe šmērom na šwojeju štaršchēju myšlicž, dokelž bēšche wotwjerdžena w domerjenju. Šenož ta myšl dyš a dyš wotuczi kaž šcherjenje, so Bōh šnano wo nju njerodži, so šnano jeho hōdna njeje, dokelž bē šo do jeje neje woporniwesje lubošcže ša štaršchēju nēšchto hrēšchneje šamowole šmēšchalo; to wona Bōhu lubemu šnjesej i wutrobu wotprošy, a šcherjenje šo šhubi.

III.

Ššōncžto pšchezo wysche pšchindže a šwēcžesche nētko i wotnom do komorki nuts, kotryž mēšesche Šańža w šwojeho knjesowym domje. Duž dyrbjesche šo wotno šapojšnyčž. Ale bēloplatomy šawēšcht njedōšahacše, so mohł žyłu šwētlošcž wotdžeržecž.

Lēkar teho dla šhorej šchpotku wysche wocžow wufaja. Šo by pjenjes ša nju lutowala, kruč papjery wja a šebi šama tajku šchpotku hromadže šlēpi.

Šako čzuyšche k temu runje wot nowinow kruč papjery wotrēšacž, jeje wōčžto pšchipadnje na wōšjewjenje. i tołštwy pišmom čzuyšcžane, padže, kotrež mēšesche šo tak:

„Šizyčzi šchēšnakow placzu ša kōždy štrowy čzłowški předčowny šub i tym wumēnjenjom, so šmēm šebi jōn šam wutorhnyčž.“

Dr. Wolf.

Šaž by blyšł nuts dyrił, wona šama šaštrōžena šedžesche. Šo malej šhwilzy poštoczi, wobej ruzy k njebjesam wupšchestrē a šawola: „Bōžo, mōj Bōžo, to je wot tebje, to je wotmolvjenje na moje šdychowanje! Ša nētko widžu: Ty nje wopušcžil nješby, ty hišcže i hnadu na mnje hladacš a čzesch mi druhe durje wocžinicž.“

(Bostracžowanje.)

Wērnosć biblije, šakitana pšchecžiwō jeje njepšchecželam.

Šak šo štraelški šud po nēčim pod Bōžim wodženjom roswiwa?

(Bostracžowanje.)

Wobšedžēńštwō.

Žyly kraj šlyšcha po 3. Mōjš. 25, 23 Bōhu šamemu: „Wy njedyrbicže te pola pšchedawacž na wēczne; pšchetož tōn kraj je mōj, a wy šcže žusomnižy a podrožnižy pšchede mnu.“ Žylemu ludej hromadže je wōn daty, so by jōn wužił, 2. Mōjš. 34, 24. Wōn jōn 4. Mōjš. 26, 53—55; 33, 54 narodam rošdželi, narod šplaham 4. Mōjš. 33, 54, šplah šašo jenotliwym šwōjbam, 4. Mōjš. 27. Šak žyly štatny porjad na šwōjbyje wotpocžuje.

Kōžda šwōjba wužije wunošch kraja, po tajkim to njeje jenož wšchitkich hromadže kraj, so hōdno njebylo, so by šo jedyn na šwojim polu bōle prošowal, hacž druhi. Ale kōžda šwōjba je tež w šwojim wobšedžēńštwje pšched tym šachowanju, so mohla wšcha wokhudnyčž. Šdyž wobšedžer wokhudnje, so dyrbi pšchedacž, nēšchto i pšchecželštwā kublo kupi. Wōn je na to wacšnje pšched tym šachowanju, so dyrbjal jo pšchetunjo pšchedacž, pšchezo mōže wōn šwoje herbowane kublo žyłe abo i džela wrōcžo kupicž, 3. Mōjš. 25, 24 (i wuwjacžom mēšchczanškich khezow), i jubelškim lētom, to je i 50. lētom, paš 3. Mōjš. 25 kublo pšchezo šašo šwōjbyje pšchipadnje. Kublo šo po tajkim po prawom ženje njepšcheda, jenož wužił i njeho hacž k 50. lētej na druheho pšchēndže. (Šso wē, so šo po tym tež placžišna wobliczi.) Njemōžne paš pšches to je; so by pšches mēru wulke bohastwo i nakupjenja mnohich kublow nastalo. Šak derje tajki šakon šluttuje! Pšches nješbože, jebanštwō, hubjene lēto mōže nēkotry ratar k temu dōncž, so dyrbi pšchedacž. Lēpšche čašy pšchindu, wōn šo šašo pošbēhnje, ale mjes tym jeho wobšedžēńštwō trōjzy tak wjele placzi a ššōncžnje ani na pšchedaš njeje. Ša tajkeho je hubjenje. Mōjšašowny šakon šlabemu pšchezo šašo pomha, pšchetož kraj šlyšcha Bōhu a Bōh njecha, so by hubjeny podczuyšcžany byl.

Dokelž nišchto jenotliwy wobšedžer šwojeho kubla njeje, ale jenož wužiwal pšched Bōhom, maju tež wšchitzy jara wulke prawa šobuwužiwanja. Šaduchštwō je, šo wē, šakajane, ale wone šo še šmjereču njelhofsta, ale i wrōczenjom teho, sčtož je šo kradnylo a i 2—5-krōcžnym šarunanjom, 2. Mōjš. 22, 1—15. Ale šobu wužicž šmē khudy wunošch i kraja, šak šo šmē na winizy a na roli kōždy čaš šelko šebi wjacž, šelkož šamōže ša wōkomit ššēcž

Tola Guflak bo wottrafchiciz njeda: „Ach shto, ja hym zyly karla, mje ton pobožny duchownicz njeppodnje.“ Wón njeđzeli do Gohlfelda stupasche, a kemschi pschindze. Wón ho hižo wjekelesche, so budze ho se swojej krutosczu pokhwatacz. Ledy besche duchowny sapoczal predowacz, — a wón ton krociz i woschbitej mozu a lubosczu reczesche. — Duž bu hanjerjej tak dżiwno a jako duchowny k wobsamknjenju praji: „Sa hym njedawno šlyšchal, so wo mni powjedaja, so móžu s rukudaczom cżlowjekow k Bohu wobrociz. O moji pscheczeli, ja bych šebi pschal, so by temu tak bylo! Šchetoz potom bych i wješelom i domu do domu šhodzil a kóždemu ruku pschicizil, so mohl jich k mojemu šnjeje a šbóžnikej dowjescz, w kotrehoz towacštwje ho šbóžny cżuju. Tola ja móžu waš jeno i wutrobu napominacz a prošnje: Dajcz ho i Bohom wujednac, prjedy hacz je posdže!“

Temu herzej ho pokutne šlyšy i woczow linychu. Zyle cżichi wón domoj dżesche, wja směrom swoje hušle wot jezěny a rošbi je k najwjetšchemu hněwanju swojeje žony. Tola žane wrjeskanje a hanjenje jeho žony ničzo njepomhasche, wón wosta pschi swojim pschedewšaczju. Wón jasta zyle je swojim pišlanjom, dokelz besche jemu to wot teho cžaša štaženje a wróczy ho šašo k swojemu prjedawšchemu rjemješlu a sapoczja i Bohom cżiče nowe žiwjenje. Šako žona swojeho hewal dżiwjeho a ho wadžazeho muža cżičeho a mileho widžesche, pocza ho tež hašbowacz a njemóžesche dšje napšcheczivo štač. Temu njedzeli, jako ju wón napominasche šobu do Gohlfelda kemschi hieč, wona jemu wolu cżiwjesche a i njej bu tež šepje.

Njeje moje šlowo jako woheń? praji ton šnješ, a jako hamor, kiž škalu rošbije. Šer. 23, 29.

Boža ruka w historiji.

Džen 12. oktobra 1693 da franzowski kral Ludwik XIV. psches kralowštego šastojnika, i mjenom Henza, rowy němšich šhězorow w Špeneru jahubicz. Džen 12. oktobra 1793, runje sto let posdžičo, buchu psches franzowskeho ludoweho wodžerja, i mjenom Henz, rowy franzowskich kralow w Šaint-Dmiš šahubjene.

Šdž nam wopokasna prawdosczje Božej w hromadže trjechenju šastich jenotliwych wězow tak móžne ho šjewja, ho našcha wutroba wšcha naštrozi a našch rt praji: „To je poršt Boži!“ Tola to, so to wšhitko tak dżiwne hromadže trjehi, njeje najwážnišche. Wly šmy šami našonili, šhtož nam njesapomnite wostanje a wěru do praweho wodženja Božeho nam njepowalne pschewědženje cżinicz dyrbjało. Štomu njerečesche našch šchědžiwny šhězor Wylem po wutrobje, jako wo kónzu Šapoleonoweho šhězorštwja šlyšchawšchi praji: „Šajte pscheměnenje psches Bože wodženje!“ A njedyrbjeli my podobne šudženje Bože w tym pošnac, so banžej Šiušej, runje jako besche šjawnje wuprajil, so ho ženje molicz njemóže, kóna šwětnje šrašnosczje i šlowy padže?

Šo hordoscz do njesboža wjedže; so ho cżlowjek psches to šam kšosta, i cżimž je šhrěščił; so prawdoscz lud powyšchi, ale so wotpadnjenje wot wěry njesbože a wotrocžstwo pschinješe, to je wěrnoscz i pschitwarka historije. Šle šchecšijan do šwjatnižy šameje šastupi. Wón njepošnaje jenož Boži porjad we wotšudach ludow, ale wón tež šrošymi, kaš ho puč pschihotuje ša Bože kraleštwo a kaš ho wone, hdyž je psches Šhryštuša na šemi šaložene, swojemu roššerjenju a dokonjenju napšcheczivo wjedže. W tej myšli je šlawny štawišnar Šan i Šüller prajil: „Šhryštuš je klucz šwětnje historije.“ Štawišnar besche šebi pschedewšal, pišma wšchelafich cžašow pscheczitacz, so by kóždy cžaš šamón i jeho šwědčenjom šejnal. Šak bu k nowemu šakonju dowjedženy, kotrehoz wulku wážnočz hacz dotal hiščeje pošnal njebesche. Šajki wón šaczíščez dosta, i tymi šlowami wuprajil: „Zyly šwět je jenož k temu poštajem, ja teho šbóžnika škutkowacz; hacz dotal mi pschi mojej šnajomnosczy w historiji něšcto pobrachowasche a šakle wot teho cžaša, so mojeho šbóžnika šnaj, je wšhitko šajne psched mojinaj woczomaj; i nim ničzo njeje, šhtož dorošymil njebych.“

Bože šjewjenje psches historiju je džel jeho powšchitkowneho šjewjenja. Wone ho rošdželuje wot jeho šjewjenja psches jeho šlowo w šwjatym pišnje tak, so i teho powšchitkownje šjewjenja Boha dopošnac njemóžemy. Šaž štworba, tak je tež šwětna historija biblija i wobrašami, kotrejež wobrašy jenož šrošymišch

i biblije šameje, kotrejež wěrnosczje nam wona roškladuje. Šchetoz psched mudrymi a wošomymy je Boh jo potajil a jo njerošomym šjewil, tak je ho jemu derje špodobalo (Mat. 11. 25, 26).

Jeniczka šhtuczka.

Šched něhdže 20 letami pobožna knjeni w Londonje wob tydžen juntrócz šhorownju wopyta, so by šhorym róže a šhartu i biblištimi hronczkami pschinješla. Šuntrócz šhartu w franzowškej reczi šobu wša. W ložu muž ležesche, kotryž šlowczka jendželški njerošymjesche. Šnjeni jemu richel a franzowšku šhartu poda. Wón besche Ššpaništi, kiž móžesche tež franzowšy, a wón ho ša róže podžakowa. Šako jemu paš knjeni pošiczi, so chze jemu ššpaništu bibliju daricz, to wotpokasja, dokelz to dobre kniži nješbu, kotrež cžitacz je jemu mēšchik šakajal; wšche teho na to špomni, so na drubi džen i šhorownje wuidže. Ššchi tym wšchem knjeni ššpaništu bibliju kupi. Wona ju tam hnydom pošla.

Šchěcz mēšazow pošdžičo Ššpaništi šašo w šhorowni ležesche. Šako ta knjeni k jeho ložu štupi, ju wón wutrobuje poštrowi a praji jej, so je jejne kniži pscheczital a w nich „la verité“ (t. j. wěrnoscz) namakal. Šnjeni ho prašesche: „Šhto je wěrnoscz?“ „D“, wotmolwi Ššpaništi, „wona je pošna a zyła w jeniczkej šhtuczzy wopšhijata: „Šedyn Boh je. a jedyn šrednik bješ Bohom a cżlowjekami, ton cżlowjek Šhryštus Šesus —“ to besche ta šhtuczka (1 Šim. 2, 5), kotraž besche na tej šhareže štala.

Šłody Ššpaništi šwěru w bibliji pytasche a ša něfotre mēšazw to žadanje wuprajil, so chze bješ swojimi šrajanami ewangelijon pschijowjedacz. Duž do wustawa ša wuwucženje mišionarow šastupi. Šeho nan besche njebohi a jeho wuj, kotryž besche jemu i vormindu poštajem, besche jeho wo jeho šamoženje šjebal. Šako paš ton šlyšesche, so chze do ewangelškeho wustawa štupicz, šlubi jemu, so chze jemu to šamoženje wróczzo dacz, jeno so ho do katholickeje žyrkwje wróczy. Tola šłody muž to wšhitko wotpokasja; pschetoz ewangelijon besche jemu wjazy winojte, hacz wšhitke pošladny teho šwěta.

Šuby cžitarjo! Šdyž móže šama jeniczka šhtuczka i biblije cżlowškej wutrobje šajte něšcto šrašne pošicizcz, šajte „mozy pschichodneho šwěta“ leža potom w dobrym šlowje Božim! (Šebr. 6, 5). A je tebi tež ewangelijon najwjetšchi pošlad?

Šošlenja modlitwa jeneho wušměwza.

W pošlenej wójnje ležachu něfotji wšchzy pola jeneho pruškeho wšchšcheho šajnika. Šuczki knjesoj bescu w šludže, so pobožna myšl wojakam njepšhiteji a hanjachu teho dla štareho šajnika jeho wěry dla. Šhwilu šměrom wušměščenje šnješe. Šedyn džen paš, jako wšchšchi šajnif pschi šludže šwucženu modlitwu: Ššchindž, Šnježe Šesu, a budž ty našch hšocz a žohnuj, šhtož šy nam wobradzil, špewasche a jedyn i jeho hšoczow město „šamjenja“, ho wóšije šmēšesche, dha pschistupi ton šary knješ i šhutnym woblicžom k njemu a džesche: „Šłodženzo, so jenož ras do wobštejnosczow njepšchindžecze, hdyž byščeje ho rad modlił a to njemóžecze.“

Wobjed hiščeje njebš nimo, dha buchu wšchkojo do šronjom wolane. Šjepšcheczal besche njenadžuzy nadpad šczinil a besche hižo zyle w šliškofczy. Šjepšcheczal budže šbity a šbršy ho wšchkojo do hošpodliwego doma šašo wróczja, ale jich woblicza šu šlěde a šastrožene, hacz runje bescu tola dobyli. Šoni powjedaju wšchšchemu šajnikej, so je we pošlenim wotomiku, jako njepšcheczal hižo zofasche, jena kulka jich pscheczela trjehila, kiž besche šrotko prjedy štareho knješa rošhnewal a so je w šmjertnym šyštu šranjemy wšchł, ruzy šyšnywšchi ho modlił: „Ššchindž, Šnježe Šesu, a budž našch hšocz a pošohnuj, šhtož šy nam wobradzil“ — jeniczka modlitwa, na šofruž besche ho dopomnil.

„Šombaj Boh“ je wot nětka niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wšchěch pschedawarujach „Ššerb. Šlowin“ na wšach a w Budyščinje dostacz. Ša šhtwórcz leta placzi wón 40 np., jenotliwe cžigla ho po 4 np. pschedawaju.

Womhaj Bóh!

Cizklo 10.
10. měrza

Lětnik 5.
1895.

Szerbike njedzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy kobotu w Šsmolerjez tuihiczishezerni w Budyschinje a so tam dostacž sa šchwórtlětnu pšchedplatu 40 mp.

Njedzela Reminiscere.

Pi. 40, 18: „Ja bym khudy a hubjenny, tón Anjes pak so stara sa mnje; ty by mój pomoznik a mój wumóžnik; mój Božo njekhomdž so.“

Stajna škoržba wo khudobu a hubjenošć czebnje pšches naiše dny. Saměcže je woboje jara wjele w dženšniškim šwěcže namakacž. A khudoby a hubjenošće budže tam hišcže pšchezo wjazny hdžež wot wěry wotpadnjeniu sa tym šteja, so bychu wišednje so derje měli w krašnym wješelu. Šsu hoitwu sa šbožom wotmolowali. Še bėžaza kula, na kotrejž pšhibohowka šboža bėdži. A tón, kiž sa nej honi na džiwym konju w šlewej horzej žadošći, njepytuje, so jeho khrobly pucž pšches czeńtu rjadu wjedže, pod kotrejž so hłubina wotewrja. Wón tež nima žaneje khwile, hišcže ras sa tym hladocž. Šewak by widžecž dyrbjak, kak šmjercž jemu na pjatomaj bėdži a ruku sa nim wupšchestrje, bjes tym, so šbože jemu wucžeknje. Pšched nimi šbože, sa nimi šmjercž, pod nimi hłubina. Haj czi, i kotrymiz tak šteji, dyrbja se štyšknivej wutrobu šdychowacž: Ja bym khudy a hubjenny. Wěcžna hłubina a wěcžna šmjercž je jich džel, hdž so njewobrocža k temu, kiž jim druhe bohatstwo pšticža, hacž i próchojteje jemje wurja.

Bohatstwo bjes Boha je brēmjo a starošć a jėd sa dusche. A khudoba a hubjenošć bjes Boha, haj, kotrehož to potrechi, teho pucž, wylke kotrehož šchěra kurjaka leži, wjedže pšches njekšćezne polo polne czeńjow a wostow, sa nim šmjercž, na kónzu pucža hłubina. Šobožny Matěj Klaudius je ras prajit: Šsu myšle a šacžucža, kotrejž na

tucžnj roli njeroštu. Derje temu, kotrehož khudoba a nusa, hubjenošć a šichiz czeńja do wobštajneje modlitwy a k šbožnikaj, tak so wón nawošledku žiweje wěry krašnu mōž a škōdki trošcht na šamšnej wutrobje šhoni. Šdnyž wón mōže prajicž: Tón Anjes so sa mnje stara; ty by mój pomoznik a mój wumōžnik, potom je jeho hubjenstwo wotšbėhujene; potom je wón šnutštownje bohaty; potom šhoni tež wón pomoz šwojeho Boha.

Jenož tón je khudy, kiž w dolach khodži, hdžež jeho tón njewjedže, kiž je prajit: Ja bym tón pucž a ta wěrnocž a to žiwjenje; nihto njepšhindže k Wōtzej, khiba pšches mje. Ach kak wjele je tajkich khudych. A bohaty je jenož tón, kiž mōže prajicž: Ty Anježe, našch šbožniko, by mój pomoznik a wumōžnik i hrěcha a se šmjercže. Ach, kak malo je tajkich bohatych! Šdnyž nekajki czaš w žyrkwiny m lěče, dha pohnuje šwiaty pōštny czaš, tón pucž, kiž horje na Golgatha wjedže, tež lohšomyšlneho cžlowjeka k temu, so wón šebi prašchenje pšchedpōłoji a wotmolwjenje na njo dawa: Ššym ja bohaty abo khudy? Mam ja šbožnika a wumōžnika? Abo bym ja hišcže w šmjercži a w hrěchu živy? Šamjen.

Wopornitwa lubošć.

(Šofracžowanje.)

Šańžka so do šchpihela šupi a hubu wocžini: kaž dwaj ruykaj najrjeńšich parlow so rjane bėle šuby šwěcžachu a wona bėšche wišcha šbožowna nad šwojim wobšedženstwom hacž dotal malo wobšedžbowanym, dofelž mōžešche jo wukupicž w šlužbje dželčazajeje lubošće.

A bjes dlěžicheho rosmyšljenja řebi rubiško řwaja, kobluf řebi řtaji, nawěřcht řiřcheže junu přchecřitawřřhi po řřhodže dele řhwatařřche.

„Řdže tař w řřofu?“ řo řejny řnjes w řřěži jeje woprařřa.

„Ř řřarjeř!“ wona ř řřřřka wotmolwi — a bēřche nimo.

Ř doktora Wolfowemu byřlu bēřche řřětro řřnz. Čřim bliže ř wotřnjemenemu řřnzej přřiřđže, čřim njemēřniřřa wutroba w njej řžēlařřche. Wona řebi na to pomyšřli, řo řuby ř řorjenjemi twjerdže w mjařřu teřa a ř dobom řebi na řřwojeho řnjesa pomyšřli, řotřřž bēřche přřed nēřřto čřařřom wot řaľořřneho bolenja řubow čřwilowanu ř řřarjeř dobēřaľ rořřřudřenj, řebi řřory řub wutorřnjecř đacř, ale přřed řřarjowymy đurjemi bēřche řo řařřo wrōcřil, đofelř bēřche řo nabojaľ. A řejny řnjes bēřche wulki a řřlyny muř, řiř bēřche přēni w řynku pola gardy řřlūžo řřaľ a řo tajři řđařřche, řař by mohľ řam řřřtomu ř řorjenjom wutorřnjecř. Řđřž řo tajři řubytorřanja bojeřřche, řřřto đurbjeřřche potom řřlaba řolza řapocřecř?

Řejne řřocřele buchū mjeňřche a njewēřčřiřche, řřōncřnje řtejo wořřa, wona řo wřřa naboja.

„Đobre ranje, řaňřa — řřřto mařř?“ řo nēřřto prařřeřřche.

Řřřes te řřlawa řařřo řama ř řebi přřiřđže. Wona ř řřřřka wotmolwi a dale řhwatařřche.

Řiřcheže řunřōcř řu řařřařře, jaľo řufu na řřarjowu đurřowu řřlnku položi, ale w njej řřlōř řraji: „Šřřtož đurbř, to đurbř byčř“ — a řa wotřomřřnjene bēřhu đurje wocřřnjene.

Řřřed njej řtejeřřche řjenje řřořčřeny muř nēřđže řřřřčři ľēť řřary. Řurař řeho řřaneho wobľicřa wutrobu ř đowēřjenjom napjelnř. Řa nim ľežeřřche řař mile řřōncřnje řřwēťlo a přřchecřel-niwy bēřche řeho řřlōř, řđřž řo wōn prařřeřřche: „S čřim řřmēm pořřlūžicř?“

Řaňřa přřiř tym wřřēm řřloweřřa prařicř njemōžeřřche. Řřřa řatorřnjena w řřwojim wacřřofu pňřařřche a řřōncřnje wureřř ř řřwinow wucřeže, řotřřž řřarjeř poda, bjes teho řo by řřloweřřa prařřla.

Řřar řo đřřwajo na nju řřladařřche. „To đurbř řēřacř, řo čřřecře řebi wň wařřhu pňřhu rubicř đacř? Đowolcře, řo wařřche řuby najpřjedy přřchepňřtam. Řřořřhu, pořřřncře řo! — — — Taľ! Šeže řřřo řđř w wařřřim řřřwjenju řubytolenje mēľa?“

„Řenje.“

„Řm! Řaj, to wam na řřlowo wēřju. Šuby bjes pŕořřa! Řŕořđřto řu tajře namařřacř! S radořřčřu wam plačřu, řřřtož řřm řadřřil. — — — Ale, řřmēm řo prařřecř, řřřto je wařř ř tajřemū rořřřudřenju řamohľo? Řunjeř řřmēřu đobru řařřlūžbu, je mi čřeřřto po řřlēčēže řicř. Řořřomēře řebi tu wēž tola řiřcheže řunřōcř, ľube đžecřo! Wopomēře, řo řebi niř jenož čřēľnu pňřhu rubicře, ale řo wň tež nēřřto pŕjecř đacře, řřřtož je ř wařřeř řřrowořčři na řōžđy pad řřēbne. Řřřetož niř řa řamū pňřhu je nam řřworicřel řuby đaľ: tutaj đwaj řřřřřař řřnadirow řřaj pomozne wōjřřto řōľđřa, wonaj đurbřtař řa nřōn přřřřřotowacř, řēđže rořřřřacř — ř řubjenje přřřřřotowanym materialom wōn tež nicřo řapocřecř njemōže. To řebi řřnano přřchemyšřřla njeřře, ľube đžecřo!“

Řaňřa na řřarja pohľadny a praři: „Đurbřaľo wot jeneho řuba taľ wjeľe wotwřřřowacř? řa mam towařřřřřu, řotřřž je tež taľ řřara řař řa. řej řřřřřřř řubow pobrařřuja. Řřři tym řu řřřa njeľoli a řēřčř mōže, řo je řōđno přřřřřřadowacř.“

Řřar bēřche wřřōn přřeřřlajjeny. Řřloda řolza řeho řiřcheže bōľe řajimařřche. Ale pŕawo řej đacř njeřřmēđžeřřche, to jemu řeho řřarřře čřucře řaľařa, řeho đla řřmērom wotmolwi: „Šřřtož řiřcheže njeje, mōže řiřcheže přřiřcř. řa řřřo đo pŕēđřa wēm, řo čřař přřiřđže, w řotřřmž wařřa towařřřřa ř wulķej řřřđobu řačřuje, řo řej řřřřřř řubow pobrařřuje.“

Řaňřa wotřomřřnjene mjeľčējeřřche, potom praři: „Sřmēm řebi prařřenje đowolicř, řnjes đoktoro? Řđřž řebi myřřlicře, řo pobrařřowazř řub taľ řřrowořčři řeřřřřđřři, ř čřemū wařř nawēřřcht w nowinach? Řicřo řa řřo, řnjes đoktoro!“

Řařřo řo řřar wřřōn w řřřřřřčři čřujēřřche. Šřřto bēřche to đo řolzy? Šřřtož bēřche wona řunje prařřla, mōžeřřche wōn řa řame řřanjenje wobřřladačř a tola bēřche jemu to čřucře řřľe řuře; to wařřňje, řař ta řolza řēčēřřche, na tajřu myřřľ njewjedžeřřche. Đuř řej řmēřřřotajo řufu na řamjo položi a praři: „řa mam to wařřňje, řo řuby pŕjedy njetorřham, đoniř njeřřřm ľudři na to řēđřřřřwňř čřřil, řařřu mařa pōđla řřřřřřř, řđřž mi řuby přře-đadřa a potom řa řaľle đo đžēľa řřupju, řđřž je nēľomu 30 řřēřřřaľow wjařř winojřřř, řačř ředny řub. Wobřřeřře wň na řřwojim řadaniju?“

„Řaj, řnjes đoktoro!“ Řaňřa je wřřeř wēřřořčřu wotmolwi.

Řřar mjeľčējeřřche a řo na řoľ wobročři. Wōn đo řřřřřřella řřladařřche, řđžēž wōžeřřche njewobřēđřřowany đřřwnu řolzu wob-đřřwacř, řotřřž bēřche wot pŕēňjeho wotřomřřnjena đobŕy řačřřřečř na njeho čřřilä a rořřčēčřowanje ř njej bēřche řeho řiřcheže bōľe řajimaľo. Wōn řo řařřo ř njej wobročři a praři: „Řjemēřečře mi řa řřo, řđřž řo wařř řiřcheže řunřōcř woprařřam, řřřto je wařř ř řemū rořřřřđřenju pohňulo?“

Řaňřa po řřřm čřēľe řřchepŕtařřche a řo wřřa řačřēřwjeni. To bēřche na njej wđžecř, řo bēřche řej řara čřeřřto na to prařřenje wotmolwicř. Ale řřar taľ přřchecřel-niwje řēčēřřche; to njebēřche řama wēčřřnořčř, řo řo prařřeřřche, to bēřche řřrawne đžēľbračře. Đuř řo jemu đowēři a řřľe čřřřche praři: „Řřřa mje čřřřčēčři, řnjes đoktoro! řřřřčři řēčēřřaľow je řa mňje řapital.“ —

(Řotřacřřowanje.)

Sřwjećři řřřo řřalojo.

Řodowna đuchowna řra.

I. Sawod.

1. Praeludium.

2. Řřor a řolo.

Řam, řnjēže, pořčel řbōžňřa,
So čřřil řōnz by řubjenřřwa!
Řař wumōž, đofelř nēť je čřař,
Đo řřaja řřluba đowjedř nař!

3. Řežřtatřo, Řrořřo a řřor, po řej. 35.

Řřřřřřřřřčēže řo ľudř, a řřřřčēže; wň narodň pořřľuchajčēže; njech řřřřřřř řo řemja a řřřtož je na njej: Řřřřřčēže a njebojčēže řo! Řřladačēže, wařř řōň đže ř wječřenju, řřladačēže, wařř řōň đže plačřicř a řam pomhačř wam. Šřo wotewŕjeju řřeňřč wocřři, řřľuchř wulķi wocřřnej řo, řař jēľň řřřomŕ řřřaľa a tež nēmeħa řařřľ pŕřchčřa řo, a wumōženi řnjēřowř đomoj đo řřona řřocřa:

Wjeřēľe wēčřne wēnzuje řřč, radořčř a wjeřēľe je řřč đžēľ, řaľořčř a řřōřřba čřēřřaľ; wřřřačēže, řōň plačřicř đže.

4. řandželow řřor.

Đ đžēčřo řřwate, wřřamŕ čē ř řařřamř wē radořčři.
řř ř mērom řřřřř, čē řřřřřowacř přři nōžnej čřři
řřmŕ pořřľani.
Đ řbōžňy đom, řđžēž přřřřřřđžēřř; tam řbōže řēčē
a wjeřēľe.

II. Šwēřřa řřřadřa.

1. Řřor.

Šřo, pŕřřa řřota, poľařřaj,
A čřēřnořčř nōžna rořčēčřaľ,
Řřř ř řřřřom bē nař řaľaľ,
Řař đowjedľa đo řřařenja!

řř, řnjēže, řřwēťlo nařře řř,
řř napjelnř nařře wutroby,
Šřej ř řřwalenjom a poľutu;
Wřřni myřřle nařře na řēđřbu!

Šřwēť čřři wjeľe ľudanja,
Řař ľubořčř wutrobnä!
Řad nami rořřwēčř wobľicřo,
Řam řřwēťlo wērne poľař řo!

2. Řaľ řo mđřřřm řřwēřřa řřewř.

(Đeľřamajřa.)

Šřo w řaňřřřm řřaju řora řřēħa,
ře bje wřřřřřřřmi najwřřřřřřa;
Šřo mōđre njebjō na nju ľēħa,
řu řořřa řēľow đymjenja.
ře na nju đaloľa tež řřopa,
Šřo řoľřačř řařřnořčř přřeřčēřera
A đwanacř řēčřđřřwřow wot řopa
řam řřřladije na njebjēħa.

Šřej čřēľo ř řřačřtu řřwōđžewaja,
řaľ wōđňjo poľni mēra řřřa,
A pođarmo đo wřřeħo řřaja
Đžēň řa nič řřwēťlo wulřwa.

Dych nózny, tón jich wubudzuje,
Kiz shtomow mjeršchi pohnuwa;
Duž t hwěšdam wóczko pohladuje
A méri Bože njebjęša.

Jim knihi njebjęs woczinjene
Esu je fwojimi dżiwami;
Tu stoto widža wupischejstrene,
Kiz woczomaj fwo syboli.
Esu t hwěšdow semšte podeńdżenia
Hdy pónali a wěšczęzi,
Dha tu bę město ipokojenja,
Tu widžet Boži wožiwu.

Tež czile t hwěšdow pónawali
Esu fwojatu radu njebjęsku,
A tola hiščeže namakali
Esej njejšu radu najwyschschu:
Tu hwěšdu psche wšchę hwěšdy jašnu,
Kiz najrjenšcha fwo syboli,
Haj hwěšdu na njebjęšach krašnu,
Kiz póhanow tež rošfwěczy.

Tu dżiwnu hwěšdu Wileama,
Kiz temu fwěczicę męješche,
Kiz hręchow móz, móz fwojercę łama
A knjezicę ma na Zionje.
To mudreho bę wuprajenje
Tak spodzıwna na rańšchi kraj;
To šchędżiwzam bę poruczenje
Pašę njebjo Bože t woczomaj.

Schto šczęžku nahku položuje,
Schto pucę jim dolhi pschifróšija?
Schto głowu staru pošbęhuje?
To wješela je nadžija.
Ze w fwojercęzi pať fwo rošlamalo
Nich wóczko częste hwěšdarške,
Kiz t njebju bę fwo jahladalo,
Ma hiščeže rjenšche widženje.

Tak nětotry je t hwěšdam czahnył
A flubjeneho njewidžıl,
A po nim jašo druhi stanyl,
A jeho fwětlo postrowıl.
Ezi wotešchli fwo tež we wěrje
A wumrjeli we nadžiji,
A wotpoczujaja nětk we męrze
A widža, shtož fwo węcili.

Pschez' dwanaczo pať jatwostachu,
Ezi wo dnjo męra hladachu
A w nozy fwęru fedžbowachu,
Hacę hdže shto t wóczkom wuhladnu;
A hiščeže spachu w fwojim domje,
Nich t teho wječor wubudži,
Duž wuhladachu blyščež na kromje
Tam našdala ja horami.

Kak wóczko jich fwo jablystuje!
Kak sera, tak na njebjęša
Wot ranja fwětlo wustupuje
A hwěšdy wšchitke hašcheja;
A hlaj, a hlaj, nětk jašfwěczıla
Ze wjaz hacę hwěšda njebjęša,
Ta t węcžneho je fwětla piła
A fwětlo wot tam doštala.

Ta šczęle dolhe flote pruhi,
Schto porno nej fwo hwěšdy wšchę?
Eswět njebjęski nětk steji druhi,
Hacę prjedy woczam widžecę bę;
Eso w sliwach jeho fwětlo lije,
Kiz psches fwět wot fwo roščzela
Kak worjol se šchidłami bije,
Tak hwěšdy pruhi lętaja.

Psches synki krajej šnamjo dachu
Nětk wobšboženi dwanaczo,
Kiz na hwěšdę fwo šradowachu,
Eso w krašnosečzi jim šjewi fwo.
Ta šteješche a njeczękašche,
Nječh fwitajšche tež na ranje,
Eso w rošy rańšchej blyškotašche,
Ese flónzom fwo fwěczęšche.

Kak fwěczęšchtej jim wysche głowy
Dwę flónzy nětko hromadže
Ka wšchitke hory, na wšchę doły —
D wysłanje, o štróženje!
Bę, jako šhwalilej dwę fwęzy
Esej štworiczela hromadže,
A přędowale wšchitke węzy:
Wašch kral dže, jeho witajęže!

3. Šhor.

Stawaj wšchaf Zionje,
Dokelž tvoje fwětlo dže!
Krašnoseč wulka šnješowa
Šbóžnje šhadža na tebi;
Wšchón fwět kryje mrošotu,
Ty pať štejšch w jašnosečzi — haleluja!

Šhwaleny šnješ budž šam!
E hwěšdu fwěczy póhanam,
Džęchu ša nej wješeli,
We rukomaj wopory;
Bóh jim šbože wobradži,
My pať šodu šbóžni šmy — haleluja!
Bošracžowanje.

Šchesczijanške fwójbne žiwjenje w starym częšju.

(Bošracžowanje.)

Alle šchesczijenjo w starym częšju fwo niz jenož ša częlne žiwjenje fwojich džęczi starachu. Dżiwajo na flowo Šhryštušowe: „Dajęze džęcžatkam te mni pschicę“ — šhwatachu, šo bęchu fwo džęczi do šchesczijanške wopady pschijale. Bjes dwęla bęšche hižo wokolo lęta 200 w šchesczijanškich fwójbach wašchne, šo fwo džęczi šchęcziach; wokolo lęta 250 fwo Šyprian wurasnje pschęcziwo tym, wupraji, kotřiz myšlachu, šo fwo nowonarodžene do wofšmeho dnja šchęczič njęfwędža. Šsamo fwojate wotkafanje fwo w 3. lęstotku hušto džęcžom wudžęli. Kak wažne bę jim šchesczijanške woczęhnjenje džęczi, je hižo t pschikafnje japošhtola Šawola w 1. lišęe na Šimothea pónacę, šo šmę fwo tón šam ša bištopa wšwolicę, kotrehož džęczi fwo pošlušne a še wšchęm częšnym wašchijom pųšchene; teho runja czıtamy w lišęe na Šita, šo fwo ša bištopa jenož tón hodži, kotřiz ma węrzaje džęczi. Alle węrzajnych hromadže japošhtol napomina, džęczi woczahnyč w pócčiwowęzi a w napominanju t temu šnješej. „Šlodžęze džęcžom w šažnej mladowęzi bohobojasnočę do wutrobny, potom maja praweho wajchtarja w šebi a njepotrjebaja šwontowneho hladanja; pobrachuje-li pať tón, je šwontowne hladanje podarmo“ — tak přędowajšche Šhryštomus. Wón pschede wšchęm radži, džęczi w fwojatym pišmje šnajomnych šęžinicę; wučęny žyrkwinski wótz Origenes bu wot fwojeho nana t temu džęržany, šo wšchędnje něšchto t biblije nawuřny a jemu wųpęwa; czıtanje w fwojatym pišmje fwo ša dobrý šřędł pschęcziwo jędej kažaznych pišmow wobhlada, kotřichž męješche štare póhanštwu runje tak wjele, kaž džęžnišchi džęř nowe póhanštwu. Šrucę fwo wotradžęšche, džęczi škažęnym šchłowam t hladanju pschewoštajicę abo t žyla jim t lohtomyšlnej częledžu wobšhadžęč dacę. Šsamo w džęcžaznych hrajkach fwo šchesczijanška myšl šjewi. Biškop Aleksandrski fwo juntróčę na šchesczijanškeho hólza dohlada, kotřiz póhanškeho towaršcha šchęczišche; to fwo tak šhutnje a pobožnje šta, šo wón šchęcženizu teho džęcžę ša placzazu wupraji a ju wjazy wopjetowacę njeda; tón šchesczijanški hólz pať, pschi kotrehož hrajkanju fwo pschichodne powołanje tak jašnje pokafa, bęšche tón žyrkwinski wótz, kotřiz pschęcziwo wopacžnym wučęřjam je jako dobęčęř šrucę štejal na tym pónacę, šo je Šhryštuš węcny Bóh, wot Wótza we węcžnosečzi porodžęny, — mjenujžy Athanasius.

Runje je fwo powjedalo, kak jara męješche fwo Origenes fwo-

jemu nanaj ja to dżakowac, so bęsche taf suaty w śwjatyj piż-
mje; i wjeticha pať hu maczerje, kotrež hu na duchowne žiwjenje
šwojich šynow stutkowale. Za hiščeže junkróc na hižo mjeno-
wanu Monnu pokasam. Wona męješche tsi džęczy, kotrež buchu
wšchitzy i duchom žalbowani ludžo. Šwojeho najstarsheho šyna
Gregorija bęsche, kaž ho to hušęzičho sta, hižo do naroda ja šlužbu
teho Knjesa polubila. Kaž khetije mőžęsche, i tym džęczatkom do
zřkwoje šhwatašche a jemu šwjate pišmo do maleju ruczkow po-
lož. Wona jeho křutnje šmyšleneho woczahny. Jato bęsche ho
jako mlodženž se šwojeje maczerje rošřohnowal, wona jeho se šwojeje
modlitwu pšchewodžęsche, a tón mlodženž bęsche pšchewodžęšeny, so
ma ho modlitwje šwojeho maczerje dżakowac ja wšchelate wum-
ženje se šwonkownych strachotow, na pšch. i czežkeho wicha na
morju, kaž tež ja wobarnowanje w špytowanjach. Šejny drugi
šyn Časarijuš bu šlawny lękar, ale wón tola ženje šwoju kšchesczi-
janšku węru njesaprč, kotruž bęsche jeho macz wucžila. Nunje taf
šmyšlena wotrošče a wopokasa ho jejna džowta Gorgonija, kotraž,
jako šejny kónž — hiščeže do maczerneje šmjercze — ho pšchibli-
žešche wšchittich tych šwojich (wona bęsche tež i mandželškej) wo-
kolo šebje šhromadži, wo tannym žiwjenju šwjatocžnje powje-
dašche a i tymi šlowami i psalma: „Ša ležu a špy žyle šmęrom“
šwoje žiwjenje wudycha.

Najšwęrnijši pšheczel mjenowaneho Gregorija bęsche Ba-
šilijuš, teho runja šlawny zřkwinšli wótž. Šeho wowa Matrina
štaršcha, jeho macz Emmelija a jeho šotra Matrina mlodšcha bęchu
šwęcžate wobrašy kšchesczijanškich žonow w tannym cžaku. Ma-
trina štaršcha bęsche hiščeže w pošlednim cžaku pšchesczehanjow wo
šwoje šamoženje pšchihčla a bęsche i tymi šwojimi leta dolho ho
w huštych lębach Mało-Mšisteje křowacž dyrbjala; wona tež do
wutrowow šwojich džęczidžęczy kšchesczijanške pošnacze wušywašche.
Emmelija, jejna džowta, šteješche šřjedž wulkeje šwójby, wona
męješche džewjecz abo džęšacž džęczy, ale taf derje wona je po
kšchesczijanškim wašchnju woczahny, wo tym jich pošdžišche žiwjenje
šwędęžešche. Šejna džowta, Motrina mlodšcha, šwojeho šlubjeneho
pšches šmjercz šhubi; duž ho rošřudži, šwoju macz ženje njewo-
pušęčięč, ale jako jejna najšwęrnijšcha šlužomniža jej štajnje t ru-
tomaj byč.

Najšnacžišcha mjes wšchittimi maczerjemi štareho kšchesczijan-
škeho cžaka je i prawom Monita, Augustinowa macz. Šižo jako
hólž bęsche Augustin cžęšęepolny šwędč pobožnosče šwojeje
maczerje byl, jako mlodženž pať ho wottorče a na wopacžne pucze
hręcha wotędže. Monita ho jara wo njeho rudžęsche; ju biškop
trošchtowašche, kiž jej wobkřęczy, so je njemőžna węž, so mőhl šyn
telko šylšow šhubjeny byč. Šehdom bęsche se šwojim šynom
w pošdžnej Afrizy žiwa; wona wjedžęsche, so by Augustin rad ho
do Štalškeje pšchękřudlił, hdžež by dale do přędka pšchihčž mőhl,
ale wona ho bojęsche, so špytowanje jeho tam hašle prawje štaji,
teho dla Boha prošęsche, so njebj jejnemu šynej kónž jeho žada-
njow dozpicž dal. „Ty šapowę jej“, taf Augustin pošdžišcho Bohu
w šwojich wušnacžach praji, „wo cžož bęsche junkróc prošyla, so
by jej dal, wo cžož bęsche štajnje prošyla.“ Šchji brjohu morja
Augustin žalošęazju macz wostaji. Šchecziwo jejnej woli do Štal-
škeje wotjedže. Ale maczerna lubošęč, kotraž chje šhubjeneho šyna
šajo dobyč, tež pucž pšches morjo namata. Monita ho se šwojim
šynom w Mailandže šajo šędže. Tam wopytowašche Augustin
Ambrosijowe přędowanja, so by šlyšchal, taf rjenje tón ręčęsche,
a wón i dobom šlyšęsche, taf męrnje wón ręčęsche. Węra jeho
džęczatšwa, dolhi cžak pošdurjeny poškad, ho pšches jeho rošřacze
a pošutu šajo pošbęhny. Ale tež Monita by nutřnje na Am-
brosija pošluchala; jako tón nęhdy na huujaze wašchnje pšchichodnu
šbőžnosč wopiša, ho Monita wjazy šdžęřęč njemőžęsche; wšcha
huuta šawola: „Šchidla jow! Šchidla jow!“ (so by tam šlecžęč
mőhla). Šeho dla Ambrosijuš Augustinej šwoje pšchęješche, so mę-
ješche tajtu macz. Šdyž bęsche ho Augustinuš wobrocžil a kšchę-
nižu doštal, šebi wona na to myšlešche, ho i nim do wótžneho
křaja, do Afriki, wręčięč. Ale bóle ho jej hiščeže do njebješkeho
wótžneho křaja chzyšche. Wona t šwojemu šynej praji: „Ša
njewęm, cžeho dla dyrbjala hiščeže tudy delkach wostacž. Šene
bęsche, cžeho dla chzych hiščeže dale žiwu byč, mjenujzy so bych
tebję hiščeže do mojeje šmjercze jako węřjazeho kšchesczijana wo-
hladala. To je mi Böh špožęčil, šhto tu nětko hiščeže chzu?“
A woprawdže wona po křotkěj křowošęči wumře, hiščeže přędy,
hač bę Štalšku wopušęčila. (Škőncženje pšchichodnje.)

Węrnosč biblije, šakitana pšhecziwo jeje njepšhecželam.

Kak ho israelski lud po nęčim pod Božim wodženjom roswiwa?

(Pštracžowanje.)

Džęlaczerjo.

Džęlacž je po štarym šlubje pšchihčnosč kőždeho cžlowjeka.
Pšchihč. 10, 4; Pšalm 128, 1. 2. „Derje temu, kiž ho živi šwojich
rutow džęla.“ Šo pať by džęlo „cžwila“ njebyla, ja to je šabat.
Wunosč džęla bywa pšches Bože žohnowanje, hdyž ho cžlowjet
po Božich kšnjach ma, taf bohatty, so tež na 7. džęň došaha
(pšchir. 2. Mőš. 16, 4—36). Tajšeho rošdžęla mjes cžlowjetami,
so cži jeni jenož džęlaja, cži drušy jenož wužija, po tajkim w bi-
bliji njeje. Druhe ludy maja rjane šony wo tajkim křaju, w to-
trymž lęnosč a šame wužowanje kšęčitej (Schlaraffenland).
W paradisu „džęla cžlowjet šahrodu a ju wobarnuje“. Š šwoju
paradisa po tajkim tež džęlo šlyšcha. Šola wšchittich pošhanškich
ludow nahlad nadeňdžęch: „Džęlo“ je hańba, to jenož šchłowa
wobštara. Biblija na wopať praji: „Wšchitzy dyrbja džęlami byč“,
pšchi cžimž ho šabyč njęšmč, so zřkwinšta šlužba, wucženje, ho-
jenje, hladanje prawa, šchtož ho wšchitko wot męšchitow a lewitow
wobštara, šu taf derje džęlo, kaž wobdžęlanje role.

Pšchi tajkich nahladach wo džęle ho šlužazy cžlowjet
ja žyle hinašcheho wobhlada, kaž pola pošhanow. Šo šakonju šu
trojazy:

1. Wšchędni džęlaczerjo, kotřiž ho na džęlo pšchitaja. Šim
ma ho mšda wšchędnje wuplacžięč (5. Mőš. 24, 14. 15; 3. Mőš.
19, 13), „pšchetož wón je křudy a i tym šdžęřęči šwoje žiwjenje.“
2. Wotrocžny. „Woni šmędža „šchłowojo“ byč, pšchetož woni šu
moji wotrocžny“, praji tón Knjes (3. Mőš. 25, 42). „Knjesowy wo-
trocž“ pať je w Šraelu cžęšne mjeno, pšchirunaj Šę. 45, 4, 52,
13. Wotrocž je „bratr“ (3. Mőš. 25, 46). Šeho dla njęšmč
žadny šurowje na nim kšęčięč. Šdyž ho to štanje, je wotrocž
hnydom šwobodny. Šola pošhanow ma knjes i wjeticha prawo,
šwojeho wotrocžka šabięč — wotrocž ho ja kšit žiweho šubla
wobhladuje — po Mőšjašowym šakonju ho knjes, kiž šwojeho
wotrocžka šabije, runje taf křosta, kaž žadny drugi mordat. 2. Mőš.
21, 20, pšchir. 12. šch.

Na kőždy pad je wotrocž w 7. lęče šwobodny; ta šlužba
traje jenož 6 lęť (2. Mőš. 21, 2; 3. Mőš. 25, 40). Š „njepušęč
jeho pošdneho wot ho, ale ty dyrbiš jeho šędęřę wobdaricž wot
twojeho šadla, huna, a wot twojeje wimzy, so jemu daš wot teho,
i cžimž tebję tón Knjes, twój Böh, pošohnowal je (5. Mőš. 15,
13 šęč).

Do teho wotrocžšwa mőžęsche Šraelski jenož pšchihč, hdyž
bęsche jeho šubla taf pšchedolžene, so je wjazy dale šam hošpodo-
wacž njemőžęsche. Džęňnišchi džęň ho hušto došę štawa, so ludžo
šwoje a druhich ludži šamoženje pšhecžinja, lőhšomyšleni dolh
naprašaja a — potom šwobodni wotędža, šnawo hiščeže hdže
druhđže nęšchto nowe šapocžnu. To ho mi israelske wašchnje, hač
runje ho na přęnje pohladanje křute šda, tola bóle po prawdže
byč šda — so, hdyž šchto šwój dolh šaplacžięč njemőže, se šwojeje
šwójbu šwęru ja njón džęla, pšchi tym pať šwój wšchędny šhleb
ma ja šebje a tych šwojich a so je — so njebj na pšchęzo poš-
cžišęčžany byl, — w 7. lęče šajo šwobodny.

3. Šlužomni (na węčne). Tajzy šlužomni mőža po
Mőšjašowym šakonju jenož pošhanjo byč (3. Mőš. 25, 39, 40).
To je džę to wobmjęšowanje w štarym šlubje, so ho najpřędy
jenož israelski lud ja Boži lud wobhladuje, runjež ho hižo na
wjele męštach to šlubšche pošnacze pšchedobnywa, so šu tež pošhanjo
t Božemu křaleštwu pošolani (pšchir. Šę. 60; Pš. 96). Šębrejški
mőže jenož „šlužomny na węčne“ byč, hdyž w 7. lęče njęcha
šwobodny byč (2. Mőš. 21, 5. 6. 5. Mőš. 15, 16.) Šdyž šchto
wobhladnyošęče došę njemęješche, so njemőžęsche w žiwjenju šam
štejęč a hdyž męješche pola pošomneho kšęša šwój dobrý šhleb a
ho pšchi tym šbožowny cžujęsche, wón šam je šwojeje wole šlu-
žomny wosta. Ša wobkřadženje i tymi šlužomny, tež i pošhan-
štimi, to šame placž, šchtož ja wotrocžkow. „Šenake prawo dyrbi
njęš wami byč, temu žujomniškej kaž temu domjazemu; pšchetož
ja šyn tón Knjes, wašch Böh“ (3. Mőš. 24, 22).

(Pštracžowanje.)

Womhaj Bóh!

Cizlo 11.
17. měrza

Lětnik 5.
1895.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy kobotu w Šsmolerjez knihiczišcžečni w Budyschinje a so tam dostacž sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 np.

Njedzela Dculi.

Lut. 22, 61. 62: „Tón Anjes so wobroczi a pohlada na Pětra. A Pětr so dopomni teho Anjesa słowa, jako wón k njemu běšče prajil: Prjedy dužli kapon saspěwa, budžesch mje tši krócž saprěcž. A Pětr plakašče žalošnje duzy won.“

To je tón samy throbly Pětr, kiž bě hišcže malo czaša prjedy hotowy byl, i tym Anjesom do jastwa a do šmjercže cžahnyčž. Šak šlabny je wón nětk! Šajke je wón napominaze šnamjo, so wscho šahorjenje sa teho Anjesa, wscho throbly wušnacze jeho mjena w měrnyh cžaku cžłowštu wutrobu psched šoprěwanjom njewobarnuje, hdyž jej šamšny strach hrosny. Tši krócž je wón šaprěč — duž kapon saspěwa. Hacž jow je tón Anjes šwojemu wuczomniškej po jeho pucžu thodžicž dač. Nětk, hdyž je so jeho wěšcženje dopjelnič, hdyž móže Pětr njenapominany so šhubicž, dha so šesuš wobroczišči pohlada na Pětra. Šenož jene pohladanje! Ale šchto w nim leži! Šajmóžnišche přědowanje njeby wuczobniča tak jara trječič, kaž tole jene pohladnjenje šbóžnikoweju woczow. To bě napominanje: Šdžeha šu nětk twoje pschedewšacža, o Šchimano? Šdžeha je twoja škałojta wěra a twoja lubošč hacž do šmjercže? To bě šrudne škorženje: Ššym to wo tebe šašlužil, kiž šym cže tak šwěru šwarnowač, twoju dušchu se wschej pschecželniwošcžu šwojeho žiweho słowa woššewil, so njechašch wjazny wo mnje rodžicž? To bě proštwá: Šwrócž so, wrócž so, kiž šy so šabłudžil! Ty mje wjazny nješnajesch, ale ja cže hišcže šnaju a cže hišcže pytam a šym hišcže

twój mišchtr, byrnjež ty njechač mój wuczomnič wjazny byčž. Šubowani! Šnano je někotryžkuliz bješ nami, kiž je mój cžłowšteho wócžka hižo na šebi šhonil, kotremuž šnano poroka pošny pohlad cžłowjeka, wot njeho njewinowacže ššchidženeho do dušche pali, kotremuž pošledni pohlad nanoweho wócžka napominazy psched dušchu šteji, kiž je so psched wraščaznyh pohladom džěcžazeje njewinowacže hižo šacžěrwjenil. Šwjazny hacž wscho to je tole šbóžnikowe pohladanje sa panjeneho wuczomniča bylo.

Njeje šbóžnik hižo tak na tebe pohladač? Š, hdyž šy šriedž šwojeho šeniškeho žiwjenja šapomnišči na wěcžnosč a hnadne kubla tola raš pošnač, so je wscho šeniške luty dym a šurjača, šchtož njemóže twoju dušchu nabječicž, a špokojicž, nješny tehdy widžal, so šbóžnikowe wócžko na tebe hladašche, so cže pytašche a šwarnowašche? Šbo hdyž je šriedž twojeho hřeščenja a pschěšlapjenja na tebe žadanje pschischlo po tym cžaku, hdyž hišcže we wěrye do šbóžnika špokojny a šbožowny běšče, nješny tehdy pošnač, so šbóžnikowe wócžko cže trječič a štareho Pětra w tebi pytašche? Šle hdyž so w hubjenošcži a pod ššchizom tuteho thudeho žiwjenja twojej dušchi štyššasche po trošcže wěrneho a wěcžneho šboža, hdyž šy pschi šanicženym šeniškim šbožu a pschi šmjertnyh ložach šwětnu knicžomnosč a šachodnosč šacžul, nješny tehdy widžal, kaž šbóžnikowe wócžko trošchtarjowe wócžko na tebi wotpočžowašche, so by tebe wěšteho cžinič: ja šym šwěrnny a woštanu pschi tebi, byrnjež so wscho šeniške ššamač. Šch, hdyž jo prawje wopomnišny, žny šwjatny pošny cžadž njeje ničžo hacž nam pschidwobrocžene wumóžnikowe woblicžo. Šwón je so wobro-

čzil a hlada na naš. Wón ho naš prajcha: To hym ja tebje čzinił; šhto čziniš ty ja miuje?

So by tola to naš trjehilo kaž hwi. Pětra. Wón ho na Rnješowe słowo dopomni. Nětko stupi jažo pšched jeho dušchu Rnješowa žyla pšhecželniwošč a lubošč. Wón do ho džěšche a prajěšche řebi, tať bė wón njedžakowny, njewěrjazy a njeřwěrnny byl. So bychmy to tež sačzuli! Hdy by tónle řwjaty pštny čzař naš móznye na to dopomnił, so řmy se řwojimi hrěchami řesušowu řmjercž řawinowali. Hdy by nam wšchěm ř wutrobje jchło, so řmy řesušowu wutrobu řranili a řrudžili se wšchěm řa- přewanjom jeho řłowa. To je, šhtož chze wóčzko našeho Rnješa, hdyž na naš hlada, dořonjecž.

A Pětr džěšche won a plakašche žalořnje. Bychmy wjele wo tychle řylřach prajicž móhli. Řrjepki řu kaž wone parole, kotrež řo blyščeža na řronje pšchewinjerjom, drožičhe dylžli wšchě řemšće parole. Pšches nje je řo řwjaty Pětr hařle ř temu řapošchtořej wudokonjał, kotrehož chzylšche řesuš jeho řčziničž. Hladař, so bychu bjese wšchěmi řwojimi řylřami, kotrež řy ty hižo plakačž dylřjał, tež pokutne řylřy Pěťroweje wutrobny byle. řsnano budžěřch řo wjele druhich řylřow dla hařbowacž, hdyž řy horkach; so řy te plakał, čze wěčznye řwjeřeli. řamjeň.

Woporniwa lubošč.

(Řofračžowanje.)

Řěkať řo holzy dodžiwacž njemóžěšche. Wón hladašche na řhuduřřku holzynu drařtu, wón pšna, řať běšche wřcha blėda, tež na jejnej hubjenej woczi řo dořłada. Wón by rad hiščeže wjazy wot njeje řhonil, wón řebi rořmyřli, řať dylřjał to řapocžecž, so řu řranil njeby.

řkónčznye řo woprařcha: „Wy drje řeče řyřota moje džěčžo?“ „Ně, Bóhu budž džak,“ wotmolwi řanřža, „ja mam hiščeže woběju řarščejeju. Ale bohulřel, macž leži, nan na řtólzu ředži a ja řym jeničžke džěčžo.“

„řa rořymju“, džěšche řěkať. „řubjenaj řarščeje wot luboščžiwěje pomozny jeničžkeho džěščeža wotwiřujetaj.“

řolzy řo řylřy ř wocžow liřachu.

„Bóh wě, řať rady řym to čzinił. řa wjěřščeje radořče njewjedžach. Ale nětko? řch, ja móžu mojej woczi jenož hiščeže ř plakanju řrjebacž!“

„Čžeho dla to?“ řo řěkať řhěťřje woprařcha.

„Řjedžele dolho nje wocžazy řěkať hoji a runje nětko, hdyž běšche dwojake džělo a dwojaka řařłužba — —“

ř tym řo řej ř nowa řylřy ř wocžow wudobnyřhu.

Řěkať, řiž nětko wřcho pšchewidža, běšche wřchón hnuty a řo wbohej holzy wupłacačž da, doniž wona řo řhrabawřřhi njepraji: „Wařch nawěřřtk, řnjeř dořtoro, řo mi řaž Bóži hłóř řeřda, řaž wotmolwojenje na moju modlitwu.“

Řěkať ničžo wotmolwojecž njemóžěšche. Pšches jeho dušchu řhodžachy džiwne myřle. Wón řměrom řwojemu pultej řtupi a tam wokoło řramořčěřšche, doniž řařchčzil njewocžini a do njeho njepřchimny.

řo tym řo ř holzy wobroczi: „Wařche řuby řu řať bje wřcheho porořa, so wam poł řta řchěřnatow měřto řřizyczi řa jedyň placžu. řowle řu.“

řanřža wřcha prořta do jeho řufi a potom do řěkařjoweho woblicža pohłada a ničžo prajicž njemóžěšche.

Řěkať řměrom wjěřny: „řam je, řaž řo řda, řařo řel. Řó řaj, džiwal řo wam njebyřh. řřory řub, řiž bološče nacžini, čłowjek rad da w nadžiji ř řřorym řubom tež bološč wotbnyčž, ale — — —“

„Prořřhu, řnjeř dořtoro, wřmicže řlěhřčeže!“ řanřža roř- řudžena řawoła. „řo njeběřšche bojořčž, ale wařcha dořrocžiwošč. ře to woprawdže wařcha wola, mi řelko pjenješ řapłacžicž?“

„řaj, to je, lube džěčžo. řowle macže!“

řuž dylřbjěšche pjenješy bracž.

řanřža řo wó řřwje rořřładowařšche; wona řtol pyřařšche, na řotryž by řo řhnył, so mořla řebi řub wutorhnyčž dacž.

„Ři je řel, moje džěčžo“, praji řěkať řměřłotajo. „Nětko wjazy řhwile nimam. řa wař prořřhu, so blyščeže řajutřřřchym řařo přchjřřla. řa mam ř wam dořwěrjenje, so pchidžecž.“

řanřža řiwajšche. „Wěřče, řnjeř dořtoro!“ ř ř tymi řłowami pjenješy řařo na blido řeřadža.

„ř čžemu to?“ řo džiwajo řěkať woprařcha.

„řa řym wam tola žyle njěřnata“, wotmolwi holza.

Řěkať řo řmějo ř hłowu wjěřšche. „Řiž čžicže! řa řym

tajřeje myřle řebi wo wami nadobnył, so tych poł řta řchěřnatow dla řarošče mečž njetrjebam. řopokažče, so ma moja dořwěra dořry řačž, ř tym so pjenješy řobu wóřmjecže. řenož wo wařchu adreřu a wo adreřu wařščeje řarščeje byř wař prořřł.“ řona jemu řu řjewi a woteňdže.

řak domoj pšchidže ř řwojimař řarřřimař, njewjedžěšche. řěšche to wěřno? řona dwełowacž njemóžěšche: řoł řta řchěřna- řow w řaku bė najłěpřche dořokajmo. řona do řřwny řřeli: „řano, maczi, jedyň Bóh je řwyy, řiž džiwyy čžini. řohłeječe!“

ř wřcha řřchepotajo je řbožom pjenješy na blido řeřadža.

řarščeje běřřtaj wřščeje řařřořenaj. řchto to běřšche? řěšche řanřža nowe řóřlo řařłužby namafala? řot wopuřřow byčž njemóžěšche, řej běřřtej hařle řařo poł narořčženej. ř wonaj řo do džowki ř prajchěnjom dařřtaj.

řle wona řrucže wotmolwi: „řženřa niž, řutřje — ně, řa- řutřřřchym!“

ř tym ř durjemi won řhwatařšche a řarřřchym bjěř rořřařnje- nja pjenješy wročžo wotřaji. (Řofračžowanje.)

řřwjeczi řřjo řralojo.

(Řofračžowanje.)

III. řudryř wucžěnjene a řetkanje.

1. řhor.

řuřřocžni a wutrobiczi
řo řraja řo wudajmy!
ř řónzu řara řpodžiwnewu
řařřajili nětk řo řmy.

řrař naš řuřy móznye čžěnjje,
řjewěmy pať, šhto to je;
ř hdy budže wóčzko widžecž,
řchtož nam řtaji řřřřkanje?

řwěřřda njebjěř, ř blyšchčžom řwojim
řodž po pučžu prawym naš,
řaž je řřraelfřich wjedła
řwóčžel Bóža dolhi čzař!

řjedž naš ř njemu, čžěmy ř temu,
řiž ma nětko řraľěřtwo,
ř je řako řwěťko řeřřol!
řwěřřda řjana njekomdž řo!

2. řak řo řudri wudachy a dužy řeňdžěchy.

(řekłamaziřa.)

řřjo řralojo řo wudachy,
řad'n wo druhim pať njewědžěšche,
čži ředžbowachy na hwěřřdu,
řiž džě řich nětko pšchewodžěšche.
řno dolho řnješa hładachy,
řaž wěřchějenje bė pchilubiko;
řich řadanije pať pšchěř hwěřřdu
řso nětk bė žyle rořřoriko.

řso řóždy wot niřh řotuje
ře řwojim nanajdalfřchym řraju,
ř wřřřitzy dary, pjerřchčženje
ř řrařne drařřy řobu řaju;
ř řonje, mule, wjěřřłudy
řřchě ř řubłami řu wobčžěžene;
řdyž wjedžěja je po dylřy,
řsu wbohe žyle potulene.

ř řóždy řubła řajře ma,
řařřež je w řemi wótznej řaju;
řrařow řral řej wupřta
řrajwubjěřniřšche řłoto w řraju;
ře řaby řral pať wřřřucha
řsej nabra řrařnje wonjateho;
řwěřč řarřřřř pať řobu wřa
řsej marřy, řela wóřebneho.

řež to řej řóždy na pučž wřa,
řchtož ř wřřchědnej řiwnořčži řo řrjeba.

„Anješ knješow pschindže i Safuba“:
„Do wěščeženje naš njewujeba!“
Tam hwěšda potasuje jich,
Tam kóždy hwoj pucž t njemu cžehnje;
Hacž puščiny šu přjedža nich,
Sich kónž je šbóžne šhromadženje.

Esso i wójskom wulkim hotuja,
Nicz witacž noweho nětk krala.
Pšched šobu krašnosč njebjesku,
We duchu hižo widža i dala,
Slaj, wrota zedrowe a hród
A w hrodže šyna kralowšeho,
A t njemu marmorowy šfhód,
We šlotej kolebzy pak jeho.

A tajku krašnosč špodžiwnu
Šim hwěšda lubi blyškotajo,
Na čžrjódou žyłu šwěczatu
Pšchez šwětlo šwoje wuliwajo.
Šdžež tajke pruhi njebjeske
Tak pucže čžemne rošjašnjeja,
Tam pucž njech nanajdalschi je,
Tón tola i wješkelošču džeja.

Hacž pak tež pucž je dalofi,
Dha pšchezo šwědcži pšched nimi
Wšchak hwěšda, kiž pucž pšchezłodeča
A pšche wschě hwěšdy jašnosč ma.
Džen pšchezo jim je jenajši,
Niz hlód, niz špar šo njebliži;
Pšchez pšchestupuja kopyta,
Škót dužy pizy nježada.

Čžah nješastawa w hošpodže,
Wšchak nima žane žadanje;
Pšches hory, doły, ruminu
Šon pšchezo čžahnyč widžachu.
Esso wotewrjeja wrota drje,
Sich pucž pšches měšta dale dže,
A měščeženjo šo džiwaja,
Šchto na šebi čžah tajki ma.

„Mi prajče jenož, šchto bě to?“
So šón jim njeje šedžal šo,
To šwědcži wjele kopytow,
Pucž rošteptany wot štadłow.
„Šdže chžyšiche čžrjódou špodžiwna?
Je i woczow nam šo šhubila;
Hacž krala čžesčieč cžehnjeja?“
Esso dopomnichu wěščeženja.

Nóz dwanata jim roššwětlena
Esso mješ tym běšche pominyła,
Duž mšla na šemju wupšchestrjena
Šim hwěšdu tež je šapojšnyła;
Šim šlónzo wošta potajene,
A nóz šo jim je pšchiblišila,
Kiž wójsko kralow roššchěrjene
Je šfowo i pucža šabludžila.

Na niškej hórzy je šwojimi
Wjetch jedyn, kral Arabow šasta,
Tam rošhladuje wón šo i nimi,
Tam čžěšnosč njemała jim našta.
Tam napinachu wócžkow mozy
A tola hwěšdy njewidžachu,
Šdže šu we tutej čžemnej nozy,
Ach wo tym wěštosč njemějachu.

A holl nětk i bliska šašlyšchachu,
Šdžež w podobuej a wulkej nušy
Se šwojich konjow šesfakachu,
Šsej pucža njewješči, tež drusy
Škót w jenym wójsku čžini rucže,
We druhim wójsku wotmolwjachu;
Mša šbėhny šo a šwoje pucže
Nětk šašo derje roššinachu.

Na rošpucžn Arabišeho
Bě widžecž w krašnym blyškotanju,
A troščku dale i boka njeho,
Šdžy wócžko hnuješch trochu t ranju,
Mašch druheho a jeho jěšnych —
A wobaj dyrbitaj šo džiwacž.
Šak mohla i njebjesč Wožich hwěšdných
Esso džiwow krašnosč njewuliwacž?

A we tym t nimaj hiščeže šleczi,
Muž šhrobly, čžestny, hiščeže mladny,
Na špěšnym šwojim konju šleczi —
Hacž tež chže i nimaj šwječieč hody?
„Šchto wamaj njeje mēra dało
We waju nješajomnym kraju?
Bóh daj, šo to, šchtož mje je hnało,
Je i daloka šem hnało waju!“

A drugi džešche: „Ššwoje pucže
Ja dowěril šym hwěšdže jašnej,
Kiž dotal mje je wjedla kručže
Šo dróšy lubošnej a krašnej.“
A přeni džešche: „A ja štary
Buch tež pšches šwětlo roššwětleny;
Mje bóršy položa na mary,
Nětk pak šym i nowa narodženy.“

Tak i jašnykami powjedaju
Kónž jedyn maju wotnyšnyeny;
To pšchezo bóle pošnavaju,
Duž budž jich pucž tež šjenocženy!
Šsej ruku t šwjaškej šawdawaju,
Esso jena myšl a jena dušcha,
A šwěrnosč šebi pšchibšahaju
A šhwala Boha, kaž šo šlúšcha.

Wšchelake i bliska a i daloka.

Šhěžorowa šwójba šo lěšba w šapoczatku haprleje šašo do
móšskich kupjelow Abbazia pšchi adriatškim morju poda.

Wšchudžom w kraju pšchihotuja šo, šo bychu wjetcha Bismarka
t jeho 80. narodnemu dnjej na 1. haprleji čžesčili. Šhěžor budže
šo pječža i komanděrowažymi generalemi a i prinžami t njemu
podacž, šo bychu jemu šbožopšchecže a džať wuprajili. Mjeje nimale
žadyn šchtant, kiž šo pšchi hólđowanju njewobdželi. Tež šchtuden-
tojo je wschěch něšškich univeršitow podaja šo t Bismarkej.

Šošwječženje wulčotneho kanala bješ naraššchim a pošnóžnym
morjom šmeje šo w šapoczatku julija. Wšchitke pšchimóške štaty
šo pšcheprošcha. Šrazowošjo šu nješanibitoič mēli, šo chzedža šo
pšchi pošwjedženju i Ruššimi šjednocžieč a hromadže i nimi do
kanala nuts jecž. Esso prašcha, hacž móžemy šebi to lubieč dacž.

Šnaty namjet hrabje Šanika, po kotrymž dyrbi knježestwo
wscho žito, kotrež hiščeže i wukraja trjebamy, šame nakupicž, je
šhěžorowemu šejmej pšchepodate, ma pak mało nadžije ša šebje.

Ššchescžijanske šwójbne žiwjenje w štarym čžafu.

(Škónčženje.)

My wobšamknjemy to, šchtož je šo wo mandželštwje a džeczi-
woczehujenju w přenim lěštotetku prajilo, najšepje je šlowom
Šklemenša Alexandrišeho: „Mačž je šhwalba džeczi, žona je šhwalba
muža, muž a džeczi šu šhwalba žony, Bóh je šhwalba wšchitkich
hromadže.“ My pak chžemy hiščeže něšchto wo tym šlyšhecž,
šajke w štarej žyrki knježa a šlužobni hromadže štejachu. W tym
naštapanju mēješche ššchescžijanska žyrkej hubjene herbštwjo, pšchetož
w přjedawšchim čžafu bėchu šlužobni šchłowojo a šchłowojo bėchu
woli a tež hušto šurowošči šwojich knježich poddaczi. Něšchto
šepje bu w pošdžijšchim šhěžorškim čžafu, drje hižo pšches mōž
ššchescžijansšwa; ale w 1. lěštotku šo šchłowojo wot šwojich pošhan-
škich knješow ani ša čžłowjekow njewobhladowachu; romški špišacžel
praji, šo šu trojake graty, i přenja něme n. pšch. pluh, i druga
šajke, kotrež njerošomliwe šynki wot šo dawaja, kaž kón, i šlecža
šajke, kotrež móža rēcžecž, mjenujžy šchłowojo. Šak žyle hinať
ššchescžijanske, šchtož japošchtoť pišche: „Tu njeje žadyn wotrocžł ani
šrejny, ale woni šu wšchitžy jedyn w Šhryštužu.“ (Gal. 3, 28).
Ščžehwł tuteje ššchescžijanskeje wuczby bėšche wotštronjenje šchłowin-
štwja; ale šo w tej wězy pšchewatač by štrašchny njerošom byl.

Niz jenož wo to bēšche cžinicž schklovinstwo i dobom wotstronicž, ale wjele bóle psches swliw kšesecžijanstwa na wšchitke wobstejnošće žiwjenja jo pschewinycž; w tej myšli praji Augustin: „Niz swobodnych knjeŕow je Khrystuŕ je schklowow scžinił, ale dobrych kšluzobnych je swych wotrocžkow.“ Teho dla Pawol cžetnjeneho schklowu Dnesima jažo k jeho knjeŕej Zilemonej wróčzo póščele, ale wón cžini to i tajkim luboščiwym porucžowazym piŕimom, so so bojecž njetrejbamy, so je so Dnesimej dale hubjenje schlo. Wěsta wěz je, so w japošchtoskim a pschichodnym cžaspu kšesecžijanstwo runje je schklowow mnohich pschuwšowarjow, i dobom pak tež dobrych rosschērjerjow namaka; to njebēšche žadna wěz, so so póhanŕi domi wot delkach, mjenujzy psches jeho schklowow k kšesecžijanŕtww pschuwobrocži. To nam wobšwēdcži, so schklowojo pod zunim pschahom Khrystuŕšowym wodychnychu a to bēšche bjes dwēla nowa pschicžina, kotrejež dla kšesecžijanŕzy knježa se kšwojimi schklowami po kšesecžijanŕskim wašchnju wobkhadžachu. K temu napominaja zyrkwinŕzy wótzajo we wšchelakim rjanym wuprajenju, kotrež so dženka hiščeže wopomnječa hódne. Tak psche Augustinuŕ: Prawy hošpodač stara so ja kšwoju cželedž, kaž ja kšwoje džecži, so by ju k prawej bohabojošcži dowjedł; a druhi krocž: „W domje praweho kšluzo tež cži, kotriž rostaŕuju, tym, kotrymž po šdaczju rostaŕuju, pschetož woni njerostaŕuju se žadanjom po knježenju, ale po kšwojim powoľanju.“

W historiji wo martračskej kšmjercži Perpetuy ŕteji pódla tuteje kšesecžijanŕi i wošebneho rodu jejna schklovina Felizitas, i kotrež jejna knjeni kaž se kotru wobkhadžuje — kaž so David a Sonathan hromadže mjenujetaj, tak ŕtejita Perpetua a Felizitas hromadže.

My mamy wo tym smyšljenju, kotrež w kšesecžijanŕskich domach tehdom knježesche, hiščeže wjele jednorých, ale hnujazyh kšwēdcženjow, to so napišma na kšesecžijanŕskich rowowých pomnikach w přenich lētštotkach. S tych malo kšlowow i kotrychž wobsteja, móhla so druhdy žyla kšwójbna historija ŕestajecž; ale wone hižo kame ja so došč praja. Tak řeka w tajkim napišmje: „Vitalisimus kšwoje najdrožškej Rufinje, kotraž bēšche žiwa 32 lēt, kšwoje najlubškej mandželŕkej, kotraž je so i nim kšwēru prózowala“, na drugej: „Sa Gutches kšym Soteriji, mojej lubej towařšczy w žiwjenju, tón pomnik ŕtajił, wona je žiwa w Bosy“; na tšeczej mandželŕŕi kšwoje mandželŕŕej wobšwēdcži, so ani džei ani nóz jeju nejŕteji hdy do swady pschijnješloy. Na pomniku w Perugiji nan kšwojemu najkšlōšchemu (tón wuras so huicžišcho namaka), runjež bu jenož lētto stary, to kšwēdcženje da, so je wotrocžk teho Knješa byl. „Njebudž ŕrudne moje džecžo, kšmjercž njetraje wēčnje,“ so sahe ŕemrjetej pschiwola. Jedyn bratr wobšwēdcži druhemu, so je 21 lēt dolho i nim w lubošcži a mēre hromadže džekal; a kšym wupraji, so je tu najkšlōšchimaj ŕaršchimaj i džakownej wutrobu wotpocžint hacž k horjestačju pschihotowal. Napišma, kotrež bychu nēkał na schklovinstwo dopomnił, so jara porēdko namakaja; tež to je jara wažne; kšmjercž bēšche wšchōn rosdžel tuteho žiwjenja poľnje šbēhnyla.

Najwjazy napišmow je i tak mjenowaných katakombow. Póhanjo šhromadneho pohrjebnišcža nejnaŕachu; woni tak ja kšwoju kšwójbu kšamu wuŕwolichu. Kšesecžijenjo wašchnje, kšwójbnych hromadže kšowacž po móžnošcži wobkšowachu, tola woni te šparne komorki kšwójbnych hromadže wšachu k šparnej komorzy ja žyle wošady; te pohrjebnišcža bēchu špody ŕemje ŕaložene a řekachu katakombu. Wone so dobre dopoľamo ja to, so, kaž so pschi špocžatku tuteho nastawka wupraji, je wošada wulka kšwójba, dale je tež kšwójba domjaza wošadka, mjenujzy škutowatnja wēry, katraž je w lubošcži džekawa.

Sa póštny cžas.

Glōŕ: Štož Bohu wjeršknemu so podda.
Tej wēčnej kšmjercži šapadnjemy
Psches hrēšnikow bē žyly kšwēt;
Glaj sa wšchēch „Šwjatny“ postajemy
Šim k šbožu bēšche k šudej nēk;
Duž hladajmy nēk na „njeho“,
Kiž wšchitko ja naŕ cžinił jo.

Šom' pót kaž krej na ŕemju kapa
We jahrodže Gethsemare.
Tak wumōžnika lubošč kšapa,
Naŕ wumōž i mozy cžertowŕej.
Duž hladajmy nēk na njeho.
Wón wšchitko ja naŕ cžinił jo.

Wón štož i we tej ŕrudnej mozy:
„Sa ŕrudny kšym hacž do kšmjercže!“
Tych wučomnikow w španja mozy
Šom' žadny trošcht dacž njem' žesche;
Duž modlmy nēk k njemu so,
Wšchak wón so ja naŕ modlił jo.

Bē šatamany k kšchžowanju
Wón, kom'ž cžesč, kšwalba pschikšlucha,
Kaž jehnjo džesche k šaršanjju
A njepraji jim kšlowicžka;
Duž hladajmy tež na njeho,
Šchto wšchitko ja naŕ cžinił jo.

Šom' wutroba bu rostaľnjena,
So krej a woda wubēža;
S tej jeho kšwju je wobtwjerdžena
Nēk wēra, lubošč, nadžija;
Duž wjekelmy nēk teho so,
Kiž i lubošcžu wšcho cžinił jo.

My džeržimy so twjerdže jeno
Tob' mjena Šejom Khrystuŕa;
Šduž modlmy so wšchitzy i jenoš',
Wón kšwoje hamjeit pschitaja:
Duž džakujmy sa wšchitko so,
Šchtož Šejus ja naŕ cžinił jo.

G. S.

Štož ja wēšče wēm.

Sa wēšče wēm, so so mnu ničto ľepje njemēni a ničto mje tak pschecželnje šchtrašowacž, tak derje rošwucžicž nejamože, kaž tón Knješ w kšwojim kšlowje. Teho dla ja tež wēšče wēm, so žadny ľekač, žane ľekařtww, žadny cžlowjek a žaneho cžlowjeka kšlowo mi tak špomōžne nejšbu, kaž moja biblija.

Kšchiz na jēšorje.

W Šchwajcarŕskej so kraŕne jēšory, kolo wokoło wot horow wobdate. Me kaž lubošne a mērne so wone tež šdadža, žyle njenadžujzy so žaloŕne so wjerčate wichory šbēhnu a tym nješbožownym, kotriž so na tych wodach wješu, bōriž žaloŕny kōnz pschihotuja.

Šunkōč wjesesche naŕ pobožny kōdžnik po tajkim jēšorje a nam wulki kšlyny kšchiz poľasa, kotryž bēšche horkach na wšbokej řkale i jēšora so pošbēhowazej postajeny. „Gladajo na tón kšchiz je mōj nan wumrjek!“ wón nam praji, a ja to jeho wo to prošchachmy, wón powjedasche:

„Mōj bēchmoj na rybykōjenje wujēloj, mōj nan a ja. Sa bēch hiščeže mlōdženz, ale hižo našonjemy w mojih wēzach. Na dobo, ja to bēchmoj nēhdže kšjedž jēšora, so wichor i tajkej mozu šbēže, so pōšnachmoj, so bēchmoj šhubjenaj. Wōtje woľajo mje mōj nan napominasche, i najmēnšcha tu dojēcž, so mošloj, kaž praji, hladajo na tón kšchiz wumrjekč. Wón so se wšchey mozu prózowasche a namaj so poradži kōnz dožpicž. Šnydom so cžolm powrōcži a pobožny nan kšwoju kšmjercž w žolmach namaka. Sa buch wuŕhowany. Se wšchey mozu so cžolma džeržach, doniž mi druŕy na pomōž njepšchindžechu. Bohu budž džak! Tehdom hiščeže njerošymjach, šchto ma tón kšchiz na šebi a moja dušcha by w hrēchach šhubjena byla. Nēk wēm Bohu džakowaneho! šchto mojeho nana tu cžehjesche a ja tež njecham hinał wumrjekč hacž hladajo na kšchiz, na kotrymž je so mōj Knješ a wumōžnik ja mje kšwawil.

Daj, so bych trošchtne widžil
W tej kšmjertnej žaloŕcži,
Kač so so ja mje bēdžil
A wumrjek w kšwojej kšwi,
Dha na tebje čžu hladacž,
Čže džeržecž i wutrobu
A twoju pomōž žadacž,
Tak wšchitzy šbōžnje mru.

Womhaj Bóh!

Czísło 12.
24. mërza

Lëtnik 5.
1895.

Szerebiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ło kóždy łobotu w Szmolerszej knihiczišczereni w Budyščinje a ło tam dostać sa štwórtlëtnu pšchedplatu 40 ny.

Njedzela Łätare.

Gal. 4, 21—31: Ale to Jerusalem, kotrež je horkach, to je ta frejna, kiž je naša wschittich macz.

Salomonowy templ bě wjele krašnišchi hacž hëta teho šhromadženja, ale tak wschische hacž ło njebieša wschische semje, tak wjele wschiche je krašnosć njebieskeho Jerusalema hacž semskeho.

Šwjaty japoschtol widži w duchu hižo twar, na kotrymž je tón Knjes šam różkny kamjen a na kotrymž dyrbyja naše dušche kamjenje bycz.

Wulki jendzelski predač Whiffield je ras krašnje widomnu zyrkej i njerwidomnej pšchirunał. Wón šnano tak praji: Bë wjele njemëra na mëscze twarjenja templa w Salomonowym czašu, ale tola mësto twarjenja bë na Libanonje, niz w Jerusalemje. Tam buchu mõzne marmorowe kamjenje se štalow wulamane, tam ło tyšaz lët stare zedry pušczachu a ło do hrjadow džëlachu. Wšchitke kamjenje buchu w štalach wobrubane. Wjele kamjenjom, na kotrychž šapoczachu džëlacž, njepšchindže pošdžišcho do templa.

Na twarnym mëscze bë ropot džëlanja, štajne hamowanje gratow, hamorow, pilow, šekerow. Ale w Jerusalemje bë šwjaty mër. Šso nam drje powjeda, šo bu wscho džëlo bjes ropota dokonjane. Bë prjedy hižo wscho wotmërxene a napravjene, šo trjebachu jenož kamjen na kamjen položicž; hrjadny, kotrež bëchu wschë je šlotom počehnjene, buchu jena pšchi drugej položene. W šwjatej cziščinje roščesche templ horje t šwojemu dokonjenju; a

rëkasche wo nim: tón Knjes je w šwojim šwjatym templu, mjelcz pšched nim wscha semja.

Tak ma ło tež i duchownym twarjenjom zyrkwje. Šow na semi je mësto twarjenja: my šmy wschitzy pšches ššczenizu na tole mësto šadzeni. Je jenož na tym ležane, šo buchmy ło pšches Božu ruku jako prawe kamjenje ša to mësto, kotrež je wón w zyrkwi ša naš wušwolit, napravicž dali. Ale wjele jich je, czi šwoje mësto w šwjatym twarjenju šhubja, ło jako nješodni wupošajaja.

W šmjertnej hodzinje pšchindže Bóh tón Knjes a wošmje pšches šmjertnu ruku hódne namašane kamjenje a štaji je tam horkach w šbožnej wëcznosći jedny pšchi druhim. Tak šroščje w cziščinje wëcznosćje twar, t majestetikej, krašnej dokonjanošczi, hacž ło junu, hdyž ło wschë i Šhryštufowej krowju wumóžene dušche šašudžene, widomnje pošuže, hacž Jerusalem, kotrež je horkach, kaž šwjaty japoschtol jo widži, dele pšchindže na semju a potom kónz pšchindže.

Potom budže na semi šako paradis a budže rëcacž: hlaj, hëta Boža pola cžlowjekow. Na cžlowjekach na semi, kiž ło džëczi njebieskeho Jerusalema, dyrbi to pýtncž bycz, dyrbi nëšajša potajna mõz ło na nich pošajacz. Šetkach ras na pučžowanju mlodeho, jednorje šwoblešaneho cžlowjeka. Šeho šchtant bë hnydom na nim widžecž; bë žyle hinaschi hacž drusy. Šeho drašta bë jednora, mëšesche mało pšchi šebi a pučžowajšche tola jara daloko. Džiwach ło na tym, škšchach pak potom, šo je wón bohatty a wošebny muž, kiž jako nješnaty pučžuje, šo by wón tak šwët lëpje šesnał. Džëczi njebieskeho Jerusalema pučžuja tež jako

njejnaczi psches śwēt. Wjedža, hdže je jich domijna a wjedža, jo ma wupschestrjena Boža ruka došč sa nich, sa jemške a sa njebjeske. Schtóž je t Sesufej pschischol a čisty czinjeny psches jeho frej, tón je frej wot jatonja. Ty dyrbič! ty dyrbič! tak jaton wola. Seni człowjetojo spytaja Božu wolu dopjelnicz, drusy pat njerodža wo nju. Ale wschitzy dyrbja tola shonicz: psches skuff jatonja njebudže žane czělo prawe psched Bohom. Bola tych, kiž maja sbóžnika, je to hinaf. Woni wscho to czinja, jštož Boži jaton w džeřacz kasnjach žada, ale niz jako džeřlo, i kotrymž chzedža řebi jenož Bože spodobanje saklužicž, ale řami wot řebje, kaž jchtomy, kiž nětk bórny w nalětnim řlónzu sapocznu wubiwacz a řežecz.

Sesuf dawa człowjetej wulku móž do wutroby; tale móž řo w dopjelnjenju jatonja pořaje. Raž woda řo je žórta wulije, tak dyrbja řcheřcijanske pocziuti i wutroby, w kotrejž Sesuf bydli, řo wulecz.

Raž jafnošč je řlónza pschińdže, tak lubošč i wěry. Njeje žadny jaton sa sbóžnikowe džeřzi, řhibatón, Sesufa pschezo we wutrobje nješč. Hdnyž to sprawnje dopjelnja, dawa wón jim móž a woni móža wjeřeli a sbóžowni psches śwēt czahnycz. Samjeń.

F.

Sswjeczi řsjo kralojo.

(Pofracžowanje.)

3. Ch or.

Sa hwěřdu řwojej džemy
A řwěru pytač chzemy
Ssej džěczo kralowřke;
Jo wěře namafamy,
Jo bórny wohladamy,
Nam hwěřda njeřařnje.

Wřcho druhe jabydžemy
A t tebi řhladujemy,
Ty hwěřda nadžije.
Nam pucže naše rořřwěcz
A nam hač na řónž dořřwěcz,
So njeřmolimy cze!

Ty, řwěta požadanje,
Ty, duřchow řadowanje,
Chyřł řhód našy řohnowacz!
Chyřł dopjelnicž nam žadošč,
Nam řpožecžić sbóžnu radošč
A lubowacz řo dacž!

IV. Mudri psched Herodaschom.

1. Sswjedženřke pschespolo.

2. Rač mudri do Jerusalema a t Herodaschej pschińdžechu.

(Deflamazija.)

Sso tempel i měřtom blyřkotajęhe,
Młha w řlóncznym řwětle rořeńdže,
Duž řyla luda řypotajęhe
Sso i wrotami a njeřwjeřhe.
Sso tamne řłowa dopjelnichu:
Młž pohanow řem pschikhadža,
Wjelbludow czřjody pschistupichu
A na nich wjele bohastwa.

Jerusalemszy řchepjetachu,
Řim řeřche hřeřhna wutroba,
Hdnyž tajke wójřto wuhladachu,
Řiž pschicžeže t nim wot ranja.
A měřto wschitřich njeřwopřhija,
Je torhojřcžeže tež polnicže;
Sso pořledni wjaz njeřadžija,
Sa řa nich hiřcže měřto je.

Ma czařy stare řpominachu
A na ludy tak wschelake,
Řiž i měřtom řwjatym wojowachu
A huřto pscheřcžachu je.
Sso hrořa wschelka řlyřcēcž dajęhe:
„Hłaj, mur je tu a hinduřki!
Rač tyszili řu měřto naše,
Schtó wě, jšto nětk řu wobřamřki?“

Herodajęhe tež, řidow řkala,
Se řpanja ropot wubudži;
Wón i wotnom widži, řač řo wala
Lud po hařach, řkal wchitřón řži,
Wón bórny pyřny pat, řo řařo
Sso pomimychu řtróžele
A řo je řpodžiwanjom na řo
Lud řpokojeny hładajęhe.

Wón řlyřchi jeho řchufotanje:
„Sso narodžil je řlubjeny!“
Wón wě profetow powjedanje,
Duž teho dla je řtyřniwy;
Sso prařcha měřchufow: „Mł prařeže,
Hač móžecže nje řpokojicž!
Mł rucže i piřma řwěřko dajęhe,
Hdže řhryřtuř měł řo narodžicž!“

„Po piřnje wěřeže w Bethlehemje“, —
Tač wschitzy i jena prařachu —
„We měřeže řidowřeje řemje,
Rač mamy řeč profetiřku:
„Sny, Bethlehemje, wuřwoleny
Bjes řidowřkimi měřtami,
Mł i tebe budže narodženy
Twbj řnjes a wodžeř řionřki.“

Duž do řwojeho doma řradžu
Řral Młdřych t řebi řawola
A da jim prařicž: „Řa wam radžu,
So pschichli byřcže do hřoda.“
Duž drařtu krařnu řwobletani
Psched řkala Młdři řtupichu;
Rač nahladni řu wohladani,
Wón dže jim řědom t ramjenju.

Rač pokorni pat psched nim řteja
A jeho prařcha poniřnje,
Sso t jeho cžeřczi pokhileja:
„Nam pořaž džěczo kralowřke!
Nam prařiko to, jštož řo řtalo,
Je hižo stare wěřcženje,
Nětk jeho hwěřdu wohladalo
Je wóčřko, řajke wjeřele!“

We wutrobje pat nařtróženy,
Se řměřkotatym woblicžom,
We wchitřej lečži wuwucženy
Řral praři: „Młj to njeje dom;
Wy pyřacže jo w mořim domje,
Ma džěczo moje wlyřicže;
Tón forjeń ma we wyschřchim řchtomje,
Řiž w piřnje wopiřamy je.

Duž prařeže řprawnje, řač je temu?
Hdy řewi řo ta hwěřda wam?
Chyřł rad řo i wami modlicž t njemu,
Hdnyž jenož wo nim wěřošč mam.
Profetojo řu wopiřali,
So i Bethlehema wuřtupi;
Tam cžeřcže, a hdnyž namafali
Eče jeho, powjeřeže tež mi!“

3. Ch or.

Schtó, Herodajęho, řtróža cže?
Řnjes Sesuf řnjeřeř mēra je,
Řiž twojich řubłow njerodži,
Wón řkal a řnjes je njebjeski.

Hłaj, mudri hwěřdu wuwotnu
Nětk na njebjeřach widžachu,
Rač řjenje ta jim řwěcžeřche,
So řa nej džěchu wjeřele!

(Pofracžowanje.)

Woporniwa luboscź.

(Pofraczowanje.)

IV.

„Tak pojdźe, knjes doktoro?“ prašehješe ſo knjeni Budžin-
kowa lćarja, jako ſ nej pſchińdźe.

„Wam tola hórje njeje“, tón wotmohwi.

„To wſchaf niź, knjes doktoro, ale mi něchtó pobrachuje,
hdnyž waſ w ſwuczenym czaſu pſches prób ſtupicź njewidžu.“

„Hm, hm, — wſchelate wotdźerženje — ja proſchu wo
ſamolwjenje, knjeni.“

Doktor Wolf khoru pſchepyta, kotraž na nerwy czerpješche,
jej wſchitko roſtaſa a potom hnydom jaſo woteńdźe. To bėſche
tej knjeni zyle dźiwne, kotraž by ſo rad i tym ſdobnje ſmyſlenym
mužom pol hodžiny roſrěczowala.

Zeho khoru bėchu dženſa wſchitzy i nim njeſpokojom, czi jeni,
dokelž ſo i zyła njepokaſa, czi druſy, dokelž ſo i zyła njepokaſa,
czi druſy, dokelž jich prawje fedźbu njemėješche. A wjeczor ſo
w pſchirodoſpnytnym towaſtwje wſchitzy dźiwachu, ſchtó bėſche
piſmawjedźerja pohnuło, ſo bjes ſamolwjenja domach woſta.

Wón bėſche wjeſelny, ſo bėſche wjeczor a dnjowe dźěło pſchė-
trate. Dženſa bėſche jemu wſchitko czeſko było, dokelž bėſche
i myſlemi druhdže khodžil.

Do ſwojeho wobudlenja ſo wrócziwſchi ſo jėdže, kotruž bėſche
jemu hoſpoſa pſchihotowala, mało dótkny a poda ſo do ſwojeje
dźělanjeje iſtyny, hdžež ſo i czeſkim wodychnjenjom do mjehkeho
ſtola puſchėzi.

Čzma bėſche a hoſpoſa bėſche jemu lampu ſtajiła, ale wón
ſebi na to njemyſleſche, ju jaſnwėczicź. Muzy pſched woczomaj
ſmėrom ſedźeſche.

W nim wojowaſche žaloſtny njemėr, nad kotrymž i knjeſom
bycź ſo podarmo prózowaſche. Dopomnjecze, kotrež bėſche wote-
mrėte, jaſo w nim wozuczi.

Doktor Wolf bėſche pſchi ſwojich 30 lćtach a pſchi ſwojeje
nahladnoſczi tola ſamotny muž, a ſa to dyrbjeſche ſo tej dźako-
wacź, kotraž bėſche jeho najprjedy do njebjėſow ſlódkeho ſboža
poſbėhnyła a potom do hele hórkoſcze dele ſtorcziła. Wona bėſche
jara rjana, knježna Milža Kawez, wokoło kotrejež ſo mlodži knjeſojo
wjerczachu. Doktor Wolf bu jejny wuſwoleny a wona, jeho wo-
hladaſchi na wſchitkich druhich ſabny, a ſawieſcž tych druhich, kotraž
wot wſchitkich bołow ſa nim dźėſche, njeſamó jemu ſlóneczne ſwėtko
jeho ſlódkich ſonow ſacźmicź.

Hizo ſo na kwaſ hotowaſche, duž jedyn džen pſches mėſto
ta powjeſcž khwataſche: Eslub doktora Wolfa i knježnu Kawez je
roſwjajany.

Wſchitzy ſo dźiwachu, nihtó to wėricź njehaſche, ale wėrno
tola bėſche a nawoženja ſam bėſche ſlub roſwjajał. Zeho roſ-
budženje bėſche i dolhich a czeſkich ſnutſkownych bėdženjom wuſchło.
Bóle a bóle bėſche ſo pſchėſwėdczil, ſo bėſche ſo pſches rjane
woblicžo jaſlepicz dal. Sady teho woblicza ſo wutroba i niſkim
ſmyſlenjom khowaſche: hordocź, ſpodobanje ra ſwėtnym wjeſelu a
žadanie wſchėm ſo lubicź. Wón ſo prózowaſche, ju polėpſchicź a
ſ ſebi poſbėhnycź; jako wona ſa tym pſchińdźe, bėſche njerſaza a
ſo pſchecziwjješche. Pſchi tym ſo pať w ſwojeje próſnoſczi pokaſa.

Khwilu wón to njeſeſche, potom pať jedyn džen pſched nju
ſtupi i tym praſchenjom: pať tak? pať hinať?; wonaj ſo dolho
wurėczowaſchtaj a ſlónecnje roſno dźėſchtaj na pſchezo.

Doktor Wolf bėſche czi bóle pſchewſaty, czi polniſcho a
wutrobniſcho bėſche ſo ſwojeje wuſwoleneje w luboſczi pſchiwobrocził
był. Wón njewjedźeſche ſchtó ſapoczeć. W nej, kotraž njebėſche
jeho hódna byla, jaſtupjeťku zykeho žónſkeho hrodu poſna; wón
bėſche i zyła wėry do žonow ſhubil a ſo roſbudžil, ſam woſtacź.

So by czeſke cziwilowaze myſle wotbył, ſo je wſchey mozu
do ſwojeho powołanja da; tať pſchińdźe jaſo ſ ſebi a wón bėſche
lubowany a czeſczeny, hdžežkuli by pſchichol.

Nėtko w ſwojim ſtółu ſedźeſche a ſtara ſnutſkowna niſa
tu jaſo bėſche, jeho cziwilujo a martrarjo. A tola njebėſche wona
ta ſama ſtara niſa, wona mėjeſche nowy pſchidawł. Zeho pſche-
ſwėdczenje, ſo je wſcha žonjaza luboſnoſcž jebanſtowo a jaſlepjenje,
wjazy twjerdže njesteješche. Njemėješche je ſwojim powſchitkow-
nym hidženjom pſchecziwo žonam tola njeprawo? Njebėſche hrėch
po tej jeneje, kotraž bėſche jeho ſjebala, wſchitkich mėricź? Dženſa
bėſche jemu jaſo žónſka napschecziwo ſtupila, kotraž bėſche mózny
ſacziſchcž na njeho cziwila. Bėſche wona jeho teſ kaſ je ſwojim
ſwonkownym waſchnjom wſcheyho jaſlepila? Nė, jeho pſchithilnoſcž
bėſche pomatku pſchichla, wona bėſche po něczim w tej mėrje roſtla,

w kotrejež bėſche do jejneho ſnutſkowneho ſmyſlenja nuts hladał.
To ſteješche mloda holza pſched nim ſwonkownje i niſkeho ſtanta,
ſnutſkowna wopravdže wſcha ſdobna. Duſcha najcziſcziſcheje rja-
noſcze, hnujajeje woporniweje luboſcze ſo jemu njewi. Schtóž tón
połkad mėjeſche, tať bohaty wón bėſche! Albo bėſche to teſ jaſo
ſjebanje? Bėſche to teſ ſame jaſlepjenje? Tajke myſle w nim
hižo zyly džen wojowachu — a nětko wjeczor jeho je wſchey mozu
pſchimnychu. (Pofraczowanje.)

Wſchelate i bliſta a i dalota.

Najmlódſchi khezorowy ſyn, pryz Joachim je czeſko na
ſahorjenju cziwewa ſthorit. Tola je nadžija, jeho žiwjenje
ſdžeržecź.

Bjes tym, ſo ſo zyła Němiſta, ſamo wukraj, pſchihotuje, ſo
bychu wjercha Wiſmarka i jeho 80 lćtnemu nardnemu dnjej czeſcziłi,
je ſhromadžiwa Barliſkich mėſcheczanſkich jaſtupjerjom, i wjetſcha je
ſwobodomuſtlych a je ſozialdemokratow wobitejaza, ſo wobarała,
jemu ſbože pſchecź. A pſchi tym ma wjerch Wiſmark prawo czeſ-
neho mėſcheczanſtwa mėſta Barlina. Tale njehanibita njepſchitow-
noſcž Barliſkim mėſcze wſchudžom wulku czeſcž pſchinjeſe a jich
hižo tať ſnadnu khwalbu powyſchi.

Barlin ma nětk 274 1/2 milijony hrinnow dolha.

Ča ſawoſtajnych tych, kotſiž ſu pſchi wulkim njewbožu łódže
„Łóbjja“ wo žiwjenje pſchichli, je ſo 400 000 hr. naſberało.

Jeſu, prjedy dži.

Stób: Jeſuſa ja njepuſchėzu.

1 Pėtr. 2, 21—25.

Eſwėrny Jeſu, prjedy dži,
Dokelž ſy ſam czerpil ja naſ!
Bomhaj, ſo ja tobu ſchli,
So by ſbóžnoſcž pſchinjeſł na naſ:
Nam we twojeje luboſczi
Eſwėrny Jeſu, prjedy dži!

Tam na horje wol'jowej
Wumožnik bu wuſwoleny;
Tam ſo modli, poczi krweje
Ča naſch hrėch wſchėn wobėndženy:
W modlitwoje a pokuczi
Eſwėrny Jeſu, prjedy dži!

Judaſch koſchi Jeſuſa,
Wſchėſ njeho bu jaty wſaty,
W ſwjajſtach jeho wjedžejja,
A wuſchichim mėſchnikam bu daty:
A durjam njebjja, i ſwobodži
Eſwėrny Jeſu, prjedy dži!

Pėtr tſi krócz ſaprėje
Eſwojoj' Knjeſa Jeſom Khryſta;
Prjecž je wėrne ſwėdomnje,
Wutroba wjaz' njeje cziſta:
We wobſtajnoſczi i tebi mi
Eſwėrny Jeſu, prjedy dži!

„Ja ſym Khryſtuſ, Boži Eſyn“,
Jeſuſ pſched Kaſſaſom praji.
Knježe, ja to wėrju ždyn,
Na tebe ſo wėra ſtaji:
To, haj to ſmy poſnali;
Eſwėrny Jeſu, prjedy dži!

Pſched Pilata ſtajeny
Jeſuſ falſchnje wobſtorženy;
A Herodaſcheje wjedženy,
Tam bu draſtu woblecženy
Bėlu: w draſcze njewiny
Eſwėrny Jeſu, prjedy dži!

Ty ſa ſyła židowſka
Puſchėczič chzeſch ty Barabaſa,
Moricz wjedžejch Jeſuſa,
Njedžakownoſcž, hordocž waſcha:

Mój dźak winowaty wšmi,
Eswěrnny Jesu, prjedy dži.

A hwojei hnjerczi nježe ham
Jesuk fšchiž tam na Golgatha,
So we naškej nušy nam
Kšchiž nješć mój nam byla data:
W ščerpliwosći ty ham mi
Eswěrnny Jesu, prjedy dži!

Hladajće na Jesuka,
Kať wón na fšchižu nětk wiža
S kóždoh' boka šóitnika;
Bóh naš k žiwjenju ham piža
Pšches fšchiž: njebjo potaž mi!
Eswěrnny Jesu, prjedy dži!

Nětk mój Jesuk wobłědnje,
Jeho dušcha i cžela wuńdže;
Dokonjane wščitko je,
A hwojom' Wótzej, k njebju dóńdže:
Ach so my tež hovu šchli,
Eswěrnny Jesu, prjedy dži! E. S.

Wěrnosć biblije, sakitana pšhecziwo jeje njepšheczelam.

**Kak ho israelski lud po něčim pod Božim wodzenjom
roswiwa?**

(Wotrəcəwanje.)

D a w k i.

Džefatk wot zyleho žujoweho winoschka ho k žiwjenju měšćam a Levitam da, kotšiz hami role dostali njeběchu, t. r. po našej rěči ja duchownych, wučerjow, lěkarjow a druhich šastojnikow. Druhi džefatk ho kóžde lěto k hwijedzenjam wopruije, t. r. wón ho pšchi hwijatocžnym hwijedzenju wot zyleho doma i wotrocžkami a dźowkami a šhudymi šje, 5 Mójš. 14, 22. 29. 12, 17. 18. To hu powšchittowne ludowe hwijedzenje i wutrobnyh wježelom w dźakownosći ja Bože dary. Kóžde 3. lěto ho tón druhi džefatk jako dawki ja šhudych rosdžěli, pšchetož šakon hēbi wošebje hušto na šhudych, na wudowny a šyroty pomyšli. 5 Mójš. 24, 17. 19. 21.

Tole je něšto i teho měšćniškeho šakonja, na kotryž nje- pšhecželjo tať jara hwarja. Eso wě, so ho kóžda jenotliwa wěz na našche wobštejnosće naložicž njemóže. Wěšće hmy my w wšchelafich wězach dale, hač bēšche šakon. Ale myšli, kotraž pšches šakon dže, šylua lubošć k Bohu a bližšchemu a roš- hūđenosć, kotraž je tu myšli w šakonju do škutka štajila, móhli tym, kiž w našchim cžafu šakonyje dawaja, i wutrobu pšhecž. Wěšće by pola naš lepje bylo, hdy by ho na tu myšli hušto nješabulo. Šakonyje ja dželaczerjow w našchim cžafu hu dobry šapocžatk.

So pať ho nam njeporokuje, so hmy to šanjelcželi je šakonja, šchtož ho nam špodobacž njemóže, dwoje wušběhnyemy:

1. Šakon dowoli mužej wjazy žonow. To je wěrnno; tola te nahladu w Šraelu hiščeze wjele wysche póhanskich šteja. Wošebje pať dyrbi ho našpomnicž, so w nowym šlubje bjes židami powšchittownje mandželstwo po šchescžijamiskej myšli namaťamy a so je hwojbnje žiwjenje w israelskim ludu wutrobne.

2. Mjenje hiščeze chze ho njepšheczelam kutosć šakonja špodobacž, hdyž šchto pšhecziwo nabožniškim wašchjam šhřěšchi. „Šchtož šabat wotšwjecžuje, ma ho šamjenjowacž.“ 3 Mójš. 23, 29. 30. 4 Mójš. 15, 35. 36. Podomne myšle Ši. 137, 7—9. Waj najprjedy na to potašamy, so hu te nahladu w nowym šlubje pšchewinjene. Šako chzyshtaj taj wučžomnikaj w podomnej myšli woheń i njebješ mēč, jimaj Jesuk pohrošy a praji: „Njewěštaj wój, šajteho ducha dželcži wój štaj?“

Alle tute nahladu w šakonju wšchaf tež hrošymimy. Ša israelski lud bēšche Boža šlužba šendjenje je žiwym hwijatym Bohom. Šchtož ho teho hwijateho wašchja dōtkafche, najšnutškow- nišchu hwijatnižu jich wutroby šrani. Duž ho wutroba rošhori. Šakon je wšchey kutosću dyrbješche k temu wješć, so by ho ludej

hwijatocž Boža do wutroby šaschcžepila: Šaž dyrbi nan, kotryž hwoje dželcži wutrobne lubuje, tola druhdy prut wšacž, dokelž jeho dobrotu wopacžnje wužija. Šak myšli hēbi cžlowjeť wodacze a huadu Božu ham wot hēbje pšchelōhće; wón chze nabožinu bjes žiwjenja, teho dla Bóh israelskemu ludē pšches kutosć šakonja hwoju hwijatocž šaschcžepi, so by na jeho dobrotu kēžbowať; tať je šakon, kať Pawol praji, pēšton na šhrytuša. Šthodžent šjewjenja Božeho hu tež tute postajenja, hdyž tež nižichi, pšchi cžimž pať ho šabycž nješmē, so šтары šakon ham hižo dale potašuje, pšchir. Šona Šesekiel 18; 33.: „Šak wěrnje hač ja živy hmy, praji tón šnjēs; ja nimam špodobanja na hnjerczi hjesbōžneho, ale so by ho hjesbōžny wobrocžil wot hwojeho pucža a by živy byl“ a to šteji runje pola pšhecžela měšćnikow, pola Šesekiela.

(Wotrəcəwanje.)

Š Bohom.

„To šlepotañje mam šyte!“ praji žona na želešizy k hwojemu mužej.

„Ša teho hiščeze i žyła kēžbu mēť nješhym“, wotmolwi muž. „Mi pšchēzo hiščeze w wušchomaj klinečzi to wutrobne šlowo, kotrež burowka praji, jako bēšche ho jejna dźowka tu do woša šydnyla a wona ho i nje rošžohnowa. Mi je runje tať, kať by ta žona hiščeze tu pšchi hwojei dźowzy byla a jenož po cžele wotešchla, po duchu pať tu wotšala. Šyle wěšće: ta holza šama nješēdže; wona jēdže je žohnowanjom hwojeje maczerje. „Bóh wobarnuj tebe, moje dželcžo!“ praji macž pšchi dželcžuju. „Wón chzyl mi tebe šašo štrowu domoj pšchijwješć! Š nješabudž jeho! Ššhijšich? Šy wēšch, šchto ja mēnju. Šy wēšch, kať hušto hēbi na tebe pomyšlu!“

„Ša dyrbi pšchēzo šašo na tu holzu pohladacž. Mi je, kať by kolo wokolo teho dželcža wšcho šwētko bylo. Š holza hēdži tať i mērom kať w šamych šhutnych, hwijatych myšlach a nimale pšchēzo i woknom won hlada. Wona hēbi na to myšli, kať hēbi macž na nju myšli. Wona w duchu šuano ja maczerju hlada, kať ta pšches polo a lēž do wšy domoj štupa, a hiščeze tu a tam štejo wotšanje a do teho šónza pohlada, hdyž je cžah wotjēł. Wona widži a šhijšchi, kať hēbi macž na nju myšli; mjenujzy i pohladanjom k Bohu a i modlitwu ja hwoje dželcžo. Šak derje ma ho to dželcžo! Šak šašny je pucž, po kotrymž taťka macž šhodži! Wona dže i Bohom. Mōže pucž šašnišchi a pšchichod rjeišchi hycž? Šajke wutroby hu šwajšane i Božej wutrobu, a do taťkeho šemšeho žiwjenja ho hižo njebješke nuts hvēcži.“

r.

Něšto k rošpominanju.

Ša derje wēm, so ja pšched Bohom to nješhym, šchtož šnano pšched ludžimi placžu a so žane šhebanje hōršche njeje hač šamo- šhebanje, teho dla šadam hēbi po wěrnosći.

W šymnych nozach hvēšdy ho najjašnišcho hvēcža, tať ho tež šjewjenja Bože najkrajnišche šdadža, hdyž je šylšow, cžemnych hodžinow horje hladamy k žiwemu Bohu, k wšchomōžnemu štworicželej a hvērnemu Wótzej, cžim šamotnišchi ho nam šwēť šda a cžim šymnišchi.

Šlutniwosć wobšteji je šamosapřecža, so ho cžlowjeť nětaťkeho wježela wotšaji ja pšchitomny cžaf k wužitku ja pšchichod. — Cžaf lutowacž je runje tať wjele kať pjenjesh lutowacž. — Šlutniwy wotšaji ho wšcheho teho, šchtož jenož nimo šhwataze wježele pošćiczi, šchtož pať trajazeho wužitka nima; wón nicžo njetrjebawšchi njewuda; pšchetož njetrjebawšcha wēž je droha, byrnjež by najtušcha byla.

„Šombaj Bóh“ je wot nětka niz jenož pola knješow duchownych, ale tež we wšchēch pšche- dawarňjach „Šserb. Nowin“ na wšach a w Budyšchinje dostacž. Ša šchtwórcž lēta placži wón 40 np., jenotliwe cžigla ho po 4 np. pšchedawaju.

Womhaj Bóh!

Czykło 13.
31. mërza

Lëtnik 5.
1895.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ƚo kóždu ƚobotu w Szmolerszej kniƚicznicezerni w Budyschinje a ƚu tam dostacź ƚa sztwórtlëtuu pšchedplatu 40 np.

Njedzela Judica.

Łf. 2, 13: Nëtł pak seze wy we Ahrystuƚu Jezusu, tiź nëhdŋ dalozy seze byli, bliszy sezinjeni pšches tu krej Ahrystuƚowu.

Nëtł pak! To klinezi, ƚaź nalëtni dŋch po czeźkim krutym symskim czaƚu, ƚaź mërna powjescz po dołhim krwawnym wojowanju, ƚaź horjestacze po czeźmej ƚmijertnej nozy. Nëtł pak! To dawa duscham, ƚotreź bëchu pšchestałe ƚo nadziječ, nowu ƚhrobłocsz, pohlad a wuhlad do wjekeleho, sbóžneho a wësteho pšchichoda! To sbudzi wuƚnjeneho ducha, ƚhromadzi samylene myšle a pšhecza a ƚaji jim wëstŋ kóuz; to pokŋlni, iako stancy, spytacź i nowa ƚhodzicz w Bozej mozy. Nëtł pak! Komu ƚłuscha tale wjekeła, woschewjaza, sbudžaza powjescz?

Aiź seze w Ahrystuƚu Jezusu. Njedyrbisch niz jenoź wo Jezusu ƚłushecź bycz. Njedyrbisch wo nim niz jenoź historiske pšnacze mëcz abo ƚnano jenoź drubi artifel wëry wjedzecz. Njedyrbisch teź niz jenoź swonkownje ł zyrkwi ƚłushecź abo ƚo, ƚaź wjele ludakow cžini, jenoź po swucženym waschuju ł Bożemu ƚłowu a ł Bożemu blidu dzerzecz; në, dŋrbisch ł Anjelej Jezuskej parschonszy sadzerzenie dostacź, dŋrbisch do njeho ƚłodženy a ƚajchczëpjenny bycz. Dŋrbi wërnoscz pola naź bycz, so ƚmy ƚo w ƚwj. ƚchczëniży Jezusa woblekli, pšches wëru, ƚaź hałosa do winoweho pjenka ƚajchczëpjeni, ƚaź žiw: stawy i nim, i ƚłowu swjasane. Sbožnik praji: Ja we waź, wy we mni! To dŋrbi ƚo pola naź pšches Božu hnadu, pšches ƚwjateho Ducha móż a wabjenje stacz. Potom ƚłaczi nam

swamjo nadzije a wjekełoscze: Nëtł pak. A szto ƚmy i tym dostali, so ƚmy w Ahrystuƚu Jezusu pšches wëru ƚakorjenjeni a ƚaloženi?

Nëhdŋ seze dalozy byli a nëtłko bliszy sezinjeni. Daloki drje njemóže Bóh wot cžłowjekow bycz. Pšchetoz Bóh njeje Bóh, tiź mohł daloki bycz, ale Bóh, tiź je bliski. Njemóže ƚo nihto tak sƚradžu pšched tym Anjesom ƚhowacz, so by wón jeho njewidzał, njemóže nihto i ƚchidłami rańschich serow tak daloko czełnycz, so by Anjesowe wóczko jeho njewidžalo a jeho ruka jeho njedobahnyła. Pšchetoz tón Anjes, tón wëczny Bóh, je wšchem ƚwojim ƚuttam a wókebje wšchem cžłowjekam bliski a pichitomny. Tola wot Božeje hnady, wot Božeje wutrobny a luboscze móže ƚo cžłowjek runje tak ƚdalowacz, ƚaź ƚhubjenny ƚyn, iako wón wot nana daloko pšches ƚraj czełnyjesche. Ze doscz cžłowjekow, tiź ƚo w Bozej bliskoczi tak boja, ƚaź ƚłótnik, hdyž wón bërza setka. Szu dusche, tiź, hdyž hłóš wëcznoscze jim do wucha klinezi, to cžuja, iako by jim swónczł ƚhudnyh hrëšnikow na puczju ł wotprawjenju swonik. Duž teź tak czełny, hdyž ƚo tón Anjes jim pšchibliži; duž czełny wot Božeho ƚłowa a i Božeho doma a jim ƚo jenoź tam lubi, hdyž ƚu daloko wot Boha. Haj wšchak, ƚaź chze cžłowjek mëcz, tak budze jemu potom. Chze-li cžłowjek daloki bycz wot Boha, wot jeho hnady a mëra, dha tón Anjes ƚwoju hnadu nikomu njepšchinusuje. Wón pak ju tym pšficzi, tiź ƚu i daloka pšchischli; wón jim ruku dawa a pšczele jim powjescz, so wón jim ƚwoju wutrobu wotczini a žada, jich duschu iako ƚwoje wobšedženstwo wobšedzecz. To wókebje tym ƚłaczi, ł ƚotrymž

ſwjata japoſchtoł w naſchim teſtje rěczy, pohanam, kiž bėchu dalozy wot Božeho ſlubjenja.

Woni ſu nětſ bližny ſežinjeni piſches Jejuſowu krej. Echtož Boha teho ſwjateho njeſnaje, tón hebi myſli, jo dyrbi ſo čłowjekeſ jenož prajicž, dha budže wón jaſo k Bohu piſchić móz a chzjeć. Echtož ſwoje hrěchi nje pohanawſchi ničo wo Božim hněwje nje wě, tón hebi myſli, jo möße čłowjekeſ jenož ſwoje njeprawa pohanawſchi bjeſ wſcheho daſcheho k Bohu piſchić. Eſwjaty japoſchtoł a wſchitke w hlubofich bėdženjach duſchow wucziće ne Bože džeczi jo lěpje wjedža. Woni wjedža, jo dyrbi nam k temu Chryſtuſowa droha krej jako nje winowateho jehnjecža piſchelata na ſchižu pomhać a jo möße jenož piſches nju naſcha wutroba i Bohom ſo ſjednać. Hatle hdyž je ſo to ſtało, je ſwět i Bohom ſjednaće a žadny hrěſchnik njeje wjazy dalofi a wuſtorčeny wot Boha, ale bliſti a pola njeho w hnadže. A čłowjekeſ ſam? Hdyž wón we wěrje móz Chryſtuſoweje krmě pohanaje, kaž piſches nju ſo wſchón ſadže wot ſtroni, ſpyta a ſchrobli ſo wón k Bohu ſtupicž a ſo k njemu kaž zlonik wolać: Božo, budž mi hrěſchnikeſ hnadny.

Tak bliſti chzemy ſo tež my k njemu ſtajicž a jemu ſo piſchezo bóle piſchibližicž piſches wěru w modlitwje a piſchiſtupicž, hać ſmy žyle bližny a wěcnije pola njeho.

Ja chzu rad tebe doſtać,
Ach! ſđerž mje piſchi hebi,
Ja piſchi tebi chzu woſtać,
Hdyž ſo či roſkoczi.
Twoja wutroba w tym čželi,
Hdyž duſcha we ſmjerczi
Eso i čželom roſno dželi,
Mi budžeich w wutrobi.
Samjei.

Eſwjeczi tſjo kralojo.

(Boſtracžowanje.)

V. Do Bethlehema.

1. Dwojo ſpěw.

So by či namaſali,
D džeczo kralowiſke,
A tebe powitali,
Wodž naſche kroczele!
Po tebi duſcha žada,
Po tebi wóčžo hlada,
D ſbóžniko, pój, pój!

Bjeſ paſtyrja tu bėchmy,
Duž nam ſo ſjewi ty;
Sa hwěſdu twojej džěchmy,
Echto wo ſměch rodžachmy?
Eso poſaž, ſtudžeń hnadny,
A wotmyj naſche padny,
D ſbóžniko, pój, pój!

Eso wjeſeliny nětſo,
So ja tak krotki čžaſ,
D wulki hnadny — ſwědko,
Esy k hebi dowjedł naſ,
So ja bratra či mamy,
Čži rufu wokoſchamy.
D ſbóžniko, pój, pój!

2. Kač ſwjeczi tſjo kralojo do Bethlehema piſchińdžechu.

(Deſklamazija.)

Kač jelenja ſo paſtwy plódnje,
Hdžež puć do Bethlema dže!
Kač ſbėhaja ſo hórki mlódnje,
Kač dol bjeſ wuſtawanja kónž!
Žón ſyma njetraſchi, niž krupny,
Žón w lěče ſlónzo njeſpali.
Kaž rjenje težeja móriſke kupny,
Tak wón ſo ſtajnje jeleni.

Piſches hona kralojo tam čzahny,
Eso bliži hižo k wječžoru;
Duž na kraj widža wupóſplanu
Nětſ žahlotu ſmaragdowu.

Eso hory kumpaju w ſlocze,
Eso rěczy ſwěcža naſdala,
Eso ſlónzo khowa na wſchěm ſlocze,
Eso hwěſda jaſo poſaja.

Dženſ itupaſche i jich kroczelemi
A džěche piſchezo prjedy nich,
Kaž ſwěcžila bė ranjeheſ ſemi,
Hdžež bėche wubudžila jich.
Kaž tućel čžehnje ſwoje ſmuhi
Piſches wložne čžorne mróczele,
Tak hwěſda jich piſches ſwoje pruhi
Puć ſbóžny k džěcžu wjedžeſche.

Eso i hórki piſcheježeraja hona,
Tam leži ſhla paſtyrſta,
Jich wubudžila pač ſe hona
Je hwěſda nanajkraſniſcha,
So woblicža ſu jaſnoſež mēle
A bėchu žyle ſwěcžate,
Kaž ſhite bėchu ſwěcžki bēle
Na ſtadło wowzow drēmaze.

Eso kralow wójſko poſajuje
A paſtyrjo ſo ſbėhaju,
Wječch Tarſiſki ſo piſchibližuje
Na ſpěchnym bėlym koniku:
„Strow Boh waſ, džeczi iſraelſte!
Wy paſtyrjo, ſo njebojče!
Wy njeſmy wójſko njeſchecželſte,
Kiž ſkaſeč waſ nětſ piſchiſchlo je.“

A nim ſchėdžiwž ſtupi ſtaroſežiwny:
„Wy móžni kuježa, kač ſo ma?
To ſu nam wulke Bože džiwny,
Tu wy, tam hwěſdu Anjeſowu.
Naſ njeſtróža pač podawł žyly,
Eł jaſnoſež woczam nječžini;
Wſchaf widžili ſmy Bože ſhly,
Ełutk Boži kraſny njebeſki.“

„Wy hladachmy ſej ſtadla naſche
Nětſ piſched tſinacze nozami,
Eso ſwětloſež i njebeſ wulawaſche,
Naſ jaſnoſež Boža wobſwěczi.
Echto wuhlada nětſ wóčžo naſche?
We ſwětkeſ draſeče mlódnjeza —
Eso paſtyr njebeſki bnež ſdaſche,
Kiž ſlote wowzli napowa.“

„Ja piſchipowjedam“, tak wón džěſche,
„Wam dženža wulke wjeſele,
Kiž po ſlubje ſo piſchibližeſche;
Waſch ſbóžnik narodžil ſo je;
Njech to ja ſnamjo prawe macze,
So džeczo jara lubojne,
We žlobje ležo namaſacze
A i peluſchkami powite.“

A ſhla wójſta njebeſkeho
Tam hnydom pola njeho bē,
Ta ſhwaleſche we khorje jeho —
A kač tu jeho ſhwalić wē!
Wy pač ſo k njemu modlicž džěchmy,
We wěrje jeho čžeſežachmy!
Kač ſbóžni wo nim tón džěń bėchmy!
Kač ſbóžni hiſheče dženža ſmy!
(Boſtracžowanje.)

Woporniwa luboſež.

(Boſtracžowanje.)

Stónežnje wón poſtany, woczini wotno a do luboſneje nožy
won pohlada. Po njebeſežach čzahachu bēle mrócžalki, piſches nje
krodžeſche piſchecželuje ſmėkſotajo mēpacžk a milijony hwěſdow ſybo-
lachu ſo i wyſkocze ſtrowjo dele na drēmazy ſwět. Wěr a

pofoj itwórbu tež na wutrobu žamotneho muža štutkowajštej, so bu mntskownje měrnijši. Zemu bu mjehťo wotolo wutroby a do jeho woczow dobyštej so dwě hlyšy.

„Šhto to bēšče? Kajke spodziwne šacžucze w jeho wutrobje? Zemu bēšče, kaž by šynki šhērlušča, čžichu, šwójatu hudžbu, šlyšchal, kotraž w nim šaklincža.“

Wón wot wofna přječž štupi a šebi lampu šašwēczi. Dolho pšched wobrašom žony šteješče, kotryž na ščženje wyšče jeho pulta wišajšče: pšched wobrašom šwojeje njeboheje maczerje a wón se wišej nutroņcžu na nju hladajšče. To bēšče tež žona, dobry jandžel jeho žiwjenja — a kať bēšče wón tajki šašlepjeny a nje-prawy byčž mōhl š tej jenej nješnicžomnej wščitke žōnške šatamacž.

Wón škōncžnje šwēczi hašny a šo š měrej poda, ale španje nješšindže. Šatle na ranje wušny a jako jeho potom škōncžko budžešče, džēšče pšches jeho dušchu dopomnjecze na šōn, kotryž jemu wutrobu se škōdkej radošcžu pšelnješče a jeho woli pošledni naštorč š roššudej da.

V.

Wo durje čžēšle Šonicha šo škapajšče, a hdyž šo wotwoła, wošebny knjes se šlotymi nawoczemi šastupi. „Šomhaj Wōh! Ššym tu prawje pola čžēšle Šonicha?“

„Tak je, luby šnježe!“ něchtō se štoła wotmolwi. „Š šim mam čžecž? — Njedžiwajcže, šo šedžo wōštanu, mojej nošy —“

„Derje, derje!“ praji žušy bjes tym, šo jeho woczzi pruhuju pšches šštwu šhwatajščtej. „Ša šym šekar a čžu ša wami hladacž, dofelž šym wo waščej šhorōšcži šlyšchal.“

Bohuwēr njedowērliwy na žušeho pohlada. „Ššmēm šo praščecž, ščtō je wam to prajiš?“

„To je wšcho jene“, šekar džēšče. „Došcž, ja wēm, šo šekaršče pomožy potřebacže — šo šcže jeje dolho došcž parowal.“

„To je prawje“, šdychowajšče Bohuwēr. „Wot teho čžaša, šo pošladniza ša šhorņch ša mije wjazy njeplacži, šebi wot žaneho šekarja žadacž njemōžu, šo ščtyri ššhody wyšoko še mui šhodži.“

„Šekarjo š kliniki (darmotny wuštaw ša šhudņch šhorņch) darmo šhodža“, žušy wotmolwi.

Bohuwēr džiwuje hladajšče. „Šaj š tym, šž šu jako pošpěry potřebni šapšani. Bohu budž džat, tak daloko hišcže nješšmy. Ša to šo šašža poštara.“

„Kotra šašža?“

„Šaju džowka.“

„Tak! Šdže wona je a ščto čžini?“

„Wona žonjaze škōbuki wuščiwa.“

„Ma dobru šašlužbu?“

„D haj, šama ša šo by pšchelēcž mōhla, ale šwojeju šarščejju šobu ščžiwicž, tak daloko njedōšaha. Duž šdřbješče tež wot nalutowanņch tolerjow bracž, a hdyž bēchu wšchē, je šamo pšches nozy džēlała. Šso wē, na ščhodu šwojeju woczow, pšchetož poštarým wašchnju šo hišcže nješhodžēšče, wopušči njebēščtej hišcže — — —“

„Mužo!“ šo poroťuju š loža šawōla. „Šy to tola prajičž nješmēšch, wona je tebi šakajala!“

„Ščto je šakajala?“ šo knjes woprašča. „Wščaf ničžo njeprawe njeje.“

„Wōh šwarnuj, našča šašža a něščto njeprawe čžinicž. Šadšcho by šebi pošť wotrubla“, Šonichowa praji.

„Mō, duž mi šmērōm ššewtej“, proščēšče žušy. „Ša džē to niťomu njepraju.“

Wón to tak š wutroby wupraji, šo wona ša njeprawe mēješče, jemu něščto šamjelcžecž. A duž dha praji: „Šdnyž čžecže je šam ša šo ššowacž, čžu wam prajičž. Wona mēješče tajke řjane dolhe wlošy. Šdnyž jejna šašlužba wjazy došahacž nječhašče a nalutowane bēšče šo tež minylo, je šebi wopušči wotřēlała a pšchedala.“

Žušy najpředy na žonu a potom na muža pohlada wšchōn pšcheklapjeny, potom praji wōn: „A potom je š druhemu ščhla a tōn je jej ša druhu pšchu jejneho čžēla 50 ščēšnakow šaplacžil.“

Nētko šo tej štarej čžlowjekaj wščej džiwajščtej, ščto ma to řēfacž. (Škōncženje.)

Bismarłowe narodniny.

Wjēč Bismarł, šaložēř němšeho šhēžōřštwā, štwōricžel němšēje jednoty, mōžny, rycžēřški wōdžēř naščich poštitšich naležnojčōw pšches telko lēt, wōbēndže 1. šapřēje t. l. w šwojim mērny m šydle w Friedrichsruhe šwōj 80 lētny narodny džēř. Nētk drje je šo wōn na wumjēnt pošal a nima wjazy žaneho

džēla na wōdženju štatnejē šōdže. Ale hišcže džēnša je jeho mjeno najcžēřnišče a najšrašnišče domach w wōtžny m kraju a wončach w wutraju. Hišcže džēnša bija pšchi tutym mjēne wyšoko wutroby wšchēch wōtčzinow. Wščaf njemōženy šapōmnicž, ščtož je wōn ša našch lud čžinił. Njeje mōžno, to jow š šrotšim dowupřacž. Š šwōju a š wōhenjom je wōn našču jednotu šromadže ššhowal. Mōžny a bojany pola wšchēch nješščecželow je wōn našch wōtžny kraj čžinił. Tak dolho hacž wōn hišcže wotežki wyšōteje pošitiki w rukōmaj džeržēšče, bē došcž, jenož jeho mjeno mjēnowacž a nješščecželjo ššchepōtachu. Wōbōdřjēny š najšōhatšchim duchōm, š wōtřym rošōmōm, š najšrašnišchim pošnacžōm čžlowjekōw, š mōžnej řēčžniwošcžu, řunje tak Bohu pošaty a šlubofo pošōžny kaž šhōbly pšched čžlowjekami, lubōšcže hōdny, mišy a dobročžiwny w wōbšhadu pšchi wščej řēšniwošcži šwončōwneho poštupanja: tak šteji wōn nam pšched woczōmaj a je živy w naščich džakōwnņch wutrobach. Nješščecželow došcž drje je wōn mēł a ma jich hišcže džēnš. Šako pošjatt najšōřšēje hašby a najšōřšniščeho njedžaka na pošōmničōw pššindže wōbšamknjenje nēčžniščeho šhēžōroweho šejma, kotryž je šapōwjedžil jemu š narodnemu dnjej šwoje pščecža wuprajičž. Našch luby šhēžōř je wjēčej Bismarłej na tole hašibne wōšjēwjenje hnydom štegrafowal:

Waščej wyšōfošcži wupraju šwoje najšlubošče rošnjēmdřēnje na řunje pššijatym wōbšamknjenju šhēžōroweho šejma. To šame je došpōlnje napsčecžiwne šacžucžam wšchēch němšich wjēčōw a jich ludōw.

Šaj tak šo ma. Tež našch luby šerbški lud njebudže šo pšches jene čžucž mōž š tajšimi njedžakny m šapřerjēmi Bismarłōwého ššutka. Wēda nam, šo šdřbjachny tajki šejm wiđcēč w 25. lēcže wōbščacža šjednocženého šhēžōřštwā! Čžim šōřšči nješščecželōjo šo maja, čžim mōžnišcho a lēpje čžemny mš je šwojim šhēžōřōm wjēčej šwōj najnutřnišči džat wuprajičž. Tež šerbški lud wē, šo mōže jenož wōbščacž a řēčcž hromadže šwišuju š mōžnym šhēžōřštwōm. Šdnyž budže žyła Němška 1. šapř. šo Bohu džakōwacž, šo je wōn nam tajšeho muža daril, hdyž budže tōnle džēř pola naš jako wulki narodny džēř šwječēny, hdyž budža se wšchēch džēłow šemje pščecželjo šhēžōřštwā šwoje daru, šwoje pščecža a pošštwy ša ščēdžiwža Bismarł pššinišcž, dha nječa šerbški lud tež š dala ščacž. Še šahōřjēny mš wutrobami wjēšēliwy šo tež tajšeho knješa a poššymy Boha šnješa wo mērny wončhōd žiwjenja, wo šbōžny nutššhōd do tamneho žiwjenja ša naščeho nješapōmniteho Bismarłā. Pšchede wšchēm dajcže nam na tutym dnju šo wōbnowicž š šwērnej lubōšcži š wōtžnemu krajej. Njēch je a wōštanje nam Bismarł ššōte napřšmo šwērnojčē š naščim wjēčam, lubōšcž a pošluščnosč š naščim knježerjam. Šaž pola njeho tak njēch tež řēka pola naš: Wōtžny kraj wyšče wščeho. Wōn je wo naščich šobušrajanach nēhdy řjane šłowo prajił. Njēch je wērne a šo wot naš wšchēch nanajšwērnišcho dopjelni:

Njebojimy šo niťoho na šwēcze, ššiba Boha teho šnješa!

Bismarłowy šonfirmaziški ščpruch.

Narodninam wjēčha Bismarłā džē řunje tak wažny džēř w jeho žiwjenju předy, 31. mērza, na kotrymž bu tehdy ōta š Bismarł pšched nētk 65 lētami šonfirmirowany. Wo Bismarłōwym šonfirmaziškim ščpruchu pošwēda šuperintendent Šank w Špřšfu, předy na žřřwi šwjateje Trojizy w Šarlinje, ššēdowaze: Šas w šapōčatku lēta 1880 praji mi šhēžōrowy šanzler, šo je w žřřwi šwjateje Trojizy šwōj ššēčēřški ššub wōbnowil. Šso jeho wopraščach hacž wōn hišcže šwōj šonfirmaziški ščpruch wē. „Šaj, wōn wotmolwi, „ščtož wy čžinicže, to čžinicže temu šnješej a niž čžlowjekam.“ Njeje wērno, lēpšče šłowo njemōžēšče mi šobu date byčž. — Domach to šwojemu štaremu ššibētarej pošwēdach. Šōn poštasče w štarņch šapřšach šonfirmāndōw a namaka tam woprawdže mjeno „ōta š Bismarł“ a džēšče: „Pššichōdny 31. mērza je šo řunje 50 lēt minylo; duž šdřbjeli poš prawōm Bismarłej jubilejški šonfirmaziški ščpruch pošacž; ščtō wē, hacž ma wōn hišcže tōn šary. Šrajēne, čžinjēne. Šonfirmaziške wopřšmo bu napřšane, hōřčach na nim Ššleiermacherōwy wōbras, to bē přēdať, šž bē jeho šonfirmirowal, špody ščpruch Šol. 3, 23: „A wššitko, ščtož čžinicže, to čžinicže radži š wutrobu, jako temu šnješej a niž jako čžlowjekam.“ Šlano 31. mērza jo řēřščžina šanzlerjej na šlido pošōži. Wona mi potom pošwēdajšče, šo šo wōn njeje na ničim nimale tak wjēšēlił, kaž na tutym pščēšhwatažym ššutnym dopomnjenju na tōnle džēř, na kotřehōž 50 lētne wōčēenje

ko wón njebě na žane wašchnje dopomnił. Žako někotry čaš po tym wječehj Bože wotfajanje dach, wjedžejche wón mje po hwyatocznojezi k swojemu pižansnemu bliđu, na kotrymž bě konfirmazijski schpruch stajeny a džejche: „Ma tola něšto na žebi, hdyž ma jedyn žebi prajicž: 50 lět je žo minyło po tym, jo žy pšched Božim woltarjom šchežeński žlub wobnowił. Ale tón schpruch dyrbi moja žhodžaza hwěšda bycž.

Wěrnoscž biblije, šakitana pšhecžiwjo jeje njepšhecželam.

(Pštracžowanje.)

Historija israelskeho luda wot wróczenja i Babilsteho jastwa hačž do čaša Šhrystusoweho.

My žmy pósnali, kať dobry běšche šapocžatk; ale kónž w Šhrystusowym čašu běšche tón, jo je w ludu prošte šakonške žiwjenje, morwe žluženje, wulka hordošcž a pódla wumyšleneje bojašliwošcže w šwonkownym wobkedžbowanju šakonja tola žyle druhe šmyšlenje, hačž lubošcž k Bohu a k bližšchemu, kotruž šakon žada. Mat. 23, 23. Luf. 14, 1—6. To pšcheměnenje je jara powucžaze ša wšchitke čašy. Po tajkim žamo najšpěšchi porjad žyrtwinskoho žiwjenja, najšpěšche naprawjenja wšchitkich čłowškich wobštejnošcžow k šbožu čłowjeka njewudošaha, njewudošaha, jo wutroba k měrej dońdže. Žena myšl teho dla lěto a bóle pšchezo horžichjo žo hori w žylym ludu:

Nadžija na Měšiaša.

Nadžija, jo Bóh žam pšchindže a na ludu žo žmili (Ezech. 34, 11; Mat. 3, 1; Sach. 14, 9; Žej. 54, 5; Hošea 2, 19), jo wón žwojeho „žalbowaneho“ (po hebr. Měšiaša, po greškej rěcži Šhrystusa) pšcžele, to běšche wot čaša profetow njepowalne žedženje žylyho israelskeho luda. Žyly lud běšche w tej myšli pšches jene: „prjedy lěpje njebudže, doniž Měšiaš njepšchindže.“ Š tym je šarošakonške wutworjenje a rošwiwanje k žwojemu kónzej pšchichlo. Šdyž Šrichojo a Šromžy žami na žwojim pšchibóštwje šadwělowachu a pšched duchownym bankrotom štejachu, běšche Bóh tola israelski lud pšches lěšitotetki dolhe wodženje k temu dowjedł, jo woni jeho w jenej myšli ša najwjšichšeho a jenicžkeho pšchipóšnaja a wot njeho žameho šbože wocžakuja. Šwonkowne pšchibóštwjo žo w Šraelu myšlicž njemóže a kiž by Boha přel, bychu ša hlupeho měli (Ši. 14, 1). Ale wšchak pola čłowjefow šteji, hačž chzedža šnutskownje Božu myšl pšchijecž abo niz. To je wěž žwobody — Bóh wocžehnje, ale njenušuje. Šnutskowne rošžudženje škóncžnje žyle w čłowškej ruzy leži. A duž žo wulka hromada luda pod wodženjom jich najwžazy měšchnikow ša šeniške a šachodne rošžudži. Duchowne a hłubišche myšle Bože žo žyle š boka woštaja. Woni čakaja na krala, kiž by š bójškej wšchedomozu wuhotowany „njepšhecželow“ šbił, „žwój lud“ pak k wulkemu šbožu dowjedł. Tak jeho chzedža a žebi žadaju. Lubi čžitarjo šrošymja, kať woni tymaj žlowomaj „njepšhecželjo“ „lud Boži“ žyle druhe šrošymjenja pšžunu, hačž maja hewať w žwjatym pižmje. — Tuta čželna nadžija na Měšiaša, tuta wumyšlena wěra do powšchitkowneho ženiškeho šboža bjes šnutskowneho wobrocženja wobkneži wjšchich a lud a k temu wjedže, jo žo tón wot žwjateho pižma žlubjeny Měšiaš Boži, jako pšchindže, šacžžnje a šažudži.

Alle tola njeje Bože wocžehnjenje na ludu bjes ploda woštało. Wo tym pšchichodnje.

(Pštracžowanje.)

Běšche pšchipad?

Njewěražy muž, kotruž Bože žlowo šazpiwašche, džějche jumu njedželu do Božeho domu, jo by rjane špěwanje žlyšchal. Po špěwanju chžyšche do předowanja šašo š Božeho doma wotencž. Alle durje bčhu šamknjene. Duž dyržješche žo šašo žynycž. Šo pak Bože žlowo žlyšchal njeby, žebi š wobčmaj rukomaj wušchi džeržejche.

Duž žo jemu mucha na nóž žyđže a jako ju š ruku přjecž honješche, runje š klětki žlowa žlyšchěšche: „Šchtóž ma wušchi k pošluchanju, tón pošluchaj!“ Tu žo jemu džiwno šdašche, kať by to ša njeho prajene bylo. Wón tež druhu ruku wot wucha přjecž wša. A wón pošluchašche a pošluchajche a žlyšchěšche

hrimanje šakonja a wječelu powješcž ewangelija a předowanje emu tať k wutrobje džějche, jo bu drugi čłowjef.

Běšche to pšchipad, jo žo jemu mucha na nóž žyny?

Šastojuńš i kraja, kiž njeje ženje kemšchi žhodžil, měješche ras njedželu w měsčže šiel něšto wobštaracž. Wokolo 2 hodž. popoldnju jeho pučž nimo žyrtwje, š duchom žalbowaneho, žlawneho předarja Šlawša Šarnša wjedžešche a runje žo žhětro dešchcžik hiečž šapocža. Wón běšche nušowany, do žyrtwje šastupicž, jo by š najmjeńšcha pod žuchim byl. Runje Šarnš předowacž šapocža. Žyly pošluchašche; dešchcžik pšhesta, ale wón dele njekhwatašche. Pšchezo bliže žo k klětžy čžičchčžesche a na předowanje hačž do kónža pošluchašche. Njewěražy běšche šastupil a wěražy džějche šašo won; a wón žebi dale na wobštaranki njemyšlešche, ale žo domoj poda a žebi pšchedewša, jo chže drugi čłowjef bycž.

Běšche to pšchipad, jo žo runje tehdy dešchcžik džějche?

Młoda, wječela šeršchčžinka Gallizia džějche we wšchj młodošnej rjanošcži najrjeńšcho šwoblekana do džiwadla. Tam ju štara duchathora žona šetka a šawola: „Šaj, knježnicžka, jeno šo njeby žana hela byla!“ To žlowo bu Boži hłóšž ša jejnu dušchu a přeni naštorť k wobrocženju.

Běšche to pšchipad, jo žónška šeršchčžinku šetka? Běšche pšchipad, jo wona runje to žlowo rěcžejche?

Nječ jo njewěra pšchipad mjenuje, my dwórškemu předarjej Šrommelej pšchihlošujemy, kiž praji, jo njeje drugi pšchipad, žhiba tón, wo kotrymž Mat. 6, 33 pižane šteji: „Pštajcže najprjedy Bože kraleštwjo a jeho prawdošcž; dha budže wam to wšchitko pšchidate.“

Ma pučž hotowy.

Žako rjekši Šan Šuniades Šorwinus k swojemu kónzej žo bližejche, jeho duchowny napomina, jo by žwój dom wobštaral a k šbožnemu kónzej žo hotowal. Šorwinus wotmolwi: „To je hubjeny, njerošomny čłowjef, kotruž chže žebi to hačž k swojemu kónzej ššhowacž, hđžež jemu žmjertna nuša žaneje žhwile wžazy k temu njewoštaji. Bohu budž džak, do tajkich njerodnych ja nje-žlyšcham! Štajwjetšchi džel možeho žiwjenja pšchebych w žmjertnych štrachach, teho dla žym žo hižo dawno na moju pošlednu hodžinu pšchihotowal!“

Wošjewjenje.

Š hłuboko hnutej wutrobu mam wšchěm lubym pšhecželam našchich šopjentow wošjewicž, jo 1. hapreje t. l. dla žwojeho pšchě-žyđenja do Meran-a w Tyrolškej jako šarať tamneje ewangelškeje wošady šamolwitu redakžiju šložu. Ššym žo š wulkej wječelošcžu na tutym šlutku wobdželil a jenicžy to wotpošladanje měl, jo by š šopjentami žerbštemu ludu to date bylo, šchtož drusy hižo dawno maja: pobožne, powucžaze a šwječelaze njedželške nowiny. Bohu temu Šnjesej budž džak, jo je žo šlutkej derje poradžicž dať! Redakžiju wot nětka knjes šarať **Gólcž** w Budyšchinku na žo wojmje a š luboščžiwje žlubjenym pomžhanjom knješow šararjom **Šencžki** w Wochošach a **Wrošata** w Dychwaldže dale pomjedže. Duž božemje, wy wšchitzy lubi pšhecželwo! Woštańcže žwěru pšchi žwojim lubym Ššerbowštwje a pšchi žwojej štarej žerbškej pobožnošcži. Ššo nadžiju, jo budu š dalokoho pošdnja lubym Ššerbam tu druhdy tež hišchcže wo tym a tamnym pižacž a tať šwajšť, kiž naš šjednocži, šđeržecž móž. Bóh luby Šnjesh roššwěcž štajnje a pšchezo žwoje woblicžo nad lubowanym žerbškim ludom!

Dr. Š. Selle, šarať.

„Pomhaj Bóh“ je wot nětka niz jenož pola knješow duchownych, ale tež we wšchěch pšchědawańjach „Ššerb. Nowin“ na wšach a w Budyšchinje doštacž. **Ma šchtwórcž lěta** placži wón **40 np.**, jenotliwe čžikla žo po **4 np.** pšchedawaju.

Womhaj Bóh!

Číslo 14.
7. haprleje.

Četník 5.
1895.

Serbske njeđzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždu kobotu w Smolerjez tnhicziščejetni w Budyschinje a su tam dostacž sa sčtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

Palmarum.

Lut. 23, 28: „Jesuž so wobroczi k nim, a džesche: Wy džowki i Jerusalema, njeplacžce psche mnje, ale placžce kame na so, a na swoje džeczi.“

„Njeplakaj!“ tak pschwoła tón Anjes wudowje w Mainje, ko:raž wo swojeho jenicžteho syna žarowasche. Njeplakaj! S tym troschtowazym słowom wšchudžom spróžnym a wobcžeženym dušam so pschibližuje. A hdžez jo praji, to hote słowo a hubjennj troscht njeje, ale wone pschindže kaž baliam na wutrobu a slyšy swotrěwa. Jenicžki krócz je tón Anjes prajik: „Placžce.“ To je w našim tekstje.

S Jerusalema teho sbóžnika na Golgatha wjedu. Jeho hlowa je wot czerwojteje króny roškata. Wón tichepoze pod cžežkim kšizom. Duž jeho něichto žonow wohlada. Wone kraworbiteho muža derje snaja. Pschetož wón je 3 lěta po kraju wokolo cžahnył a jim wjele dobrotow cžinił. Ssnano je jim tež w khorosčzi pomhał, jich džecžatka na klinje poměł. Někto wón cžerpi — a to tak cžishe. Duž je kobjuzelnošč sapschimmje, wone plakaja. — W hodžinach stysknošče a nusy, kšlyow a žarowanja nam kobjuzelnošč drubich derje cžini. Wona kaž kšlónčzne kšwětko psches mrocžatki so kšwěczi a kšlabe možy sašo pschlyni. Sslyšy kobjuzelnošče we woczomaj pscheczela nam lubosnišcho napscheczimo kšwěcža hač hwěsdy i njebj. Wone su wěsčje tež Jesužkej derje cžinile. — Šisheče dženkša cžerpsjenje a wumrjecze našeho Anjese Jesuža wjele kšlyow kobjuzelnošče namaka. Našche džeczi historiju jeho cžerpsjenja se srudnej wutrobu kšlyšcha, wone plakaja. Wjele cžlowjekow w cžerpsjenju Jesužowym powšchittowne

cžerpsjenje cžlowjestwa a swoje horjo woplakuje. Wšchitto tajke žarowanje je dobre a my so tajkich kšlyow hańbowacž njetrebamy; ale prawe kšlyšy hisheče njejsu. To móža kšlyšy bycž, kotrež hnydom wusthnu, hdžy sašo kšlónčžo iskhadža.

Tak tón Anjes tež kšlyšy žonow wobhladuje. „Wy džowki i Jerusalema“, jim pschwoła, „njeplacžce pscho mnje! „Placžce kame na so, a na swoje džeczi!“ Te kšebi wón tež wot naš žada. Kšchiz na Golgatha do kšwěta ishladuje. To jehnyo Bože na nim wišy. Pschajcže so, my lubi kšheščizjenjo, do jeho wopominanja! A hdžy waš hnuje, potom njeplakajcže jeno psche winu cžlowjestwa, njeplacžce jenož psche móž steho na kšwěcže, plakajcže wjele bóle psche móž steho we wami a plakajcže psche winu wašchich wutrobow. Njeplacžce jenož psche pscheradženje Judajchowe, ale tež psche wašchu nješwěrnosč na pscheczimo temu Anjesej. Njeplakajcže jenož psche šapřecze Pschěrowe, al: tež psche to, so isče ewangelijon tak husto psched kšwětom šapřeli. Njeplacžce psche kšhablazy lud, ale psche pološčnošč a liwkošč našchich wutrobow. Plakajcže kšlyšy pokuty, kšlyšy teho žlonika, kšlyšy Marje Madleny Jesužowymaj nobomaj, kšlyšy srudoby Božej, kotraž nacžini k sbóžnoščzi želenje, wo kotrež nitomu žel njeje. K temu žohnuj nam tón Anjes kšwjaty pschtmu cžab, so bychu našche twjerde wutroby pod kšchizom so šmjehečite a našche woczki kšlyšy žórka byle, woplakowacž našch a našcheho žykeho luda hrěch. Šamjen.

Szwjeczzi tšjo kralojo.

(Pofracžowanje.)

3. Solo i khorom.

We žlobje spafche džěczatko,
Wšchěch druhich džěczzi podomstwo,
Eso blyščežu jeho woblicza
Pač płoncžna šwětkošč njeruna.
Ty, Knježe Ješužo,
Bě tuto džěczatko.

Pšichi žlobje knježna štejesche,
Hdže žana jeje runja je?
To macž bě luba džěščžowa,
Kač rošom tole šapšchija?
Ty, Knježe Ješužo,
Bě tuto džěczatko.

Na poli była jandželka
We khorje rjenje šapšchija:
Čžešč Bohu Knješej kóždy čžak!
Nětk čžlowještvo šo w měrje pač!
Ty, Knježe Ješužo,
Bě tuto džěczatko.

VI. W Bethlehemje.

1. khor.

Do Bethlehemema khwata
Mi lubošč wutrobna,
Wot požadanja hnata,
Byčž pola džěczatka.

Mój Knježe a mój Božo,
Ty moje žadanje,
Ty wšcheho šwěta šbožo,
Kač dyrbu witacž čže?

Kiž šy pšches wšchitke lěta,
Tu ležišch w kšudobje,
Ty štworicželo šwěta,
Ty Knježe krašnoščže!

2. Kač mudri džěczatko namakachu a šo k njemu modlachu.

(Deklamazija.)

Pšched Bethlehemom šasta čžah,
Wšcho je štotu bu i wotklad'wane,
Šchtož žane kublow krašnych ma,
A do rynka wšcho šestajane;
A krala šemje powitacž
Eso kralowšy nětk šwoblefachu.
Šchto šady nich bě wohladacž?
Šich wójška tam šo šestupachu.

Kral Melchior, wšchón w šomocže
Ma přeni widžecž krašnoščž Božu,
Najštaršchi přjedy wšchitkich dže,
Eso wóčžto jeho šwěczzi w šbožu.
A drašta namódr blyščežata
Eso Balthasarej k čžělu lěha,
A je škota kaž i wohenja
Mur Kašpar šwoju hłowu šběha.

Tač i čžicha čžahnu pšches měštfo
Do myšlow žyle ponurjeni,
Nětk maju jeho woblicžo
We wěrje widžecž šjednocženi.
Mur mlody jenož khabla šo,
Wicž wutrobu tež čžuje i dobom,
Ach někač njewě kraleštvo
Wón šebi šjenocžicž je žlobom.

A hwěšda, krašna wodžerka,
Šim pšchežo šbožnu wěštoščž dawa,
Ta šteji nětko njehnutu,
Kač tole dha je kšěža prawa?

Hlaj tšěcha štara płomjana
Eso wot nich tu je wuhladała,
Hród kralowšy byčž tole ma?
Tač hwěšda jim je pokafala.

A rucže ródž tač kšudobna
Je wot nich wšchitkich wobšupjena
A i darami hač do wjěrcha
Tež bórny žyle napjelujena;
A hwěšda šwěczzi pšches ščžemny,
A kralojo šo poforjeja,
Móz nowu čžuja pšches žity
A hłowu k šemi pofhileja.

Šchto to pač móže wurěczecž,
Šchto wšcho šu nětko wohladali?
Kač rošom móže šapšchijecž
To, šchtož šu woni namakali?
Ach wóčžto njemóžesche šnješčž
Wšchu wulku krašnoščž wohladanja,
Nětk dawali šu Bohu čžeščž,
Ešej špokojeli požadanja.

We dodžeržanym štwarjenju
A pódla wošola a wola
Tam žóniška šedži pšichi džěščžu,
Eso i kofchom dótku jeho čžola.
Šej pohladajče do wóčžka,
Ta Bohu je šo špodobała,
Je knježna čžišta pőzczžowa,
Kiž muža je šo šdalowała.

A tola Ešyn to jejny je,
Duž jeho šej je wobšchijala,
Móz najwšchšcheho we hnadže
Ta džiwuje ju je wobšklódk'wala.
To čžišta jejna wutroba
A we nej radoščž šwjata Boža
Nam i Božim šłowom wobšwědcžža,
To wurěczecž nam nješamóža.

Kiž draštor wšcheltich šwěczatych,
Kiž kónny wona njepotrjeba,
Kiž pšchow wšcheltich šachodnych,
Šchtož i čžlowjekom šo šobu hrjeba.
Ně tuta Boža njewješta
Wěnz běly wokoło ma hłowu,
A to je jejna njewina;
A hwěšda blyščež jej dawa nowu.

Do róžojteho woblicža
Pač hwěšda džěščžu mišje šwěczzi,
Kiž na macžernym klinje ma
Ešwój pokoj, je, kaž druge džěczzi;
Tam leži jara lubošne,
Tam na nje šu šo šahladali;
Tam mur ma wóčžto wěrjaze,
Tam kolena šu šhibowali.

Esu darow štoro šabnyli
Pšches tajku krašnoščž pšchešłapnjeni;
Šchtož šlužobnik jim poščicži,
Najbližšche, wšachu poščoženi;
Ešej něšchto škota šapšchija
Še šwojej ruku šchědžiwž štary,
Kral drugi wša šej wyrucha,
Kral tšecži horšchež pač pošnu marhy.

Eso knježna škšhila džakowna
A jich pšchepodatym drohim daram,
Duch jejny pošny pokoja
Tač rěczzi: „Šchto šo hiščeže štaram?
Hlaj škota kralej pšchijšłušcha
A wyruch płacži bójštwu jeho,
A marhu šměje do rowa
Klaščž luboščž džakna na morweho.“

Bóh, kral a cžlowjek we šmjerczi:
 Ach potajništvo njerospwětlene!
 Hacz wo tym sčto jim jaspomni?
 Hacz sčto jim było trošymjene?
 Na krala jenož hladaja,
 Eso modla, šdychuja a proscha,
 Eso džiwaja a wješela
 A rucžku mjehku jemu koscha.

3. khor.

A nam witaj, rjany Jezusko,
 Nasch sbóžniko!
 Do rukow dawamy cži šo,
 Najlubšchi Jezusko!

Kak mólcžki šy, tiž Bóh šy šam,
 O džécžatko!
 Kak mólcžki šy ty pschischol k nam,
 O wulki Jezusko!

Kak šhudy ležišch we hródbzi,
 Knjes Jezusko!
 Wšy psches tebje pat bohaczi
 Šsmu, šhudy Jezusko!

(Potracžowanie.)

Woporniwa lubosč.

(Škóncženje.)

„Sčto wy prajicze?“ praschescche šo Bohuwěr hłowu šbėhajo a ruku na wucho šložuju, šo by lėpje šlyšchal.

„Njeje wamaj ničžo prajika?“ šo zušy dale wobhonjowasche. Štary š hłowu tšchabescche „jutšje, nė šajutšišchim, wona džescche a cžekny.“

„Aha, ja rošymju“, tón knjes praji. Potom šo psched stareho Šonicha štupi a jemu ruku da, „waš maja po mėsčze ša šhudnych ludži a tola šcže bohaticchi hacž šebi myšlicže. Wšy wobšedžicže drohi poklad. Ša mam k temu pokladej wošebitu pschihilnosčž a cžyžch — — —“

W tym wokomiknjenju šo durje wotewrichu a Šańža šastupi. Šako knjesa je šlotymi nawocžemi wuhlada, šo štróži. „Knjes doktoro, wy jow? runje pobych pola waš, hđžež bėchu durje šamknjene.“

„Ša šym jow“, wotmolwi lėkar. „Wš je žel, šo šcže pucž podarmo pobyla.“

„Ša wam njerospymju, knjes doktoro.“

„Šnydom jo šhonicže. Ša pschińdžech šebi šub wuprošnyčž, kotryž šym wam šaplacžil.“

Šańža šo wšcha šastróži. „Šón šub džė je hišcže na tym šamym blafu, knjes doktoro!“

„Šam tež njech wostanje“, wotmolwi lėkar. „Šón wutorhnyčž, by šmjercž šchoda bylo! — Wš wšcha džiwna na mnje hladacže, duž cžzu š krotka šo wuprajicž. Moja knježnicžka, ja mam žadanje po wašchim šubje, ale niz po nim šamym, ale po wšchėm druhim, šchtož k temu šlyšcha.“

Šolza bėšche wšcha prosta — pschetož nėtko štejesche psched nowym hudancžkom.

„Wš mi najškerje dorospymila njejšcže, moja knježnicžka“, lėkar dale rėcžescche, „duž cžzu hišcže jasnjšcho rėcžecž: Wš šcže mi wutrobu dobyla, a ja šym pschischol waš wo wašchu ruku prošnyčž.“

W małym rumje wšchitto wocžichny. Najprjedy bėšche šo Šańža wšcha jacžerwjenila, jako bėšche lėkarjowu myšlicžku š daloka jacžula — nėtko wobłėdny a dyrbjesche šo wšcha tšchepotaza štoła pschimnyčž. Štarsčej njewjedžeschtaj šchto.

Lėkar holzy bliže štupi a ju ša ruku pschimny: „Šam je ta wėž nahle pschischla. Šhrabajecže šo a šlyšcže moje šłowa hišcže juntróčž. Čhzecže mi šwoju ruku podacž ša žiwjenje — abo njejšcže šnano wjazy šwobodna?“ naštróženy pschistaji.

„O haj“, wona šaschepa.

Duž lėkar je šwėcžatymaj wocžomaj dale rėcžescche: „Bohu budž džak a šhwalba! Moja knježnicžka, to njeje pschekhwatane rošbudženje mlodeje křwė, kotrež nje k wam wjedže, ja šym šebi to psched Bohom rošpomnil a njechach dlėje cžakacž, šo bych wėštošcže mėl.“

Šańži šlyšy do wocžow štupichu a wona praji: „Ša waš cžescžu, knjes doktoro, ale wy šcže nje tola pschekšapnył. Wš šcže nje hakle nėkotre rajy widžal a lėdy hodžinku šo mnu popowjedal.“

Alle ta hodžinka je došahnyla, wašchu wutrobu pšnacž“, lėkar cžecžo šdychujo wotmolwi. „Eso wė — na to šebi nėtko hakle pomyšlu — wy macže wjele wjetšcže pschicžiny šo nje praschecž: „Sčto cžzecže wote mnje? Wš šcže mi wšchón nješnaty!“

„Ach nė!“ praji Šańža. „Ša mėjach šnydom dowėrjenje k wam, wy bėšcže tajki dobry!“

Šednore šłowa lėkarjej wutrobu hnujachu. Wšon wjedžescche došcž, wšon wjedžescche, šo by to šacžucže jeho wutroby wothłóš namafalo.

Duž holzu ša ruku pschimny a ju štarschimaj dowjedže, kotrajž kaž nėmej tam šedžeschtaj. „Wšój štaj šlyšchalój — šchto prajitaj k temu? Čhzetaj mi tón poklad wostajicž? Čhzetaj mi šwoju džowfu a waju žohnowanje dacž? Ša ju wamaj njewošmu, wšój ju tež dale šobu imėjetaj.“

Šonichowa wšcha tšchepotajšche a šlyšy jej rėcžecž wobarachu. Šlan pak šo šhraba a postaže: „Knjes doktoro, mi šo wšcho wjerczi, ale tak widžu: Wš šo mi tajki nješdacže, kaž byšcže šebi žort š khudymi ludžimi šcžinicž cžył. Wš macže pravo: Šańža je poklad, to mój lėpje wėmoj, hacž móžecže wy to wjedžecž. Alle w Božim njenje wšmicže ju — ja šebi myšlu, šo š wami tež tajka budže kaž š namaj.“

* * *

Wššom njedžel hišcže šwoje džėcžo šthowajšchtaj, potom pat šebi doktor Wolf po nju pschińdže. Alle wopuschčenaj pschi tym wšchėm njebėšchtaj. Šsame š njedžele dyrbjeschtaj pocžakacž, doniž jimaj w doktorowym wobudlenju jštwa pschihotowana njebėšche, hđžež móžeschtaj dale bydlicž.

A knjes doktor šo jeju hańbowal njeje, ale wšon je wšchón hordy na njeju byl, šo bėšchtaj tajke džėcžo wocžahnyłoj — a šchto by hakle wo šwojej žonje prajil: „Moja žona mi njeje krosčika šobu pschinješla a jejnej štarsčej štaj pod tšechu bydlilój, ale tola mam bohatu žonu a š nikim njemėnju.“

Wėrnosčž biblije, šakitana pschecžiwno jeje njepšhecželam.

(Potracžowanie.)

Šłód štutkowanja profetow.

Štutkowanje profetow da w potajnym rjanym plodam šrawicž. Šrunje cžim wjazy šo šwonkowne žyrkwiniške žiwjenje w mornych wašchnjach šhubi, cžim bóle šebi špravne dušche po wopravdžitej duchownej žyrbu žadachu. Wšone namafachu, šchtož pytachu: w pišmje, wošebje w myšlach profetow. „Šalbowany niz k šwonkownej mozy (Šach. 9, 9), ale š duchom Božim (Šef. 61, 1), šo wutrobnu šmilnosčž šwojemu ludej pschinješbu a prawdosčž, wodacže hrėchow a žiwjenje, šo budže šwojeho ducha wulecž (Čzech. 36, 26. 27.) a nowu wutrobu a nowu myšl dacž (Šer. 31, 31), šo budža wšchitzu Boha šnacž, niz šwonkownje š pišmitom šakonja, ale šnutštownje w myšli wutroby, šo budže „kraleštvo Bože“ šo postajicž, to bėšche nadžija profetow. To bėšche nišne a teho šo nadžijeja wot teho, kotryž pschińcž ma jako prawy „šyn Davidowy“, niz š krasneho kralowškeho mėshta Šerufalema, ale š maleho Bethlehema, hđžež David ponižny a šwėrny šwoje šadla pašescche, Wšcha 5, 1; Šef. 9, 1—7; 11, 1. Čžim njenje wopory jako šame šnamjenja hłubje šacžute wutroby špokojicž móžachu k šawdakej hrėchi wodacža (pschir. Šf. 51, 18. 19; Šf. 50, 7—9), cžim móžnišchi šacžišcž je wobras teho (Šef. 53: Šawėšcže wšon nješescche najšche šhorosčže), kotryž najšeho hrėcha dla a psches hrėch šwojeho luda w lubosčzi cžėpi, kotryž šam šwoje žiwjenje ša wopor da a š tym jich wjele hrėchi wujedna, na nėkotrehožkuliz čžinil, runjež je šebi jich mało na cžėpžazeho šbóžnika myšlilo (Šuf. 24, 25—26. 32.)“

Wšecže šu pschi tym tež wołali: „Wotwobrocž wšchu nišu a hubjenštvo“, tak derje kaž dženkša. Alle cžėlna nadžija to njebėšche, ale žedžiwne dowėrjenje k žalbowanemu Božemu, šo by najwjetšchu šchodu, hrėch, njemėr š Bohom, prjecž wšal a wot šnutška won šhory cžasž, šhory cžłowški narod wuhojil. To je nadžija, šaktuž pschi špocžatku noweho šłuba šrjedža w ludu namafamy (to „šwjate šymjo“, wo kotrymž profetojo hušto rėcža Šef. 6, 13), tak pola paštyrjow Bethlehemsčich Šuf. 2., pola rybakow pschi ješorje Genezareth Šan. 1, 37—51, pola Šachariáša, Marje,

Simeona a Hany Luf. 1. a 2. a pola wschittich, kotřiz na wumozenje, na troscht Israelski czakachu. Cžitaj jeno Luf. 1, 46—55 a 68—79: „Khwaleny budž tón Knjes, tón Bóh Israelski; pschetož wón je doma pytal a wumóhl swój lud.“

Cžaf je dopjelny, pschihotowanje stónčene, wón pschiúdze, kiž pschiúcz ma, na kotrehož řu hwótzojo czakali, na kotrehož zyla historija Israelskeho luda pokasuje: „Jesuf, Khrystuf, Boži Ssyn.“

(Wotracžowanje.)

Džerž řo řchiža.

Stóř: Jesufa ja njepuřčežu.

Wot řchiža ja njepuřčežu,
Řichi řchižu řym řakhowany,
Lubořež praji na řchižu:
„Wote mnje řy wobitarany!“
Ja řo jemu dowěrju,
Wot řchiža ja njepuřčežu.

Wot řchiža ja njepuřčežu,
Pod řchižom řo modlicž wufnu,
Řa řchiž wocži řožuju,
Dowěrny psched Boha řtupju:
Jesuf moja nadžija!
Řa twój řchiž řo řpuřčežam ja.

Wot řchiža ja njepuřčežu,
Sbóžna je ta řchižna gmejna;
Řdyž jej mozy pobrachnu,
Řřečzela ma řnjela, řwěrna
Wocži ř njemu posběhnje,
Řdyž ju ř řchižom troschtuje.

Wot řchiža ja njepuřčežu,
Pod řchižom čžu ja teč řblědnyčž,
Řdyž mi wocži wuhafnu,
Řa řchiž móžu ja řo řřhimnyčž:
Jesu, moja lubořež wřcha,
Twój řchiž džeržu twjerdže ja.

Wot řchiža ja njepuřčežu,
Moje dobyče mam ř řchižom,
Ř řwětkořeči řo řřečziřeču,
Pod řchižom ja widžu řižom:
Řdyž džěn řudny nastawa,
Řha du ř řchižom do njebja.

E. S.

Ř konfirmaciji.

Daj, řo by jena řbóžna byla!

W řřerlohnyje w wořadže na kraju ležesche řtara maczěrka 86 lět řtara na řmjercž řhora. Wona da duchowneho řawolacž a řadajře řebi Bože wotřasanje a řohnowanje na pueču do njebjeřteje domišny. Derje řnata w řwjatym piřmjje a řatechizmuřu řnajesche pueč a řčezěřku w čžemnym řmjertnym dole a čžehnjesche řaž tamny řomorňit „wječela řwójju drořu.“ Žako řo ju duchowny ja jejnym řiwjenjom prařšesche, řaf je ř tajřej řbóžnej nadžija pschihčła, powjedajře jemu řčžehowaze: „Řa řym řiřčeže ř njebocžičkemu duchownemu řanej Abrahamej řtrauřej na paczěrje řhodžila a buch wot njeho konfirmirowana. Řař běřche řunje řjecždžefacž paczěrřkich džecži. Wón praji na řonzu řwojeje řecže: „Řch řnjjeze, řich je řunje řjecždžefacž — to je wjele, ale daj, řo bychu wřch řjecždžefacž řbóžne byly! Řeli pak je pschewjele wot řebje řadane, daj řo by polozja řbóžna byla — řjecž a dwazycži! — ale to je řnawo teč řiřčeže wjele: ach, jenož dwanacžo! — o řchto ja praju! — daj řo by jenož jena řbóžna byla. řamjen. To ja njejřym řabyčž mořła, řnjes duchowny. To džesche mi psches wutrobu, jako psched wotřarjom řlecžach, řym Bohu řlubila: „Řa čžu, řechze-li Bóh, ta jena byčž. To je mi psches zyle řiwjenje řchlo a nětř čžu řo teho nadžecž, řo teč řaf budže řacž do řonza mořeho řiwjenja a řo móžu potom mořemu řtaremu duchownemu w njebjeřach prařieč: „Řnjes duchowny, jena je tola řbóžna. — řtary duchowny řtrauř běřche na řčezěřčefacž lět

morwy, wón běřche wumřjel a běřche tola řivy a jeho Abrahama modlitwa njewuřřlyřhena njewořta.

Řchiž Khrystuřowy.

Ludwif XII., řranzowřři řral, mčesche do čžafa řwójeho řralowanja jara wjele njepřečzelow, kotřiz jemu pschezo napřečziwo řtutkowachu. Žako na řtrón řtupi, da mjena řwójich pschescžeharjom napřicaz a řady řoždeho čžorny řchiž řčžinicž. Žako bu to řnate, jeho njepřečzeljo rořčžefachu, dořelž řchiž ja řle pschedřnamjo wobřladachu a řo bojachu, řo řmjercž na nich čžafa. Řle řral, řiz to řřlyřesche, da řich wřcžo řwolacž, řim řnadu lubjo a řjewjo, řo je teho dla řchižřif pschřřtajil, řo by řo pódla řchiža Khrystuřoweho dopomnil a po jeho pschřřladže čžinil, kotřiz je wot řchiža dele řa řwójich njepřečzelow prařřyl a prařil: „Wotče, wodař jim; pschetož woni njewjedža, řchto čžinja!“ Womřřil řebi teč pschezo na řchiž na Golgatha, bješ kotrehož njemóžesč řbožownje řivy byčž a řbóžnje wumřjecž a řčžin řady mjenom twójeho njepřečzela řchiž ř napřřmom: „Wodate“.

Ř rořpominanju.

Budž džecžo ř Jesuřom, potom budžesč ř nim na mudrořčži pschibjeracž.

* * *

Morwřři řacž morwy njemóžesč byčž, a morwřch Khrystuř řiwřch čžini. ř tym by njebóhi řwřřader řřlyřne wutroby troschtowal.

* * *

„Njebój řo.“ To řłowo řteji 300 řwěč w bibliji.

* * *

Wěra je wocžto, ř kotřymž na řesufa řladamy: řlufe a řřlyřojte wocžto je teč wocžto. Wěra je řuka, ř kotřejž Khrystuřa řapřřimnjemy: řřepotaza řuka je teč řuka. Wěra je ta noha, kotřaž např ř řesufej donjeře: řhora noha je teč noha; řchtož pomalku pschřúdze, teč pschřúdze. —

* * *

Řřesčžijan w řwojej wěře njejmč řladacž na to „řaf?“ ale na to „řchto?“ řchto džerži twója wěra? řesufa. Řaf jeho džerži? řřłabje. Řicžo wo to, jeno řo řesufa džerži; řesuf řbóžnořeč njje položil do twójeho pschřimnjena, ale do teho řapřřimnjeneho, kotřiz je Khrystuř. W řebi řy ty pschezo řłaby, w Khrystuřu pak řtajuje řřlyř. —

Wěra řo tam řapocžnje, řdžež rořom pschestanje a řady njewč. —

Božemje!

Wěřeče čžinju po mřřli wřchittich lubnych čžitarjom a pschecželow našeho „Řomhaj Bóh“, řdyž lubemu řaložerřej a dořalnemu řamolwitemu ředaktorej našeho řopjena, řnjesej řararřej dr. Selli, našch najwutrobnřři džaf řa jeho lubořčžiwje řřowowanje, ř kotřymž je w lubořčži řa našch luby řerbřři lud dželal na tutym řpiřku, kotřiz čže našch lud řđeržecž pomhacž w pobožnořčži a řřesčžijanřřim řiwjenju, prařieč. „Luby bratřje! mi je řel, řo dyrbju řo wot řebje dželicž pschi naju wážnym džele, řdyž je nětřo našche „řopjeno“ do pjataho lětnita řařtupilo, ale byčž dyrbi. řón řnjes řohnuj řebje teč dale na nowym poli twójeho řtutkowanja w dalokim kraju! Wotřař našchemu „Řomhaj Bóh“ w dalokofčži břřřto ře řwojej řerbřřej wutrobu, řo móřli řo ř radořčžu prařje řuřto na řłodže twójeho ducha dale natwaricž! Božemje!“

Ř. Gólcž, řarar w Budyřřhinku.

„Řomhaj Bóh“ je wot nětřa niz jenož pola řnjesow duchownřch, ale teč we wřchčch pschewawarňjach „řřerb. řlowin“ na wřach a w Budyřřinje dořtacž. Řa řchtwóřčž lěta řlacži wón 40 řp., jenottliwe čžřřła řo po 4 řp. pschedawaju.

Womhaj Bóh!

Czisko 15.
14. haprleje.

Łétnik 5.
1895.

Szerebiske njeđzelske łopjenka.

Wudawaju ƙo kóždy ƙobotu w Szmolerskej knihicizšcjetni w Budyschinje a ƙu tam dostacž sa sčtwórtlétnu pšchedplatu 40 np.

Jutry.

Mark. 16, 4: „A jako tam pohladachu, pytnychu wone, so tón kamjeń wotwaleny bē.“

Jutrowne wjekele dženka w wutrobach wschitkich wěrjazych kšesczijanow bydli. Wjekele swonja jutrowne swony, wjekele spěwaja jutrowne kherlusche, wjekele pschipowjedaja jutrowne kherlusche, haj ƙamo stwórbja ƙo ƙobu wjekele, ptacžki ƙo t nam wróczywšchi ƙwoje rjane kherluschi sanoschujja.

Tež my, moji lubi kšesczijenjo, chzemy ƙo wjekelelicž. Bójcže, dźijmy i pobožnymi zónstimi t rowej horjestanjeneho a ƙlyschmy wulku dobyčeriku powjesčž fěrschty žiwjenja: „Šmjerčž je pózřeta do dobyčja. Šmjerčž, hdže je tvoje žahadło? Hela, hdže je tvoje dobyčje?“ My njetrjebamy wonjazych wězow nakupowacž a czěło teho Anjesa žalbowacž, pschetož wón je žiwny a knježi do wěcznosčje. My ƙo tež bojašni kaž tamne praschecž njetrjebamy: „Šchtó budže nam tón kamjeń wot rowowych durjow wotwalicž.“ Pschetož kamjeń je hižo wotwaleny. Tón ƙylnišchi je rnhel ƙmjerčže roslamał a durje wušbėhnył. Wobhladajmy ƙebi tón wotwaleny kamjeń w ƙwětle jutrowneho ƙlónčja.

Wón je pomnik Božeho wodženja. Czichi pjatt myšlachu ƙebi czi njepschecželjo, so maja dobyčje. Tón Anjes bėsche na kšicž pschibity, wón bėsche wumrjel a ležesche w rowje. A na jeho row bėchu czežki kamjeń položili a jón sašnglowali a wojakow tam na stražu stajili. Wěrnosčž bėsche po ƙacžu poczišcžena, prawdosčž pohrjebana. Ale hlaj, kažte jutrowne dobyčje Anjesowe!

Semja sarži, sygel ƙo rosleni, kamjeń na boł sleczi a wojazy ƙo wschė nastróža a t semi padnu. Tón Anjes Jesuř pak wundže jako fěrschta žiwjenja. Wótž je ƙyna šbudžik. Džiwne wodženje Bože! Hladajo na wotwalny kamjeń ƙo jemu tež sa nasch cžař doměrju. Dženka drje ƙo tež šda, kaž bychu Anjesowi njepschecželjo dobyčje dostacž móhli. Wjele luda je jim pschipadnyło. Wona je žalóšna wuczba, kotraž cžłowjeka šticžo a wěru a ƙwědomnje bajku cžini. Pschezo bóle a bóle ƙo w naschim cžařu cžini. Š daloka je hižo hrimanje ƙlyschecž. Šchtó budže? Wotwalny kamjeń wot Jesuřoweho rowa nam praji. W ƙwojim cžařu tón Anjes ƙam tu na bitwišcžu budže. A šchtóžkuliž pschecžimo njemu rěcža a cžinja, nicžo jim njepomha, tón Anjes wostanje dobyčer.

Wotwaleny kamjeń wot rowa Jesuřoweho je pošledni kamjeń ua twar doƙonjaneho horjestacžja. My wěrime, so je nař Anjes Jesuř wot hrěchow wumohł. Šdy by pak w rowje wostał, šchtó by wuczisčžil naschu hrěschnu winu? Šchtó by nam móž dał rjećasny hrěcha roslamacž? Šhrystuř niz, pschetož wón by ƙam wopor hrěcha był. Wón potom njebył to jehnjo Bože, kotrež hrěchi ƙwěta nješe. Wón potom njebył nasch ƙrednik a wyschšchi mēschnik. Jeho krej nař potom njemohła wumycž wot nascheje hrěschneje winy, pschetož wona by była ƙama krej cžłowškeho martrarja. Ale nětko je Šhrystuř horjestanył wot mownych. Nětko je nasche wumóženje doƙonjał. Nětko mamy wujednanje sa nasche hrěchi, kotrež je Bóh pschijał. To wobšwědcžuje wotwaleny kamjeń. Pschetož wón je pošledni kamjeń na twar nascheho wumóženja.

A wón je róžkny kamjen zyrkwje. Brěni křesćijanski křezor da wyšce rowa křystužoweho krašnu zyrkej natwaric a jej zyrkej šwjateho rowa narjekny. Ale žyłe křesćijanstwo njeje ničo druhe, křiba zyrkej šwjateho rowa. Tón kamjen, kotryž šu čžěšlojo sačžišli, je šo róžkny kamjen šezimil. Pohladajče na japošchtolow: šhto je jich tajkich šmužitnych šezimil? Wšyšlicze šebi, jena wučžba, myšl, myšlicze šebi, šo by tajka šwět pšchewinyla? Albo myšlicze šebi, šo bychu šo čži mužojo ša bajtu křjudowacž a moricž dali? Albo myšlicze šebi, šo by našcha zyrkej dženzka hšjčeže stejala, hdyž by na křiwym podložku stejala, hdy by na pšš natwarjena byla, kotryž šu někotři jebalojo šwětej bjes wocži čžišli. Doščž š tym: Šesuf křystuž je woprawdže horjestanyl. Tón wšty podawł šu šwjecži japošchtoli kaž wulku škalu do šchumjazeho ludoweho morja čžišli. Šchtž šo wo njón štorčži, tón budže šo rošraščž, na kohož pak wón padnje, teho budže wón rošmjačž. Tak je, tak budže hacž do kónza dnjom.

Škónčžnje je wotwaleny kamjen šaložkny kamjen našcheho wobnowjenja. Šsřjedža w kraju šmjercže je móž wěčžneho žiwjenja. Ty ju w historiji zyrkwje wohladajš. Šak hušto bu zyrkej wot šuroweje šwětnje mozy šwjafana. Ale kžždy křoč w njej bydlaza móž rowowe ryhelo a rječžajš rošpušny a š nowej mlodoštnje mozu poštanje. Ty tu móž pošnajesch w škufkach, kotrež stej křesćijanstwa wěra a luboščž došonjalej. Ty pošnajesch ju w šmužitocži wěřžajnych, we wutrajnoščži mišjonarow, w ponižoščži diakonišow. Wšyšlicž šebi šuano, šo by tajka žiwjenška móž š wěry do nekajkeho morweho pšchincž mohla? Ně, žiwjenje wukhadža jenož wot žiweho. Podaj šo, luby křesćijano, š čžěkom a dušchu do lubeho šnjesa Šesom křysta a hladaj, hacž tež mozy wěčžneho žiwjenja w šebi nješacžnje. Ty šo modliš, a wón je tebi bliško a dawa tebi šhrobloščž š wojowanju pšchecžiwu hrěchej. Ty šlyšiš jeho šłowa, a wutroba šo tebi hori w luboščži, w nutroščži a radoščži. Ty plataš, a wón šo š tebi pšchibližuje a šlyš šwotrěwa a tebje trošhtuje. Ty čžujesch, šo šo šmjercž š tebi bliži a tola šu hotowy š wumrjecžu. Šaj šawěrnje, wón je živy. Wotwaleny kamjen je šaložkny kamjen twojeho wobnowjenja š šwjatemu žiwjenju templej. Šutry šu! Šamjen je přjecž! Tón šnjesh je horjestanyl! Šalleluja. Wjšel šo, wjšel šo, křesćijanstwo.

Šwjecži ššjo kralojo.

VII. Wucžel do Šgyptowštej.

1. šhor.

Šhto, Šmarja, nahle šbėhaš šo,
Ša ruzy šwjate džěčžatko?
Šhto pšdla štupaš, Šosese,
Šhto bjes šastacža čžeri čže?

D čžekajtaj do žufoby,
Mjšecž tudy šaka šurowy!
Wšchak jandžel wamaj prajil je:
„Šso w nozy na pucž podajče!“

Pšches hory, doły šhwatataj,
Šo došahudloj žušy kraj
A wukhowaloj džěčžatko
Ša žyłe hrěščne čžlowjestwo.

2. Šak Šosef š džěščžom a š Šmarju čžěka.

(Šeklamazija.)

Nětk kralojo šo wrěčžichu,
Móž někotra bė bjes hwěšdy
A w domje maja šašo čžmu,
A nim šandže jandžel šnjeshowy,
Tón pohlada pak na šnježnu,
Pak š njeje šašo na šynka,
Šiž leži w šłódkim špinkanju,
Šynt nanej šyncži do wucha:

Čžeká rucže do Šgyptowštej!
Šam wostań, duž čže njewolam!
Wšmi macž a džěčžo šobu šej!
Šerodašch čže jo moricž wam.
A Šosef špizy jandžela
Tež stejšo widži pšched šobu,
A na měščže tež wotucža
A š Šmarju štaže š čžěkanju.

A š ródže wššla, wobšedla
A šnježnu šadži na njeho,
Tež šłoto kralow šobu wša
A šwjate Šože džěčžatko,
Šiž na macžernym šlinje špi,
Wón wššla wjedže ša hušdu;
Šduž šłónzo ranšche šašwěčži,
Šha bėchu hižo pšches mjeshu.

Šdyž Šosef bėšče š džěščžom čžeknyl,
Šso šlyšy hěcke pšcheliwaja,
Šak bė profeta Šoži rjeknyl,
A macžerje šo napłataja;
Šsřjedž šboža šwoje džěčžo čžěšcha,
Duž na rukomaj jim jo morja,
Š jich młokom jeho křwej šo měšcha
A wutroby šu polne horja.

A hdyž bė žane pšchepuščžene?
Tak lubošnje hacž na nich hlada,
Bu wot jich mjecža šahubjene
A žana nješplacžesche huada.
A druhe hladajo na nana
Šta šajyl škoro wotwřajany;
Tež na nje padže šmjertna rana,
Mjšecž š jeho křwju bu wopanzany.

Ša horach šłóš bu šašlyšchany
A wjele ššoržby, wjele placža,
Šuch Šahelony naštržžany
Šo horach jara štyšny křacža.
Dacž trošhtowacž šo nočže wo nje,
Šk šahadžachu je wšchittimi;
Šwon džěščžom mojim, šmjertny šwonje!
Aš won je š nimi, won je š nimi!

Šsu žalošnje pak kónzowali
Šerodašchowi šlužobnižy,
Wšchak prawe nješžu namakali,
Šim š rukow čžeknylo je špizy;
Šyčž měšesche we tutym lěčže
Wot nješkrašnikom pšchepuščžene;
Ša druhe čžerpjenje a mřěče
Bu tuto džěčžo wostajene.

3. šhor.

Šyšch šo šemja šelena,
Wjšeršchi pak šo pokhilejče,
Šelenje šo pšchibližejče,
Šladacž, šhto tu pšchihadža!
Šwětki šhelchi rošputajče,
Wón najrješšchu pšcheshčžerajče!
Ščžejče, ščžejče, radoščž mějče!
Macžer wam šo bliži š džěščžom.

Štacžki w haju šelenym,
Šehrawajče š šchidlešchami,
Šaspěwajče š jandželkami
Š hłóšom křašnje šlincžatym!
Wěšiki pak poduwajče,
Š haložkami šercžłow hrajče,
Š šaha dujče, šiščžo hnujče!
Macžer š džěščžom čžehnje nimo.

Štacžki, šhtomy, wěšiki,
Šošakujče š šelenjemi,
Čžesče rjenje š ščěrlyšchemi
Džěčžo, hewak wotucži!
Špěwy pak jo kolebaja,
Šwěty džěčžo čžesčičž maja;
Šestawajče, šawššajče
Džěščžu nětk na jeho pucžu!

(Šotracžowanje.)

Wón wumrje sa naß.

Młody muž wabjemy psches stoto Kaliforniiskeje so na pucz nastaji, so by w wufhwalenym kraju swoje sbože spytal; wótzny kraj, swoju młodu mandželiku a swoje jeniczte džeczo wón wopuschjezi a hacz runje bu jemu czežo, so wot swojeju lubuju dželicz, so tola nadziješche, so móžetaj bórsy po nim do bohateho kraja sa nim pschiucz, hdyž bēšche namakał, sčtož pytašche. Ale hlaj, njedzele, haj mēžazy so minychu a wonaj domach podarmo na woczatanu powjesez czašajstaj; wón bēšche so w swojej nadziji ijebal, — tola skónczije po dolhim czašanjju list dóndže: „Pšchiúdz-taj!“ Snydom wotjedžestaj do dalokeho kraja; wonaj staj na lódzi, kiž jeju tam wjese. Najwjetschi džel pucza je nimo. Duž je na lódzi pšchecz styskniwe wólanje: „Woheń.“ Wschitzu horje na lódz khwataja. Wschitzu so prózujaj, woheń hajchecz, tola podarmo! Woheń so dale rosschēri, strach je czim wjetšchi, dokelž je półver na lódzi a ja krótki czaš dyrbi woheń t njemu dóncz — a potom dyrbi lódz rosbuchnycz. Čzolny so dale puschca, so bychu ludži t brjohej dowjesle. Wschitzu so do nich czišchca, ale wone so tola male a móža jenož malu džel ludži so bu wjacz. Jedny čzolm po druhim wotjedže a so jažo wróczy a hnydom so jažo polne, a tola hišchce wschitzu wufhowani njejsu. Strach pschibywa — o kak dolho traje tym wbohim na lódzi czaš, prjedy hacz so čzolm jažo wróczy. A tola tež tón krócz wschitzu ruma njenamataja — pošledni čzolm wotjedže, ja něotre mješchimy dyrbi lódz rosbuchnycz. Zona t lódze sawola:

„Budžeže šmilni, wšnicže hišchce mje a moje džeczo so bu!“

„To móžno njeje“, so wotmolwi.

Wona wola, prošy.

„A nuš hišchce jeneho!“ jažo praja, „ale jenož jeneho.“

„Duž wona swoje džeczo hišchce junkrócz t wutrobje stlóczi, so wofschca a je do čzolma poda prajo: „Mój šyno, hdyž t twojemu nanaj pschiúdzestaj, praj jemu, so šym ja sa tebe wumrjela!“

Čzolm wotjedže, wón hišchce daloko wot lódze njeje — žalostny hrivot — šwērna maczerne wutroba wjazy nješkapa.

Hdyž je hižo hrēšneho čłowjeka lubošč wjazy tajka wulka, kak wjele wjetšca je lubošč swojateho Šyna Božeho, jako ja naß wumrje, runjež wo žanym hrēchu nicžo njewjedžestche.

Jutry.

Synczeže swony horjestacza!
Klinczeže šhērl'sche jutrowne!
Semju jutrn'na roža macza,
Jesuf živy t rowa dže.

Horjestanył dobyčersty,
Njepšcheczela pobil je,
Šwoje sbože wujednarižy
Dawa swojim pscheczelnje.

Krašnje psche wšcho čłowške šdacze
Žohnowanje wudžela:
Jesu, psches twoj' horjestacze
Šhotujesch nam njebeša.

Hdyž my ležimy we rowje,
Kaž ty, Jesu, ležal šy,
Ty naß šbudž po twojim šlowje,
Wjedž na šwjedžen jutrowny!

G. S.

Jutrowna wēra.

W ludu je tu a tam pobožna wēra živa, wošebje na kraju, so jutrowniczku rano šhadžaze šlóczo w radošči nad horjestaczom teho šbóznika rejwa. To je, runjež so nasche šdacze pschi tym moli, jara krašna myšl, kiž šwēdči wo pobožnej myšli nascheho luda na kraju. Nlano sahe nan je swojimi džeczimi na hórku stupa, so bychu šebi wot tam šhadženje šlóczo wobhladali. Tam steja pódlá nana, kotryž ma najmješche na rukomaj czašajo na rjany wofomik, kotryž dyrbi jim krašny napohlad poškiciz. Krašche šera na krašchim njeju to město pokajaja, hdyž so šlóczo pschedobdže a wschitlich wóczy so tam wobročene. Šwonkowne kolešo to šjewi a wschitzu sawyšlaja; — hišchce něšto mješchimow a šlóczo we wšchej rjanošči na njeju steji, ništo wóczka njewotwobročzi a hlaj! wone šapocžije škakacz; woni to jašnje pošnaja a wješele džeczi so dowopišacz njeda.

Nan pak jich powučzi so je šnjes Jesuf na jutrownym ranju t čžmneho rowa štanl a so je nad tym wješele po žlym šchecžijanstwje, so šamo šlóczo so so bu wješeli. Tak so wacžnosč swojateho jutrowneho šwjedženja do młodeje wutroby plódzi, a Bohu budž džal! so tak je, pschetož pobožne wučžy, kiž so mladym dušam šajchžepja, twjerdže težazy wóštanu a so w pošdžichim žiwjenju t wulkim žohnowanjom.

Dwaj bratraj, buraj w wješzy Ufermarkškeje, kotrajž bēšchtaj šebi pscheco dobray bytoj, do šwady pschiúdzestaj, jedny šebi myšlesche, so je bratr wjetšche herbstwo hacz wón dostal, duž so wón drugeho šdalowasche. Wjes tym so léto pominy. Pošlednju jutrowniczku bēšchtaj hišchce t džeczimi hromadže na šhadženje šlóczo hladaloj, wot teho czaša wjazy hromadže pschischloj nje bēšchtaj. To bēšche šrudny czaš byl, a rad bēšchtaj so šažo pschemēničoj, ale ništo njechajšche přenju kroczel čžinicž.

Šso pobožneho wšchija džeržo džeczom jutrowniczku „rejwanje šlóczo“ pokajacz, so tón jedny se swojimi malymi na hórku swojeje jahrody poda, hdyž by hewal tež tón drugi se swojimi džeczimi pschischol. Wón šebi na njeho myšlesche a so njemēny prašesche: „Hacz tež pschiúdzje? šmēje tež žadanje so šjednacž, kaž ty!“ Haj wón pschiúdzje, a jeho ta šama myšl čžerjesche. Šje wšcheho rozščžowanja šebi „dobre ranje!“ prajišchtaj a nje pscheczelstwa bēšche šonž. Wonaj hromadže powjedajstaj, kaž njebēšchtaj ženje njepšcheczelaj bytoj. A jako hromadže domoj džestaj, bēšchtej šame sbože a šlóczo šwētko w jeju wutrobomaj. Wonaj tón dženi na dwójake wšchije jutry šwjecžestaj, niž jenož horjestacze teho šbóznika, pschetož něšto druge bēšche hišchce w nimaj horjestanył: štara, čžopka bratrowšca lubošč, kotrajž bēšche w wutrobomaj šacžmita byla, tón mēr, po kotrymž bēšchtaj šebi wobaj w čžichim tak wutrobnje žadaloj.

Hdyž dopoldnja hromadže w Božim domje šedžestaj, jako hromadže t hlubošče wutroby jutrowne šhērlušche šapewaschtaj, rjane šlowa w nimaj wofšloša namakachu: „Wješel so, wješel so, šchecžijanstwo!“

Šsmjercž je pošrjeta do dobyčža.

Kaž dobyčersti wjetč, kiž pschiúdzje jemu pschihotowany trón wobšnycz, wot swojeho luda t wškanjom powitanu, tak nimale čžehnje tón šnjes Jesuf do města Šerušalema. Tak je jich tež wjele tych, kiž Šosianna wofachu, myšlilo, bjes nimi jeho wučžomnižy, kiž bēchu jeho plašanje na to krašne město, jeho prjedy prajenje jeho wumrječža po šdaczu žyle šapomnili. Ale jenož malo dnjow a wschitko so pschemēni. Mēsto wulkotneho wšstupjenja psched šhromadžemym ludom w polnošči mozy jeho nóžny šhód do Gethšemane. Mēsto kralowškeje króny w Žionškim hrodže to powyščenje na šchizju na Golgatha. Šawērnje, ščtož je to so bu wohladał, tón dyrbjesche wšchón hnuty byčž pod čžezju tych podawšow. Ale to, ščtož tamnych šrudnych čžinjesch, to naß wjazy njerudži — tamna myšl, kotrajž so w tych šlowach teju wučžomnikow na puczju do Emmauša wupraji: „Wš so nadžachmy, wón budže Šraela wumóž.“

Ščtož jim so šonž wšcheje nadzije šda, to je nam twjerdy šaložł wšcheje wēry a nadzije. Šapowštol Šawol pschipowjeda Šhryštufša teho šchizowaneho jako tu šbóžku móž a mudrošč, psches kotruž je tež to, ščtož naß pod jeho šchizom dele šlóczi, pschewinjene, šahojene a do wješela pschewobročene. Duž šwjecžimy čžichi pjatl w šhutnej čžichošči, ale w tajšej čžichošči, kotrajž móž dawa a w kotrejž našhonimy:

„Šsmjercž je pošrjeta do dobyčža.“

Najrješchi šnježe Jesu!

A indistemu pošlócžerjej jedny dženi bohatty šendželčan pschiúdzje a jemu šwóžbnju pychu swojeje maczerje pschijesche, kotrajž bēšche t luteho šloteho. Š njeje dyrbjesche so Boža martra lečž, kotrajž bēšche sa mišionštu žyršej poštajena. Hdyž bēšche drohe šloto pschewažene, so dželo šapocža a rjenje wuwjedže. Nětko Božu martru na wahu položichu, so bychu čžezkoti pruhowali. Duž mištr t naštróženjom namaka, so bēšche čžezšca, hacz prjedawšca pycha. Njemóžešche šebi bohatty knjes lohko myšlicž, so je t lečžu město dobreho šlota něšto hubješche wjal? Mištr swojich pomoznikow sawola a so prašesche, ščto je t temu šlotu něšto pschicžinič? Ništo nicžo njewjedžesche. Wučžomny pak, šchecženy Šindu, t šemi hladasche a mištr na njeho šahrima: „Ščto šy čžinič?“ Tón šlowu pošbēhny a praji: „Nč, ja mējach štary šloty, tón šym šradžu do tychle čžišnył.“

„Čžeho dla by to čžinił?“

„Ja čžych“, wotmolwi hólz i jašnymaj woczomaj, „ja čžych, so dyrbi mój sbóžnik hiščeže rjeńšchi byč.“

„A ty mój kšheščžijano, nještaji tebje tamny hólz do haniby? dži a čžin tež něščto ja twojeho sbóžnika, kiž je wišhitko ja tebje čžinił!“

Ššym-li wot tebje ja stupil!

Zako w lécze 1675 i wójwodu Janom Surjom Meklenburgskim k kónzej džejche, da řebi džei do řwojeje řmjercze řwojeho dwórřkeho předarja řawolacz, so by jemu řwjate wotřafanje wu- džělil. Po tym, so bėřche jemu wodacze hřěchow přchipowjedał, čžyřche duchowny hiščeže řčtucžku wuřpěwacz: „Ššym-li wot tebje ja stupil“; duž přchetorže jehw mřejazy wjeřch a praji: „Daježe mi tu řčtucžku řpěwacz.“ Se řtyknyemaj rukomaj a woczł k njeřbu řloženej řpěwajřche wón:

„Ššym-li wot tebje ja stupil,
Dha řo jařo namařam:
Wiřhař twój Ššym nař droho kupil
Je a i tobu řjednal řam.
Ja tu winu njeřapru,
Hnady pař řo trořčtuju;
Ta je wjetřcha dyžli hřěchi,
Š kotrymž njeřbu žane řmėchi.

Ma to wužiwařche řwjate wotřafanje. Potom hiščeže k řwojemu řpowjednemu wótzej praji: „Zako hólczez bėch, řwój katechizmuř wufnyř, tón ja hiščeže řabył njeřřym, tež te řłowa niž: „Hdžež je wodacze hřěchow, tam je tež žiwjenje a řbóžnořč.“ Mėtko řym wot Boha wodacze hřěchow dořtal, teho dla mian tež žiwjenje a řbóžnořč a na to čžzu řbóžnje wumřjecž. A tař je jehw duřcha tež w tej řamej nozy w mėře wotřal čžahnyła.

Řnježe, hdže džejch?

W Romje řteji mała žyrkwicžka, kotraž řěřa: Domine, quo vadis? t. r. Řnježe, hdže džejch. Wona je, kař rjana řtawiřna powjeda, na tym mėřtnje natwarřena, hdžež bėřche nařch řbóžnik japořčtoła Pėtra řetkał. Tón japořčtoł čžyřche hórřej a řalořnej řmjercži čžefnyč, k kotřejž bėřche wotřudženy. Šatrašazy řtrach bėřche jehw řapřihjał kař tehdom na dworje wyřchřěheho mėřchnika. Wón hiščeže nječajřche čžwilepolnu řmjercž wumřjecž. Wón čžefny i Roma, so by řo hřožařeho přchěřčėhanja řmimyl. A hlař, duzy po pucžu, jařo řam je řobu wojowařche, a na dolhe, řwėrne džėlo řpominařche, kotřejž bėřche čžinił řnano podarmo a na tu hanibu, njeđakownořč a hidjenje, kotřejž jemu nariřchěčžiwu řtupařche, pořny řo na kamjen a přchikry řebi woblicžo i rukomaj. Zako řařo horje pohlada, nje wobhłada řchėre mřóčzele wyřche řo a bjeř nimi tam a jow hřwėřdžicžki, — wón hładařche do druhich njebjeř, do wóčžka polneho lubořče a řhutnořče, kotřejž pohladanje tař derje řnajěřche. Kał bėřche mőžno tele pohladnjenje lubořče jenož wofomil řabyčž? A polny řtracha řo woprařcha ponižnje: „Domine, quo vadis? Řnježe, hdže džejch?“ Tón Řnjeř wotmolwi: „Ja du do Roma, Pėtre, řo drugi křóčž řchžžowacz dačž!“ Ma to pořtany japořčtoł a řo wřóčži řwoju pořtajenu matrašřku řmjercž na řchžžu čžepicž.

Te doły w řchěřčžijaniřkim žiwjenju řu huřto huřke a čžėmne a tón najhužřchi a naječėmniřchi je řmjertny dol. Tež Řnjeřowy wučomnik přchezo do přėdka njeřrocži jařo rječėř. A tym dwanačze dyrbjeřche tón Řnjeř wjazy hacz jedny křóčž prajicž: „O wy mał- wėrni, wy hłupeje a lėneje wutrobny!“ Hdžž wot nutřka bojořč a wot wotřach bėđjenje hřořytej, je wučomnikam Řhryřtuřowym huřto huřko a řtyřko. Ale tařke čžazy řu tež najřbóžniřche, přchetož tehdom naruwřnjemy prajicž: „Dha wiřhař wotřanu ja řtajnje přchi tebi; hdyž ja jeno tebje mam, dha ja njeřodžu wo njebjeřa a wo řemju.“ „Ja řym wėřty“, praji Pawoł, „so ani řmjercž ani žiwjenje, ani jandžel ani wjeřchowřtowo, ani mőz, ani nėčžřiřche ani přchichodne, ani wyřkoře ani hłuboře, ani žane druge řtworjenje nař njemőže džėlicž, wot lubořče Bohėje, kotraž je w Řhryřtuřu řeřuřu, nařchim Řnjeřu.“ Řij Wóřřařowy dyři na wodu čžėřwjeneho morja, so iřraelfke džėčži ře řuchimi nohami přchėř nje přchėřdžechu. Řij dobreho pařtryja pař je hiščeže wjele mőžniřchi hacz Wóřřařowy řij. Řij Řhryřtuřowy je řamo řmjercž pobil. Přchėd řmjertnym dołom mőže tež najřłabřcha duřcha řylna byčž; dohycžėř nad

řmjercžu dže přjedy, kiž je řmjercži řahadło wotłemil a heli to dohycže wřal. Šchtož w žiwjenju jehw řnaję, tón řmėje jehw tež w wumřjecžu přchi řebi, jařo teho na wėčžne řwėrneho pařtryja, kotřž ničžo wot teho njeřhubi, řchtož jemu tón Wótž dał je.

E. S.

Ja řo njeħańbuju ewangelija.

Rom. 1, 16. 17.

Šso njeħańbuju ewangelija,
Mőz Božu we nim namařamy,
Řam wėra twjerdu wėřtořčž podawa,
Šo řbóžnořč přchėř njón dořtanjemy!
Řařch Řnjeř je we nim řwėtko wėrnořče,
Řam řwėta mudrořčž řchtođžicž njemőže.

Šso njeħańbuju ewangelija,
Řjeř nje wėra řo na nař řłobi,
We nim nam prawdořčž budže řjewjena,
Přchėř njón nam řeřuř njeřbo lubi,
Wón je nařch wodžėř, duž přchėř njeřo,
Dže duřcha do wjeřhela wėčžneho.

Šso njeħańbuju ewangelija,
Řjeř řmjertna mőz nař přta pobicž;
Hdyž njeřpřchėčžel řo hacz k nam přchėłama,
Wdy njeřbudžemy brónje řłožicž
A hdyž ře řanicženjom hřořny nam,
Dha wėra mőžniřcha je hacz wón řam.

Šso njeħańbuju ewangelija,
A řteřny twjerdže, džeržny řwėru;
Wy pomoznika mamy řeřuřa,
Přchėř njeřo mamy prawu wėru
Řch řdžerž nař řeřu, k twojim njebjeřam
Řař wjedž ty k řebi řam a k Wótžej tam.

E. S.

Řř pucže k domjazemu řbožu.

W řtarym čžazy bėřche mudry a duřchny muž. Prawa mudrořčž džerži řo Bohėje wuřdy. Ale hola řwėtna mudrořčž wije řo na leřčž a přchėřlepanořčž, kotraž je přchėd Bohom hřořnořčž, dořelž řobuřchěřčžijanam čžernjow plodži. Womy muž pař bėřche přchi wřchej mudrořčži tež dobry čžłowjeř, lubowařche Bohė řłowo a řhodžěřche po Bohu lubej řchčžėžžy. Šo by hiščeže wjetřchje mudrořčž nabył, modleřche řo řwėru wo to, Wóh čžył jemu řjewicž, kař řo hořpodarřtowo najřprawniřcho řarjaduje, tař so by woprawdžite řbože w domje był. Šehw modlitwa bu wuřřlyřchana. Wofni pokaja řo jemu džiwne řjewjenje.

Tole wiđjenje je potom w powučžazyřch řuiřach napřřane a powjeda nam tařle:

Tróžny řo mi ředža. Šsony řččchowachu ja řobu, a w kőž- dym řonje pokaja řo jandžel. W přėnim wohładanju njebjeřkeho wobudlerja wiđžach, kotřž kłeczžo ruzy k njeřbu řbėħařche a řo horzo modleřche: „Řnježe, Boho, dař nam dženiřa wiřchėdneho řhłėba!“

Tež w druhim řonje mėřach njebjeřkeho ducha přchėd woczomaj. Tón bė i motřku a kopajřche tař pilnje, so jemu pót i čžola řóřleřche. Potom wodyřchnyřchłi řjeřny i čžičha: „W pocže řwo- jehw woblicža dyrbiřch řo žiwicž!“

Zako tutón drugi řón řo miny, ředža řo mi řecži, jařo jandžela mi pokajuju. Tón te wukopane koruřčtowe řuiřchi do řchłė řeřbėrawřchłi řjeřny: „Šchtož řo mařřich drobów nahromadži a řo pėřnje nalutuje, teho budže napořłedku wulka řepřiza!“ To wuřbėħnyřchłi, džejche wón te řuiřchi do teho domu donjeřčž, hdžež bėchų i byđłom čži wřchitzy řřjo jandželjo, kotřž tam i čžičej towarřchnořčžu lubje wobřhadžachų.

Š teho řjewjenja řym tyřhle wučebow nabył: Čžzeřch-li, so by w domje řjane řbože kčžėlo, dyrbiřch řpěwacz, potom džėlacž, hromadžicž a lutowacz a řbyřkow njeřanjehacz. Ale to hiščeže polnje njedořaha. Woprawdžite domřke řbože řebi wyřche teho žada, so řo kař jandželjo i lubořču a řnjeřłiwnořčžu w řwořich domach wobřimamy.

Womhaj Bóh!

Czisko 16.
21. haprleje.

Četnik 5.
1895.

Serbske nježelske kopjenka.

Wudawaju so kóždu sobotu w Školerjez knihičišczetni w Budyschinje a šu tam dostacž sa šchtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

Quasimodogeniti.

Jan. 6, 16: „Dobre wam je, so ja tam du.“

To słowo, kotrež dženša wopomnimy, je jara krótko słowo, ale słowo wěcneho žiwjenja. To je słowo, kotrež kaž swonjenje i njebješ klinczi, so srudna wutroba wješela a njeměrna měrna bywa. To je słowo, kotrež so kaž hwěšda na njeju nascheho žiwjenja šwěczi, so so na nej dohladacž njemóžesch. To je słowo kaž balsam na franjenu wutrobu, so so sahaji. Ach so by nam so tež krepka i poknošče a se žohnowanja teho słowa dženša dostała!

Je wječor do hórkeho čerpenja a wumrjecza. Tón sbóžnik so se šwojimi wučomnikami rosrěcjuje, hdyž so na pucž do sáhrody Gethsemane hotuje. Wučomnizy šu sastróženi. Bichetož woni i erta teho mischtra tu srudnu powješč blyšcha, kotraž jim jeho šmjercž pschpowjeda. Woni jo sapschijecž njemóža, so dyrbi so jim tón, kotryž je psches tři lěta i nimi w najnutrničim towaštwje žimy byt, wsacž. Woni jo sapschijecž njemóža, so tón, kotryž je so jako kral šwojeho luda šjewit, na kralowski trón w Jerusaleme njestupi, ale na trón kšizja na hórzy Golgatha. S tym so zyle twarjenje jich semskich nadžijow hromadze špnyje. S tym rosběhnu wschitte rjane šony wo semskim kraleštwje Meksiaša a jich wěra kaž pošyczene štwjelzo padnje. Ešto i nimi budže, hdyž wón wjazy pola nich njebudže? Woni šu blisko widžazy w šwojim pošnaczu. Tón Anjes běsche jim prajil: Ja bych wam hišče wjele prajicž mět, ale wy jo šnjescž njemóžecze. Woni běchu tak khdži na lubošči k njemu. Psched krót-

kim běchu so hišče wurěcžowali, šchtó je najwjetšchi bjes nimi. Woni běchu tak šlabi we wěrje. Wy małowěrní, wón jim praji. Njebudža woni šwjadnyč kaž wutorjene šhtomiki, hdyž wón wot nich póhdže?

Tón knjes Jesuš šebi hinaš myšli. Dobre wam je, so ja tam du, praji wón. Drje je jeho pucž do Gethsemane bolostny pucž a jeho pucž na Golgatha krawny martraški pucž. Ale njewěmy my, so je runje psches tón pucž tón Anjes nasche wumóženje wot hrěcha, šmjercze a čzerta wuskutkował? Wón je naschich pschestupjenjow dla franjeny a naschich hrěchow dla šbity. Wón je šwjasaný so bychmy my wot šwjaska hrěchow wotwjasaní byli. Wón je wot Boha wopusčženy, so my nihdy wopusčženi njebyli. Wón je do šmjercze schoł, so bychmy my w mozy jeho sašlužby se šmjercze hrěcha k žiwjenju a k Bohu so pschecžišczeli. Wón je do krašnosče sašchol a na trón majestosče we wyškosčži so šydnul, so by nam město pschihotował we wóžnym domje, so bychmy junu i nim a i Wóžom šjednocženi wěcžnu njebjesku radosč wužili. Njeběsche po tajkim dobre, so wón tam džěsche? — Tež hdyž na wučomnikow hladamy, pošnajemy, kaž derje sa nich běsche, so tam džěsche. Tak buch se wischeje čželneje sechernosče wutorhneni. S mozu horjestanjeného wóžwjení woni pschestachu so semskim šonom pschewostajicž. Se šwabych wozow buch pastyrjo, kiž wjelkej šmėrom na pschecžiwu džěchu. Jako tón Anjes jich wjazy kaž džěči sa ruku njewjedžsche, nawuknychu šami khdžicž. Wobhladajče šebi Šetra šwjatki, wobhladajče šebi Šetra a Jana psched wyškej radu — a pschirunacze i tym,

kajzy prjedy bėchu a praježe, hačz dobre sa nich njebėšche, jo tón Anjes tam džėšche.

„Wone je dobre.“ To słowo dženska hišcheže plačzi w dole šylow. Nan je wumrjel. Wón je domoj schoł k swojemu njebjestemu Wótzej. Srubni, wopušcheženi a jawostajeni steja bjes rady a bjes pomogy. Ale hlaj, psches pokhoštanje Bože nowy duch do doma saczehnje. Prjedy bėchu bjes starošče žiwi, nětko šu khatnišchi w žiwjenju. Prjedy bėchu hušto njejnješlivi, nětko pať je jich nuša hromadže swjedła. Prjedy bėchu lėni, nětko šu džėlawi. Kóždy swoje mozy napina. Macz nawuknje šo modlicz, nutrišcho hačz prjedy. Esyn nawuknje džėlacz pilnišcho hačz prjedy. Šo něčim měr a społojnosč do doma saczehnjetej a na fónzu šwojich pučow šwójbni k džakom a je šylsami praja: Nam bėšche dobre, šo nan tam džėšche. — Njeje hušto tať, lubi šcheježijeno? Nam šo derje na šemi džėšche a my bėchmy w lóhkomyšlenošči žiwi w šhróbloščzi našeje hordošče, w dowěrjenju na našu móz. Duž wichor frudoby sadu. Wšhitke šwėczki našeje mudroščže hafnychu. Wšhitke tšechu čėlneje sachodnoščže buchu wotkryte. Wšhitke hlubiny našeje wutroby buchu šjawne, my jašnje widžachmy, kajzy bėchmy: hubjeni kšudži šlepi a našy. Našcha mudroščz bėšche bludnička, našcha prawdoščz dodžeržana kšėzka, našche žiwjenje šame ničšo. Duž šebi po něščto lėpšchim žadachmy. My šo sa šwėtkom rosladachmy, kotrež by aam hišcheže šwėczko, hdyž něž šmjereče pschińdže. My podpjeru pytachmy, kotraž nam tež wostanje, hdyž wichor horja pschińdže. My pytachmy troscht, kiž nas troschtuje, hdyž stróžele wėcznoščže hroža. Bohu budž džak, my šmy jón namafali pschi wotewrjenym rowje horjestanjeneho šbóznika. Nětko džakowni a wješeli wróčšo hladamy na to, šchtož šmy pschebyli a wušnajemy: „Nam bėšche dobre!“

Šchtož čžini Bóh wscho dobre je;
Ja pschi tym budu wostacž.
A dyrbju-li w tym hubjenštwje.
Kšhiž, šmjereč a žalošč dostacž.
Dha Bóh Anjes čže
Esam šđeržecž mje;
Ja sa Wótza joh' šnaju,
Wšcho do joh' rufi štaju.
Šamjeń.

Šswjeczi tšjo kralojo.

(Škónczenje.)

VIII. Kralow domojwróčzenje a wobroczenje.

1. Khor se šolom po Łuf. 2.

Nėtk pušchežišch, hlaj, wotrocžka šwojeho k mėrom, Anježe; mojej mi woczi widžalej šbóznika stej, kotrehož šhotowal šy psched wšhitkim ludom, šwėtko k roššwėczenju pohanow a kšwalbje twojeho luda Šraelskeho: luda Šraelskeho.

2. Kať šwjeczi tšjo kralojo domoj pschińdžechu a šo wobrocžichu.

(Deklamazija.)

Hdyž kralow bėšche hwėšda jašna
Sa tšmacže dnjow dowjedła,
Eso njebe žana nuša čašna
A žana špróžnosčž sacžula;
Kať pomalku pať nětko džėšche,
Hdyž čzah šo domoj wróčėšche!
Kať k šchidłami šchło prjedy bėšche,
Nėtk šetkachy jich bėdnoščže.

Pať hora psched nimi šo šbėha,
Pať wotewrja šo hlubina,
Pať nahle hačzi špėšchnoščž bėha
Šim rėka trašchna bjes mošta.
Esu šbožownje ju pschekrocžili,
Šich wita šašo pušczina;
Hdžež k bydlam čłowškim pschistupili
Esu, tam šo k nim nješrečža.

Hdžež pať jich šynti někať šnaju,
Hdžež dorėčža šej k ludžimi,
Wo šbožu šwojim powjedaju
A wo tym, šchtož šu widžili;

Šim macžer k džėšezom wopišuju
W najwutrobnišchej lubošči,
A žadoščž horzu wubudžuju,
Hdžež bydla ludžo k čžuczemi.

Tať čžahnu, čžėluje podczėšcheženi,
Na duchu štrošchtni, wješeli
A we wutrobje špokojeni,
Hdyž njewjedro je nad nimi.
Eso duzy róšno njeđčėlachy;
Po dwėmaj haťle lėtomaj
Eso na tu horu podawachu,
Hdžež hwėšda šejšchła bė na kraja.

Tam wjerchom tajkich powołaju
A ludy jich tež sa nimi,
Kiž žadanje po hwėšdže maju,
Šim šjewju džiw najšbóžnišchi.
A ruzy pilnej šjenocžichu,
Dom štacijčž šebi na horu,
Šaj na wjerch hory natwarichu.
Ešej wuradženu modleńju.

Eso pschibohoyo šdalowachu
Šich šwjatnižy nětk noweje,
Na džėczšo mile špominachu,
Kiž šwėczko bė we hwėšdže.
Šim hrošno bė psched pschibohami,
Šich wšhitkich k dobom rošbichu:
„Wšhať džėczatko je nětko k nami
A wobšboža nam wutrobu.“

A na to haťle rošėńdžechu
Eso špschecželeni kralojo,
A měr wot džėčža donješechu
Do kraja kóždy šwojeho.
Šich wutroby pať šawjašane
Bjes šobu štajuje wostachu,
A kóžde lėto docžafane
Wšchėch šhromadži jich k modlenju.

Kať kóždy, hdyž šesthadžachu,
Tež džiwny nowe wjedžichu,
A bjes šobu šej powjedachu,
Kať šyw je šhadžal po kraju,
Nėtk bėšche jim šo položila
Šich šlužba čžežka kralowšta,
A ludy jich jim šahoriša
Bė wėra, luboščž, nadžija.

A lėtom wjele nastupili
A we wėrje šu wostali,
A na horu šo šhromadžili
Kať wjazy dužli tšjeczi.
Štolėtny šchėdžiwz, šeshibnjemy,
Bė nětko kral Arabišti,
Tež murej włóš bė wobčėlony,
W dnjach mlodoščže najčžornišchi.

A jumi šašo pollaťwachu
Psched džėčžowym šo woltarjom
A šady nich šo šestupachu
Šich šyly k ranja k modlenjom.
Wuž zušy štupi psches próh bjes nich,
Eso rošhladujo w šhapalni,
Duch šwjaty k njebjėš duje psches nich,
Šchto jenož ma to na šebi?

Hlaj pošol šem je pschischol k dala,
Kať mužow wucho pošlucha!
Wón pošłany je jim wot krala,
A kaťku powješčž nowu ma?
D krawne k šchija — wotšahicze!
D džiwne k rowa — štanjenje!
D wulzy krašne k njebju — špicže
A powyšchenje kralowške!

Ma dobre powjeſtvo, byw nuſny,
Kiž ſam ſej njeje wumyſlił;
Wón kralowe je wiđzał bluſny,
Se do nich ruku položil,
Čeječ wopokafał bójſtu jemu:
„Mój Anježe a mój Božo ty!“
Mětk wabi: „Ludy, póježe t njemu
Pſches doſtatł jeho ſcheženizy!“

Esó mudri t ſemi poſhilichu
A ſłowu radži wěrjachu
A t wjeſelofcžu wuprajichu:
„Měcz čzemy ſwjatu ſcheženizu.“
A hlaj, jim woltař ſjewi ſwjaty
We blyſhežu ſnamjo ſrědnika;
Sim khěrliſch wyſoſi bu daty,
Tón ſpěwa ſej jich wutroba.

Tať klineži pſches fraje a wody
Wón t Božej wulfej kraſnoſcži,
Kaž pſched létami jumu hody
Se klinežał khěrliſch jandželſki:
„Budž Bohu čzeſč a ſaſpěwanje,
Kiž kraleſtvo ma wěčne ſam!
Budž hnada, měr a ſpodobanje
Ma ſemi wſchitkim narodam!“

3. Skónčny khor.

Gloria in excelsis Deo!

Bohu najwylſchchemu čzeſč budž!
Čłowjekam měr pať a rada!
Wiſcho, ſchtož bu ſkažene pſches hrěch,
Dyrbi nam wobnowicž hnada,
Hela njech ſłobi ſo hněwna,
Stadło ni Anjeſowe ſchežene
Wjedžene t roſpucžow ſwěta
Budže wiſchal ſawěčeže jene.
Bohu najwylſchchemu čzeſč budž!

Ty dyrbiſch ſwjaty džen ſwjecžicž.

Frank Edwards bė ſbožowny muž. Wón dželajſche jako maſchinytwarž w wulfej fabrizy w mēſeže Londonje a ſaſlužowaſche ſebi dobru mſdu, tať ſo mōžeſche je ſwojej malej ſwōjbu derje a bjeſ ſtarofcžow žiwy byčž. Wón mējeſche pobožnu, khmanu, pilnu a lutowazu mandželſku, kotruž t wutrobu lubowaſche. A temu bė Wōh tón Anjeſ jemu dwě džeſcži daril, kiž bēſchtej jeho nadžija a radoſcž. Starſche džečžo bė džeſcžlětna holza, t mjenom Liſa, a druhe bė hōlž, t mjenom Pawoł, kiž bė ſydom lét ſtary. Ma naſchim maſchinytwaržu dopjelnjeſche ſo tať prawje ſłowo ſwja-teho piſma: „Ebōžny je tón, kiž ſo teho Anjeſa boji a na jeho pucžach khodži. Ty budžeſch ſo žiwicž wot tvojich rukow džela, ſbōžny ſy ty, ty maſch ſo derje. Tvoja žona budže jako plōdny winowy pjeńť wokolo twojeje khěže, twoje džečži jako wolijowe haloſy wokolo twojeho blida. Hlaj, tať budže žohnowany tón muž, kiž ſo teho Anjeſa boji“ (Pſ. 128, 1—4). To bė wulke wjeſele, hdyž nan wječzor domoj pſchińdže. Džečži jemu wyſtajo napſchecžiwō khwataſchtej a powjedajchtej jemu, ſchtož bēſchtej wob džen čziniłej a nawulkej. Potom ſedžeſche wječzor žyła ſwōjba wokolo blida ſhromadžena. Nan njetrjebaſche ſwoje wjeſela a wofſchewjenja ſwōnta domu pytačž. Wón ſo roſmolwjeſche je ſwojej ſwērnej mandželſkej, wón hrajaſche je ſwojimaj džeſcžomaj, wón čzitaſche jim prjōdť abo powjedajſche rjane powjedanečka. Tať ſedžachu ſtarſhej a džečži čzicho a ſbožownje hromadže. Potom džeſche nan po ſwoju bibliju a čzitaſche jedyn ſtaw je ſwjateho piſma. Woni ſo hromadže modlachu a podachu ſo potom je ſpokojnej a džaťownej wutrobu t wotpocžintu, ſo bychu drubi džen ſažo t Bohom a t jeho ſwjatym ſłowom ſapocželi.

Najrjeńſcho bė to lubu njedželu. Tehdy njeſhodžeſche nan do fabriki, ale bė žyly džen pola ſwojich lubych. Žyła ſwōjba khodžeſche kemschi a čzerpaſche ſebi t přėdowanja nowu mōž a nowe žohnowanje ſa wſchėdne dny. Džečži t temu wopytaſchtej njedželſtu ſchulu a wjeſeleſchtej ſo hižo žyly tydžeń na to. Hdyž t njeje ſažo domoj pſchińdžeſchtej, powjedajchtej rjane powjedanečka, kotrež bēſchtej w nej čzitałej a blyſchalej a ſchtož bēſchtej hewať tam wulkej. Wobjed, kiž bė tutón džen lěpſchi, hdyžli hewať,

ſłodžeſche potom čzim lěpje. A kať rjenje bēſche haťle popoľdnju. Potom wopuſchcžičſhtaj nan a macž je ſwojimaj džeſcžomaj ſwōj dom, khodžeſchtaj do wullich ſahrodow, kiž ſu w wokolinje mēſta Londona a wofſchewjeſchtaj ſo na čzerſtwnym powėtru. Džečži ſo žyly tydžeń na tutón džen wjeſelichſchtej. A Edwards by ſam huſto t ſwojej žonje prajił: „Haj ſawěčeže, luba njedžela je parla wſchitlich dnjow. Bjeſ njeje by žiwjenje pucžej pſches pucžinu podobne bylo. Tón džen teho Anjeſa pať je jako kraſny Elm ſe ſwojimi dwauacže wodowymi ſtudnjemi a ſe ſwojimi ſydomdžeſcžacž palmowymi ſchtomami“ (2 Mōji. 15, 27), hdyž ſo nēhdy iſraelſke džečži pſchi ſwojim wobcžeženym pucžowanju pſches pucžinu wofſchewichu. Tať dawa nam luba njedžela pſchezo t nowa wofſchewjenje a radoſcž ſa žyly tydžeń. A Bohu temu Anjeſej njemōžemy ſo doſcž ſa to džaťowacž, ſo je wón wbohim čłowjekam tutón džen daril.“ Jeho žona jemu w tym t wutrobu pſchihlado-waſche. Pawoł a Liſa pať džeſchtaj: „Ach nanko, hdy by tola wſchitke dny njedžela byla!“

Haj, Frank Edwards bė ſbožowny muž. Wón to tež derje wjedžeſche, a ſo džaťowaſche lubemu Bohu prawje t wutrobu ſa wiſcho ſbože a žohnowanje, kotrež bė wón jemu wobradžił. Dokelž wón jemu tutu dobrotu ſaſlacžicž njemōžeſche, kotruž na nich čzinjeſche, dha t najmjeńſcha ſo próžowaſche, ſwėru a ſpraw-nje po pucžach ſwojeho Anjeſa khodžicž a jeho ſwjate kaſnje džečžecž. Wón bė pilny, ſwėrny a wuſtojny dželacžer. Wſchitžy, kiž jeho ſmajachu, wjele do njeho džečžachu. S krotka ſdaſche ſo, ſo ničžo t jeho ſbožu njepobrachowaſche.

Toła bōrny dyrbiſche ſo to pſchemēicž. Maſchina ſkōnzowa ſo w fabrizy, hdyž Edwards dželajſche. Dokelž teho dla w fabrizy dale dželacž njemōžachu, bu dželacžerjam pſchitaſane, ju tať rucže hačž mōžno ſažo wuporjedžicž. To trajeſche wjažore dny. Tydžeń džeſche t kōnzej a wuporjedženje njebē hiſcheže hotowe. Ssobotu, jako ſo mſda wuplacži, teho dla nahladowať dželacžer-jami praji: „Wy dyrbicže jutſje ſažo pſchińcž a žyly džen dželacž, ſo by maſchina tať rucže hačž mōžno pſchihotowana byla.“

(Pofracžowanje.)

Wėrnoſcž biblije, ſaſitana pſchecžiwō jeje njepſchecželam.

Jeſuſ Chryſtuſ, Boži Čsyn.

(Pofracžowanje.)

W ſozialdemokratich ſhromadžiſnach je drubdy — niž pſchezo — dobrny porjad, ſo tež hinať ſmyſlenym rēcžecž dadža a na njeho poſlučhaja, ſamo hdyž wo žyrkwi, wo kraleſtweje a wōtžnym kraju powjeda. Ale w tych ſamych ſhromadžiſnach ſo tón porjad t dobom ſhubi a wulka hara ſo ſbėhnje w tym wokomitnjenju, w kotrymž ſo

mjeno Jeſuſ

wupraji. S wotfal to pſchińdže?

Jene hiſcheže. Wſchecženy žid, rēcžnik Rabinowicž juntrōcž piſche: „Sa ſym ſwojemu ludej jeho nahrabnoſcž a druhe hrěchi porokowať, mōj lud ſmėrom woſta. Sa ſym ſwojemu ludej prajił: twōj ſakoń njeje ničžo, twōj Wōh njeje, mōj lud ſmėrom woſta. Zato pať ſwojemu ludej prajach: Jeſuſ je twōj Mēſiaſ, žyly lud wołaſche, kaž bych jemu bjeſ wocži dyril; duž wjedžach: tam je khory blať mojeho luda!“

Sozialdemokratojo a židži dadža ſebi t čzaſami nēſchto tež wot hinať ſmyſlenych prajicž a t nimi ſo rēcži, jene pať njejnjeſu, njenujzy

Jeſuſa.

Wón je jim kaž čzerń w wocžomaj; ſo wolaja, dokelž ſo trjeheni čzija. Eſame jich ſwėdomnje jim wobſwėdčuje, tež hdyž jo tyſaž krōcž pohluſcha, ſo je Jeſuſ Chryſtuſ rōžkny a ſaťožkny kamjeń niž jenož ſcheſcžijaniſtwa, ale tež žyłeho ſwėta; ſo dyrbi čłowjek pať do njeho wėricž a ſo pſches njeho t Bohom wujednacž dacž, ale ſo dyrbi pſchecžiwō njemu wojowacž, doniž njebudže wot njeho roſmjecženy.

Teho dla woni tež bibliju hidža a tež tam myſle pſche-wobrocža, hdyž ſa jich nahladny rēcži. Nadpadne je, kať ſozial-demokratich wōdžeť Bebel w ſwojich knihach žyrkwiniſch wōtžow a Luthera rad ſa ſwėdkow ſwojich nahladow mjenuje, ale kať wón pſches podomne wuprajenja biblije pſchēńdže abo je wopať wuloži. Čžeho dla tajka wotkhiľnoſcž? Dokelž pſchecžiwnižy derje čzija, ſo biblija w najbližichim ſwižowanju t Jeſuſom ſteji. A ſozial-

demokratojo derje wjedza, so budza hafle swojich pschuwizowarjow tehdom do swojich njewerjazych myšlow czahnyč mōz, hdyž dželaczeryjom k temu nawabja, so wjazy bibliju njeczitaja.

Jednory šredk je, kak mōže kōždy wschēdnj schesčijan pōsnacž, hač je biblija wērnočej abo niz. Čitaj w swojej bibliji se sprawnym prasčenjom sa Bohom. To prasčenje, hač je Bōh abo niz, je tola najwadžniše sa kōždeho čłowjeka; pschetož wot njeho čaš a wēcznočej wotwizujetej. Schtož sprawnje njepta, žahadlo w šwēdomnju njebudže: „Sdy by tola wērno bylo, hdyž je tola Bōh!“ W tym mōže jenož čyista wērnočej pomhač. Schtož sprawnje pta a chze wērnočej pošluchacž, niz jenož i rošomom, ale se žiwjenjom a se štukom, tōn sačuje, so psches bibliju mōz na našej dušchi džela, kotraž je wērnočej šama a naš k polnej prawdže dowjedže. Jesuš praji: „Sa šym ta wērnočej. Schtož i wērnočej je, tōn šlyšchi mōj hlōš.“

Teho dla tež schesčijan čakacž njetreba, doniž jemu wēdomnočej njedopofasa, so šu wēzy, kiž w bibliji steja, šo wopravdže psched 1800 stala. Sdyž japoschtol Pawol w Ephesu a Athenje prēduje, telko a telko šwēdkow šobu nima, kotšič mōžachu na to pschibacž, šo bēchu šo te wēzy wopravdže stala, kotrež wo šnjehu Jesušu powjedaje. A hdyž mišionarjo k pohanam džēja, wēdomnošne dopofasma wo wērnočej biblije šobu njeberu, ale woni šhryštuša prēduja. A hdžež je sprawnje šwēdomnje, kotrež wērnočej pošlucha, tōn pōsnaje: Tu je wumožaza wērnočej Boža, šo je moje šwēdomnje psched Bohom šwobodne. Powjesčej wo šhryštušu je a wostanje šama wērnočej.

Alle hdy by šo pschi pschepytowanju tych historijow wupofasalo, šo šo te wēzy stala nješju, potom bēštej šebi wēra a wēdomnočej kručje napšhečživo staloj. Alle tajke „hdy“ je prošne, hole hrajtanje; to šo ženje nještanje, pschetož Bōh, kotrež je šo w šhryštušu šewil, je tōn šamy, kiž štawišny čłowještwa wodži a kiž je čłowjekej rošom dal; diwojaka wērnočej njeje. Wēy wschemu historiskemu pruhowanju ruma wostajimy — wēšo sprawnemu — a wēmy: wschitko pschepytanje budže jenož k temu šlužicž, nam wschelake jenotliwe wēzy lēpje rošjašnicž a powšchitkownje wobkručicž a pošylnicž, schtož kōždy schesčijan tež bjes teho w šwojim šwēdomnju wē,

šo je Jesuš šhryštuš wērnočej.

(Potracžowanje.)

Šti šacžinki jēdže.

Pētni knježa na hrodže mējachu džēcži. Štjo lubi šynkojo bēchu ta wobrada Boža. Šnjeni bē lahodna a šipra, roždžena Draždžanka. Dofelž pak mēješe sa šhudych ludžicžkow šmilnu wutrobu a darniwu ruku, bēšče jej žyła wješ dobra. Teho dla pschējachu tež, šo by jej radočej w dušchi a woblicžu kēžela. Džiwno pak: i rēdka ju nēšajka šrudoba puščeži, hač rijnje mēješe kasčče a šhamory polne, a jeje mandželški bē wubjerny muž.

„Čežo dla? Seje šti hōlcžata bēchu lubojne mlodžiki, ale lahodneho roštu a do woczow blēde kaž powška. To bēšče macžernej wutrobje hluboko žel, a macžerne wōčko pohladowasche mutne na licžka tych blēduščkow. Kasčče radočče budžiče tola ta bohata knjeni na šwojich džēcčoch mēla, budžiču-li jenož štrowe byle. Teho dla dasche jim waricž a pjez, schtož žadachu, šo bychu škerje a lēpje šo šmōžniče. Alle wschē mjaška a pječženki njedachu jim štroweje barby.

Prjedy prajachmy, šo bē knjeni šmilna a darniwa. Nētko pschistajmy: Wona njebēšče i tych nadutych knjenjom, kotrež činija, jako by šhudžinka šmjerdžal. Čašto ju widžachu wješni do šnadnych twarjeničkow štupacž, šo by šo šama dohladala, hdže šnanno nija šo huša, hdže šhori a šhudži wo pomoz šdychuja. Šeno hdžež bē njeroda psched šhēžku, abo psched durjemi šmjecžene njebē, abo hdžež mējachu masane wofna, tam wona nimu šhwatašče.

Daloko wot bēleho hrodu na šamym kōnzu žyšeje wšy steješe hlinjana šhēžka, se šlomu kryta. Bē to šnadna šhalupa, ale wofoko njebē žaneje njerody widžecž. Žane šmjecže njebēchu w durjach a dwōrcžku, kaž pola Masučež šaple, a wobē wofnjeschzy bēštej čyštej.

Tu bēšče šhuda wudowa žywa. Ta mēješe runje jako knjeni, tež štjoch pacholkow, a nimale runeje štaroby, jako čži knježi hōlcžzy. Š tymi šo žiwješe čestnje wot šnadneho pōlka, tež

šhodžesche na knježe dželo i šhwilemi. Šnjeni bēšče tej dušchnej wudowje dobra. Nēhdžtkuli jej teho dla i horjenžu nēšto jēdže pōšla, abo druhdy ju donješe šama.

Šunu štupi i wječora tam do štwicžki. Šunje sa blidkom šedžachu macž a jeje štjo šhlopzy. Wōšrjedža na blidku mējachu šhētru šchlu šajškrēnych bērnow. Šak. te šžyž wschē schtyri do šchllē a je šchllē šhwatachu! Ta knjeni njemōžesche šo nahladacž, kaš te hōlcžata pupolachu. Žako macž štanjšchi wot blida psched knjeni witajo štupi, šanješe ta: „Alle, šipinka, prajče mi tola, kaš je to mōžno, šo tajkale šnadna jēdž tym hōlcžatkam šo takle šuwa? Ša widžu, te bērnny šo nješwēča, jako bychu wjele šačžinka mēle. A kaš je mōžno, šo wam te džēcžatka pschi šnadnušchfej jēdži kaž w šahrodže makožy kēžēja?“

„Ach, moja čječžena knjeni, to žana taš prošna a hlucha jēdž njeje. Šchako ma štj šacžinki!“

„To je žorcžik! Šti šacžinki ma? Šotre to šu?“

„Šnadna knjeni, to ma šo takle. Šrēni šacžink je štrowy hotowy hlōd. Te pacholki hlōdne dočej sa blido pschidu, dofelž durbja mi šhētro do džela pschimacž, kōždy po šwojich mozach. Schtož by do džela njechal, njeby sa blido šmēl. A schtož je šhribjet šhibowal a ruzy napinal, je šo pēšnje wuhlōdnik. A hlōdnyh hubam taš šlodži, byrnje njemēle ničšo hač šucheje huški.“

„Džiwny a tuni to šacžink“, rjekny knjeni. „A šhto je wam k druhemu šacžinkej?“

„Ničšo hač špokojna dušcha. Ša sa lubo wōšmje, njech tež je šchlicžka šhuduschka. Šučneho kufka a knješčeje šhōšchčžinki, kaš by šo to šhrotkam nacžahnyč mōhlo? Šēdma, hdyž k wujej na šermušch bēža abo na šwajate dny, doštanu majsniše dōrtki. Šewal šu psches žyše lēto we wschēdnjajej jēdži. Šjewjedža hinaš, duž šu špokojom a šjedža tež najmjenšchi Boži dar i wješešnym woblicžom. Šlejče, hdyž šu špokojne, šu tež wješele. Šaš jim i Boha tyje!“

„Šaj, moja šipinka, wješele tyče nad nimi widžu. Bōh žohnuj wam dale tajkile šacžink. Alle kotry macže jako šecžki?“

„Najlubscha knjeni, tōn je najlēšchi. Šni kral lēšchego nima. A tola je darmo!“

„Šhto mōhlo to byčž? Ša to šym njemalo wēžipna.“

„To je modlitwa, kotraž i nutrneje wutroby wuhadža. Njeje ta darmo? Šak bychmy mōhli šo hinaš sa blido šydacž a wot blida štawacž, hač i džakom sa Boži dar, a i dowērnej proštwu, šo by jōn njebješki daricžel nam tež žohnowal. Šlejče, hdžež žohnuje Bōh, tam šuchi šhlēb jadriwšcho tyje, hač pječžen a tykanz tym džēcžom, kiž Boha njeproscha, šo by jim to žohnowal. Duž hlejče, milotna knjeni, taš se štrowym hlōdom, se špokojnej dušchu a i nutrneje wutrobu k Bohu ni hōlcžata roštu, kaž prawaki w holi. Džakowano Bohu!“

Tajke šłowa šhudeje wudowy bēchu tej knjeni natwarnu wučžba. Wona je kručje do pomjatka šaja. Njeby nēkotryžtkuli taš wōšebnu knjeni hašba bylo, wot tajkeje šhudžinki duchowny rošpokas bracž? Ša pak šažadži šebi: Šo je krašny rezepš. Šou i Božej pomozu na šwojich blēdušchach špytam! Bōh daj, šo by jim poruno bylo!

Prjedy hač šo lētko pominy, puščežachu jich woblicžka šwōj blēdy nahlad a hladachu štrowe a čerštwe. Še licžka špschichu šo taš, šo bēchu lubojne, kaž šrawjate brušmizy. Š tym šo tež po nēčim šamo tej knjeni tōn napohlad šhubi, kiž bē prjedy taš bluki a mutny. Šež wona naby wješelschego štrowišchego napohlada, k wulkemu wješelu šwojeho mandželšchego knješa. Teho dla šeželesche džakowna knjeni tež pošdžišcho hšchče došhe lēta šipinkež wudowje sa jeje šynkow wjele wobradow se šwojeho hrodu.

„Pomhaj Bōh“ je wot nētki niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wschēch pschēdawašnjach „Ššerb. Šlowin“ na wšach a w Budyšchinje doštacž. Ša šchtwōrcž lēta pšacžki wōn 40 np., jenotliwe čyžka šo po 4 np. pschedawaju.

Womhaj Bóh!

Cizklo 17.
28. haprleje.

Lětnik 5.
1895.

Serbske nježelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Šmolerjez knihiczišcežetni w Budyschinje a so tam dostacž sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 mp.

Misericordias Domini.

Jan. 10, 14: „Ja bym tón dobry pastyr, a snaju šwoje wowzy, a wone mje snaja.“

„Mi by ty njeinaty! takle husto něchtó nikomu rjeknje, hdyž jeho tón tamny, kiž je do nudy pschischoł, wo něčo prošny. Tak dołho, kaž so czi na šwěcže derje dže, so masch tu wscheho došč, tak dołho by wjele druhim derje snaty a masch tu wjele dobrnych pschecželom. Ale počnje teby nusa tšchicž, tehdy njecha cze ničtó wjazny snacz, tehdy wšchelačich ludži doma njenadeńdžeich, hdyž sechzelsch s nimi porěcžecž a jich wo něčo poprošecž. Takle czi woni cžinja, — teby woni lubo nimaja, ale to, šchtož je twoje. Tak dołho, kaž czi wšcho k šbožu dže, džerža so woni k tebi. Wjadnje pak czi twoje šbože, swjadnje czi s nim wšcha jich lubosč a dobra myšl. Pschecželjo w nudy so na šwěcže žadni a rědžny ludžo.“

Nasch luby šbožnik pak wschě šwoje wowzy derje snaje a ma je wschitke lubo. Njedyrbjal tež pastyr šwoje wowzy snacz, pata šwoje kurjotka, nawožjenja šwoju nje-wještu? Haj, sawěrnje, wón mje snaje, ja bym jemu snaty. Nještara so šwět wo mnje, — wón mój šbožnik, šebi je mnu prózu a starosč cžini. Man a macž mje wopuschcžitaj, ale tón šnješ mje k šebi wošnje. To šebi nikomu wurěcžecž njedam, so by wón tajkile pschecžimo nam njebył.

Wón šam, Boži Šsyn, chže mój pastyr byč, duž so jemu wschón podam a so dam wot njeho wjesč, dokelž wěm, so mje tón na prawu selenu pastwu powjedže, mje

k cžekštwěj wodže dowjedže, a so mje wofšchemi se šwojim lubym šłowom, mje šakita pschede wschěj šchodu a mje wobarnuje pschod šlym nješchecželom. Kaž wowcžet šwojemu stadlu do přědka stupa, a jeho stadlo pošlusčne sa nim cžehnje, tak chzu tež ja spochi na teho hladacz, kiž mi do přědka dže se šwojim lubym milym pastyrškim kjom. Wón mje snaje, wě, šchto šebi moja duscha žada, a po cžim so jej stšchcže, wě, kajku šrudobu mam na wutrobje, a pschińdže mje wuspokojicž, wě, kajki bym šlaby a bješ njeho wopuschcženy. A kajku lubosč mi wón štajnje wopokáže! Šsobu sa mnje je so wón dał na kšchiz pschibicž, a sa mnje je wón tam horka w šwojim njebjeskim raju město pschihotował, na kotrěž chže mje junu k šebi domoj dowjesč, hdyž směju tónle mój šemški cžas wotběžany a pschětraty. — Derje nam, so mamy tu tajkeho šnješa sa šwojeho pastyrja!

Ty, nasch luby pastyrjo, šnježe šesu, wottant šam naschěj wuschi so móhli štajnje šlyšchecž, kak ty naš wolašch. Wubudž w naš wschěch twoju lubosč, so chžyli s wješelom na twój wabjaty a napominaški, troschtowaty a powuczazny hlóš pošluchacz. Spožcž, so chžyli štajnje sa tobu kšhodžicž, pschi tebi wostacž a so wot teby nješnucž, dońž naš nješny wudowjedł do wěcžneho žiwjenja. Šamjen.

Ty dyrbišch šwjaty džen šwjecžicž.

(Pofracžowanje.)

Dželacžerjo pschizlubichu. šenož Frank Edwards s hłowu wijesche. Wón šebi na ščecžu kasnju myšlesche: „Ty dyrbišch šwjaty džen šwjecžicž!“ A jemu do myšlow njechasje, so

dyrbjeſche tuta kaſnja dla tuteje maſchiny pſcheſtupjena być. Wón pſchiſtupi teho dla t nahladowarjej a prajeſche t njemu je wſchej poniżnoſcju: „Mój knjeże, jutſje je njeźela!“

„To wem“, wotmolwi muž, „ale maſchyna dyrbi ſo wu- porjedzić.“

„Sa bych waſ proſyl“, džeſche Edwards, „mi njeźełiſte dźeło ſpuſchezić. Mi njeje móžno, tutón dzeń dźełacz.“

„Ně, Franko“, ſnapſcheczimi nahladowať, „ja njemóžu ani jeničteho ſwojich ludži puſchezić. Wy dyrbieže runje tať derje pſchińcz kaſ drusy. Wopomńće, ſo akzijowe towařtwa jutſje dwójnu mřdu ſa to ſaplaczi.“

„Mi je teho źel, mój knjeże“, wotmolwi Frank, „ale ja nje- ſmēm a njemóžu jutſje dźełacz.“

„Cžeho dla niź?“ praſcha ſo jecho nahladowať. Muſne tola je, ſo ſo maſchyna tať rucze hać móžno do rjada ſtaji. A mřda, kotruź móžecze ſebi na to waſchnje ſaſlužicź, wopradowe njeje ſaſpicź.“

„Sa njemóžu a nochžu njeźełu dźełacz“, praji naſch pſcheczel.

„Muſa njeje tať wulka, ſo by naſ nurowala, kaſnju naſcheho Boha pſcheſtupicź. Njeje wjele na tym ležane, hać budže maſchyna dzeń prjedy hotowa abo niź. A žana mřda njeje wulka doſeć, kiź by mje nawabić mohła pſcheczimo temu knjeſej, mojemu Bohu hrěſchicź.“

„Sa nochžu ſo i wami wo tym wadzić“, wotmolwi na- hlawowať. „To ſu wězy, wo kotrychž ſu myſle wſchelake. Ale to jene chžu a dyrbju wam prajicź: Pať pſchińdžecze jutſje na dźeło, pať waſ hnydom i ſabricki puſcheczimy.“

„To je mi jara źel“, wotmolwi maſchinytwarz, „ale ja nje- móžu moje roſkudženje pſchemēnicź. Sa njemóžu a njeſmēm kaſnju mojeho Boha pſcheſtupicź, a hdy dyrbjať pſches to do wul- keje nuſy pſchińcz.“

Nahladowať wijeſche i głowu. Wón lubowaſche tuteho muža, dofelž bē pilny a dowěrnny dźełacz; wón teź wjeźeſche, ſo taj- keho wjazy njedostaſje. Ale ſchto dyrbjeſche tu cžinić? Towar- ſtwa, kotremuž ſabricka ſluſcheſche, bē frutu pſchikaſnju dało, kōždeho puſchezić, kiź by ſo wobarať, njeźełu dźełacz. Wón ſpyta hiſcheže raſ we wſchej dobroće i nim rēczeć a praji: „Edwards, pſche- myſleže ſebi tať dolho, hać je hiſcheže cžaſ. Wopomńće, dźeło je jenož ſa jutſiſchi dzeń pſchikaſane, hewať njebudže žadane, njeźełu dźełacz. A to je wěcze wot towařtwa jara ſhwalobne, ſo dwójnu mřdu ſa to dawa.“

„Moje roſkudženje ſteji twjerdže“, ſnapſcheczimi maſchinytwarz.

„Sa njebudu njeźełu dźełacz a hdy bych głodu wumrjecź dyrbjať.“

„Derje“, praji nahladowať, „dha ſeže wy i ſabricki puſcheczeni.“

Wón jemu jecho mřdu da a ta wěz bē roſkudžena. Maſchemu Frankej njebē lohko wokolo wutroby, jať wón i ſabricki ſtupi. Wón bēſche něť měſtwa ſhubiť, kiź bē jecho a jecho žyłu ſwójbu ježiwiło. Schto budže něť? Budže wón ſkoro ſaſo dźeło namaſacz? Wunježe wone jemu runje tať wjele kaſ nēcziſche? Tajke praſchenja tyſchichu jecho wutrobu. A temu pſchińdže, ſo jedyn jecho pſcheczelow jecho ſwarjeſche dla jecho twjer- deje wole.

„Wopomń, luby Franko“, prajeſche jecho pſcheczel, „ty maſch žonu a džeſczi. Schto budže i nimi, hdyž ty tuto dźeło ſhubiſch a žane druge njenamaſach? Eſym hewať teź teje myſle, ſo njeźełu dźełacz njedyrbieſch. Ale je huſto tola teź nuſa, hdyž je dowolene tutu kaſnju pſcheſtupicź. Jeſuſ Chryſtuſ tola teź praji, ſo ſmēſch wola abo wōſła, hdyž ſteji do ſtudnje panylej, na ſabbat ſaſo wuczahnyć.“

„Mój luby pſcheczelo“, napſcheczimi Frank, „njepomyſl ſebi, ſo ſym to i lohkimi myſlemi cžiniť. Njemóžu tu žanu nuſu ſpōjnacź. Wol a woſol dyrbitať ſo tepicź, hdyž ſo na ſabbat je ſtudnje njewuczehnjetať. Ale hać je maſchyna dzeń prjedy hotowa, abo niź, to je wſcho jene. Wy pſchińdžemy pſchi tym jenož wo mřdu ſa jenički dzeń. Towarſtwa drje ma ſwoju ſchłodu, ale dyrbimy kaſnju naſcheho Boha jenož tehdy dđeržecź, hdyž naſcha mōſcheň pſchi tym žaneje ſchłody nima?“

„Nochžu ſo i tobu wadzić“, ſnapſcheczimi jecho pſcheczel. Ty maſch ſnawo prawo, ale Bōh luby knjeſ njebudže to i nanom tať kručze wſacz, hdyž wón w tutym padže jecho kaſnju pſcheſtupi, ſo njeby ſwoju ſaſlužbu ſhubiť.

„To wěcze njeje prawe, ſchtož ty prajieſch“, wotmolwi Frank Edwards. Steji pižane: „Schēſeć dnjow dyrbieſch ty dźełacz a wſchitko twoje dźeło ſcžinić. Ale tón ſedmy dzeń je ſabbat teho knjeſa, twojeho Boha, na kotrymž njedyrbieſch žane dźeło dźełacz.“

A tón žamy Bōh praji: „Eſym ſurowy Bōh, kiź tych ſtarſchich hrěchi domapytam na jich dđeržeczech hać do tjeceho a ſchtwōrteho ſtawa, kotſiž mje hidža, a cžinju dobrotu hać do tawſynt ſtawom tym, kiź mje lubuja a moje kaſnje dđerža. Wón budže to po tajkim kručze i nami wſacz, hdyž my bjeſ nuſy jecho kaſnju pſche- ſtupimy.“

Pſcheczel ſpōjna, ſo jecho towařich ſo namolwicź njedaſche. Wón ſo ſrudnje i nim roſkudnowa. Frank Edwards pſchińdže domoj. Žona a dđerjezi jemu wjeſele napſcheczimo ſhwatachu, ale wone ſo naſtrōžichu jať nanowe ſhutne woblicze wobladachu. Žeho žona ſhwilku na jecho gladawiechi ſo praſcheſche: Schto je cži, luby mužo? cžeho dla ſy ty tať ſhutny a njelečazy?

(Pōkracžowanje.)

Wěrnocź biblije, ſaſitana pſcheczimo jeje njepſcheczalam.

Jeſuſ Chryſtuſ, Boži Eſym.

(Pōkracžowanje.)

Pſcheczimnizy praji: „Knihy noweho ſakonja ſu wjele poſdži- ſcho pižane, jať wo Jeſuſu Nazarenſkim i žyła niečo jaſneho wjazy wjeźecź njemōžachu. Schtož w ſcženjach ſteji, ſu ſamo bajki. Žadny cžłowjek widzecź njemōže, ſchto je Jeſuſ Nazarenſki po prawom do cžłowjeka byl a ſchto je wucziť.“

Hdyž ſo tajke wězy pſcheczo ſaſo i tej ſamej ſhrobloſcju wu- praja a ſo pſchiſtaji: „Wědomocź je to dopokaſała“, ſo wěžo něcoti pſches tajku ſhrobloſeć ſaſlepiceź dadža a ſebi myſla, ſo je tola něſchto wěrne na tym, hewať ſo to prajicź njemohło. Žim wjele je biblija w jich ſwědomujach wobčežna a woni chzedža ju radži wotbyć.

Wopradowe pať je tamne wuprajenje žałoſtne ſawjerečenje wěrnocze, kotrež runje wědomoczi cžiſcze napſcheczimo ſteji. Žyłe wědomoſtne pſchepytaſje je wjele boke — ſo bych i najwěcziſchim ſapocžal, — w tym pſches jene, ſo ſu ſo

ſchtyri głowne liſty Pawołowe,

mjenujuzy na Romſkich, Galatiſkich a liſtaj na Korinthiſkich wot japoſchtoła Pawoła w tym cžaſu pižale, w kotrymž bēchu hiſcheže ludžo žywi, kotſiž bēchu Jeſuſa w jecho ſeniſkim žiwjenju ſami jeſnali, hdyž po tajkim jich wjele w ſcheſcziſjanſkich wobadach ſe ſameho ſwojeho widženja a ſhlychenja wjeźeſche, hać je to, ſchtož Pawoł wo Jeſuſu piſche, wěrne abo niź. To je tať wěſte, ſo ſnawo njepſcheczeliſki Tannenberg „liſt na Romſkich a liſtaj na Korinthiſkich“ wopokaſacz njemōže.

Duž ſebi wobhladaſmy, ſchto je w tychle liſtach wo knjeſu Jeſuſu prajene:

1. Wo nim ſo praji, ſo je ſo ſam ja ſbōžnika ſwěta wob- hlawal. Najſhlyniſche, najſhwjatocziſche ſłowa, w kotrychž Jeſuſ wupraji, ſo je ſwoje žiwjenje do ſnjereče dať k wodacžu hrěchow, ſteja 1 Kor. 11, 23. To ſu wuſtajeſke ſłowa Božeje wječerje. Wo tajkim niź jenož, ſo je Jeſuſ wumrjel, ale ſo je ſwoje žiwje- nje k wujednanju ſa naſche hrěchi w luboſczi dať, to ſłowo „ſa waſ“ ſteji w tych liſtach.

2. Wōžebje pſcheczimo ſjewjenjam horjeſtanjeneho ſbōžnika w ſcženjach ſo wot njepſcheczelow wjele rēczi. Ale Pawoł powjeda 1 Kor. 15 wo wulkej liežbje tajkich ſjewjenjow. Wón ludži i mjenom pomjenuje, kotſiž ſu horjeſtanjeneho wobhladałi, a tuezi ludžo bēchu hiſcheže žywi; niź jenož tón abo drugi, ale najwjazny tych 500, kotſiž bēchu teho horjeſtanjeneho hromadže wobhladałi.

3. Pſchi wſchitkich wſchelakoſećach bēchu ſcheſcziſjenjo po Rom. 10, 9—13 pſches jene w modlenju k Jeſuſej. Židži dđeržachu ſo wěry do jeneho Boha. Pſchibojſtwa je jim hać do dženſniſcheho dnja cžiſcze napſcheczimne. Pſchi tym wſchēm ſo wot tych židow, wot wuczeneho Pawoła přenjeho, w jenej myſli knjeſej Jeſuſej modlenje doſtawa. To tať daloko dže, ſo ſłowo Joel 2, 32: Schtož ſo k mjenu teho knjeſa wola, budže ſbōžny“ ſo ſmērom na teho knjeſa (Jeſuſa) nałožuje. Schtož je w ſta- rym ſlubje ſehovah, to je w nowym ſlubje Jeſuſ „tón knjeſ wyſche wſchitkich“. To ſteji w tych 4 liſtach. Pſchir: Rom. 1, 4. 2, 16. 8, 34. Gal. 4, 4. 1 Kor. 8, 6. 15, 47. 2 Kor. 8, 9. Pſcheczimnizy huſto praji: „Wōjſtwa Chryſtuſowe je ſo haťle na žyrſwinſkej ſhromadžiſnje w Nižaa 325 po Chryſtuſu wobſamknyło, hać do teho cžaſa ſu Jeſuſa ſa ſameho cžłowjeka wobhladałi.“ To rjenje wědomoſtne klineczi a tola po tym, ſchtož je ſo horkach dopokaſało, ſjewi, tať njewědomni tajzy ludžo ſu.

Bo tajkim 4 najvažnišče dypki: Wujednařta řmjercž, horje-
řtaće, modlenje ř Jesuřkej a džiwu řu runje w tutych najřtarřchich,
wedomojtnje powřchittownje přchibřnatych piřmach najřbřlniřcho
wobřwědčene. To mōže řo řawjercžecž kařkuli řo chze, nimo
teho njeřbřdže: To řchtworake je řo w přenich řchecžijaniřkich
wobřadach wot tych řamych wěřiko, kotřiř řu teho řnjeřa řiweho
wohladali. To pař je runje to, řchtoř njeřwěra nječžerpi a chehoř
řo dwělřwazy řtorřaja.

(Wofracžowanje.)

Řmjercži řadnu cřlowjeř njeřucželnje.

Budž mi, řchtoř řechzeřch, — tebi a kōždemu je Wōh wěřty
cřař wotmēřik, řaktu řhwilu řmēřch jowle na řemi řiwu řawořtačž:
Wōh řnjeř řam kōždicžkemu cřlowjeřej tajkule jeho řhwilu wot-
mēři. Je pař tu něchto tule řwōju řhwilu přchepobřl, po tym
řmēřa wřchē jeho řeta a dnř řwōj řōnž. Nřchtō njeřamōže řebi
tule řwōju mēřu přchidlēřchicž abo přchidlēřřchicž.

Řa to mamř tu hiřo je řtarodawnego cřařa řjanu powjeřtku,
řakřuž bē řebi něchto mūdřu wumřřliř a kotřuž chřu cři jowle
wupowjedacž.

Řral Salomo — takle je nam tamuř mūdřu wupowjedal, je
mēř w řwōjim cřařu pod řobu řlawneho miniřtra, řiř bu wot
njeřo wulřu cřeřejemu. Tutemu miniřtrej bē Wōh něhdu řpizemu
wo řnje wōřjewiř: „Řutřje řajutřiřchim budže ř twōjim řiwjenjom
řōnž. Tehduř pōřčelju po tebjē mořeho řmjertneho jandžela, řiř
cže je řwēta wupowjedže.“

Duř řebi tōn miniřtr takle přchi řebi mjelcžo wotmřřli:
Tōnle Wōži jandžel řebi wēřče nihdže druhdže po mije njeřbřdže,
duřli řem do řerufalema a do řrala Salomonowego řroda. Duř
chřu jemu hřdōm ř pueřa woteņcž, řo by řebi podarmo tu řem
po mije přchiřchōř.“ Řēdy bē nowe ranje řařwitalo, poda řo wōn
ř kralej řalomonej řamemu, wupowjeda temu řwōj řōn a wu-
pōřřy řebi ř dobom wot njeřo, řo chřyl jemu řwōjeho najřpēřchui-
řcheho řonja pōřčicž, wřřche wřcheho řwōje řiřty na wřchēch bohōtow
w pōřodniřchim řraju napřřacž, řo dņřbjeli jemu cři wřchudže, hduř
ř nim dōřdže, na mēřeře nowe řpēřchne řonje podacž, na řajřichž
mōhř ř řhwattom ř řraja wucželnučž a řař ř wēřrom w řřōfu do
zuřby hřacž.

Řral jemu wřcho tole lubje rady přchijwoli, te pōřadane řiřty
jemu napřřa a jemu wřchē do řukow wupoda. Duř tam nēřtle
tōn miniřtr, řchtoř mōžeřche, we wřchēm řřōfu na řwōjim řonju
dale jēchajřche, přchezo dale a dale do pōřodnja.

Te ři dnř bēchřu řo jemu ručže pominyřle. Nāřch miniřtr
pař bē je wřcheho řidowřřeho řraja wujēř, mēřeřche řdemřke řrale-
řtowo řa řhribjetom a bē nēřtle wonka přchi řamej arabiřkej
puřečinije.

Tam pař ležeřche přchi řamym pueřu, řiř ř puřečinu mjelo-
wajřche, wulři řamjeř. Na tōn bē řo Wōži řmjertnu jandželř
pōřřnuřl. Na jene dobo řalomonowy miniřtr ř tutemu řamjennej
w řřōfu přchihna. Nle řēdy bē jeho tōn jandžel wupřtnuřl, řtaže
wōn je řwōjeho řamjenja, dōřdže temu miniřtrej napschecžo, pō-
řchajř wřchōn řpodřiwany řhwilu ř hłowu a paji: „Dženřa rano
řym řo jara na to řeřpodřiwal, jako mi Wōh, lubř řnjeř, přchi-
řkaja, řo dņřbju řebi jowle řem po tebjē. dōņcž a jowle w tutej
puřečinije ředžo na tebjē řakacž, a hlej! nēřtle mi tu ty we wřchēm
řřōfu napschecžo přchilecžřch. Wōj, pōj! nēřtle cže ř tuteho řwēta
wupowjedu!“

Haj, řchtoř řechze řwōjēj řmjercži ř pueřa wuņcž, tōn jej
řkēřchō w řřōfu napschecžo dolečži. Řmjercž je ta wulřa řnjen-
zařka, kotřař ma pōřpochi na řwōjim poli řwōje nēřchto řwř a
řnječž. Row ma wona řpochi řwōje dořrawjene řřōřy a řhodži
pōřpochi řolo wōřolo je řwōjēj řlepanej řitnej řōřu. Ř njej řebi
tu wona jowle jenicžkeho jeneho wotřřřnuje, ř nim pař pomalu řa
řobu wřchitke narodř. Hiřo řtarřm řriřham je řich řpēwar řomer
wo tym něhdu řajkile řwōj řpēwēřř řanjeřřl:

Řakřež je řiřčatko w řēřu, hlej, řajke řu cřlowjeřow řplahi,

Wichōř, hduř řadunje do řiřčaja, rořdunje wřchē do wřchēch rōřřow,

W nālēcžu pař řo tu wōřiwu ř nowa řēř ř pupřami řařo.

Ř nami je teř tak. Cři jeni tu rořtu, cři druhř pař řaidu.

Wōh, lubř řnjeř, řmjercž wot řo ř nam řem řeřele a da nam
pajičž: „Wř moje lube cřlowřřke džēcži, wōččēče řo wřchitke řařo
domoj ře mni.“

Nle ř wotkel je tu řmjercž, tale řnjenzařka, řiř tu řane
jenicžke řuche a řane jenicžke řelene řtwjelcžo njeřpřchepuřchēči, ale
řebi je wřchitke wuřnje? Wřchitke wřřōke, a wřchē niřke řchtořmř

wona řpōpuřchēča, řame lutke pōřlenje řelicžko, kotřež něhdu
w řwōjim přchelhōwanym řucžřku řteji, wona njeřapōmni, ale řebi
jo wuřnje.

Na tym w winje je cřlowječři hřēch. Řako bē řo hřēch do
řwēta řacžřchēčal, je řo řmjercž duřy ř nim řobu do řwēta řa-
cžřchēčala, a dofelž řu wřchitřy cřlowjeřōjo přchecžiwō řwōjemu
Wōhu řhřēřchili, je řo řmjercž řa to řobu do wřchēch cřlowjeřow
přchecžřchēčala a řo řobu do nich do wřchēch řadobřla. Řdu řyli
mř wřchitřy hjeř wimř řawořtali, řo njeřel niřhtō hjeř nami řadřn
hřēch ani řam na řebi ani řam we řebi a hdu řyli řo mř
wřchitřy přchecžiwō tutemu řwōjemu řkemu njeřpřchēčelēj a jehō
nadpřadam řwječři a cřičři wupōřajali, — tehduř njeřela řmjercž
nad nami řaite řnjeřřtowo a řane prawo, a wōhřa řebi nihdu řenje
řana dūřeřka do nāř njeřōnamakacž. Řdu budžřřche ř nāř řadřn
řanej nūřřknej řmjercži do řo řameho řadōņcž njeřal, to řēřa:
hdu řyli řo mř přchēhřēřchili njeřyli — řajřyle budžřchmř mř
řenje njeřamōhřli wot Wōha wotpřadnučž, řajřim budžřřche řmjercž
nihdu řanemu njeřamōhřla do nāřcheho cřēřa řakrocžicž.

Wōh je „wřchōn řiwu“, řam w řebi je wōn řiwu, wōn je
„řame lute řiwjenje“. N řchtoř přchi řwōjim Wōhř řawořtanje,
řař džēcžo přchi řwōjim nānje, a řchtoř je řebi řwōje towarřřtowo
ř Wōhom ř ničřim njeřřajřřl, řajři cřlowjeř ma řam w řebi teř
cřiřte, řtrowe, wēřne řiwjenje, řajři je tu wo prawdže teř „wřchōn
řiwu“ a přchecžiwō řajřkemu njeřamōže řmjercž ničžo wucžiničž.

Tř řo mje přařchēřch: Řajřy řyli wřchitřy cřlowjeřōjo; hdu
budžřřche niřhtō wot nich řhřēřchili njeřyli? Řaj řajřy? Hlej, je
wřchēm nāřchim wuhřēřchēnjom řmř řebi wřchitřy kōždicžkř řam
řwōje cžēřo, pōřla teř kōždř řwōju duřchřu, nāřajali, haj řřahřli.
Řdu budžřchmř wřchitřy řwōjemu Wōhu řwēřni řawořtali, budžřřche
řebi Wōh byl nāř wřchitřich je řwōjēj lubōřčžu wudōřōnjal a wu-
řwječřil, a jako řajřy budžřchmř řyli mř wřchitřy „Wōže přchēřař-
njene řřworjenja“. Wō řanym hřēchřu, wo řanej řwōjēj hřēřchnej
winje, wo řanej řwōjēj řmjercži budžřřche tehduř řadřn jenicžkř
řajřile cřlowjeř ani ničžo njeřjedžal. Řacž budžřchmř tu řmēřli
jako řajřele Wōže džēcži na řwōjēj wřchēj njeřōřwječženej a
přchezo bole přchēřařnjenej řemi řpochi řiwu řawořtačž, abo hāčž
budžřřche nāř Wōh jako řajřich byl hje wřchēje řmjercže je řwōjēj
wōřebicžnej lubōřčžu ř řebi do řwōjich njeřbjēřow řečžahřyl, —
wřcho tole njeřamōže wot nāř niřhtō řam wot řo ani wjedžecž
ani pajičž. Nle řak wjele je nam wřchēm wēřte, řo budžřchmř
řyli wřchitřy ř nim na najřwotrobniřcho řtōwarřchēni. Řa wřchřu
řwōju řwēřnořčž budžřchmř řyli wot njeřo řwōje prawe pōřnicžke
řiwjenje dōřōřtali; ale ř tym, řo řmř řo přchecžiwō njemu wřchitřy
přchēhřēřchili, a řo řmř řo wot njeřo wřchitřy řař wot nūřřka, řak
wot wonka wōřōřhřli, wot njeřo, řiř je tōn řorjeř, ř řajřehōř
wřche nāřche řiwjenje wurořčē, — ř tym je řebi kōždř řamř
řwōju řmjercž wuřřlūřil a řameho do řo řečžahřyl. Řmjercž je
ta mřda řa nāřche wuhřēřchēnje.

N řchto je wřche nāřche wōřřabjenje, nāřche řhorjenje, nāřche
řeřtarjenje? Ře wřchēm tym dōřtanjeřch tu nēřtle hiřo řwōju wu-
řřlūřenu a řařřlūřenu, řamř do přēřka wupřacženu pōřřenju mřdu.

Wřchē tele wōbečžēnjā řu řa tebjē, řchtoř dař, řakřuž je
řwōjeho řnāřbēřaneho řamōženja wupřacženu dōřōřtanjeřch, řa pař
cže řpochi na to dōpomina: „Řpominaj na řame řwōje wote-
mřječže!“ pomina cže teř na tamne pōřřenje wupřacžēnje, řajřež
něhdu řa wřchitko dōpřacžene dōřōřtanjeřch, řchtoř bē cři dōřal do
twōjich dōřřnuřch řnihow řapřřnjene.

Řo cřlowjeř wōřřabnje, řeřřhōři, řo řeřtari, ř tym mamř
ř džēřla řwōje nēččřřchē pōřřōřtanje a řwōje pōčřwilowanje řa to,
řo bēchmř wřchitřy řajřy řiwu, řař řyli hiřo dawno řwōtemřjeni,
to řēřa: řwōje pōřřōřtanje řa wřchřu řwōju winu. Ř džēřla řechze
pař nāř Wōh je wřchēm řajřim řwōjim pōřřōřtanjom přchēčelnuje,
řola pař teř řobu je wřchēj řrutořčžu na nēčžo dōpomničž. Wōhu
wřchaj je njemōřno, nāř pōřřōřtačž, nam pař pōřla řwōju mřwōřčž
njeřpōřřicžicž.

Wōn drje nāř druhdu pōřchwiřa, pōřaže pař nam pōřla
přchezo řařo wřchřu řwōju přchēčelnu wutrobřu. Hlej, wřcho tole
twōje řeřřabnjēnje, wřchā tale twōja řhorowatořčž, wřcho twōje ře-
řtarjenje dņřbi cže na to pōřřacž: Přchēwřř řebi řamř řwōju
řmjercž a řamōn řwōj hřēch, řař dōřho řy tudř na řemi řiwu, řo
mōhř řo jumu mřēřo řobu do tamneho wřcheho wēčžneho řiwjenja
přchēdōbřčž.

Kaž Bóh w njebju chze.

Mat. 6, 10.

Hłóž: O Božo lubošny.

Kaž Bóh we njebju chze,
Taf chzu tež ja na semi;
Kaž Bóh we njebju chze,
Taf njech dže w jeho mjeni;
Hdyž džěło spoczynam,
Njech po joh' woli dže,
Dha žohnowanje mam,
Kaž Bóh we njebju chze.

Kaž Bóh we njebju chze,
Njech dže mi we žiwjenju;
Taf kaž... že mje,
Eso podam žyle jemu:
Ja jeho lubuju,
Wón prawy Bótcžez je,
Duž žo jom' dowěrju,
Kaž Bóh we njebju chze.

Kaž Bóh we njebju chze,
Taf dyrbi jeno wostacž,
Ja wschitto swólniwje
Chzu i jeho ruki dostacž:
Bóh dobre dawa mi
A hnadnje idžerži mje,
Duž praju pschi žebi,
Kaž Bóh we njebju chze.

Kaž Bóh we njebju chze,
Tež hdyž mje nuša tšóczi
Wo wschědny khlěb tu mje,
Wón jěm we khlěbach, w poczi:
Ja jeho džěcžo žym,
Bóh khlěchi wolanje,
Khlěb dawa w čažku wschěm,
Kaž wón we njebju chze.

Kaž Bóh we njebju chze,
So mam ja žrudžby wjele,
Dha Bóh mi ščěrpliwosčž
We mojim kschizju ščěle,
Wje w žrudžbje pošylmi
A tež mje troschtuje,
To dušchu wofšchewi,
Kaž Bóh we njebju chze.

Kaž Bóh we njebju chze,
So čžerpju tudy jara,
Dha Bóh tež wěscžez dže,
Eso žwěru ja muje stara;
Hdyž jeho pomoz mam,
Tež se mmu derje dže:
Duž praju tu a tam,
Kaž Bóh we njebju chze.

E. S.

S Jerusalema do Jericha,

abo: Se Bóh ja naž, šchto chze pschecžiwno nam bycž?

Se žwjateho ščženja je kóždemu snate, taf bč žo něhdy nětomu ščšchlo, kiž duzy po pucžu i Jerusalema do Jericha čžehujesche. Nješćničomni: kšóšćnižy bčchu jeho pschěbili, wschěho wurubili a na pol morweho na pucžu ležo wostajili. Ale tamny žmilny Samariski žo nad nim pošmili, jeho něhdy na hospodu dowjedže; hdyž jeho taf dolho pytašche a hladašche, doniž tamny wbohi njebč i nowa wožiwil.

Tale krajina je pak hiščeže džženža straschna. Duž tam po tymle pucžu ničto rady žam njeidže, dokelž žo kóždy boji, žo mohlo žo jemu runje taf ščěcž, kaž něhdy tamnemu wbohemu židej.

Wšchěd něšchto lćtami bč žebi něšćki mlody čžłowjek i Nčmžow, rjemješćnik, kiž bč žo do žušby podal a po wschěch krajach wokolo

čžahal, žamyšćil, tež do žlubjeneho kraja podacž, žebi tam te žwjate mčsta a mčstna wschě wobhladačž a žo po tym jažo domoj k žwojim wrěcžicž. Wjenjes wón žamych nješćesche, ale wulke dowěrjenje do Boha, žo budže jemu tón psche wscho pschepomhacž. Duž našch mlodženz pschězo dale a dale šćupašche, pschidže hacž do Ežgyptowskeje, tam žo na kóždi kapitanej ja pomoznika pschidžati, žo mohł žebi něšchto žšěbornych jažlužicž, a pschidže na wschěm pošledku dale a dale, hacž do žameho Serusalema. Wot tam poda žo na pucž do Sericha. Ale lědy bč kšětru kšwilu žwój pucž šchol, pschihnachu rubježni beduinojo (Arabižy) na njeho, wschachu jemu wschitto, šchtož mčjesche pschi žebi, šedrechu jemu wschchu draštu se žiwota a wostajichu jeho čžěl-nahěho na pucžu ležo.

Wšchto to bč žo i wulkim kšwatom šćalo. Našch pucžownik pak jako tam lutki žam šćesche, wschěho porubjenu, šchtož bč mčl, bč tola žwoju wěru do Boha nješhubil, duž žebi pschi wschěj žwojej nušy tón kščlusch i hložom jašpěwa:

Šed'n twjerdy hród je našch Bóh žam,

Wron dobra, žylua šćala.

Wón se wschěj nušy pomha nam,

Kiž je naž jašchijala; atd.

Jako žebi pak tónle wbohi i móžnym hložom tafle špěwašche, pošastachu čži rubježni beduinojo kšwilu, hladachu kčžblimi na njeho a pschihnachu na jene dobo wschitžy šažo žem k njemu, položichu jemu wschě jeho wurubjene smachi, drobki a wscho hewašche k nohomaj a hnachu na to wschitžy w šćoku wot njeho.

Tamny wbohi, nětkle i nowa se žwojej dotalschěj nadobu wobdarjenu, pak žebi pódla žwój luby kščlusch dospěwa a čžehujesche wješchly wotžal žwój pucž dale do Sericha.

Wón je po tym druhim žwoju pomčtu žalosčž wupowjedal. Čži pak žu jemu tu wčž tafle wuložili. Tamni rubježni žu žebi, jako teho wboheho špěwacž jašchschachu, wschitžy myšćili, žo žu čžłowjeka wurubili, kiž pschi žanym žwojim šćrowym rošomje njeje, ale je wschón šawrótnjenu, dokelž žebi, runjež bč wurubjenu, tafle wješchly špěwašche a niž kufka šrudoby njepošasa, duž bčchu jemu, — dokelž jich wěra jim kasa, žanemu wrótnemu ničžo njepošranječž — wscho pošranjene šažo donješli. Tafle bčchu žebi wschaf to tež woprawdže tamni rubježnižy myšćili.

Wny pak prajimy, — a tafle je to tež šawěscžez bylo — Bóh luby šćjes je tutemu wbohemu čžłowjesej na pomoz pschischol a je jemu jeho wěru a dowěrjenje do Boha i tym wobtrucžil, žo bu na tajke špodžiwne waschuje se wschěho žwojeho špytowanja wumoženu.

Šchorjenu a bčdny bč džženža tón a tamón k njemu pschischol, ale nětkle wot njeho wschitžy wušćrowjenu žwoju drohu domoj du. Wšchěm bč tónle lćkar i Šćraela wupomhal. Žylicžki džžen bč mčl našch šćjes wjele, wjele džčlacž a žo wupróžowacž. Wo wschě tele dušche bč mčl žo staracž, bč žo dyrbial bčdžicž i malowěru žwojich wučžownikow a wšchě wschěho hiščeže i pschidwěru a i njerošomom wschelakich žušch ludži. Nětkle pak je žo jeho džžen minyl a i nim žobu wschě jeho wschědne džčelo. Duž je žwojich wučžownikow wot žo wupušchěžil. Čži pak žu žo na žwój čžolm pošhnyli a na jěsor wujeli. Lutki žam wón horje na horu dže, žo mohł žo na ujej k Bohu pomodlicž. Se žwojim wschědny m džčelom bč našch šćjes hotowy; — nětkle dondže do čžišćim, žo mohł žo tam k Bohu modlicž.

(Šćbncženje pschichodnje.)

Něšchto k rošpominanju.

Šchtož je pschěs čžłowjekow nješbožowny, tón hladaž, žo žebi Boha ja pschěčžela idžerži, žo mohł žo pschězo se žwojim horjom k jeho wutrobje pschiblicžicž a tam žo wupłatačž.

„Pomhaj Bóh“ je wot nětkla niž jenož pola šćjesow duchownych, ale tež we wschěch pschě-dawarńjach „Šerb. Nowin“ na wschach a w Budyschinske dostacž. Na šchćwórcž lćta płacžki wón 40 np., jenotliwe čžišćla žo po 4 np. pschědawaju.

Womhaj Bóh!

Cziklo 18.
5. meje.

Četnik 5.
1895.

Szerbiske njedzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždu kobotu w Šsmolerjez knihiczišcežetnu w Budyschinje a so tam dostacž sa šchtwórtlétnu pšchedplatu 40 wj.

Jubilate.

1 Kor. 2, 12: Wty nješkmny teho ducha teho škwéta dostali, ale teho ducha, kiž je s Boha.

Schtóž nutška w šwojej wutrobje žaneho šwjateho Ducha nima, tajki njemóže na nihdy pšchincž šwojemu šbóžnikowej rjez: „Tebje mam ja sa šwojeho knjesa.“ Ale šchtóž je ššchježeny, a šchtóž s Božemu blidej kłodži, so na Božim šlowje doma a w Božim domje natwarja a so s Bohu modli, tajki se wschém tym šwjateho Ducha do so nuts dostanje, a tónle šwjaty Duch cžlowjekej praji: „Knjes Jesuž je šobu twój šbóžnik, tež šobu sa tebe bu wón ššchžowany, je šobu sa tebe s rowa wustanył a je šobu sa tebe do wěcžnosče žiwj. Do tuteho šbóžnika pak ty wět!“

Jenicžki Boži duch je prawy wěrnj duch, kiž cži s wěrnej prawdu wschitko jašnje dorjeknje, cže ženje nihdy njejebeje a cži na ničim tradacž njeda.

Tón hakle cži Bože šlowo prawje jašnje wuloži, so mohł jo ty duschnje šrosymicž, tón cži tvoje hrěchi wotkryje a cži je wschitke pšchepokáže, tón w tebi žadanje po wěcžnym šbožu a wumóženju wubudži a staji cže pod ššchž tvojeho šbóžnika, šapokáže cže na njeho se šwojim porštom a praji: „Šlaj, tón je to Bože jehujo, kotrež wschón twój hrěch šobu na so wosnje a jón šobu sa wschón škwét nješe.“

Šswjaty Duch a njewěrimeho škwětomj duch staj bjes šobu jara wschelakej. Tón duch, kajkiž ma njewěrimj škwét, a kajkiž na škwěcže knježi, tón špochi wjele wěžy

wot so cžini, nima pak w šebi žanu žiwu móž; tón ma wjele šlowow, pódla pak mačo ššutkow, wjele šwonkneho bljšchcža, pódla pak mačo šnutššneje rjanošče a pšchi, nje-móže nišeho ani roššwětlíč, ani wožiwicž. — Ale Boži šwjaty Duch, tón hakle je sa naš sa wschěch prawy troschtar, wucžer, rycžer, škwědcžer. Tón nam šwoje krašne dary nadari, nam wscho wujakni, naš cžeri, so cžyli so s Bohu modlicž, a mohli šwjecži jako džecži Bože po škwěcže kłodžicž. Jenicžki tajki, kiž je šam žiwj, a kiž ma w šebi žiwu móž, móže tajke žiwjenje a tajku žiwu móž do naš šapłodžicž. S Bohom Wótžom a s Bohom Šsynom je šwjaty Duch wot wscheje wěcžnosče žiwj. Wón je s Bohom wschón škwét šobu ššštworit a najše wumóženje s nim šobu dodošonjał. Jako Bóh škwét šštworjesche, meješche šwjaty Duch šwoje džělo šobu pšchi tutym ššutku. W našim druhim artiklu pak wschitžy wušnajemy: „Našch šbóžnik bu podjaty wot šwjateho Ducha.“ Jako bu našch Knjes w Jordanowej rěžy wuššchježeny, pšchindže šwjaty Duch s njebež dele na njeho a šawošta pšchi nim. A dokelž bě našch šbóžnik šwjateho Ducha wscheho dostał, bu wón s tym našch prawy jenicžki šbóžnik, žalbowany profeta, wuššchšchi meššnik a kral. Šchtóž je wón sa naš, ja našše wumóženje došonjał, je wón wschitko s tuteho šwjateho Duchowej možu došonjał. — Kajke džělo pak šwjaty Duch nad nami ššamymi došonja? Šlej, wón naš wuššwjecži s tym, so naš s naššchemu šbóžnikowej dowjedže, jeho w naš pšchekrašni, s naš ššudnych hrěššnikow „Bože džecži“ šščini, naš wuššwjecži, so byli cžiste ššudobja, a naš pšchewrócži, so byli Bohu sa

bydło a sa njeho swjate temple, w tajkimž mohł wón psche-
bywacz.

Wschidź k nam do našchich wutrobow, swjaty Ducho, wuczer
i naš, schtož je czelne a nječyste, so mohł Bóh w naš bydlicz.
Mawucz naš, so pójnajemy, tajki je Bóh pscheczivo nam miły,
a so móhli kóždy swój hrěch pójnacž. Sahoj, schtož je franjene;
trošchtuj, schtož je wurudžene; pošylń, schtož je słabe, šđerž, schtož
je šylne a woštań pschi naš, hdyž dyrbinym se swěta wuńcz, so
móhli i tobu wěcznje žiwi sawostacz. Samjeń.

Tu dyrbišch swjaty džen swjeczič.

(Skónczenje.)

„Marja, šym i džela pscheczenu“, wotmolwi mandželiski.

„Puscheczenu, mój Božo, pscheczenu!“ woła naštróžena žona.

„Schto je šo stalo? Praj mi tola, čžeho dla šu tebe pscheczili!“

„Budž i měrom, luba Marja!“ šnapšcheczivi Frank, „šwěrnym
Bóh naš njewopuscheci. Woni šu mje i džela pscheczili, dofelž
nochžnych njedželu dželacz.“

Marja mjelczesche. Wona nochžysche šwojemu mužej na-
pscheczivo rěczecz, ale w šwojej wutrobje dwělowasche, hacž je
wón derje čžinił. Wona njemějesche tajku šylnu wěru, kaž
jejnym muž. Teho dla šo jeje wutroba i tyszchymy starosčžemi
napjelni, schto nětk i nimi a i džesčžomaj budže. Frank pytny to
a to nacžini jemu wulku bolosčž. To bėsche šrudny wjecžor.
Tež džesčži, kiž staršchistu šrudobu widžesčžej, šo woštajšchtej
wscheho hrajtanjaja a wješescheho bajtanjaja. Šafle, hdyž nan po
bibliju džesčhe a trošchtowazy psalm prijódk čžitascche a šo se šwojimi
i Božej šwěrnosčžej a dobročže porucžesche, buchju wutrobju špokojene.
A mēr Boži šo pscheczesche na jich wutrobju, kiž bėchu šwoje
pucže temu šnješej porucžile, kotryž wschitko hnadnje a krašnje
wuwjedže.

W pschichodnym čžasju šo wěra našcheho pscheczela hušto
częžto pruhowasche. Wschitžy jeho pscheczeljo a šnacžki šwarjachu
jeho, so je tu wěž tak kručze wjał. Woni prajachu, so je prawje
njedželu sa šwjatu džeržecz, ale dyrbišch tež na šwoju žonu a
džesčži myšlicž. Frank šo šamolwi pscheczivo tajkim šlowam,
ale, dofelž to jemu ničžo njepomhascche, wón mjelczesche a šo
próžowasche, nowe dželo pytačž. To pak šo jemu njeporadži.
Někotšji narěčženi wot towarštwaja, pola kotrehož bė Frank dželal,
wotpokasachu jeho, někotšji žadachu tež njedželske dželanje. To pak
wobohi muž nochžysche čžinicž a tak wošta wscho jeho próžowanje
podarmo. Šsurowy šymiski čžas pschidžje. Wschjo, schtož bė šebi
wón nalutowal, dyrbjesche i wudawacz. Nuša klapasche šo wo
durje. Frank dyrbjesche šwój čžasnik, šlěborne kžyzy a šwoju
najšesčju domjazju uodobu pschecacz. Šu pschezo hórje i nim.
Wschjo, schtož móžachu, dyrbjachu pschecacz, so bychu šo jenož
našyčžicz móhli.

Frankej Edwardšej njebė teho žel. Wón bė teje twjerdeje a
šylneje wěry, so njebju hinał čžinicž mohł. Šwědomje jemu
wobšwědčžesche, so je na prawym pucžu. Wón tež teho dla nje-
šadwělowasche, hacž runjež bywasche nuša pschezo wjetšcha. Wón
špójna nušu jako Bože pruhowanje a domapytanjaja, kiž jemu
napošledk měrnym plódk teje prawdosčžej pschijnješe a šo nadžiješche,
so to špytowanje tak kónžaja dobydže, so móže jo šnješčž. Šaj, wón
mějesche twjerde a wješesche domčžerjenje, so budže šwěrnym Bóh na-
pošledk wscho derje čžinicž. Wón prajesche teho dla hušto pschi
šebi: „Schto šrudžišch šo, moja dušcha, a šy tak njespokojna
we mni? Čžakaj na Boha; pschetož ja budu šo jemu hišchje
džakowacz, so wón mi pomha je šwojim woblicžom!“ Marja,
jeho mandželiska, pak plafasche hušto, hdyž wohlada blėde woblicžaja
šwojeju džesčžow a žarowasche wo to, so bė jeje muž se šwojim
šadžerženjom žyłu šwójbu do nušy a hubjenštwaja pschijnješł.

Šymiski čžas šo miny a nalėtni čžas pschidžje. Nowe
nadžije napjelnichu jich šrudne wutrobju. Ale nuša njechascche kónž
wsacz, ale bu pschezo hórčha. Duž šberachu Frankowi pscheczeljo
bjes šobu wulku šumu pjenjes a podachu ju jemu i tym po-
rucženjom, so dyrbi do Ameriki pucžowacz, tam wón, tak prajachu,
ložičho dželo namafa. Frank to i džakownosčžju pschija. Šemu
drje bė częžto, lubowany wóžny kraj wopuschecič, ale schto to
pomhascche; tu njemóžesche woštačž, hdy by se šwojimi hubjenym
kónž wsacz njechal. Bė jemu, kaž so by tón šnješ šamemu tutón
pucž pokajal. Wón wopuscheci šwój kraj i tej wješeskej uadžiju,
so nowy kraj jemu nowe žohnowanje pschijnješe. Teho uadžije
njebėchu podarmo byle. Šižo přemí tydžen šo jemu poradži,

w měšče New-Yorku, dželo namafacz. Wón bu w wulkej fabrizju
jako nahladowacz postajeny a šašluži šebi wjazny, dnyli w Šendželškej.

Wschjeje nušy bė nětko kónž. Wutrobju bėchu šašo wješeske a
połne nadžijow. Šbože a mēr šnješesche šašo bjes nimi. Staršchej
a džesčži mějachu šo nětko lėpje, dnyli přjedy w wóžnym kraju.
„Marja“, šo Frank hušto prajcha, „njeje najšeske, Bohu pošluschny
byčž a jeho šajnje džeržecz?“ Marja móžesche jenož se šylfami
na tajke prajchenje wotmolwicz. Schto dyrbjesche hewal prajicz.
Wschjo, schtož wona wokoło šebje widžesche a šylšesche, pschi-
powjedascche jej, so je tón šnješ bližšchi tym, kiž šo jeho boja.
Potom šo džakowajchtaj mandželškej hromadžej i dobročžiwemu
Bohu, kiž bė drje jich do nušy dowjedł, ale tež po šwojej wulkej
šmilnosčžej i njeje šašo wumohl a tak bohacže požohnowal. Frank
Edwards bė šašo šbožownym muž.

S Jerusalema do Jericha,

abo: Še Bóh sa naš, schto čžje pscheczivo nam byčž?

(Skónczenje.)

Tu škwalbu dyrbinym našchemu ludej dacž, so ma šo tu
kóždy špochi do šwojeho džela. Šaj, w našchim čžasju kóždy na
to kėdžbuje, so mohł šebi šwěru šwoje dželo dokonjecz. Šeniš
wschaf nihdže nikomu ničžo wuschny njeje. Tajki žiwi šwoje
hubjenštwajo; tajki čžłowjek čžini šo žyšym ludžom a šamemu šebi
wobczęžny.

„Čžin, jeno čžin!“ takle macž hižo mašemu džesčžju kaže. Še
pak hólczez dorostł, a je muž, tehdy jemu to šame šlowo špochi
do wuschow šakšiczi, jeho žonje pak niž mjenje. Roshladaš šo
jeno škwilu wokoło šo, a bórny budžesčž mój sa tym šapšchicž,
so tu na šwěče hinašcho njeje. Šow ma šo špochi tak, kaž je
nam Bóh se šwojim staršym šlowom wuprajil: „W pocže šwojeho
woblicžaja dyrbišch šwój šhlėb jėšcz!“

Něchtónžkuliz i naš šebi myšli, so i tym, hdyž takle je wschej
šwojej próžu dželamy, pokazemy, tajžy šylni po prawym šym, —
ale tajšeske našche dželanje a tajšeske próžowanje, pschi kotrymž šebi
škwilki wotpoczinka njepopšchjemy, je wot naš hušto wulka
šlabosčž; a na tajšeske šlabosčž tu wjele ludži šhori.

Še wschēm, schtož mašch tu sa dželo, dyrbišch šobu Bohu
šnješej pošlusčžicž. Njėšesčžje šo čži wscho twoje dželo i nim
šapocžecz a dokonjecz, tehdy šam dale ničžo nješy, dnyli čžłowjek,
kiž wscho šwoje dželo po robweče čžini.

Bohužel wschaf w našchim ludu někomužkuliz wjazny móžno
njeje, so byl tu pschod šwojim šnješom wschōn čžichi a wschōn
i mērom. Tajžyle ludžo šo tu próžuja a šo dracžuja, so šo
wokoło nich wscho kuri, a něchtónžkuliz tu je, kotremuž je kaž něhdy
škainej na čžolo napšhane: „Njewobštajny a čžekaty čžłowjek.“
Tónle šo na šmjerečž wumartruje, a tamle šebi něchtó druhi na
wobej šwojej ramjeni tak wjele nakladže, so i nušu do předka lėšy.

Še něhdy něchtó šhorił, tajki škwata šebi wěšče pomoz
pytačž. Ale schto ludžo tajšeske šhorjatemu hušto wufasuja?
Tajšeske radu jemu dadža: „Ščžin šebi, hdyž šo čži pschidždi,
a hdyž mašch tu sa to škladnosčž, prawy wješesly džej! Šosabudž
wscho, schtož čži twoje žiwjenje wobczęži! Čžin šwój čžeski a
wobczęžny špšchah wot šo! Šanješ šebi prawy wješesly špewčž!
Wušmčž šo do wscheho, a nječžin šebi wo ničžo žanu štarosčž!“

Schtož pak šebi wscho tajke ščžini, tajšeske jemu tajžyle lėkarjo
wufasuja, budže dyrbjecz wěšče bórny pytnycz, so tajšeske dobra
rada sa njeho žana dobra njebė. Na tajšeske waschne čžłowjek
nihdy na nihdy njewocžerstwi, ale šmčje se wscheho teho škerje
šwoju nowu šhorosčž.

Schtož špochi i jeneho wješeske na druge škwata, tajki na
nihdy ženje njewotšhori, ale budže špochi po někim nowym
šwješelenju hlėdny a lacžny.

A tola mamy tu sa wschēch prawe dobre lėkarštwajo pscheczivo
tajšeske šhorosčžej, wone rėka: „Mjelcz pschod tym šnješom! Škóždy
šwjaty džej budž sa tebe šwjaty džej.“ Šlaj, ty mój ludo, šowle
mašch pschod šobu šwoje prawe žorłw wotšryte, duž dōndž k jemu,
so mohł šebi i njeho žiwu wodu nacžerpacz a šo i njej prawje
rjenje wofšchewicz. Tu mašch šwoju pravu študžen. Šowle šebi
do jejneho šhlėdka šwój domečž šatwal a do tuteho šhorla šebi
po šwoju žiwu wodu šhodž, šowle šo pschidž napicz, — tajšeske
twoje žorłw čži nihdy ženje njesaprahnje. Šowle špochi i Boha nowu
mój nabudžesčž, so mohł i njej wofšchewjeny dale krocžicz, twój
pucž powjedže čže na to psche wschu šemisku puschinu do tameho
škanaana, šajkiž mamy šorka wschje šo w njebjeschach!

Alle shtë nam najsh lud horje do tuteho Kanaana powjedze? Shtë samóže nam tón prawy pucz do tameho mesta pokasacz, hdzež budze kóždy wšchón wuczerstwjeny a i nowa tajki, so mohł na to i nowa swoje džeło dokonjecz, pódla pał wšchu wobczěžnošč srijeseč a pschi wšchem wječelu nihdy žanu sčtodu njewjacz?

O, kóždy wšchaf mohł to se kóbu jara derje dokonjecz, — ale přenje, sčtož so wot tebe žada, reka: Mjelcz psched tym Knjesom! Samóžesch to dokonjecz, po tym či se wšchem pódže.

Luby bratije, mjelcz jeno ty sam tež kóbu psched tym Knjesom. Sladaj spochi sam na so, žebi samemu do wutrobny. Na hwěče je wjele stow cłowjekow, kotřiž dyrbja so wšchědnje wot bėleho ranja hač do czmoweho wječora drěč a prózowacz, so móhli žebi swoju křjódku Božeho khlěba šašlužicž.

Alle žami tajzyle ludžo dyrbja so wšchitzy šwuczič, so móhli pschi wšchem swojim džeło a pschi wšchej swojej prózy mjelczecž psched tym Knjesom, haj, tež tehdy dyrbja tole samóz, hdž jich žame cžerpjenje rudzi a tyšči. „Spěwaj a džełaj!“ Wšchón swoj polny mēr wšchaf tu kóždy mēč njemóže, ale tola swoju cžichinu nutška w žebi a swoj pokoj w wutrobje. Tole žebi dónđ dopytacz.

Najcha wěra naš wuczi: „Bohu dyrbišch i kóždžicžkim swojim wšchědnym džełom pošlužicž!“ Shtëž žebi nihdy njeseče žaneho kufka žwjatofa popšhecž, a sčtož sam ja so žaneje njedžele a žaneho swojeho žwjateho dnja nima, tajki njebudze sawěseče nihdy móž se wšchem swojim džełanjom nēkał psched so do předka pschič, pschetož tajke žiwjenje ničto dolho njewutraje.

Był pał nēhdže nēchtó, kiž je tu na hwěče ženje žadyn žwjatof, žadyn wotpoczink njepomēł, ale je mēł spochi swoju wobczěžnošč, tajki šmēje sawěseče cžim horzysche žadanje po tamym swojim pošlenim žwjatofu, kajkiž nikomu žana šemška nusa šašlyč njesamóže. Na tajkim cłowjeku so halle na wšchem pošledku tole šlowo profety Habakuka wšcho dospołne dopjelni:

Mjelcz psched tym Knjesom wšcha šemja!

Wěrnoscž biblije, šakitana pschecziwo jeje njepšhecželam.

Ješuž Khrystuž, Boži Šsyn.

(Pofracžowanje.)

W nowym šlubje ma so runje tač, kaž pola profetow stareho šluba: jeli so so njepšchida, so je ta wěra psches Knjesa Ješuža žameho, psches jeho móžny šačyščeč, psches jeho džiwy a horjestacze wuskutkowana, potom nastacze kšchecžijanstwa polne hudancžto wostanje. Njewěra žaneho rozšafnjenja, ale žamu njesašnosč pschijnjeke. Listy Pawolowe tu žu a i tych kšchecžijanskich wožadow je tajke hibanje wukhadžalo, kaž so nihdže po žnym hwěče podomne stalo njeje a to hibanje dale traje. Njepšhecžel Šauberlich drje praji: Wšchelake wěry, kotrež so ja woprawdže šjewjene wudawaja, žu šnutškach šprostnyłe a wotemrěwaju. To přecz, je njemóžna wěž. Wón pał njewē, so je jeho wuprajenje psches woprawdžite podawki pschepokasane a wón i tym šjewi, so ani wšpēchi mišionstwa mjes pohanami w 19. lētstotku njesaše. Žako pschirodospytnik Darwin wobydlerjow Feuerlandskeje, kiž bėchu k kšchecžijanstwu wobroczeni, do a po jich wobrocženju wohlada, wupraji wón, so je to wjetšči džiw našcheho lētstotetka hač sawjedjenje šdželanosče do dolho sawrjeneje Šapaniskeje, a wón w tamnym kraju džeławemu mišionškemu towarštwu lētje 100 hriwnow dari. Tutón žyle žwobodomyšlny wucženy je husto škufkowanje mišionstwa mjes pohanami pschipošnal, dokelž wšchitko jašnje pschewidžesche. Wšchafu žu so žyle ludy, kaž či Šašutos w južnej Afrizy, či Šolchs w Šndišeje, wobydlerjo Šowo-Seelandsteje atd. psches šlowo ewangelija k kšchecžijanstwu pschivobrocžile a we derje šdželanach wutrobach Šapaniskeje, Šndišeje a žamo Čhinešiskeje kšchecžijanske myšle wjele wutrobow hnuja. Tak je w Tokio, w štarym žwjatym mēseče Šapaniskeje, hižo wjazy lēt kšchecžijanski gymnazij a kšchecžijanska universita i 34 kšchecžijanskimi profesorami, mjes nimi 23 japanškimi a nēhdže 570 študowazyymi duchownštwu, pschirodospyta a rēčnistwa.

Kšchecžijanstwo, kajkež so w 4 listach Pawolowych wobšwēdeči, bėsche a je duchowna móž, kaž žana druha po žnym hwěče; wone je wumožaza Boža móž so kóždeho a ja ludy. Romšk. 1, 16.

Hdž so pschecžiwnikow woprašesč: i wotkal je ta móž, wotmolwjenje dostanjesč: „Ješuž drje je był, jeho pošdžišča wošada w Šerusalemje wēseče i tym Ješužom ničo cžinicž nima.“

Kaf pał je tuta Ješušowa wošada nastala? „To so wjazy dopokasacz njeda (!?)“, woni praja. Dale: „Pawol pał je šaložer kšchecžijanskeje nabožiny; pschetož či přjedawšchi bėchu cžisče njedželani ludžo, kotřiž najškerje ani pišacz njemóžachu.“ Wucžba wo Khrystužu tehdom „w powětrje wišajche“, njepšhecželšči špiž wupraji. „Pola greškeho mudreho Platonu so podobne myšle wo cžerpjazym prawym a wo cłowjek-ščinjenju Božim namafa. Wot tam ma Pawol swoju wucžbu wo Khrystužu“, tuči ludžo do šwěta trubja a hiščeže wjazy.

My žmy te wuprajnja tu napišali, so bychmy pokasali, kaf dyrbja našchi pschecžiwniky k cžisče njedopokasanim wuprajnjam wucžek pntacz. Woni chzedža džiwy „Bože“ přecz, i tym, so wēž wujafnija, ale to „wujafnjenje“ njeje, wone je wjele špodžiwnišche a njestošmliwišche džiwi bibliška powjesč, wone njeje jenož pschecziwo najjednoršchim pravidlam wědomnosče, ale je polny njewšom a hluposč.

So tajkim Pawol dyrbjał šaložer kšchecžijanstwa bęč, kotrež „w powětrje ležesche.“ Nō pola židow wēseče w powětrje njelēžesche, kaž nam pošledni wotdžel štareho šakonja šjewi a nam dženšnišche židowštwu pokasa. Žyle šadduzejske a šarisejske židowštwu je Ješuža kšchizowalo a jeho hiščeče dženša kšchizuje, wone njerodži tajkeho Mēšiaša. Čitaj, kaf je so kšchecžijanstwo wot židow pschijalo (Šap. šk. 14, 19), wot Grečow (Šap. šk. 17 a 19). Wucžomniky žami žu so cžežto do Ješušowych myšlow namafali. Šark. 9, 19. Šat. 16, 22. 23. Šuf. 24, 25. — Abo je žebi pošdžišche kšchecžijanstwo te wēžy k „cžesčži“ swojeho wulkeho japošhtola wumyšliło? Pawol sam pał je kšchecžijansku wošadu hōrko pschescžehal. Šeho wobroczenie pał njebēsche tajke, so jemu i jenym dobom šwētko šesthadža: „wucžba wo Khrystužu je to prawe“, ale tač, so bu wón druhi cłowjek. Pschetož we wšchitkich jeho listach „wucžba“ přenje njeje; čitaj je a ty pošnajesč, so jemu wšchudžom Khrystuž křjedža šteji. Mōž Boža, kotraž wot žiweho šbōžnika wukhadža, je jeho ewangelij. Romšk. 1, 16.

A nētko pschirumaj i tej žiwjenjapolnej mozu Božej, kajkaž je i Pawolowych listow pošnacž, žnadne šchricžki wěrnosče pola Platonu a drubich pošanskich mudrych. Wē so, žedzenie po wumozženju nadešdžesč pola najšdobnišchich, najlēpschich a najmudrišchich mjes wšchěmi ludami. Runje w tym so šjewi, kaf cłowška wutroba tež w pošanski šabudženju so tola k temu šbōžniškej cžehnjena šačjuwa. Š teho tež pschišdže, so tale powjesč so wot žaneho luda na hwěče wotpokasacz njemóžesche. Šdžežtuliz je so dobyła pschi wšchem pošdžiščowanju, pschi wšchem njepšhecželštwje, kotrež bēsche psched 1800 lētami runje tač wulke, kaž dženša, wšchudžom je wutrobny pschewinyla. A hdž so nam rēči, so je i tamnych žedžiwnych myšlow kšchecžijanstwo nastalo a so je Pawol kšchecžijanstwo štworil, žebi na ščehowaze pschirumanje myšlu:

Ša žebi myšlu, so bē bitwa pola Škaloweho Šradža. Bitwa hižo dolho trajesche, ša Šramborškich derje njestejesche. Šedyn regiment po drubim dyrbjesche našad štupacz, dokelž wjazy ničo ššelecž njemējachu. Wšchitzy so nabožachu, jenož wodžer bitwy i mērom wošta, wón derje wjedžesche, sčto cžinjesche. Duž wošaf wupraji, sčtož nēkotryžtuliz myšlesche: „Šeli so bōrny pomoz njepšchidže, je wšchitko šhubjene.“ Šedy bē to wuprajił, duž pschijēcha šedny: „Šronprynž cžehnje.“ Duž wutrobny wēstosč napjelni: „Do předka, dobyče je našche, šronprynž tu je.“ Shtë je bitwu pola Škaloweho Šradža dobył? Šamny wošaf? Wón je to tola přeni prajił! Šaj, prajicž a žebi žadacz, hiščeže i molom mēč njeje, hiščeže žane wumozjenje njeje! Abo tamny šedny? Wón je tola tu powjesč pschijnješ. Šaj, ale hdž by žebi ju wumyšlił, abo jenož ša „wěrn“ žebi ju myšlił, potom bēsche wšcho jeho šhwatanje a prajenje podarmo. Ani tamny wošaf, ani tón šedny, ale šronprynž je bitwu dobył, pschetož wón pschišdže: prawy muž w prawym cžafu.

Šlato a druby pošanszy mudri žadachu žebi po wumozženju, so wšchitko šhubjene njebýlo. Pawol je šedny, kiž wumozjenje pschipošjada a i wštanjom so ludy šlyšcha. Ješuž pał, Boži Šsyn, dokonja a pschijnjeke šbōžnosč w prawym cžafu.

(Pofracžowanje.)

Njebojče so tyč, kiž cželo morja.

Šako Šranzowšoj w lētomaj 1806 a 1807 nad našchim wótžnym krajom knježachu, žu woni wjele šurowosčow a ššosčow wuwjedli. Šdžež chžychu swoje šle wotpohlady do štutka štajicž, so ani najšurawišchich njeprawdosčow njebowachu a hdž by so jim sčto pschecžiwil, bychy žamo morili a palili. Psches to so

Womhaj Bóh!

Ciřklo 19.
12. meje.

Četnik 5.
1895.

Serbske njedželske kopjenka.

Wudawaju so kóždy kobotu w Šmolerjez knihcziřczetni w Budyschinje a řu tam dostacř řa řchtwórtlětnu přchedplatu 40 np.

Štantate.

1. Pětra 1, 9: Šónz wascheje wěry, — duřhom řbóžnosć.

Čerpicř, něřhto wutracř, tajkele něřhto dyrbi čłowjeř wřhednje řam na řebi řhonicř. Wořmu řebi řwoje lube řwjate piřmo do ruki a pócnu řebi w nim wot řpocřatka hacř na řónz wřhě řtrony přhencř a řebi wřhěch wobhladacř, wo kotrychř řo nam tam powjeda; nje-namařam w nim řkoro niřoho, kiř budžiřche řenje njetřebař řwój řiřiř njescř. Šwjate řiwjenje a pódla wřchelaka řrudoba, woboje je ř čłowjeřom tař dořho řjenocřene, dořř wón přhed řamymi řymi řurjemi njesteji, ř kotrymiř móhř do wěcřnosće wuńcř.

Šwjaty Pětr wě nam teř něřhto wo řym se řwojeho řhonjenja powjedzičř. Ale runje tehdy, jako meřeřche Pětr řwój řiřiř njescř, je wón řhoniř, řhto Bóh ř tajkim řwojim řiřiřom řechze, a řajki ma čłowjeř se wřheho teho řwój wužiř.

Šechze macř, řo dyrbjalo jejne mařo džecřko ř njej řhwatajo přhibězecř, pořaže jemu wona něřhto řjane řhřkotate; wojeřřki wřřřřchi pař na wójnje řwojim wojeřřkim lubi, řo čže řim, jeli muřnje wojuja, řo bēdža a dobudža, čřestne wuřnamjenje dacř. Šrunje takle řwjaty Pětr nam řřhescřziřanam jako wojeřřam w nařheho Šnjesewej řlůžbje, lubi, řo junu řiwu řronu (to řěka: wěcřne řiwjenje) dořtanjemy, kotruř řebi docřakamy, hdyř řmějemy wřcho řwoje čerřjenje tu na řemi přhetrate. Šlej, to je krařny dar, řa řajkiř mamy řo nařchemu Šnjesej džakowacř, řajkiř je nam wón se řwojim čerřjenjom a se řwojej řmjercřu,

řaž se řwojim ř rowa wuřtanjenjom dobyř. Šónle dar a tole řjane řubřo niřdy řenje njesańdže řaž te řeřřke řubřa wřhě do wřřitka, přhetoř te tu řa druřich na řemi řawořtanu, hdyř řo řy řwoju putniřku drařtu wuřřeknjescř. Šeřřke řubřa řu huřto ř hřechom woplufane, tole řubřo pař niř. Wone čři teř njewjadnje, řaž řemine řjane řwěřki, a řadny wichor čři jo njepolemi, řaž řo tu huřto něřomu řeńdže, kiř je řwoju nadžiřu na něcřo řtajiř a řwoju wutrobu na něcřo powiřnyř, řhřtoř řo jemu potom podlemi. Nařche krařne řubřo je řbóžnosć w njeřjeřach, řajki meř a pořoj, řajkiř niřto njeshubi, njesařodne wjeřele, řajkeř je nam nařch řbóžniř se řwojim čerřjenjom, wumřjecřom, ř rowa řtanjenjom a se řwojim řwěřwodženjom wudobyř.

Nařch luby wřřřřchi meřřniř pař tole řubřo řa nař dořal přchi řebi řhowa, se řwojim řłowom nař napomina, nam řam pořaže, řajzy dyrbjeli tu řiwu byčř, nař pořhřlujã, řo móhři we wřhej řrudobje řo řami řapřecř a řylni řawořtacř.

Niřto wojeřřki řanu řronu njedořtanje, řhřba řo bē řo muřnje bēdžiř a dobyř. Nařpřjedy dyrbi něřto wumřjecř, potom hařle móže něřto druři řa nim herbowacř. We řebi pař dyrbi přeni řwoj řtary hřřřny čłowjeř wřřhón řemřjecř, po řym hařle budžescř řam řhmany, řwoje wěcřne řiwjenje dořtacř. W řamnym meřče horka na njeřju, kiř ma řwoje hařny, w nim Bóh ničřo řapřořřhene, řamařane, njecřřte njecřerpi, — wřcho njecřřte dyrbi ř tebję přjecř, řo móhřa řo čři řwoja wěra řaž čřřte řřto řwěcřicř, řaž řřoniř řwoje řřto řeřřřje, řo by řebi jo wucřřřcř.

takle naš našy knjes i plómjom swojeje srudoby a tujchenja wuczišci. Duž wostań czihi pschi wšchem swojim czerpjenju. Njemóžesz pak skoro wjazy wutracz, pohlehu ho twojemu sbóžnikaj na klin. Tychi cze wón hórje a hórje, tehdy dzi a klapaj ho wo jeho durje a ty měješy swoje wumóženje. Czafaj khwilu na njeho. Wón cze wějšce pónđze pošylnicz.

Luby knježe, scziń naš swolnych, so móhl hwoj fchiz ja tobu nješč, a pschi tebi wutracz. Saczer i naš wšch morkotanje a wšch cziłne napšcheczijenje. Stup ho nam psched woczi i twojej sczerpnošču a twojim hwjatym czerpjenjom, so móhli wot tebie nawuknyć sczerpliwu wostac, pošyljenje dostac a hwoj mēr wobkhowac.

Arute hūdzenie.

Wěrnny podawł se stareho czaša.

W czašu wulkeje drohoty sawješelesche ho Soferamus, najstarschi hyn hrabje Flanderskeho psched mostom wóznego hrodu i rycerškej hru.

Duž ho k njemu hubjenje swobefana žona pschibliži a jemu i korbiła wšchelate kamodželane wězy k hrajtanju poskiczi.

„Bože dla, luby młody knježe, mějšce hmilnošč so mu a dajeće mi něotre pjenješki ja te wězy. Moje šchtyri džeczi i hłodom žaloscza, a hdyž jim khlěba kupicz njemóžu, dyrbja wumrjecz.“

Młody hrabja hnuty na wobhu maczer pohlada, kotraž kama se klabošczu lědom stacz jamó a praji:

„Ja chzu wam te wězy wotkupicz, luba žona, a wam džebacz krocž telko ja nje dam, hacž hēbi žadacze. Wocžacze khwilu, ja do hrodu dóndu a pjenješy pschijnješu, dokelž runje žanych pschi hēbi nimam.“

Wulzy swješelena žona ho hnuta džakowasche ja dobrotu młodeho knjesa a ho czaťajo na semju hdyže, jako ho Soferamus i korbiłom do hrodu poda.

Dorkach na jali dwórške knježny swojeje maczerje nadeńdže, kotrymž chzyšche te wězki daricz a kotrež ho nad lubošcziwoszczu młodeho knjesa wulzy jara swješelichu.

Pschi hrajtanju a žortowanju ho jena mjenschina po drugej miny; a młody hrabja, kiž bēšche lohkosmyšleny młodženz, do zyła sapomni, so delkach psched mostom hłódná žona i boloszczu na njeho czaťajche.

Bjes staroszczu ho po wjeczeri do łoža lehny a wón ho nje-dopomni, kajke bēšche nješbože bjes tym šhotowal! —

Wboha macz najprjedy i wješelej nadžiju a potom wšcha štyfkniva na jašopšchindženje młodženza czaťajche. Zato ho pak jena hodžina po drugej pominy, bjes teho so młodženz i pjenješami dóndže, do wulkeje staroszczu sapadže a wona chzyšche ja nim do hrodu.

Tola móšt bēšche ho bjes tym horje sczahnył a wrota ho samknyłe a wšcha sadwelowana wboha stejesche a njewjedžesche šchto sapoczecz, pschetož nóz bēšche ho na semju lehnyła.

Khwilu hēbi rošmyšli, hacž by na ranje czaťala, hdyž ho hród sašo rano sahe wotewri. Ale staroszcz wo džeczi ju prjecz czerjesche a kaž hēšije pschi wšchew swojeje klabošczu jamó, domoj khwatajche.

Wutroba jej njeměrna klapasche, jako durje hēty wotewri a wona czišche hwojich lubušctow wolašche. Tola žane wotmolvjenje; a jako wšcha saštróžena hwěczku jašwēczi a do cžemneho ruma hwěczesche, mějšche žalostny napohlad psched hōbu: Czišche a hynni tam czi šchtyri małi na semi ležachu; woni bēchu hłoda wumrjeli; wšcha sadwelowana ho macz na nich wali.

Zato bēšche psched hrodem na lohkosmyšleneho młodženza hodžinu wot hodžiny czaťala, bēchu jejne džeczi domach hubjenje a srudnje wumrjele.

Se wšchew rošhorjenošču a sadwelowanjom wona winowateho safla. —

Na druge ranje pschi štheadženju hłónczła stary hrabja Flanderski i wulkim pschewodom na hońtwu jechasche. Zato pak psches móšt pschindže, ho naštróži a konja sadžerža. Psched nim na thromje pschirowa ležesche šchtyri mormych džeczi a sadny nich stejesche pol wówrótnjena žónsta, kotraž i wótrym hłóšom sawola:

„Pschezo jechajče dale, mormi niczo wjazy njeczuj! Ja pak jako macz wobškoržuju jich mordarja a žadam hēbi wjeczenje sa njewinowatu krej. Stupče dele a džeržče prawe hūdzenie, kajkež wam jako hūdnemu knjesej pschileži.“ —

Total nješnate štróžele na hrabju pschindžechu, jako w hynkach sadwelowanja wurážene napominanje nješbožowneje žónskeje sa-

šahlyšcha. Semu bēšche, kaž by ho wulke nješbože pschibližalo. Njeměrnny wot konja štoczi a srudnje praji:

„Rēcž, žona, a nješamjlecž niczo!“

A wboha macz sapoczja powjedacz wo swojeje nusy a wo tym, šchtož bēšche ho psched hrodem a w jejnej hēcže wšchitko štalo. Wona niczo wjazy njepraji a hrabja, kaž tež czi wokoło štejazy jacžuchu, so wona wěrnoszcz rēcžesche.

Zato bēšche hotowa, hrabja ruku k nješješam pošbēhny a ho saroczja:

„Kaž wěrnó je tón knjes živy, ta wina dyrbi ho i krowu wotplacicz. Dženja abo jutšje dyrbi ho tón, kotryž je se šlej lohkosmyšlnošču hmierecz tutych šchtyri džeczi sawinowal, i mjeczom wotprawicz!“

„Prawy hūdnik!“ wšchón wokołoštejazy lud wolašche. Wudowa pak ho k nohomaj hwojeho knjesa poklakny a jemu ruku koschēsche.

W tym wotomiknjenju Soferamus pschijšcha — tón winowaty — na niczo hēbi njemyšlo ja hwojim nanom a chzyšche runje psches móšt pschihnacž.

Duž dohlada ho na šhromadžišnu k nohomaj hrabje — a wón tu wěz pschepóšnawasche.

„Mordarjo, šchtorafi mordarjo!“ wóšije hwdomnje jeho wobškoržowasche.

Wšchón blēdy ho k nanej bližesche.

„Wodaj mi, nano, ja hēbi niczo šleho myšlil nješšym. Pschi hrajtanju a žortowanju sapomnich tu žonu saplacicz.“

Šmjerecz naštróžany ho stary hrabja wobroczi. Šeho hyn, jeho lubowany hyn bēšche wina! Młóžesche žalostnišcheho hycž?

„Soferamus! Ty!“ šchepotajo šchepťasche a czi drušy žaloscicz sapoczachu. Šsamo wudowa saštróžena stejesche. Wona njebēšche wjedžala, so bēšche to hyn jejneho knjesa kameho byl, kotryž bu runje k hmiereczu šahūdženy.

„Knježe, puščeže jeho! Ja jemu wodam!“ wona plakajo wolašche; ale stary hrabja i hłowu wijesche. Wón bēšche sašo ham hwoj knjes. Wšchitke hwoje šnutskowne cžuczja pschewinywšchi, hwoju nanowiku wutrobu podteptawšchi wón srudny praji:

„Ja hyn psched Bohom pschijšahal! Šchto by bylo i prawdošču w kraju, hdyž by ho wošoby dla pschijšaha njedžeržala a šakón ho njewobkēžbowal!“

Soferamus, moje džeczo, pschihotuj ho, kaž šchescžijan na twój kónž, pschetož hdyž ho hłónczto khowa, dyrbišch psches mjecz wumrjecz.“ —

Plakajo hwojeho hyna wokošcha a tón ho do hwojeho wot-huda podda. Wón wjedžesche, so žancho wumóženja njeje.

„Božo, budž mi hrēšnikaj hnadny!“ šchepotajo praji a ho šmērom wotwjescz da.

„Psches prawdošč budže kralowški štol wobtwjerdženy“ Pschišł. 16, 12.

„Nješmilny hūd pak na teho pónđže, kiž hmilnoszczu njeje cžinił“ Šaf. 2, 13.

Wěrnoszcz biblije, šakitana pscheczivo jeje njepšcheczalam.

(Šotraczowanje.)

Šesuz Šhryštuz šbože hwođa.

Šawol praji: „My předužemy teho šchizowaneho Šhryštusa, tym židam wšchak pohóřchenje a tym Griechiškim hłupošč; tym pak, kotřiž hu powołani, woboje židam a Griechiškim předužemy my Šhryštusa, Božu móž a Božu mudroszcz. 1 Kor. 1, 23. 24.“

Alle kak šteji i Gal. 1. a 2., hdyž tola Šawol wurasnje praji, so hwoj ewangelij njeje wot japoschtolow w Šerusalemje dostal a wón ham tola pschi šemškim šhodženju Šesuzowym wučomnik Šnjesowy byl njeje? Š wotkal ma hwoju wěru?

My najprjedy na to pošasujemy, so njepšcheczšly smyšleny Šannenberž drje přeje, so je list na Galatiškich wot Šawola špišany a so tón hamy list pschi wšchem tym wužije, so by „powjeszczu se hwědczenjom Šawola kameho“ pomjenowal — a pschi tym njeprajo, so tute powjeszczu w lišču na Galatiškich šteja. Šdyž to wotmyšlene šhebanje cžitarja njeje, je tola — wulka hłupošč. Šak tež wěšty Šienwenhuš wšchitke nowošakónške pišma i wuwšaczow tamnych 4 listow šacžijnje. Pschi tym wšchem Šamalielowu rēcž (Šap. šf. 5, 35 šcz.) jako historiške žorlo wužije. Š temu njech ho hiščeže jedyn pschiklad wo „wědomnoszczu teho muža“ poda. Wón wopišuje, kak je ho Šesuz na Šraelski lud wobmjesowal. Šsredža bjes našpomnjenymi šłowami Šesuzowym

steji potom káda: „Njesieni šo bliskowidžaza myšl, hdyž šo pola Jana (7, 49) wupraji: „Tón lud, kiž šo njewustej na sakoń, je potlaty.“ Kóždy čítar dyrbi šebi myšlic, šo je Ješus to šlowo rěčał, pschetož hewał šo š zyla nuts njehodži. Woprawdže pał jo Farisejšy, Ješusowi njepšhecželjo praja, šchtož móže kóždy tón staw pschecžitawšchi pšnacž. Pšodomnje šo dopomnju, šo šym w knižkach š napišmom: „papierjany bamž“ čítal: šo Ješus Boži Šsyn njeje, to steji w bibliji, pschetož Jan. 1, 8 rěka: „Tón šamj njebe to šwětlo, ale šo by wón šwědečžil wot teho šwětla.“ Kaž kóždy wě, šo tam wo Janu tym šchecženiku rěči a niž wo Ješusu. Tajke džiwuške wěži njepšhecželjo ludej napóšheja.

Tola to pschípódlá, my mamy wažnišhe rospominacž. My šmy runje š jara wažnej wězy dóšchl, kotraž šebi dokladne pschemyšlenje žada. Wo šwonkownym žiwjenju Ješusowym wjedžeshe Pawol do šwojeho wobroczenja tak derje kaž kóžde druge džecžo w Šraelu. Tež móžne šwědečenje wěry přenjeje šchecžijanišhe wošady, n. psch. móžne přédowanje a matrašku šmjercž Šchecžepanowu běšhe wohladał a šlyščał. Ale wón běšhe tehdom hišheže njepšhecželšy šmyšleny.

Něšchto šwonkownje wjedžecž š molom hišheže šnutskowne pschewědečenje njeje. Šwonkownu powjescž je wšchał wot druhich čłowjekow doštal. Š „wěryje“ pał njeje došchol psches powjedanje a dopokajanje, ale psches móžny šacžišhecž, kotryž Ješus šam na njeho činišhe. Šo wón psched wrotani měšta Damaskus horjestanjeneho Ješusa wohlada, je š pschicžinu jeho wobroczenja. Duž drje jeho ewangelij njewotwišuje wot druhich japoschtołow, hješ teho šo byšchtaj Pawol a přenja wošada Ješusowa róšno dželenaj byloj. To džě je wošebitošecž ewangelija, šo hacž do džebnišheho dnja kóždu wutrobu wošobnje (parschonszy) a žiwje šapschimnje, šo my wšchitzy prajimy: ja njewěrju, dokelž Pawol wěri a Šětr a Luther, ale ja wěrju mojejho Šnješa a šbóžnika dla. Ani Pawol, ani Luther, ale Ješus, tón žiwj, Boži Šsyn je mje pschewinył, šo jemu š čžěłom a š dušchu pschípšuscham na wěčžne. To džě rěka wěricž. Jan. 4, 42. 6, 68. 1 Kor. 1, 31. 2, 4. 1 Theš. 2, 13. Tak dyrbi kóždy šchecžijan prajicž: runjež šym ewangelij wot mojejho štaršheju, wučerjow a druhich šchecžijanow šlyščał, runjež šym jón w šwjatym pišmje čítal, tola šchecžijan njepšym, niž wot ludži, ani psches čłowjeka, ale psches Šejom Šhryšta a Boha teho Wótža, kiž jeho šbudžil je wot mornych.“ A to praji Pawol Gal. 1, 1.

(Šokracžowanje.)

In dyrbišch šwjatny džěń šwjecžicž.

(Škóncženje.)

Dwě lěče běšchtej šo minylej. Duž nowe domapytanje na tu šwójbu pschípódlá. Maschina parneje kóžde bě wobšchtožena a dyrbješhe šo tak rucže hacž móžno šašo wuprjedžicž. Wšchichchi nahladował pschípódlá š Frankej Šwardšej a jemu praji: „Wy dyrbicže jutje njedželu šwojim ludžom džělacž dacž, šo by maschina pońdželu hotowa byla.“

„To njemóžu a njebudu činič“, praji Frank.

„Čžeho dla niž“, šo špodžiwajzy wšchichchi nahladował woprašča.

„Njemóžu šwjatny džěń wotšwjecžicž“, wotmolwi našch pschecžel. „Čžu hacž do šobotu poł nozy džělacž a hnydom po poł nozy pońdželu šašo šapocžecž. Ale njedželu njemóžu a nočžu to činič.“

„To je pał jara nusne, knjes Šwards“, šnapšhecžiwu jeho přjódštajeny. „Wy dyrbicže ludžom žyłu njedželu džělacž dacž, hewał njebudžemy hotowi a našch knjes was potom pušheži!“

„Šsyn šwój wótžny kraj wopuschěžil“, šnapšhecžiwu šprawny muž, „dokelž njedželu džělacž nočžych. Teho dla tež w Amerizy njebudu to činič.“

Wšchichchi nahladował šo wot njeho wotwobrocži prajizy: „Čžicže, šchtož čžecže, ale šo njedžiwajče, hdyž budže wam wasche wobaranje š šemu.“ Frank Šwards pał wošta pschi šwojim šlowje. Wón nočžyšhe druhi ras njepšwěrníšchi byčž, džyli přjedy. Wón docžaka, šo šo jemu runje tak šěndže, kaž tehdy w Šendželškej. Nusu, kiž mohla na njeho a na jeho dom pschípódlá hižo do přédla widžeshe, ale wón njelhablashe. Wón bě šo rěč šbudžil, na kóždy pad šajnju šwojeho Boha džeržecž a modleš šo temu Šnješej: „Šdyž ja jeno tebe mam, dha njerodžu i...

njebješa a wo šemju. Šacž mi runje čžělo a dušcha šawutlitez, dha wšchał šy ty, Božo, kóždy čžacž, mój trošcht a mój džěl.“

Wón džělacše je šwojimi ludžimi hacž do poł nozy. Šotom wopuschěžichu fabriku. Šědina bě njedžela nimo, běchu hižo šašo na džěle. Ale, hacž runjež wšchě mozy a wšchu pilnošecž naložichu, džělo njebu hotowe. Šašo šo šabrizny knjes pońdželu ranu woprašhecž da, hacž je maschina do rjada štajena, dyrbjachu jemu wojewicž, šo to hišheče njeje. Wón šo jara rošhnewa, dokelž bě to na šo wščał, wobšchtoženu maschinu hacž do pońdželu ranu wuprjedžicž a pschitaja, šo by šo Frank Šwards hnydom š džěla pušhežil.

Wbohi muž džěšhe hluboko šrudženy domoj. Tak dyrbješhe stara nuša šašo šo šapocžecž a wón šo štrachowashe wškomifnjenja, hdyž budže šwojej Marji powjedacž, šchto je šo štało. Čžim štrošchtnišcho běšhe jemu, šo wona tón ras trošchtowana na tule powjescž pošluchashe. Wona njepłakashe a njekarowashe, kaž přeni ras, ale dawashe něł šwojemu mužej prawo a wupraji wješelu nadžiju a dowěrjenje, šo budže tón knjes tež tón ras hnadnje š nimi čžinicž. Wutroba jeje mandželšheho bu psches to trošchtowana a šchroblena. Wón šo njelstarašhe, ale šebi wotmyšli, druhi džěń nowe džělo pytačž. Tak šedži wón wječžor teho šameho dnja pschi wšchje šwojeje štwicžki. Džěšči hrajšaschtej wješele wokolo njeho. Marja pał wobštarashe šwoje domjaze džěla.

Duž kłapashe šo wo durje. Frank wotewri a žusy, nahladny muž šastupi. „Čže wy knjes Frank Šwards?“ tak šo wón prašča.

„To šym“, wotmolwi našch pschecžel.

„Wy šče š fabriki knjesa Š. pušheženi, niž wěrnó?“ šo žusy dale prašča.

„Šaj“, wotmolwi Frank.

„Wasch dotalny knjes“, tak prajeshe njelnaty dale, „je mi wo tym powjedal a mi waschu pilnošecž a šwěrnóšecž šhwalil. Šchicžina, čžeho dla šče pušheženi je ša waš jara čžesče połna w mojimaj woczomaj. Ša džeržu w domje a w mojej šabrizy je wšchej krutošecžu na to, šo šo njedžela šwjecži, šo šwjelšu, hdyž móžu tajlich ludži doštacž, kiž šo Boha boja, jeho šlowo lubuja a šwjatny džěń w čžesči džerža. Prašcham šo waš teho dla, hacž šče šwólniwi, jako wšchichchi nahladował do mojej fabriki šastupicž a pschípšuschu wam, šo na žadny pad njepšchípódlá do šphtowanja, njedželu džělacž.“

Móžemy šebi myšlic, š kajšej wješelošecžu Frank to pschipsa. Ša někotre dny bě wón šwój nowy šamj jako wšchichchi nahladował nastupil. Wón mějeshe něł je šwojej šwójbu lubošnu šhěžtu šamj ša wobhdjenje. Dohody běchu hišheče wješche, džyli přjedy. Nowy knjes mějeshe jeho jara lubo a štajeshe na njeho wulke dowěrjenje. Wón njepšchípódlá šašo do šphtowanja, šwjatny džěń wotšwjecžicž, Frank Šwards bě něłto jara šbožowny muž. Wón šhwalešhe je šwojej žonu a je šwojimaj džěšecžomaj hnadu šwojeho njebješheho Šnješa, kiž bě tež na nim šwoje šlubjenje dopjelnil: „Šchtož ma š temu Šnješej nadžiju, teho budže Boža dobrota wobjecž.“

Ša pschípódlá njemóžu.

„Š najmjeńšcha něłtole niž.“ To šu hišheče džěšča rěče ludži, kotrymž Wóh šwoje šnadne dary pošicža, kotrymž wón do šwojeho doma, š šwojemu šlidu pschepošchuje. A hdyž šo něłajša wurēcž namaka, hnydom rěka: „Ša njemóžu.“ Žadny tych ludži w ščženju, kiž šu prošcheni, šo njelapowě, kaž tamny mlody mandželški. Šola njeho žyly š krótkka rěka: „Ša šym šo woženil, teho dla ja pschípódlá njemóžu.“ Bohu budž džal, šo šu w šchecžijaništwje dnyš a dnyš ludžo byli, kiž šu tola pschípódlá čžyli a šu tež pschípódlá. Šašo čžyšche hrajša Zinzendorf do mandželštwja štipicž, wón šwojej njewjescže pišashe: „Něłto čžu halle tak prawje pschípódlá!“ Na jeju šwašnym dnju ščžinišchtaj mlodaj mandželškej tež šwjajš: „Šo na Šnješowe pošwjenje budžetaj kóždu hodžinu hotowaj pučžowarški šij do ruki wšacž a š pošanam hicž teho šbóžnika pschípódlá.“ A woprawdže bě jeju mandželštwu bohacže žohnowane ša Bože šraleštwu. Šchecžijaniški mandželški šwjajš je džě domišna lubošče, šchula po Bošy, pschetož wón je wobras a pschirunanje lubošče Šhryšusoweje a jeho šamejny. Wšchelatore šastawli šamjapřecža, kotrež pschijeshe, šchelatore wopory, kotrež nalladuje, nahony š modlitwje, kotrež šwojim wšchelatorym nashonjenju pschi šebi wjedže, njemóža šle podarmo byčž ša Bože šraleštwu. Šak šlupe je teho dla

Samolwjenje teho pscheproscheneho w sezenju: „Sa hym hebi žonu wsał, duž pschincž njemóžu.“ A tola je wjele nasłednikow mól, a semsta lubošć je njebiesku lubošć podušyla a teho dla so pschiblowo śwěta dopjelni: Mandželstwo, hubjenstwo. Rušowite pschiblowo praji: „Hdyž i domu džešch modl so juntrócž, hdyž na morjo džešch, modl so dwójzy, hdyž i wěrowańskemu woltarjej džešch, modl so trójzy. Teho dla lubi mandželszy ludžo, njejsće wot dženža abo wot wežera abo wot dlěžsčeho cžaža, jenož pschi wschitkich podeńženjach i hrabju Zinzendorfam myšlicž; „Nětko haŕle chzu ja tak prawje pschincž.“

Seńcžke lóžke pomhleńcžko Sedrje sbóžnu njewinu.

Seleneho sčtwórtka dała
Anjeni pjenčžk bč róžowy,
Mílka wažesche jón hebi
Na cžetwjen tak pupkaty.

Wodnjo stajesche jón rada
Pšched wokno hej na hlóncžko,
Bjerjesche jón i wjecžorkami
Pšche mjeršk do jstwy na cžoplo.

Wjecžork jónu bč tak mílki —
Pjenčžk so njewsa i pschedwokna.
„To jom' nještanje so nicžo; —
Wětraščk liwki dujkota!“

Me kajke frudne ranje!
Słojčžki i mrosom wišachu;
Slé bč so jim w nozy stało;
Sate bčchu se šmjercžu.

Mílka cžicho žarowasche
Se šylstami šmychajo;
Macžerka jej šobuželna
Takle šroni powucžo:

„Ani malto pschepašerčžko
Mimascž mččž sa šnadžinku.
Seńcžke lóžke pomhleńcžko
Sedrje sbóžnu njewinu!“

A cžomu je biblija dobra.

Muhamedanski pschekupž w Indiskej so jutrocž europiskeho kapitana woprašča, hačž jemu bibliju wobštaračž njemóže.

Se špodžiwanjom so kapitan prašesche: „Haj, k čžemu? Wdy dže w nej ani cžitacž njemohł, we waschej rěčži tola žaneje nimam.“

„To wschaf je wěrnó“, wotmolwi Muhamedanski, „ja pač chzu runje jendželstu abo hollandsku bibliju mččž. Čžecže wjedžecž k čžemu? Nč, hdyž jow lóžž pschijedže i kapitanom, mi do teho cžaža njesnatym, kotryž chze so mnu wikowacž, potom jemu něhdže bibliju položu a na njeho fedžbujju. Widžu-li, so ju woczini a w nej cžita, potom wčm, so móžu temu mužej wčricž. Hdyž pač ju na boł cžibnje, potom nječam nicžo i nim cžinicž mččž, pschetož ja wčm, so temu mužej wčricž njemóžu.“

Dobre praščenje.

Duchowny, kotryž mčjesche w jastwje dušchepastyrštwu, khostanza nadeńdže, kiž mčjesche šwójbu domach. Duchowny so i nim do rošrěčžowanja da i tym wotpohladom, so by pucž k jeho wutrobje namakał. To pač lóhko njebčesche. Eso šmčjo khostanz i hrosnymni rěčžemi wotmolwi a drušy jecži so wješelachu nad „žortniwymni rěčžemi“ šwojeho towaršča. Duchowny so muža woprašča:

„Seže rjemješluisčtwu nawuknył?“

„D haj, ja hym kranycž nawuknył.“

„Seže hižo wjazy krocž kranyl?“

„Haj, wjazy hačž sto krocž.“

„Nč, kač macže so pódla.“

„D žyle derje; hdyž wčž dže, wona cžlowjeka derje sežimi; hdyž njeńdže, hym tu ja statne kšósty žiwu.“

„Hdyž so tak derje placži“, rjekny duchowny, „nochžyl wy, so bychu wasche džečži jo tež nawukle?“

Muž wšchón tšchepotasche, woczki so jemu macžeschej. Nětk šwoju winu pšna — w pohladanju na šwoje džečži. Tak wjedže nanowška lubošć k pokucže.

Bóh luby Anjes jo nitomu prawje cžinicž njemóže.

Jenu njedželu šedžachu w Šlaccžanskej koczimje někotři burjo hromadže pschi karancžku piwa. Młody wješny wucžer čžyšche jim něščto špodobneho prajicž a wupraji, so móža burja pschi tajkich krasnych šymowych žnjach sažo i mčrom špacž — so jim to i wutrobu popšesche. Duž jedyn praji:

„Sa so do wscheho wohladam. Šdže čžemy i tajkej hromadu šyna? Wjenje by tež doščž bylo. Me tak wschaf je a wostanje, so dyrbi so bur próžowacž a cžwilowacž.“

Anježenje a šluženje.

Roškora mjes knježazymni a šlužobnymni je psches to so tajka wulka sežinila, so woboji šwoju pschibluschnošć dopjelni nješju. Anježi šu šwojich šlužobnych hušto ja šamy grat wobhladali a šapomnili, so šu woni tež cžlowjelojo, kotřiž maja cžucžiwu wutrobu a nješmjertnu dušchu; woni šu jim malo lubošče potašali. Šslužobni šu so wot šwětnych žadoščžow a wot lubošče k šwonkow-nemu pyščenju a draščženju wobknježicž dali a na to waschnje šwoje powołanje šazpivali. „Sa nječam šlužicž, ja nječam wot nitoho wotwišowacž“, tak myšli a rěčži jich wjele. Ššwojich knježich maja ja šamych tyranow, kotřiž po jich myšli jenož ja tym steja, šwojich šoddanych wuwucžicž. Šolěpschenje jenož tehdom pschindže, hdyž so šluženje sažo ja cžestne wobhladuje, ščtož dyrbi kóždy hjes wuwšacža rad cžinicž. Tón ma najwšchšchi šchtant na šemi, kotryž šwojim šobucžlowjekom i tym, ščtož je a ma, najšwěrnischo šluži. Luther je so wuprajił, so hiščče ženje na šwěče tajki šwjaty mčšnit byl njeje, kač jeho šwěrna džowka. Tež knježi dyrbja šlužicž. Šich wjele hebi myšli, so je se mšdu dželo a šwěrna šlužba šaplacžena, kač pschibluschnošć knježich njebyła, na to džiwacž, kač šamóža šwojim šlužobnym šnutštownje šlužicž a pomhacž. To najššesche, ščtož móža šlužobni šobuwšacž, njeje šašlužena mšda, ale prawe woczehjenje, prawa šchescžijanška šdobnoščž.

Něščto k rošpominanju.

Šněw je wohen, kotryž ani želejo žehliwe nječžini, ani jstwu nješhrěje; wón rěša, pošhycže a mori a ničto njewč, k čžemu móže dowjescž.

* * *

Wulkej hromadže šamkni twarjenje twojeje wutrobny, jenož jim malo wotewr domowe durje, jim mjenje jstwicžki, jim najmjenje šnutštownnu komorku. Me tón Anjes, twój Bóh, nječ hlada, hačž do teho najpošlednisčeho kucžika; jeho šwětko budž tebi wšchudžom witane!

* * *

Kóžda wčž ma šwój wužitk, ale žana jenicžka wčž njeje k wšchemu wužitna.

* * *

Ščtož ma najmjenje mudroščže, ma najwjazy hordošče.

„Šomhaj Bóh“ je wot nětki niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wschěch pschewawarňjach „Šerb. Nowin“ na wšach a w Budyščinje dostacž. Na šchtwórcž lěta placži wón 40 np., jenotliwe cžibla so po 4 np. pschedawaju.

Womhaj Bóh!

Czisko 20.
19. meje.

Łétnik 5.
1895.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ƙo łóždu ƙobotu w Smolerjez knihicizisczetni w Budyschinje a ƙu tam dostacž sa sctwórtłétnu pschedplatu 40 np.

Moqate.

Łut. 11, 9: Proščcže a wam budže date.

Schtóž móže ƙo wschón s wutrobu ł Bohu modlicž, tajkemu człowjekei je, jako měl w ƙwojej horscži klucž do njeješ, so mohł ƙebi s nim tu Božu komorku wot-tańnycz, w łotrejž ma Bóh ƙwoje krašne dary a dobroty sařhowane. Ale jenicžki tajki móže ƙo se wschei wutrobu ł Bohu modlicž, ƙiž ma do njeho žiwu wěru. Tajkule ƙwoju wěru pař ƙebi człowjek s łóždej ƙwojej noweji modlitwu s nowa pošylni. To tebi njeje do wole date, hačž ƙo sečzesch modlicž abo niž, ně, Bóh je łóždemu pichitařař, so dyrbi ƙo ł njemu modlicž. Ty pař dyrbiš ƙebi wscho wot njeho wuprošycž, sctož sa ƙwoje sežiwjenje potrebařsch, ale wuproš ƙebi wscho to wot njeho s džěczazym dowěrjenjom.

Nařch luby sbóžnik pař nař tež wschěch napomina, so dyrbjeli ƙo modlicž. Wón nam praji: „Proščcže a wam budže date.“ S tym chze či wón tole na wutrobu položicž: Luby, ty wěsch, so ƙym ja s njeješ na tónle ƙwět pschischol, so mohł wař powucžicž a wař wschěch do sbóžnoscže dowjeřcž. Dokelž mam wař wschěch s wutrobu lubo, a ƙo sa wařche czajne a wěczne sbože staram, wěm wjele lěpje, dnžli wy wschitzy ƙami, sctož je wam wužitne, nuřne a trěbne. Duž wsmicže ƙebi wschitzy wscho do wutroby, sctož wam praju a ƙasam: Modlcže ƙo ł Bohu, njeřthomdžcže ženje žadny dnž to czinicž. Mój Wótž pař chze wař s wutrobu rady wuřłyschecž, jeli wy pschindžecže jeho wo něcžo prošycž.

Sny ƙo hdy pschecžimo Bohu a jeho ƙwojatym ƙasnjam pscheschol, pschindžesch pař ponižny, pošutny, wěrjazy se ƙwojej nutrneji modlitwu ł njemu, tehdy ƙo twoja duscha, ƙiž bē ƙo wot Boha řdalila, s nowa s nim řjenoczi, wón pař s njej.

Tař husto, ƙaž ƙo ł Bohu pomodlišch, wuprajish se wschěm twojim modlenjom: Ja wěm, so nam Bóh wschě nasche dary a ƙubla dawa, duž ƙebi je wot njeho wuprořchu; wón je tón najmudriřchi, najřyluiřchi, je nascha řhowanka, nasch najlěpschi wupomhař, nasch jenicžki wuprořcž sa najchu wbohu duřchu. Tu czěscž, ƙajkaž Bohu ƙamemu řłuscha, chzu ja jemu dacž, duž pschindu ł njemu ƙaž džěcžo ł ƙwojemu nanej a prošchu jeho, so njecha mi po mojej sařłuzbje dacž, ale po ƙwojej dobrocziwoscži, dokelž ja žane pravo nimam, ƙebi něschto wot njeho wužadacž.

Schtóž ƙo s tajkej myřlu ł Bohu modli, tajki jeho podarmo njeprořny. Raž ma dobry nan woczi, wuřchi a wutrobu sa wschě proštwy ƙwojeho džěscža, tař ma twój Bóh tež sa tebe woczi, wuřchi a wutrobu wotewrjenu. Ř njemu nimařch žadny daloki pucž, ƙaž něchtónžkuliz njewěriny ƙebi myřli, abo wupraji. Bóh njeje žadny Bóh, ƙiž by ƙo wo ƙwoje džěcži njeřtarař, wón tež niřdy ženje tař nječini, ƙaž něchtónžkuliz wofebny, ƙiž ƙwoje durje sa wřje, hdyž wohlada, so něchtó s proštwu ł njemu czěhnje. Ně, Bóh ma ƙwoje durje sa tebe spochi řwotewrjane. Něchtónžkuliz či praji, hdyž ł njemu s proštwu pschindžesch: „Nětkle řhwile nimam, ale mam wařniřche wězy wucžinicž.“ Tařle Bóh s tobu nječini.

Wón tebe je s wójimi słowami njesjebje, ale czi s wójie dary wudari. Duż modl s njemu. Mało s modliš, a s tym mało dostanješ. Wjele s modliš, a s tym wjele dostanješ; też s bobu s wójateho Duchu, jeli s bebi jehu wuprosjš.

Luby Snježe Božo! Twój luby Syn je nam prajil, so s mēmny s hrobli k tebi pschiciz a s to tebi bližic. Duż też tebi bližim, dokelz je na s wón na to potasał a prosšimny cze, so chzyl nam, kiž my do jehu s słužby wēriny a s to na nju s puschczamy, twójateho Duchu dacz, so mohl na s tón wuswjećic, wucziciz. Nadať nam s hnadu, s chtož je nam sa tutón cza s a junu sa węcnośc trēbne. Samjeť.

Na Bože spěcze.

Lut. 24, 50: Jesuś wuwjedze jich do Bethanije, a posbēze s wójiej ruzi a požohnowa jich.

Dženša s to sa s nowa je s wójim duchom na woliowu horu pschepadžimny, na to s ame mēsto, na kotrymž s nascheho s bōžnikowe czeže cželne a duchowne czerpienje s apocza. S owle je wón tschepjetaty a dyrkotaty na s wójie wobliczo panyl, jowle je jemu krawawy pōt s woblicza padał, jowle bē wón poslušny do s mjerce. — Alle runje na tymle mēscze s to nam jehu dotal sa potajena krašnośc s jewi. S owle wohladamy, so, s chtož Bohu wšcho da, wjele s tow k rōcz wjazy sa wšcho to dostanje, s chtož bē Bohu sa wopor pschijesł.

S owle bē nasch s bōžnik wšchōn pschekrašnjeny. Wšy pať s to s tym troschtujemy, so na tym s amny mēscze, hōžež mējachny s amni też nēschto pscheczerpicz, a hōžež horze s wšly wuronichny, nēhdy dopōsnajemy, so dyrbja nam wšchē wēzy k lēpschemu s lūžic.

S ako nasch luby s bōžnik jowle s wójich wuczomnikow wopuschczi, njeje ani wón platal a žaloscizil, ani woni. Wōn njeje wšchēch s wójich wšchroczenyh na semi s awostajil, nē, jich požohnu jo je wón wot nich czahnyl, wōn, tutón wulki krašny Snjes. Wōn wōsta pschi nich se s wójim duchom, a to jako tón, kiž ma mōz w njebjesch a na semi.

A lēdy bē tón Snjes s wójim wuczomnikam s woczow, stejeschtaj tam jim s bōfa dwaj Božej jandželaj, kotrajž jim troscht pschijeschtaj a jich s wjeshelischtaj. Nētkle woni wšchitzy wjedžichu, so tón Bohu k prawizy s edzi, kiž je jich pscheczel a jich bratr. Nētkle wjedžichu, so tón, kiž je w njebju, se s wójiej lubosczi a se s wójim s wētkom wšchu semju napjelni. Woni mējachu wšchitzy jeniczk tu starosc: S ak budžemy mōz jemu k czešczi žiwu bycz, a s ak budžemy s to mōz se s wójim žiwjenjom, s tufkom a czerpienjōm jako jehu žiwu s wēdkojo wopokasowacz?

A wo to dyrbimny s bebi wšchitzy s amni hšchēze dženša s wójie starosc cžinic. — Nasch Snjes je se semje woteschol. Nēczo s wójie s achodne nam tu njeje s awostajil, ale tola tu jene wot njeho mamy. Wšy mamy tu psched s bobu jehu s lowo, jehu žiwjenje. S cho wuczomniży, kiž bēchu s nim žiwu, s to nam jehu, jehu s tufki, jehu myšle s ak rjenje wopisali, so wšchitzy wēmny, s ak je wón myšle mēl, s chto s bebi wot na s žada, s chto chze do na s s apłodžic, a hōže chze na s junu wšchēch dowjescz. S aj tole wšchitko s ak se s amny woczomaj psched s bobu widžimny. S duż czešcizny tuteho s wójateho do njebjesh powšscheneho s bōžnika wšchitzy s tym, so s to sa nim podamy, sa nim s hodžimny, a so byli wšchitzy po jehu s lōwje žiwu. S bōžny wērny s chesčizian budž s wójemu s bōžnikowej podomny.

Budž žiwu, so cze wón se s wójimaj rukomaj požohnuje, dať s to wot jehu ducha a wot jehu luboscze cžeric, pschijowjedaj wšchudžom a na s bōžnym mēscze se wulke rjane pocžinki teho, kiž je tebe lubowal, s aj s rjedž tuteho njedobreho a rostišaneho s wēta wopokaz s bōžnemu, so je nēschto s bōžne a wobsbōžaze, hdyž mōžesch a s mēsch s wójemu s bōžnikowej se wšchēj wutrobu posornje, ponižnje a s wjeshelom žiwu bycz. — S aj tajzyle chzemy wšchitzy bycz, — tole chzemy s bebi s bjes s bobu dženša na Božim s pēczu s lubicz.

O Khrisčēze ty,
Kiž ty mi s by
Tón najlēpschi s am tudy.
Ach cžehi nje wšchat
Sa tobu s ak,
So s wētko mēl ja s hudy.

Cžehi sa s bobu,
Duž pobēhnu,
S sej pytam twoje rany,
Hdyž budze nēť
Twój s trowy mēd
Wšchēj hnady namafany.

Wērnośc biblije, s akitana pschecziwo jeje njepscheczelam.

(Psotracžowanje.)

Najwjetšchi džiwo s chesčizian s jeje wērny

S bōžny s chesčizian pschi s wójim wobroczenju naschoni. S ak s to s jenym dobom stanje, s ak pola s wawola, pať po nēczim. Alle wumōžazu mōz Božu, kotrajž wot Jesuśa, s ak s chōž jehu w historiji psched s bobu widžimny, wulhadža, s bōžny s chesčizian naschoni. Wšy pať wēmny, so Bōh njeje Bōh morwylch, my mamy po tajim w teť hnadze Božej, kotruž psches ewangelij naschomny, tu wētošč, so je Jesuś žiwu. Potom pať pschicizimny njeje, so njedyrbjele sezenjam wēricz, s ak je na tschizim dnju s rowa s tanyl. Wšchitke wulhadowanje, so s to s to wuczomniży jenož s jebali, abo so je Jesuś jenož po s daczu morwy byl, s to s ak džiwo a halle prawje njesroschmliwe, so s to nimo niczo s apoczeč s njemōžemny. S cho mōžemy wēiczi bycz, so s to czi s arisēšizy pschi s wójim hōrkim njepscheczelstwe a pschi s wójiej mozy wšchitke s rēdki nalōžili, so bychu wērny do horjestacza podteptali. (Matth. 28, 11—15). S dy by s to tam nēschto „wujasnicz“ dalo, bychu woni to wēšcze cžinili. — S to pať byla też s amna džiwo s chesčizian wēz, kotrajž by naschemu cžiczi napischecziwo s tala, so Bōh tón Snjes dyrbjal we wutrobach wuczomnikow do byczēstwu wērny do jich žiweho s bōžnika psches s jebanje abo s amosjebanje s ak wēšciz. S wawol praji: „Wšy bychmy byli namafani s ak s chisni s wēdkojo Boži, so s to pschecziwo Bohu s wēščizili, so wón Khrisťuśa je s budžil, kotrehož wón njeje s budžil.“

S chtož s to bōjškej mozy wērnoścēe podda, kotruž ma Jesuś dženša hšchēze nad s bōžej wutrobu, kotrajž s to jemu se s amny s lōm njesamnje, tōn też powjescze sezenikow wot hodowneje historije s ak k horjestaczu a k njejustpiczu k pschisporjenju s wójiej wērny cžita, pschēzo s ak s to s hłubje do nich nuts pomyšli a s to nich wulnje, runjež jemu hšchēze wšchitko jenotliwe s ak s njeje.

Dokelz s to wo horjestaczu rēczi, hšchēze pschispomnju, so s bebi na cželne horjestacze myšlic nje s mēmny. S wrať w naschim wērny wušnaczu:

„horjestawanje teho cžēla“

S to huśto wopaf s roschmi, njeje pať, s ak Luther derje wulhaduje a s ak s to drje w s chuli a w pacžerškej wuczby pschēzo s ak s to praji, s ak myšlene. Biblija praji, so cželne žiwjenje w horjestaczu njeplaczi, Matth. 22, 30: „Woni budža jako jandželjo Boži“; 1. Kor. 15, 50: „Cžēlo a frej njemōžetej Bože kralestwo herbowacz“; Jana 6, 63: „Cžēlo niczo njepomha.“ S ak po powjesczach sezenikow horjestanjenē cžēlo Jesuśowe njeje na wēty blak s wjajane a wobnjesowane. Wone je duchowna a pschekrašnjena wōšoba, ale s to hšchēze njeje s amna sežen, ale woprawdžite „žiwjenje“ a s wójate pišmo też s to prawom wo cžēlu horjestacza, 1. Kor. 15, rēczi, jeno so to cžēlo se s achodneho njewobstēji, ale so je pschekrašnjene cžēlo.

S chtož s to po tajim s wjetšcha pschecziwo horjestaczu praji, wēz s amny njetrjechi. Na pschiklad s hšchēch huśto: hdyž s to cžlowjekej noha wotrēšnje a nēhdy s jahreba a wón s to s am druhdy pohreba, s chto budze s to nim pschi horjestaczu? Abo hdyž je s to s bōžnikowej hłowa wotčala atd. S ak s njebychu hōžo sa 100 lēť wšchitke cžēla proch a popjel byle, kotruž pschi s s lādnoščē do powētra s to rostunje. Alle tōn, kiž je njebo a semju s tworil a lētnje wjele s tow cžlowškich cžēlom rjenje wuhotuje, psched kotrehož wobliczu budžetej njebo a semja s achinycz, so by jej nowe s sežinil, temu wotrēšjene nohi atd. drje wjele prózy nacžinic njebudža. S dyž je Bōh dokonjal, na s psches Jesuśa s hšchēchneho s panja s budžic k duchownemu žiwjenju, potom też psches teho s amneho Jesuśa to s wonkowne dokonja, njemijzy cželne horjestacze se s mjerneje nozy. Nadrōbnishe mōže s bōžny s am cžitacz 1 Kor. 15, 35—58.

S to s to s amny na polo biblije s tupa, pschecziwo kotremuž s to wōšēbe wot njepscheczelow wōjuje — na polo džiwo. Wō nich pschichodnje. (Psotracžowanje.)

Jenož hšchēze juntrōcz!

1. Na s amotnym pohrebnisheczu pschi lēžu je nowy row. Mało wušhujenyh wēnzow na nim lēzi. Pschi tym rowje s tēji nuž; wón je hšchēze mladny. S obluť, s kufnja a cžrije s to s aproschene. Wērny jemu na s hribječe wšja. Wōn s to s dalokého pucžowanja wrōczi. Wōdže! Psched tydženjom s to tudy s wērny macžerwu wutrobu s howali. S ak s bešche s bebi s ak po s to w dalokēj s ušbe

žadala! kak bēšche jehō nutrnje prošycē dala: „Bój tola, pój te mni! Za chzu tebi wodacē, runjež by mi wutrobu stamał je swojej slej myšlu!“

„Tak slē njebudže“, bēšche bebi wón myšlil. Nētł tu stejesche, pošdže! Duž by wšchón jastróži. Wón by dopomni, so bēšche wona ta jenicžka wutroba byla, kotraž bēšche jehō po wšchēm šwēcze lubowala. Wón na kolena padny. „Ach, to bym ja sawinowal! Maczi, maczi, by mi wodała? Ach so móhl tebi hišcheže junkrócē do woczow pohladacē, hišcheže junkrócē twój hlób šlyšhecē, ach so móhla ani ty hišcheže junkrócē twōju ruku na głowu položicē, kaž by mi džěcžu činila. Zenož hišcheže junkrócē!“

2. Tam leži młody muž na šmjertnym ložu — šmjereži bliško. Wón to wē. „To bēšche po tajkim žyłe žiwjenje!“ praji wón; „mēsto dolhich lét — krótke dny! mēsto čžěcže — haniba a šmēch! mēsto mēra a radošcže — njemēr wutroby a hórke roškacže! mēsto šwētneho wješela, kotrež mi lubichu — šhorocē a bolocže! mēsto pšhecželnošcže a šwērnošcže ludži — bym wopušcženy a jastorcženy! A šchtó je to sawinowal? Ach, šnježe, njendž so mnu do šudženja! Ach so bych jenož hišcheže junkrócē stromy byl, hišcheže junkrócē! Kak by čžiscže hinał bylo i mojim žiwjenjom!“ Pošdže!

3. W Amerikanskich dalokich lēšach džēla w pocže swojeho woblicža muž je žonu a džěcžimi. Pšched létami bēšche i wótžneho fraja wuczahnył, bēšche swoje kubleschko pšchedal, so by tu „lěpšche šbože“ pntal. Bēšche jo namatal? „To je po tajkim šbožowna Amerika, woczafany paradis! Žana wješna zyrkwicžka, žadny šynł šwonow hižo pšches lēta, žane šlowo w macžernej rēcži, žadny rjany šhērlyšch! žadny šwērny pšhecžel a šušod! žana šchula ja džěcži! Kaž džiwje wone wotroštu! Najmłódsche je hižo tšī lēta stare a hišcheže njekšcžene! a kak byla wutroba šama pšchezo próšdnjšcha a šhudjšcha! O mój Božo, šchtó bym bebi tola myšlil! Hišcheže junkrócē, jenož junkrócē hišcheže do wótžneje wšy, do lubeje zyrkwicžki, do stareje šhěžki. Zenož hišcheže junkrócē!“

4. Sa wofnom w jastwje steji stary muž. Wón do jastwoweho dwora dele hlada. Džěcži nahladowarja tam i popami, i kamuščkami, i róžicžkami hrajkaja, kaž to džěcži čžinja. Macž jim šwacžinu nješe, jene po druhim na ruzy wošnje, je majka a hubkuje. Šórke šyly by jatemu po lizach ronja. „Tajke džěcžo bēšche tež ty. A kak nētł? 25 lét hižo w tej džěrje a tak hacē k šmjercži! Ach ta nješbožowna žadošcžiwocē, to nješbožowne wutščenje, kotrež wbohemu hajnikē žiwjenje rubi a mi moje žyłe šbože. Wrocē by šašo, šbožowny čžabo mojeho džěcžatšwa. Hišcheže junkrócē chzyl džěcžo byč. Zenož junkrócē hišcheže!“

Luby čžitarjo, nješby tež hižo wot nētajšeho čžlowjeka šlyšchal: Zenož hišcheže junkrócē! To njetreba šhubjenty byn a mordal w jastwje byč. Abo nješby ty to šam hižo prajil abo i najmjējšcha šacžul: „Zenož hišcheže junkrócē daj by mi twōjimaj woczomaj šwēcžicē, daj mi twój hlób šašlyšhecē jenicžki krocē.“ A bēšche pošdže: wócžko bēšche by šandželiko, luby hlób na pšchezo wotmjelknył. Ale jene pšchegu ja tebi a mi tež, so njebychmoj junu italoj pšchi šamknjenych durjach, niž kaž tam wbohi jaty šady nich, ale pšched nimi a — so njebychmy wolacē dyrbjeli: šnježe, šnježe! jenož hišcheže junkrócē wotewr durje k wēcžnemu žiwjenju! a nam by wotmolwjenje doštal: Pošdže! Za waš nješnaju!

Čžin prawo a njeboj by nifoho.

W mēstacžku šedžachu nēkottj pšchi šarancžku piwa w šorcžnje. Nēcž na šchescžijanšwo a na šchescžijanšku zyrkej pšchindže. Tajki kusk adwokaty abo agenta, kotryž ludži swojeho wužitka dla na šforženje wabjesche, wjele wo rošjašnjenju powjedasche a by hordy wušna, so do mēžeho njewēri. Sa najwjšchšchu swoju šašadu wupraji: „Čžin prawo a njeboj by nifoho!“ Wšhitko druge ja popjaze blady wudawasche. Žako by jehō woprašchachu, hacē tež pšchezo prawo čžini, wón wotmolwi: „Sa chzu teho widžecē, kiž mi napšhecžiwne dopokasa.“ Duž bur štaže a wupraji: „Šafle džēška je mje tón knješ prawje šjebał, halle runje je waš prawje wobelhal a po šdacžu je tež džēška hižo by prawje natutkal; tak wón wšhitko prawje čžini a by pšchi tym ani Boha, ani čžlowjekow njeboji.“ To bēšche dobre prajenje. Bur wotekdže, agenta wšchón jastróženy šedžesche, drugi by jemu šmējachu a duž mēšesche ja najlěpšche, by i prócha mēcž.

Šlote jabluka w šlēbornej šchli.

Wuprajenja našcheho nješapomniteho šhěžora Wylema I.

1. To je nabožina šesom šhryšta, kotrež, fajkuž ju w našchich šwjatnych pišmach nadešdu, pšchiblošuju a w kotrež stajnje šwētlo ja mój rošom, mōž k dopjelnjenju mojich pšchibšchnošcžow a k roščenju w dobrym, trošcht ja moju wutrobu we wšchēm nješbožu našcheho žiwjenja pntacē chzu... Wšhitko, šchtōž mam, i wótžowšleje ruki mojeho Boha pšchindže; teho dla chzu jo i ponižnej a džakownej wutrobu pšchijecē a wužiwacē... Žiwa wēra do šesuka je šaložk praweho šchescžijanšwa. — Tu wēru ja mam; ja by jeje jako najdžóšcheho kubla wješelu. Šemu mam by džakowacē ja šwoje šbože w čžapnošcži a wēcžnošcži... Bóh budže mi pomhacē, so bych jako šchescžijan živy byl a wumrjel.

Prinz Wylem,

džēn jehō šonfirmazije w šapalžy šralowšchego hrodu w Charlottenburgu, 8. junija 1815.

2. Mój wječhowški šchtant dyrbi mje pšchezo na wjetsche pšchibšchnošcže, kotrež mi nakladže, na wjetsche próžy, kotrež bebi wote muje žada, a na wjetsche špntowanje, i kotrymiž mam by bēdžicē, dopomnicē... Za ženje šabyč nječam, so je wječh tež čžlowjek, pšched Bohom šamy čžlowjek a so ma i najnižšchim w ludu jenał šwoje šempšchindženje, šlabošč čžlowjeku a wšhitke potrebnošcže, so by te šakonje, kotrež ja druhich placža, tež jemu date a so budže, kaž drugi, junu wo šwojim šadžerženju šudženy. — Moje mozy šlyšcheja šwētej, wótžnemu krajej.

Žiwjenške šašady,

wot prinža Wylema na dnju jehō šonfirmazije napišane.

3. Ty by moje domērjenje, moja nadžija wot młodošcže šem. We wērje je nadžija... Šola Boha je moje šbože, moja čžěcž, škala mojeje šylnošcže.

Te šlowa je šhěžor Wylem I. šam do woltarnej biblije ewangeliške šapalki w Gašteinje šapilal, kotraž bu džēn 6. julija 1872 pošwjecžena.

4. Lubi knježa, wopomnicže moje hešlo: Šralešwo wot Božej huady, twjerde by džerženje šakonja, šwērnošč luda a dobrego wóšta, prawdošč, šprawnošč, domērjenje, bohobojašnošč.

Šral Wylem,

džēn 5. junija 1861 pšchi wotewrjenju šejma.

5. Teho dla bym ja kónu doštal, ju i Božeho blida wšal a na moju głowu šajil, so bych ju w ponižnošcži nošyl, dokelž je mi ju Bóh špožčil.

Šral Wylem,

džēn 22. oktobra 1861 po šwojim kónowanju.

(Šofračowanje.)

Mošlad w našchim čžaku.

Wjele mēšacžne džēlo na šhěžorštwowym šejnje je, kaž hižo hušto, po šdacžu podarmo bylo. šnježerstwowo pšchedloha ja šakon pšchecžiwnošcže powrótej je wotpokasana. Šajki to šonž wošnje, jenož Bóh šam wē. Ale domēriny by Bohu a špšchecžamy by na njeho, so budže nam jehō pomoz kaž najhušcžišcho, tehdy najbližšcha, hdyž budže nija najwjetšcha.

Modlitwa jeneje macžerje.

Pšched tójšchto létami ščelešche jedny muž, kiž nētł ewangelišon předuje, list na šwoju macž, w kotrymž jej šobudželešche, so je by nētł ššoncžnje wērjazy šchescžijan ščinił. Sa žyly šchulski čžak bēšche liwki byl, ale nētł, hđžēž na univeršcže študowasche, šapocža na šhryštuka šwoju nadžiju štajicē a jemu by domērícž. Tak pišasche swojej macžeri a pšchšpomni, so je pošleni čžak šwojeho žiwjenja bebi rošpominajo, jemu pšchezo a pšchezo šašo ta myšl pšchiščla, so budže hišcheže na klētzy štacē abo pohanam předowacē.

Tehō macž tutón list došlawšchi, by hnydom na pučžowanje k njemu poda. Šol hodžinki njebēšchaj hišcheže hromadže byloj, dha macž šwojemu šynej šlēdowaze powjedasche: „Pšched šnano 20 létami bēchu nēkotre wērjaze žony i wošady by šjednocžile, so bychu jenemu mišionarej wšchelake wēžy póšlale, kotrež móhl pšchi šwojim džēle a ja šwoju malu šchescžijanšku wošadu trjebacž. Šamna macž bēšche nēšchto wot džěcžazeje drašty šwojeho šyna pšchipožžila a bēšche papjerku pšchipožžila, na kotrež mišionara prošesche, so by šwoje modlitwy i jejnymi šjednocžil, so by tón hlób, kotrehož bēšche ta drašta byla, prawy wērjazy šchescžijan byl,

haj, jo fmeł junu služobnik ewangeliona bycz. Tamny fyn je nětko stary muž, ale wón wě a praji, so ma so sa wschitko, schtož je, modlitwam fwojeje maczerje dżakowacz, fiž fu jeho stajnje wobdale a wón so nadzije, so budže wěru dżeržecz, doniž ju sažo wohlada wot woblicza f wobliczu.

Najhlubšja srudoba.

„Duby mužo“, praji žona f mužej, „ty tajki wschón srudny hladajše, so mje wutroba saboli. Budž stroschtny! Starojče, kotrež nětk nad nami leža, fu kaž zušy, cžemy lěš, psches kotryž dyrbinny w nozy hicž. Lěš ma kónz a nóz tež.“

„Ach, to njeběše“, wotmolwi muž. „Moja srudoba hlubje džěše a něšto druhe mje hnuješče. Ach, hdy by wutroba jeho woprawdže šhubila! Hdy by Knjes Khrystuš wjazy moje žiwjenje njebył! Hdy by mi wjazy to njebył, schtož je w sczenjach! Hdy by wón Bóh njebył! Hdy bych so kam sjebał! Bóh wodaj mi moje fłowa! Hdy bych cži runje tajzy sbožowni byli, kotřiž do njeho njewěrja a jeho nimaja! Hdy bych wjšeje wězy mudrišči byli a wěrnosczi bliššči! Hdy by najwěrníšči pscheczł f mojeje wutroby so šhubil! A to by mi tola bylo, kaž by so mi wutroba sadny njeho šlamala. Stara wutroba by so se starej wěru šlamala.“

Duž jemu žona ruzy na ramjo položi, hnuta na njeho pohladny a praji: „A pschi tym je wón tebi tak blisko, kaž běše Marji pschi rowje blisko, jako wona sdychowasche: „Woni fu mojego Knjesa přječz wsali.“ A wón ja tebje proby, so twoja wěra nje-pschestala. A pschi tym wostanje džěczaza jednora wěra najwjščšcha mudrosč a pōsnacze a najwjščšche sbože, po kotrymž móže febi cžlowjek žadacz a kotrež móže dozpicž. A pschi tym wostanje nasch Knjes Khrystuš tōn, kotremuž je data wschitka mōz w njebjěšach a na jemi.“

Džěščowa lubošč.

W domje samtarja Handrija knježesche hlubota srudoba; fweřna mandželška a macž fwojich njedorwěčenych džěczi běše wumrjela; psched někotrymi dnjemi bu f njelicžomnymi fšlami do kłina semje fhowana. Nětko běše žarowazym jich dom tak prošny, wschudžom jemrjeta pobrachowasche, a jako so ras f blidej fydachu, dha drje najstarschemu džěcžu, wōžom lět staremu hólzej, prawje cžěžko na wutrobu padže, fak wjele běše šhubil. Wón běše pschezo pola njeje fydal. Sejne město běše nětko prošne. W fwojej f nowa wotucženej bolosčzi wón sawola: „Maczi, maczi, pój tola!“ Wona njemōžesche pschińcž, ale žohnujo f njebjěš na fwojeho lubušča pohlada a wuliwasche wofšchewjazy trošcht do jeho srudženeje wutroby.

24 lět běchu so minyše, f hólčezza bē muž. Wón běše so maschjinytwarštwu pschjowobročil, a jastupi, jako bē na wjazorych městnach džělal, do jeneje wulkeje, po wschēm fweče snateje fabriki. Wón mějesche ja tutu fabriku pucžowacz; tež we wukraju mějesche cžinicž a po nēcžim wopyta nimale wschitke džěle fweća. Jako so domoj wróczi a dlěžšči cžaf w domišnje pschebjwasche, dha wjedžesche wjele powjedacz a kōždy jemu rad pschjowobročasche. S jeho powjedanjow pak so fwečesche džěczaza pobožnosč, pschetož husto wo tym rēcžesche, so je so modlit, so je w usy Boha wo pomoz prošyl a so je, hdyž běše wumōženy a jemu so derje wjedžesche, fwojemu milemu pomoznikaj so džakowal. Dha bu ras prašchany, na fajke waschuje je febi w ropocze fweća, we wschelafich špytowanjach a wabjenjach f kłemu fwoju pobožnu myšl šdžeržal. Wón wotmolwi: „Schtož so njemodli, njeje hōdny, so fšchecžijan rēfa“, a „schtož so fwojeje pschjowobročesče, so modlicž, hańbuje, tōn so hańbuje, Boži pscheczł bycz. So fym mōz namafal, po prawym pucžu fhodžicž, wo kotrymž fym w schuli a žyřwi fšyřchal, to mam so ja modlenju a horzej luboščzi f mojej maczeri džakowacz. Hdyž hrěch mje wabjesche a ja w strasche bēch, panycž, špominach na moju semrjetu macž a mi potom běše, jako by wona warnujo porst šbēhnyla a prajila: „Njehrěš!“ Tak wostach wobarnowany a džakowach so fwojemu Bohu. Lubošč f mojej maczeri běše tōn schtit, fiž mje pošlyni, wschitkim špytowanjam napscheczjwo štacž a tak dyrbi, teho so ja nadzjam, f Božej pomozu wostacz hacž do mojeje fnyercze.“

Tak rēcžesche tōn muž a sbožna wješeloscž f jeho woblicza so fwečesche.

Na fwjatej, horzej luboščzi džěczi f fwojimaj staršchimaj wotpocžuje wulke žohnowanje a Bóh kam je, fiž ju mytuje a žohnuje tu a tam. Teho dla, wy džěczi, lubujče waschich staršchich we tym Knjesu a cžesčezje jich, so so wam derje pōndže na jemi

Něšto sabyl.

Rjany lětny džěń popořdnju hrajkachu tšjo wjeřeli hólzy na felenym trawniščezju. Na dobo bu jedyn wschón kšutny a samyšlenn. Wón praji:

„Sa fym něšto sabyl! Sa fym džěšča sabyl rańšche paczerje wuspěwacz! Počakajče kšwilcžicžku na mnje!“

S tymi fłowami towaršchow wopuščezzi, so na šdaleny blecžku poklatny a fwoju rańšchu modlitwu wuspěwa; potom so f druhim hólzam wróczi a radoštny dale so bu hrajkasche. Tōn dušchny hólz bu šdobny muž a wón bu snaty šendželški kapitan Hammond. Šswěru je wón fwojemu fweřnemu kralej fšlužil, ale runje tak fwojemu njebjeskemu Knjesaj jako hōdny wojak Khrystušowu, kotrehož mjeno psched wyřkofimi a niřkimi wufnacž jemu ženje hańba njeběše.

Brawe wotmolwjenje.

Matij R., runje tajki hōdny kaž pobožny lēčar, wořebje pilnje a rad w fwjatym piřmje cžitasche a so wot fwojeje pobožnosče tež psches hucžišche wufmēšchenje fwojich šnatych wottrašchicž njeda. Duž juntrócž sažo f njemu pscheczł pschjōndže, a R., kotryž mějesche runje fwoju bibliju psched so bu, hořčza prošesche, wofomil wocžaknyč, doniž staw docžital njeběše. Duž mějesche tōn pscheczł fwoje fmečhi f nim a škōncžnje pschi šamym hněwny sawola:

„Sa cžył jenož wjedžecz, schto masch na twojej bibliji? Pschewořtaj tola te njestošymliwe knihi popam a wšmi febi radšcho Galena.“ (Tōn běše wucženy lēčar f 2. lēřtotetka, kotryž je mnoho dobrych lēčarškich špiřow wudał.)

R. so samolicž njeda, pschetož wón snajesche njepscheczłstwo fweća pscheczjwo Božemu fłowu. Želniwy na drugeho pohlada, jako tōn njescžerplivy wospjetowasche: „Cžeho dla febi radšcho Galena njewošmješch?“ a potom hakle kšutnje praji:

„Sa njejšym na mjena Galena fšchězemy, ale na mojego Knjesa šesom Khrysta; teho pak a žiwjenje a wēcžnu šbōžnosč jemicžy w bibliji namafam. Galenus jenož praji, fak ma so jemške žiwjenje wobarnowacz, w tym so husto jako cžlowjek myli; f tym pak fwoju rufu na fwoj testament položi — „tu je wěrnoscž, tu namafam wěřty pucž f wēcžnemu žiwjenju. Teho dla dokelž febi f wutrobu žadam junu šbōžny bycz, dyrbjju pilnje w bibliji cžitacz a Khrystuša w nej pytacž.“

Něšto f rošpominanju.

Cžeho dla duchowny pschjšchol njeje.

Duchowny G. šetka juntrócž žonu je fwojeje wořadny, kotryž něšto njedžel wohladał njeběše. Wón ju pscheczłnje postrowi, ale wona so jemu lēdy podžakowa. Wón so jeje woprašča, schto pscheczjwo njemu ma. Wona wotmolwi: „Sa fym tšji njedžele kšora pobyla a Wy mje ani wopytal njejšče.“

„Woprawdže?“ wotmolwi duchowny, „to je mi wutrobnje žel. Běše tak šlē, so dyrbjesche po lēčarja pōřlacž?“

„Šso wē a wón by kōždy džěń pschjšchol.“

„Kak wón šhoni, so běščeže Wy kšora?“

„Sa fym po njeho pōřkala“, běše wotmolwjenje.

„Tak“, praji duchowny, „a hdy byščeže po mnje pōřkala, bych ja tež pschjšchol.“

To njech někotry wořadny prawje wopomni.

„Pomhaj Bóh“ je wot nětka niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wschěch pschewawarńjach „Šerb. Nowin“ na wfach a w Budyšchinje dostacz. Na šchtwōrcž lēta płaczi wón 40 np., jenotliwe cžifla so po 4 np. pschedawaju.

Womhaj Bóh!

Czísło 21.
26. meje.

Łétnik 5.
1895.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ƙo kóždy ƙobotu w Esmolerjez knihczišczereni w Budyschinje a ƙu tam dostacž sa šcwtórtlétnu pšchedplatu 40 np.

Gradi.

Joel 2, 28: Ja chzu wot mojego Ducha na wscho czéło wulecž.

Woszebni hosćo dadža tym, kotrychž chzedža pšchińcž wopytacž, hižo do přédka prajicž, so k nim pšchińdu, duž jim ƙwojeho póbła pósczelu, kiž dyrbi sa nich bydło ƙasacž a wscho sa nich rjenje pšchihotowacž. Profeta Joel bě tajfile Božeho ƙwjateho Duchowy pošok. Wón je něhdy ƙwojemu ludej wótšje i hłobom pšchpowjedžil, so ƙwjaty Duch pšchińdže.

W starym ƙlubje dostachu drje i ƙhwilemi tež někotři ƙwjateho Ducha darjeneho, ale jeno na wěštu ƙhwilu, duž móžachu profetajo se ƙwjatym Duchom wobdarjeni přédowacž a džiwy czinicž. Woni dostachu ƙwjateho Ducha, so tak praju, i ƙapkami.

Alle ƙwjatki bu ƙwjaty Duch na wuczomnikow wulaty, so ƙo ƙaž móžna rěka na nich lijesche a po tym pšchi nich pšchezo sawosta. Wón jich wschěch i nowa porodži, wonowi a w nich džělawy sawosta. Takle wón nascheho Snjesowy sawočany skutk w domje, we wutrobach a w žiwjenju dodoknja.

Wola naž ƙšchescžijanow ƙwjaty Duch to ƙame džéło dodoknja. My jeho hižo mamy, ale spochi wón i nowa k nam pšchińdže a pšchinjeke nam ƙwoje rjane dary.

Jako bu ty ƙšchcženy, bu ty Bože džécžo. Tehdy ƙo ty i nowa narodži. Alle ty dyrbiš tež tajki džěn mēcž, na ƙajkimž ty do wscheho ƙwoje „haj“ wuprajíš, šchtož bu tebi pšchi twojim wušchcženju jako ƙšchcženški dar nadarjene. Ty bu něhdy ƙšchcženy a šakorjenjeny do

trojenicžkeho Boha, ale šchcžesč sbóžny bycž a wěcznemu hněwej wuczaknyč, dyrbiš ƙo ty pokutny a i polnej wěru k Bohu wołacž.

Bóh je tu sa tebje a pšchi tebi spochi se wschej ƙwojej hnadu a se ƙwojimi darami, ale ty dyrbiš mēcž wocži a wušchi, ruzy a wutrobu sa wschě tole Bože dary.

Hdyž Boži deschcžik dže, tehdy drje wón wschu ƙrajinu womacža, tola na puczach a na ƙamjenjach wón stejo nje-wostanje, ale i nich wotběhnje, jenož na šworanym poli a na luzy a na šahrodze ƙo wón do semje šacžišcžiji a ƙorusčki wošchewi, jim nowu móž špóžči, so móhke ƙwój plód njesčž.

Wot nascheho ƙšchcženja ƙem ƙwjaty Duch nad nami wobštajnje džéla, chze nam naschu duschu šmjechcžicž, do-hotowacž, so móhli jeho hnadu a jeho bohate dary do ƙo nuts wsacž, pšchetož halke po tym, hdyž ƙmy je ƙobu do ƙo wsali, budžemy woprawdže wěrní ƙšchescžijenjo, džécži ƙwětka; jako tajzy ƙmy ƙwojeho sbóžnika pošnali a tajkele pošnacže wschě nasche myšle wujakni .a nascheho ducha wodži, jako tajzy se wschej ƙwojej duschu se ƙwojim sbóžnikom šjenocženi wostanjemy, so hinascho njemóžemy, dnyžli ƙwojemu Snjesej i czéłom a i wutrobu ƙluzicž.

Wscho tole chze nam ƙwjaty Duch nadaricž. Jeli ƙo jemu nješchcžiwisch a ƙo pšchcžitwo njemu njesapjerascž, chze ƙo wón na wsche czéło wulecž, to rěka, chze tebje hrěschneho a ƙmjertneho człowjeka wscheho pšchcžiwicž, wonowicž, wušwjećicž. Mlž jeno wuczěrjam a přédarjam, ale wschěm, starym a mlodym, mužškim a žónškim je

plubjene: Njebjeski Wótcz chze swojeho swjateho Ducha wšchem dacz, kiž jeho wo njeho prošča.

Knježe Božo, luby njebjeski Wótcze, wušlyšch naš! Glej, my mamy swoje wutrobny swotewrjane, wulij do naš twojeho swjateho Duchowe dary a hnady, so byle našče próbne wutrobny wupjelnjene, našča hordowicz powodžena, našča njeczistocz potepjena, a so móhlo twoje swjate słowo w naš swój dobry plód njecz. Samjen.

Wěrnoscž biblije, safitana pschecziwo jeje njepscheczalam.

(Pofracžowanje.)

Džiwu.

So je Jesuž žiwu, hacž runje je wumrjel, je bjes dwěla najwjetšchi a sałožki džiw. Schtož to pschisobnaje, tež pola druhich džiwow prajicz njemóže: „Ta wěz je hinascha, to so njewěri, tajke něschto so njeje itacz móhlo, duž — so tež italo njeje.“ Tak myšli a řeči jich wjele a so psches to wotdžeržecz da, seženja se žohnowanjom čitacz. Drušy sažo praja: Jesuž je i magnetiskimi mozami thornych wustrowil a žebi myšla: „Schtož so po waschnju pschirody (natury) wuklawowacz hodži, wjazy žadny džiw njeje.“ To praji wěsty Tannenbergo.

Ma to mamy tjoje snapschecziwicz:

1. Njhdže biblija pschirodne wězy a skutkowanje Bože taf rósno njetorha, kaž to njewěra čini. 2 Mójš. 14, 21 itej, „so ranšchi wětr čerwjene morjo wušwiji“, wopor Elišowu blyst sapali 1 Kral. 18, 38. (pschir. Ğiw 1, 16). Sanheribowe wójsto mór janiczí Des. 37, 36, a tola so to wurasne džiwu Bože. Wěstiki so jeho póbli a wohenjowe plomjenja jeho služomnizy (Pš. 104, 4), kotryž čini, so mróčeze horje stupaja wot kónza semje, kotryž blystanie i deschczom čini (Pš. 135, 7), kiž čini, so žito roščez (Pš. 104, 14), to je tón Bóh, kotryž džiwu čini. Kschesczijan tež wě, so so žito na poli žyje a po waschnju pschirody roščez a ploda nježe a so pošpěze a wumlóči a pscheda, a so so w městach khlěb na jednore waschnje pola pjezarjom kupuje, a tola wón prošy, so chžyl nam Bóh našch wšchědny khlěb dacz a so jemu wšchědny ja tón dar džakuje. Po tajkim schtož móže so po waschnju pschirody „wuklawowacz“, i tym hiščeže džiw byčž njepschecžtanje. Ma wopaf, žyla pschiroda je Boži skutk a teho dla polna džiwow dobročiwosčez a mudrosčez Božeje. Teho dla pať njetrjeba so tež hnydom njewěra temu porokowacz, kotryž chze rošjafnicž, kať so so něhdže džiwu mēle. Wly dopomniny hiščeže juntróčž na 2 Mójš. 14, 21.

2. So so na swěčež jara wjele wězow stanje, kotrež my rošjafnicž a sapšchijecz njemóžemy, ničto rošomny přecz njemóže. Chžyl-li pať schto prajicz: „Schtož njeroshmju, so njeje itacz móhlo, duž so tež stalo njeje“, potom budža so drušy tajkej hordostnej myšli jenož žmjecz. Šóždy rošomny čłowjek praji, kaž jo najwjetšchi wučzeni hušto činja: Tu je něschto, schtož ja wujafnicž njemóžu.

Schtož pať je sam na swojej wutrobje džiwu žiweho Boha našhonił, so je i njeměra psches Jesuža do žiweho towarštwia i Bohom pschischoł, wěščez praji: Schtož je to na mni dokonjal, njeje jenož stworicžel stwórbny, kiž je pschirodne safonje po swojej woli postajil, ale wón je tež mišchtr stwórbny, so dyrbi jemu wšchitko služicz, hdyž chze swoju hnadnu wolu, čłowjeka šbóžneho činicž, pschewjecz. Wón njeje tať na pschirodne safonje swjajany, so ničzo druge njesamohl, ale wón móže tež tať sapšchimnyčž, so my póbšajemy: Wón je, kotryž tajke čini, wón je, kotryž i tym swojich póbšlow wobkručjuje. Wón je, kotryž thoroščez a nusu teho swěta, kiž i hrěcha pschińdže, sažo wuhoji a čłowjeka, kotryž so ja nim prašča, wumóže. Dokelž žmy žiweho Boha w Khrystu namakali a dokelž wěmy, so jeho wěčna hnadna wola na pschirodu njedžywa, ale na čłowštu dušchu, teho dla jemu wěrimy, so njeje jenož psches profetow, psches Jesuža, Pětra a Pawola džiwu činił, ale my wěmy, so móže wón, hdyž je ja duchowne šbože čłowjekow wužitne, tež dženska hiščeže džiwu činicž a je čini.

Tola 3., wěra so i žyla psches swonkowne džiwu njewuskutkuje, ale džiwu dyrba jenož k temu služicz, i wopředka do žyla čłowjeka na pomozniča kěžbliwego činicž, dale pať šobupomoz ja wěru byčž. To biblija sama wupraji. Žich wjele je džiwu na samšnym čěle našhonił a woni nježbu k wěre pschischi, n. psch. 9 wušadni Luk. 17. Hdyž chžedža ludžo pschezo jenož džiwu a

šnamjenja widžecz, Jesuž jich našwari Jan. 4, 48, wón chze wěru bjes widženja džiwow Jan. 20, 29. — Mat. 16, 1. Jan. 6, 30. Luk. 16, 31 wón samo džiwu sapowč, pschetož hdyž ludžo psches swonkowne šnamjenja šbudženi k hlubšchemu pschemyšlenju a k šhutnišchim myšlam njepšchińdu potom k wěre njedóndu. Teho dla kaž jara žmy temu Knješej ja jeho džiwu džakowni, i kotrymiž wěru pošylui, našča wěra ma pať hlubšchi sałožk, hacž tajke swonkowne šnamjenja.

Wěru Jesuž je swojim słowom a je swojim thodženjom škutkuje. Tať je so jemu tehdom poradžilo, tať so jemu dženska hiščeže radži.

Wly dyrbinu žebi jenož rošpomnicž, kaťke běšče jeho thodženje na žemi.

(Pofracžowanje.)

Pjenješy swět wobkneža.

Dobry kschesczijan W. powjeda:

„Ja žym muža šnal, kotryž by pschezo to słowo w řeze mēl: »Pjenješy swět wobkneža.« Al wón džě mēšče we wěstym nastupanju prawo, pschetož pjenješy so na swěčež, t. r. wot swětnje šmyšlenych ludži ja najwšchšče na swěčež wobhladuja, hacž runje našch Knjes Khrystuž swětně kubla mammon mjenuje, t. j. sachodne kniczomne kublo, kotrež mole a jeršawž sežeru. Ale našch luby hinał myšlešče. Wón běšče šabritski knjes, pola njeho derje džěšče a wón poklady na poklady thopješče. Wšchitko, schtož by wušbytkowacz móhl, by na dan dal, wón žebi ani njewinowateho wješela popšchal njeby, hiščeže mjenje by ja thudnych něschto činił. Dobrotu činicž běšče jemu žusa wěz a wón słowa teho šbóžniča kěžbu njemēšče: „Hdyž pať něchto teho swěta kubla ma, a widži swojeho bratra w nusu, a samnje swoju wutrobu psched nim; kať dha wostanje luboščž Boža we nim?“ Pšchi tym jeho wjele ludži čščezšče, pschetož nětajkeho čłowjeka bohatštwu jemu na swěčež wjazy nahladnosčez a čščez nadobudže, hacž pobožnosčž a čščezne thodženje. Wón mēšče prawje: „Pjenješy swět wobkneža.“

Šedyn džej jeho pscheczel, i mlodoštnych lēt i nim šnaty, wopyta, i kotrymiž běšče hromadžez wuknył a džělal. Bohaty muž bórny našhoni, so so jeho pscheczelej tať derje šchlo njebēšče, kaž jemu — pschetož tamny so wobohaczil njebēšče a rad teho parowasche, schtož njemēšče. Wón to i mērom šnješče, so jeho pscheczel kuf i horkach na njeho dele hladašče, jať wo swojich mnohich pjenješach powjedasche a i radoščezu wospjet wupraji: „Pjenješy swět wobkneža.“

„Wěro wšchal je!“ praji jeho hójcz, „ale schto chžesch je swojim bohatštwom sapočecz, dokelž ani žony ani džěči nimasch?“

„To chžu tebi šjewicz“, přeni wotmolwi, „nětko so dale próžuju, pschetož ja žym žebi pschedewšal, přjedy njepšchecž, donič milijona polna njeje, potom pschestanu.“

„Al potom?“ so pscheczel dale prašješče.

„Potom so na wumjenš žynu a plody swojeho džěla wužiwam, potom chžu so šawješelicž, pschetož ja pjenješy je wšchitko dostacz, pjenješy swět wobkneža. Pšledni bērtlik mojeho žiwjenja dyrbi najlěpšchi byčž.“

„Al potom?“ so druhi kručez dale prašješče.

„Šaj potom! — nó, potom pschińdže kónz, ale to ma hiščeže dobru šhwilu.“

„Al hdyž je pschischoł, schto potom?“

„Potom, pschecželo“, bēšče wotmolwjenje, „je wšchitko kě kónzej, hdyž so naš spody semje šabriebali, je sa naš wšchitko nimo.“

„D, tola niž!“ wotmolwi jeho pscheczel, „potom mamy hiščeže psched Bohom wotmolwjenje wo našchich škutkach dawacz a na to pschińdže našcheho šudnika roššudženje, pať: Šańdž k twojeho Knjesa wješelosčzi, abo: Dži přecz, ja tebe nješaju!“

Duž bohacz k žemi hladašče a boššiwje praji: „Ja so boječž njetrjebam, ja ničzo šchto činił nješšym a žym žiwu, kaž drušy.“

„Alle“, druhi praji, „hdyž Bóh so tebe prašča: Ššy ty i puntom, kotryž tebi dowěrich, derje hšpodowal? Ššy je swojim šbytkom thudnych našpčzil a napowil, žy žmilne dary woprowal k wumóženju twojich šobučłowjekow, kotšiz w nusu a hubjenštwje čžela a dušče šawutla?“

Duž bohaty njelčješče, druhi pať štanu, jemu ruky poda a praji: „Šene je nušne, luby pschecželo, mjenujžy šteječž ja tym, schtož so nam wšacz njemóže.“

Te słowa bogatemu muzej i wutrobje dżechu. Wot teho czaſa wjazny ja tym njeſtejeſche, kaſ by ſwoje kublo pſchijporiſ, ale kaſ by jo i ſbožu ſwojich ſobuczlownjekow nałožił, a jako wumrje a ſo jehow testament woczini, ſo wupokaſa, ſo beſche ſwoje zyle ſamoženje ſa ſtutki ſcheciſcijanſteje ſmilnoſcze wottaſał, kotrež maja polóženje cžłowiſkeho hubjenſtwa ſa ſwój nadawł.

Šchtóž ſo na kładym ſmili, tón požčuje temu Anjeſej. Pſchijſl. 19, 17.

Něſchto i drugej kaſni.

W domje njebočičkeho duchowneho Oberlina bydleſche jehow pſchichodna macž, i kotrež ſo wón jara derje ſnjeſeſche, jenož jene fararja rudžeſche — ta ſtara žona ſo teho woſtaječ njeužjeſche, pſchi kóždej ſkladnoſczi „mój Božo!“ abo „mój Jeſužo!“ ſawolačž. Guſto beſche jej Oberlin i pſcheczelniwoſcžu to njeprawo roſeſtajał. Wſchitko beſche podarmo. Wona by kóždy króč wotmolwila: „To ſlě wote mnje myſlene njeje, to mi Bóh luby Anjeſ ſa ſlo njeſmeje.“

Jedyn džeń ſtara žona w kłódnizy w ſahrodže ſedžeſche, Oberlin paſ na kale huſaſny ſberaſche. Wón praji: „Macži, jena huſaſa!“

„Sateptaj ju!“ beſche wotmolwojenje.

„Macži, jaſo jena huſaſa!“ ſa krotki czaſ praji.

„Čiſti ju prjecž!“ wona wotmolwi.

„Macži, jaſo jena huſaſa“, Oberlin tſeczi króč praji.

„Čiſti ju tola prjecž!“ ſtara žona hneſna praji.

Sako hnydom jaſo ſaſlyſcha: „Macži, hiſcheže jena huſaſa“, wona roſhorjena ſtaže a do domu khwataſche. Sejnny pſchichodny ſyn ſa nje džeſche, wona paſ jehow naſwari, kaſ móže ju taſ i lěpſchom' mēcž, hdyž tola ſchtwórtu kaſnju ſnaje. Oberlin praji:

„Uba macži! To njebeſche taſ ſlě myſlene, Wy mi to ja ſlo mēcž njeſmēcže.“

Nětko ſtara žona pſna, ſchto mējeſche Oberlin do wotpohlada a tón dale powjedatſche:

„Haj, hleježe, Wy ſeže na mnje ſla, ſo ſym Waſche mjeno ſchtyri króč njeuſnje wuprajil, njedyrbjał ſo Bóh luby Anjeſ w njebjebach, tón ſwjatny, hiſcheže bóle na naſ hneſacž, hdyž jehow mjeno njeužituje wužiwanj?“

Wona mjelčeſche a ſo wot teho czaſa prózowaſche, to hroſne nawučenje wotpołóžicž.

Bołhoſtana njeuwernoſcž.

Bo próſchnej droſny pſchipołdnju hantwerſki ſpróžny ſtupaſche. Sa khwilu ſo jemu i pólneje ſežežki drugi pſchida.

„Hollah, hdyže wjedže tebe twój pucž?“

„Pſchežo runje won, domž hoſpody njenamaſam.“

„Eſy drje hižo dolho na pucžu?“

„Wot rano ſcheciſch njeſym wotpocžnył, ani kuſka pojědł. Eſnano w bližichej wſy něſchto wot ſmilneje duſche doſtanu.“

„Ja ſobu du, tež ja mam hłóđ kaž wjełł w ſymje. Majradſcho mam ſo i duchownym, pſchetož eži naſ porědko i durjemi won pokaža. Bohlej! Njepokaſuje ſo tam ſady ſchtomow wěža! Hurrah! tam je tež fara — duž bratiſje ſtupajmoj!“

Hantwerſkaj dale khwataſchtaſ a ja ſchtwórcž hodžiny do wſy ſaſtupičhtaj.

Na dobo přeni ſtejo woſta i porſtom na Njepomukowe ſwjecžo pſchi moſeže ſtejaze pokaſujo.

„Šm“, praji wón, „tu hubjenje trječimoj. Wjeſ ſo mi kaſholiſka byčž ſda. Ja paſ ſym ewangelſki. Duž wot fararja wjele hnadny woczafacž njetrejam.“

„Nó, ſchto to wo to, ſo ſy ewangelſki“, drugi wotmolwi. „To ſym ja tež. Hdyž ſo naſ tu ſchto ja naſchu wěru praſcha, wěſo prajimoj, ſo ſmój kaſholiſkaj. Š wěroſcžu ſo wobčežowacž njetrebaſch. Šchtóž to ežini, daloko na naſchim hubjenym ſwěče njeſchindže.“

„Ja hinał myſlu“, přeni džeſche. „Tola ežini ty, kaž ſebi ty myſliſch. Ja jeneho wobjeda dla ſwoju duſchu ſe kži wobčežowacž njecham. To radſcho ſe ſuchim khlěbom ſa lubo woſmu a wobkhowam ežiſte ſwědomje.“

Eſo tał roſrěčujo beſchtaſ wonaj do ſarſkeho dwora ſaſtupiloj. Sako ſa ſwóncžk ſežahnjeſchtaſ, ſtarſchi, po ſdacžu dobročiniw knjeſ i kulojtym woblicžom wuńdže, to beſche ſarał.

„Nó, wój drje ſtaſ hłódnaj?“ ſo pſcheczelnje praſcheſche. „Staj tež ſprawnaj kaſholiſkaj ſcheciſcijanaj, kaž ſo ſluſcha?“

„Haj, wyſkofodoſtojnny knježe“, jedyn wotmolwi.

„A ty, mój ſyno“, ſo ſarał na drugeho wobroczi.

„Ja ſym ewangelſki“, praji wón. „Tola mam nadžiju, ſo moja wěra mje ſcheciſcijanſteje ſmilnoſcže njebódnego nječini.“

„Nó, ežemny hladacž“, ſarał praji, „hačž je tu něſchto ſa waju i jědži.“

Sa khwilu wón jaſo pſchindže, w jenej ruzy ſchllu i huſazej pjecženju, w drugej ſchlicžku i rajſom w wodže warjenym njebeſche.

Woczi hejchlerja ſo žadoſcžimej ſwěčeſchtej, pſchetož wón ſo nadžijeſche, ſo je přenja ſchlla ſa njeho. Tola hlaj, wón rajſ doſta a duchowny džeſche:

„Luby pſchecželo, dženſa je pſtny džeń, na kotrymž ſwěrnny ſyn ſwojeje zyrtywje mjaſa jěſčž njeſmē. Duž dyrbiſch i Božej ežeſczi i tej jědžu ſa lubo wſacž. Ty paſ“, ſo na drugeho wobroczi, „ſy kezar a na žanu pſchifaſnju poſčzenja ſwjaſany njeſny. Duž ſe ſbytkom mojeho wčzerawſkeho wobjeda twój hrěſchny žóđk napjela.“

„Božemje.“

„To prajiwſchi jeju ſtejo woſtaji, jedyn pomału ſwoju hubjenu jědž póžeraſche, drugi ſebi dwóžny kaſacž njebaſche a ſo do dobreje pjecženje da.“

Tał ſo njeuwernoſcž druhdy poſhoſta.

Hodler a Bože kłóncžko.

Woſebny knjeſ w Zendelſkej doſta mlodeho hodlerja darjeneho, kotrehož do wulkeje kłětki w ſwojim dworje ſady ſwojeje kheže hadži. Hodler roſcžeſche a bu ſylnny, rjany ptał, kiž dyſ dyſ ſwoje kſchidła hibajſche, jako ežyl prjecž leczečž. Seho knjeſ ſebi jehow huſto wobhladowaſche a mējeſche wjele wjekeła nad nim. Wón dyrbeſche raſ na dlěſchi czaſ ſapucžowacž a nětko beſche jehow praſchenje, ſchto by i hodlerjom ežinił, hačž by jehow ſwojim pſchecželam dowěrił, hdyže by dobre wothladanje mēł, abo hačž by jehow puſchežil. Guſto ſedžeſche hodler tał ſrudny w ſwojej kłětzy, jako ežyl prajicž: ežeho dla dyrbju tudy jaty ſedžečž, ja tola i temu njeſym poſtajeny. Tón Anjeſ ſo roſkudži, hodlerja puſchežicž. Wón wotewri durje teje kłětki, ſchowa ſo w kucžiku ſwojeho dwora a ežakaſche, ſchto budže hodler ſapocžecž. Po malej khwilzy tutón je ſwojeho jaſtwa won džeſche a wobhladniw w dworje wokoło kłodžeſche, ale wón ſo njeſbēže do powětra. Seho knjeſ jehow wſa a na murju hadži. Tež tudy woſta najprijóžny ſmērom ſedžo. Beſche runje pomrōčene njebjo a Bože kłóncžko njeſwěčeſche. Na jene dobo paſ ſo njebjo wujajni a Bože kłóncžko jaſne a ežople ſwěčeſche. Dha hodler horje pohladawſchi kſchidła hibajſche a kłóncžku napschecžiwow lecžeſche. Bórnny beſche wón jenož hiſcheže jako mały dnył widžečž, potom ſo zyle ſhubi a ſo ženje wjazny njeuwerōczi.

Tał je tež i ežłowiſkej duſchu, kotraž je jata wot hrěcha a ſwěta. So ſo durje wutrobje wotewrja, hiſcheže njedōſaha. Potom hałle, hdyž je duſcha Sejom Khrysta, to wěrne kłóncžko wohladała a ſpóſnala, ſbēhajo ſwoje kſchidła a tutemu kłóncžku napschecžiwow khwata a ſpěwa:

Ach, kajku ſbōžnoſcž, Jeſu, ežuju,

Hdyž ſo ja tebi dowěrju;

Na ſwět a ſwětnny njerjad pluju,

Hdyž ja ſo tebe troſchtuju.

Ach daſ, ſo předy wopytany

A wotpocžink ja duſche mamny

Te přenicžki tej ſbōžnoſcže;

Ty, ſwěče, ſy mi hroſna žadoſčž,

Mój Jeſuſ je mi kraſna radoſčž,

O troſcht, wón mój tež woſtanje.

Njeńdž Božemu kłóncžku i pucža.

Bože kłóncžko beſche jaſnje ſwěčežo ſkhadžalo a jehow pruhi padžeču muzej, kiž w malej komorzy, kotraž žanych wofeńzow nje-mējeſche, ſpaſche, runje bjeſ woczi, dolho njetrajeſche, dha wozuczi. Alle widžo, ſo je hiſcheže rano jara ſahe, ſo na drugi boł wobroczi a ſpytaſche dale ſpacž. To paſ njebeſche móžno. Pſchežo wſche, bē kłóncžko pſchijchło a ſeželeſche ſwoje pruhi na zyle kōžo. Hneſny, tał pſcheciſčchany muž ſo ſbēže, ſuwaſche ſwoje kōžo do drugeho kuta komorki a nětko bjeſ molenja dolho do ranja ſpaſche.

Ach, hdy njeby jeno wjele ežłownjekow tał ežimilo, hdyž ſo wo to najwſchjeſche, wo wěčnowcž jedna. Khrystuſ a jehow ſłowo

to jaſne ſlōnczko, pōcznje na jene dobo c̄łowjekej ſo ſwēczić a prjedy ſo njeſpokoji, doniż do ſpanja ſechernoſće ſapanjene c̄łowſte dźeczō wubudziło njeje. C̄łowjeſk wożuczī teſ, pſchetōſz tuto ſwětlo je pſchegara jaſne, ale to ſo njeſpōdoba c̄łowjekej, kiſ by rad hiſcheſe dale ſpał. Temu ſo njecha ſtanyć a na ſwoje dźelo hić; jemu ſo hiſcheſe jahe być ſda, wōn mēni, ſo je hiſcheſe dołho c̄zaſ ſ temu, ſo ſtarac̄ ſa ſbōžnoſć. Nētko chze hiſcheſe ſpac̄, kaſ je to hac̄ dotal taſ ſlōdzy c̄inił. A wōn wē ſebi pomhac̄; wōn ſlōnczku a jehō jaſnym pruham ſ puc̄a dze. So njeby ſo wōn ſ nowa wubudził a na ſwoje dźelo dopomnił, njedžerži ſo ſ zyrkwi a ſ Božemu ſłowu a kōždu k̄hutnu myſł wot ſo wotpołafa. A woprawdze, bōrſy je ſo jemu radziło, kaſ prjedy ſpac̄.

Mōj ſchec̄ſcijano, ſy ty wożuczeny abo ſpiſch ty? Gladaſch ſo teſ, ſo njebychu jaſne pruhi Božeho ſłowa ſwēcziće do twojeje wutroby, ſo njebychu tebe wubudziće a tebe dopomniće: C̄iſi, a daj ſebi pſchivolac̄ k̄hutne napominanje japoſchtoła Pawōla: „Wożucz, kiſ ty ſpiſch a ſtawaj wot morwch, dha budze cze K̄hryſtuſ roſſwētlic̄“ (Ef. 5, 14), a tamne napominanje: „A taſ, dokelž wēm, ſo ſchtunda tu je, ſo bychmy je ſpanja ſtawali, (pſchetōſz naſche ſbože nēt bližiche je, hac̄ hdyž my wērjachmy). Mōž je ſo minyła, džen paſ je ſo pſchibližil; dha wotpołožny teho dla ſkutki teje c̄ēmnoſće a woblec̄my ſo brōnje teho ſwētla“ Rom. 13, 11. 12.

Slote jabluka w ſlēbornej ſchli.

Wuprajenja naſcheho njeſapomniteho k̄hēzora Wylema I.
(Pōfrac̄owanje.)

Wōjſko je, Bohu budž džał, dobre a wuſtojne, ale hac̄ dobydžemy, je w Božej ruzy. Hdyž tōn K̄njeſ njepomha, je wſchitko podarmo. My teſ njechamy hordži być, jeli ſo nam tōn K̄njeſ dobyče da.

Kral Wylem I., ſ prynzej Bjedrichej Korli,
džen 26. meje 1866.

Alle bjeſ K̄njeſoweje pomozny my ničo njeſamōžemy. Wiſhed nim a jehō ſwjatymi ſudami chzemy ſo pomiznje pokorjecz, naſ wōdacze hrēchow pſches K̄hryſtuſowu jaſk̄uſzbu ſ nowa troſchto- wac̄ a wot njeho ſebi ſbože a dobyče wuproſhyc̄.

Kral Wylem I., do powſchitkowneho pokutneho dnja,
džen 27. junija 1866.

Wōjna bēſche krōtka, ale ſbožowniſcha, hac̄ ſmy ſebi ſwērili ſo nadžecz. Alle to njebēſche naſcha jaſk̄uſzba, ale Boža huadna pomoz. Sa wēm, ſo je ſo wjele proſyło domach a na bitwiſchczu; nētko plody modlitwow žnēmny. Na kolenach mamy ſo Bohu ſa to džałowac̄. Teho dla paſ teſ nētko žane pſchēbchjenje, ale pomiznoſc̄; to, lubi k̄nježa, prēdujče.

Kral Wylem I. ſ wojeſkim duchownym
džen 30. julija 1866.

Sa mam c̄iſte ſwēdomnje piſchi naſtac̄zu tuteje wōjny a wēm, ſo je waſcha wēz pſched Bohom prawa. To je k̄hutne wojowanje a wone budze ſebi wot mojeho luda a zyłeho nēmſchego kraja c̄ezke wopory žadac̄. Alle ja do wōjny c̄ahnu hladajo ſ wſcheho- wēdomnemu Bohu a jehō wo jehō wiſchehomōžnu pomoz proſcho.

Kral Wylem I. w wuſaſni „Na mōj lud“

džen 21. julija 1870 piſchi ſapoc̄zatk̄u franzoſkeje wōjny.

Hdyž ſebi myſli, ſo ja po jenej ſbožownej wōjnje c̄zaſ mo- jehō kralowanja ničo wjaſy woc̄zafac̄ njemōžach a ja nētko tōn ja zyly ſwēt waſny ſkut̄ dokonjany widžu, ſo pſched Bohom pokorjam, kotryž je mje, moje wōjſko a wſchitkich ſo mnu ſjednocze- nych wuſwolil, to dokonjec̄ a je naſ graty ſwojeje wole poſtajił. Senož w tej myſli ſamožu tōn ſkut̄ jaſchijec̄ a jehō huadu k̄hwalic̄.

Kral Wylem I. kralowje Auguſče
džen 3. ſeptembra 1870 po bitwje pola Sedana.

Evangeliſta wēra, ſ kotrejž ſo ja, kaſ dyrbi Waſchej ſwjatoſc̄i ſnate być, runje kaſ moji prjedowizny ſ wjetſchinu mojih podda- now wuſnawam, mi njedowoli w naſchim ſtejiſchczu ſ Bohu druheho ſrēdnika hac̄ naſcheho K̄njeſa Jeſom K̄hryſta pſchipoſnac̄. K̄hēzor Wylem I. bamžej Piurſej IX.

džen 3. ſeptembra 1873.

W mērie ſa zyrkej dźelac̄ Wam c̄ezko njebudze, hdyž ſo na ſałowku ſchec̄ſcijaniſkeje wēry do Boha a do bōjſtwa K̄hryſtuſoweho

džeržicze. Potom wiſchał, hdyž ſo teho njedžeržimy, potom žani ſchec̄ſcijenjo wjaſy njeſchmy.

K̄hēzor Wylem I. ſ pſchedſydyſtwu Braniborſkeje provinzialneje ſynody
džen 29. januara 1874.

(Pōfrac̄owanje.)

+ Wſchitku waſchu ſtaroc̄ej c̄iſk̄nje na njeho!

abo

Prawy adwōlata.

Doktor Auguſt Hermann Franke praji w prēdowanju wo wobczēženju naſcheye wutroby pſches ſtaroc̄ej:

„Pomyſleze ſebi: Wē wudowa, kotrejž je mandželſki wiſchelake liſty a piſma ſawoſtajił; wona ſo ſynje, je c̄ita, ſebi ſlic̄bo- wanja wobhlada, ale ſo do nich njenamaka. Schto wona c̄ini? Wona wſchitke piſma woſnje a je ſ adwōlaczē donjeſe, prajo: „C̄iſic̄je je do porjada po waſchim dobrym ſwēdomnju, ja ſo do wiſcheho namafac̄ njemōžu, ja wam tu wēz pſchewoſtaju, wob- ſtarajče ju derje.“

Tajki adwōlata chze teſ naſch ſbōžnik być, wōn widži, ſo ſmy w tajkim hubjeiſtwje; wōn widži, ſo mamy wiſchelake ſtaroc̄ej, teſ my dyrbimy liſty naſchich ſtaroc̄ejow hromadze ſawalic̄ a je jemu pſchijec̄ a pſchepodac̄ ſ tym pſchēſwēdc̄enjom, ſo budze jo derje c̄iſic̄.“

Zuby c̄itarjo, k̄hwataj ſ njemu! Twōj ſbōžnik je twōj naj- lēpiſchi ſaſtupjeſ we wſchitkich c̄ezkōtach twojeje wutroby a žiwjenja. Pola njeho ničo ſhubjene njeje.

Wopomnjec̄ja hōdne.

Sako ſo junu w Zendželſkej narodny džen krala Turja III. ſwjeczēſche, ſo w woſebnym towaſtwje ſtrowje krala ſ dołhimi rēc̄emi a ſ wulkim pic̄om ſwjeczēſche. Senož jenic̄ki hōc̄, wyſoſki jaſtojniſk, malo wina pijeſche a ſ wulkej ſrudobu wobkēžbowafche, kaſ ſo hlōwy druhih pſchezo bōle ſczoplichu a woni hodžinu a wōtſiſchego powjedachu, huſto prawje njewjedžo, ſchto chzychu. „Zuby Božo“, myſleſche ſebi ſrudny, mōža ſebi tuc̄i ludžo woprawdze na to myſlic̄, na to waſchnje krala c̄ezc̄ic̄? Mōža woni woprawdze wēric̄, ſo ſo kralowa ſtrowoſc̄ ſ tym wobtwjerdži, hdyž woni ſami ſwoju ſ pſchēhnatym pic̄om podrywaju?“ —

W tym woſomiknjenju nēſchto k̄njeſow ſ towaſtwa ſ njemu piſchitupi a ſo nim na kralowu ſtrowoſc̄ klinknychu. S mērom jaſtojniſk poſtaže a praji: „Na kralowe ſtrowje!“ a ſo malo ſe ſchleſny napi. „Nē, pſchec̄zelo, to njeplac̄i“, c̄zi druſy wołachu; „wupic̄, wupic̄! Hdyž ſo wo ſtrowoſc̄i naſcheho k̄njezerja rēc̄i, dyrbi ſo ſchleſna hac̄ do dna wuproſdnic̄! Schtōž ſprawnje myſli, tōn to po nami c̄ini“, a ſo jentym poſrēbnjenjom woni ſchleſny c̄ezkeho wina wupichu. Tola naſch pſchec̄el ſo ſatraſchic̄ njeda. Wiſchec̄elnje, ale kruc̄e wōn jim wotmolwi: „Njedžiwajče, lubi k̄nježa! Kōždy po ſwojim waſchnju. Wy wſchitzy wēc̄e, kaſ ſ ſwojemu najhuadniſchemu kraloj ſteju. „Eswērnny hac̄ do ſnjerc̄e!“ je moje heſlo. Tola njewēry, ſo dyrbi ſo ta ſwērnoc̄ w ſylnym pic̄u poſajac̄. Sa ſym pſchēſwēdc̄eny, ſo ſwojemu k̄njeſej lēpje ſk̄uſzu, hdyž ſa jehō ſtrowoſc̄ Boha lubeho K̄njeſa proſchu a ſam piju, kaſ je mi to ſtrowoſc̄i.“

Pſchēſk̄apnjenj napic̄i na njeho hladachu; dokelž jehō paſ ſa hōdneho, naſhonjeneho a ſdobneho muža ſnajachu, ſebi ničo prajic̄ njewērichu, ale jehō wot teho c̄zaſa na pokoj woſtajiſchu.

Nēſchto ſ roſpominanju.

Kaſ huſto jedyn ſmyſł na druſimi widžu, chzu dweju ſam na ſebi pōſnac̄.

* * *

„Njepuſchc̄e jon!“ piſchivola jedyn, kiſ bēſche do wōdy padnył, tym, kiſ jemu powjaſ c̄iſk̄nychu, ſo by ſo jehō džeržal. — „Senō ty njepuſchc̄, my njepuſchc̄imy!“ bēſche wotmolwjenje. — Haj, luba duſcha, jeno ty njepuſchc̄ twojeho ſbōžnika, wōn tebe wēc̄e njepuſchc̄i.

* * *

Dobre je ſa naſ, ſo tam, hdyž naſche myſle pſchēſtanu, Bože myſle hiſcheſe ſwojeho kōnza nimaja.

Womhaj Bóh!

Číslo 22.
2. junija.

Četnik 5.
1895.

Serbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy robotu w Smolerjez knihiczišcežetni w Budyschinje a su tam dostacž sa sčtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

Sswjatti.

Jap. skutki 2, 4: Wschitzy buchu polni šwjateho Ducha.

Rajki je nam to wješkny czaš, tón luby šwjatknj rócny czaš, kiž nam pschpowjeda: Našch sbóžnik, Knjes Khrystuš, je šwjatim wuczomnikam šwojeho Ducha i nješk póbłat, so byl jich i nim wušwjecził. — Glej, luby pscheczelo, jako šo našch sbóžnik na šwět narodži, šu jeho w tamnej hródži do žłobika položili, ale nětkle chze jeho nam šwjaty Duch do naš, kóždemu wot naš do jeho wutrobny položicž, so měl jeho ty w šamej šwojej wutrobje šahowaneho. Čzihi pjatk stupiš šo pod Jesušowu kšizž a šwjaty Duch čzi tam praji: „Twój sbóžnik jowle ša tebje čžepi a mrje!“ a jutry dowjedže čze wón k wotewrjenemu rowej twojeho sbóžnika a praji čzi: „Wón je tebi k šbožu i rowa wustany!“ Na šwjatki pał pschiudže šwjaty Duch i nowa k tebi a praji čzi: Bóh Wótž, Bóh Ssyn a ja šwjaty Duch, „my chzemy do tebje šańcž a pschi tebi bydlicž, ty dyrbišch byčž ša naš bydlo a wschě twoje žiwe dny dyrbišch mēcž wot nětk šwoje wēcžne nješachodne šwjatki.“

Glej tajkele wutrobne žohnowanje chze nam šwjaty Duch dacž. Ale něchtónžkuliz ničžo wo nim njewě a ničžo wo nim njepytnje; duž šebi wschelazy tajzy myšla, šo šwjatki dale ničžo nješku, dnyžli nalětni šwjedžen. Sswětni ludžo popytnu nělajki kuš hodowneho wješkela, hdyž wo- hladaja, šo maja něhdže Božeho džěščowny sčtom ša- šwęcženy. A šchtóž šo hišcže njeje wschón k Bohu do- wrócził, šteji čzihi jatk hnuty hladajo na Božu martru,

jutry pał šebi kšwiku na to pospomni, šo budže junu še šwojimi wotemrětnymi šjenoczěny. Ale še šwjatkami njewě čžělny čžlowjek ničžo dokonjecž, duž nastaji šo najradšcho te dny do polow, na horu abo do lěša, hacž šo chžyl do Božeho doma dónčž.

Schtóž chze šebi šwoje šwjatki i wutrobu šwjeczičž, dyrbi mēcž wěrjazu, wuhotowanu a požadniwu wutrobu. — Našch ty tajku we šebi?

Na tym šawěščže doščž njeje, hdyž našch šwój dom wurjedženy a čžisty šmjecženy abo i mješštimi hałožkami wupyšcheny; ně, wutrobu dyrbišch mēcž wupyšchenu.

Něhdušchi israelszy ludžo wupyšchichu šebi něhdny šwoje domy a pucže še šelenymi hałožkami, dokelž bě šo šemja tehdy šelenila, jako bě Bóh šwojemu ludej šwoje šwjate kasnje dał. Sswjaty Duch njeje šebi bješ šamoša tónle šwjedžen šhladał, šo móhl šebi na nim šwoju wošadu wušwolicž.

Našch Knjes praji: Schtóž ma mje lubo, tón budže moje šłowa džeržecž, to rěka: po nich čžinicž. Někocho dyrbi čžlowjek lubo mēcž. Ale ty dyrbišch mēcž jeho lubo, niz šwój hrěch, niz šebje šameho, niz čžlowjekow, ani šłoto, čžescž a móž, ale twojeho ša tebje kšizžowaneho šbóžnika. Takle šy šo na šwoje šwjatki derje wuhotował.

Ale čziň twojemu šbóžnikaj wscho po jeho šłowje. Doma našch šwoju bibliju, šwoje špěwarške, našch to a tamne rjane šłowčžo i Božeho pišma w šłowje a w pomjatk. Ale na tym njeje doščž. Čziň wscho Bohu k woli, waž šebi Bože šłowo wyšoko, džerž jo twjerdže, budž po nim žiwy, wumr i nim. Takle to čziň! Šeli

pač Bóh tebi čerpicz da a cze poschwika, daj šebi to pošluschny lubicz, wschafo wěsch, so czi wscho to twój Wótczecz pósczele. Hdzež maja ludžo nascheho sbóžnika lubo, hdzež jeho słowo lubuja a hdzež šu jemu s wutrobu pošluschni, k tajkim šwjaty Duch pschiczehnje a tajkim wón šwoje dary šobu pschinješe: Božu lubošcz, Božeho Šsynowu blifoscz a je tón komu bliski, tajki cžlowjek ma po tym we wutrobje mēr a šwój dobry pokoj, kajkiž jemu nihto rubicz njemóže. Tajki šo nikoho a ničeho strachowacz njetrjeba, ani cžlowjekom, ani cžerta, ani šmjercze, ani wěczneho šuda. Šbóžny je kóždy, kiž šmē tuteho šwjateho Ducha jako šwojeho šwjatkneho hoščza pschi šebi hospodowacz.

Božo, luby Šnježe! My wěmy, so ani se šwojim rošomom, ani se šamej šwojej mozu na to njepšchińdžemy, so móhli wěricz, so je Šesuf Šhryštuš našch sbóžnik. Ale twój šwjaty Duch je naš to nawuczil a naš k našchemu sbóžnikowej dowjedl, naš wušwjeczil a w prawej wěrje šdžeržal. Ša to prajimy tebi šwój džeczazy džal. Šdžerž naš dale we wěrje šjenocženych, so móhli junu se wschěmi, kiž do Šhryštuša wěrja, pschi tutym našchim sbóžniku wěcznje živi woštačz. Šamjeń.

Wěrnoscz biblije, šakitana pschecziwo jeje njepšcheczalam.

(Šofracžowanje.)

Šesuf po ščenjach.

Šesuf hješ ludom jako wot Boha póšłany wučer a profeta wuštupe. Šswjate pschitajnje wón na pschi. w předowanju na horje šwědomujam předuje a pschi tym najwyschšche kubla w Božim kralestwje lubi, kotrež wot horkach pschińdže. Wón pač Božu wolu tač wuložuje, kač žadny drugi njeho, tač ša lud a tola tež s najšlubšcheho šacžucza. Wón šo, kač profetojo, na wěšte šjewjenja njepowola, ale čerpa šam se šwojeje wutrobje a tola tač, so jeho słowo jako bóžika wěrnoscz šwědomnje trjechi. We wschitkim, šchtož chyzšche a čzinješche, běšche štajnje s radosczu wot Božeje wole wodženy. Drugy mužojo maja s dobom pschi šwojej šylnošči šwoju šlabošcz, jeho wobras je wschón čizty, šwobodny wot wschitkeho šebicžneho žadanja, šwobodny wot wschjeje winy, kotraž mohla šnutškowny mēr kašycz. Wón ma to, šchtož wschemu cžlowškemu škutkowanju w žiwjenju hačle wažnoscz dawa, mjenujzy: jeho wutroba a wola štej. žyle šjednocženej s Bohom a s wolu Božej. Šemu šo wón žyle podda w polnej njepščiwoj šwěrnoscz ša wošebite powołanje, kotrež je jemu na šwěcze pschi-pokajane.

Tač šhodži wón kač wschědny cžlowjek hješ šwojimi šobu-cžlowjekami a štara šo ša nich a tola pschi tym šwoju wošobu do špředžišny kralestwa Božeho štaja. Wón ma wošebite towarštwosť s Wótcom, kač žadny drugi. Wón widži pola wschitkich cžlowjekow hrěch, šhorošcz, potrebnoscz wumoženja, a tola šam s nimi njeje woščezženy. Wón drje wučomnikow wučzi šo modlicz: „Našč Wótcze“, ale wón šam ženje tač njepraji, ale: „Mój Wótcze!“ Šsam je šwojim škutkowanjom a čerpenjom chze našche towarštwosť s Bohom postajicz. Šo šo šam do šmjercze ša naš poda, tač šo našche wumoženje s Bohom doštonja: tač jo wón najwurašnišcho we wujajniškich šłowach Božeho wotkajanja wupraji. Wón winu wodawa, a my potom wopravdže w tych, kotřiž do njeho wěrja, duch džeczatštwosť Božeho pošnajemy. Woni maja psches njeho wěštoscz wodacza hrěchow, žive našhonjenje lubošče Božeje, móž noweho žiwjenja a nadžiju šbóžneho žiwjenja, kotrež šama šmjercz šanicicz njemóže.

Tač je dwoje, šchtož šo nam štanje, hdyž na Šesufa hladamy: nam je hańba, pschetož na nim my pošnajemy, kački cžlowjek bycz dnybjač, kajzy tež my bycz dnybjeli a kajzy tola njepšmy — a tola naš s dobom k dowěrjenju nuczi, tón čizty, doštonjany, na kotrymž tač do čizta ničžo hordeho a njepšmilneho njeje, ale šama ponížnoscz a wutrobna šmilnoscz a lubošcz hač do šmjercze. Žane šlubjenje Bože tač našche dowěrjenje wobudžicz njemóže, kač Šsyn Boži. Wón je tón, kotryž móže nam pomhačz. Šdyž

Šesuf cžlowšku wutrobu pschemóže, so šo cžlowjek na njeho šwjajany čuje a s Šětrom prajicz dnrbj: Šnježe, k komu pošndžemy, ty mašč šłowa wěczneho žiwjenja a my šmy wěrili a pošnali, so šy Šhryštuš, živeho Boha šmy — to je wěra (pschir. Šer. 20, 7). To je šacžišcz, kotryž wo Šhryštušu je wschitkich 4 ščenjom doštanjech.

(Šofracžowanje.)

Šswjatti.

We cžichim domje šhromadženi
Bě wučomnikow čzřjódžicža,
A wulzy jara šwječeleni,
Na šwjatoh' Ducha čafaja.

A hlaj, tón dom bu napjelny,
Kač móžnyh' wětra w šhumjenju
A na wschěch pschińdže roščžělemy
Duch šwjaty runja plomjenju.

Wot šwjatoh' Ducha napjelny,
Toh' šwěta šedžbu nimaja;
Š druhimi rěča jazykami,
Móž, lubošcz šhwala šbóžnika.

Měč džejja šwětej napšchecziwo
A nješu Šhryšta hanibu,
Šchizž tuchnoščz, ani njehladajo,
Tač wschitzy jeho šwěrnj du.

Šso wulwa tam žohnowanje
Na kóždy dom, kiž postrowja,
Dacz njepšcheczalam wodawanje,
Mēr Šesufa wschěm pošficza.

D šwěcze, nješy hiščče šhonič;
Ty šašlepjemj njewěri:
Tač šwěrnje Šesuf je šam wodžil
Tu čzřjódku šwojich pschi šebi.

Ty bje wschoh' runja doščerjo,
Mój Šesu žyřtwje šakitar,
Tych twojich džiwny widžiczerjo
Šu pschezo móžnje dale twar.

Šam Ducha móžnyh' pošczel bele,
Šo doščy nad njewěru;
A do wschoh' šwěta njech šo ščele
Duch šwjaty w móžnym šhumjenju. E. Š.

Šswjatoczne pohrjebanje w měsce Šerusalemje.

Miz jenož w šhpaniškej šynagošy (židowškim Božim domje), ale w kóždej šynagošy města Šerusalemje wobšteji wot štareho čaša šem tole waščnje, wschitke pobožne knihi a pišma, kiž šo k dalšchemu trjebanju njehodža, w wošebnym rumje, pač w šamorje, pač w pošsemiškej jamje, šhowacz. Tole waščnje mjenuje šo arabišzy „Šeniša“, šchtož na šerbški pscheložene „pohrjebanje“ abo „row“ rěča. Tajkich knihow šo ša krotki čaš jara wjele nahromadžuje. Pschetož pola židow wjele k temu njepšluscha, so šwjate knihi ša njehódne plačza. Miz jenož, hdyž šu knihi šwonkownje womasane abo roštorhane, šu njekšmane, ale tež hižo tehdy, hdyž njeje na pschiklad w modlerškich knihach na jenym městnje wěšte mjeno wjazzy jašnje čitacz, šo njepšmedža wjazzy tajkele knihi wužiwacz a šo hnydom do „Šeniša“ dadža. Šdyž je tutón rum, (šamor abo pošsemiška jama) napjelny, šo štare knihi a papjerowe rolki do wulkich šhromadow šwjajaja abo do měchow šašhija. Tajke knihowe rolki pschińdu wošebje do hlinjanych šudobžow. Šo tajkim waščnju ššhowane šo potom do wulkeje šynagošy šhpaniškich židow, šefardin mjenowaneje, pschinješu, hdzež šo wschitke štare pišma se wschelatich šynagogow, w jenym k temu poštajenym rumje nahromadžuja. Šso wě, šo čaš pschińdže, hdzež je tež tutón hlowny rum napjelny. A potom šo štanje wulotne šswjatoczne pohrjebanje wschitkich nahromadženyh šwjatnyh pišmow, šchtož šo tež jako šswjatocznoscz „Šeniša“ mjenuje, Špředny, jako w měsce Šerusalemje hiščče tač wjele židow njebe.

kaž dženša, so to kóžde šedme léto sta. W nowišchim čašju pať, hdžež je liczba židow w Jerusaleme tať jara narostla, so so nětko 50000 židow liczi, dyrbi so „Genija“ huščjischu stacz, po potrebjje kóžde léto.

W mojich mlodych létach běšche k temu postajeny row w dole Sosafacze, hdžež židzi šwojich šeurjetnych pohrjebaja a po tamnym stawje pola profety Zwela horjestawanje morwyh na šudnym dnju doczakaaja. To bč skalowy row, kaž row, do kotrehož bu našch Anjes a ibóžnik čičhi pjatť položeny: w wyškofej skalowej jezěnje běchu niške rowowe durje, kotrež móžachu so i kamjenjom samknyč. Dofelž pať buchu i tuteho rowa wjazore najškerje wot pucžowarjom itare šwjate pišma franjene, bu tón kamj ja pschezo samknyeny. Dženšnišchi džen so kóždy ras wošebny row ja nahromadžene pišma pschihotuje. Najbóle je to podjemšči wjelb na wulkim židowskim pohrjebniščežu na raišchej itronje měšta, kotrež so wot fidroniškeho dola na wolijowu horu wupšchescžera, pódla pucža do Bethanije.

Kať so stanje tajke pohrjebanje? Šdyž je došč pišmow nahromadženyh, so džen „Genij“ pschpowjedzi, kotryž so wot wschitkich židow jako šwjaty džen šwjeczi. Šižo rano jara šabe so šhromadžuja židzi w šwojich synagogach. Žyly židowšči měščanšči džel je polny šwjatocžnosčeje. Š wulkimi črjódami čehnjeja k šwojim synagogam. Wot tam čehnjeja w wotdžělach k zionškim wrotam, hdžež so wschitzy sestupaja. Wokolo džežateje hodžiny dopoldnja džeja wschitzy rabbinarjo a měščanšzy štaršchi do hłowneje synagogi. Šbždy rabbinar wošnje potom wot nahromadženyh pišmow, je-li móžno jenu pentatenchowych rofkow, wošebje wyškofe dđeržanyh a w hlinjanyh šudobjach so šhowazyh, so by ju jako drohu čezu w wulkim šwjatocžnym čahu k rowu nješl. Najšpšcha a najdrožšcha pentatenchowych rofkow so kaž drohe kublo pod krašnym židžanym baldachinom won nješe. Šady rabbinarjom džeja nošcherjo a lud i wulkimi měčami a i korbikami, polnymi štarych šwjatych pišmow. Dopředka tuteho šwjatocžneho čaha, kotryž so psches Jerusalemske drošhi hiba, dže wotdželenje turtowškich wojatow a hudžbnikow. Psched zionštimi wrotami na rumowym měšnje woni šastanu. Tu so poda lud k wichelakim wješelam, kiž druhdže dopomnja na wješeke šwjedzenje tuteho luda w štaro-testamentowym čašju. Wješeke šherluschje a pialny so špewaja. Wješeke šwjedženške reje so rejowaja. Šubošne melodije Davidowych psalmow, kiž so něhdy w tutym měščje psched wjele tyžaz létami se šwjatym šahorjenjom psched krašnym templom špewachu šašo šastincža a jich šynki klicžachu se štarych murjom měšta Jerusalema.

(Šokracžowanje.)

Šlote jabluka w šlěbornej šchli.

Šuprajnja našcheho nješapomniteho šhěžora Šylema I.

(Šokracžowanje.)

Najwažnišche je, so žyrtej na prawym šaložku stejo wostanje, kaž šym to tež pschi druhej škladnosčezi wuprajil, na šaložku wěry. Ša šteju na šaložku wěry, na kotruž šym šchčženy a konfirmirowany a ničjo mje wot njeje přječž njehuje.

Šhěžor Šylem I., k pschedšhdštwwu generalneje šynody pruskeje krajneje žyrtywje, džen 28. nov. 1878.

Šupraju Šberfeldškej šynodže šwój najwutrobnišchi džať ja poštrowjene na dženšnišchim dnju, kaž ja to šlubjenje, so twjerdže šteja na našchim japošchtolškim wěrywušnacžu, šlubjenje, kotrež wuprajicž, je bohuzel nětko nusne.

Šhěžor Šylem I., k krajnej Šberfeldškej šynodže, džen 13. meje 1877, jako běšche wona šhěžorej jezěhowazy telegram pošlala: „Wotriježna šynoda w Šberfeldže, kotraž se wschitkimi šwojimi štawami twjerdže na japošchtolškim wěrywušnacžu šteji, prošy ja Wašchu šhěžoršku a kralowšku Majestosež wo Božu bohату hnadu.“ W tamnych dnjach běšche so mjenujzy w jenej Šarlinskej wotriježnej šynodže wobšamknyenje štalo, kotrež wotštrowjenje japošchtolškeho wěrywušnacža i agendy žadašche.

W tajkim wokomiknyenju, w kotrymž so, kaž je so psched krotkim štalo, w šynodalnej šhromadžišnje hłowneho měšta njewěra pošasuje, so so šamo wotštronjenje japošchtolškeho wěrywušnacža namjetuje, ja šastojnikow, kotrychž šwěrnosčež w wěrye šnaju, se šlužby pušchecžicž njemóžu, so mój lud to wopať nješrosymil.

Šhěžor Šylem I., k pschedšhdžje Šraniborškeho konšistorštwu d. Šeyelej, dž. 16. junija 1877 na jeho proštwu wo pušchčženje se šlužby.

To je tež moje pschecže, so by šjednocženje žyrtywje a šchule dale wostalo a ja budu pschi šchulškim šakonju ja to škuttowacž. To je moja myšl, so by tutón šwjatš twjerdže wostal.

Šhěžor Šylem I., džen 5. sept. 1877, k šastupjerjam rheinskeho duchownštwu na hrodže Šenrath pola Düššeldorfja.

Šy šebi jamjelečecž nješmemy, so šhutuemu čaškej napšchecžiwu džemy a Šy macže w tym wažne powołanje a wulki nadawš. Ša i Šami na tym šamym šaložku šteju.

Šhěžor Šylem I., džen 5. sept. 1877,

k šastupjerjam rheinskeho duchownštwu.

Nětko šašo a hišcže w wjetšchej měrye je nadawš wyschnosčeje na to škuttowacž, so powróčaze šhromady mozy njenadobudu. Šbždy ministr dyrbi k temu to šwoje činič. Najwažnišche je, so lud wěru nješhubi. Temu wobaracž, je nětko najwažnišchi nadawš.

Šhěžor Šylem I., k ministram dž. 14. meje 1878.

(Škóncženje.)

Ššwjedžen šnutschowneho mišionštwu w Šluschju.

Bože špicže šwjecžesche šerbške pobocžne towarštwu šnutschowneho mišionštwu rjany šwjedžen w Šluschanskim Božim domje. Šižo i daloka wohladachmy i wěže šhorhoje šmahowacž, hdyž so pschi čzopšm našetnym wjedrye šwjedženškej wšy bližachmy. W 2 hodž. běšche so šwjedženšči čzah, wobštejazy i mlodoseče a i žyrkwinskeho přjóđštejerštwu šestupal, a hdyž běšche pod hudžbnymi šynkami psches wješ čzahnywšchi psched šaru šastal a pschitomni duchowni do njeho šastupili, so dale do rjaneho, psched krotkim wobnowjeneho Božeho doma hibasche. To běšche přeni šwjedžen, kotryž měješche so w šubym Šluschanskim Božim domje po jeho pschetwarjenju a nětotryžkuliž je jón přeni krotč na tym dnju w jeho huujazej rjanosčezi a lubošnosčezi wohladať. Na šerbškim kemšchenju běšche Boži dom wschón pschepjelnyeny, tať so jich wjele ani měšta njeamata. To je dobre wopokajmo, so je Šluschanska wošada dobra šerbška wošada, hdžež Ššerbja šebi šwěru haja tyh Šbžžow rěč a wěru. Na šerbškim kemšchenju předomasche knješ kaplan Domaschta i Šetliž wo 2 Mójš. 3, 7, 10—12: Šlóbš Boži na Mójššafa — ja naš napominanje k džělu šnutschowneho mišionštwu.

1. Kaž Mójššaf, tať šmy my pošlani k wulkemu ludu w žalosčezi.

2. Kaž Mójššaf, tať šmy pošhlyjeni psches pomoz Božu w šlabosčezi.

Na němškim kemšchenju, so něhdže w 4 hodž. šapocžazym, předomasche knješ šaracž Wjazka i Šorneho Šwujšda wo Luk. 4, 18. 19: Šnutschowne mišionštwu, našlědnik a šlužomnik Šesom Šhryšta.

1. Šo Šhryštušowym pschikladže wone škuttuje.

2. Šeho duch ma.

3. Š šwěrnemu šobuškuttowanju w jeho šlužbye wubudžuje.

Nješchetorhnyjena nutnosčež, i kotrež pošhlyharjo na čješče-neju knješow šwjedženškejju předarjom wóčžo njewotwobrocžiwšchi pošhlychachu, běšche šwědečenje, tať běšchtaj wobaj wschitkich wutroby hnułoj pošasuju na wulku nišu šabludženyh, na kotrychž ma šnutschowne mišionštwu džělacž a šahorujó k wažnemu šobuškuttowanju w myšli a w duchu Šhryštušowym. Šolleka pschi žyrkwinskich durjach ja šnutschowne mišionštwu šhromadžena wunješy na šerbškim kemšchenju 107 hr., na němškim 52 hr. Š móžnemu šacžišchežej, kotryž šmy wschitzy i rjaneho šwjedženja domoj wšali, je tež wjele pomhala wutroby huujaze špewanje šhora do a po předomanju, kotrež pod wuštojnym wodženjom knjese šantora Šchuštra wutroby pošhlyharjom widomnje pošbēhowasche. Žyly krašny psches Bože žohnowanje na kóžde waschnje derje radženy šwjedžen nam wschitkim nješapomnity wostanje.

Šjany šwjatšowny džen.

Běšche w lěče 1864. Düppelške našyppy běchu wot pruskich wojatow dobyte; wójna i Šanskej šdasche so k šónzej byčž a pschiměr bč postajeny. — Še wšy Š. w Šemplinškim wotriježu běšchtaj dwaj mlodženzaj šobu do wójny čzahnyłoj, a jako bu po bitwje šjewjene, šchto je panył, dha buschtaj tamnaj mlodženzaj jako „šhubjenaj“ mjenowanaj. Šalosečenje a šrudoba w jeju šwóšbomaj běšche wulke, pschetož wschitzy jeju ša morweju džeržachu. Žyła wješ šobu žarowasche, pschetož žadyn njebč, kiž njeby tuteju mužow lubo měl. Druhi džen lubošneho rěčneho

čaja tych šwjatkow bėšche pšchichoł, wječzorne šmėrki lėhachu šo na semju, mėrna ležesche wjesła, šchtomy w jahrodach a na drėbach štejachu w najrjeńskej pysche, bėš lubošnje wonjesche, ptaczki špėwachu šwój wječzorny špėw. Ale dźiwna štyśkność ležesche na wobudlerjach; woni špominachu na tamneju wojakow, na šhubjenju. Dha, šhto to bė? Do wšy kroczešchtaj wojakaj, kőždy š mőznej brodu, tšėlbu na ramjenju, tornistr š mantlom na šhribjeće. To bėšchtaj taj šhubjenaj. A nėtko to wyštanje wo wšy. Wšchitzny pšchibėžachu, šašo namakanymaj šynomaj ruku kłėćieć, maczerzy šwojeju šynow plakajo wołoschešchtaj: Mój šyno, mój šyno! Nėtko dyrbjeshchtaj powjedacz, a wšchitko šo wujafni. Wšonaj bėšchtaj wot nješpšechčela jatej byłoj, ale bėšche šo jimaj radźilo, twőchnyeć. Potom bėšchtaj drje domoj listy pőšłaloj, kiž pak bėchu šo šhubile. Potom bėšchtaj šo rošbudźiloj, ša šwjatki wot wotpušć prošnyeć — wšchaf bėšche pšchimėr — a tych šwojich domach pšchekhwatać. To bėchu wješele powješeće a wšchitkich wutrobny bėchu polne wješełosjeće. Najrjeńšche pak halle pošdźiŃcho pšchińdže. Dha šo wješnjeńjo w domje jeneju tuteju wojakow šhromadźichu, mješ nimi teź duchowny a wuczeř wšy, dha bu powjedane a špėwane, wőtczinske a duchowne špėwy a šlawy šo wunješeču ryczeřskemu kralej Wylemej a jeho šhrobłym wojakam, kiž bėchu pomhali, jemu dobyće dobyć. Škőnz tuteho rjaneho šwjatkowneho duja čzinješe rėć duchowneho, w kotrejš rėćesche wo Božim knježenju, tak je wjedzenie a dobyće dal dobrej wėzy, tak je šwoju šchitowazu ruku dzeržal teź nad tutymaj wojakomaj teje wšy kotrejš bėchu hižo ša morweju dzerželi. Potom še wšchėchrtow šhwalobny šhėrluŃch šaklineža:

„Wješełeće, ludžo, šo w jeho mjenje,
Wőn wulke dźiwy čzini šam;
Wšchitko, šhtož wodnych ma, špėwaj rjenje,
Budž Bohu šhwalba tu a tam!
Wšy dźėći Bože, wyštajće!
Džal Bohu, Knješej dawajće!“
Halleluja!

To bėšche krašny šwjatkowny džen, kiž wutrobny š Bohu pšbėhowaše, hnadnemu šchitowarjej a šdzerzerjej teź w krawnej wőnje.

Šak čzesch ty wumrjecz?

Wšched nėhdže 300 lėtami bu italŃki mlodzenz š mjenom Geromino wot rubjeznikow š mėsta Algierja šajaty a jako šchłowa prjecz wjedzeny. Šo wšchėm mőžnym wašnju špytachu woni jeho namolwieć, šo by šhryštuša šaprėł a šo š Muhamedej wuŃual. Młody šcheshčizian pak šo šhroble wobaraše a praješe, šo šluŃcha šwojemu šbőznikej w čzafnošėzi a w wėcznošėzi. Na to bu wőn š šmjerczi wotšbudzeny. Nunje twarjachu murju a pšchihotowachu š temu zementowe kulniche (bloki), kotrymž štwjerdnyeć dachu. Geromino bu do tajšeje šormy pšchinješeny, do kotrejš bu zement laty, a dyrbjesche šo w nej lehnyeć. Potom šypachu bėžidny zement na njeho a hdyž bė blok abo kulnich hotowy, šamurjowachu jőn do murje. Wot teho šo w mėšėze Algiers powjedanka hać do franzowškeho čzaša šdzerža. Wšched nėkotrym čzašom bu tamna twjerdžina pšchitwarjena a tamnu murju dyrbjachu podtorhać. Wšchi tym namakachu dželaczerjo dźiwny rumeczł a čłowške košje. Gouverneur, kiž tamnu powjedanku še štareho čzaša šnajesche, pšchikafa hnydom, tamny rumeczł š kalfom wupjelnicz. A hdyž bė gips wuŃhnył a šo pėškowany kalf wotpušchėzil, hlaj, duž mėjachu wobras wot tamneho mlodzenza Geromina. W mušej w mėšėze Algierju je widzeć postawa hrošneho a šucheho hólza, jeho wobliczo polne šaczełknych žilkow, crezil šamknjem; ruzny šwajanej, nošy šaczełkej. Šak čzesch ty wumrjecz? Čzesch ty niz jenož čzicho, ale teź šbőznje wumrjecz? Duž šo staraj, šo wumrješch w wėrje do šesom šhryšta, š dowėrjenjom na to, šo je wőn nasche hrechi nješł a wutupil, šo wőn hrešnikow š hnadu pšchijima, a jim nješeske durje wotewri. Šchtőž na Božeho ššyna na šchizju pohlada š dźėćazym dowėrjenjom, temu je, hać polny bolosčow abo bješ bolosčow, hać šamlutki abo bješ šwojimi wumrje, čzėlna šmjercz jenož šańdzenie š tuteho njedošpolneho, šachodneho žiwjenja do wėrneho dofonjanisheho, nješachodneho žiwjenja. Čzesch ty teź tak wumrjecz? Duž nječakaj, hać twoja pošlednja hodžinka pšchińdže, nječakaj, hać twoje mozy wotėjeraja a hać budže twój dych mały, ale šapoczi hižo nėtko do šchizowaneho a horještanjeneho wėrieć! Štaj w žiwjenju

wšchu nadžiju na njeho, a potom njebudže čzi w wumrjeczu čzečło w wutrobje a hać runjež bješ myšlow wumrješch, wotpocziuje tola twoja dušha w Božim mėrje.

Budže čzinjerjo teho šłowa!

abo:

Šhto je praktiše šcheshčizianstwo?

W Hannoverškim mėstaczklu čzitaše jemu njedzėlu hospodar š biblije. Šako š šłowam Lut. 9, 48 pšchińdže, wošomlėtna šyrotka wo durje klapaše, kotraž žaneju šarscheju wjazny nje-mėješche a čzyŃche wo šmilny dar prošnyeć. Muz šasta čzitać, na šwoju žonu pohladny a praji: „Žona, šlyšchich ty?“ Žona jemu šrošny a bješ wobmyšlenja praji: „Šaj, nano, mi je teź prawo; my čzemy čzinieć, šhtož pižane šteji.“ Ššyrotu do domu wšachtaj a dzeržeshchtaj ju kaž šwoje dźėćzo. A wonaj šo kaloj nještaj; pšchetož Bőh je jeju štuff bohacze žohnowal.

Šak bohata budže jemu mšda, hdyž budže tőn Knješ prajieć, šhtož je nam prjedy š napominanju pižane Mat. 25, 40. „Teho dla budže čzinjerjo teho šłowa a niz jenož pošłucharjo!“

Njemolče šo, Bőh šo njeda ša šmėch mėcz.

W jentym mėšėze Pőšnašteje bu pšched nėkotrymi lėtami žyrkej wobnowjena. Nėkotri murjerjo, kiž bėchu pšchi tym wob-džėleni, šo pšchi šwojim džėle wo wšchėch mőžnych wėzach roš-rėčowachu a na pošledk pšchińdžechu teź na wėru. Bőrsy šo šwada mješ nimi šbėhny dla paršchony šesom šhryšta. Še šesuf Bőži ššyn š Wőtzom runeho byčza, runja mozy a krašnošjeće, abo je wőn jenož mudry muž, še wšchelatimi dobrymi počzinkami byl. Šedyn wot nich bu pšchi tym tak rošhorjeny, šo najnje-hańbiečiwishe a najbješbőznishe leštrawatike rėče na teho Knjesa wupraji. Na jene dobo wša hamor, džėšche š woltarjej a bijesche do Božej martry, na woltarju štejajeje. Wőn trjechi prawu ruku šbőznika tak, šo dwaj porštaj, šchtwőrtny a pjaty, š semi padžeshchtaj.

Drusy šo štrožichu, jako to wuhladachu a jedyn wot nich šbőznikej čzečke poroŃi čzinješe, na kotrejš tutőn pak jenož š nje-hańbiečiwym wužmėšchenjom wotmolwi. Nėkotre dny pošdźiŃcho pšchekhwata dźiwna ale wėrna powješeć žyle mėsto a wutrobny mőznje šapschija. Tőn šamy murjeř, kiž bėšche Bőžu martru wohańbil, bėšche w Božim domje š wyšokeho hrebla dele panywšchi šebi šchtwőrtny a pjaty poršt praweje ruki tak nješbožownje šlamal, šo dyrbjeshchtaj šo wotrėšacž. — Šhto dyrbinym š temu prajieć? Njebė to šjawne wopokašmo, š šesuf, tőn šamy šesuf, kotrehož šu židža na šchiz pšchibili a morili, hišchėze dženša žiwy je a knježi a šo njeda ša šmėch mėcz?

Nėšto š rošpominanju.

We wėrje je bohatiwo —
W njewėrje šhudoba —
We wėrje šu njebješa —
W njewėrje hela.
We wėrje je wšchitko —
W njewėrje ničzo.

Hdyž šo mi hubjenje dže, nimam šo ša to nikomu šhiba šebi šamemu a šwojej njewėrje džakowacž. Dobročiwosčzi Božej pak čzu šo džakowacž, hdyž šo mi derje dže, pšchetož wona je, kotraž woboje, wėru we mni a teź na mni kőnuje. —

Šhtož nam najbőle pobrachuje, je šaczeće teho, šhtož nam pobrachuje.

„Bomhaj Bőh“ je wot nėtko niz jenož pola knješow duchownych, ale teź we wšchėch pšchė-dawařnjach „Šerb. Nowin“ na wšach a w Budyšchinje dostacž. Na šchtwőrėž lėta placzi wőn 40 np., jenotliwe čzifla šo po 4 np. pšchedawaju.

Womhaj Bóh!

Czisko 23.
9. junija.

Četnik 5.
1895.

Serbske njedzelske lopjenka.

Wudawaju so kóždy kobotu w Šmolerjez knihicziščezetni w Budyschinje a so tam dostacž so sčtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

Šwjatn Trojizu.

Rom. 11, 36: Wot njeho, a pšes njeho a we nim so wschitke wězy. Jemu budž čzesč do wěcznosče. Hamjeń.

Tndženja šwjeczachny šwjatki, dženša šwjatu Trojizu. Bože słowo naš wuczi: Bóh je jeniczi jedny, w nim pať tsi parichony: Wótz, Šsyn, šwjaty Duch. Šajkiž je Wótz wěczny, krašny, runy, tajki je tež Šsyn a šwjaty Duch. Bóh Wótz je naš wschěch šestworik, Bóh Šsyn naš wumóhł, šwjaty Duch pať naš wschěch wušwjeczik.

Ty chzesč, so by czi Bóh Wótz šwoju hnadu spožczik. Tu pať ty na žane hinasche waschnje njedostanjesč, khiba so cze Boži Šsyn, twój šbóžnik, sa ruku wosnje a cze k šwojemu Wótzej dowjedze. Šsamej se šwojej mozu a šamym se šwojim rošomom wschal šebi pucž k tutemu šbóžnikej njedonamkaš, duž dyrbi cze šwjaty Duch k njemu dowjesč, potom hagle šmėjesč jeho sa šwojeho šbóžnika, hagle po tym šamóžesč šobu s nim k Bohu pšchicž.

Tuteho twojeho trojenicžkeho Boha so šwėru dzerž, šapschimń jeho se wschej twojej wėru, modl so k njemu s wutrobnej lubosču, měj jeho šapschijaneho s pošnym šwojim domėrjenjom.

Se šwjateho pišma wěsch, sčto je twój Bóh. Šdyž tež jeho na nihdy dopšchjecž njemóžesč, kħwal jeho wěcznje a čzesč jeho, so móhł jeho junu se šwojimaj woczomaj wohladacž a pšchi nim šawostacž. Šladaj, so móhł jeho, kiž je so nam wschěm jako žiwny Bóh se šwojim šwjatym słowom a se šwojimi šlutfami šjewik, bóle a bóle dopóšnacž

a šesnacž. Po tym šmėjesč tež wschě jeho pucže dóšnate a budžesč móž jeho sa nje sa wschě s hłóšom kħwalicž.

Šswjaty Šawol bě Bože šlutfi a džiwny šesnał, duž nam wě wo tym powjedacž, kať Bóh šwojich wušwolonych powoła, wušprawi, pšchekrašni. Šajkile Boži džiw je Boži najwjetšchi džiw. Šowle móžesč wohladacž, kať jara ma naš wón lubo, kajku bohata nam wot so hnadu šezele a dawa.

Wschě te rjane hwešdy na njeju, wschě šwėrjata na poli, wschě šchtony w lėšu a na šahrodze, kóžda trawicžka, kóždy ptacžk, wschě hory a morja so Bože šlutfi. Wschě je Bóh šestworik, wón ma je tež spochi wschě na myšli. Š kóždemu wón jeho pucž a šchczėžku pošaje, jemu tež praji, šchto ma tu šapocžecž abo dokonjecž; tež tebi wón to praji. Wón je cze do žiwjenja šawołał, wón cze pať tež junu s njeho wotwoła.

Ššchemyšł šebi kħwilu, šchto je wón tebi wscho na-darik. Šle šchtož je wón tebi spožczik, tajke wón tež s tobu wschěm druhim dawa.

D kajki je naš Bóh bohaty na mudrosči. Ššcho wón wě, sa wscho so wón stara, tež sa twoje wumóženje. Š šjesbožnych chze šebi naš wón prawnych dokonjecž, s hřěšnikow šwjatnych, s morwyh žiwnyh. —

Šako Boži Šsyn na kšchizu wišasche, je so wón tam tež šobu na tebe dopomnik, so móhł ty wěczne žiwjenje dostacž. Bóh chze, so byli wschitzy cžlowječoj se šwojeje škáženosče wumóženi a s hřěcha, se šmjercze, s hele wu-torhjeni. Wón tež wě, kať maš so tu ty bėdžicž, kať

roszczesz a pschislawasch, tak tu druhdy posastanjesch, abo dobudzesch.

Wón chze šebi i naš tajkich dokonjecz, kiž byli jemu podobni. Tajki dokonjany pak budzesch tehdy, hdyž mašch jako šcheženy šchešcijan w šwojej wutrobje žiwu wěru, hdyž šwěru k Božemu blidej kłodžič a šo dašch i nowa i wěrnym czětom a i wěrnej krowu twojeho šbóznika wofšewicz a našycicz, hdyž šo dašch wo Božeho Ducha wodžicz, powuczecz, trošchtowacz, ale pak tež pothostacz, napominacz a na prawy pucz domjescz.

O ty šmilny Wóteče, Ššyno, šwjaty Ducho, fajke šbože mašch ty ša muje, fajku lubošcz mi stajnje i nowa wopokažesch. Tebi chzu ša to džej wote dnja kšwalbu a czesch dawacz do wěcznošče. Šamjeń.

Šswjatoczne pohrjebanje w měsčje Jerusaleme.

(Škónczenje.)

Šo pol hodžinyje czehnje lud; wot šwojich rabbinarjow šo wjedžazy, dale do dola dele. To je džiwny napohlad, kotryž šo pschihladowarjej měsčjanskich murjow posticzi, hdyž tutón ludowy czah, wšchón lud šwjedženštu draštu šwoblešani, w šwjedženštim rjedže na puczju šo dale poda, mješ tym, šo wješele kšerluschy i dola horje klineča. Š temu pschidžje, šo je žyly pucz na prawizy a na lěwizy wot wulkeje ludoweje czrjody wšchelakich narodow w jich narodnych draštach wobmješowany.

Židowski czah pak czehnje do dola a potom šašo na wolijowu horu k pohrjebanju lubowaných knihow. To je žaloščiwny napohlad, hdyž wohladasch tutón bludžazy lud Šsraelowy dele czahnyecz, i najdrožšim, šchtož je jemu dowěrjene, i knihimi Božich žiwjenjow, šo bychu je do semje kšowali, kaž šo chzyli šo šami na to dopomnicz, šo šu najdrožšich punt, jim dowěrjeny, w rubiščku do semje kšowali. Š tutón napohlad je čim žaloščiwišchi, hdyž na te města pohladasch, kiž na tutón džiwny czah dele hladaja. Šam horka šteji wysche nich stare templowe město, kšwalba a radošč jich wótzow, nětk pak do muhamedanskeho templa pschewobročene. Šam šteja hiščeže pošlednje powostanki starých murjow je šwojimi wulkimi kamjenjemi na tym šamym městnje, hdyž něhdy templowy wječch štejesche, wot kotrehož ewangelion nam powjeda. Šam horka je šwjaty Zion, něhdy „Bože wobydlenie“, hdyž je něhdy Šesuf šsraelšti lud wołał a šo ša to wot luda na šchiz pschibil, nětk šmahuje čerwjena turkowiška kšorhoj. Š k jich nobomaj šchumi Šidron, naš dopominajo na pošlednju nóz, hdyž šam lutki bėdžer, po czěle k tutemu ludej šluščazy, tež ša Šsraelowe šbože šo modlesche a šo bėdžesche.

Woni pak czehnjeja bjesdžak nimu tutych drohich městow a nješju šwoje knihi k rowu. Wokolo rowa poštaji šo ludowa czrjoda, rabbinarjo předku šteja. Něcže a předowanja šo džerča, i kotrymž šo lud k pokucze a k modlenju a k wyšokodžerženju drohich pišmow napomina. Šušto šo pschi tym wutrobju šahorja. Šjane wobrašy je jańdžených dnjow jich luda a kraja šupja psched jich duch. Woni šo šašo šačuwaja jako nješbožowne džeczi luda, kiž bė něhdy w tutym kraju lěpsche dny widžal, kotrehož kralojo bėchu něhdy na zionskej horje knježili. Woni šačuwaju hněw šwojeho Boha, kiž bė lud jich hrěchow dla wopušczil a pschiswolil, šo šu pošhanjo jich šwjaty templ wopušczili. Š duchu widža palazy templ, šwjate městno wopušczene, woltarje rošlamane. — Š tak šo hušto stanje, šo tutón šwjedžen, kiž šo i wješelom šapocza, šo se šylšami a žaloščenjom šsraelšeho ludu, kiž na rošpadankach šwojeho něhdy tak psichneho a krašneho templa plata, škónczi.

Druhdy šo tajke pohrjebanje tež džerži, hacž runjež hiščeže nješju šhamory ša tajke stare pišma napjelnjene. To šo stanje pschi powšchittkowných domaphtanjach žyłego kraja, pschi šuchocze, pschi hlodže a druhich nušach a tyšchnoščach. Šotom pschipišuja židži tajkemu pohrjebanju džiwne wuškutkowanja, kiž žylemu krajej k lěpschemu šluža: nješbože šo wotwobročzi, Bože žohnowanje šo pschiwobročzi. Šuta pschiwěra je pak najškerje halle pošdžičho i tuteho stareho wašchnja nastala. Šěnja wjele wjazy, šo nastacze tuteho wašchnja njeje ničšo druge, džyli pobožne wyšokodžerženje šwjatých knihow. Šswjate pišmo je wšchaf najwjetšche a najdrožšche kublo šsraelšeho luda. Šemu šlušcha krašnošč a wotkasanje, jakón, „Boža šlužba a šlubjenja“ (Rom. 9, 4). Šute

pschikasnje a šakonje šu šwjatemu pišmistej (Šš. 119) rada, kšerlusch, trošcht, drohe kubla w domje jeho podrožštwu. Šyrbjal wón nětko tutym pišmam, kiž šu wšchaf šudobja tutých drohich kublow, a kiž je we šebi maja a šwětlo a trošcht dawaja, kaž druhim šemškim wězam, kaž starej papjerje, šfasyč dacž? Ša nihdy! šachodne czěla našchich lubých přecz nječžijnjemy, ale je do šwjateje semje položimy, tak čini šsraelšti lud tež je šwojimi šwjatými knihami, hdyž šu wušlužile. Šučha wšchaf je wěcznje živa; pschetož Bože šlowo wostanje w wěcznoščzi. Šle šachodne czělo šo džakownje do semje kšowa tam, hdyž tež šsraelšce džeczi, kotrymž šu w žiwjenju šwětlo dale, šwój pošledni wotpočžint namafaju.

Šěnju, šo je w tutym wašchnju Šerušalemškich židow tež něšchto ša šchešcijanow, šchtož je wobkėdžbowanja hódne. To wšchaf naš pschezo šrudzi, hdyž mješ nami šchešcijanami štaru bibliju abo tež jenož kopjento i biblije, štare modlerške knihi abo kšerluschowe knihi přecz čžijnjene wohladasch, tak, šo w prochu šo škaža abo šo tež jako šawalk naložuja. Š tym šjewi šo pschezo niškodžerženje Božeho šlowa a šwjatých knihow. Šež najmješšche kopjento i biblije šyrbjalo psched tym wobarnowane wostacz, šo šo kaž kniczomne wězy na dróhu čžijnje. Šdyž pak nam hdyš a hdyš tajke niškowaženje napšcheczšwo šupi, šyrbimy něšchto wufnyecz wot tamných nješbožowných potomnikow štareho šsraelšeho luda w Šerušalemje, kiž nochzyli tež roštorhane a šestarjene kopjenta šwojich šwjatých pišmow nihdže druhdže mēcž, kšiba tam, hdyž jich lubi šemrjeczi wotpočžuja a hdyž šo jich czěla junu k wotpočžintu položaja, šo bychu i wjele tyšazami dnju horjestacza napšcheczšwo drěmale. Šo je štare wašchnje „Šeniša“ w Šerušalemje a šchtož šo tež nam šchešcijanam je šwjateho kraja praječ mőže.

Šswjatki.

Šesufowi pošli šhromadženi
Šswjatki w jenej myšli šwjeczachu
Ducha woczakujjo, napjelnjeni
Ša jo pschichod i jašnej nadžiju.

Ššylne šchumjenje šo i nješbeš šimj
Šako i džywa-polnym wichorom,
Š tón wuliw i mődrej wyšocžiny
Šahle napjelni tón žyly dom.

Šošlam šplomjenichu i wječha šlowy
Šašykjte šwjate plomjenja,
Š tón šlub jim daty Šesufowy
Šutonja šo krašuje do šutka.

Š nješbeš buchu hnydom roššwětleni
Š Duchom šwjatym, i wješchnej šwětlinu,
Šak šo w šbóžnej wěrye šahorjeni
Šowe šwjatki pschipowědachu.

Ššchittkón lud bu polny rošhibanja
Ša tej wuczbe, kiž šo nowa šta,
Š šo štwari i mőznoš' předowanja
Ššchešcijanskiša přenja wošada. — —

Šswjaty Ducho, šwjatkow jašny Šnježe,
Šoššwēcž wšchittkim ludam wutrobju!
Špožecz, šo bóršy w twojim šwětke šwježe
Ššwět šo wšchón do twojej wošady!

Wěrnoscž biblije, šakitana pscheczšwo jeje nješpscheczšlam.

(Šofracžowanje.)

Šczenje šwj. Šana.

Dokelž pscheczšwizy wošebje pscheczšwo tutemu šczenju wušstupuja, čžemy i křotka wo nim porēcžecz.

1. Šwonkowne šwědczenja. Ša šaložku najštaršchich knihow, kotrež šo hižo 130—140 po Šhryštušbu šczenja šwj. Šana mjenuja, wučeni, kiž šczenja wot Šana špišane pschipóšnacž nochzedža, jeho nastacze do létow 110—120 štaja. Šětko pak je Šan po wšchittkich powješczach psches létu 100 po Šhr. živy byl. Šyrbjale po tajkim woprawdže wošady 10 lét po jeho šmjerczi

sczenja pschijecz, kotrež i jeho rtmym šwědczenjom psches jene njebyło?

U hdyž Jan to sczenje pišal njeje, sčto je jo potom pišal? To šo wot pscheczelow a njepscheczelow pschida, šo šu te knihi najmóznische šwědczenje cžłowiskeho ducha. Sčto bēšche tón muž, kotryž móžesche tajke knihi pišacž? My mamy drje druhe kšesecžijanske knihi i tamneho cžaža, n. psch. list Klemenšowy, list na Diogneta — pscheczitaj je juntrócž a potom jacžujesč, tak wjele šlabiche šu pornjo kniham noweho šluba, wošebje pať pornjo sczenju šwj. Jana. Szamo Mitschl, šwobodosmnyšlenny profesor w Göttingach to sczenje pschipošnaje: „Dokelž jo přecž wjele wjazn cžezkotow pschinješe, hacž jo pschipošnacž.“ Tak šylne šu historiske šwědczenja ja tuto sczenje.

Alle 2. snutskowne šwědczenja pječa pscheczivo njemu rēcža.

Sšo praji: „To njeje historija.“ Alle runje pola Jana namakasch husto male pschispomnjenja, kotrež w žanym druhim sczenju nješteja a na kotrychž je pošnacž, tak muž na wšitko jo šam widžiwšchi šo dopomni, n. psch. Jan 7, 37, kaž by prajicž chžyl: Ja jo hiščeže widžu kaž dženska, jako tu Šesuf wolašche a džesche, abo Jan. 8, 20: Ja šo hiščeže jašnje na to měštno dopomnju, pschi Božim kaščežu, tam wón štejesche. Runje tak Jan. 1, 39; 19, 33. 35 a d. — U fak wopišuje wón Marju a Marthu št. 11, Domascha Jan 11, 16; 14, 5; Pilatuša št. 18. 19. Wón malo šlowow wo nich praji a tola je, kaž bychu woni živi psched nami štali. Teho dla tež napscheczivnizy wo tym šudža: to je historija a žana bajka. — Tež to njepschitrejchi, jo je Jan Šesufa tajkeho wopišal, kaž by wěrnny cžłowjek njebyl. Na wopaf, wón jeho cžłowiske cžucža na kwapu w šana, to pscheczestwo i Lazarušom Jan. 11 Jan wopišuje.

Dale šo wušbēhuje: „Sczenje šwj. Jana njeje i 3 druhimi sczenjemi psches jene.“ Šo Janowym sczenju Šesuf tróžny do Šerušalema pschindže, drusy jenož jene pučžowanje powjedaja. Alle nješteji Mat. 23, 37 a Luf. 13, 34 pschi jeho pschindženju do Šerušalema: „Šerušalem, Šerušalem, fak husto šym ja chžyl twoje džēczi šhromadžicž!“

Na wopaf: Jan wjele njepowjeda, sčtož tamni tijo powjedaja. Haj, ale scžēhuje i teho, šo jo widžal njeje? U. psch. na wuštajenju šwjateje wječerje, kotraž wot špocžatka šo wot kšesecžijanskich wošadow kóždu njedželu šwjeczēsche, wón ničžo wjedžecž nje dyrbjal? Wón to njepowjeda, dokelž bēšche w wošadach došcž jnate, a wón chžylche je šwojeho bohateho nashonjenja hiščeže wjele pschitajicž, sčtož dyrbjēsche nam wukthowane byčž.

Alle Šesuf rēczi w tym sczenju žyle hinať hacž w druhich. Pola Jana je wšitko tak wyšoke a cžezko šrošymliwe, pola druhich krotke, bóle po ludu. Alle fak cžłowjek šo wupraji, to tola jara wot teho wotwišuje, k komu a wo cžim šo rēczi. Te šame myšle dyrbjich w ludowej šhromadžijnje hinať wuprajicž, hacž psched wučženymi. Šdyž Šesuf njeby tak po ludu rēcžal, kaž pola Mateja, Marka, Lufascha, njeby ludowu hromadu tak k šebi cžahnyčž mohł a něfotre šlowo po ludu šo tež pola Jana namaka. 5, 39; 6, 48; 7, 38; 8, 12; pschirunaj 7, 46: „Nišdy žadyn cžłowjek njeje tak rēcžal jako tutón cžłowjek.“ Njeby-li pať Šesuf ženje tak i hlubokosče bōšstwa won rēcžal, kaž pola Jana, jeho wučžomnizy ženje njebychu móhli to bōšste tak w Šesufu pošnacž, kaž šo w 3 sczenjach, pola Pawola a w žylm kšesecžijanstwje stanje. U tajke pschiklady namakasch pola tutych n. psch. Mat. 11, 27; Luf. 10, 22.

W přēmich tjoch sczenjach masch wobras Šesufowy, fajki bēšche w reče ludži tamneho cžaža. Sczenikojo, kotřiž ewangelij we wošadach pschipowjedachu, dyrbjachu pschede wšchēm wo šnješu Šesufu powjedacž. Sčtož by šo tak we wošadach powjedalo — je najjednorischo hromadže šestajene w sczenju šwj. Marka; pola Mateja tak, šo šu wošebje rēcže Šesufowe wobšchērnišcho powjedane a w wrócžohladanju na starý šlub, kaž bēšche ja kšesecžijanow trjeba, kiž bēchu prjedy židži. Lufasch je hižo wjazn wopravdžity štawijnar (št. 1, 1—4). Wón wšitko po cžažu šarjaduje. Jan wopišuje šam se šwojeho hlubokého nashonjenja wobras šwojeho šbōžnika, kotremuž je najbliže štal. W jenotliwych wēžach tež to wuporjedžuje, sčtož mohło šo po powjescži druhich wopaf šrošymicž. Teho dla ma Luther prawo, hdyž sczenje šwj. Jana prawe, žune hlowne sczenje mjenuje. My pať šo njedžiwamy, ale mamy jo derje šrošymicž, šo w sczenju šwj. Jana nam Šesuf hiščeže krasnišchi, móžnišchi hacž w druhich napscheczivo štupi jako Boži Šsyn. (Pofracžowanje.)

Na šwjatu Trojizu.

Šlōž: Božo, šnježe, teho šwēta.

Ducho Wótža a wot Šsyna,
Wēcžny šwajš tej' lubosče,
S njebja dych, tam i wēcžnoh' tróna
Šnady polne šawdacže:
Šój! Nam dušcha morwa je
Šaduń do nje' žiwjenje.

Wubudž nam nětk šwjaty Wótče
Šow ja kóždy lud a kraj,
Předarjom, kiž w twojej mozy
Předija nam Boži raj,
Hacž wšchē ludy špōšnaja:
Bōž je našcha nadžija.

Pomhaj nam to k dokonjenju
We naš, šyno, psches twoj' móž,
Šo móž mamy k dobēdženju
W twojich ranach, šrwi! daj šchutz,
Hacž šo tróna doštanje,
Tom', kiž šwēru wojuje.

Šswjaty Ducho, kiž ty šnajesč
Našchich dušchow šdychnjenja,
Kiž šam do wēcžnosče trajesč
S Wótžom, Šsynom hjes šónza,
Mēr a trošcht ty wudžel šam!
A mērnošči pučž pokaz nam!

Božo Wótče, šđerž nam wēru!
Božo Šsyno, wumóž naš!
Šswjaty Ducho, wjedž naš k mēru
S tyšchnosče na šbōžny cžaž!
Rošwēcž, wobtwjerdž wutrobu!
Dha šmy šbōžni we njeju.

Towarštwo Pomozy ja studowazyh Šserbow w Budyšchinje.

Šzriedu 5. junija Towarštwo Pomozy ja studowazyh Šserbow w tudomnym Keibetanžez hoščenju pod pschedšydštwom knjesa šararja dr. Kalicha šwoju lētušchu hlownu šhromadžijnu wotbywasche. Šrosprawy, wot knjesa šararja Štale podateje, šhonišmy, šo je tole ja šerbški lud nimo mēry wažne towarštwo 15. lēto šwojeho wobštacža dokonjalo. Na tónle cžaž móže našche towarštwo, kotrež je pschede wšchēm ja to šaložene, šo by i podpjeranjom študowazyh a i tym se špēchowanjom šdželanosče cžestne wobštacže šerbškeho naroda šawēsčicž pomhala, i wulkim špokojenjom špohladowacž. Wnošy se šdželaných Šserbow, kotřiž šu nětko w wažnych šastojništwach; maja šo ša to, šo šu je dojczahnyčž móhli, našchemu towarštwu šobu džatowacž. Móže šo tež pschidacž, šo je Šserbam šamym i našchim towarštwom dowēra na pschichod podata: Někotryžkuli šhudy Šserb, kiž šnadž ma wobdarjeného šyna, šhudoby dla pať njeby na to myšlicž mohł, jeho na šchulu dacž, šebi to nětko cžim bóle šwēri, dokelž wē, šo Towarštwo Pomozy jemu podpjeru k tajkemu šamyšlej nješapowē. Duž dyrbimy pōdla šerbškeho hlowneho towarštwu Wacžizy Šserbskeje, tež Towarštwo Pomozy špēchowacž hdyž a hdyž móžemy. — Hacž do tuteho lēta je našche towarštwo do hromady 7150 hr. podpjeru na študowazyh rošdžēlilo. To je ša 15 lētne šutkowanje došcž šwjēlasy wušpēč. Šdyž je šamoženje Towarštwu nětko 20,000 hr. došcžahnył, haj pschekročžilo, dha mohło šo šdacž, šo by dalschich pschinoschkom šobustawow jemu trēbnych njebylo. Šemu pať tak njeje. Šenož potom, hdyž móže towarštwo nastawaze potrēbnošče polnje špokojicž, móže šo prajicž, šo wono šwōj nawdawš dospōlnje dopjelni. To pať towarštwo dotal njeje mohło; pschēzo je dyrbjalo poškicžomne pomozy wobmješowacž po šředkach, kotrež ja rošdželenje mējesche. Dokelž po šarjadowanštin porjedže šo dyrbi 1/4 danje kapitališowacž, dha i danje šameje došcž trēbnych šředkow nješuwhadža. U pschēzo šašo dyrbi šo pschēze wuprajicž, šo bychu šobustawy šwoje pschinoschki porjadnje wotedawali, a šo bychmy nowych šobustawow došcž pytali. — W minjenym lēče je Towarštwo Pomozy rošdžēlilo 745 hr. jako pomoz ja 11 studowazyh. Podpjerani buchu: 2 theologaj, 3 medikojo a 6 wučeršny seminaricži. Škōžda podpjera

pósezele so, hduž podpěromny student abo jeho nan abo jastaraczeŕ (njeje-li hiščeže polnoletny) podpisaŕy revers poda, w kotrymž wón flubi, so chze swolenu pomoz towarštwu sažo wróćicž hduž do lěpschich samoženstich wobštejnoscžow pschińdže. Dostata pomoz ma so taŕ sažo wróćicž, so by druhim mohla t wužitku pschińcž. Hacz dotal paŕ je jeno zyle wurjadnje so Towarštwu džel poficzeneye pomozy — a to sčtož wěmy jeno t jeneje jenicžeje strony — jažo wróćicž. Hduž to t wobzarowanjom t nowa wofjewjamy, činimy to, so bychmy na pschifluschynoscž t nowa dopomnili tych, kotřiz so wunofchne jastojnstwa dozpili, w kotrychž by móžno bylo, tola džel dostateje pomozy sažo wróćicž. Somolwjecž paŕ so na žadny pad njehodži to, so so mjes podpjeranymi, kotřiz nětko jastojnstwa maja, tež mnohy tajzy, kotřiz ani sobustawy Tow. Pomozy njejsu. — Rosprawa skónczi t wutrobnyh pschecžom, so by tež sa Tow. Pom. sažo wjetscha luboscž mjes Sserbami wotucžila. Naschemu skutkowanju spožcž Bóh swoje žohnowanje!

Dži t Jesuše!

D njewostaŕ tu dlěje w hrěschnym šwěczi,
To hrěschniko, kiž wofschewicž cze njemóže!
Bój, hladaj na te sbóžne Bože džeczi,
Kaŕ t njebju wone wschitzy cžahnu wješele
A lehnu so we wěre Jesuše na wutrobu.
Praj, nježadach šej tež do wješla njebjeskoh'?

Ty žadaš šej; ja wěm to, luba dušcha:
Ty pytaš mēr a tola paŕ jón njenam'kašch.
Ta horda wutroba ta šwětej šluschy:
We šwětle mohla byč, ty paŕ jo nježadach;
We mērje mohla šhodžicž, we njebjeskim wješele:
Praj, nježadach šej tež t Jesuša wutrobje?

Ty njenam'kašch tu pomozniša druhoh',
S hrěschneje nuhy jenož jedny pomhacž wě,
To je twój „Jesuš“, póbłany wot Boha,
Kiž tebi t sbožu wotrocžkownstwo nohył hč
A tebi runy we wschěm bč, tola niz w hrěschenu:
Praj! Nježadach šej tež t Jesuša woblicžu?

A njedaj lubosczi tu dlěje plamacž,
Dži wotcžikž czežu, kiž cze dotal cžisčezesche!
Wěŕ Anješa šlowu, njedaj dlěje cžafacž,
Daj šlónzu šwěczič Bože' wěcžnej' prawdosče!
Haj šamo jandželjo so w njebju budža wješelicž,
So ty psches Šhrysta krej nětk móžesch t njebju hič.

G. S.

Slote jabluka w šlěbornej šchli.

Wuprajenja nascheho njesapomniteho šhěžora Wylema I.
(Skóncženje.)

W tej myšli, moji knježa, pokazče dale šiwojich towaršchow na jich wažne powołanje a starajče so sa to, so hódnošč, porjad a šchescžijanska myšl so šdžerža.

Šhěžor Wylem I. t deputaziji Barlińskeho towarštwu šamostatnych rjemješnikow a fabrikantow dž. 26. meje 1878, kotřiz sbože pschējachu po mordarškim nadpadže dž. 11. meje 1878, t kotrehož běšche šhěžor hnadije wuschol.

„Nč, psches džiw!“ wotmolwi šhěžor Wylem, jako něchtó džiwaja na mordarški nadpad wupraji: Kaž psches džiw je Wascha Majestoscž šdžeržana.“

Najwažnišche paŕ je, kaž we Waschej adrešy prawje špomnicže, wocžehnyenje mlodoščez. Tu je nušne woczi wotewrjenej mēč. Duž je Wasch nadawŕ, wutrobny mlodoščez taŕ wodžicž, so tajke myšle wjazy njerostu, a pschi tym je najwažnišche wěra. Nabožiniške wocžehnyenje dyrbi so hiščeže wjele šlubje a šhudnišcho šapschinnycž. W tym nastupanju tež w naschim mēščez wschitko prawe njeje.

S wotmolwjenja šhěžora Wylema I. na Barlińsku mēščezanšku radu dž. 7. dezembra 1878.

Wjele paŕ dyrbi so w tym nastupanju psches wocžehnyenje a wucžbu mlodoščez stacž. Wot wulkeho wjedženja šameho nje-wotwišuje. Nětko so w šchulach wjele wuczi, tola to so nješmē nasad stajicž, sčtož ma sa wocžehnyenje wofšebitu wažnosč. Tow

šluschy pschede wschěm nabožina. Zeje wažny a cžežki nadawŕ je, mlodoščez w prawej bohobojasnosčzi rošwucžicž a t cželcžu psched šiwjatyh šublami napjelnicž.

S wotmolwjenja šhěžora Wylema I. t deputaziji Barlińskich wucžerjow, kotřiz jemu sbože pschējachu t wuštrawjenju wot ranow pschi mordarškim nadpadže dž. 2. junija 1878 dostatych.

Wasch nadawŕ budže, šwoje džeczi t prawej wěre woczahnyč, so so tajke wězy wjazy nješanu a wotrocžazy narod t prawych wojerjow sa trón a wótzuy kraj wobšteji. W tej myšli pschču Wasch sa pschichod dale dželacž; potom lěpsche cžahny wobladamy

S wotmolwjenja šhěžora Wylema na deputaziju wojerškich towarštwow, kotrež šhěžorej dž. 1. januara 1879 na nowe lěto sbože pschējachu.

Hduž móže sčto w žiwjenju a honjenju něcžišchemu šwětej wěstoscž dacž, je jeniczi šaložk, kiž je w Šhrystu š Jesušu šaloženy. . . . Šaložk a škala, na kotrež dyrbimy twjedže štejecž, je cžišta wěra, kaž ju nam biblija wuczi (pschi tym šhěžor wurajnje ruku pošbėhny). Nječ je Wam wschitkim t temu džewšnišchi džew žohnowanj, póbmacže Bože a jeho jenicžkonarodženeho šyna jako jenicže žórko praweho sboža špěchowacž. Wón džé móže kóžby cžinicž, kaž jemu to šwědomnje praji, ale wschitzy dyrbja tola twaricž na tón jedny šaložk biblije a ewangelija. Hduž so to štanje, budžecže wschitzy se žohnowanjom škutkowacž, kóžby po šwojim wachnyju.

S rēcze šhěžora na šobustawy domoweho kandidatneho wustawa pschi šiwjedženju 25lětneho jubileja dž. 17. junija 1879.

Šłowjekojo šerichtow šakitacž njemóža; nasche žiwjenje je w Božej ruzy.

Šłowa šhěžora Wylema dž. 13. mērza 1881 po dostacžu žaložneje pomjescže wo nahlej šmjerczi šhěžora Alexandra II. Ruškeho „jeho šwěrneho pschecžela“.

W šacžucžu Božeje hnady, kotraž je mi na wječoru mojeho žiwjenja hiščeže taŕ dolhe lěta špožcžila a je bohacže žohnowala, mi tamne krašne dohycža, kotrež so psches Bože wodženje jednotu a móž němišeho šhěžorstwa t nowa šaložike, w tych dnjach sažo žive psched dušchu štupja. Dopomnjecže moju wutrobu t horžym džakom t temu najwyšchchemu napjelni, kotrehož wolu šym wuwjescž šmē.

Šhěžor Wylem I., w džaknym pišmje na Barlińsku mēščezanšku radu džew 6. januara 1886.

Mojej woczi štej teho šbóžniša widžalej.

Wón je mi se šwojim mjenom pomhal.

Šošlednje šłowa šhěžora Wylema I. wječor 8. mērza 1888.

+Duch Boži.

A Melaništemu biskopej Pašesomej jedny džew wot pohaništwu wobrocženy t mjenom Taroniara pschińdže a so praschescže:

„Biskopje, kaŕ pschińdže, so šebi ja nětko myšlu, kaž šebi prjedy ženje myšlil nješkim. Ty wěsch, ja buch šwólniwy wufnyč, ale ja we šluboch myšlach wokolo šhodžach. Tola paŕ mi nětko wěŕ, so šebi ja ženje wjazy ničzo myšlicž njebudu, hacž jeno na Bože šłowo pošluchacž. Sa so nětk zyle hinašchi cžuju, ja lubuju a žadam šebi wězy, wo kotrež so prjedy ženje štaral nješkim. Sa paŕ so nětk wo wězy nještarom, kotrež prjedy lubowach a ja kotrež živy bčch. Sčto to je?“

Biskop jemu wotmolwi: „Sčto myšlišch šebi, so to je?“

Taroniara šnapschecžiw: „Sa šebi myšlu, ale wone je taŕ jara wulke — ja šebi myšlu: Duch Boži je w mojej wutrobje.“

Kaŕ jednorje je tole prajene a kaŕ šluboke je šaduwanje a škutkowanje šiwjateho Duchu šapschinnjene! — Šinak myšlicž, hinaŕ lubowacž, so sa hinašche wězy štaracž hacž prjedy, to škutkuje šiwjaty Duch, kotrehož šbóžnik t njebješ dele šzele.

„Šomhaj Bóh“ je wot nětko niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wschěch pschedawarňach „Šserb. Nowin“ na wšach a w Budyšchinje dostacž. Na šchtwórcž lěta placzi wón 40 np., jenotliwe cžišla so po 4 np. pschedawaju.

Womhaj Bóh!

Czísło 24.
16. junija.

Lětnik 5.
1895.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Smolerjez knižničiscezjetni w Budyschinje a so tam dostacž sa štwórtlětnu pschedplatu 40 np.

1. njedzela po św. Trojicy.

Jap. st. 2, 42: „Woni pak wostachu wobstajni we wuczbje tych japoschtolow.“

Budž Bohu sa to dźak, so nam, jeli sechzemy pschi japoschtolkej wuczbje sawostacž, žanemu wjazn trjeba njeje, so dyrbjeli s nowa kwjeczi japoschtoljo tež k nam kem pschińcž a nam psched woczomaj swoje dźiwny dokonjeć. Ale tychle japoschtolow słowo a jich wucžbu my potřebamy, — tu pak s Boha hižo dawno mamy, a tu nam žadny jenicžki cžlowjek s wutrobny wsacž njemóže. Tale jich wucžba je do wscheho śwětkla rosnjehena a roščerjena, wschēm ludam so wona kóždemu s jeho jazykom pschi-powjeda.

Njech byli so njepscheczeljo sběhnyli, njech byli nam japoschtolow pišma wschē na popjel spalili, — naschu wutrobu nam tola nješamóža spalicž, ani s njeje japoschtolow wucžbu wupalicž, pschetož ta sawostanje móž nascheho žiwjenja, kotraž wschēch naš pschi naschim sbóžniku žiwnych sdžerzi. — Wschōn njepscheczeliski wichor, hněw a škobjenje pschecziwo Božemu słowu je słabny wětr a nješamóže na nihdy žane Bože šlubjenje štasnyč. Njebjo a semja junu šahinjetaj, — tole Bože słowo sawostanje žiwe.

Wostań pak tež kóždy šchescžijan pschi tymle Božim słowje, pschetož s tym njeje doleč, so mēl jo ty w swojim pomjattku šahowane a so by jo s hlowny wjedžil. Wobstajny pschi wuczbje japoschtolow sawostanjesh tehdy, hdyž so wschēdnje wo to modliš, so chyžl cži Bóh to šamo dodacž, šchtož je nam šlubil, so jo se swojim sbóžnikom

darjene dostanjemy. Wobstajny by tehdy, hdyž šwěru to wuzijesh, šchtož cži Bóh posćiczi: jeho słowo a jeho šakramentaj. Se wschēm tym pschińdžesh do swojeho praweho sboža a šobu do sbóžnosće. A hdyž štaj dwaj, abo hdyž so tšjo abo jich wjazn šjenoczeni w nascheho sbóžnikowym njenje, tam je won šobu bješ nimi. Duž wostań pschi wschēdnym modlenju, džerž so k Božemu blidu, wostań w prawym wěrnym šjenocženstwje — tajkile sawostanjesh pschi prawej wěrnei japoschtolkej wuczbje.

Tón šnješ pak pschiwda wschēdnje japoschtolkej wošadže tajkich, kiž buchu šobu s nej sbóžni. Šinaš wschaš tam tež byč njemóžesh: tale wošada, kiž bē wscha polna šwjateho Ducha, ta dyrbjesh wošofacž, šajku ma šama w šebi žiwu móž. Duž tež džen sa džen wjazn wěrinych k nim pschistupi, a džen sa džen buchu nowe mjena do knihow žiwjenja šapišane. Takle bu tale japoschtolška wošada prawy, wěrný nowy Jerusaleš, to nowe Bože město.

A s cžim je šebi wona wschēch wutrobny dobyła? Niž se žanym swojim wjele wucženjom, ani se žanym bēhanjom a wabjenjom. Nē, šama na šebi bē wona wošofas sa to, šajku sbóžnocžinjazu móž ma ta wješela powjesč wo šchrystušku, so ma wo prawdže s nim kóždy swojeho wěrneho sbóžnika.

A šchtož tychle přēnich šahorjennych šchescžijanow s woczomaj wuhlada, tón bē wschōn šapschijany, šajaty, so šinaš njemóžesh, hacž šobu k nim pschistupicž. Škóždy dyrbjesh šebi prajicž: Šawěšče, tu ma Bóh šwój dom, šowle so sa naš te prawe wrota do Božich njebjeshow

šmotewrjane. A takle bu s nich se wschěch tón nowy Boži templ šhotowjeny: kóždy wěrny bē nowy twariski kamjeń sa tutón Boži templ: našch sbóžnik pat sawosta tuteho templowny jeniczi różny kamjeń.

Schtóž prěnju tule kichesczianisku wožadnu wuhlada, dyrbjesche šebi prajicz: „Čzile ludžo maja šami wscho, šchtož je kóždemu najnusnišche a najpotrzebnišche, maja wschitzy teho jeneho nusneho: maja wschitzy šwojeho sbóžnika, a dokelž maja teho, ma s nimi kóžda dušcha šwoju wěrnu sbóžnišč.“ S nim pat dostachu do šwojich wutrobom žiwu móž, so móžachu šamo džiwý dokonjecz. Wschitzy woni s tajkim wješelym duchom šwědczachu, so bu kóždy, kiž jich šakšyscha, šatorhnyeny, ale tak tež šobu s nimi wobšboženy. — Tajkale bē ta prěnja wožada: se šwjatym duchom napjelnyena, wuhotowana, wubronjena. Duž tež ju žadny štý nješcheczel porašycz njemóžesche. Ale wona tam štejesche, kaž móžne šylne wóšsko, pšched kotrymž dyrbjesche šama hela šchepjetacz, pšchetož šama wona mějesche to šlubjenje, so se šwojej wěru wschón šwět pšchewinje.

Ach twoje šłowo šwjate njech bydli pola naš, So było šbože date nam pšches nje kóždy čzaš.

Wěrnošč biblije, šakitana pšchecziwo jeje nješcheczelam.

(Šotracožowanje.)

Šsyn Boži.

Tak šo Šesuf šam mjenuje, so by šjewil, so njeje pošol Boži, ale jako „šyn“ po šwojim šempšchindženju a byczu tak š Bohu šteji, kaž žadny drugi wysche njecho. Wschitko druge wschaf bychu nam nješcheczeljo rad woštajili, my móhli Šesufa ja dobreho a šdobneho čłowjeka wobhladacz, ja wulkcho mudreho, profetu, dobroczela a wumožniča, jeno so bychmy to jene pušchczili: „Šsyn Boži.“ Ale runje w tym móž kichesczianišta leži. Šacž Boha mamy, je prašchenje kóždeje nabožiny a najwažnišche prašchenje sa kóždu čłowštu wutrobu, a to prašchenje šwoje wotmohwjenje nje-namata pšches mudreho čłowjeka abo bóštku myšl, ale jenož pšches wošobu Šsyna Božeho. Teho dla to wušnacze njeje jenož w ščenju šwj. Šana wuprajene, ale na to šame wašchnje w žylym nowym šlubje. Tuteho mjena dla bu Šesuf šchizowany; „šy ty Boži Šsyn“, Mat. 26, 63; Mark. 14, 61; Łuf. 22, 70; Jan. 19, 7: „Wón dyrbi wumrjecz, pšchetož wón je šo šam Boži Šsyn šczimil.“ Pšchir. Mark. 1, 11; 9, 7; Mat. 3, 17; 11, 27; Łuf. 10, 22. Runje to šame čžitachmy hižo pola Pawola Rom. 1, 4; 8, 32; Gal. 4, 4 a w wschitkich pišmach noweho šluba.

Hdyž šo Šesuf pódla wošebje rad „čłowškeho šyna“ mjenuje (po 1 Móš. 3, 15: „Zonine šymjo“, Pš. 8, 5 [š temu Šebr. 2, 6] a Dan. 7, 13 [pšchir. Mat. 26, 64]), chze wón s tym šjewicz, so dwoje byče w nim njeje. Runje jako wěrny čłowjek napšcheczjo hrěšchnemu čłowjestwu chze wón kónz a dokonjenje žyłego čłowškeho naroda bycz, teho dla budže runje wón čłowjekow šudžicz (Jan. 5, 27); pšchetož jenicžny škonjazy kónz praweho čłowjestwa je wěczny, živy Bóh šam.

Runje w šwojej najwjetschej čłowškej šlaboščzi wopokaže šo žyle jako prawe džěczo Bože: „Mój Wótče, twója wola šo štań.“ A w krašnosčzi šo runje čłowški šyn mjenuje Mat. 25, 31; 26, 64. Šsyn Boži ničjo njepokáže šhiba ponižnu lubošč, džěczazu pošlušnosč, pošnu wotwišnosč wot Wótza (Jan. 5, 19) a to čłowške džěczo njeamata jenož tu a tam wušlšchenje šwojich modlitwom, ale wschudžom pošnu pšchesjenosč s Bohom bóštku dostojnosč a w towarštwje s Bohom wušběhjenje wysche wscheho štworjenja (Mat. 8, 27: „Šajki je to muž“), tež wysche šmjercze Jan. 11, 41. 42.

Še šwjetschnym powjedanjom: „Wschitzy čłowjekoj šo wot pšchinarodžjenja Bože džěczy“, biblija ničjo čžimicz nima. Šim wschitkim šhwalba džěczatštwja Božeho pobračuje. Rom. 3, 23. Ša wopak šwjate pišmo wurasuje wupraji, so dyrbinym woprawdže džěczy Bože bywacz. Rom. 8, 14. Šak. 1, 18 („Wóh je naš šplodžil po šwojej woli pšches šłowo teje wěrnoščze“) Jan. 1, 13. („Džěczy Bože, kiž nješbu s wole teho čžela, ani s wole jeneho

muža, ale šu wot Boha narodženi.“) 1 Jan. 3, 2 („My budžemy Ššynej Božemu podobni.“) Ale s dobom šo w šwjatym pišmje wupraji, so šo to pšches Šesufa šameho štawa: „Šaž wjele jeho horje wsachu, tym da wón móž, so bychu Bože džěczy byli.“ Šo by šo rosdžel wušnamjenil, so je wón wěczny, šchto móžemy jenož pšches njecho bywacz a jenož w wěrje do njecho, s wěcznej lubošczu s nim šwjajani woštacz, jeho šwjate pišmo niž jenož prěnjonarodženeho, ale

jenicžkonarodženeho Šsyna Božeho mjenuje, tak Jan. 1, 18 pšchir. š temu Jan. 1, 1: „W špoczatku bē to šłowo a to šłowo bē pola Boha, a Bóh bē to šłowo.“ Jan. 8, 58: „Prjedy dnž-li Abraham bu, šym ja.“ Ale runje tež Pawol 1 Kor. 15, 47, 1 Kor. 8, 6 „pšches njecho šu wschitke wězy.“ Kol. 1, 16. — Šjew. Jan. 1, 8 atd. To wschaf hižo do njewušlědžomnych potajništwom wěcznosčje dže a my derje čžinimy, tu nješchepytowacz, ale s džaknym modlenjom lubošcz Božu šhwalicz, kotraž nam nješrošymliwe šlubošče mudroščje Božeye s daloka šaczucz dawa.

(Šotracožowanje.)

Šamjentny wobras w měsčje Lübecku.

Pšched wjele létami bēšche w štarym měsčje Lübecku pšchekupž živy. Wón bē po měnjenju wschitkich šwojich šobuměščzanow jara bohaty muž. W jeho štwje šedžesche wjazy dnžli dwanačze pišarjom, kiž sa njecho pišachu a ličzachu. Šeho kóžde jěšdžachu na wschěch morjach po twory žylych krajow. W najrjenšchej měsčzanškej štronje mějesche wón krašny dom a š temu lubojnu šahrodu. Š krotka tutón muž mějesche pšched woczomaj čłowjetow, šchtož mohla šebi wutroba žadacz. Šdyž wón w šwojim rjanym woju pšches měsčzanške dróhi jědžesche, na kotrymž šady dwaj rjenje šwoblekanaj šlužobnikaj štejeschtaj, pohladachu wschitzy je špodžiwanjom abo tež je šawišczu na njecho. A někotry, kiž bē tutu pšchnošč wohladał a bohastwo tuteho muža w šwojich myšlach wobliczil, myšlesche šebi, ach, hdy bych šo tola tež tak derje měł, kaž tutón bohaty šbožomny pšchekupž.

Ale pšchekupž bē tola jara wobohi, nješbožomny čłowjek. Wón njemějesche žanu wěru a žanu bohobojnosč w šwojej wutrobje. Wón bē podobny bohatemu mužej w ewangeliju, kiž mějesche šo wšchědnje derje w krašnym wješelu a s kotrymž šo njeby šhudy Lazaruš tola w wěcznosčzi měnjal. Šhudy, kiž móžesche š šwojemu Bohu prajicz: „Šdyž ja jeno tebe mam, dha njerodžu ničjo wo njebeša a wo šemju; hacž mi runjež čželo a dušcha šawutlitez, dha šy ty, Božo, kóždy čzaš mojeje wutrobny trošcht a mój džel. (Pš. 73, 25. 26.) Šhudy je tež pšchi šuchim šhlěbje bohaty, šbožomny muž. Šchtóž pat šwojeho Boha a šbóžnika nje-šnaje a njelubuje, tón je nješbožomny a šhudy, a hdy by wjele tunow škota wobšedžal. Mudry kral šraelski praji s pošnym prawom: „Někotry je šhudy pšchi wulkim kuble, a někotry je bohaty pšchi šwojej šhudobje.“ (Pšchizl. 13, 7.)

Bē pat hišchěze něšchto, šchtož bohatemu pšchekupžej w Lübecku čžežke štarosčje nacžinjesche. Šeho wězy bēchu hacž dotal jara derje a šbožomnje šchle. Šeho šobuměščzenjo wopokasachu jemu šwoje wyšokowaženje a bēchu jemu šwoje dowěrjenje darili. Wnošy bēchu jemu šwoje pjenješy a šwoje kuble pšchepodali, so by je naložil w šwojim pšchekupštwje a wón bē hacž dokal dan ša to s dypkom šaplaczil. W pošlednim čzašu bē, dokelž na šwoje šbože twarjesche, šo do wulkich wězow dał. Wón bē ša wjele štow tyšaz toleš drohe twory w Šipštu našupil a je na šwojich kóždach pšches morjo pošlal. Twory dyrbjesche na pšchichodny jutrowny hermant w Šipštu šaplaczicz. Wo to njebē wschaf žana nuša, hdyž šo jeho kóžde šbožomnje wrěczichu. Wón čzakasche na šti wot nich hižo tyžčēń dolho, ale wone nješchindžechu. Šako pat šo jedny tyžčēń po drugim miny a žana s dwežakanyh kóždow do pšchitawa nješchindžče, bu jeho wutroba pošna wulkich a čžežkich štarosčejow. Njebē to móžno, so je wšchor, kiž je hižo někotru kóždž s jeje kublami do morja šlubošče pohrjebał, tež jeho kóžde šaniczil? Njebē móžno, so je wohēń, kiž je hižo někotru kóždž špredž morja špalil, tež jeho nadžije pošrel? Wschitke tajke tyšchne praščenja napjelnichu pšchekupžowu wutrobu, jako jedny tyžčēń po drugim šandže bješ teho, so wón powješcz wot šwojich kóždow došta. Ša jeho wutrobje ležesche to kaž wulka čžežka čžeža. Šcha krašna jědž njechasche jemu šlodžicz. Tež najlěpšche wino nje-móžesche jemu wutrobu trošchtowacz a šwješelicz; a špacž tež nje-móžesche. Pšchetož hdyž kóžde nješchindžechu w prawym čzašu, bē jeho žyle šamoženje s jenym rajom šanicžene. Što tyšazy bēchu

shubjene. Wschitke swójby, kiž bėchu swoje pjenjesy jemu do-
wėriłe, bėchu swoje swójstwo pschisadźili. Demu kamemu pał niečo
druhe njewosta, khibo do jastwa hieč abo profcheriski kij do
ruki wsacz.

Wbohi bohaty muž bėzesche wschėdnje ł pschistawej. Zena łódź
po druhej pschindze, ale žana jemu njeplušejeche. A hdyž řo wón
kapitanow woprašcha, dosta řrudnu powjesč. Žadyn njebė jehow
łódže widzał, žadyn njebė niečo wo nich řkuschal. Pschezo dyrbješe
řo wón řařo ř czežkej wutrobu do řwojeho doma wrėczieč. Nās
pschindze wón w řwojej tuchnoječi do zyrkwije Szwj. Marje
w Lübecku. Bėsche, kař by řwėrny Bóh hiřcheže jónkrėcz prawje
řhutnje ł njemu rėczecž chyzł. Wón steješe řriedža w Božim
domje. Tam bė řwjaty woltař, hdyž řo hnadue řrėdki řpožčuju,
kiž řprėzne a wobczėzene wutroby wofřchewja. Tam bė kłėtka,
ř kotrejež řo řłowa trořchta a hnadu řrėduja. Tam bė wobras
řchizowaneho wumėzũika, kiž je wschitkim ludžom řbože a trořcht
a mėř pschinjeřł. Sdy by hiřcheže řchricžka bohobojasnořce a wėry
w jehow wutrobje była, by řo wón na řwojej kolenje kłafnył a
řwojej ruzy řtyfnył. Wón by mėř Boži nāřhonil, kiž nāřche
wutroby a myřle w řhryřtuřu řesuřu wobarnuje. Ale nje-
řbožowny muž řa to žane myřle njemėješe. Tehow woczi
w rjanej a krařnej zyrkwi njespokořnje kolo wokolo bludžachu,
njewjedžo, řchto matej pytač.

Duž wuhlada pschekupz wulki Boži řařchėž, kiž pėdla woltařja
steješe. W tutym řařchėžu řo wofřadne wopory lubořce řhowachu
a řo do njehow po kėždej Božej řluzbje wufřpnychu. Nāřle na
kėnzu kėždeho łeta řo tutėn řařchėž wotewri a pjenjesy řo
won wsachu, kotrež řo potom bjes wofřadžinych řhudnych rosdžėlichu.
Řchesczėjenjo w mėřce Lübecku řu wot stareho czařa řem milu
wutrobu a derjeczinyazu ruku mėři. Žadyn, kiž to řamėžejeche, nje-
řhodžese ř Božeho doma, řa řhudnych a řhornych bohaty dar nje-
woprowawřchi. Tak řo řta, řo bė na kėnzu kėždeho łeta wulka
řuma w Božim řařchėžu nutsłach. To wjedžese kėžde džecžo
w mėřce, to wjedžese teř wbohi, njesbožowny pschekupz.

Čehow dla hladatej nėtko jehow woczi tak řadořtije na tutėn
řařchėž? Čehow dla njemėže wón řwojej woczi wjazy wot-
wobrocžieč? Čehow dla bije jemu wutroba tak njemėrna? Žalostna
myřł je w jehow wutrobje wotzucžila, kař nėhdy w řudāřchowej
wutrobje, jako chyzje wón řwojeho řbėzũika řa řřizeči řlėbornikow
pscheradžieč. Pschekupz je w pořlednim czařu krařny řwjedžeř
po druhim řwojim pscheczelam wuhotowal, řo by řwoje starořce
řapomnił a hrozazy pad řwojeho doma tak dolho hacž mėžno
pschėd ludžimi potajil. Tehow mėřchėn bė nėtk řpėřdna a wón niečo
nima. Sdyž dyrbi wón nėtko dženřa abo jutje jenož řto toleř
řaplacžieč, wón to wjazy njemėže. Wón je řo woprašchal, kař
mohl nřsu řbėczieč a hrozazy pad wotwobrocžieč. Duž řtej jehow
woczi na Boži řařchėž panyłej, tėn je wėřce napjelnijeny. Spytowal
jemu praji: Sdy by ty tele pjenjesy mėř, by czi řa dolhe czařy
pomhane było a wschitke twowe starořce bychu wotřtronjene byle.
Pschekupz řo řtrėži pschi tutej řalostnej myřli, kiž jehow wutrobu
napjelni, ale wón řo njemodleše: njewjedž nāř do řpytowanja!
Spytowal praji jemu dale: Pjenjesy drje řhudym řluzheja, ale
njeřby ty teř řhudny, njeřby ty jedyn ř tych nāřřhudřchich w Lübecku?
Tam leža bjes wuřitka w řařchėžu a njepomhaja řanemu cžłowjekej
niečo. Tebi pał bychu je wschjeje nuřy wupomhale. A ty wschaf
nochzesch je franječ, ale řebi je jenož pořčieč. Šchto wė, hacž
řo hižo jutje twowe łódže njewrėcža? Potom řy řařo bohaty
muž. Ty połožiech potom pjenjesy řařo do řařchėža ř bohatej
danju. Nīchtė to njewė, nīchtė to njeshoni, řchtož řy cžinił. Nāř
ty wopokāřsch řhudym hiřchėže wulku dobrotu psches to, řo tutėn
řchaz hiřchėže pschisporiech. Njebudž blařũ! Pomhaj řebi řamemu
a tebi je pomhane!

(Pokraczowanie.)

Jene je nřsne.

Řnjes A. bėsche bohaty řnjes. Pschėd wrotami mėřta Šchecze-
czina ležachu daloko a řchėroko jehow řabřřske twarjenja, w kotrychž
tyřazy dželaczerjow dželachu. Š wřřokich wuhnjow řo cžorny
řur ł njeřju řbėřařche a na dworach bėsche wjele muři, kiž hotowe
twory na wořy nořchachu. To bėsche wobras njespėřznije pil-
nořce a wo tym řwėdcžese, řo wschitko derje džeseche.

Řnjes bėsche nadobny pobořny muž, kiž řo derje se řwojimi
ludžimi mėřješe, wón bėsche řim řwėrny radžiečel, kař dolho
bėchu w jehow řluzbje a hdyž by jedyn woteschol, jehow pschėzũ
njeby jemu prjedy dobre řłowo na pucž řobu njedawřchi.

Jedyn džen jedyn ř jehow dželaczerjow, kiž bėsche w jehow
řabřřy wufnył a potom nėřchto łet pola njehow dželal, ł njemu
řastupi, wón chyzje do zřřby hieč a pschindze řwojemu řnjesej
božemje prajieč, tėn jemu pscheczelnje rėczeseche:

„Nė, Eduardo, hdyž chzesch hieč a kař chzesch řwoje daliřche
řiwjenje řložieč?“

Řłodženž powjedāřche, hdyž chyzje řo wobrocžieč a kař
chyzje řo dale wudokojecž a wudospolujecž, řchto chyzje wschitko
wuhladač a pschuwufnyč tam a řow a řbėczuje nėhdy řam
nėřchto řapocžecž. Řnjes A. praji.

„Nāř wjele wėm, řy ty řhudny, na cžow řałožiech řwoje wu-
hlady a nadžije?“

„Na řwoju wuschitnořč, řnježe, na řwoju dželawořč a
řlutniwořč.“

„To řu řhwalobne řařady, bjes kotrychž nīchtė do řrėdka
njeřschindze“, wotmolwi řnjes A., „ale ty řy na nėřchto řchtworte
řabył a bjes teho hāřle prawje njeđže.“

„D, prajieč mi to, řnjes A.“, prořchese řłodženž, „řa
nochyzł niečo wotřajieč, řchtož mohl ł mojemu řbožu pomhacž.“

„To je modlitwa“, praji řnjes. „řa chzu tebi řistoriju wo
řohnowanju modlitwy wupowjedacž a budu řo wjeřelieč, hdyž řebi
řu ł wutrobje wofřmjesch. Pschėd nėhdy řřizeči łetami dželāřche
w wumėřřim řamřřřtwje řamřřřki, kiž bėsche kař ty řhudny. Ale
wón bėsche pobořny a wjedžese czeřne řiwjenje. řa tym řnjes
řabřřki bėřny pschindze a jako jehow jedyn džen potřiechi, řo se řtyř-
njenyřmaj rufomaj a ł njeřjeřam wobroczenymaj wocžomaj cžicho
řo modleše, dokelž mėřese řo řa njewobkėžbowaneho, wřa jehow
po dokonjanym džele řobu na řwoju řřow a praji ł njemu:

„řa řym widzał, řo řy pobořny muž a řy hėdnieřho řiwny,
hacž twoji towarřchojo. Ty řo mi lubiech, a duž chzu tebi do
řrėdka pomhacž. Tu pschėd mėřřtom řhėřka leži ř malym řamřřř-
řřwom, woboje je moje. řacžėn tam a dželaj řam řa řo, grat
a wschitko tam namāřsch. řrėzuj řo a prořch teho řnjesa,
pschetož wot jehow řohnowanja wschitko wotwřřuje.“

„řamřřřki njewjedžese, kař řo jemu řta a wschėn pschėřłap-
njeny mėřese řo leđy nadobnemu muřej pođžakowacž. Wón
řapocža řwėru dželacž, njesapomni pał, řo modlicž a Boha wo
pomoz a řohnowanje prořhječ, a to bohate řłody njeřeseche. Bōža
řohnowaza ruka widomnje na jehow cžinjenju wotpocžowāřche a
bėřny mėřese řwojemu řnjesej řhėřku je řamřřřřwom wotkupieč.
Tak džese mnohe łeta, a dokelž bėsche teř jehow řona řlutniwa, po
czařu rjany pjenjes na řřowu połožie. řako jehow dobroczel
wumřje, wón jehow řabřřku řupi a tak dale dželāřche ř modlenjom.
A řłodženž“, řnjes A. dale powjedāřche, „tėn řhudny řamřřřki,
wo kotrymž rėczach, řym řa a tuta moja řabřřka bėsche nėhdy
mojeho dobroczelowa. Modlitwa, řjednocžena ř pilnořčju a řlutni-
wořčju, je moje řbože řałožila, Bōže řohnowanje na řřřřach teho
wotpocžuje, kiž mėže řo modlicž. A nėtko cžin kař řa, dži a cžin
teho runja!“

Tak pobořny řabřřki řnjes powjedāřche a řo dželazemu
ruku poda.

„Špėřwaj a dželaj!“ je rjanc řłowo; řchtož po tym cžini,
temu řo řubjenje njepođže.

Mėž macžerneje modlitwy.

B. w řwojich dopomniřřřach wo starej wudowje se řwojeje
wofřady powjeda. řako ř nej ł kėnzej džeseche, po njehow pschĩ-
džechu. Wón powjeda:

„řa řo jeje woprašchach, hacž ma hiřchėže nėřchto na wutrobje.“

Wona wotmolwi: „Nė. Šchtož mam na wutrobje, řym hižo
je řwojim řbėzũikom wucžinila; řa chzu jenož hiřchėže jehow cželo a
řrej wuřiwacž ł wodacžu řrėchow.“

Na moje daliřche prařchenje, hacž je řuano hiřchėže ř nėřim
w njeřscheczelřwje řiwa, wona praji: „Nė, řa řym wschitko
wodala.“ Pschi tym řapocžachu džeczi, kotrež wokolo łoža řtejachu,
wėřje řłacacž, a jako řo naprašchowach, řhonič, řo ma wona
hiřchėže řyna, řhryřřřana, kiž jej wjele řrudobny cžini. řako řo
jeje na to hiřchėže jónkrėcz řwjatocžnje woprašchach, hacž je teř
řhryřřřanej wschitko wodala, wona wotmolwi:

„Nāř mohlā macž hīnāř, hacž wodacž; a řa wėm, řo jemu
Bóh teř woda.“

Dokelž to pořlednje ř tajkej wėřřowěřju wupraji, řo jeje wo-
prařchach, kař mėže to wjedžecž.

Duž wotmolwi wona: „Nāř, na řimž telko modlitwowych
řřřřow wřřa, tėn njemėže řhubyeny byč.“

Wona na to fwyate wotkafanje wużiwafche a iměrom wuŕny. Dzeń khowanja ſo pſchibliżowafche. Čžeło w khezji w kaſchczu ležeſche a ſtwa beſche polna ludzi. Wokoło kaſchcza 6 dźećzi ſtejeſche, tež Khrystian, ale žana ſylſa ſo w jeho woczomaj nje- blyſchczęſche. Błedy a krobly do měrniveho woblicza maczerje hladafche. Čzah ſo do hibanja ſtaji. Khrystian pódla duchowneho dźeſche, ſpěwarſke w ruzy, ale wón ſłowczka njepraji. Duž, jako ſo kaſchcz dele do rowa puſchczi a powjaſy, jaſo horje čehnjene, bluki ſynk dawachu, Khrystian do rowa ſtoczi a na maczerńy kaſchcz ſo lehnymſchi, ſo wſchitzy pſchewodzerjo ſo jaſtróžichu, wołafche: „Moja maczi! Ach, moja macz mje pola Boha wobſtoržuje!“ Žako jeho ſ rowa wuczežechu, noweho čłowjeka won ſběhnychu, kotrehož jeniczi troſcht beſche, ſo ſmėdžeſche hiſchcze wodacze na- maſacz a ſhubjenty njebeſche, dofelž na nim telko modlitwowych ſylſow maczerje wiſaſche. Młodym ludžom pał w tamnej a ſuſhodnych woſadach bu tón pohrjeb mőzue přėdowanje wo 4. kaſni ſ tym napominanjom, maczer ſahe čzeſczič, ſo njetrjebali junu pſchi kaſchczu ſtejecz a ſdychowacz: „Moja macz mje pola Boha wobſtoržuje.“

To nawučicze tež wy młodzi čzitarjo ſ teho podawka, ale tež ſa ſtarych tu něſchto ſteji. Jim prajidmo praji: „Małe dźećzi maczeri na ſchórzuch, ale wulke na wutrobu teptaja.“ Haj, my mőzemy ſebi wolijowe haloſy wokoło blida woczahnyč, ale tež čzernje wokoło wutroby; kije, na kotrež ſo ſtari ſepjeraju, hwėſdy ſa wjeczor žiwjenja, ale tež — to njeſapomnicze a napiſajcze jo wſche ſtrow ſa ſwoje dźećzi: kſchž na khibjet, hoſdže k waſchemu kaſchczej.

Kať někotry bur huſto haſle ſ narofčzeneho njerjada poſnaje, ſchto je jeho roli trėbne bylo, kať někotry nan na hórkich plodach, ſchto je na roli młodych wutrobow!

A potom nawuču wot wudowy w naſchej hiſtoriji hiſchcze to: doſcž njeje rukow próza a čzola pót; ſo by ſymjeitne ſornjeſchto roſtko, dyrbi roſa wot horkach pſchincž. Čať tež w roli dźećzo- weje wutroby žadny plód njeſrawi bjeſ roſy modlitwowych ſylſow. Čajka roſa ſo njeſhubi a dyrbjal haſle mrežazy nanowy abo maczerńy rt dokonjecz, ſchtož wo žiwjenje proſchazy po ſdaczu do- konjal njebeſche.

Njedótku ſo jeje.

Młody profesor ſ W. beſche runje ſ university wuſtupił a do ſwojeho wobydlenja ſtupaſche. Wón beſche wuczer pſchirodo- ſpyta.

Wón wſchón ſpokojeny do ſwėta hladafche. Wſchón ſahorjenty beſche pſchednoſcht dzeržal a wón ſebi myſleſche, ſo beſche tež ſwojich poſlucharjow ſahoril. Wón beſche wo njepowalnych ſakonjach pſchirody řečal, po kotrychž ſo wſchitko ſtawa, beſche pódla ſ wobžarowanjom na tamnu dźećzazu wėru ſpomnil, ſo je Bóh ſwėt ſtworil a jón ſdzerži, ſo wón je ſwojej ruku nuſ pſchima a mőže tež hinať čzunicz, hačž to ſakonje pſchirody wu- praja.

To dže beſche džeło jeho žiwjenja, njerofom wėry do ſtworjenja ſwėta po bibliji dopoſajacz a roſkladowacz na ſałožku wſchitkich wėdomoſtnych ſpiſow, kať je ſwėt po nēcim pſches wėſte dale- tworjenja naſtal a runje na to waſchne jaſo ſańdže.

Wón do ſwojeho wobydlenja dóndže, ſwoju iſtwu wottamfny. Wón čzysche ſo hnydom do ſwojich pſchepytazyh džełow podacz. Duž ſo jemu napohlad poſticzi, ſo wſchón ſatorhnyjenty ſtejo woſta.

Na jeho piſańſkim blidže beſche ſtara kóczka ſ młodymi. O, kajke beſche to hibanje! Něfotre mižki wėdomoſtne instrumenty wokoło njetachu; druhe drapachu na wėdomoſtnych ſpiſach, ſo ſo papjera torhaſche.

Stara kóczka pał ſedžeſche na ſtarej ſačzinjenej bibliji. Na młodeho profesora dživne čzucza kłodžachu. Wón zyle wėčeze wjedžeſche, ſo beſche biblija woczinjena ležala. A nětko beſche ſačzinjena. Kať ju wobarmujo ſedžeſche ſtara kóczka na njej, ſo njerofomne młode ſ njej hlupoſcze čzunicz njemóhke, hdyž tež druhe wėdomoſtne ſpiſy jim iměrom pſchewoſtaji.

Hdyž tajki ſtejeſche, ſo ſ bofa durje wotewriču. Profesorowa macz jaſtupi. Wona beſche je ſwojim ſynom žiwa, ſwėrna macz, kotraž ſwój puč wot ſynoweho džełicž uochzysche, runjež ſo jej wutroba krawjeſche, ſo beſche wón wſchitko, ſchtož beſche jemu jaſo džećzu wucziła, zylu kſcheczijanſku wėru na boť čziſnył jako něſchto jeſtarjene.

Wona beſche jaſtróžena tón napohlad wohladawſchi, na kotryž tež ſyn hladafche.

Na dobo beſche dživne ſwėtko w jeje woczomaj widčecz. Wona na ſačzinjenu bibliju poſaſa a praji: „Njedótku ſo jeje!“

Kóczki ſo přecž wuczeriču. Wone bechu wjele ſchłody na- čziniłe. Kať woſnje tam profesor hiſchcze dolho ſtejeſche. Žeho macz wjazy wo iſtwje njebeſche, ale wón ſlyſcheſche pſchezo hiſchcze jejne ſłowo, kotrež beſche bibliji plačziło: „Njedótku ſo jeje!“

Wón čzysche džełacz, ale ſahorjenje beſche ſ njeho čzėtko.

Mėſaz po mėſazu ſo miny. Profesorowe džeło do přėdka njechajche, dofelž beſche ſo w nim druhe džeło ſapoczalo, kotrež čzysche ſ mozu wróćicž, ſchtož beſche nětko jaſo džećzazu wėru wuſmėſchowal.

Hdyž čzysche pſchecziwo bibliji něſchto prajicž, w jeho wuſchomaj klinečſche: „Njedótku ſo jeje!“ a wón to džeło jaſo woſtaji.

Macz to bėdjenje w nim widžeſche a wjeſela nadžija ju na- pjelni: Hdyž tež ſnano dolho traje, jejny ſyn ſo tola jaſo k wėrje wróći, kotraž je na bibliju kať ſkala ſałožena.“

A tať ſo ſta.

Wėra wótzow.

„Ty drje ſo dživajch, luby ſwako“, burowka k ſwojemu hólzej praji, „ſchto je ſo wſchitko pola naſ pſchemėnilo. Ty twój ſtary, ſtarſchijſki dom lėdy poſnajech. Pſches pſchetworjenje je wſchitko jaſniſche a pſcheczelniſche. Čaj dwaj ſchodženkať, kotrež ſ wulkeje do małeje ſtrow wjedžeſche, wjazy njewidžich.“

„Ča jej runje jaſnje wohladach a mojeho nana na minaj ſtejo“, wotmolwi ſwak. „Nan tehdom k nam džećzom něſchto praji, ſchtož je mje poſdžiſcho huſto troſchtowalo. Mė je, kať by mi nan ſ tamnej řeču puč pſches žiwjenje najdale poſajal. Wón tehdom je ſtyſkniweje nozy pſchińdže, wón beſche wſchón jaſtróženy, ſo by najradſcho jadwėlowal. Ale wón w tajkim ſpytowanju ſwo- jeho Anjeſa a ſbóžnika w modlitwje puſchcził njeje a ſkónczuje bu jaſo jaſnje pſched nim. Čslyh jemu w woczomaj ſtejachu, jaſo powjedafche, kať derje je jemu bylo. Haj, my drje teho Anjeſa proſymy, ſo čzyl nam wėru poſylnicž a potom ſo dživamy, ſo wėra do tajkeho pruhowanja pſchińdže. Ale pruhowanje je runje wuſlyſchenje naſcheje modlitwy. Č čzim čzyl tón Anjeſ naſchu wėru poſylnicž, hdyž to ſ tajkim ſpytowanjom nočzyl? Runje w ſpytowanju ma ſo wėra pruhowacz a wuwuczeč a poſylnicž.“

Dajeje ſwojemu ſwėtku ſo ſwėćicž.

Njedowolcze čzertej ženje, ſo by waſ wo tym pſcheſwėdcził, ſo ničzo ſa teho Anjeſa čzunicž njemóžecze, hdyž wam mőžno njeje, wulke wėzy ſa njeho dokonjecz.

Pſched něſchto čzaſom beſche kódz na dalokim morju. Žedny na kódzi beſche jara na mórſku khorocž khoru a hdyž je wokomik, hdyž ſo čłowjek woſebje ſa njeſhmaneho čzujje, něſchto ſa teho Anjeſa čzunicž, je drje tón, hdyž čłowjek na tu khorocž čzerpi — ſ najmjeńſcha ſo mi tať ſda. Čako ſo tón wbohi čłowjek tajki njeſbožowny čzujjeſche, ſlyſcheſche na dobo wo pomož wołacz. Muž beſche do wody panył. Wón ſo praſcheſche ſam pſchi ſebi, hačž něſchto ſamože, ſo by njeſbožownemu pomhal, a jemu myſł pſchińdže, ſwoju lampu k wotnjeſchku dzeržecž. — Tón wbohi ſo tepjazy bu wukhowany.

Čako tamny poſdžiſcho jaſo horje na kódz pſchińdže, jemu wukhowany powjedafche, ſo je ſo dwózy podmiril a dwózy jaſo horje pſchijſchol byl, ſo je podarno ruzy wupſchėtrėł, ſo by wumóženje namałal. Čako ſo tieczi kócz murjeſche, pſchi wotnjeſchku ſwėzu wuhlada. Duž ſo matroſa w wumóžerſkim čzólme na ruku nje- ſbožowneho dohlada, ju ſapſchimny — a wón bu wukhowany.

To beſche něſchto mało, ſwėćtku horje dzeržecž, njej wėrno? A tola bu runje pſches to wbohi muž pſched ſmjerczu ſahowany. Hdyž ničzo wulke ſa teho Anjeſa čzunicž njemóžecze, dzeržcze ſ naj- mjeńſcha ſ wėſtej ruku ſwėtko ewangelija wyſoko, ſo by ſo wbohim ſabludženym hrėchnikam ſwėćziło a jich k temu ſbóžnikaj wróćzo dowjedło.

R.

Womhaj Bóh!

Číslo 25.
23. junija.

Četnik 5.
1895.

Serbiske njedzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy kobotu w Smolerjez knihiczišcežerni w Budyschinje a šu tam dostacž sa šchtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

2. njedzelu po šwj. Trojizy.

Jap. št. 3, 6: Eslěboro a stoto ja nimam.

Takle je šwj. Pětr tamnemu khromemu wotmolwit, kiž psched rjanymi wrotami templa ležo šwojej ruzy napšecžo Pětrej a Janej wupschestrje, jako chzyschtaj tamnaj do templa dóńcž, šo pomodlicž, pschetož wón šebi myšlesche, šo wot njeju nětajki pjenježny dar do ruki dostanje. Ale Pětr jemu praji: „Eslěbro a stoto ja nimam. Šchtož pak mam, to či dam: W mjenje Jesom Khrysta stan a khodž!“

Takle bu tón khromy na jene dobo strowy a čerstwy, móžesche stancyž a khodžicž. —

Rune tajke džiwny šo drje dženska wjazy nješanu, ša to pak šo druhe wjetsche stanu. Nasch šbóžnik chze naš na duschi wustrowicž. Šchtož je jeno po čžele strowy, na duschi pak niz, tajkemu jeho najwjetsche šbože pobrachuje. Š wotfel pak pomoz ša šwoju sšhorjenu duschu dostanjesch?

Š wjele kšhesčžijanami tak steji, šo maja drje pschi šebi šlěboro a stoto, — wěru a luboščž pak we šebi žanu nimaja, duž tajku tež nikomu žanu dacž njemóža.

Šdžež pak šu tajzy kšhesčžijenjo, kiž maja we šebi teho šameho Božeho Ducha, kajtehož mějeschtaj Pětr a Jan, a kiž šo runje tak šwěru modlicž khodža, kaž wonaj, tajzy směja we šebi tu móž druhich wožiwicž a jim rjane žohnowanje pschinjesčž, kajtež nasch i rowa stanjenu šbóžnik šwojim wěrzajym špochi dawa.

Tamny proscher pschi templownych durjach bě jara pomozny potrebnny. Šdže pak bylo na šwěcže žang město,

a šdže byt žadyn čžlowjek, kiž by našeho šbóžnikowu pomoz njepotrjebał? Š wjetscha ludžo šwoju nusu nje-čžuja, ša to pak maja ju čžim hóršchu na wutrobje. Duž dyrbi naš Bóh se šwojej milošču pschińcž na nju pokasacž, šo móhli tajzy, tule šwoju nusu pošnacž a šacžucž.

Kaž Pětr tamnemu rjekny: „Pohladaž na naju!“ tak dyrbi šo hiščeže dženska tajkim ludžom do woczow prajicž: „Pohladaž na tych, kiž w mjenje Jesom Khrysta k tebi pschińdu. Daj šo do přědka powucžicž, šchto twojeho šbóžnikowe mjeno šamóže a kajku ma wone we šebi móž, pschetož šobu i nim nam Bóh wscho šbože a wschu šbóžnosčž dawa.“

Š mozu tuteho mjena bu tamny khromy wustrowjenu, šo móžesche štakacž a Boha khwalicž a wokolo khodžicž tak, šo šo wschitzy na tym ššpodžiwachu.

Pětr a Jan tón džiw šamoj wot šo dokonjałoj nještaj, ale našch luby Knjes bě jón psches njeju dokonjał. Tutón něhduschi khromy bu i tym khodžaty šwědč ša to, šo mamy tu nětkle Jesuškome šłowo a jeho šwjate mjeno, a šo wón nam i nim wscho šbože a wschu šbóžnosčž dawa.

Wotewt kóždy šwojej dotal ššparnej woczji, pošnaj a hladaž, kajke džiwny je našch Knjes wot tamneho japoschtolskeho čžaka šem dokonjał; kajka njepscheměrna čžrjoda čžlowjekow je šo wottal k Bohu wrócžika, kajku dobrotu a luboščž šu wschitzy tajzy druhim wopokasowali, w kajtej wěrije a šwěrije šu wobštajnje šawostali. Čžyli šo my šami njedacž wot Božeho Šsyna k jeho njebjestemu Wótzej ščžahnyčž? Njech tola radšcho kóždy šwjatemu

Duchej bydló shtujuje, so móhl tón w jeho wutrobje sa-
wostacž, po tym smėje tajfi i teho tež nutška we šebi
Jesufowu móz a šylnoscž. Po tym smėje pak tež šwój
mēr a dobry pokoj, šwoje wješele, hdyž je Boha dopóšnał.
Kóždy tajfi budže potom sa druhich prawe žiwe žórto,
i kajtehož šo sa nich žohnowanje a žiwjenje wužórli.
Šhwalene budž šbóžnyhczinjate Jesufowe mjeno! Njech
byli jo wšchitzu došesnali a jeho móz šami na šebi
wožiwjenu wohladali.

Šnježe Jesu, twoje šwjate mjeno je sa naš, šchtož
šylny hród a twjerdžisna. Š nim šy ty šhromych a
šhorych wustrowił, twoje mjeno je, šchtož wulata žalba.
Na tebje a na móz twojeho mjena šo wšchitzu špušchczamy.
Špožcz, šo bychmy jo wšchitzu šesnali, jo šebi wyšofo
wážili, i jeho móznež pomožu na šwęcze šhodžili a ženje
njewošlabili. Šamjen.

Wěrnoscž biblije, šakitana pšhecziwo jeje njepšheczelam.

(Šofracžowanje.)

Narod Jesufowy.

Tež na Jesufowym narodže někotři njepšheczeljo postorka
namakaja. Łuf. 1. 2. Mat. 1. My pak šo i tymi wučenyimi,
kotiž šu šo i tym praschenjom dokladnje šanoschowali, teho twjerdže
džeržimy, šo je šo Jesufowy narod tak štal, kajfiž šo wopišuje.
Ale my tež wěmy, šo tu žune potajnistwo leži, kotrež šo na
torhošchczo šjawneho žiwjenja njehodži. Kaž žuna a lubošna nam,
fiž my wěrimy, šistorija džiwneho naroda Šnješoweho je, tola
wěra do „Šsyna Božeho“ pšhes nju njenastawa, ale pšhes
wošobu a šłowo teho Šnješa, pšhes jeho šbóžnikowski škut.
Chze-li pak šchto pšhecziwo temu rěczecž, my i wješelej nadžiju
wotmolwimy, šchtož šleponarodženy šarifeškim šnapšhecziwi, Jan. 9,
30—38. Woni prajachu: My njewěmy, i wotkal tón je. Na to
wón wotmolwi: „To je wšchat džiwna wěz, šo wy njewěcže,
i wotkal wón je; a wón je mojej woczki wotewri! Šdy by
tón njebył wot Boha, wón by ničžo njemohł čžinič.“ —

Šajka móz wot powyšcheneho Jesuša na jeho wošadu pšchi
špoczatku wutłhadža, wopišuja
japošchtolške škutfi.

Tež pšhecziwo tutym kniham je šo wjele rěczalo a pišalo.
Šo pak by šo ničtó šatrašchicž njedal, ale šo by štrošchtnje móžnu
powjeječ wo přenim roššchěrjenju mišionistwa bješ pohanami (tež
do Šuropiškeje 16.) čžital, tu šwědczenje muža podamy, kotrehož
nahladnoč w wědomnosczach je wulka. Wón njeje theologa, ale
bješ dwěla jedyn i najwjetšich štarožitnosczerjow, profesor Šurzius
w Šarlinje. W akademiiji wědomnosczow w Šarlinje mějesche
pšhed krótkim pšchednošchł wo wopycže Šawołowym w Athenje
w japošchtolšich škutfach wopišanym: „To je wážny wotdžel (wón
wuložowajche) w šistoriji čžlowjestwa, kotrehož prawe wáženje dyrbi
rěczespytnika, štawišnarja a theologa šajimacž. Šchtož da powjeječi
japošchtolšich škutfow prawje na šo škutfowacž, šo teho šacžičeža
šminyč njemóže, šo šo tón podawł wot šobušwědka tak wopišuje,
kaž je šo wopravdže mč: „W tych 16 šchucžkach teksta je tajfa
pošnoscz šistoriškeho materiala, to je wšchitko tak žiwe a rašne; to
nješhu hole šłowa, kajtež tam namakajch, hdyž šchto wumyšłenu
šistoriju pšchednošchuje. A tež ani myšlicž njeje, i kajtim wot-
myšłom dyrbjala šo ta šistorija wumyšlicž. Měšchczanške torhošchczo
w Athenje je šwětno jewišchczo, hdyž mějesche kóžda nowa wučžba
pruhowanje wobštacž. Athen běšche pšhede wšchem to město, hdyž
rošrěczowanja wo wyšchšchjej wěrnoscži powšchitkownje ludži šajimo-
wachu. Teho dla čžinjese Šawol tu kaž Šofrates, šo by džeu
wote dnja i tymi, kotrychž by šetkal, šo do rěczow dal. Tak šo
torhošchczo po něčim i pošlucharjami napjelni a čži mudri w Athenje
šo wabjeni šacžuchu šo i žuym wučerjom mudrošchče mēricž. Šo
bychu šwoju wčžipnoscz špokojili, žadaja dlějšche wuprajenje wot
Šawola a pytaju woczakanež rěči wjetšchu wážnoscz dacž, pšhes
to šo měšchczanšku wyšchnoscz tam pšcheprošcha.“ Šofesor Š.
hišchče wo šwontowym teho podawłta dokladnišcho rěczese.
Škóncžnje wón šwoje pšchewědczenje wupraji, šo tón, kotryž
šistorišku wážnoscz powjeječe wo Šawołowym přėdowanju
přeje, jene najwážnišchich šopjenkow i šistorije čžlowjestwa

wutorhnje. Tak šo wěrnoscž šwjateho pišma pšhes pošnacže
wučzenych wobtrucžuje.“

Tak rěči profesor Šurzius w šwojim pšchednošchł, wy pak,
lubi čžitarjo, čžyli po tym roššudžicž, hačž je „nješdželane a
šłupe“ bibliškim šistorijam wēricž.

(Šofracžowanje.)

Šamjenitny wobraš w měscže Šübecku.

(Šofracžowanje.)

Wbohi muž drje wojowajche někotry čžadž pšhecziwo tutemu
wabjazemu hložej. Ale wón šo njemodlesche: Njemjedž naš do
špytowanja! Teho dla bywajche jeho napšhecziwjenje šłabsche.
Njepšhecžel jeho dušche dyrbjajche dobyč. Šchekupž šo wrěči
i žyrkwje do šwojeho doma a pyta wšchē móžne klucže hromadže.
Wón wošnje šwoju latařnju, klěšchče, hamor a šochor a šhwata
šajšo do wotewrjenež žyrkwje. Tu šo šthowa w čžemnym kucžifu
a čžafa na wječornu hodžinku. Wone šo čžmi. Žyrkwine durje
šo šamku. Njesbožowny pak čžafa hišchče hodžinu po drugej,
hačž do pošnožy. Wontach na dróšy je wšcho woczichł. W domach
kolo wokolo šu wšchē šwězy wuhajšjene. Čžicho a čžma je tež
w wulkej žyrkwi. Bješbóžny njestutk móže šo nětko šapoczecž.
Šchekupž šajwěči šwoju latařnju a pšchibliži šo k woltarjej; wón
špyta wšchē šobušchinjebene klucže, a hlaj, jedyn wotamkne. Wón
wotewri Boži kachcz, wulka šuma leži w Božim kachczu.

Ša nochžu wšchat ju kramcz, ale jenož šebi poščicž. Š tutymi
myšlemi špokoji njesbožowny muž šwoje wozučene šwědomje.
Wón wošnje wšchē pjenješy won, licži je a napiša šebi šumu.
Škóncžnje je kachcz wuprōšdnjem a pšchekupž šhwata je šwojej
čžezu domoj. Šemu je nětko wopravdže ša dolhe čžadž pomhane.
Dohl po druhim, fiž wot njeho žadaja, móže wón šaplacžicž a
mōšchē njeje hišchče prošna. Wón móže hišchče špokojnje
někotre njedžele woczakacž, šchto je šo i jeho kóžemi štalo. Móže
wón wopravdže pošojnje woczakacž? Ně, pošojny njemóže wón
byč. W jeho šwědomnju běšche čžerw, fiž njewumrje, šo pali
woheš, fiž njehajnje. Ty šy paduch, rubješnik! to je žalošne
šłowo, kotrež wón wodnujo a w nozy šlyšchese. Nihdyž nje-
namaka wón mēr a pokoj ša šwoju dušchu. Nihdyž šo njemóže
pšhed šwojim šwědomnjom, fiž jeho wobškoržuje, šthowacž. Wón
wokolo šludži. W šamlutkočži njemóže wón to wudžeržecž, tam
čžwiluja jeho myšle, fiž bješ šobu šo wobškoržuja a šo šamolwjeja.
W towarštwje tež žaneho pošoja nima. Šemu je, kaž šo by kóždy
čžlowjel jeho škōčž wjedžal a tola ničtó njewē, šchto je šo
w tamnej nozy štalo. Ničtó njemóže to na kachczu špōšnacž, šo
je wotewrjeny a wobkranjeny. Šalle na nowe lēto, hdyž šo
Boži kachcz wotewri a hdyž by šhētro prošny byl, pšchindže tole
paduchštwo na šwětko. Ale hačž do noweho lēta šu hišchče tři
mēžazy a ša tutou čžadž móže šo wjele pšchemēicž.

Šas šedži njesbožowny pšchekupž w šwojej šwi. Duž pšchindže
jedyn jeho pišarjow i wješchym woblicžom k njemu do jštwy a
powjeda jemu, šo šu tři i jeho woczakanych kóžow do pšchistawa
i wjele drohimi tworami pšchijēle. Šchekupž, fiž bē hižo wšchu
nadžiju špušchczil, njedowēri šwojimaj wuschomaj, jako tu wješelu
powjeječ šlyšchi. Wón šhwata do pšchistawa. Wopravdže! Tam
šu jeho wulke rjane kóžže runje dojele. Teho wutroba wyška
pšhed njewurjekliwym wješelom. Wšcha nufa ma nětk šwój kōž.
Twory šo wunošcha, ludžo pšchindu, fiž šebi kupuja a ša krótki
čžadž ma wón šwoje kachče šajšo pošne pjenješ. Wón je nětko
šajšo najbohacžišchi muž w štarym měscže Šübecku.

Šchekupž njesapomni, šchtož je šebi w tamnej čžuwowej a ža-
lošnej nozy šlubil. Wón da šchtrjom mužam pšchicž. Wón
wotliži třičēči ras šumu, kotruž je tehdy i Božeho kachčža won
wšal. Wón čže i bohatej mēr šajšo derje čžinicž, šchtož je tehdy
šle čžinił. Ša wulka šuma šo do wulkeho kachčža šypnje, mužojo
wošmu jón na šwoje ramjenja a džēja i nim pšhes dróhi města
Šübecka. Šady nich dže bohaty pšchekupž. Ludžo šo džiwaja,
hdyž tutou čžadž wohladaja. Šdže nješēja tak wjele pjenješ? tak
šo kóždy prajcha. Lud dže šobu. Čžim dale pšchindže, čžim
wjetšcha bywa čžrjōda. Škóncžnje šteji pšchekupž je šwojimi pšche-
wodžerjami pšhed žyrkwiniškim duržemi. Mužojo nješu pjenješy
do žyrkwje a štaja je tam pšhed Božim kachczom dele. Lud je
hačž do Božeho doma šupil a napjelni wšchē runy. Nimo
woltarja dže bohaty pšchekupž a pšchistupi k Božemu kachčžej a da
wšchē pjenješy do njeho šypacž. Šotom wrěči šo pšchekupž
i mužemi šajšo do šwojeho doma. Na pucžu pšchewodži jeho

ſ wulkim wyſtanjem wulka ludowa czerjoda, kiž jeha ſ wulkim hloſom jako dobroczela khudnych powita.

Esclubjenje je dopjelnjene, žalostny ſtuff wurunany. Tež wopravdže wurunany? Pſchekupzej njeje taſ. Czim wjeſelscho lud jeha khwalbu na wſchých dróbach a w wſchých domach powjeda, czim ſrudniſcho je w jeha wutrobje a duſchi. Boži hloſ hiſcheže pſchezo njemjelczi. Ty by paduch a rubježnik, taſ klineži wo dnjo a w nozy w jeha wutrobje. Schtožkuliž wón czini, ſo by tutón hloſ podduſnyl, to ſo jemu nje poradzi. Žadyn pokoj, žadyn mēr nje pſchiudže do jeha wobczęzeneje duſche. Jeho tujchnoſcz je nětko hiſcheže wjetſcha, dnyli prjedy. Wón tutu czežu dlęje injeſcz njemože a czežko ſchori. Wjele nje džel leži wón na khorołožu. W džiwnych bonach powjeda wón rubjenje, kotrež je w tamnej nozy wobechol. Jeho ſwerna mandželſta ſlyſchi ſ naſtróženjom wo tutym žalostnym ſtuffu, wona njecha, ſo hiſcheže něchtó wo tym ſlyſchi. Wona woſtanje wo dnjo a w nozy pola njeho a hlada jeha ſama. Napoſledt ſo khoroſcz miny. Pſchekupz jaſo wotkhori. Ale ſchtož je pſcheczziwo ſwojej woli ſwojej mandželſtej pſcheradzil, to wuſnawa jej nětk ſ roſkatej a poſutnej wutrobu. Wboha žona ſo naſtrózi pſchi tutym žalostnym wuſnaczu. Wona chze jeha ſmęrowacž, ſo je wón ſwoju winu jaſo wurumal, ale jejne ſłowa njedawaja jemu troſchta. Skóncznje da wón po jeje radže ſpowjednemu wótzej pſchińcž, kotremuž ſo ſwojeje wulkeje winy wuſnaje. Wón jemu wſcho powjeda. Prędař napomina jeha k poſucze. Ale wón poſaſa jeha tež na Dejom Khryſta, teho ſbóžnika khudnych hręchnikow. Jeho ſłowa padnychu taž roſa ſ njebeſ dele na jeha khudu, wobczęzenu duſchu. Wón wuknje do wodawanja hręchow węcicž, wón wuknje ſo modlicž k cžłowiſtemu ſyncj, kiž pſchiſchol je, pytač a ſbóžne cžinicž, ſchtož ſhubjene je. Wón napoſledt ſo dzerži k ſłowu: „Schtož ſwoje pſcheſtupjenja přeje, temu ſo derje nje pótudže, ſchtož pať je pótinaje, a ſo jich woſtaji, tón ſmilnoſcz doſtanje.“

Pſchekupz je na czele a na duſchi jaſo wuſtrowjeny. Nětko dyrbi a chze wón tež to poſledne cžinicž, ſchtož k prawej poſucze ſlyſcha. Dunu ſedži Lübeckſta rada w ſwjatocžnej ſhromadžińuje na radniży ſhromadžena. Ženož ſtół bohateho pſchekupza, kiž tež k radnym knjeſam ſlyſcha, je wot jeha khoroſcže ſem próſdny woſtal. Duž ſo wotewrja ſalowe durje a wón jaſtupi. Wſchitzy ſtanu, ſo bychu jeha wutrobnye powitali. Męſczanoſta poſtęczi jemu ruku, ſo by jeha k jeha ſtółzej pſchewodžil. Ale wón khutnje pſcheczelowu ruku a wutrobne powitanje wotpoſaſa.

(Skónczenje.)

Mēr do bitwy.

Korla Lonich a Arnoſcht Hanuſch beſchtaſ jenat ſtaraj, wonaj beſchtaſ džeſczi ſuſodow, beſchtaſ hromadže hrałoj, harowaloj, hromadže w ſchuli ſedžaloj a tež hromadže konfirmirowanaj.

Žeju pſcheczeltwo ſo po ſdaczu pſches ničzo kańcž njemóžeſche. Žako buſchtaſ wobaj do wojakow wuſbęnjenaſ, do teho ſameho regimenta huſarow pſchiudžeſchtaſ, haj do teje ſameje ſchwadrony. To beſche jimaj cžiſcže prawje.

Hromadže pſchiudžeſchtaſ přeni krócz na dowolenzu domoj. Al ſa te 14 dnjow, kotrež beſchtaſ ſebi taſ rjane myſliłoj, jeju pſcheczeltwo roſpadže. Wobęmaj ſo Wolatez Hanka lubjeſche, wona beſche w domje bura, kotryž beſche haſle pſched krótkim do wſy pſchicžahnyl. Hanka ſama dolho njeſhablaſche; wona ſo Korli pſchuwobroczi. To pať Arnoſcht pſcheczelej njewoda; haj na měſto dolholętnje luboſcže hidženje ſtupi.

Hromadže beſchtaſ wonaj pſchiſchłoj; kóždy ſam ja ſo woteńdže, dokelž by Arnoſcht kóždy krócz Korli khribjet wobrocžil, hdy by jeha wohladał. Towarſchojo ſo dodžiwacž njemóžachu. Woni chzychu pſchicžinu ſhonicž, cžeho dla beſche njenadžuzy nje pſcheczeltwo mjeſ nimaj naſtalo — ale to ſo jim nje poradzi.

Czaſ ſo miny. Wonaj ſo njeſjednaſchtaſ. Hlubina mjeſ nimaj bu pſchezo hłubſcha. Arnoſcht by kóždy krócz wſchón woblędnyl a wohen hidženja w jeha woczomaj ſaſapnyl, hdyž by Korla liſty wot domu doſtal a wón je cžitawſchi ſo ſaſmjal.

Duž wójna mjeſ Němiſkej a Franzoſkej wudyri. S wjeſelej hudžbu ſchwadrona wuczahny. Wojazy bechu ſebi mjeſ ſobu ſwoje myſle ſdžęlili; Korla a Arnoſcht pať ſłowęzka hromadže powjedaloj njebeſchtaſ.

Wójna ſo w Franzoſkej wjedžeſche; někotry ryczerſki ſyn naſcheho wótzneho kraja hižo w nje pſcheczeltwej ſemi wotpoczowawſche. Wóh beſche ſ nami.

Čaſo ſtejachu pſched wójnu. Wot teje ſchwadrony huſarow

buſchtaſ Korla a Arnoſcht póbłanaſ hladacž, hđže nje pſcheczelt ſteji. Ča dlęžichi czaſ wobaj na hórzy hromadže pſchiudžeſchtaſ. Wonaj dyrbeſchtaſ ſebi ſdžęlicž, ſchto beſche kóždy widžal.

Arnoſchtej njejabzy pſches hłowu kaž džiwi wichor myſl pſcheńdže: „Hdy by tola nje pſcheczeltſta kulka Korlu trjechila a ja ſtrowy woſtal, potom bych domach to ſwoje dozpił.“

Žemu bu horzo, jako ta myſl jeha ſapſchimny.

W tym wofomikunjenju Korla na boť poſaſa a praji: „Tam ſteji nje pſcheczelt.“

Esłowęzka nje pitnywſchi chzyſche Arnoſcht dale jęchacž.

„Čaſaj, pſcheczelo!“ ſawola Korla, „na jene ſłowo. Wóſny ſo bitwa ſapocznje. Mli je taſ, kaž budu w njej woſtač. Jeho dla, Arnoſchto, ſabudž, ſchtož je bjeſ namaj, daj nam mēr ſcžinicž do bitwy. Al hdyž ja w njej wumru a ty domoj pſchiudžeſch, potom poſtrow Hanku wote mnje — a, a proſch wo nju.“

Arnoſcht wſchón woblędny. Wón ſo porńjo Korli w tym wofomikunjenju wſchón nje knicžomny ſdaſche, ſo by najradſcho wótſje ſawolał: „Wodaj a ſabudž“, wón ſdychowawſche, Korlowu ruku wopſchimnywſchi.

Tón ſamy wječor buſchtaſ wobaj pſches roſbuchnjenu granatu trjechenaj a czežko ſranjenaſ. Wonaj hromadže w lazarecže ležeſchtaſ a nětkle bu haſle prawje mēr mjeſ nimaj. Wobaj ſebi myſleſchtaſ, ſo ſ nimaj k kónzej dže, tola ſo ſ wobęmaj polępſchowawſche. Dokelž beſchtaſ njeſhmanaj, ſa daliſche ſobu w wójnje ſtač, ſo domoj póbłajchtaſ.

„Arnoſchto“, praji Korla bojaſliwy, „njeje wěrnó, mēr, kotryž ſmój do bitwy wobſamkloj, tež ſa doma plačzi?“

„Haj, Korla, a k ſnanjenju, ſo by wſchitko wodał, ſlyſ mi, ſo ſmēm twój přeni ſwat byč, hdyž ſ Hanku pſched węcowanſki woltař ſtupiſch.“

Tať ſo ſta — a mēr beſche trajazy.

Bojče ſo Boha, cžeſcže krala.

21. wulkeho rózka 1793 ſo w Franzoſkej žalostna ſłócz ſta, ſo chze ſo ruka wobaracž to napiſacž: Kral Ludwik XVI. bu wot ſwojeho luda morjeny.

Dwazęczi lęt haſle ſtary, derje wucženy a dobrocživy, ale ſłaby ſa žalostne herbſtowo, kotrež beſche wot ſwojich předomnikow doſtal, tón njeſbožomny w lęcze 1774 na trón jeneho Ludwika XIV. a XV. k ſwojemu njeſbožu ſtupi. Pſchetož kaž beſche wot wyſchſchich ſchtantow hač do nižſcheho luda wjazorje ta kańja: „Bojče ſo Boha“, ſ nohomaj teptana, tež njewuwoſta, jako beſche na jenym boťu męra hręcha a njeprawdoſcže poľna, a, jako na druhim boťu wulka ſłaboſcz njeroſhymjeſche džiwin žadoſczam luda ſ khutnym ſakonjom, ſ mječom, kotryž wyſchnoſcz podarmo noſycž njetreĵeba, w prawym czaſu napscheczziwo ſtupicž — ſo bu ſ teho: „cžeſcže krala!“ to wolanje: ſmjercž wſchitkim kralam!

Męſazy dolho beſche hižo kral ſe ſwojej ſwójbu jatny. 25. ſeptembra 1792 bechu jeha wotſadžili a w Franzoſkej žalostne knjeſtwo ſahadžeſche.

Žalostni ſakobinarjo, přenjej Danton a Robeſpierre, bechu hižo dolho kralowu ſmjercž wobſamkli a ſwoje krawne wotmyſlęnje w nozy wot 19. do 20. wulkeho rózka 1793, hdyž tež ſ malej wjetſchinu hloſow, pſcheczęſchczachu. Čo khablazy towarſchojo ſebi węž hinať pſchemyſlili njebychu, ſaſudženemu kralej ani tji dny njewoſtajiču, kotrež ſebi wuproſy, ſo by ſ tymi ſwojimi hiſcheže poſledni krócz hromadže pobycž mohł; ale woni to wobſamkunenje je wſchēm khwatkom wuwjedžechu.

21. wulkeho rózka rano w 9 hodžinach kral Ludwik doſtojnje, ſe ſwojim Bohom a Knjejom ſjednany — wječor předy beſche ſwjate wotfaſanje wužiwal — poſledni pucž k ſmjerczi naſtupi.

Če ſwjajanymaj rukomaj na ſchafocže ſtejo wón ſ wulkim hloſom ſawola: „Franzoſjojo, ja njewinowaty wumru! Ča mojim nje pſcheczeltam wodam a pſcheju, ſo by tež Wóh jim wodał a ſo chzyła moja ſmjercž ſbože Franzoſkeje ſpęchowacž!“ Grimot bubonow jeha daliſche ſłowa podduſny, woni jeha pſchimnychu a ſa wofomikunenje jeha hłowu padže.

To žalostne beſche ſo ſtalo — ale dolho a czežko je jo Franzoſka wotpoſuczič dyrbjala.

Nętki křwě buch pſchelatę, ſ hromadami ſo ludžo kónzowachu. Žalostne ſapucženje beſche w kraju. Haj w wrótnoſczi Boha ſa wotſadženeho wuprajichu a wſchu Božu ſlužbu ſaſaſachu.

Tať beſche pſched něhdže 100 lętami w Franzoſkej. Tať bechu kańja: „Bojče ſo Boha, cžeſcže krala“, do napscheczziweho wobrocžili k ſtaženju ludži na czele a na duſchi.

Bóh tón Snjes chyzl nash wótzny kraj w nashim khutnym czaſu w bohobojaſnoſeži a w ſwěrnnoſeži t kralej a khěžorej ſdžeržecž.

Wón dobre pucze wſchudže a pomoz wudželi.

Kak huſka je ta ſtwicžka — kak čznowa ſ małym wofnjeshkom! A tola je mi piſchezo, kaž by mi jaſne ſlónčzne ſwětlo ſo napſcheczivo ſwěcžilo, hdyž tam jaſtupju — a jaſne ſlónčzne ſwětlo leži tež woprawdže na ſtarym ſwjadnym, ſaldatym woblicžu wobydleſki khuduſchkeje ſtwicžki, jaſnoſež wěcžneho ſlónčzka, wotrymž Pawol Gerhard ſpěwa:

„Ze ſlónzo, kiž mje ſhrěje,
Ze Jeſuſ Chryſtuſ ſam,
Hdyž wón ſo na mnje ſměje,
Dha mam, ſchtož požadam.“

Žaneho mortotazeho ſlówcžka ženje wo teje ſtareje macžerki ſ. ſlyſchal njeſſym, runjež běchu jejne 87 lět bohate byle na horju teho žiwjenja, na khudobje a nuſy — derje pak nětotre ſlówo wjeſeleje džecžazeje wěry, ſo ſym huſčziſcho hacž juntrócž ſ čžežkej wutrobu do teho huſkeho maleho raju měra jaſtupiwſchi jón jaſo poſyljenu a wofſchewjenu wopuſchcžil. —

Wóndano jaſo t ſtarej macžerzy pſchiúdzech — wječzorne ſlónčzko pruhu ſ wofnjeshkom nuts ſčzeleſche — wona hraſtaſche na bělych wloſach macžerki, je ſwětkej jaſnoſežu hlówu wobſwěcžuju; — wſcho běſche tač čziſcho. Wi běſche, kaž bych do ſwjatniſzy jaſtupil — a njeběſche tež tač, dokelž tam Boži duch bydleſche? —

Wona ſo wobrocži.

„Ach, wy ſeže?“ mi radoſtnje napſcheczivo klincžeſche a ſ dobom mi pſcheczelniwje ruzy tykaſche, „to je rjenje, ſo wy runje dženz pſchiúdzecže.“

Ja ſo t nej ſymy. „Pomhaj Bóh, macžerka. Wy dže ſeže dženz taſka, kaž by ſo wam něſchto wofſebiteho dobreho ſtało.“

Stara ſiwafche a na mnje ſe ſwojimaj dobrymaj woczomaj tač ſbožownje pohlada. „Haj, haj“, wona praji, „něſchto jara dobre, tač je. To je tola piſchezo kraſne, hdyž poſnajemy, ſchto nash luby Snjes a Bóh jamóže, a ſo je jemu lohko, naſche ſtarofže do wjeſela pſchewobrocžicž, hdyž wſchal dyrbinu ſo potom tež prawje hańbowacž naſcheje małowěry a njewěry dla. Ja ſym nětko hižo 87 lět na ſwěcže — ja prajicž njemóžu, kak huſto ſym Božu móžnu pomoz ſacžula a tola běch taſka njeroſomna, ſo dwelowach a ſo rudžach. Nětk wjazy ſe ſtarymaj nohomaj njeúdze — ja njemóžu wjazy, kaž hewaf, na pohrjebniſchczo khodžicž a rowy krjepicž. Duž wčzera jaſo čziſče bjes troſchta tu ſedžach a w mojej njemudroſeži myſlach, ſo je zyle kónz ſe mnu, dokelž ſebi ničžo ſaſlužicž njemóžu a zyle ſapomnich, ſo Bóh luby Snjes w njebjach tu hiſchče je, kiž móže mi na hinaſche waſchnje pomhacž, hdyž ma ja dobre, mi moje mozy wjazy njedacž. Ně, ně, njerečže mi, ja běch njepoſluſchne džecžo pſcheczivo Bohu. A jako tač ſedžach a ſo rudžich a ſtarach a chzych Bohu lubemu Snjeſej poroki čzinicž — ſo wo durje klapaſche a jedyn jaſtupi, kiž mje na dženz na poliziju ſtaſa! Ně, ſebi myſlach, na poliziji hiſchče pobyla njeſſym, Bohu džakowano, ſ nej ſa ſwoje žiwjenje ničžo čzinicž njemějach. Ale ja dyrbjach tola poſluſchacž, ja ſebi ſwoju njedželſtu draſtu woblecžech a tam džech. A — a — ſchto ſebi myſlicže, ſo tam dyrbjach? Ně, ſo ſebi Bóh tón Snjes ſamo polizistu ſa ſwojeho poſla wupyta, ſebi ženje myſlika njebych, a tola běſche tač a niz hinač. Tam ſo mi dolhe piſmo čzitaſche, wo kotrymž ničžo njeroſymich, tón knjeſ dyrbjefche mi jo wjazy krócž čzitač, prjedy hacž ſapſchimnych, ſo je něchto legat wuſtajil ſa taſke ſtare žony, kaſtaž ja ſym, a ſo hacž do kónza mojego žiwjenja měſacžnje 6 hriwnow doſtamu. Pomylčeže ſebi, poſne 6 hriwnow — ſchtož Bóh luby Snjes čzini, čzini wón poſnje a zyle. Kaž ſym wſcha wjeſela domoj pſchicžyla, ſama njewěm, ale to wěm, ſo ſo hiſchče ženje w ſwojim žiwjenju ſama pſched ſobu tač hańbowala njeſſym, kaž dženz, hdyž je mi mój Bóh tač jaſnje pokaſač, kak móže pomhacž a kak ma wſchudže ſwoje pucže pſchi wſchěm čzłowſkim njedžaku a ſtarofeži. Ach, kak je tola nash Bóh taſki wulki a kraſny, tač poſny dobročziwoſeže a ſmilnoſeže!“ —

Macžerka njelčjeſche — ſwjata čziſchina w małym rumje knježeſche, naju wutrobje běſchtej huutej. Potom wona proſchefche:

„Spěwajče mi mój luby khěluſch; wón ſo dženz tač kraſnje hodži;“ a ja ſapocžach: „Ach, poruč Bohu ſwěru“. Jaſo t ſchtwórej ſchuczžy pſchiúdzech, macžerka ſobu ſpěwaſche a jaſnoſež ſo na jejne lubojne, ſtare woblicžo lehnj.

Ty dobre pucze wſchudže
A pomoz wudželiſch,
Ty požohnujefch ludži,
Šim ſwětlo ſaſwěcžifch,
Čže ničžo njeſamoli,
Tvoj ſtutk ſo dyrbi ſtač,
Wſcho dže po twojej woli,
Ty móžeſch ſbože dacž.

Šdže je Jeſuſ?

Šchtyrilětna holčzka běſche pola wuja a čzety na wopyče a mējeſche tam wjeſele dny. Wona běſche bórſy pytnyła, ſo w tutym domje wjazy kěžbliwoſeže hacž domach na ſo čzelnje a teho dla ſo jej tudy hacž nanajlepje lubjeſche. Sejny wuj, kiž bě khoreje nobi dla ſtajnje domach, dyrbjefche jej na tyſaz praſchenjow wotmolwjene dacž, abo wona ſo t čzetu wukhodžowaſche, abo t bórſy ſnatymi towaſchkami na dróſy hraſtaſche. Senož pſchi deſcheczikowym wjedrje běſche čžežto ſa tutu holčzku, ſabawje nje namafacž.

Maſ pſchinježe jej čzeta zylj ruzk knihow ſ rjanymi wobraſami, kotrež ſebi holčzka huſdom wſa a wobhladowaſche. Šdže je Jeſuſ, tač ſo praſchefche, tač huſto nowe knihi do ruki wſa a hdyž ſchalt naſcheho ſbožniſta w nich njebē, je ruče na boč čziſny. Kaſle jako běſche jene knihi namafala, kotrež na kóždej ſtronje Snjeſa Jeſuſa pokaſaſche, běſche jejne žadanje ſpokojene. Wuj dyrbjefche jej te hiſtorije powjedacž, kiž t tutym wobraſam ſluſchachu a holčzka mējeſche ſabawy dojč.

Hdy bychmy my ſtari tola tež tač čzinili, myſleſche ſebi wui, mjes tym ſo jeho mała wuczobniza wot jeho boſa njetwochny. Jaſo běſche wón jaſo ſam, jemu hiſchče tač někotra dobra myſlicžka t tuteho praſchenja pſchiúdze. Šdže je Jeſuſ, tač dyrbjeli čzłowjetojo ſo praſhecž pſchi wſchitkich naležnoſežach žiwjenja. Pytaſch ty jeneho pſcheczela, — t čzłowjetom, kiž Jeſuſa ſnaje a lubuje, móžeſch rjany wobſhad mēč a taſkeho pſcheczela ſebi dobyč je prózy hódno. Zadaſch ſebi prawu wěrnju wjeſeloſež, dha dži tam, hdyž Jeſuſowe ſtopy namafach. Džakowano Bohu ſu pſchezo hiſchče duſche, kiž maju wutrobne žadanje po ſbožniſtu, derje wjedžo, ſo hewaf ničžo trajaze ſa ſpokojenje dacž njemóže. Haj, hdyž je Jeſuſ? tute praſchenje je tež na prawym mēcže, hdyž jene knihi do ruki woſmjefch. Pſchetož knihow je nětko wjele, tež wſchelateho wopſchijecža. Huſto móže tebi hižo jenož krátke pohladanje do nich prajicž, hacž je Jeſuſowy duch w nich. Knihu wſchitkich knihow pak, twoju bibliju, mēj lubo, a waž ſebi ju wyſoko, pſchetož wſchudžom tebi tam Jeſuſ napſcheczivo ſtupi. Wěſchczo rēczi ſtary teſtament wo nim a nowy teſtament tebi jeho pokaſuje t jeho pſcheczelniwofežu, lubojnoſežu a w jeho majeftecže. „Wjeſ wſchitkimi darami je dar Božeho ſlówu najkraſniſchi. Šchtož tón prjecž woſmje, woſmje ſwětej ſlónčzko“, praji Luther. To ſo po Božim ſlubjenju ſtač njebudže, pſchetož Bože ſlówu woſtanje wěcžnje, ale bohuzel ſu ludžo, kiž wſchelatic pſchicžinow dla wot Jeſuſa, ſwětlo teho ſwěta, ſo ſdaleni džerža a radſcho čzaž žiwjenja ſwětej ſluža.

Šdže je Jeſuſ? tač čzemy my ſo praſhecž, pohladuju na te wſchelate wodženja, kiž huſto čzěmne ſo byč ſdadža a tola, hdyž Jeſuſowe myſle ſboža a luboſeže w nich ſpoſnajemy, ſo nam wujajuja. Haj, ſchtož Jeſuſa ma, je žórko mēra a wjeſeloſeže namafala.

„Pomhaj Bóh“ je wot nětko niz jenož pola knjeſow duchownych, ale tež **we wſchěch pſchewawarňach „Serb. Nowin“** na wſach a w Budyſchinje doſtač. **Ma ſchtwórcž lěta płacži wón 40 np., jenotliwe čziſla ſo po 4 np. pſchedawaju.**

Womhaj Bóh!

Czísło 26.
30. junija.

Lětnik 5.
1895.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy šobotu w Šmolerjez knihcziščetni w Budyschinje a šu tam dostač sa šchtwórtlětnu pšchedplatu 40 nw.

3. njedzeli po šwj. Trojizy.

Lut. 9, 58: Liški maja jamy a ptaki pod njebjekami maja hněsda, ale cžłowjeka šyn nima, hdžež by hlówu pokhilil.

A našchemu šbóžnikaj bě mlody wučzeny pšchischoł a jemu prajil, so chze wšchudžom a špochi sa nim khodžicž a pšchi nim wostacž, hdžež jeno našch Šnjes jemu do přédka pónđže. Jesušež chze wón šwoje žive dny šlužicž, njecha dale šwoje pucže khodžicž, ale špochi i Jesušom, njecha ženje šam šwój knjes bycž, ale radicho Jesušomny wučzomnik a šlužomny. Wón bě našchemu Šnjesej do woczow pohladał, jeho šlyšchal wšchěch ludži wucžicž, bě jeho džiwy a škutki wohladał, duž bě wšchón sa njeho šahorjenny a njechasche dale nicžo, dnyžli pšchi tutym lubym šbóžniku šawostacž..

Alle našch šbóžnik jemu praji: Wopomni šwěru, mój luby, šhto šy šebi šamyšlil cžinicž. Ša dyrbyju pšchezo a špochi po šwěče cžahacž, nimam nihdže žanu šwoju hospodu, žanu mōž, žane kubla a bohactwa. Nichtón mje tu njefastupa, nihto žanym mojim njepšchecželam njewobara, so mi njefmēli šeškhodžicž. Šamōžesč ty wšcho šwoje i ruki pušchecžicž, šhtož mašch, wšcho so mnu wucžepicž, šhtož bjesbožni šwětni ludžo mi nacžinja a i cžimž mje cžwiluja, šchindža a hanja?

Wšche cžo je jemu Jesuš wšcho tole do woczow prajil? Chyžishe wón šnano teho mlodženja wot šo wottraschicž? Ně wšchal, wón nitoho wot šo njewottraschi, ale šferje kōždeho na šo šczenje. Wěšcže bě šo našch Šnjes na tym šwješbelil, so bě tón mlodženž talke sa njeho

šahorjenny, ale wón tež i dobom njedžishe, šo tajkale wokomilna šahorjenošcž pola wšchelaticž cžłowjekow druhdy dolho njetraje, a šo šo tajzy ludžo dadža šatrašchicž, hdyž šo jim wysche hlówy cžežke njewjedro šcžehnje, abo hdyž wohladaja, šo tón dotal dobrotu a žohnowanje dawaty Jesuš do šwojeho cžerpjenja kroczi. Našch Šnjes njecha naš tajkich mēč, šo mēli bojašnu a štuchlu wutrobu, ale chze naš wutrobitnych, šlynych mēč. Šchtōž pač bě bojašlony, tajkeho chze wón šam se šwojej mozu pošylnicž. Cžłowjek, kiž šo nastaji, sa šwojim šbóžnikom šlédžicž, dyrbi do přédka njedžicž, šhto ma pšchi nim docžafacž. Našchemu Šnjesej šo tajki njefpodoba, kiž šhwilu pōcžnje sa nim khodžicž, po tym pač šebi hinasche pšchemyšli, potom pošastanje a jeho wopušcžzi.

Šola njeho štajnje rēka: Šhtož chzešch bycž, tajki budž wšchón; ženje žadny polwječnaty. Šhtož šebi wotmyšli, něšhto dobre dokonjecž, ale šwój škutł pošdžischo njedopjelni, tajki šebi šwoju wutrobu šam škaže.

Tež dženšnišchi džen nadeńdžesč husto cžłowjekow, kotrychž dyrbišch napominacž, šo chyžli šo njepšchekhwatacž. Šo šu wšchitzy tajzy, kiž šu i wopřédka sa wšcho dobre šahorjeni, kiž chzedža wulke wēzy wuwjesčž, přjedy dnyžli šu šebi sa to mozow nadobyli. Tajzy chyžli rady našchego Šnjesa a jeho šwjate mjeno pšchede wšchēm šwětom šhwalicž, njefšu pač hišcže šami došč dopokorjeni, chyžli druhich, zušnych pomucžicž, njefšu pač šo dali do přédka došpōlnje domucžicž. Tajkiche ludži našch Šnjes napomina: Wostan hišcže šhwilu cžichi a i mērom, njech přeni we tebi twój cžělny cžłowjek šemrje, po tym dželaj šwěru

ham na swojej duschi a wutrobje. Czini swoje wschodne swuczene dzelo se wschej prazu, budz we wobhadze i druhimi czichi a merny, a njemysl bebi, so dyrbial hjo nectle neschto njewschodne a wulke dokonjecz, pschetoz ja neschto tajke by ty nectle hschcze khetro slaby.

Ham wschem pak chze nasch Knjes jowle prajicz: Schtoz sechze ja mnu sledzicz, ton dyrbi so wscheho swetneho czinjenja wostajicz, so ham saprecz, dyrbi so sweta wotrjcz, to reka: Ty njetrjebasch wscho, schtoz masch, wopuschczicz, ale schtoz je twoje, to wuzij i dzakom a i wjeselom, jeli mozesch to i dobrym swedomnjom dokonjecz, ale njepojstn zenje swoju wutrobu na neczo sachodne.

Mała, knadna czrjodka ludzi ma wutrobne pozadanje po Bosy a po njebju, duz tež knadna czrjodka czlowjekow neschto kublow a darow i tamnischeho horneho sweta darjennyh dostanje.

Ty pak, Knjeze Jesu, nasch sbozniko, wucz naš wschdech wopomnicz, so jowle na jemi žane swoje wostajue mesto nimamy, ale so dyrbimy wschitzy sa tym stacz, so mohli bebi junu swoje pschichodne weczne mesto horka pschi tebi donamacz. Hamjen.

Wernosc z biblije, sakitana pscheczivo jeje njepscheczjelam.

(Wotraczowanje.)

Wulecze swjateho Ducha

je po japoschtolskich skutkach zbrlo mozneho roschrjenja ewangelija, wo kotrymz japoschtolske skutki powjedaja. S tym je mozny saczischcz wojnamjenjony, kotryz wot powyscheneho sboznika na tych pschiudze, kofiz do njeho wercja. Ton hamy wuras namakasch tež pola Pawola Rom. 8, 14. 17. Gal. 3, 2. 1 Kor. 6, 19 a we wschitkich knihach noweho sakonja. Kaz je won Schrystuš, t. r. ton je swjatym Duchom zalbowany, tak czini psches woadacze hrachow kschesczijanow, t. r. zalbowanyh. Woda swjateje kschecenizy je snamjo teho zalbowanja. (Mat. 28, 18—20. Sap. skutki 1, 5.)

Duz so

k schczeni za,

wot njeho wustajena, wot ipoczatka kaz Boza wjeczet w woadach (pschir. Sap. skutki 2, 18 wosebje tež Rom. 6) swjeczi. Taj sakramentaj po tajkim nejstaj samej zhrwinstej waschni, ale wot teho Knjesa jalozenej jako wosebitalaj sawdawfaj, so won nectle wuczischczenje dusche a swjateho Ducha dawa. Wonaj nejstaj same pobožne wopomnjecze, ale pschitomny Schrystuš w tutymaj sakramentomaj to dawa, schtoz je klubil. Mat. 28, 18—20. 1 Kor. 11, 23—25. Tak pschiudze psches ewangelij (Bože slowo) a sakramentaj wot njeho woadacze a i dobom mozne wabjenje dzakownoscze. Gordosc z a hebicznosc z, najmoznischej hrachaj, stej i tym na korjenju trjehenaj a nadawf žiwjenja ja kschesczijana je, so bywa psches woadacze hrachow, kotrej jcho troschtuje, a psches dzakownosc z, kotraj jcho czeri, tak smysleny, kaz Jesuš Schrystuš tež beshche. Gusto klyschane prajenje, so žiwjenje a nabožina niczo hromadze czinicz nimatej, tu wobsamkowaze sakudjenje namaka. Žana woprawdžita nabožina nejje, khiba w parschonje Jesuškowej. Wschitke druhe nabožiny ku same žedjenje a pytanje a pschihotowanje k towarstwu czlowjeka i Bohom. W Jesušu to towarstwo mamy. A niczo na swecze nejje, schtoz by i tajkej mozu na žiwjenje skutkowalo, hacz parschona Jesuškowa. Haj, w nim a w dzakownosczi napscheczivo njemu je jenicžke hodne žiwjenje, pschetoz wschitko druhe je jenož honjenje sa tajkim žiwjenjom. Schtoz n. psch. Bebel jako prawidlo do žiwjenja sa swój wumysleny pschichodny stat wudawa, nejje niczo, khiba sama hebicznosc z: Czlowiske towarstwo dyrbi so tak napravicz, so kóždy teho dla prawje czini, dokelz ma ham pódla najwjetšchi wuzitk t. r. i druhimi slowami: dokelz je hebicznosc z sama wabjaza moz na swecze, je jenož jedny wupucz: wczy so tak napravja, so kóždy se hebicznosc zju to czini, schtoz dyrbi.“ To je pak napscheczivne nascheho sdbneho smyslenja, pschetoz wone wot teho wotwisuje, i kajleho smyslenja czlowjek schto czini.

Nadzijomnje ma Bebel ham kuf lepšeho smyslenja, hacz to je, kotrej i jcho wuczbow reči. Ale wuczboje sozialdemokratije dyrbi so kručze porokowacz: wona pschewidzi hlownu schtodu wschitkich naschich nectischich wobitejnosc zow a pschewidzi, so wona hamo pschi powyschitkownym towaršchnym a politiskim nowosarjadowanju tu schtodu je sweta won njepschinjese, — mjenujzy hebicznu czlowisku wutrobu, i jenym slowom: „hrach“.

(Wotraczowanje.)

Hamjenitny wobras w mesce Lübecku.

(Schonczenje.)

Pschekupz padnje psched radnymi knjesami na swojej kolenje a praji nect jako roskaty a pokutny hrachnik tele slowa:

„Wy radni knjeza, klyschcze wuschcze czechcho skostnika! A potom czischcze nje do jastwa a prajcze wuschud, kotremuz chzu so swólniwje a pokornje podeschicuz!“ Nect powjeda won jim wscho, schtoz be so stalo. Won powjeda jim wo swojej nush a wo swójim sadwelowanju. Won wuschawa so swojeje njewercy, so nejje temu Knjesej so dowercil a na jcho pomoz czakal. Won wopiša jim spytowanje, kiz be na njeho pschischlo, bedjenje, kotrej be pschebedzil, ale tež klubiti pad a swój žalostny njestutt. Won wuschawa so jim swojeje tyschnoscze a njemera, kiz stej jcho tak dolho czwilowalej, ale tež huadu, i kotrejz je kmilny Boh jcho skonczi domapytal a jcho duschu wot skazenja wumohl. Won powjeda, so je won franjenu jummu drje tischczi ras sašo saplaczil, so je pak bebi pschi tym po bójšich a czlowiskich sakonjach czechku schtrafu saklužil. Won skonczi prajiwšchi: Ža nejžadam niczo dale, khiba kruty a prawy wuschud, kotryz hym bebi saklužil. Woložu swólniwje swoju hlowu pod katowowu bekeru, so bych swoju duschu wumohl a horkach kmilnoc z a huadu namakal!“

Radni knjeza bechu i wuschczom a powjedanjom widžaneho pschekupza klubiti hnuczi. Wobštarny meschczanosta pschikasa i krutym klubom radnemu klužobnikej, skostnika do jastwa czischicuz. Žadny se shromadžennyh knjesow so nejšhróbli tutej pschikasni so napscheczivicz, a wobihi czlowjek so hnydom do jastwa wotwjedze. Sduz be meschczanosta hschcze radnych knjesow na jedny i bližichich dujow na shromadžisnu pscheproskyl, so bych wo pschekupzu kudžili, woni so wróczichu kóždy do swojeho doma. Kaz klyšf džesche powjecz wo tym, schtoz be so na radnej khezti stalo, psches mesto Lübeck a ja krotki czaš wschitzy jenož wo tym powjedachu. Lud be swólniwny, skostnikej huadu wopokasacz. Spominachu na bohate šarumanje, i kotrymz be won swoje paduchitwo sašo wurumal; spominachu tež na jcho sprawne a roskate wuschcze, na jcho wutrobnu pokutu. Ludowe czrjodny so shromadžichu psched meschczanostnym domom a wochachu wo huadu ja jateho pschekupza. Žene pokestwo po druhim pschiudze k meschczanoscze a k druhim radnym knjesam a proschese wo huadu ja skostnika. Won je so nakasal a czerpil. Boh je jemu psches ert swojeho klužobnika wodal. Ludzo nejšmedža kručischchi bycz, dužli Boh ton Knjes, na kotrymz je so won pschehrščil. To bechu slowa, kiz wot erta k ercze džechu, to be jenohkóžny wuschud, kiz so w zylm Lübecku wupraji.

Džen be pschischol, na kotrymz dyrbjesche meschczanska rada kudžicz. Wschitke durje a khody, kiz k radnej khezti wjedzechu, bechu i ludowym czrjodami wobžadžene. Schonczi pschiudzechu radni knjeza. Wuschud so praji a meschczanosta czitajche jón shromadžennemu ludu. To be: knjercz psches katowu ruku. Czescjedostjony muž tšchepotajche, jako jón prijódt czitajche a pschitajti k temu: „To je wuschud, kajkiz dyrbjesche so po sakonju a po prawje prajicz; ale —“

„Snada, hnada!“ wochachu kudnizy, „hnada, hnada!“ wochasche wonkach shromadženny lud.

„Snada, hnada! tak praji tež moja wutroba“, praji meschczanosta dale. „Snada pokutnemu skostnikej, ale sakon dyrbi prawo dostacz. Won dyrbi pódla Božeho kaschcza, kotryz je won wurubil, swój wobras do kamjenja wurubacz dacz, tak won franjene pjenjesh sašo do kaschcza wróczu liczi. To budz jednanje a tež weczne warnowanje psched podobnymi slými požadanjemi.“

Pschekupza i jastwa pschijwedzechu a wuschud jemu pschipowjedichu. Ton klyschawšchi swojej ruzy stymywschi so czicho modlesche. Potom so dzakowasche radze ja wopokasaju huadu a wopuschczi radnu khezti. Wschitajo pschewodžesche jcho lud na puczju k jcho domej, hdžez so nectle sašo mcr wróczti. Won da bórny kmanemu ršbarjej pschicuz a pschikasa jemu, wobras pschihotowacz, kaz jón radžny wuschud žadajche. Wjazore mežazy so minuzi

prjedy hacz bč wobras dofontany. Jeho zobuměščeženjo pak pšchekupza jažo ja radneho knjesa wuřwolichu. Měščežanořta žam pšchindže do jeho doma, so by to jemu řobudžělil a jeho wo pšchijecze prořyl. Ale podarmo. Kručze wotmolwi pšchekupz: Namihdy, tajteje czeřeze nejřhym wjazy hódny. Kóždy wuřud, kotryž bych dyrbał jako radny knjes prajicž, by pšchecziwo mi řamemu řiwědečič. Wón wólbu njepřchijwa. Hdyž pak wobras pódla Božeho kařchcža řtajichu, řtejesche wón pódla hórko placžo a napominařche řhromadženy lud: Njeřapomnicze ženje, wřchědnje řo modlicž: „Njewjedž nař do řpytowanja, ale wumóž nař wot teho řleho!“

Njewěm, hacz řamjentny wobras hiřchcze dženřa w zyrkwi řw. Marje w Lübecku řteji. Pšchekupzowe mjeno je řapomnite. Jeho cželo je řo hižo dawno do přochu pšchewobrocziło. Ale jeho řtawinny hiřchcze pšchezo nař dopominja na řhutne řłowo řwjateho piřma: „Schtóž řebi myřli, řo řteji, tón njech řo hlada, řo njepadnje“ (1 Kor. 10, 12). Wone tež napominaja na řbóžnikowe warnowanje: „Wachujcze a modlcze řo, tak řo wy do řpytowanja njepadnjecze!“ Wone nař napominaja, wřchědnje řo modlicž: „Njewjedž nař do řpytowanja!“

Debora.

Druhdy chze řo nam řdacž, kaž by nařch lud w nařchim cžafu wjele podomnořcze měl i řraelřkim ludom w Deborynym cžafu. Wulke cžafy bčchu byle, wulke dobycza dobyte, potom bčřche cžaf mčra pšchichoł a řraeł bčřche w tych cžafach do řenjořcze a mjehkořcze řapadnył. Bóh chzyl nařch lud řathowacž pšched tajřimi wobřtejnořczeni, kotrež w řraełu knježachu: Njepřcheczeljo řo do kraja dobychu, puče bčchu řtrařchne, i wřkowanjom a řjemjeřřniřtwom hubjenje řtejesche.

Mužřki rod bčřche w řwowej řiwkořczi knježerřtwu i ruki řhubil — a řona i mjenom Debora bčřche jo na řo cžahnyla. Na horje Ephraim bjeř Namu a Bethelom bčřche i móžnej řecžu ludej pokutu přědowala. Pokuta je najpřěniřcha ludej nuřna, hdyž chze řmutřkownych a řwonřkownych njepřcheczelow pšchewinycž. Pokuta bčřche tehdom řraełej nuřna, pokuta je dženřa nařchemu ludej nuřna. So řebi wyřchřchi a nižiřchi njehatej řwowe hřěchi pšched woczi dzeržecž dacž, to řłabořcž luda.

Řo pokutnym přědowanju Debora na řwinjenje Bože Baraka řawoła a jemu w Božim mjenje pšchifařa lud řhromadžicž na wóžnu pšchecziwo kralej řabinej, najmóžniřchemu njepřcheczelej luda Božeho. řłaj, duž řtejesche wobřonjeny wóřwoda pódla njebojařliweje ryczerki na horje Tabor! Ale hdyže bčchu řmužitocž a řahorjenořcž a nadžiřa? Tón muž ř žonje praji: „Jeli řo řo mnu poczehnješ, dha chzu ja cžahnyč; jeli řo pak ty řo mnu njepoczehnješ, dha tež ja njepocžahnu.“ Mužřke wutrobny řo na boja, ale řłaba řonjaza wutroba bywa řylna w moży Božej, řo móže prajicž: „řa chzu i tobu cžahnyč, ale dofelž řlubjenju Božemu njewěriřch, njebudže řiřera, krala řabinowy hetman, pšches tvojju ruku, ale pšches ruku jeneje řony padnyč.“ ř tak řo řta.

řažo řtejeschtaj Debora a Barak řhromadže na horje Tabor. Na Taborje džeřacž tyřaz řraełřkich — w dole řto tyřaz njepřcheczelow; a tola pšchiwola Debora řebi dobycza wěřta Barakej: „řtan, pšchetož to je tón džeř, w kotrymž tón řknjes je tebi řiřeru do twojeje ruki podal; a tón řknjes řam pšched tobu pódže a budže njepřcheczelow řbicž.“ řjes bojocze řo Barakowe wóřřto řebi dobycza wěřte na njepřcheczelow wali a krařne dobycze doby. řiřera pak czeřny a bu w hčcze řeberowej wot jeho řony řarle řkónzowany.

Schtó bčřche to dobycze dobył? řako delřach w dole mužojo wojowachu, bčřche horka na horje Tabor Debora řwowej ruży modlo pořbčhnyła a dobycze wot njeho dobyła. řona wjedžeřche: prawe pšchihotowanje ř wojowanju řěřa pokuta, prawa móž ř dobycžu řěřa modlitwa. řak budže i nařchim ludom? Bóh wobradž nam mužři — řylnych w wojowanju — w wojowanju najpřjedy pšchecziwo hřěcham nutřkach w řich wutrobach a wonřach pšchecziwo hřěcham nařcheho luda! Bóh wobradž nam řony, kotrež móža řo modlicž a kotrež řwowe džeři nawucza prawe řo modlicž.

Dwělowanje pšches pšchirunanje řahuate.

Duchowny Daniel Krummacher (+ 1837) řhoru w Elberfeldže wopyta, kotraž bčřche wot wřchelakich dwělowanjow do njemčra řtajena a kotraž bčřche w řwowej duřchi wřřcha řtyřřniwa a w wulkej

řtarořczi, hacz tež je pola Boha w hnadže. řacž ruņje ju řrummacher trořchtujo na řlubjenje řknjesowe pokaja, tola řane trořchtowaze řłowo w jeje wutrobje měřna namafacž njehařche. Duž wón řtaže, ř wofnu řtupi a do řahrody pohlada, kotraž je řnčhom wodžeta ležeřche; řekři řteřachu nahe a přořne halořy řadowych řchtomow řo w wěřřku řchahčechu. Duchowny řhwilu mjelczeřche, potom pak praji: „řl, řchto macze wy do hubjenych řchtomow w řahrodže?“

„Čžeho dla?“ řo řhora prařcheřche.

„řł“, řrummacher džeřche, „wone řu tajře nahe a hubjene, wone halořy řaž řhořchcza do powětra tyřaja, řane řopjeřchto na nich, řane jabłuto ani řłowka! Čžeho dla je njedacze porubacž?“

„Ale, knjes duchowny, tak móžecze tak řecžecž, wřchř je řyma! řdyž nalčcžo pšchindže, řažo won bija a hřle nařymu płody njepřeja. ře řchtomny tola hubjene njepřu!“

Krummacher řhutnje na řonu pohlada a praji: „ře řchtomami wěřcze řebi rady, luba řona, ale řama je řobu niž. řež w wařchej wutrobje tu řhwilu ani řopjentka ani płoda njeye; tam je řyma. Ale njewěričcze wy, řo řwěřny Bóh, kotryž na řymu wonřach nalčcžu pšchicž dawa, móže tež w wařchej wutrobje nalčcžo a nowe řiwjenje řtworicž? řimacze ř Bohu řaneho dowěřjenja wjazy? ře wón hdy řwójim džeřčom, kotrež řo ř njemu wo pomoz wołachu, w řymřkej nuřy řawutlicž dal?“

řona řahanibjena mjelczeřche; potom wona praji:

„řy macze prawe, luby knjes duchowny, wy macze prawe! řa bčch małoměřna, ja chzu cžafacž, řtrořchtuje cžafacž, mčř řažo do mne pšchindže!“

ř cžemnořcž řo řhubi! řaj cžafaj, cžafaj we wěře!

řóřlo řohnowanja, řłote pravidlo řa nařche domy.

ře řtarymi řchwabřkimi wrotami w řreiburgu jedny wječor dwaj řjenje řrořczenej mužaj i měřta won na řarthuřku drohu řtupataj. Dolho řtaj nimo mnohich řabrikřkich řwarjenjom mjelcžo řhromadže řchtoj, doniž ř nčhduřchemu řłošchtrej njepřchindžeřchtaj. Duž jedny pšched řtarymi murřemi řtejo wořta a řo řwowejho towařřcha woprařcha: „Wěřcze wy řnawo, cžeho dla je tón řłošchtr rořpadnjeny?“ Woprařchany řa teř abo drugej pšchicžimu pyta, doniž tamny řam njepřaji: „řa chzu wam prajicž: ř řłošchtrach řo jenož hiřchcze modlachu a wjazy njedžčlachu; teho dla řu rořpadnyle. řutym řabrikam řo řepje njepóndže, pšchetož w nich drje dželaja, ale w nich řo njemodla.“ Muž, kotryž tak kručze a tola prawe řudžeřche, mějeřche ř temu dobre prawe, pšchetož wón bčřche řabrikanta řorla Mlez, řiž řo hižo řěta dolho přozowarřche, řóřlo wřcheje nuřy řatyřacž, měřto teho řóřlo řohnowanja řwójemu domej, kaž řwójim řabrikam i nowa wotewričž, řo prawe řchjeřcžijanřtwu pšchipowjedarřche: „řpěwaj a dželaj!“ řaj, w tym řłowje: „řpěwaj a dželaj!“ řpóřna wón potajniřtwu wřchřřkich wuřpěchom, řalož ř wřcheho wužitneho džěła a přoży. řchto ty i teho nawuřnjješ? „řpěwaj a dželaj, dželaj a řpěwaj!“ řa mudrořcž njeye wot wčzerawřcheho a dženřniřcheho a traje hacž na jutije a řa jutřřchim. „řpěwaj!“ najpřjedy řěřa. řdžež řo džělo řapocžnje, dale wjedže a řkónczi, tam pomha Bóh dželacž a dawa, wo czož řo prořy — řwowe řohnowanje, kaž nēmřte pšchipłowo praji:

„řapocži řwój řkut i modlenjom

řotom je hižo na poł hotowy.“

řjeřele do přěřka dže, pšchetož modłaza ruřa je tež dželawa ruřa. řotom to „dželaj“ wobcžeřnořcž njeye, ale radořcž. řak řa řłowo wukładuju: „řomhaj řam řebi, potom tebi Bóh pomha!“ ř to druge: „řjemjeřřniřtwu ma řłote dno“, mi njepřaji, řo řłoto pšchijneje, pšchetož Bože řohnowanje řo ani řarunacž ani wumřowacž njeda pšches ruřow dželawořcž a cžoła pót, kaž přědar řalomo 9, 11 praji, ale wone chze wuprořchene byč. řak je prawa pobožnořcž wutrobny řłote dno, na kotrymž dyrbi řjemjeřřniřtwu wotpocžowacž, potom muža a tež řyly dom řivi. řrořchjenje řamo tež njewucžini, prořchjenje bjeř džěła je prořcherřtwu, ale dželanje bjeř prořchjenja řo do řyła njewucžini, potom pobrachuje řohnowanje Bože. řžělo bjeř modlitwy je řamo řchřłowinřtwu. řeho dla woboje řhromadže a niřdy dželene; to je najłepřche a prawe. řařřchi wóřzojo derje i nařhonjenja wjedžachu, cžeho dla řebi raňřche a wječorne paczerje tak wyřřowo wařachu. řpytaj řunřbóž. řy budžeřch řo tež nařhonicž.

Wuhlad f hornj.

Muž a žona stupajstaj pomalu po horje dele. „Pšchepuzowa wudowa“, sapocza muž, „kotraž běšče tam hortach na wěži, je mje dženka najbóle šajmala bje wšchitkimi, kotřiž běchu i namaj dženka hortach na horje. Ty wěšch, fak šo jena i jejnych snatych džiwasche, šo běšče wona tajta hubjena. Duž šo jej wutroba wotewri a wona wo šrudobje powjedafche, pšches kotruž běšče pšcheshla. Wona wot wyšofeje hory do hlubiny horja dele hladafche, kotrež běšče pšchetrala. Druhdy běšče jej bylo, fak by dyrbjala w štyfnošči šwojeje wutroby won bžecž a pšches hašy šhwatač a pšchede wšchitkimi ludžimi wótije žalofčič a f Bohu wolacž. Někotry džen njeběšče je štyfniwego wolanja šwojeje wutroby f Bohu won pšchishla. Wona praji: To dyrbi tež taf byčž, fak wjele dyrbi nam Bóh placžičž; my šmy pšchegara woliw-nyli a prawje njewěmy, šchto to je, w modlitwje i Bohom wob-šhadžecž.“ Wona běšče wšcha šlemjena wot čježlich pruhowanjow. Wona štyfnošč hiščeže we wutrobje čzujefche. A hdy by ta žona hiščeže na wyschu horu ichla hacž wysche mróčakow, by zyła štyfnošč tola tež taf wyšoko i njej šobu ichla. Čzłowjeť dyrbi šo wysche semje pošbčhnyčž, šo by štyfnošče wotbył. W wěrje dyrbišch šo f Bohu pošbčhnyčž. Wón nam štyfnošč polóži; ale wón ju i dobom zyłu wot naš njewošmje. Šedyn džěl nam šašo šobu dele da; ale wón šwoje žohnowanje na njón položi. Našcha štyfnošč šo potom wšcha hinafcha ida. Wona je něšchto njebjefte na šo wšala, wona je pola Boha pobyla.

My nimamy teje šhwabny, kotruž na Bohu mječ dyrbjeli.

Šsriedža na poli štejeschtej konjej ša rěblowany wós šapich- njenej, a pohoncž po poli tam a jow behafche. „Šchto tež ma?“ šo jedyn teju dweju pucžowarjow prašchefche, kotraž po dróšy nimo džěšchtaj.

„Wón je něšchto i woša šhubil“, druhi wotmolwi. „Šso ida, šo je šo pšchi jědženju pšches polo něfajši hšcž abo klin won dal; jedyn rěbl šady dele wišy.“

„Nětko na poli pyta“, tamny powjedafche, „a wot jeneho kónza na druhi šhwata, hžezž je se šwojim wošom jěl. Wós šmėrom šteji a pohoncž nihžze njenamafa, šchtož pyta.“

„Mi šo tež druhdy taf dže“, druhi šnapšchecžiw. Moje šašdžene žiwjenje pšched mojim duchom fak dalofe polo leži. Duž běham wot jeneho blaka na druhi, hžezž je šwojim wošom pobych a nihžze ničzo njenamafam, mjenujzy nihžze něšchto tajke, šchtož by šo mi lubilo. Duž mi je, fak bychu mojemu šašdženemu žiwjenju wšchudžom wóčžka narofšle a fak by na mje i wulkimi wóčžemi hladało. Mi by lubšcho bylo, hdyž to wšchitko widžecž njetrjebał. Moje žiwjenje je mi potom něšchto, i čžimž bych šo najradšcho ššhowal a nišomu šo njepofašal. Mi je potom, fak by mi Bóh moje žiwjenje wróčzo dal jako něšchto, i čžimž ničzo šapocžecž njeje a šchtož ničzo hódne njeje. Potom šo mi šesdanje, šo mam hiščeže pšchewjele čžesče a hiščeže pšchewyšoko bjes mo- jimi šobučšłowjekami šteju. Potom w šwojim žiwjenju ani dnja njenamafam, na kotrymž wumožnifa njetrjebał. Potom je wšchitko šame šadwėlowanje a nihžze blecžka, hžezž mohł wofštacž, a čžaf a wěčžnošč štej wěčžne honjenje a štyštanje, hdyž žane Šolgatha a jehno Bože njebyłej. Duž nawušnu i dalofa šačžuwacž, šchto dyrbi to do lubofče byčž, Šesufšowa lubofčž, kotraž šo na tajkim žiwjenju šmili a jo w hnadže na šo wošmje a dale ničzo njecha, hacž hřěšnikow wumóž a šbóžnych čžinicž. Šaj, taf pšchecželniwje fak našch Šnjes a šbóžnik šo hewal niščo ša naš njestara.“

Našch kšód je w njebjefach.

Šyrkwiny wótž Augustiu wo šwojej macžeri powjeda, šo je wona po wužiwanju šwjateho wotšafanja hušto taf wot šwjateje radošče a žadosče po njebjefach napjeljena byla, šo je šawolala: „O wy wěrjazy šchecžijenje, dajče nam horje čžahnyčž f njebjefam!“

„Ša šym tajta šbóžna, šo šym teho Boha namafala, fiž je moje winy šaplacžil.“ Taf je juntróčž wo wodacze hřechow žadazy muž šylšy radošče placžo rěčal, jako běšče přeni tróčž i předa- rjoweho erta ewangelion ššyšchal a wěrjefche, šo Šesufš Šhryštuš je to Bože jehno, kotrež šwėta hřěchi nješefche. O fak wjele šbóžnišchi budžemy w našchim Šesufšu, fak hušto f Božemu blidu

džemy, hdyž wěriny, šo Šhryštušowe čžėlo a frej nam f šawdawfej štej datej ša to, šo wšchitke našche hřěchi šu wodate a wšchitka wina do hlubofeho morja šmilnošče je podnufjene! Fak wjele bóle dyrbjala ta šbóžnošč našcha šylnošč byčž pšchecžiw wšchitkej mozy čžerta, šwėta a našcheho čžėla, našcha šylnošč w wšchitkich mušach našcheho žiwjenja, našch troscht w wumrjecžu, šo my, fak wěšče pšchekrašnjene čžėlo Šesufšowe w šebi nošymy, taf wěšče tež pšchekrašnjene našchich čžėlow džėlomni budžemy pšches njeho, hdyž wón našche žiwjenje šo šjewicž budže w krašnojči.

Něšchto f rošpominanju.

Njedaj šo šatrašchicž!

Šekruta, fiž běšče wot doma šwucženy šo modlicž, šo pšchi ložu w šafarmach poklafny, šo by šwoje wjecžorne pacžerje wu- špėwal, přjedy hacž šo f mėrej lešny. Šėdy to jeho towaršchojo widžachu, duž hnydom žalofšna hara našta. Šako wón na kolonach ležefche, čži druhy čžapki a čžakowy do njeho mjetachu; woni šo šmėjachu; jedyn šo na jeho ložo čžifny jemu do wucha wolajo. Šle šekruta kuty wošta a šo molicž njeda, doniž šwoju modlitwu došpėwal njeběšče. Ša druhy wjecžor druhy hižo šakachu a hladachu, hacž budže šo šašo poklafnyčž. Šaj wón to šašo čžinjefche a woni jeho šašo honjachu a wušmėšchowachu a hara běšče wjetšcha hacž wjecžor přjedy. Šojak šwoju modlitwu špėwafche, fak by wot teho wšcheho ničzo njepytul. Ššecži wjecžor hara hižo wjazy taf wulka njeběšče. Šchtwórtý a pjaty wjecžor bu pšchezo mjėnšcha a šchesty jedyn i towaršchow praji, jako wón klecžefche: „Šón w wóhny wutraje, to je prawy!“ Wot teho wofomifnjena jeho wšchitzy čžesčžachu.

Šunje fak je mały dejmant taf je drohi kamjen, šaž wulki, abo dejččžikowa šrepka taf derje woda, fak dalofe morjo, abo mała šchkrėčžka taf wěšče prawy wofen, fak šašne plómjo, abo šłaby a šhory taf derje čžłowjeť, fak štrowy, taf je a wofštanje tež mała a šłaba wėra prawa a šbóžnyčžinjaz a wėra. Šėpšcha je w ponižwošči pošnata šłaba, hacž wopacžnje wumyšlena wulka wėra.

Šoddaj šo Bohu w tutym wofomifnjenu, pšchichodny twój njeje.

Njewodaj šebi ničzo, potom budže tebi Bóh wšchitko wodacž.

Šulki rošdžěl je, hacž mašch hřěch, abo hacž hřěch tebye ma.

Daj Bohu čžinicž, wón jo wjele šėpje čžini hacž ty.

Šdyž ty hřěch njemorifch, wón tebye mori.

Mała hšcžka hody wjecžor prošchefche: „Šuby šbóžniko, wobradž mi tola kóždy džen tajki vjany hodowny šwjedžen!“ Šch, šo bychmy teho Šnješa prošyli, šo by našchu wutrobu wšchėdnje i hodownej radošču a i hodownym mėrom napjelul.

Šso šjebacž dacž nješbože njeje, ale nješbože je šam jebacž.

Šo šwojich pšchifšlufšchnoščach prawje wyšoko, wo šwojich škutkach čžim nižo myšlicž, to je pšcha hódneho čžłowjeka.

Čžeho dla njehidžifch na tutym šwėcže, šchtož budžefch w tamnym hidžicž? —

„Šomhaj Bóh“ je wot nětka niz jenož pola šnjesow duchownych, ale tež we wšchėch pšch- dawarňjach „Ššerb. Šlowin“ na wšach a w Šudyščinje doštacž. Ša šchtwórcž lėta placžiči wón 40 up., jenotliwe čžifšla šo po 4 up. pšchewawaju.

Womhaj Bóh!

Cizklo 27.
7. julija.

Četnik 5.
1895.

Serbske njedzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Šmolerjez knižničisczetni w Budyschinje a so tam dostacž sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 np.

4. njedzeli po śwj. Trojizy.

Mark. 10, 21: „Jene je tebi hišće trjeba.“

Takle je našch Knjes tamnemu młodzenzej wotmolwił, kiž bě psched nim kleczo so pschischoł jeho wopraschecž, šcho mēł činič, so by wěcnu sbóžnosč darjenu dostał. — Kóždy čłowjek čerpi na swoju wěstu khorowatosč. Pětrowe khorjenje bě to, so wjele do so dzeržesche a so na swoju móž a bylnosč spušćesche. Nikodemuš na to khorjesche, so so śwětnych ludži bojesche, duž w čzmołej nozy k Jesušeji pschińdže. Judašchowe khorjenje bě jeho čzesćelakomnistwo a jeho nahramnistwo; a někotryžkuliž hewak pobožny čłowjek w tamnym čzasu khorjesche na to, so žaneje praweje lubosče pschecžimo z usym ludžom nje-mějesche.

Kóždy čłowjek ma swoju wěstu khorosč. Nětkle pať so wo to prascha, hacž byli my dosč pokorni a swólniwi, so chzyli šebi kóždy dacž wot Jesuša i tuteje khorosče wupomhacž. My wschať hjes šobu wjele tajkich wohladamy kiž wo Jesuša rodža, kiž pať jemu pschi wschēm bliže a bliže njeschińdu, duž tež žanu prawu wěstosč nimaja, so wot njeho šwoje wěcne žiwjenje wudarjene dostanu. Šcho je na tym wina? Husťo móžesč tajkemu jenemu prajicž: „Jenicke jene je tebi hišće trjeba!“

Šowle masch nětoho, kiž je so do něčeho šleho nawucžil, kotrež pať wón pušćicž njeschze. — Temu praj, so dyrbi so jeno se šwojej modlitwu k Jesušeji wobrocžicž a šapocžecž šwój hrěch hidžicž. Praj jemu: Twój šbóžnik pónđe čzi hižo pomhacž. Šnějesch pať jeho pschi

šebi, tehdy budžesč so móž škerje a šepje wscheho twojeho hrěcha wotrjež a wostajicž; po tym pať budžesč wohladacž, so čzi twój Knjes šwój njebjeski mēr do wutroby pšćesche, tajki mēr a rjany pokoj, kajkiž dotal hišće ani njesnajesč.

Něchtó druhi praji: „Ja wschať chzyl rady sa mojim Knjesom šlědžicž, ale wschitzy našchi domjazny maja wo tym hinasche myšle; wot nich tola wotšupicž njemóžu, duž chzu radšcho čzakacž, doniž mój muž abo nan abo drusy našchi na šepšche myšle dopšchińdu.“ Pschecželo, ja šam wēm, so je něšto čzežke, wot tajkich rošecž, i kotrymiž šy wo jennym domje živy, a so něchtónžkuliž šebi šohzy nje-swěri wot nich rošecž. Ale tak wjele je tež wěste: „Šdyž šy šebi teho wěsty, so dyrbi šebi čłowjek najwjazny prózy wo swoju dušchu činič, so mēł ju wschu šbóžnu, — hdyž šebi šwojeho šbóžnika wysche wscheho čzesćišch a wazišch, wysche dylji šwojeho nana abo macžer, mandželskeho abo mandželsku, pošom budžesč hižo jowle móž bórny sa tym dopšchińcž, so kóždy čłowjek wschēm šwojim domjaznym i tym najšepšchu šlužbu wopokaže, hdyž so wschón šwojemu šbóžnikaj poda, a so tón čłowjek wschēcž šwojich najbóle lubuje, kiž šwojeho šbóžnika wysche wscheho lubuje.

Abó ty mi prajišch: Ja wschať chzyl rady sa Jesušom šlědžicž, ale nětkle mam tu hišće šwoje mlode lěta, te pať chze tola kóždy rady šebi k wjěkelu wuzicž. — Wlasny čłowjecze ty! Myšlišch šebi šnadno, so twój šbóžnik nikomu žane wjěkele njesopsche? Abó myšlišch šebi, so bylo tajke wjěkele sa tebe wrawe wjěkele, hdyž dyrbi so wón šrudny i štribjetom wot tebe wrócžicž? Tajkele twoje wjěkele pocžehuje šwoje wěste šyly sa šobu

a po nim smějesech na wutrobje swoje kałate bolenje. Tole febi jeno swěru pschi febi wopomá!

Abó ty mi prajisich: „Ja wěm, so dale tajki wostacž nješmēm kajtiž sym dotal był, a so tajki k Bohu do jeho wěcznosće sańcž njemóžu, kajtiž tu nětke sym. Ale tule khwilu chzu hladacž, kať móht febi do přédka něšto sa- klužicž, pómnišchu khwilu pať chzu so bóle po Božy sadžeržecž.“ Duby, shtóž swoju pokutu pschezo psched so storka, tajki nihdy ženje do přédka njepómžje. Wěšch ty, kajki džen smějesech na jutšichim? A njewěšch, so cžlowjek jutšichi džen rady sabudže, shtóž je dženšnišchi džen komu polubit? Něchtó wulki w Božim kralestwje — jemu rěčachu Augustin — praji, so je, jako bě s wulkim hłobom sawołať: „Božo, wój mje se wscheje mojeje hrěschneje cžmy wumóž!“ we febi nutška tu samu khwilu klyšchal sawołať: „Ale runje nětke hišcže niz! Jeno tule khwilu hišcže niz!“ Dofelž pať mějeseche horze požadanje po swojim wumóženju, sawołať s nowa do so: Pische cžo haťle jutše a sažo jutše? Pische cžo niz dženša? Pische cžo niz runje tule khwilu, so mělo moje hanibne žiwjenje swój wěšty dofanjanj kónž.

Takle febi kóždy pschi febi tež myšl. Sdyž pať twój sbóžnik te kłóncžne prubi swojeje lubošče na tebje dele sezele, tehdy wotewr sa uje wschu twoju wutrobu, so móhťe so cži wone do wutroby sapschedrěcž a cži ju wschitku roškwětlíč.

Pytaj febi Jesuša, ničžo druhe njepomha. Samjeń.

Wěrnosć biblije, sakitana pschecžiwio ieje njepšchecželan.

(Pofracžowanje.)

Grěch.

Kať njerosomni su w tym našchi pschecžiwizy, je s teho pójacž, so su khrobli došcž prajicž: „Grěch njeje ničžo druhe hačž franjenje zyrkwinskeho porjada.“ A ta myšl wo hrěchu pjecža w lišče na Romšich steji. Ja wschať tež pschecžiwitej wěru, so ma dobrj wotpohlad, ale hdyž muž, kotryž je list na Romšich cžitať, tajke něšto praji — dyrbi na jeho dobrej woli dwělowacž. „Dofelž Sawoť zyrkwinske waschnja prawje wobkedžbowal njeje — teho dla kať praji, so Boha boji. A Khrystuškowa krej je jemu wujednanje cžicže swontowneho waschnja. Słubšche ja-pschijecže winy so w tamnym cžasju ani rošymilo njeby.“ Tak tón njewěražy wučbu wo wujednanju w lišče na Romšich trošym.

My wotmolwimy, so wo franjenju zyrkwinskeho porjada w lišče na Romšich s zyla rěcž njeje a najwážnišche słowa, s kotrymiž Sawoť hrěch wopisuje, tu napišamy 1. st. Njepraw- došcž, kurwarštwio, kchjwda, lakomštwio, słóšcž, sawisčž, nješmilnosčž, hanibne lóschty. Tajke pola póhanow. Dordosčž, samoprawdosčž, paduchštwio, mandželštwiołamanje pola židow jako te hrěchi njenuje, kajkež so sjewja. Grěch sam pať njeleži w swontownym skutku, ale w smyšljenju. Wopacžne smyšljenje wutroby napšchecžiwio Bohu, njedžatownosčž pschecžiwio njemu, kotremuž sym wschitko winojcži, to je hrěch Rom. 1, 21; 3, 9—19. Sdyž steji shtó wo franjenju zyrkwinskeho waschnja?

Teho dla tež njeje swontowneho wujednāškeho přédka sa hrěch, a hdy by so sto ludži sarěšalo, ale šmilnosčž Boža je našche jenicžke wumóženje. Se šmilnosčžu je Bóh hačž do teho cžaba sečerpłiwosčž měł a tu sečerpłiwosčž w starym testamencze psches wopory sjewiť, kotrež wón da jako předyšnamjenja wodacža. Se šmilnosčžu njeje swojeho šyna jenož dať, ale podal do cžerpje- nja a šmjercže (Rom. 3, 24. 25). W lubošči Jesuškowej w jeho šmjertnym bēženju je šmilnosčž Boža na jemi so sjewiła a to je našche jenicžke wumóženje.

Wo swontownym wujednāškim přėdku rěcž njeje, to wschitzy kšchecžijenjo wjedža, kiž s hłubokjeje wutroby spěwaja:

Ja sym psches Khrysta krawwne rany
Tón prawy grunt nětł namakať,
Trošcht drubi njeje namakany,
So bych so we nim sradowať.

Tón grunt mi wěcžuje wostanje,
Sdyž wschitko druhe šahinje.

To je ta wulka wěcžna hnada,
Kiž k wumyšljenju nihdy njeť,
To je ta šmilnosčž a ta rada,
Kiž wolať k temu hrěschnitej.

Ja sym pschi wjele šmjertnych kóžach stať a wěm s erta někotrehožkuli džělacžerja: „Jene móže cžlowjesej prawu móž a trošcht tež w šmjertnych štyšach dacž, to je móž lubošče teho kšchicžowaneho Jesuša.

Sdyž budže najštyšnišcho
Mi wotł wutroby,
Sjew so mi najštrošchtišcho
Dla twojej štyšnosčže.

A ja pscheju, kať mi šamemu, tať tež wschitkim našchim pschecžiwnikam, so chzyl nam w pošlednjeje hodžinje wobras kšchicžo- waneho Jesuša psched wocžomaj stacž a so bychmy w šmilnosčči Božej wodacže a mēr namakali.

Tajta našonjena hnada Boža, kotraž polne dowěrjenje k Bohu skutkuje, je šapocžatł a móž noweho žiwjenja. Rom. 6, a 8.

Sozialdemokratija cžlowjeka polěpschicž njecha, ale na swontowne wobštejnoscže; potom budža po jich myšli cžlowjekojo šami wot febie šěpschi. Bebel praji: „My njetrjebamy druhich cžlowjekow, ale mudrišchich, wobhladnivišchich, hačž jich najwážy dženzja je.“ Šchecžijanstwo je wobštejnoscže wopravdže w muohim polěpschilo a budže psches šylnu luboščž k bližšchemu pschezo dale polěpscho- wacž pomhačž, shtóž dobre njeje. Ale šbože na to waschnje nje- namakamy — a najmjenje psches powrót. Mēr jenož namakamy, hdyž budžemy hinašchi cžlowjekojo, wofwobodženi psches Jesuša wot šleho šwědomnja, wot njeměra winy, wot špschahwa žadosčže a šebicžnosčže, napjelnjeni s duchom Božim, kotryž Khrystuškowe smyšljenje w naš skutkuje. Bjes teho mēra šbože njeje.

Bebel praji: „Pytajcže sa pschicžiwami nješkutkow a wotitroicže je — a nješutki budža wotštronjene.“ Derje! ale šahycž so nje- šmē, so pošlednja pschicžina kóždeho smyšljenja pschezo w wutrobje leži. Shtóž njecha wopacžnu, hrěschnu pschitkhiłnosčž cžlowškeje wutroby, tež sam swojeje wutroby pschipóšnacž, budže pschecžiwio swontownej shtodže podarmo wojowacž. Wěšcže póhan Plato wupraji: „Nješutki maja swoju pschicžinu w nješdžělanosčči a hubjenym wocžehnjenu a napravjenju štata“ — a jemu Bebel pschihlošuje. Nowy po tajkim sozialdemokratiški nahlad njeje — ale to su hižo wjedželi, so to tjoje shtodu pschinješe. Ale wob- žarowacž so tola dyrbi, so sozialdemokratija po 2300 lětach wěž hišcže hłubje njerospomina, hačž tamny póhan. Wo najwážnišchim nastorku k štemu, wo žadosčžiwosčči w cžlowškej wutrobje Bebel kłowěška njepraji.

Šidža šnawo sozialdemokratojo teho dla bibliju tať jara, dofelž tať khtutnje a rajuje wo hrěchu rěcži a dofelž jim jich šwědo- mje praji: „Biblija ma prawo.“ Woni pať nochzedža ničžo wot biblije wjedžecž, kotraž mohla jim jich wotmyšleny wobras pschichoda na dobo porašycž. Mōlu so — abo je tať?

(Pofracžowanje.)

Khrystian Bohušlaw Sprawdužiw Großmann (1783—1857).

Prěnje lěta tuteho lět-šta bě Napoleon pruske wójska a s nimi wschě němške kraje porašyl. Teho wójska pschemochu pschi mēšcže Jena němške regimenty; to pať bě sa zylu němšku wulke nješbože.

Džen 16. oktobra 1806, bórny po tymle poraženju pschihnašch- tej rano po šednich s jennym dohom dwě kompaniji franzoškich pēšchtow do Brěšnyzy, (na němški: Briegnit). Dale wješ leži w Thuringškej blišta měštku Šamburgej.

S khwatom bēchu so bórny cžile wojazy wo wšy do wschěch kulow a domow šahnali a hnydom wučžerichu s nich wschěch tamnišchich wobydlerjow, starych a mlodych, mužškich a žónške, šchēžiwzow a cžěščne džěcžatka, a šehnachu wschěch s jich wšy do polow. Škóždy móže febi sam myšlicž, kajku žalosčž cžile wbošy šahnacži ludžo wustachu, jako jich tamni wojazy s jich domow wotehnachu. Žadny živy cžlowjek pať ani njewjedžese, psche cžo so jim wscho tajkele štanje. Tola bórny bu jim to prajene.

Pšched něšto dnjemi běchu někotři franzoſſy wojazy fhětry pucž ſejady ſwojeho wójſta woſtali a do wěšteje wſy ſaſchli, kotrejž nimale tež tak rěkaſchu, kaž Brěſynzy (ale tola trochu hinaſcho). Tamni wobydlerjo paſ běchu ſo wſchitzy na tyhle Franzoſow ſwalili a ſchtyrjoch ſ nich ſkónzowali. Sa tajkele jich ſkoczintwo dyrbjachu nětkle czile njewinowaczi wboſy Brěſynczenjo czerpicz a jim bu prajene: „Wy ſeže naſchich ſkónzowali. Waſchu wjeſ je wſchěmi jejnymi domſkimi a twarjenjemi dyrbinym wam ja to ſpalič, a bórſy tu wot njeje nicžo njeſmjeće, khiba hohy próch a popjel.“

Dale bě franzoſſi marſchal Davouit ſwojemu wojuſtemu wyſchkej pſchifaſal: „Spopaduježe mi wſchěch doroczenych muſiſkich ſ tuteje wſy a ſeſaſčeleježe potom jeneho ja druhim.“ Tole chyzchu nětkle jeho wojazy wuwječz.

Brěſynza je wjeſ ſ zyrkwju a faru. Tamniſchi faraſ mějeſche paſ runje tehdy ſwojeho mlodeho ſyna ja pomozneho předarja pſchi ſebi. Tón bě tehdy 23 lět ſtary a bě na ſchulach tež franzoſſy rěčecz nawuknyl. W zylkej wſy hewaſ ničtō njebē, kiž budziſche ſo mohł ſ tamnymi Franzoſami dorčecz. Duž ſo tón mlody duchowny hnydom k tamnemu franzoſſkemu wyſchkej poda, jeho ſ jaſnymi ſłowami pſchepoſaſa, ſo bě ſo tamny žaloſtny njeſtutk na nihdy w jich Brěſynzy njeſtał, a ſo ſu tamni ſkónzowani Franzoſojo wěſeže něhdže w drugej wſy ſwoje žiwjenje ſhubili. „Maſchi ludžo ſu, na to móžecze ſo ſpuſcheczecz, wſchitzy bjeſ wim.“

Khěſje pōſla tón wyſchł ſpěchneho pōſla do Naumburka a da ſ nim marſchala Davouita proſyčz, ſo chyzl tymle njewinowatym ludžom tajke czeže wukhoſtanie ſpuſcheczicz. Tón poſol tu bórſy jaſo bu, ale marſchal bě pſchi ſwojim kaſanju ſawoſtał: „Maſchi wojazy dyrbja tule wjeſ na wſchěch jejnymch rōžkach ſeſapalecz, dyrbja paſ ſebi je wſchěch muſiſkich jenož ſedmjoch ſwubracz a tych ſeſaſčelecz. Čzi dyrbja ſo dacž ja wſchěch ſwojich wjeſujanow ſwopromacž.“

Alle ſ nowa ſo tamny fararjowy ſyn na komandantu je ſwojej próſtwu wobroczi, a proſcheſche jeho ſa ſwojich wobohich wjeſnjanow ſ tajkimi rjanymi a wutrobu hnyjatymi ſłowami, ſo bu tamnemu wyſchkej wokoło wutrobny tak mjeho, ſo dyrbjecze ſo ſ khibjetom wot njeho wobroczičz, dofelž jemu ſamemu ſylſy ſ wobeju woczow ſtupachu.

Šhto ſo khwilu na to poda?

Bubnarjo ſabubnowachu; wojazy, kiž běchu dotal w ſwojim kaſanym rjedže ſtali, hnachu někotři do wſy, ſo bychy na wſchěch rōžkach woheſ jałožili, druſy roſehnachu tych wobohich plakatych a žaloſčatych ludži do polow, po tym ſo běchu ſebi ſ nich ſwojich ſedmjoch muſiſkich ja wopor ſwubrali a ſem pſchijwedli. Jim tón wyſchł pſchifaſa: „Boſkaficze ſo nam ſnapſchecza, kōždy na jene ſwoje koleno!“ Woni to ſčiniſchu. Na to tón wyſchł ſawoła ſwojim wojakam: „Tſečze do nich!“ A ſ jonym wuſtom wuſtělchu tamni wojazy. Žadny wot nich paſ bě ſo na tamnych wobohich ſedmjoch klecžatych njeſamerik, ale wſchitzy běchu ſwoje kulki jim wyſche hłowny do wětra ſwutſělili, dofelž bě jim jich wyſchł do předka ſ krutym ſłowom kaſal, do wětra tſelicz.

Duž woſtachu tamni wboſy ſedmjo wſchitzy pſched ſwojej wěštej ſmjerczu wobarnowani, a bórſy klecžachu wſchitzy ſ nowa pod jonym ſchtomom a pſchinjeſechu ſ hnutej wutrobu Bohu Anjeſej ſwōj najhorzſchi džal ja jeho mile wuſdžerjenje a jeho njedocžakanu pomoz ſ najwjeſcheje czełneje nuſy.

Alle ty ſo mie nětkle praſcheſch, kaſ ſu tamnemu mlodemu duchownemu rěkaſi, kiž bě njeſpſcheczelskeho wyſchlowu wutrobu je ſwojim luboſnym ſłowom tak pſcheſmōhl, ſo tamny hinaſ njeſamōh, dnyžli tym wobohim ſedmjom jich žiwjenje ſpuſcheczicz?

Tōnle mlody duchowny knjeſ bě Chryſtian Bohuſław Sprawdu-živ Groſmann. Kaž hižo ſpomnich, bě wón tehdy pſchi ſwojim nanje ja pomozneho předarja; ja něšto lět bu wón faraſ w Grōbigu pola Weiſenfelſa, poſdžiſcho profeſar a duchowny w Schulprofeſze, dale generalſuperintendententa a najwyſchſchi dwōriſki předar w Altenburku a poſdžiſcho hacž do ſwojeje ſmjercze profeſar a ſuperintendententa w Lipſku.

(Potracžowanje.)

Šhubjeny — wumōženy.

10. junija 1862 ſhubi Zendželſta jeneho ſwojich najſławniſchich wojowarjow, kiž bychy ſ pjačzu hromadže wojowali. Wón rěkaſche Surij Kiny. Wón běſche wſchudžom w Londonje jako jedyn ſ najmuſiſchich ſnaty, pſchetož tam ludžo na tak mjenowane boſkowanje woſebje rad hladaja. Tón muž paſ běſche tež jedyn

ſ najhorzniſchich cžlowjekow, kotrychž mohł ſebi myſlicz. Picžt, žadoſčiny a harowar, kajkiž běſche, ſo wón tak daloko pomizowacze, ſo da ſebi ruzy ſna khibjet ſwjaſacž a potom ſ wulkim pſhom wojowacze, doniž pſa je ſubami njeſadaji. — Žedyn džen da ſo do ruba ſawalieč a wobliczo běle ſčinjene, kaž czeło w kaſchczu domoj donječz, ſo by ſwoju wbohu, ſtaru macž naſtrōžil. „Šhto je ſo ſtało?“ ſo wona praſcheſche.

„To je waſch ſyn, kotrehož njeſemy; wón je wuntjel“, jeho pſcheczeljo wotmolwicu, kiž jeho njeſechu.

Maczeri ſo ſylſy ſ woczow walichu. W tym wofomitnjenju jeho bratr jaſtupi a wołaſche: „Ach tón njedocžint, je ſkōnczije morwy! Njeplakaježe maczi; derje je, ſo ſym jeho wotbyli.“

„Njepowjedaj taſ, mōj ſyno“, wona wotmolwi, „wón je moje džeczo a ja ſym ſtajuje ja njeho proſyla.“

Duž Surij Kiny na dobo horje ſkoczi, nōž wuczeže a ſo na ſwojeho bratra wali, ſo by jeho jałōl. Žeho nan, runje jaſtupiwſchi, mějeſche lēdma khwile bjeſ njeju ſkoczičz a nahleho ſyna wotwobaracž. Na to Surij ſakrujo je iſtwy czełny, ſo do koczimy ſydnny, tam ſedžo woſta, doniž zyle pjany njebēſche.

Taſ ſo wjele lět miny. — Žedyn džen nimo Božeho doma džeſche, a jako ſpěwanje ſaſtlyſcha, jemu na dobo myſł pſchindže nutſſaſacž a wohladacž, ſchto tam cžinjachu. Wón dolho ſtopy do Božeho doma pſchichoł njebēſche a ſo ſ tym khwaleſche, ſo ani do Boha ani do cžerta, ani do njebeſ ani do hele njewēri. Wón cžiſche durje woczini, ſo by nutſ pohladał, potom jaſtupi. Předat runje tu ſchucžtu cžitaſche: „Taſ je Bōh tón ſwēt lubowal, ſo wón ſwojeho jeničkeho narodženeho Čyna dał je, ſo bychy wſchitzy, kiž do njeho wērja, ſhubjeni njebyli, ale to wēczne žiwjenje mēli.“

Žako k temu ſłowu wſchitzy pſchindže, praji předat: „Ža chzu wam roſkladowacž, ſchto to rēka wſchitzy, to chze prajicž: Kōždy, bjeſ wuwſacza. Žow je ſnano dženka wjeczor někaſki paduch abo khaſ, abo picžk. Wón móže tu ſamo boſkaſ byčz.“

Šdy by jow tajki byl, bych k njemu prajil: „Duby pſcheczeło, ty ſluſcheſch do tych wſchitkich. Wſchitzy, kiž do njeho wērja, njeudža ſhubjeni, ale ſmēja wēczne žiwjenje.“

W tym wofomitnjenju běſche widžecž, kaž cžlowjek na ſwoje kolena padže a ſawoła: „Knježe wumōž mje! Mje, kiž ſym boſkaſ; Knježe, ſmil ſo nade mnu! Knježe, ja wērju!“ — To běſche Surij Kiny. —

Bórſy ſo kaž wuſwobodženy cžujeſche. Bōh běſche jemu wodał. Wón běſche tajki mēr namakał, kajkiž hacž dotal njeſnaſeſche. Žako kōnz Božeje ſlužby wote miſche džeſche, hnydom k ſwojej maczeri khwataſche. Wón praji: „Maczi, Bōh je dženka wjeczor moju duſchu wumohl.“

To běſche 10. junija 1862. Žeho macž ſtaže a jemu ruſu na ramjo položi: „O mōj ſyno, Bōh je tebe ſkōnczije wobrocził“, a ſylſy jej ſ woczow kapachu.

„Haj, maczi, wón je mi wodał“, wotmolwi wón.

„Ach, kaſ ſym wiſcha ſbožowna! Nētko, mōj ſyno, po-klatimoy ſo.“ A wonaj wuſpěwaſchtaſ horzu džaknu modlitwu.

Na druge ranje Surij Kiny k koczimje džeſche, w kotrejž bychy ſo picžny pſcheczo ſeſchli. Alle wón wonkach ſtejo woſta a jim ſ wofnom nutſ powjedacze, ſchtož běſche ſo jemu wjeczor prjedy ſtało. „Ža jeno wēm“, wón ſkōnczi, „ſo něšto wobſedžu, ſchtož prjedy ženje njemējach a ja ſym wiſchōn ſbožowny. Bōh je mi moje hrēchi wodał.“

Žeho bjeſbōžni towaſchojo ſo jemu ſmējachu. Alle wón pſcheſta ſ picžom a njerodnym žiwjenjom. Wón ſo domoj wrōczi. Taſ běſche Bōh teho cžlowjeka wumohl, kotryž je wot teho cžaſa bjeſ pſcheſtačza na wobroczenju picžkow a ſabludženych dželał.

Šhubjeny ja ſwoje dotalne powołaſnje, dohny ja bōiſke powołaſnje, wumōženy ja wēczne žiwjenje.

Šhto nahrabnoſcz ſamōže.

Kōždemu wjeſnjanej je wulka radoſcz, hdyž ſo na jeho tſeſche bacžonaj jaſhdlitaj. Šhto ſo njewjeſeli, hdyž wonej po dolhim wotſalbyczu jaſo w nalēczu ſo wrōczičej a ſwoje hnēdo jaſo wuporjedžitej. Šhto njeſtlyſchi rad luboſne klepotanje ſ tſeſchi dele kliczecž a koho njeſraduje, hdyž mlode ſwoje pnyſti ſtarym napſchecziwo tſkaja, kotrež ſ zyrobu ſo k hnēdu dele puſcheczeja. Čžlowjekojo paſ tež wjedža, ſ kajkim wužitkom ſu bacžony. Njelečzomne myſche, kofawny, hady wone ſamiceja a k temu ſu k nam cžlowjekam taſ domērlive nimale kaž ſkludne ſkoczo. Bjeſ wjeſnymi drje žadny njeje, kotryž jo njeby rad

widzał a hordy na to był, hdyż baczon runje jeho tšechu žebi ja wobydlenje wufwoli; pobožna ludowa wěra praji: „Hdyž žebi baczon hnešdo twari, tam blyst nuts njedyri.“

W pscheczelnj wjeszy wobydleschtej dolhe lěta dwaj měrnaj baczonaj žwoje hnešdo na bróžni jamožiteho bura. Žimaj běšche tam, kaž šo šdajche, jara derje, pschetož ty móžešche jej hušto w šahrodže, haj žamo na dworje wokolo kłodžič widžecz. Bur běšche hordy na nej a hušto w rošrěčowanju wupraji, fak wješkel je, šo ma baczonowe hnešdo na žwojej tšěšche. Wšchitko, šchtož by baczonaj wobčežič a molič a šescherič mohlo, wón šdalene džeržesche, wón běšche žimaj dobry a chyššche žebi jej šdžeržecz.

Tón muž měješche jeneho žyna, kotryž bu, jako běšche dorostl, pčžolač. Tón w pčžolačskich nowinach čitajšche, šo baczon pčžolki lóji, hdyž na leženjach žedžo mēd hromadža. To pak je, kaž dyrbyja pčžolarjo pschidacz, njedopokasana wēž, na kóždy pad je šchoda, kotryž baczon bjes pčžolkami nacžini, jara mala. Bur běšche wot teho wokomifnjemja kaž pschemēnjemj. Baczon rubježnik bjes jeho pčžolkami, kotrež dyrbjachu jemu mēd nanofhycž, po tajkim škoczjo, kotryž jemu šchtodu čžinjesche! To njeshmēdžesche bycz. Kaž dolho wón baczona ša wužitne škoczjo wobhladowašche, běšche š jeho pscheczelnom, hdyž pak bojšesche, šo dyrbi šchtodu čžerpicz, běšche nimo š jeho lubošču. Šchtož jemu šchtodu čžinjesche, běšche jeho njepšcheczal, bojšecz psched šchtodu, nahrabnošecz běšchtej w nim móžnišchej, hacž jeho přjedawšcha pschihilnošecz k dobrymaj škoczatkomaj; wonej dyrbjeschtej přjecž, to běšche frute rošbudženje nahrabneho muža. A šchto wón čžinjesche? Wón žebi tšelbu natyfa, pschi čžmiezkanju do šahrody džesche, kotraž běšche šady bróžnje a tšeli mērnje na tšěšche žedžazeho baczona dele. Šišchče w tej žamej hodžinje tón drugi hnešdo wopušchēczi a nozy šo na druhu tšechu šydzje a na druge ranje běšche šo šhubil. Wšohe mlode dyrbjachu w hnešdže hłodu wumrjecž. Wot teho čžaza žadyn baczon wjazy w teje wfšy žebi hnešdo twarił njeje.

A temu wjedže nahrabnošecz. Šo njeby někotre loty njeddu šhubil, nahrabny čžlowjek njewinowate škoczatko morjesche, kotrež běšche přjedy lubo mēl, wo kotrymž š žyła wēšte njeje, šo je pčžolkam šchčobne. A tajkemu čžinjenju je tón žhmanj, kotryž da nahrabnošēczi w žebi š knješom bycz, šlej žadošēczi, kotraž wšchitke lēšche čžuczja wutroby podušy.

Prawy žmili šo na žwojim škoczje; ale bjesšóžneho wutroba je njehmilna.

Troscht w šrudobje.

Pschi rēzy džesche po šchčezžy muž. Wón wote mšche pschidže. „Lēpje mi jo tola Bóh šjewicz njemóže, šo je mje wuflyšchal“, wón žam pschi žebi praji: „Kak jara psched poldra hodžinu na puczju tudy šdychowach, šo chžyl mi Bóh w předowanju troscht špožčič! Mi běšche tak jara štyfno. Na předowanju čžafach, šchto ša mnje pschidže. Še šawodneje modlitwy hižo šmērowanje čžerpach. Wone ležesche w tych šłowach: „Knješze Žesu, wobradž nam žhmanošecz, šo móhli šo tebe troschtowacz.“ A šřjedža w předowanju dale džesche, kaž by tón Knješ š polny-maj rukomaj dawal a prajił: Hdyž šo juntrócž žmili, žmili šo bjes kónza. Ša dyrbjach pschczo hrabacz, šo bych wšchitko mēl; pschetož runje to móžach trjebacz; to běšche wšchitko tak jara ša mnje, šo buch hluboko w duchu šapschiminjenu. Duž předač powjedajšche, fak bu jako mlody dušchowpaštyř psches šłowo hubjeneho, žhromeho mlodženza hnuty. „Mi je tež druhdy čžezlo“, běšche tón mlodženz prajił, „hdyž ludži wonach štakacz widžu; ale ja žebi myšlu, šo bych mojemu Bohu najšterje š rukow wufkoczil, hdy bych tak šobu čžinicž mohł.“ A na druhim wopyče šo dušchowpaštyř naštróži, dokelž běšche jemu tak džiwne, šchtož jedyn muž powjedajšche. „Kšchiz je wote mnje wšaty“, běšche prajił, „ale to čžini mje šrudneho. Ša šo wšchón wopušchēcženy čžuju. Ša žebi tak rjež domoj žadam po čžerpjenju, w kotrymž běšche mi Bóh tak blislo. Mi čže šo škoro šdacž, kaž by šo Bóh wjazy wo mnje njestarał, dokelž mi ničjo wjazy njescž njeda. Žalostnišche tola bycz njemóže, hacž wot Boha na štronu štajeny bycz.“

A potom pschidže pschiklad mišionara, kiž žonu a džēczo na dobo šhubi a potom w žyšym kraju žam štejesche. Wón ničjo druge njemēješche hacž žwojeho Boha. Ale teho měješche. Tak bohaty drje ženje hišchče njebēšche byl kaž w tej hodžinje, jako

pod šylami k njebiešam hladajšche a praji: „Hdyž ja jeno tebe mam, dha ja ničjo njerodžu wo njebieša a wo žemju.“

Najrjensche město žyłego žwěta.

Naš trjechi wulžycžesčeny a po žyšym němšim kraju šnaty pscheczal dželaczeryjow, šabricki wobžedžer Mēž w Žreiburku, na želešizy jenu šwójbu š New-Yorka, kiž wjele wo tym powjedajšche, fak wulke a rjane puczowanja je čžinila. „Ale w hłownym měšče nješče byli“, šnapscheczniwi Mēž. „Šchto?“ wotmolwicu jemu puczowarjo žyłe rošhorjeni, „my žmy Berlin, Win, Paris a London widželi.“ „A tola“, džesche Mēž, „w hłownym měšče nješče byli.“ A jako šo špodžiwajo prashachu, kotre město wón mēni, wotmolwi še šahorženjom, š jeho woczow šo žwēcžazym: Jerusalem, Jerusalem! Ša žym tež wjele wulkich a kražnych městow widžal, ale tola najrjensche, kotrež žym widžal, je Jerusalem, město wulkeho krala.“ Mēž, kiž dyrbjesche dla žwojeho njepšchestawazeho potajowanja na wēcžnošecz tak někotre špytowanja šnjescž, móžešche je šnatym pobožnym Žanom Benzelom prajicz: Žena šhorošcz je, wo kotrež naturški čžlowjek ničjo njewē, to je „šwjate žedženje po domiņje“, a wón móžešche špewacz: „Jerusalem, ty město wyšoke, ach byl ja we tebi.“

Šbóžni žu, kiž maju žedženje po domiņje, pschetož woni budža domoj pschidč.

Šněw.

Wšeczzi ludžo žu, kotřiž šo pschi kóždžičkejš skladnošecz na druhich hnešwaja. Šich šłowa, škutk, wufšupowanje a šadžerženje šo jim špodobacz njechadža. A tola, šchto pomha wšchitko hnešwanje? Š tym na druhimi najmjenšche njepolēšchijch. Ššo na druhich hnešwacz po prawom ničjo druge njeje, hacž hrēchi šobu-čžlowjekow žam na žebi kšostacz.

Něšchto k rošpominanju.

Nječžin ničjo šle, hdyž šy šo rošhnešwal, potom šmēješch čžim mjenje šašo dobre ščžimicz.

Šněw čžlowjekej rt wotewri a šačžini jemu woczzi, šapali wutrobu, potepi rošom a pschewobroczi mudrošecz do hlupošče.

Moje džēczi.

Šslawny puczowar w Afrizy Stanley powjeda, šo na žwojim puczowanju wadžerja žwojich afrikanškich pschewodžerjow šhubi a šo dyrbjesche teho dla tutych ludži, kotřiž bechu š wjetšcha džiwu a pohanj, žam nawjedowacz. Pschi tym wón našoni, šo, hdyž jich k žanemu škutkej napominašche a jich pódla š mjenom jich ludoweho šplaha: „Zambesiz“ mjenowašche, šo woni kručže šhrabachu a šo bechu hnydom hotowi wuwjesecz, šchtož běšche jim pschikafane. Hdyž pak šo wo wēzy jednašche, pschi kotrychž běšche žame žiwjenje w štrasche, by wón š njehkim šyntom prajił: „Moje džēczi!“ — a dobrowólni bychu do předka škoczili a bychu k kóždemu škutkej hotowi byli, haj žamo wješeli žiwjenje wostajicz. Stanley je žemški knješ, a wón je ptynył, šo to šłowo „moje džēczi“ wjazy šamóže, hacž wšchitko druge. Ale njepšchiwola nam našch njebieški Wócžez tež wšchēdnje: Moje džēczi! a tola my jo njehšchiminj? Njeje jadro žyłego noweho šłuba to, šo wón w Žesuzu Šhryštušhu nam tak mile a luboščžiwje pschiwola: Moje džēczi —? Duž dha wón wola a njedyrbi naž pschichodnje wjazy podarmo wolacz, ale ša wšchitko, k čžemuž naž wola, tež ša čžerpjenje a wumrjecže tež wot naž šo š radošču prajicz: „Wócže, tu žmy my.“

„Šombaj Bóh“ je wot nětka niz jenož pola knješow duchownych, ale tež we wšchēch pschewodawarňjach „Ššerb. Nowin“ na wfšach a w Budyščinje dostacz. Na šchtwórcž lěta placzi wón 40 np., jenotliwe čžizla šo po 4 np. pschedawaju.

Womhaj Bóh!

Czisko 28.
14. julija.

Lětnik 5.
1895.

Serbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy robotu w Smolerjez knihicziščezetni w Budyschinje a so tam dostacž so sčtwórtlětnu pschedplatu 40 nr.

5. njedzeli po swj. Trojizy.

Psalm 67, 7: Semja dawa swoje płody: požohnuj naš Bóh, naš Bóh.

Pschedzelo, nětke w tym rjanym lěčnym czašu stejimy a wschitzy hladamy i wješelom na nasche lube Bože žita, selene łuki a płodne sčtomny. Hdy budzišce cze něchtó se kameje symy, w kotrejž bě psched nami wscho swotemrjene, proste a smjerite, i jenyum dobom do tajkeho czaša pschedadził, kajkiž tu nětke i Boha mamy, ty budzišce był wěšće wschón seipodziwany, hdy budzišce njenadzižy wschu tule krafnosć a pychu psched sobu wohladał.

Dokelž pak smy wschitzy widželi kak wscho tole pomatu psched nami nastu, srosće a srawjelce, njespodziwa so nihtó tak pschemožuje, — ale je to wot naš prawje?

W symje njebě wonka nicžo žiwe pytnyč, khibu něšto sčezerczatnych wróblow a harowatnych wrónow. Nasch skót bě do swojich hródzow sawrjeny, my kami wostachmy kóždy najradscho doma wo jstwie abo na dworje, pola a łuki pak běchu se kněhom sawodžete.

Alle stupišy so nětke do polow, wohladašy tu dženka psched sobu wscho mlódné a žiwe. Wschudže so wscho hibje. S hromadami wohladašy psched sobu hrajate schere musčki a piškane bruczki, lětate mjetelczki, a w płónczym wětrje jědžate ptaczki.

Kóždjećkemu stworjenczku pak je Bóh jeho městaczko pschipołasał a kóžde ma, kaž ty, swoje wješelczko, kóžde swoju srudobu. Po pucžu kroczo móžesz i kóždej swojej stopu i jenyum dobom hromadku žiwny stworjenczkow po-

tepacž, hdyž njekedžbujó psched so kahašy, — ale žane jeniczke tajke stworjenczko njemóžesz sestworicz; to móže jeniczki Bóh kam se swojej wschomozu dokonjecž. Měł ty tež najmudrišchu głowu, najwustojnišce porstny, najlěpschi grat, tola njemóžesz nihdy žane tajke stworjenczko sestworicz, kajkež tu psched tobu lětaja a so mjerwja, syczo a brunczo, kuczjo a sčezerczo so hibaja abo łaza.

A kóžde tajkele stworjenczko, wulke abo małe, bēhate abo łazate, czaša na to, so chžyl jemu Bóh lubny senjes i prowym czašom jeho jědž sdaricz, a jo do sčteje wole naschycicz. Wón pak, našy dobrocziwny Bóh, ju kóždemu da, spochi a wschědnje, huščišcho, dylji sa džen junu.

Wohladaj wołoko so, kajke je tu i nowa wscho rjane srostko, a kak tu nětke doroscže a došrawi. Njeje czi, kaž dyrbjal so dživacz na tutym lubym stworiczelu a jeho sa wschu jeho dobrotu khwolicž, hdyž widžišy kak so wón sa wscho a ja wschěch stara, kaž starobliwny nan sa kóžde swoje dječatzko. Bóh lubny senjes ma spodziwnje wulku sčtu hosčzi, kotšiz so jemu wschitzy wschědnje sa jeho blido sešydaja, a jich kóždy hlada, hdyž móhl wot njeho swój nusny kuž dostacž.

Tale naša semja je i wěrnej prawdu Bože blido. Ju wón se swojimi darami spjelni a ju ženje žane lětko próšnu njesawostaji. Spochi wón se swojimaj darnymaj rukomaj wschěm stworjenjam došč jědže na tole blido snošy, kóžde dostanje swój pschiměryjny džěl, wjetšchi abo mjenschi, kajkiž je jemu runje trěbny, so so potom wschě dospokojene a móža swjěselene swój lubny Boži dar wuzicz. Kóžda waczka snamka sebi swoje łopjeschko, kóžda pčolka swoju

blódnú blódku rózičku, štót swoju trawu, cźłowjeť swój wśchědný bytný Boži khleb.

Tajtele rjane dźiwny nam Bóh psched naschimaj woczomaj čini. Spochi požohnujo ma wón swoju ruku wotewrjenu a dawa nam swoje bohate dary. Luby, duž wśchaf nihdy njesabudž, jemu sa wścho swój dzał a swoju khwalbu wśchinjesč.

Raf je Bóh jara dobročiwny!
 Schtó njehnuty móhl sawostacž,
 A sa joh' darow wśchědne dźiwny
 Som' winojty dzał nochzyl dacž?
 Ně, kaž mje Boža lubosč šhrěje,
 Chzu stajnje i dzałom wopomnicž.
 Sapomnil Bóh mje ženje njeje,
 Tež jeho nochzu sapomnicž.

Wěrnosč biblije, sakitana pschecziwo jeje njepścheczelam.

(Pofracžowanje.)

Grěchny pad a čert.

Hdyž Pawoł wo hrěchu rěči, wón wróćo hlada na najhlubšchu a přenju pschecziwu hrěcha, to je hrěchny pad a čert. Čłowjek je hrěšil niz i polnym pójnacžom, ale wón je sjebany ho wot Boha wotezahnyč dal. W tym leži jeho wina, ale tež móžnota i wumožanju. Woprawdže je cźłowjek dženža hišče tajki. Wón njeje sam w sebi šly — to wón jenož bywa, hdyž ho wón na čaš žiwjenja pschecziwo Bohu a wěrnosči stwjerdži — ale wón tola čini, šhtož je njeprawe. To my na našich dźěčoch pójnaje; wot małosče w nich hrěšne pschihilnosče teža: samowola, swadnimosč, pschecziwienie, pschihłodjenje, sawisč, selharinosč. Zylly cźłowiski narod je po tajkim w tych wobstojnosčach, kajtež je nam swjate pišmo wopisuje. S wotkal to pschidže. Historija wo hrěchnym padže nam wotmolwjenje dawa. Čłowjestwo je w spocžatku wot Boha wotpanylo, teho dla ho nětčiške wobstojnosče, pschir. Rom. 5, 12—21.

Hdyž pak je cźłowjek sjebany, dyrbi tež jebat byč. Hdyž sawjednik njeje, dyrbial hrěch pak w Bohu, pak w cźłowjeku swój sapocžatł mječ. Hdy by hrěch wot Boha pschihol, potom by wón wśchaf hišče žylly, wśchehomžny, ale wjazy lubosč, čisty, swjaty njebył. Hdy by hrěch i cźłowškeje wole wuhadžal, potom by wumžerja njebył. Zyle swjate pišmo teho dla wobswědži, so je potajna, cžemna duchowna móž, i kotrejž hrěch wuhadža. Ty ju pak pscheměnič njejměch i bajku wo cžereže i wopuschu a rohomaj abo druhimi tajkimi bajkami. Jes. 13, 21; 34, 14; 3. Mójj. 17, 7; 5. Mójj. 32, 17.

W historiji wo hrěchnym padže je wobras hada wuhowany, ale rěč tuteho hada je žalostnym sawjedžazym wabjenjom: „Wy njebudžecze swjercze wumrjecž“, „wy budžecze jako Bóh a budžecze wjedžecž, šhto je dobre a šle“, jasnje došč swi, so to žana bajka njeje, ale žalostna, bóžka, wječna wěrnosč. Sawjedzeni dženža hišče wołaja: „Hdyž žmy jenož bajku wo Bohu wotbyli, njebudžemy šahinyč, ale budžemy hafle prawje mudri a sbožowni. Wly žaneho Boha njetrebamy a nječamy. Wly žebi žami sbože šhotujemy.“

Tak rěči tež Jesuž wo „šharje wot spocžatka“, mjenuje jeho „šerschtu teho swěta“ Jan. 14, 30 a praji: „Schtóž hrěch wobenžje, tón je teho hrěcha wotročł“ Jan. 8, 34. To je žalostna wěž i hrěchom, to je hromadže swižowaze kralestwo, móž, kotraž i wotmyšljenjom škutkuje. Čłowjek wśchaf čže jeniečki hrěch činiecž, hrěch pak jeho twjerdže džerži, jeho i dalšchim hrěcham wjedže, na kotrejž žebi předy pomyšlit njeběše. Čłowjek, kotryž ho swobodny čujelše, šhtož ho jemu spodobasche, škónčnje wśchón nastróženy pójnaje, so je wotročł — a so je sjebany (pschir. Judaschow) tónž Mat. 27, 3—5). Kaž dolho cźłowjek swólwny hrěch čini, wěšo žanych putow nječuje. Satan ma nad tym swoje wješe: čim dźiwischo, čim lepje. Ale špytaj hrěchej ho pschecziwicž, ty pójnaješ: ty njemóžesč! Pschir. Rom. 7, 8—18.

Nětko ho praji, so je wučžba wo cžereže i Persiškeho. Ale ruuje tu ho šaložny rosdžel bibliškeie wučžby a persiškeho póhanstwa pokasuje. Wola Persiški je šly Bóh (Ahriman) pódla Boha swětkla (Ormuzda). W bibliji je špytował wotročł, štworjenje

Bože, ničjo dale. Pschir. Šiob 1, 1. 1 Kral. 22 i 2 Sam. 24. Wón je swoju wot Boha dostatu swobodnosč wopacžnje wužiwał, wina po tajkim w nim žanym leži. Ale wón ma po swojim wotpadnjenju jenož telko mozy, kelkož Bóh jemu wotstaji. Dofelž pak kručže po swojim štejiščežu škutkuje, teho dla ma móž na wśchitkich, kiž wot Boha wotstupja. Wón je powśchitkowny šerschtu w kralestwie hrěcha, kotrehož rosom a šla wola wśchudžom ho pschodobydžetej. Šedžbuj na wśchitke revoluzije, fak ma pschezo najkručšišcha wola móž, hdyž juntrócž šla wola placži. To žane wobmjesowanje njeje — šly dobydže. Našcha sozjaldemokratija by ho džiwała, fak šhěšje bychu ju anarchištojo na boť štworžili.

Pschecziwo temu „šersčezje cžemnosče“, pschecziwo tej duchownej mozy Jesuž wojuje. Žadny drugi to njemóže, pschetož wśchitny bjes wuwśacža ho psches hrěšnu službu šlemjeni. Na nim pak hrěch mozy nima, a wón jej tež mozy njewotstaji Mat. 4, 16, 23; Jan. 14, 30. Teho dla móže šylnemu cźłowjestwo wutorhnyč Luk. 11, 22. Teho dla pak ho tež pschecziwo njemu wścha škóčž hele škobi. Bóh to pschida. Woni dyrba na nim špytačž, šhtož šamóža. Woni to činja. Wścha cželna a duchowna niša, wśchitko hidjenje na njeho padnje Mat. 27, 46. Ale to jeho lubosč wuhajnyč njemóže. Som je šylniški pschihol. Jesužowa lubosč je šylniška hacž helška móž, ta lubosč na šchizju, dženža a wječnje!

Wo tym swoje žměchi mječ je lohka wěž a to jenož dopokasuje, fak mało šhutuje je cźłowjek rospominal najjašniški a najšhtódniški škutł žiwjenja: hrěch.

(Pofracžowanje.)

Džatowna šhulečka.

Pruska kralowa Lwiša ho 10. měrza 1776 w Hannoveriškej narodži. Dofelž hižo w swojim šestym lěče swoju swěrnú macerku šhubi, ju woni je swojimi šotrami a bratrami i jeje wozwy do Darmstadta pschijesčechu a ho tam woczahny. Tu ješna wona tež swojeho mandželškeho Šjedricha Wylema, pruskeho kónprynza, kotrehož šbožowna njewješta bu wona 24. haprleja 1793. Hižo hodowny swjedžen teho žameho lěta ho kwaž w Berlinje swjecelše. A wot tamneho dnja žem bě, wona jako kónprynzeža a jako kralowa šydomnacže lět dolho šbože swojeho mandželškeho a swojeho doma, a wješele swojeho kraja a luda.

Kralowa Lwiša pak bě tež džatowna šhulečka. W Darmštacže je wona štareho a šprawneho wučerja mčla, kotryž ju w pižanju rošwucžowasche. Šhulečka drje bě wješele džěčjo bylo a bě ho se swojim wučerjom druhdy kluwala. Ale pschi tym bě wona pschezo tak dobročiwna a tak lubosna byla, so ho teho dla wučerženje njeroshučwa. Wón mčelše mału prynzežu i wutrobu lubo a wješelesche ho wśchědnje na hodžiny, w kotrychž móželše ju wohladacž a rošwucžowacž. Žako pak jeho luba šhulečka rjany Darmstadt wopusčeži, bolešche to štareho muža jara, so njemóželše ju wjazy widžecž. Ale jako wón žylšesche, so je wona kónprynzeža a pođžišcho tež pruska kralowa, ho na tym i wutrobu wješeli. A jako ho tež mloda kralowa wśchudže khwalšesche a jako bě jeje khwalba w wśchitkich erče, běšche štary muž hordy, so bě i jejnym wučerjom byl.

Njane powjedanička ho wo kralowej Lwiši powjedachu. Na jeje kwažnym dnju bě šchtyri a poš ita Berlinškich holečkow w bělej drašče kónprynzežny kwažny šhěrluški pschepodał. Lubosna holečka běšche šchucžki špěwala a swoju wěž jara derje činila. A kónprynzeža wješelesche ho tak jara nad lubosnej holečku, so ju wutrobnje wokošcha. „Mój Božo“, bě wylšicha dwórnička prajila, „šhto je Wašcha Kralowška Wylšokosč činila? To ho njehodži.“ Ale šbožowna njewješta wotmolwi wješele: „Šak, nježmčm to wjazy činiecž?“ a dobu žebi psches tajke prašenje wutrobny wśchitki, kiž to widžachu a šlyšachu. Druhi ras šhodželše kralowa w hrodowškej jahrodže. Šbłž, kiž wješele tam koło wokoło běhasche, ho pschi tym do njese šaběhny. Žena i dwórškich knjenjow čžysche jeho teho dla našwaricž. Ale dobročiwna kralowa praji: „Daježe jenož, hólzy dyrba džiwi byč.“ Potom njawšajše hólzej lizo, kiž žyle nastróžany tam štejelše a jemu i pscheczelniwym hložom praji: „Běž jenož, mój žynko a praj swojimaj šarschimaj wjele dobrego wote mije.“

Hdyž běšche kralowa je swojim mandželškim na kuble Panek, wobšhadžeschtaj wobaj i wječnymy žynami a džowkami po wješelym wachuju. Žunu kupi kralowa forbiki pošue pječžwa na hermanku a rošdawasche jo bjes džěči. To bě wješele, fak džěči wylšachu a wołachu: „Šnjeni kralowa, knjeni kralowa, mi tež něšcho!“

Sažo drugi ras bě kralowa w Barlinje na hodownym hermanku. Wona pšchistupi se swojim mandželskim k budže, so by tam něšto kupila. Zona, kiž tež tam stejese, wróćo štupi, hdyž kralowškej mandželskej wohlada. Kralowa Luisa ju pšhecželniwje prošese, so by stejo wostala a so i njej roščerzowasche a so ju sa jeje swójbu praschese. Zona prajese, so ma tež šynka, kiž je runje taš stary, kaž kónprynz. Nad tym wješeli so kralowa i wutrobu, kupi někotre rjane wězy k hraiskanju a da je jej prajzy: „Wobradže tele malicžosče swojemu kónprynzej w mjenje mojeho kónprynza!“

Tajtele powjedancška šlyšchese stary sprawnny wučer w Darmstacze wo swojej kralowškej schulecy. Wón šlyšchese wo jeje pšhecželniwosče, i kotrejž wona tež i najmjenšimi swojich poddanow wobkhadžese, tež wo lubosče, kotruž mějesche pola bohatych a khudych, pola wulkich a malych. To bě wutrobne wješele sa stareho muža. Wón bě i polnym prawom hordy, so bě něhdy i wučerjom tuteje kraloweje byl. Wón mějesche jenož jenicže požadanje, swoju lubošnu schuleku, kiž jemu taš wjele wješela činjese, hiščeže jónkróč pšched swojej šmjerczu wohladač. Jeho dokhody běchu sa jeho potrebnosče dospolnje došahaze, wón nočyše žane podpjeranje pola kraloweje pytač, wón chyše ju jenož jónkróč wot woblicza wohladač a i njej poročec. S tutym požadanjom wón rano itany a so wječor lehnny. To njedasche jemu mēra, wón dyrbesche škóncnje so pšchihotowac, so by tajke požadanje dopjelnił.

(Wotracžowanje.)

Christian Bohuslaw Sprawduziw Großmann (1783—1857).

(Škóncenje.)

6. novembra 1832 běchtej so runej dwě scže lēt smynłoj, so bě šwedski kral Gustav Adolf i wonka města Lüzena na wójnje padnył. Wón bě, kaž je wšchém snate, se swojeho wótzneho kraja swojim pšchecžehanim ewangelskim wěrybratram w Němzach na pomoc pšchichol i zylm swojim šwedskim wójskom.

Tehdy bě šebi Großmannu wumyšlil, so dyrbjal so tutemu wulkemu wojerjej a kralej, wupomharjej a šakitarjej wšchěch ewangelskich po zylej Němškej, czešny wopomnik stajec. A dolho njetrajese, buch wšchudže pjenjesh sa tajki wopomnik šberane, a Gustavej Adolfkej k czešči tón wopomnik stajeny. — Wonka pšched městom Lüzenom tam wón nětk steji: Tempel i lateho železa, nutška w. nim leži khětry kamjen, (tón šamy, na kotryž běchu tamneho na wójnje padnjeneho krala Gustav Adolfa i hłowu položili). Do tuteho kamjenja steja wudypane: te pišmiki: G. A. 1632.

Do šaksteje wšy Brambacha w rudnych horach bě byla dotal czeška ewangelska wješ Fleißen šafarowana, ale ta dyrbesche so se Šaksteje do Czešteje wufarowac, so měla wottal šama swoju nowu wošadu wučinič. Superintendent Großmann i Lipska bu wot wyšchnosče do Fleißen wupóšlany, so dyrbjal tu wěz do praweho rjada šestajec. Ale nětkle běchu wbošy ludžo w Fleißenje do wulkeje nušy pšchichli. Zyrkej a schulu tam ewangelszy žanu swoju njemějachu, ani žaneho swojeho ewangelskeho duchowneho a wučerja. Šich wošada bě khuda, so šebi njemóžese šama žanu swoju zyrkej natwaric, jich wyšchnosč pak tež žane pjenjesh sa to njemějesche, so budžische móšla tej khudej wošadze i jich nušy wupomharč. Šowle nětkle Großmannu prawje dopóšna, w šakšim hubjenštwje čžile wbošy ewangelszy w Czeškej težachu.

Šchto nětk šapocžec? Tehdy Großmannej i Boha tajtale dobra myšlicška do wutroby pšchipadže. Njebyl sa Gustav Adolf tajki wopomnik najrjenšchi a najczešnišchi, hdy byli so wšchitzy ewangelszy sa to postarali, so móšli swojim ewangelskim wěrybratram, kiž dyrbja bjes podjanskim živi bječ a bydic, na to dopomharč, so měli tamni wšchitzy šame swoje ewangelske Bože domy a schule, šamych swojich ewangelskich duchownych a swojich wučerjow, a so móšli na tajke waschnje pšchi swojej lubej ewangelskej wěry šawostac, ju pak tež swojim džecžom šžeržec a wukhowac? Takle byli našchi ewangelszy pšhecžiwu swojim tradazym a podtkóženym wěrybratram runi tajzy šmilni, šakšič bě Gustav Adolf w swojim cžazu pšhecžiwu wšchém podtkóženym ewangelskim Němžam byl, jako jim se swojim wójskom na pomoc pšchicže.

Großmannu bě lēdy tule dušchnu myšlicšku šapšchjal, duž

namka wšchudže po wšchém šakšim kraju, po wšchěch Němžach, haj hiščeže dale do zušy wutroby, kiž běchu šwólne, tutej nušy našchich ewangelskich bratrow wotpomharč a bórny šakšiči so pod Großmannym nawjedowanjom „Gustav-Adolfske šjenocženištw“, kotrejž je so lēto wot lēta dale a dale roščrostlo a wottal hižo wjele štam khudym ewangelskim wošadam i jich duchownej nušy wupomharč, so maja nětkle šami swoje ewangelske Bože domy a schule.

Tu šakšiču, so so hiščeže dženska we wšchěch ewangelskich wošadach sa khude w podjanskich krajach rošpjeršchene štamny našchjeje zyrkwe štamny, a sa nje pjenjesh šberamy, ma po šakšim Großmannu, ta pak šawostanje jeho czešna kóna na wšchón cžaz.

Wón bě wyšchotowčeny muž a wubjerny předač. Šako wón na nowe lēto 1829 swoje šakšičništw w Lipsku nastupi, předomasche wón: „Nowe lēto so sa naš šapocžnje, njech chzyli so šobu i nim wšchitzy dac i nowa sa Bože kraleštw šahoric.“ Še swojimi duchapóšnymi předomanjemi je Großmann wjele dušchow se španja wubudžil. Šošlemi kóč štejesche Großmann šeleny šakšič 1857 na swojej klěty a předomasche swojej wošadze se žiwym duchom. Čžichi pjatl rano bě wón šakšič w swojim Božim domje, polny džaka a khwalby sa wšchu Božu hnadu, kiž je nam i našchim šbóžnikom darjena, a wšchewi so na wšchěch rjaných khěrlušchach, kotrejž so tehdy špěwachu. Šutrowničku pošluchasche nutry na předomanje swojeho šakšičniškeho bratra, kiž wo tym předomasche, so je nam našch se swojeho rowa wustanjemy šbóžnik wšchitkim nowe žiwjenje šobu pšchijesh. Drugi džek jutrow chzyše Großmann šam předomac, ale Bóh mějesche i nim hinasche myšle. Großmannu tón džek Boža rucška šaja a nětk pšchidže sa njeho šly cžaz. Šednacze njedžel je dyrbjal šchorjeny Großmann ležec, někotre njedzele drje bjes bolosče, pošlenje njedzele pak i bolosču. Na lēwu ruku a nohu bě wón wošlabjeny, so i nimaj ani pohibnyč njemóžese, šakšič jeho dyšchese a jemu wjele czežkoty nacžini.

Alle w tymle tyschnym cžazu wšchewjesche so wón sa šlowami se šwjateho pišma a i khěrlušchemi. Wošebje tónle khěrlušch bu jemu najlubšche wšchewjenje, so šebi jón hušto wšpěwa:

Čžeho dla so dyrbjal rudžic?

Šchto čže mje šle šudžic?

Boži Šsyn njeda ždny

Wšchaf ja šam, Šhrysta mam,

Šchto mi móže njebjo rubic?

Wěriwem' so šhubic.

Takle je so Großmann na swoje wotšahicze pšchihotowal. Šluboko hnuty wuži wón khwilu do swojeje šmjercze Bože wotšasanje a cžakasche po tym do Božeje wole podaty, ščerplivy a wěriwy na to, so chzył jeho šbóžnik pšchidž jeho se šwěta wotwolac.

Šhwilku do swojeho wušnjenja požohuowa wón šwój luby Gustav-Adolfski wštan, a jako so jeho šyn jeho woprašča: „Luby nano, šchžeseš nětk wěry do twojeho šbóžnika i wješelom je šwěta wučahnyč?“ wotmolwi jemu wón: „Šak šmel šebi tole njepožadac? Š mojim šbóžnikom běch pšchezo živy, i nim šawostanjemy wšchitzy bjes šobu wěčnje šjenocženi.“

Šóbla so jemu wobej wóčzy šakšičej, jeho hlóš bu drje cženišchi, ale se wšcheho, šchtož hiščeže wurjekny, bě šlyšchec, šakšič bě polny lubosče a wješela. Šo malej khwilzy bě wudychal a bě njebohi. To bě 29. junija 1857.

Ša něšto dnjow jeho khowachny. Šak wjele ludži bě jemu na pšchewodjenje pšchichlo! Wly, tehdušchi študentojo běchmy wšchitzy na jeho pšchewodženi, dale wšchitzy duchowni i města a i jeho dióžej a njepšcheměrna šyla měščanow, wošebni a nišy, pšchetož kóždy chzyše jemu tu pošlenju cžec a lubosč wopokasac; wšche wšcheho běchu tež Gustav-Adolfske towarštw se Šakšičej kaž i druhich krajow swojich šakšičerjow do Lipska pošlale, so bychu temu šakšičerjej tuteho towarštw swoju pošlenju cžec wopokasale.

Tónle šlawny muž, dostojny předač Božeho šlowa, wěry šwědk našcheho šnješa, šwěry pomoznik swojich wěrybratrow wštanje pola wšchěch w dobrym pomjatk, kiž Bože kraleštw lubuja. — Wěčne šwětko jemu šwěč!

Mlody Luther bu mnich.

Šo je so Luther w swojim 22. lēče do klóštra a do mnichow podal, je kóždemu ewangelskemu šchecžijanej snate. Mnichy, do šakšič so wón poda, běchu taš rekami Augustinšy eremitojo. Šako běchu 17. julija 1505 i Lutherowym přemim šakšičom do klóštra sa njeho wšch wrota a duwe do šwěta

řawrejete, njebě wón hižom hotowy mnich, ale dyrbjesche řo řhětru řhwilu dacž na to řhotowacž.

Řafle řónž řěta 1505 bu Luther wot řwójich mnichow řa nowizu, to řěka řa nowotnika abo młodeho mnicha řschiwřaty, ř tym pař tež hiřcěže řadnu hotowy mnich njebě, ale dyrbjesche řyle řěto na to cžafacž.

Řdyž něhdže do jeneho řlōřchtra tajleho noweho hořcža řa „młodeho mnicha“ řschiwřachu, tehdy mějachu mniřchi w řwójim řlōřchtrje řōždy řrōcž řwōj wulki džen a řwjedžen, dořelž řo řón džen řich nowy hořcž řwōju wřchědnu drařtu řlecže a řo řa nju řich mniřchřku woblecže.

Bě prior (řlōřchtrřich bratrow přěni wōdžer) řoho, řiž bě ř nim do řlōřchtra řschiwřol, řa hōdneho řpōřnal, řo řměl řo řa nowizu abo řa młodeho mnicha řschiwřacž, a běchu wřchitřny druřny mniřchi do teho řwolili, řařwōni jedny mnich ř řlōřchtrōwym řlinkacžom a ř wōla ře řwōjim řwōncžkom wřchěch řbratřjennych mnichow do řich Bōžeho doma; řich młody mnich pař bu wot něřotřnych řtarych mnichow řobu do řyřkwje dowjedženy.

Ř Lutherom je řo runje řakle řtalo, wōn bu do řyřkwje řřched priora dowjedženy. Řich prior řřched wōltarjom na řtole ředžo řo Luthera ř přěnja wōprařcha: „Řchto řowle pola nař řechzeřch? řchto mařch myřle, řebi pola nař docžafacž?“

Luther jemu na řolenomaj řlecžo wotmolwi: „Řo cžyř řo Bōh nade mnu řmilicž, a řo cžyřli nje wy do wařcheho řowarřtwa řschiwřacž.“

Prior jemu na to praři: „Řo mōhl řo Bōh nad řobu řmilicž, — řole cži ř nař řadnu řam wot řo dacž nje mōže. Řam pař cže řo wěricž, řo je řo Bōh hižo nad řobu řmilil, dořelž je cže řamōhl, řo řy řebi wotmyřlil, ř nam do nařcheho auguřtinskeho bratřtwa řařtupicž.“

Řa to bu Luther wōprařchany, řo byli wōřladali, hacž je hōdny, řo řměli jeho do řwōjeho bratřtwa řschiwřacž. Řeli donamřachu, řo bě něčřto řenjeny, řajki řo njeřmēdžisře řschiwřacž, tež ničřto, řiž bě ř praweje wěřny wōpadnyř, ani řajki, cžejež řtaryřch, abo džēd a wōwřa, běřchřaj byloj řa to wulřhōřtanej, řo běřchřaj ř řezarjemi wōbřhadžaloj.

Řa wřchě jeho prařchenja řamōh Luther řwōjemu priorej ř cžiřnym řwēdomijom dobre wotmolwjenje dacž. Duž jeho řón prior na to pořařa, řajke cžeřke řiwjenje řmēje, hdyž budže řobu ř nimi řa mnicha. „Řako mnich njeřmēřch řanu řamu řwōju wōlu mēcž, dyrbiřch mōž wřchelatu nječzeřcž a hanjenje cžeřpicž, řwōje řiwe dny řhudy wōřtacž a po prařchenju cžahacž.“

Dořelž jemu Luther řlubi, řo cže ř Bōžej pomožu wřcho to řřchětracž a řiwjeřcž. bu wōn wot řwōjeho priora do młodych mnichow řschiwřaty.

Řa to počřachu wřchitřny mniřchi po řjadu wřchelate duchowne řhěrluřche řpěwacž, něřotři řlecžechu Luthera jeho dořalřchu řwētnu drařtu a woblecžechu jeho řa nju nowu mniřchu drařtu. (Řajřale mniřcha drařta, řajřuž nowizojo abo młodži mniřchi dořtachu, bě hiřcěže njeřpōřwječžena.) Řa nahi řiwot woblecžechu jeho bělu wōlmjanu řořchlu, w řajřichž auguřtinsřy mniřchi ř cžeřcži cžiřteje řnježny řwōjateje Řarje řhodža. Dale woblecžechu jeho dořhu cžornu řuřnju je řuřna a wōpařachu jemu jeho řiwot ř cžornym řožanym pařom. Řa řuřnju pořožichu jemu na řanjeni řtapulir, to řěka: wuřku řchlebjerdku ř bēleho řuřna, řotrejež přēdku pořožy jemu hacž na wutrobu dořahajře, druha řadna po řhribječže wřřata bě runje řak dořha, řaž přēdkna. Řōnle řtapulir dyrbjesche řōždeho mnicha na řhryřtuřōwym řahodny řpřchah dořominacž.

Řako běchu cžile mniřchi řwōj řhěrluřch wuřpěwali, a Luther řwōju nowu drařtu řwoblecženy, dořta wōn wot řwōjeho priora řwōje nowe mjeno: něřl dyrbjachu jeho Řuguřtin wōlacž.

Ř tym bu Luther nowiza, a něřtle řo řa njeho řón cžaj řapocža, w řotřymž dyrbjesche pořařacž, hacž je do mnichow řhmam, hōdny a dořtojnny, řo mōhli řebi jeho pořdžisřcho řschiwřojicž.

Řaž wřchitřny druřny młodži nowizojo, dořta Luther řwōjeho wōřebiteho powučeřja, řiž dyrbjesche jeho we wřchēm powučeřcž a wuwučeřicž, abo řaž řam prařachu „řmniřchtricž“, duž řajřemu po-wučeřjeř „nowizow řmniřchtrjeř“ řěřachu.

Řajřile řtary mnich dyrbjesche řwōjeho młodeho wučeřomza we wřchēm powučeřicž a dowučeřicž, řak a řajki dyrbi řo řón młody řako mnich řadžeržerč, řchto dyrbi cžinicž a řchto nječžinicž.

(Řkōncženje řschichodnje.)

Řa podřōžnik běch řamlutki.

Řř. 34, 7. „Řako řón řhudžina wōlařche, řhřřchēje ře řón Řnjeř.“

Řa podřōžnik běch řamlutki,
Řōj pučž bě w cžēmnořcžach,
Řōnž ř huady řwētlo řřchi řebi,
Ř řeřu, namarřach.

Ře wřchitřej mojej řtyřřknořcžu
Řaž řhny běch řhubyeny:
Ře řwōjim řlowom, řwōjeř řwōju
Řje wumōh, řeřu, řy.

Ř, řo bych řřchēzo řačžuwal
Řōž řwōju w wutrobje
Řa řebje řwēru pořladal,
Řřy řwētlo w cžēmnořcži.

Ř, wučž nje, Řnježe, wučž nje řam
Ře mojej řlabořcži,
Řo řiwjenje nje namarřam,
Řacž, řeřu, řřchi řebi.

Řa řwōjeř huady řoharřřwo
Řřym wēcžnje, řeřu, řwōj.
Ř, řwōjate Bōže jehnjatko,
Řdyha řo wōdžimōj?

Řh. Ř. Walarř.

Řěřchřto ř rořpominanju.

Čłowjeř, řiž nje řřeba, je řón, řotrehož řa řřebam.

(Řuf. 10, 29.)

* * *
Wōnjaze wēžy najlēpje wōnjeja, hdyž řo řpala abo rořřybujaj,
řak tež huadne darj najlēpje wōnjeja w cžeřřich cžarřach.

* * *
Řaž řopjena řchřoma, řotrehož řorjeň je řhny, hiřcěže řhwilu řelene wōřtanu, ale řotom řwōjadu a wōřpanu, řak je řubōřcž řorjeň a wutroba wřchitřich druřich řschiwřluchnořcžow a hdyž wōna wōtemřje, druhe řobu wōtemřje.

* * *
Řchřōž řo mořli, řón wōjuje řam řřchecžiwō řebi a cžeřtej, řón řřchewinje řam řebje, řtareho řadama a wřchitřich řwōjich njeřřchecželow a dořndže řkōncžnje do wēcžneho mēra ř řhryřtuřōm, je řwōjim wōjwōdu.

* * *
Řchřōž pař řo nje mořli, řón tež řřchecžiwō řwōjim nje-řřchecželam nje wōjuje, ale je w řich mořy, dyrbi řřchi řym wřchēm w řwēcže wjele cžeřpicž a řkōncžnje ř řēřřchřtu cžēmnořcže do wēcžneho řatamanřtwa řschiwřdže.

* * *
Duchowny je řwōjim pořōncžom jēdžeřche; hdyž ř mēřřnu řschiwřdžeřchřtaj, hdyž řo pučžeř řchřižowarřchřej praři duchowny: „Řano, to je hrořna wēž, řo řutniři řak wōpař dalōřōřcž pučža pořajujaj.“

* * *
„Řaj, řnjeř duchowny“, pořōncž wotmolwi a hdyž na řutniřu řřeři „dwe hōdžinje“, řotom je wēřcže 4 hōdžinom, a hdyž řři řřeři, je řich řřeč. Řutniři — řřchēzo řza.“

* * *
„Řy mōžeřch řrawo mēcž, řano!“
„Řaj, řnjeř duchowny a runje řak je ře řořialdemokratami, hdyž ř nam řschiwřdža a nam pořwōdajaj, řchřto cžeřdžaj nam wřchitřko řschiwřjeřcž, teho wřcheho řo řudžom tež cže. Řle řa řebi řřchēzo myřlu: wy řo runje cžinicže řaž řutniři, wy řřchēzo řhajecže.“

„Řomřaj Bōh“ je wot něřřa niž jenož pola řnjeřow duchownych, ale tež we wřchěch řřchē-
dawarřnjach „Řerb. Řowin“ na wřach a
w Budyřchinje dořtacž. Řa řchřřwōřcž řěta
płacži wōn **40 np.**, jenořliwe cžiwřla řo po
4 np. řřchēdawaju.

Womhaj Bóh!

Cyklo 29.
21. julija.

Četnik 5.
1895.

Serbske njeđzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Škmoleskej knihicizisce w Budyschinje a šu tam dostac̃ sa šchwórtlětnu pschedplatu 40 np.

6. njeđzeli po šwi. Trojicy.

Jap. skutk. 6, 8: Sczěpan pak, poľny wěry a mozy, czińjesche dźiwny a wulke skutki bjes ludom.

Jowle masch s krótkim słowom Sczěpana wopisaneho, kajki muž bě wón po duchu, a što je s Boga w šwojim powołanju a sastojnstwje dokonjał.

Šwjate pišmo ženje wo nišim wjele słowow nječini. Čzi, kiž wodženi wot šwjateho Ducha wscho to napisachu, štož mamy w šwojej lubej bibliji stejo, wopisachu wscho do zyla s krótko, ale šochi tak, so jo ništo rjeišcho wěricz njemóže. Šchtóž pak šebi kóždycizke słowcžo s biblije bliže rospomni, temu tež šame tajke krótko słowa wjedza wjele rosprajic̃. Takle ma šo tež s tutymi horka špomnje-nyimi słowami. Respomny šebi je šhwilku bliže.

Šchtó bě Šczěpan? Dokelž běchu šo někotři Grichojo na to hóršili, so jich wobstarne wudowny tak wjele pomozny a dobroty njedostachu, kaž tamne něhdy židowske, powolachu wschitzy japoschtoljo šwoju wošadu ša to na šhromadženje, a wschitzy šhromadženi wušwo-lichu se šo šednich mužow, kotřiž dyrbjachu šo ša wschě čelne naležnosče a potrebnosče šwojich kishescijanskich bratrow a šotrow štarac̃, wošebje pak ša wschěch šhudnych, šhornych a šlabnych.

Jedyn s tychle šednich bě Sczěpan. Kajkeho ducha wón bě, praji nam našch tekst. Wón bě wěriwy muž, mějesche žiwu wěru do šwojeho šbóžnika. Šichi nim bě šebi wón šwój mēr a šwój pokoj namakał, duž wón s zylej šwojej dušchu na nim wišasche. Šola Sczěpana je tež

tač rěkało, kaž pola wschěch wučomnikow našeho Šnješa: Šichi tebi je dobre bycz. Š komu dyrbjal hewak dónč a ša šim druhim dyrbjaj šlědžic̃? Jeniczi ty šy wěcizne žiwny, masch wěcizne žiwjenje ša naš, a s nim naš ty hižo jowle na šemi wobdarisch, pschetož tvoje šłowo je naše šwětlo w tynle čzmoľym dole a našcha jeniczi šepjera, hdyž šhablamy; tvoje čželo a tvoja krej pak ša naš ta prawa jědž a to prawe picze.

Šchtóž pak ma do našeho šbóžnika pravu žiwu wěru, tajkeho wón ša to se šwojej mozu wobdari, s tajkej mozu, so móže čzłowjet s nej něšcho wulke munjescz, kajkež by hewak bjes jeho pomozny nihdy ženje dokonjecz njemóhł. To wuhladamy tež na Sczěpanu. Wón czińjesche dźiwny a wulke skutki bjes ludom. Šchtóž žaneje wěry nima a bjes njeje wostanje, tón tež nihdy ničžo hódne nje-dokonja, duž je našch Šnješ šwojim wučomnikam prajił: Šmějeczje wy wěru, šamu tajku maľu, so je na šnadne žonopowe šornjatko podomna, budžeczje tola móž s nej tutej horje rjez: Šbėhni šo! a wona budze šo šbėhnycz.

Sczěpan mějesche tajku wěru a je s nej wulke skutki dokonjał. Ššto mějesche wón ša džělo? Jeho sastojnstwo njebė, so budžische wschemu ludej dyrbjal šjawnje předomac̃. Wón mějesche šwojich šhornych, šhudnych, šlabnych kishescijanow hladac̃ a šo ša nich štarac̃. Š to je wón s wulkej prózu a se šwěrnej lubošczu štajnje čzinił. Džen wote dnja bě wón duzy š tajkim šlabnym a šhorym, pschindze do jich domow a šomorow, šhdze šo š nim a pschinješe jim wschu nušnu potrebu, špóďla pak šobu to prawe hojate šlěkarštwu pscheczimo wschěj šhorošči a šlabošči: lube Šože

czeżku wimu na ſo ſezahnył: to bę hórſche, dyżli žane hewajſche czeżke ſhręſchenje. Wſchędnje dyrbjęſche ſo kóždy nowiza ſam ſębje pſchepytacž a ſo wſchędnje pſchitęž ſwojemu ſpowjednemu wótzej wuſpowjedacž.

Lutherowy wuczeł a ſmiſchtrjer bę duſchny, pobożny cžłowjek, kiž je ſwojeho mlodeho wuczomza pſchi jeho czeżkich a tyſchnych ſpytowanjach i dobrym ſłowczkom huſto poſpokojił a jeho wutrobu ſmęrował.

Młodemu Lutherej ſu jeho nowi kłóſchtrjy bratſjo wjele wobczęženja nacžinili. Wſcho dyrbjęſche wón ſobu i nimi dželacž a doſonjecž. Doſelž bę wón wjele wuczeniſchi, dyżli woni wſchitzy, a męjeſche wjele lępſche dary a lępſchu głowu, dyżli woni, cžinjachu woni jemu klubu a žadachu ſębi wot njeho, ſo dyrbi wſchę njeſchwarne dželę w kłóſchtrje ſa nich cžinicž, wſchę futy cžiſte ſnjeječ a ſwurjedžecž.

Bę ſo Luther iſchol ſhwilku do ſwojeje maleje iſtwicžki ſa blido poſhnyęž a pocžal wufnyęž a ſtudowacž, ſawolachu jeho bórſy i njeje a prajachu: „Wſmi ſębi hnydom ſwój męch a cžiſti ſębi jón ſa ſhribjet a dži do męſta po proſchenju ſa naſch kłóſchtr. Wufnyęž a ſtudowacž je njetriebawſche, i tym ničtó naſch kłóſchtr njewobohacž, ale i proſchenjom a i wokolo cžahanjom!“

Sim k woli je to Luther tež cžinił, ale niž dołhu ſhwilu. Luther bę na Erfurtſkej wyžoſej ſchuli czežny titel „magiſter“ doſtał. Žako Erfurtſka uniwerſitna rada ſhoni, ſo dyrbi jedyn i jich magiſtrow ſa kłóſchtr po męječe po proſchenju cžahacž, da wona tamnemu priorej prajecž: „Wę to nječęerpimy, ſo dyrbial ničtó i naſchich magiſtrow tajku nječęęnu ſlužbu cžinicž“, a i tym doſta Luther wot ſwojeho priora porucžene, ſo njetrieba dale wjazy ſa kłóſchtr po proſchenju ſhodžicž, ale ſo ſmę doma w ſwojej iſtwicžky wufnyęž a ſtudowacž, kaž jedže. A to je Luther tež ſwęru cžinił.

Lęto bę Luther ſa novizu pobyl, duž bęchu i nowa wſchitzy mniſchi ſe ſwonom do žyrkwoje ſwolani, pſchetož Luther dyrbjęſche ſo do mniſchow pſchiwſacž, a ſwój ſlub ſęžinicž, ſo na wſchę ſwoje žiwe dny dacž ſwjajacž, ſo cžze węrnny mniſch byęž a ſawoſtačž.

Wón ſtupi w ſwojej mniſchiſkej draſče do žyrkwoje, wokolo njeho ſtupichu ſo wſchitzy druhy mniſchi. Žeho dotal nje- ſwjećęna draſta bu ſe ſwjećęnej wodu pokrępjena a i wyruchom poſadžena. Prior Winand i Didenhofena, kotremuž dyrbjęſche Luther ſwój ſlub do ruki ſapoložicž, dđeržęſche i horſchęžu knihu, do kotrejež bęchu wſchę jich mniſchiſke wuſtawki a ſakonje ſapižane. Na tule knihu dyrbjęſche Luther ſwoju ruku položicž a ſo pſchihacž. Wón tajkule pſchihachu ſęžini:

„Sa, bratr Auguſtin, ſlubju, ſo cžzu poſluſchny byęž a woſtačž naſchemu wſchehomóžnemu Bohu, a ſwjatej Mari, węcžnej knježni, a ſwjatemu wótzej Auguſtinej, a tebi, bratſje Winando, jako priorej tuteho naſcheho kłóſchtra, ſo cžzu ſtajnje hacž do ſmjereče bješ ſamoženja póžęiwyy žiwy woſtačž po pſchikajni naſcheho wótza Auguſtina.“

Prior pał jemu na wſcho wotmolwi: „Žako ſaſtupjeł naſcheho cžeječędoſtojneho wótza, generala naſcheho kłóſchtriſkeho rjada, pſchiwofmu wot tebe tole twoje ſlubjenje a pſchiwofmu cže ſa ſtawa naſcheho kłóſchtriſkeho rjada, ſa ſyna tuteho kłóſchtra w mjenje Boha Wótza, Eſyna a ſwjateho Duha.“

Š tym bu Luther węrnny kłóſchtriſki bratr, padže pſched ſwojim priorom na ſemju a woſta na ſemi i wot ſo wuſpſchęſtre- nymaj rukomaj ležo, ſo tam ležeſche, na žiwy ſchizž podobny a bu tajkile ležo wot priora ſe ſwjećęnej wodu krępjeny. — Po tym ſtaže, wſa ſębi ſaſwęcženu ſwęczu do horſchęže, kłafny ſo pſched Božim woltarjom a wſchitzy mniſchi wuſpęwachu ſa njeho ſwoje modlitwy a ſęžinichu ſa njeho ſwoje dobroproſchenje. Na to jeho kóždy mniſch wokolſcha a jeho prior puſchęži jeho wot ſo ſe wſchelafim dobrym napominanjom.

Takle bę Luther wſchemu ſwęctnemu wotewſaty a ſluſcheiſche wſchón do kłóſchtra; i kłóſchtra pał žadyn móſt do ſwęta nje- wjedžeſche. Bę ničtó do kłóſchtra ſtupił a ſwój ſlub wotpołožil, tón bę je ſwęta wuſjaty, bę ſwętej ſwoje božmje wuprajil. Takle je ſębi Luther ſam tež myſlił, a wſchitzy druhy teho runja.

Alle Bóh ma i cžłowjekom huſto ſwoje cžiſče hinaſche myſle. dyżli te ſu, kaſtež ma je cžłowjek ſam pſchi ſębi a kaſtež maja druhy ludžo ſobu i nim. Bóh ſam tež huſto nětoho na žyle hinaſchi pučž dowjedže, hacž kaſtiž bę ſębi cžłowjek ſam wumyſlił. — Š Lutherom je ſo takle męlo. Bóh je Luthera poſdžiſcho i kłóſchtra wuwjedł a ſębi jeho ſa ſwojeho ſwędka wuſwolil, kiž dyrbjęſche ſwętej Bože ſłowo pſchuwječž a jemu i nim wocži ſwotewrjecž.

Džafowna ſchulečka.

(Poſtracžowanje.)

Tole pučžowanje wuwjeſčž, njebę tak loſko. Pučž wot Darmſtadta hacž do Barlina je ſchęčędžęſacž mil dalofi. To drje nima dženſa wjele na ſębi. Ty jedžeſch je želeſnizu a hdyž wſcho derje dže, ſy ſa dwanače hodžiu w Barlinje. Alle tehdy želeſniza hiſcheče njebę. Pučžowanje trajeſche i poſtom wjazore dny a nozy a bę ſa wobſtarneho cžłowjeka jara wobczęžne; plačeſche tež jara wjele pjenješ. A hacž runjež naſch ſwęcny wuczeł žancje nuy nje-męjeſche, ſo tola tež nje-móžeſche na pſche- wjele ſłota a ſlębora wobſkoržowacž. Š temu pſchidže, ſo bu jemu tola druhdže tyſchne, hdyž ſębi na wopyt w kralowſkim hrodže myſleſche. Spóſnaje tebe kralowa tež hiſcheče? dopomni ſo wona hiſcheče na tebe? a kał tebe ſtareho, niſteho muža pſchijima? To bęchu praſchenja a ſtaroſče, kiž jeho wutrobu na- pjelnichu. Alle wón męjeſche kralowu pſchelubo. Žeho dla ſębi wón myſleſche: ty móžeſch i najmęjeſcha ſpytacž! Tak wobſamny wón napoſledk, i poſtom do Barlina jęcž a ſwoju něduſchu lubu ſchulečku wopytacž.

Pučžowanje derje džeſche. Džeł po druhim, nóz po drugej ſo miny. Škóncžnje bę ſwęcny muž do Barlina dojeł. Bęſche wjeczor, jako wón tam pſchidže a wón wobſamny, ſwój wopyt hnydom druhi džeł w kralowſkim hrodže wuwjeſčž. Druhe ranje ſtany wón i wježelej wutrobu, woblecže ſo ſwoju najlępſchu ſuknju a džeſche k kralowſkemu hrodej. Wón pſchidže pſched durje, hdyž wojazy ſtražuja. Woni dadža ſtaremu mužej bješ ſadžewanja ſaſtupicž. Wón je něł w hrodže. Šajka pſcha tam bęſche, kaſtuž wón w ſwojim žiwjenju njebę nihdy wohladał. Naſladni, bohacže ſwobletani knježa ſhwatachu nimo jednoreho a bojaſneho muža. Žadyn wot nich na njeho njeſladajſche ani i nim njeręcžęſche. Wbohemu wuczerjej je něł žyle tyſchno w wutrobje. Žemu je ſtoro žel, ſo je daloke, wobczęžne a drohe pučžowanje cžinił. Tola, ſchto to pomha? Wón kročži bojaſnje dale a dale a pſchidže napoſledk do kražueho a wupyſcheneho prjedyjala. Wón wohlada tu ſlužobnika, kiwa jeho k ſębi a praji jemu: „Luby pſchecželo, wocžęče tak dobri byęž a nje Žeje Majeſtoſęži kralowej pſchipowjedžicž?“

Šlužobnik wohlada ſębi zuſeho muža wot horſa hacž delka a praji jemu: „Nady, ale praječe mi najprjedy, ſchto wy ſęže?“

Šwęcny wuczeł jemu ſnapſchecžiwu: „Praječe kralowej, ſo je ſtary ſnaty i Darmſtadta tu, kiž wo hnadu proſy, i Žeje Majeſtoſęžu ręcžecž ſmęcž.“

Šlužobnik pſchipowjedži to kralowej. Něłko maja pał wyžozy knježa pſchęzo. jara wjele tajkich ſtarych ſnatych, kotrychž jich ſtoro wſchędnje wopytuja. Eži jeni cžzedža to, cži druhy to. Woni pſchiddu i wjetſcha i wotewrjenej ruku, i proſdnej móſchnju a i ſchiwym ſhribjetom. A jich žadanje je, ſo byſchtej ſo ruka a móſchen tak bohacže, hacž móžno napjelnicž. Duž nje- móžeſch kralej a kralowej ſa ſlo wſacž, hdyž tajkich ludži pſche- huſto ani pſcherad pola ſębje njewidžitaj. Kralowa Luija nje- myſleſche ſębi na ſwojeho ſtareho wuczerja. Wona męjeſche, ſo je khdny cžłowjek i Darmſtadta, kiž po kralowſki dar pſchidže. Alle wona męjeſche waſchnje, žaneho cžłowjeka, kiž cžyſche i nej ręcžecž njewotpoſacž. Žeho dla pſchitaja ſlužobnikaj, ſo by pſchi- powjedženemu ſtaremu ſnatemu i Darmſtadta ſaſtupicž dał. Tutón džeſche won a prajeſche to wuczerjej. Wón wotewri durje a naſch ſwęcny wuczeł i klapazej wutrobu ſaſtupi.

Kralowa ſedžeſche na ſtole a hladajſche ſwojemu hojčej pſchecželuwje napſchecžiwu. Něł ſtejeſche wón pſched nej a wo- hlada wyžoſu žonu, kiž i kralowſkej doſtojnoſęžu a luboſnoſęžu pſched nim ſedžeſche. Šaj, to wona bęſche. To bę to ſame luboſne woblicžo, kaſtež bę wón ſębi w pomjatku wobſhował. Kał ſo wježeleſche wutroba ſtareho wuczerja, jako wón ſwoju ſchulečku wohlada. Alle jeho wježele dyrbjęſche ſo hiſcheče pſchihporicž. Kralowa ſpóſna ſwojeho wuczerja hnydom, ſtany, a wolaſche jeho wježele i jeho mjenom a ſhwataſche pſchecželuwje jemu na- pſchecžiwu. To bę ſtoro pſchewjele ſa naſcheho ſchędžiwza. Šafne ſylſy ſo jemu i wocžow dele ronichu. Wón nje-móžeſche ani jenicže ſłowczko wuręcžecž.

Tež kralowa Luija bę i tutym ſaſwowohladanjom głuboko hnuta. Wona ſpominajſche na ſwoje mlode lęta. Wona pſchi- ſtupi k ſtaremu mužej a prajeſche jemu i luboſnym hložom: „Budžeče mi wutrobnje witani! Wy nacžinicže mi wulke wježele i waſchim wopytom. Mam wam wjele wotproſyčž. Kał huſto

šym wašchu sežerpliwosć na pruhowanje stajila. Bohu budž džať, so móžu wam to nětko bohacze saplaczić!“

Tuto słowo padže šwěrnemu wučerzej czežto na wutrobu. Kralowa nješmędžesche měnicz, so je jeho něšcto druhe pschiwjedło, khiba wutrobne požadanje, ju sažo wohladacž. Teho dla praji wón: „Ach, Wašcha Majestoscž, nusa mje tudy njewjedže. Nješ-šym khibu a nimam žaneje nusy. Sažo pak šlyšchach khibalbu wo Wašchich wyšokich poczińkach, fiž wot erta k ercže dže hacž k rězy Rheinej, njemóžach žadanju napschecžiwu stejecž, hišcže jónkrócž psched kónzom mojich dnjow wyšoku šeršecžinu sažo wohladacž, wo kotrejž ja, jako bė wona hišcže mloda prynzeža, hušto do přědka prajach to, šcštož je wona nětko jako kralowa.“

To bėchu šwěrne słowa, kotrejž bė wučerjowa lubosć prajicž dała. Kralowa šacžuwasche, so bėchu s wutroby wušcyle, a wotmolwi jemu: „Ach, Wy seže pschezo so mnu tak derje měniť!“

(Škónčenje pschichodnje.)

Šcšto je tebi twoja njedžela?

Njedžak je pschezo šwěta mřda byla. Ale šcštož Luther wo šwjatym Wótčenaschu praji, so je „najwjetšchi martrať na šwěcže, kotryž je wot kóždeho cžwilowane a njewužitnje wužitwane“, to wošebje placzi wo najlěpschey dobroczelzy cžlowjestwa, wo njedželi. Šak bywa wona martraťka šchecžijanstwa w domje a šwóšbje, w měscže a na kraju! A tola sa tu šcškodu druheho lékarštwu njeje hacž to: Budž lěpschi, potom budže lěpje. Šcšto je tebi, luby cžitarjo, twoja njedžela? Je tebi džen woštudly abo džen žohnowanja sa wutrobu a dom, parla a króna wšchitkich dnjow, twoje dla šcžinjeny a twoje dla wot teho šnješa žohnowanu přjedy wšchitkich druhich? Wotmolwi mi, šcšto je tebi njedžela, potom čžu tebi prajicž, šakteho ducha džěcžo ty šy!

Njedawno mi wšchědny džělacžer to wotmolwjenje da — krótko šdychowanje, fiž k rosmyšljenju wabi: „Ach, šak wjele kšěťišcho šo mi njedžela minje hacž kóždy drugi džen!“ Na tym šamym dnju wot knjenje na to praščenje hinašche wotmolwjenje dostach: „Ach, ja njewěm, šak dyrbyju lubu dolžu njedželu pschecžinicž“, to rěka jasnje: — „šabicž.“

A my derje wěmy, so šu podomne myšle tež pola naš domjaze a so ma ta knjeni wjele jenaf šmyšljenych towaršchow a towaršchlow w našchim cžasu, šotšiz wšchitzy njewjedža, šcšto dyrbyja i tej dobroczelku, i njedželu šapocžecž.

Šdžěž pak njedžela šwóšbu wokoło woltarja šhromadži, tam wutroby šhromadže šwjasa a žohnuje dom a šwóšbu, tam cžini wutroby a domy cžerstwe a šwobodne, wješele a šbóžne.

Němški pučowalški přědar jedny džen k šamotnemu dworej šarmarja šrijedža w lěšu pschindže. Wóšry bėchu wšchitzy domjazy k Wožej šlužbje šhromadženi; a jako bėšche přědar škónčizk, šarmar wšchón huuty ruzy wupšchestrě a jeho wopšchija i džaknymi słowami: „To je nětko“, praji wón, „po 32 lětach přeni wješeľy džen w zušym kraju.“ Přeni wješeľy džen w 32 lětach njedželow parowazyh.

Šakše wohańbjaze wotmolwjenje sa wšchitkich tych ludži, fiž bješ njedželšeho žohnowanja psches šwět džeja a tu dobroczelku cžlowjestwa, njedželu, najwjetšchu martraťku šwěta cžinja.

To je najwjetšcha mēra sa móž a hódnošcž cžlowjeka, luda, hdyž sa tym hladamy, šak šo njedžela a šwjaty džen šwjeczi, šak šo wo njedželi myšli. Š njedželu padnje šawožk, na kotrymž derjehicže luda wotpocžuje; šwóšba, lud, cžlowjek, kotryž njedželu wjazy njecžeczi, hinje a mřeje na cžěle a na dušchi. To přěduje nam pschišlowo našchich wótzow a historija našcheje šańdženošcže jo dopokaže: „Njedžela cžini tydžen, cžini žiwjenje; bješ njedžele žadny džělawy džen, žane žohnowanje!“

Teho dla šu štajnje wulzy mužoyo wažnošcž njedžele sa našche žyle tudomne žiwjenje pošnali a krašnošcž njebješteho dara w kšer-łušchach a wobrašach krašnje wulhwalili.

Šo cžěmnych dnjach tež sažo škónčzne dny našchemu ludej, našchemu cžaskej šesthadžeja, hdyž šebi prawe wotmolwjenje na to praščenje da: „Šcšto je tebi njedžela?“ a po tym cžini.

Jenož šabyła.

Kanzlajški pschedšyda B. lětne prošdniny k temu wuži, so by je šwojej mandželškej šapucžował. Šwoje šti džěczi domjedžeshtaj wonaj do Noweje Wšy, k žoninymaj štaršchimaj, na šchulu.

Štarymaj bėšche w wobkhadže i džěcžimi, šak by šo jimaj mlodošcž wrócžila.

Přeni wječor šedžesche štary wučer W. wó jštwje. Na klinje měješche w šakšwežkach najmjeńšche džěcžatko, šakle pol lěta štary Gretelku. Šchtyrileťny Dta a šchěscžlětna Lenka psched nim šteješhtaj a na šotšicžku hladašhtaj, kotraž bėšche twjerdže wušnyla.

Džěd trubku i huby wša a praji: „Šdyž wowka nětko Gretelku do kóža ponješe, potom porucžtej to džěcžo do šchita jandželow. Ša čžu rad šlyšhecž, šakše šcštucžki je waju macž nawucžila.“

„Do šchita jandželow, džědo!“ wotmolwi Dta. „Wo tym nam macž ničžo prajila njeje.“

„Ničžo prajila!“ Šrudnje štary muž na šwoju žonu pohlada, kotraž runje wječer na blido šestaja. „Nještej wój žanu modlitwu špěwaloj, přjedy hacž stej wušnyľoj?“

„Ně, džědo, ně“, šnapschecžiwu Lenka. „Šowjedaj ty nam něšcto wo jandželach.“

„Wój wobohej džěscži!“ šdychowasche štary džěd.

Potom šapocža jimaj powjedacž wo Wótžu w njebješach, wo šnješu Šesufu, wo jandželach, kotrychž Wóh jako pošlow na šemju šcžele, so bychu ludži psched štrachotami šakhowali, wošebje džěczi.

Džěczi wšchey nutrnej se šwěcžazymi wócžkami pošluchaschtej.

Sažo bėšche džěd dopowjedal a sažo wotucžazu Gretelku šwojej žonye poda, praji Lenka: „D džědo, šak rjenje to klinči! To macž wšchitko wjedžala njeje. Čžeho dla jej nješby ženje wo tym powjedal?“

„D haj, wjedžala je to macž. Wona je jenož šabyła.“

„Wój čžemoj ju na to dopomnicž, hdyž sažo pschindže“, praji Dta.

„Šowjedaj wjazy džědo“, prošesche Lenka.

„Šowjedacž nětko ničžo wjazy njecham, ale wój dyrbitaj dženzba wječor hišcže šcštucžku nawuknyč, kotruž móžetej wječor špěwacž, přjedy hacž lehnycž džetej.“

Pschezo sažo jimaj džěd šcštucžku špěwasche: „D Šesju, moja pata, mi k pschikrywaniu data, šhrěj twoje kurjatto atd.“ doniž ju šamej i hlowy nješpěwaschtej.

Wječor wot wječora dyrbjesche džěd džěscžomaj wo šnješu Šesufu a jandželach powjedacž. Wonej šo napošluchacž njemóžeschtej.

Štaršchey šo wrócžishtaj a džěczi bėchu sažo i nimaj domach w wulkim měscže.

Sažo bėšche knjeni B. najmjeńšchu do kóža položila a druheju do kóža honješche, praji Lenka: „D macži, džěd je namaj šak rjenje powjedal wo šnješu Šesufu a jandželach. Wój šmój tež nawukľoj šo modlicž. Džěd praji, so šy ty to wšchitko wjedžala, so šy jo jenož šabyła. Ale nej wěrnó, nětko budžesch jo sažo wjedžecž a tež namaj wo tym powjedacž?“

Macž šo wšcha šacžerwjeni. Škónčnje praji:

„Šaj, lubej džěsczi; džěd ma prawo. Ša šym to wšchitko wjedžala, ja šym jenož šabyła. Nětko pak wjazy nješabudu.“

„Ach haj, macži“, Dta praji, „nješabudž wjazy. Šewak lubi jandželjo woteńdu a naš wjazy njewobarnuja. Nětko bėchu pschezo pola naš.“

„Šomhaj Wóh“ je wot nětko niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wšchěch pschewawarńjach „Ššerb. Nowin“ na wšach a w Budyšchinje dostacž. Na šcštwórcž lěta placzi wón 40 np., jenotliwe cžišla šo po 4 np. pschedawaju.

Womhaj Bóh!

Czísło 30.
28. julija.

Lětnik 5.
1895.

Szerebiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy kobotu w Szmolerskej knihiczišcežetni w Budyschinje a štu tam dostacž sa šchtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

7. njedzeli po šwj. Trojizy.

Šap. štutt. 7, 56: Glej, ja widžu njebjeska wotewrejene a Jesuša stejo na prawizy.

Takle je Szčepan sawolał, psched šwojimi njepscheczelemi stejo. Wyšoka rada bě šo pscheczimo Szčepanej šhromadžika. Wšchitzy se škobom na njeho hladachu, š woczow jim džimi hněw šapasche, se šubami na njeho šchijachu. Š teho wscheho wobohi Szčepan pytny, šchto chzedža š nim šczinicž. Wón derje wjedzišche, šo ma wěštu šmjercž psched šobu, ale wón wošta šmėrom pschi dobrnym pokoju. Wón dyrbesche we šwojej tyšchnej nusy šhonicž, šo lutki šam njesawoštanje, pschetož tón, kotremuž wón šwėru šlužesche, jeho šbóžnik, kiž bě něhdy šwojim wuczomnikam prajił, šo jich wošhroczenych njesawoštaji, wón šo nětkle Szčepanej šjewi. Jako Szčepan se šwojimaj woczomaj wysche šo š njebjesam pohlada, wuhlada wón šwojeho šbóžnika Bohu š prawizy stejo, duž jemu bě, kaž byl jeho šbóžnik se šwojeho tróna štanjł, jemu durje do šwojich njebjesow wotewrił a jemu duzy napscheczo byl, šebi jeho ša ruka wsacž a ša šobu do šwojeho njebjeskeho kralestwa dowjesč. Š tole našeho šnjesešew šjewjenje je Szčepana móžnje pošhluko, šo nětko wjedzišche: Tón šnjese, kiž je wschėm šwojim šlubil, šo chze pschi nich woštacž wschė jich žiwe dny a hacž do jich šbóžneho škónczenja, tón šawoštanje wěsčje tež pschi mni se šwojej lubošczu a se šwojim mėrom, pschetož tež mi jeho šlubjenje šobu płaczi: Wój mėr ja wam šawoštaju, wam ja mój mėr šadarju.

Ša mału šhwilu bě Szčepan do šmjercže šafudženy, bu š města šwjedženy a š wonka města škamjenjowany.

Tajkule šmjercž je tónle Jesušowny šwėrnny šwėdł mėl. — Dydženja widžachmy, tajki bě tónle muž pošny wėrnny, a tajke wulke džimny a štutki wón činjesche. Pohladajmy dženska na jeho šmjercž.

Tež wón je šebi móhl šaspėwacž: „Šsmny my žiwi, šmy temu šnjesej žiwi, a wumrjemny my, wumrjemny my temu šnjesej.“

Szčepan je přeni š šnjelownych šwėdłow, kiž je ša nim do tajkeje šórkeje šmjercže šchol, a runje teho dla je nam jowle jeho šbóžna šmjercž tak wobšchėrnje wopišana.

Špochi je Szčepan ša šwojim šbóžnikom šhodžil. Wón wschaf njebe podarmo šwojeho šnjeseš hłóš šafłyschal: „Wój ša mnu!“ Ššwojemu šbóžnikkej bě wón wothladał, tajki mėl šo tu na šwėcže šadžeržecž, duž je pschezo wschėm druhim šwoju lubošcz a dobrotu wopokasowal, hđžež jeno móžesche.

Ale tež w šwojej šmjertnej nusy je Szčepan na šwojeho šnjeseš hladajo ša nim šchol, tež mrėjo šwojemu šnjeseš podomny.

Šaž bu našch šbóžnik š šerusalemna na horu šolgata wumjedženy, tak šu Szčepanowi njepscheczeljšo tuteho šwėtka š města wumlekli. Našch šnjeseš je šo na šchizju wišojšo ša šwojich njepscheczelow š Bohu modlił: „Wótcze, wodaj jim, pschetož woni njewjedža, šchto činja“, Szčepan pał je, jako jeho pscheczimnizy šamjenje do njeho čziškachu, š wulkim hłóškom sawolał: „šnjeseš njeshđerž jim jich hrėch!“ Našch luby šnjeseš na šchizju sawola, jako š jeho žiwjenjom na kónž džesche: „Wótcze do tvojeju rukow poruczju mojeho ducha!“ a Szčepan do njebjes šwojemu poš-

townje a žadny statny porjad swontownje cžlowfkej wutrobje pomoz njepofkicža, pſhecziwo pſchemozy cžlunych žadofcžow — niz jenož ſwobodna lubofcž, ale džiwe a njewobmjeſowane knjejtwo naj-nižiſheje žadofcžiwoſcže naſtanje. Eži, kotſiž maja ſwojeho ſbóžnika w wutrobje, budža tež potom pſched ſkaženjom wobarnowani, ale bėda tym, kotſiž ſu wėru ſhubili!

Pucž ſo tajtemu ſrudnemu cžaſu niz jenož pſches njewėrjaze wucžbnj ſozialdemokratije, ale hiſhcže w wjele ſtraſchniſhej mėrje „pſches ſhukofcž mandželſkeho žiwjenja“ daloko a ſchėroko pſchi-hotuje. Ejawne kurwaſtivo, kotrež ſo pſches žadofcže wulkeho dželā naſcheje ſdželaneje wotroſcžazeje mlodoſcže ſdzerži; potajne ſpokojenje žadofcžow atd., to ſu wſchitko cžežke ſchodny, kotrež naſch lud ſkaženju napſhecziwo wjedža, kaž nėhdy Grichow a Romſkich, hdyž ſnutſkowne wobroczenje ſo njeſtanje. Kaſ biblija wo tym wſchėm ſudži, cžitajch Rom. 1. Bebel dyrbjal ſebi ſam wuſnacž, ſo je ſwojim ſažudženjom nėtcžiſchich wobſtejnoſcžow, kotrež je najlėpſche w jehow knihach, pſhecziwo bibliji njerėcži.

Alle nam ſo praji: „Dže dha je wumožaza bójſka mőz ewangelija.“ Kſchecziſtjanſtvo tola hižo 1000 lėt w naſchim ludu dželā. Wėſcže, hewaſ by lud dawno ſhubjeny byl. Tež dženſa hiſhcže ma kőždy w znyhm ludu, wyſoki a niſki, mőz pſches wėru do Khrjſtuſa ſo ſe ſkaženja wumőz a Bohu budž džaſ, pſchezo ſu hiſhcže te „ſydom tyſaz“ (1 Kral. 19, 18) w wſchitkich ſchtantach. Derje mőze ſo tež ſtač, ſo pſches Božu hnadu hiſhcže juntrőcž wobroczenje ſo ſtanje. Alle to my pſchede wſchėm pſche-widžecž njeſmėmy, ſo je wėra ſwobodna wėz.

(Wofracžowanje.)

Žadny ſlėborny kwaſ.

Duchapolny farar Lavater w Zürichu juntrőcž k mlodymaj mandželſtimaj w wėrowaſkej rėcži praji: „To „ja“, ſo pſchezo praji, je prėnja, to „ty“ druha parſchona. Dnyž ſo w žiwjenju roſhladujemy, ſo ſda, kaž by to pravidlo rėcže tež ſa žiwjenje plačžilo. Tak w waju žiwjenju, lubowanaj, bycž njedyrbi. To „ty“ dyrbi pſchezo prėnja a to „ja“ druha parſchona bycž, potom ſo wamaj derje pőndže.“

Hacž je knjeni ſe Sėrafowſki, kotraž 3. julija 1893 w Barlinje ſwőj ſlėborny kwaſ ſwječesche, te ſłowa ſnala, njewėm. To pak wėm, ſo je po nich cžimila.

W bitwje pola Münchengrāza, džen 28. junija 1866 bu tehdom dwazycžilėtny Sėrafowſki na wobėmaj nohomaj cžežko franjenny a hdyž bėſche wjele hodžinow bjeſ myſlow ležaſ bu ſe ſwojimi franjenymi towarſchemi halle pſches to namafany, ſo kőn, kotryž bėſche ſo wottorhnyl, k kerſam pſchiūdže, w kotrychž franjeni ležachu. Tydžen dyrbjesche w pſchepjelnyem, hubjenym wjeſnym lazarecže na ſłomje ležecž. Wőn na kholeru, poſdžiſcho hiſhcže na tifuſ a žoltu khorofcž ſthori. S jeneho pólneho lazareta do druheho transportirowany, ſkőncžnje do diafonižnyſkeho wuſtawa Bethanien w Barlinje pſchiūdže; ale tež najſwėrnishe hladanje diafoniſow, kaž jehow maczerje, kotraž bėſche k khoroložu ſwojeho ſyna khwatala, ſo idaſche podarmo bycž; mėſazny dołho ležesche khoru bjeſ myſlow w hėzy. Saſo ſo ſkőncžnje w nalėcžu 1867 hiſhcže rőža a ſymny woheń do ranow daſchtej, ſo noſy na žiwym cžele hnicž pőcžnyſchtej, lėkarjo wſchu nadžiju ſpuſchecžichu a jenož ſo bychu na kožu a kojczje wuſthnyteho invalidu wot žalofnych bolofcžow wuſwobodžili, jemu noſy wotrėnychu. Cžerpjazy ſo ſ tymi ſwojimi roſžohnowa a ſwjate wotkaſanje wužiwanſchi ſo na ſwoje ſkőncženje hotowaſche.

Schtož žadny cžlowjek docžatal njebėſche a ſa mőzne mėl njeby, ſo ſta. Tőn hubjeny, kotryž bėſche po operaciji dwanačje hodžinow kaž morwy ležaſ a ſa kotrehož bėchu hižo na pohrėbnishecžu row poſtajiſi, živy woſta, haj ſamo woczerſtwicž ſapocža, taſ ſo mőzachu jehow w juniju 1867 — lėto po jehow franjenju — do jahrody njeſcž. Młoda Franzowſka knježna, kotraž tež wot cžežkeje khorofcže wotkhorjesche, wbohemu, pſchezo hiſhcže jara brajchnemu invalidže taſ cžople, wutrobne dželbracže wopokafa, ſo ſebi tőn ſkőncžnje ſwėri ju ſo wopraſhecž, hacž njecha jehow towarſchka ſa žiwjenje bycž. Wot cžopleje ſmilnoſcže cžėrjena mloda holza wſchitke wobmyſljenja pſchewiny a ſo 3. julija 1868 na lėtnym dnju bitwy pola Kraloweho Gradza ſe ſwojim nawoženju ſwėrowa. Hnadny Bőh jeje ryczerſkej woporniwofcži porodžicž da. Wona ſmėdžesche ſwojeho mandželſkeho, na kotrehož ſo huſcžiſcho khorofcž ſažo wrőcži, ſtroweho wothladacž; jejnej njewuſtawazej ſpőzniwofcži mėjesche ſo džaſowacž, ſo ſažo wotkhoru. Eſamo

ſ dwėmaj dželcžomaj bu mandželſtvo žohnowane, pola kotrejuž hiſhcže naſch lubowany ſtary khezor Wylem I. a tež hižo njebohi prynž Bjedrich Korla kmoſtiſchtaj.

Pſches wſchelaku nuſu a ſtarofcže, kotrež hubjenofcž mandželſkeho a niſka invalidna penſija ſobu pſchinjeſeschtej, je ſwėrnny Bőh žadneju mandželſkeju nėtko k ſlėbornemu kwaſej a hiſhcže dale wjedl. Tej mandželſkej pak, kotraž je temu bėdnemu pſches 28 lėt ſo ſamowoprowaza towarſchka byla, jemu žiwjenje ſlėbke cžimila a cžežku ſchfodu, kotruž bėſche ſa wőtžny kraj cžėrpil, nėkaſ ſarunala, plačži:

„To je prawe mandželſtvo, hdžež dwaj hromadže w ſwėrnej lubofcži ſjednoczenaj dželaj ſwőj pucž pſches wjeſele a ſrudobu a tőn jedny kij druheho a ſ dohom tež jehow brėmjo — wonaj hromadže pucžujetaj pſchezo w wocžomaj wottynjenny kőnž — to njebjeske kraleſtvo.“

Chzeſch wumrjecž we ſymje a nuſy?

Czech. 33, 11. Cžeho dla chzeče wumrjecž?

Chzeſch wumrjecž we ſymje a nuſy,
We hlodže a lacžnoſcži tu,
Džež ſwėt tebje tychi tőn zuſy
A wutrobu cžežuje wſchu?

Dže chzeſch ty we wėcžnoſcži woſtačž?
Eswėt ſaūdže kaž para a dym;
Ach, njechaſch ty wodacža doſtačž?
Pray: ſhubjene dželcžo ja ſym!

Tam, hladaj, na tebje nőz kaſa,
Ežma, ſtrőzele, woheń a hrom;
Tu Wőcžez twőj miłuſchki cžaka
A hlada, hacž njepſchiūdžesch dom.

Je twoje dla dawno ſo tyſchil;
Bőj k njemu, na kolenach pray:
We njeby, pſched tobu ſym ſhrėſchil,
Mi ſmilnoſcž a wodacže daj!

Njeſthiſchich te jandželſke ſpėwy
Dla hrėſchnika pokutneho?
Njewidžiſch, ſo Wőcžez twőj miły
Eži hižo dže napſhecziwo?

Chzeſch wumrjecž, ty wbohi? budž živy!
Chzeſch ſtradacž? twőj Wőcžez wſcho ma:
Khlėb, wino, wėnz, pjerſchecžen a bėle
Eži draſty toh' žiwjenja da!

Kh. J. Waltaſ.

Lutuj w prawym cžaſu.

Kruta ſyma ſady naſ leži. Tyſazny naſcheho luda, woſebje w wulcich mėſtach, w dołhej ſymje dželā njemėjachu. Žalofne dny, kotrež dyrbjachu ſe žonu a dželcžimi pſchėtracž! Nėtko je rjany lėtny cžaſ. Nėtko je cžaſ k dželānju. Alle jeno mało mėſazow hiſhcže a ſurowa ſyma ſažo k nam pſchicžehnje a ſrudne tydženje, w kotrychž je dželā žadniſche, ſo ſažo ſapocžnu. Myſliſch ſebi na to, luby cžitarjo! A hdyž ſebi na to myſliſch, je tebi potom moja rada luba, abo njeluba, ſo chžyl ſwoju lėtnu ſaſlužbu ja ſymſki cžaſ k radže wſacž? Dženſniſchi džen ſo ſłowo wo lutowanju rad njeſthiſchi. To ſo praji, ſo chze mały muž ſe žonu a dželcžimi tež ſwoje wjeſele mėcž. Nictó jim jo wſacž njecha. Woni maja k temu pólne prawo. Alle to tež wėrne woſtanje: Wjeſele mőze k ſwojemu pravu pſchińcž a pſchi tym wſchėm mőze ſo lėpje lutowacž a khtuniſcho na ſymu myſlicž. Nėkotry tola khető wjele ſa wjeſela a reje wuda. To nėotra hriwna ſe ſaka wulėta. Najwyſchishe pravidlo ſa dom dyrbi tola bycž, ſo ſo wjazny njenatupi, hacž mőze ſo ſaplacžicž, ſo ludžo na dołh živi njeſbu. Wjele ludži, bohatty, khudny, ſaſtojnikow, ryczerſublerjow, rjemjeſnikow, dželaczerjow ma dženſniſchi džen wjele wjazny wudawlow hacž dołhodow a wjazny ſlicžbowanjow hacž kwitowanjow khamorje leži. Khwilu to dže. Alle potom ſpinadło koleſow wjazny njedzerži, rjecžajy ſo roſtorhnu a wős ſ hory dele cžėri. To jara boli na ſwrőcženym woſu ſe ſlamanyimi ſtawami ležecž a jara cžežki je dženſniſchi džen, ſo potom hiſhcže juntrőcž

šbēhnyč. Na kije šo hubjenje šepjerajo dale hinfacž dyrbjecž pšches žiwjenje a wot prawizy a lēwizy a wot přédka a šesady šo dale šuwacž dacž: to pšchinješe šforženje a morkotanje bjes kónza. Wšēcže wjele njesawinowaneje nušy je na šwēcže, ale tež wjele šamo nacžinjeneje. Njeměj mi teho dla ša šlo, luby ratarjo, hdyž tebi w našchim lohšomyšlennym čašu, kotrehož žadosčžiwosčž je tyšazy se wšchitkich šchtantow našcheho luda šapšchimnyla a jich do hubjenštwawjedže, derje myšlenu radu dam: njedaj šo nakasčyčž, šwójich džēcži, šam šebje dla, wobštaraj derje twój dom, budž šlutniwy hospodar, njeporučuj šwojej žonje, hdyž na pjenježk hlada, njedaj wot wulžy mudrych našchich dnjow šo šamolicež na wēr- nošči teho šłowa: lutuj w prawym čašu, potom šmēješch w nušy.

Samnjene towarštwow.

„Kač pšchindže to, knješ kmótšje“, praji štary doštojnny wučer we wšy G. k šwojemu štaremu pšhecželej, k wješnemu Scholče jenu njedželu, „dženša bēšche na kemšchach tač prošdne a w nozy nješšym rejwanskeje hary w „šłónzu“ dla žaneho wócžka šacžinič. Ša šebi myšlu, šo w adventškim čašu š žyła žane wješele byčž nješmē.“

„Šaj, hleječe“, wotmolwi Scholta, „šwinješawēšcžaze towarštwow“ je šwój šaloženški šwjedžen šwjecžilo; to je „šamnjene“ towarštwow, te móže rejwacž a picž, špēwacž a šfatačž, hdyžkulizž a kaž dolho- kulizž chze. Štary Kriugar by šorcžmu w prawym čašu šacžinič, hdyž bēšche čaš, ale nowy šorcžmar je jedyn š tych mudrych. Šon ludžom praji: „Štupeče do towarštwaw hromadže, potom móžecže žyłu wóž hromadže šedžecž, hračž, rejwacž, kažkulizž chzeče.“ Duž ma šorcžmar pšchezo dom pošny a njetreba šo pošajeneho čaša džeržecž a mlodži ludžo tutkaja a rejwaja hacž do ranja. Šak mamy hižo šurjerške, šehelowe towarštwow a najnowšche je šwinješawēšcžaze towarštwow. Šelko wjele towarštwow, knješ wučerjo, našch mlody lud do žyła šfasy, hoščenžarjo šo wobohacž a šhudny lud hišcže bóle wofhudnje, a kemšchi potom nješchindu, dofelž dyrbjaja njedželu š wjetšcha šo wot šoboty wušpacž. Ša jako wješna polizija ničžo pšhecžiwow temu čžiničž njemóžu. Wšchetož wulka jštwaw w šorcžmje šo w prawym čašu šacžinič, ale čžim žiwšcho je potom w „šamnjenej“ towarštwowej jštwaw. Duž dyrbi šo towarštwow šakon špchemēničž, hewak ničžo pomhacž njemóže.“

„Šaj, hdyž tač šteji“, wotmolwi štary wučer, „potom ja šapšchimnu, čžeho dla šu wšchitke napominanja knješa šararja š kletki dele a šchtož mam ja džēcži w šchuli wučerž, kaž do wētšika rēčžane. Šajki nahrabny šorcžmar móže ša tydžen wjazy potorchacž, hacž duchownny a wučer ša žyłe lēto natwaritaj. Šeho dla, knješ kmótšje, škutkujmy ša to, šo šo towarštwow šakon špchemēni. Šaž šym čžital, je tež pošledna prufka generalna šynoda wnjšchchu žyršwinu radu wo to prošyła, šo čžyła pšchi wotmyšlennym špchemēnjenju towarštwoweho šakonja ša to wuštipicž, šo by šo wopacžnemu nałoženu towarštwoweje šwobodnošcže pšhecžiwow wušchnošcžinemu nahladowanju šjawnych wješelow wotpomhala. Wšy chžemy šo nadžecž, šo ta proštwaw podarmo njebudže.“

Šwobodnošcž wopilža.

Šchtož chze nješhostany nēšchto njeušchne došonjecž, trjeba šo jenož přjedny šylnje napicž. Šo je šašo wušbudženje pšchijaž- neho šuda w B. dopokafalo. Šaštojnič B. bēšche jeneho w hnēwje šaklól a druheho čžezko šranil. Šot pšchijažneho šuda bu šarowž wuwinowany, dofelž dopokafa, šo je přjedny 25 šchklenžow piwa wupil a wjšche, teho hišcže šchklenžu wina, šo je po šajkim wšchón pjany byl. Šadny čžlowjek přajicž njemóže, šo je šo jow prawda štała, runjež šakon druhi wušbud nješchipušcžeži. Šdyž šo škutki, kotrež šo w pjanošči štawaja, nješhostaja, dofelž ludžo štroweho rošoma nimaja, potom dyrbi šo š najmjenšcha šhoštacž, šo šo ludžo tač njeošomnje wopija a šu š tym se štrachom ša druhich. Š tym, šo móhli tamny B. a jeho towaršchojo na nowu njedželu šo šašo wopicž a šwójich towaršchow šaklólčž, my šo šmērowacž njedyrbjeli. W Šchwajžarškej móže šo šajkim škštnikam šhodženje do šorcžmow na wēšty čaš šakafacž. W nacžištu noweho šchwajžarškeho šhoštanškeho šakonja prošchor Štooš w Bernje pošajenku namjetuje: „Še-li pšchicžina nješkutka pjanošcž, móže šudnik winowatemu šhodženje do šorcžmow na čaš wot jeneho hacž do pjecž lēt šakafacž.“ Šot rheinškeho

towarštwaw je šo pšched šrotkim čašom to žadanje wuprajilo, šo dyrbi šudnik prawo doštacž, šo šmē tež pošajicž, šo dyrbi šo šajki wopilža do wuštwaw k pošpšchenju ša wopilžow pšchinješcž. — Šajkež je bylo, šajke woštacž njemóže, šo šo jenož prawa picžkow šwēru wobšedžbuja; — štróšbi dyrbjaja šo teho runja pšhecžiwow picžkam šakitacž a wobarnowacž, šo njetreba, hdyž jim tež runje štrach ša žiwjenje nješrošy, se rta šajkich n. pšchitkad hanjaze šłowa šebi přajicž dacž a šo bjes winy do šłota čžahnyčž dacž. Njeje to šrudnje, hdyž šebi škšncžnje čžestny čžlowjek njedželu do wšy won nješwēri, hdyž wēšty njeje, hacž njedyrbji šnawo hanjaze šłowa bje wšcheje pšchicžiny je rta šajkeho wopilža, kotryž š šorcžmny domoj dže, šhšchecž. Šow je šakon nušny, kiž by pomoz pšchinješl.

Šiane wjecžory na štraju.

Šoprawdže dobre napravjenje ša šwójich džēlacžerjow je šubler Šl. w Šamerawje do škutka šajil. Šwójy ša tydžen, škšdu šřjedu a škšdy pjatš wón šwójich džēlacžerjow wokoło šebje šhromadži a jim niz jenož pšchednošchki wo ratarškich naležnošcžach džerži, ale jim tež š dobrých špišow wšchelake čžita. Šeho runja šo wo tym rēči, šchtož je šo wažneho na šwēcže štało, tač, šo móža šo šajke wjecžory š dobrým prawom „wjecžory k šdželanju luda“ mjenowacž. Džēlacžerjo na pšchednošchki a wuškladowanja š najwjetšchej šedžbliwosčžu pošluchaja, šaj šamo džēlacžerjo je šušodnych wšow pšchindu; to dopokafuje, šak šara šajke wjecžory pšchipošnacžaw namafaja. Šo tym pučžu je šo hacž došal pšche- malo šhodžilo. Ale na to wašchne je najšpēje móžno, džēla- čžerjow šnutškwonje došycž a hdyž šo knježa a džēlacžerjo junu prawje šrošymili nješšy, móže šo wēž rošjafničž, přjedny hacž ma šajke wopacžne šrošymjenje došho trajaze a šrudne ščžehwki. W towaršchnym wobšhadže šebi wutrobny došycž, šwēdomšwje džēlacžerjej dacž, šchtož je prawe, wo jeho šwójbu šo štaracž a po šajkim wjecžoru na praščenja wotmolwicž a wopacžne wu- porjedžecž, přjedny hacž drušy pšchindu a š něšotrymi rjenje šlineča- žymy a pšchibłodžazyšny šłowami wutrobny rošhorja a šchčžuwaze šopjena rošdžela, wo kotrychž šebi jednowy muž myšli, šo šu wērne: njeje to nušne džēlo? Šo by šhwalobne škutkowanje teho šublerja prawje wjele šrošymjenja namafala — a šchtož je naj- wažnišche —, šo by tež jich wjele po nim čžiničlo!

Nēšchto k rošpominanju.

Šchto je šchēšcžijana pšchijažnosčž? Š lubošcžu dobre čžiničž. Šchto je šchēšcžijana mišda? W lubošči wotpočžowacž.

Šchtožkulizž šo tebi štanje, džerž šo šwjerdže lubošče! Š hdy bychu čži ludžo wutrobu škamali, njedaj šo rošhoricž a štwjerdžicž! Ššches luboščž a pšhecželniwosčž nad nimi došyžecž.

Dwē wēžy nam Bóh da, šo by naš wēčžnje wobšbožil: jedyn šchijž do wutrobny nutš a jedyn na šhribjet.

Šo šu po prawom najšbožownišche šodžiny w žiwjenju, hdyž móžesh druhich šbožownych čžiničž.

W tym leži wulka móž ščēpliwosčže a trošcha, šo čžlowjek tam šteji a tam čžerpi, hdyž je jeho Bóh šon Šnjes šajil.

Wšchitko prawe šchēšcžijanštwow je našhonjenje, a hdyž šo našhoni, potom šu w dušchi hody. (Šarnš).

„Šomhaj Bóh“ je wot nētkaw niz jenož pola knješow duchownych, ale tež we wšchēch pšche- dawarňach „Šerb. Šlowin“ na wšach a w Budyšchinje doštacž. Ša šchtwórcž lēta placži wón 40 np., jenotliwe čžižka šo po 4 np. pšchedawaju.

Womhaj Bóh!

Czisko 31.
4. augusta.

Lětnik 5.
1895.

Sěrbske njedźelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Šsmolerjez knihiczišczetni w Budyschinje a so tam dostacž so sčtwórtlětnu pschedplatu 40 nr.

8. njedźelu po swj. Trojizy.

Jap. skutk. 8, 38: Filip a komornik wustupischtaj wobaj s wosa do wody a Filip jeho wulschezi.

Něchtó je šebi něhdy saspěwał: „Kom'ž Bóh chce prawe sbože sficizč, tob' pójčzele won do šwěta a da jom' šwoje džiwny widžicž“, — tutemu spěwarjej dyrbju pravo dacž. Wonka w zuisbje je něchtónžkuliz, (ale tajki, kiž s tamnym šhubjenym šynom žane podomnstwo njemějesche,) wjele rjaneho a wokichewjateho šhonik a wohladač, so je móhl s wješelom dolhe lěta na wscho to spominacž, sčtož bě na zuisbje nashonik.

Žadny pak, kiž bě so hdy do dala podał, njeje šebi tak wjele wokichewjeńki šobu domoj pschinješł, kaž tón putnik, wo kotrymž nam našch dženznišchi tekst powjeda: tón nam wschěm snaty komornik s Muriskeje.

Won bě so s dalokeje Afriki, s Abyšinije, do Jerusalema podał, duzy na dompučzu praweho lubeho cžłowškeho pschecžela namkač, ale wysche wscheho tež teho praweho njebjeskeho pschecžela sa šwoju duschu sesnač, duž je so móhl s wješelom do šwojeho doma wrócizč a šebi wo nim šwoje žiwe dny spěwacž: „Ša šym šej namkač Jesuša, s nim mam nětk šwojoh' šbóžnika!“

S tuteje lubošneje powjescze móže kóždy wohladač, so Bóh lubny šnješ šwojich cžłowškich džeczi wutrobny wodži, kaž wodowe rěczi, a so won kóždeho, kiž sa jeho jašnym šwětkom šlědži, s jeho dotalscheje cžmoweje nozy na šwoje jašne šwětko domjedže.

Tónle komornik s Muriskeje bě wošebny, widženy muž. Šralowa šondaze bě jemu wschě šwoje kubla a

drohe wězy do ruki dala, a wěscze bě won wschudžom cžescženy, bě tež samožity a bohaty knješ, — pódla pak pschi wschěm šwojim bohatstwoje šhudny muž, dokelž nutška w šwojej duschi žaneho wěsteho, praweho pokoja njemějesche. Ale runje po tymle bohatstwoje mějesche won wulke žadanje.

Won bě wo tym šlěščač, so ma w Jerusaleme Bóh šwój dom a templ, duž doma žaneho mēra wjazny njemějesche, ale poda so na daloki pucž do Jerusalema, pschetož won šebi myšlesche: „Budu so tam móž pomodlicž, na Bože šłowo wošluchacž, potom budu na duschi cžerstwy, směju šwój dobry pokoj, a mi budže wschemu derje.“ A won so do Jerusalema poda. Tónle komornik bě póhan. Šajki daloki pucž je měl won do tuteje Božeje šwjatnizy cžinicž, wjele stów mil. — Tónle šemscheč se šwojim dalokim pucžom do Božeho templa šebi po wschej semi nikoho šwojeho runjecža njenamaka.

Sčtož bě šebi pschischoč w Jerusaleme pytač, to šebi tam namkač njeje. Ale tola bě šebi tam něšcho krašne a rjane namkač: Won bě šebi tam wažnu knihu kupil: stare wěšcženja profety Jesajaka. To bě drje droha kup, jemu pak niz droha. Šědy mějesche tu knihu w šwojej horschczi, je pocžal s njeje cžitacž, je šebi s njeje dale a dale cžitač, haj tež na wosu šedžo šebi wótije s hložom s njeje cžitasche a bě hižo pschi cžitanju 53. stawa. Tón pak bě a wosta jemu nješrosnyliwy.

Duž Filip wot šwjateho ducha cžerjeny š njemu do wosa pschisčtupi a šwukadowa jemu tón žny šlaw, pošasa jemu, so je tón, wo kotrymž bě w tymle šlawje rycž,

Jeſuſ, Boži ſyn, kiž je wſchë naſche hrëchi na ſo wſal a wot naſ wſcho khoſtanje wotewſal, ſo ma, ſchtôž do njeho wëri, wot njeho wëczny pokoj a ſ nim wëczne žiwjenje. Chze paſ nëchtón ſ tutym ſbôžnikom do wëcznoſće ſjenoczeny bycz a ſ nim ſwježeny ſawoſtač, tajſi dyrbi ſo wot jeha poſklow dacž ſ wodu wuſſchëčič w mjenje Boha Wótza, Ssyna a ſwjateho Duchy, pſchetôž ſ tym budže Bože džëczô a ſmëje ſwoje domjaze pramo w njebjegach; jemu budže pomhane w čažu a w wëcznoſći: tajſi njeſmëje ani tudy žadny njeпокој na wutrobje, ani tam žadny ſurowy ſud, pſched kajkimž dyrbial ſo ſtrachowacz. — Tole bë temu komornikej prawa luba a wjeſeła powjeſč, a lëdy bë ſlyſchal Filipa wſcho tole roſpowjedacz, pſchijwjeſeſchtaj ſo ſ rëžy a tón komornik Filipej praji: „Olej, tu je woda, ſchto mje ſadžëma, ſo chžyſ ſo njedacz wot tebe wuſſchëčič?“ Filip paſ ſo jeha wopraſcha: Wëriſch, ſo je Jeſuſ Boži ſyn, a ſo je wón tež twój wumôžnik?“ tón komornik paſ jemu ſ wutrobu wuſna: „Ja wëry, ſo je Jeſuſ Boži ſyn.“ — Na tole jeha wuſnacze ſtupiſchtaj wobaj ſ woſa do wody a Filip wuſſchëči teho komornika w mjenje trojenicžkeho Boha.

Boži duch, paſ hrabny Filipa hnydom wotſal, ſo jeha tón komornik wjažy njewohlada. Duž bë tón komornik ſ nowa ſamlutki, a tola tež niž wjažy ſamlutki. Wón mëjeſche, dofelž bë ſ kupjelu ſwjateje ſchëčënižy wobhnadženy a do Božeho kraleſtwa pſchiwſaty, ſwojeho ſbôžnika nutſka pſchi ſebi we wutrobje a čehniſche jaſo wobhnadžene a wumôžene Bože džëczô do ſwojeho wótžneho kraja. — Kaſ bë ſo tón w žubje wobohaczil, kajke kraſne ſamoženje w pomjatkſu ſebi tón ſobu domoj njeſeſche.

Huſto mőžeſch ſlyſchëč; ſo nëchtô praji: Tole abo tamne je ſo nëkaſ „pſchipadnje“ abo „ſe ſlepom“ ſtało. To paſ ſu hlupe rëčje: Na ſwëčje ſo ničžo „ſe ſlepom“ njeſtanje, ale Bôh luby Anjeſ tu wſcho wſchitko wodži. To je woſebnje ſ tuteje powjeſčje poſnacž. Bôh ſam bë tuteho komornika wubudžil, ſo ſo tón na tamón daloki pucz poda, Bôh je jeha wjedl, ſo ſebi tamny tu rjanu knihu kupi, Boži duch dowjedže Filipa na tón pucz, po kotrymž ſo tón komornik domoj wjeſeſche, Boži duch da Filipej wſchë ſłowa do wutroby, ſo mőžeſche tón tamnemu komornikej wſchë te blufe ſłowa a wëſchëčënižy wuſſač, Boži duch paſ ſebi tež ſ komornikoweje wutroby plôdnu rolu ſčini, ſo tón wſcho do ſo wſa a ſebi we wutrobje wobkhowa, ſchtož bë ſlyſchal a ſhonil, — ſo ſwoje žadanje po ſakramencze ſwjateje ſchëčënižy wupraji a ju doſta.

Džiwije Bôh ſwojich čłowjekow wodži, ale ſpochi ſbôžnje, to rëka: do jich praweho, wëczneho ſboža a ſbôžnoſće.

Wón loſt a wëtry wodži, tež wſchitke mrôčjele, Pucz, po kotrymž ſo khowdži tym ſwojim ſjewicž wë.

Wërnocž biblije, ſakitana pſchëčičiwo jeje njeſchëčëlam.

(Poſtracžowanje.)

Sswobodnoſč.

Mowiſchi pſchirodoſpytnižy ſwobodnoſč čłowſkeje wole přëja. Tak jedyn ſ nich wupraji: „Wly trjebamy jenož ſtuffowanje wole na pſchirodu pſchidacz, potom by wuczžje wo wſchëhowschudžomnym wodženju ſwëta pucz pſchihotowany byl.“ Zyle prawje! Sdnyž čłowjek maſchina njeje, ale ma wolu, potom je myſl bliſta, ſo „pſchiroda“ tež maſchina njeje, ale pſches wëſtu „wolu“ ſo wodži. Teho dla woni ſwobodnoſč čłowſkeje wole přëja. Wëbel w tym ſ nimi pſches jene njeje, ale jim to raſne wotmolwjenje da: „Wly

ſym wſchudžom dopoſaſali, ſo maja naſchi Darminiſtojo wſchudžom njeſbože, hđžež ſwoje wuczžy na čłowſke wobſtejnoſče naložuja, dofelž pſchi tym ſ wjetſcha ſurowje wobkhowdžuja a to, ſchtož wo ſkocatach placži, na čłowjekow pſchenježu njedžiwajo na to, ſo čłowjek jaſo najwſchſche ſkocžo (!) jaſonje pſchirody poſnajo je tež wodžicž a wužiwacz ſamôže.“ To je hacž na myſl „wo najwſchſchim ſkocžëču“ tež naſch nahlad. A biblija wurajnje wupraji, ſo ma čłowjek ſa tuto ſwoje činjenje a woſtajeje ſamolwjenje dawacz. Haj, taſ wažna je naſchemu Bohu ſwobodnoſč čłowjeka po Božej podobnoſčiji ſtworjeného, ſo jo pſchi ſwojej wulkej luboſčiji tola čłowjeka pſchewoſtaji, hacž chze pola njeho ſbôžny bycz abo bjeſ Boha ſhubjeny bycz. (pſchetôž „žiwjenje“ bjeſ Boha njeje). Bôh pſcheproſchuje, wocžëhuje, wón ſ pſchëčëniwoſčju a hnadu ſ čëlënymy kublami a ſ wodaczom hrëcha wabi, wón ſ khoſtanjom a ſ nuſu žiwjenja hroſy, ale niſkoho njeuſuje. Manuſowana ſbôžnoſč njeby žana ſbôžnoſč byla. Bôh paſ žaruje wo tych, kiž wochžëžja, Jeſuſ plaka, ſo jeha pomoz wotpoſaža (Luf. 19, 41 ſl.), ale jim ſwobodnu wolu woſtaji, kotrejež ſčëchwiki maja tež njeſč.

To njeje wina ſchëčëčijaniſtwa, ſo lëpje w naſchim ludu njeje, ale to je wina naſcheho luda wyſkoteho a niſkeho. Wôž ſchëčëčijaniſtwa ſo doſč wužila njeje, my njeſſimy wumôžazu luboſč naſcheho Boha doſč ſapſchimnyli. Teho dla je ſłowo: „S ſchëčëčijaniſtwom je nimo“ zyle wopaczne. Në, ſo naſch lud, wyſkoti a niſti, ſłowu Božemu poſluſchal njeje, to je ta ſchoda a tej mőže ſo jenož wotpomhacz pſches to, ſo bychmy ſo jaſo živi ſchëčëčijeniwo wopoſaſali. Worot nima ſo přënjëj a ſozialdemokratiji ſamej činicz, ale na přënim mëſčje zylej hromadže ſdžëlaných „roſjaſnjënych“, kotſiž ſami ničžo njewëryja, wſchitkim, kotſiž ſpja w ſwojim duchownym powoſanju (Geſek. 3), zylej hromadže tajſich, kotſiž ſu jenož ſ mjenom ſchëčëčijeniwo, woſebje tym, kotſiž ſu ſe židami ſchëčëčijaniſtwu njeſchëčëčijy ſmyſleni pſches jene. A tež towaſchne wobſtejnoſče w ludu budža w tej mërie hinaſche a lëpſche, w kotrež ſo wyſkožy a niſžy wot myſlow biblije wodžicž dadža.

(Poſtracžowanje.)

Wotlecžal.

W wulkim hoſčëžënu w B. bëſche nëſchto ſlyſchëč:

Anjeſ Trylaſ, ſozialdemokratiji rëčnik, wulku wôlbnu rëč džeržëſche. Ach, kaſ wón ſ ruſkomaj a nohomaj džëlaſche a ſ wulkej hubu ſwarjeſche „na wužyžarjow džëlacžerjow“, „na ſamožitych“ atd. Skôncžnje ſwój hłôž hiſchëče junkrôč poſbëhny a je wſchej mozu ſawoła:

„Teho dla praju wam, towaſchjojo, přëdy na ſwëčje lëpje njebudže, doniz ſwobodni njebudžemy, wot podtlôčënižy pſches ſemjanow a popow!“

Hrimotože pſchihłôžowanje! Anjeſ Trylaſ ſo ſmëjſotajo poſny.

Žako ſo roſrëčžowanje wo pſchednoſchku ſapocža, ſo nëſchto je ſadnjeho tónza ſale ſamolwja.

„Duchowny L.“, wotſotachu w ſali. Duchowny L. bëſche rajny muž. Wſchitzy na njeho këžbowachu. A wón ſapocža: „Anjeſ Trylaſ je na tónzu wo podtlôčënižy pſches ſemjanow a popow rëčžal. Sčtož woſebnych naſtupa, ſym wſchaf pſchemalo ſ nimi činicz mël, ſo mohł roſkudžicž, hacž woni ludži tłëčža. Nëkotrych ſym ſeſnal: to bëchu pſchëčëčëlni knježa. Najſſerje je knjeſ Trylaſ jaſo džëlacžer wjažy hacž ja ſe ſemjanami wobkhowdžowal; ſnano je wón potom taſ pſchëčëčëlny a nam potom tych ſemjanow ſ mjenom pomjenuje, pod kotrychž podtlôčënižom je čžëpicž mël! Alle nëtko popjo! Ža ſam do tutych ludži ſluſcham. A duž dyrbbju Bohužel ſ tym wuſnacžom ſapocžëč: „Ža ſym knjeſa Trylarja tež tłëčžil!“

Se wſchitkich boſow bëſche ſlyſchëč: „Aha!“

„Haj, ja ſym jeha woſpjet tłëčžil“, L. njemoleny dale powjedajſche. Nëtko je 4. lëto, ſo jeha luba žona wumryje. Ža ſym jej tehdom ſchëčëčijaniſke čëlne přëdowanje džeržal a dofelž bëſche mi wutroba čzopla, ſym tež ſrudnemu mandžëſkemu w wutrobnyh džëlbracžu ruku tłëčžil. To bëſche přënje tłëčëniž. Potom ja nëſchto čžaka ſlyſchach, ſo je knjeſ Trylaſ ſozialdemokratikeho ſchëčëčënižy dla ſ džëla puſchëčëny a ſo je ſe ſwojimi maſnymi džëčëčatkami do wulkeje nuſy pſchijſchol. Tehdom ſym jaſo ſ njemu ſchol a ſym jemu ſaſo ruku tłëčžil a tež nëſchto do ruki, kaž wjele mőžach po mojich mozach. To bëſche druhi krôč.

Schtyri njedzele po tym klapasche so wo moje durje a nuts stupi knjes Trylar a profchese, hacz njecham sa njeho dobre flowo poroczec s jeje dotalnym knjesom, so by jaso dzelo dostal. Duż hym jemu jaso wutrobne ruku kloczil a hlabil, so chzu popytacz. A ja so wjechelu, so je na moje poruczenie jaso pschijaty. A to besche tsece kloczenie! A teho dla, moji knjeza, dzenza psched knjesom Trylerjom jako khudy hrishnik steju a dyrbyju wujnac: „Sa hym jeha wospjet kloczil!“

Smjecze psches salu dzese; wshittich woczi bechu na knjesa Trylarja wobroczene. Ton pak tu hedzesche, kaz bychu so zehliwe wuhle na jeha hlowje palite. Skonczenie staze a wurasy: „Haj, hdy bychu woni wshitty tajzy byli kaz wy!“ — Dale niczo nje wjedzesche.

Woprawdzyty idobny muž.

Tuton je se idobneho, hrabinskeho doma. Dokelz je hischeze zivy, jeha mjeno pscheradzic nochzu. Sa to pak, so je sczehowaze wernosc, mozu stejec. Skozde leto hrabja sa letny czaß wjazy tydzenjom do nascheho mestaczka pschindze. Won ma tam rjenje lezani villu, jednorje twarjenu. W wokolnosczi ma wjazy kublow. Nectho je juntrocz wuliczil, so ma hrabja wot swojeho samozenja wob dzen 100 hriwnow danje. Ani to, so besche wot wofebneho rodu, ani to, so besche bohaty, jeha nje wotdzerza, so jako zivy kheschizian wopofasacz. S wulkej swedomliwosczi won, kaz dolho mozach to wobkledbowacz, wshittke njedzelske Boze fluzby dopoldnja a popoldnju wopytowasche. Tez wshedny dzen by w biblittich hodzinach byl a by stajnje i wulkej kedzbliwosczi posluchal. Won njeby skomdzil, k Bozemu blidu pschithadze. Won by wshednje kam domjazu Bozu fluzbu dzerzal a wshitty fluzobni dyrbjachu podla bycz. Sa ton czaß so villa samny a nikomu so nuts njeda. Nabożinske wuczenie swojich dzeci spchowasche hrabja kam, schtoz w jeha mozach lezesche. S prenim meschczanskim duchownym by so husto wo duchownych prashenjach rozreczowal.

Hdy knjeza won jedzechu, so to kameho ros wjeselenja dla nejsta. S wjetscha mejachu woni westy tonz psched kibu. Na dobo hrabinski wos psched khudej hetu jasta. Hrabja do domu jastupi, po huskim sthodze horje khwatasche a k lozu stareje, khoreje, khudeje wudowy pschitupi, ju troshytowasche, pschi jeje lozu na kolena padze a i wutrobu so i khorej modlesche. Wjo tez swontownej nusy wotpomha. Druhi kroc czezko khoru zonu khudeho lefneho dzelaczera wopytach. Ton mi powjedasche, so je hrabja k lozu khoreje zony pschitupi, ju i wutrobnej pscheczelniwosczi troshytowal, jej wshelake k jedzi pschijestl a k temu wshittko, schtoz mejesche w moschni, k wotwobroczeniu nusy tam wostajil. Wudowje, kotraz besche w hubjnych wobstejnosczech, je ton wshiti knjes twarjenje wotkupil a jej knano sto kroc telko, telkoz besche winojte, placzil a jej na to waschuje pomhal. Tez Bozemu domej je wjele daril.

Njedzela so kruzje swjeczesche. Schtoz so sa njedzeli trebasche, dyrbjesche so wshittko kobotu do domu pschijescz. Sa meschczanow a dzeci won riane swjedzenie wuhotowa. A hdy tam wojeske a spewanske towarstwa pschindzechu, ton idobny knjes njeskomdzi, shromadzenym dobru radu dawacz a jich napominacz, njedzeli swjecicz.

Tajkich woprawdzytych idobnych ludzi dyrbjeli wjazy mec; woni byli zohnowanje sa nasch lud. Alle hdy so kni?

Naschi ratarjo a sozjaldemokratojo.

Zane druhe powolanje drje jo bole nje pnytnje hacz ratarjome, so wot Bozeho zohnowanja wshittko wotwihuje. Ratar hymjo wshywa a berny do mjehkeje role sehadza, ale so by rostlo a so radzilo, w swojej ruzy nima. Won niczo czinic njemoze, hacz mokrota abo fuchota wshittko jeha czeke dzelo njesaniczitej. Won w mozy nima, w prawym czaßu rozu a deschczil, czoplotu a floncne wjedro dac. Hacz krupy jeha pschenzu pobija, abo hacz wulka woda jemu pofyczenu trawu wotnjebe, hacz hußanzu jemu kal sezeru abo skot jemu spada, won to wotwobrocicz njemoze. A hdy polne wshy do broznje jesda a hyna a wotawy je na doscz, hdy so schtomowe halosy polne hadu shibuja, jeha ruka a jeha rojom to dokonjalej nejstej. Boh w njebjach so zitam derje radzicz dala. Won zohnuje rostlinu na semi. Tak do wshcheho pschichoda wostanje. Na tym tez mudrosch sozjaldemokratije niczo pschemenic njemoze. Teho dla so naschim ratarjam weseze dziwno ida, hdy psched krotkim sozjaldemokratije nowiny pschachu,

so w naschim wotznyim kraju pschezo hischezedale nejku, so so hischeze pschi fuchim wjedre „w postajenych modlitwach bostwo wo deschczil sa nasche pola proßy.“ Wot njewerjazeje sozjaldemokratije k kheschizianskemu ratarjej zadny most njeje. Hlubina mjes nimaj je pschesherofta a hlabofa.

Wo sozjaldemokratiskim hibanju.

Powroczenste hibanja nascheho czaßa dworski predar Stucker na letnym swjedzenju Barlinskeho meschczanskeho misjonstwa se sczehowazny rjanymi flowami rosjaßni:

„Powrot bywa — nectho to prec njemoze — daloko a scherofto w ludu knjeza moz a won swoju moz i tajkim tyranstwom nalozuje, kaz zadny druzi tyran po zplym swecze. Tucz ludzo pod czetwjenej khorhoju wo swobodnosczi, runosczi, bratrowstwe powjedaja; ale jich wjele ani myhle wo tym nima. Husto so stawa, so bebi starschi njeswerja swoje dzeci kheschicz dac i bojosczu psched sozjaldemokratiskim tyranstwom, so bebi njeswerja, so smerowacz dac so bojo, so mohlo na jasne pschiccz a so mohlo muz potom dzelo shubicz. Dzelaczera zowa zona powjedasche, so spewanske spody schorzucha dzerzo ke mishi khodzi, so njebychu sozjaldemokratojo to nje pnytnwshi ju njefranili. Tak knjezi ta czertowka moz, kotraz je so na nasch lud lehnyla. Sozjaldemokrat wondano k meschczanskemu misjonarej praji: „Slajze tam wshy hischeze stary wobras, macz i Tesußom, ale ton dyrbi prjecz, tam pschindze Bebelowy wobras.“ Tucz ludzo wo niczo wjazy njerodza, wo zadny wotzny kraj, wo žane kralestwo, wo žanu weru, wo zadny porjad; woni jeno hischeze kamych swojich profetow snaja.

To pak njeje, to chzemy pschipsnac, kama khrobloscz, schtoz je naschich bratrow na wopaczny k hlabinje dowjedlo, so je tez husto horka nusa czela a dusche. Hdy tajki czwilowany dzelacz — won besche i tepjerjom w wulkej fabrizy — praji: Sa 8 let njeßym zenje njedzele mel, kaz moze w tajkim ziwjenju skemu so pscheczimwaza moz so pokasacz? — Pschindze-li potom hischeze nusa na czlowjeka, potom tez sawjedniy jastupja a paradis lubja, w kotrym žana nusa wjazy njeje. Dyrbimy so dziwacz, so spozni a wobczezeni sawjednikam so pschiwobrocza? Sa so njedziwam. — Alle potom drje tez hodzina pschindze, w kotrej sawjedzeni k nam pschindu. To je hodzina nusy. Se sozjaldemokratow so nushczerpjazy samolwa a meschczanske misjonstwo, duchownych, zyrkej wo pomoz proscha. Woni praji: „Nascha strona nam niczo njedawa; wona nas sawjedze, ale czucza i nami nima. Njeje to poczeschowaze sa zyrkej a sa meschczanske misjonstwo, so tucz ludzo wjedza, so pola nas sa nich tola hischeze wutroba klapa? — W powjesczach so se sandzenych let wjazy sledow namaka, so hu so tola nelotremu woczi wotewrikej. Hnyjaze besche, jako wondano rosßudzeny sozjaldemokrata czeke sthori a meschczanski misjonar k njemu pschindze. „Wot teho czaßa so hym bebi swoj kaschcz skasal“, won khutnje praji, „sozjaldemokratiju wjazy trebascz njemozu.“

Wofebje na zonach ma snutskowne misjonstwo cziche a dzelawe towarshki. Tak wupraji jena zona, so jejny sozjaldemokratiski muz tak wjele wo zonyjazych prawach reczi, ale so ma so tola pola njeho domach jara hubjenje; so by lepje bylo, hdy bychu muzojo i tym japoczeli, so bychu se swojimi zonami lepje wobkhadzeli.

Psched 25 letami.

Sa nelotre njedzele wulke wopomnjenste dny swjecimy, na kotrych psched 25 letami nasch lud w jenej myhli, pobożny a hplyn wobronjeny swontownemu nje pscheczelej napscheczimwo stejesche. Kelkoz bitwow, telko dobyczow mejachu nasche wosjka. Elsaß-Lothringku, k temu khczorsku kromu na hlowje nascheho njesapomniteho Wylema naschi hynojo a bratja i Franzowsteje jako kraßny plod wullich dobyczow domoj pschijesche. A dzenza? Schto by sa mozne mel, so ja jeno 25 let tajka rostorhujenosc a khablaza myhl nasch lud sapschimmje, so se styschnosczi do pschichoda hladamy? So hu naschemu ludowemu ziwjenju rany sbite tak hlabofe, kaz je wotrocch franzowsteho mjecza bic njemohla, njeczujmy to? Pschi tutej myhli mohla nam wshittka radosc na wopomnjenstich swjedzenjach so minycz. A hdy tajke swjedzenie swjecimy, swjecimy je pravje — i tym smyslenjom, kotrez do hlabofosche kamopofnacza wjedze a nam rosjaßni, kaz pucz, kotry hym w poslednich 25 letach schli, i hory bele dze. Seli so dyrbi lepje bycz, dyrbimy bebi tola skoncne wedomni bycz nascheje pschipschniwosche, so mamy wshitty wojowacz pscheczimwo snutskownym nje pscheczalam,

kotič našch lud skaža. Njechamy na swonkowne sakonje, kaž dobre a nužne tež fu, pschichod našcheho luda twaricz, ale nihdy njesabycz. Najwjetschi njespšheczel tež semškeho derjehicza luda je wotwobroczenje wot žiweho Boha.

N ó ž.

D wofšchemjerka mila,
Nóz merna, pokojna,
Kiž k nam by postupila
A semju pschitryla —

Ty mozy pošylujješch
Nam k prózy žiwjeńskej
A njeby sašweczujješch
We pyšche najrjeńskej.

D pscheczelniza spróznivyh
A mucžnyh čłowjekow,
Ty pschińdžješch s rukow wóžnyh
A by dar njebyješow.

Schto tebi khwalbu dawa,
D nóz, a wita čže?
Se swerina, kiž itawa
A s lchwa wubchnje?

D ně, ta smyšla nima
Sa twoje rjanoščže,
Tu šmjertna hroša jima
A hloda čzwilenje.

Schtož wbežko k njeby nošy
A Boha w wutrobi,
Tež tebe widžecz prošy
We twojej krašnosčži.

D pscheczelniza spróžnyh,
Schto tebe wupóšla?
Ty pschińdžješch s rukow wóžnyh
A krašnišch njebyeša.

Majšch kufi lilijate
Se šwětkom kčžejaze:
To šwjedzenje by šwjate
A pišma njebyešte.

H. Sejler

+ Dopomnjeński wěnz.

W hrodže w Hohenpierz w šmjertnej stwi kraloweje Luisy ho wěnz khowa. Dawno šwjadnjene fu jeho lopjena a róže, ale schto ma wón wošebiteho na šebi, dopokaže, so pod schkleńzu runje na tym městnje leži, na kotrymž je njesapomnita kralowa něhdy wudychala. A woprawdže je tón wěnz winojty, so by ho khował, so by jako šnamjo lubošče hiščeže k pošdžišchim narodam rěčal. Pschetož jón njebeše na jejnym šmjertnym dnju žadny drugi wil, hač prynz Wylem, pošdžišchi šlawny kžezor Wylem I. Žako beše jeho macž na pschezo woczki šamšnyla, beše wón won khwatal do hrodoweje šahrody, beše pod šyljami róže a kwětki hromadže wošyl a šam tón wěnz wil. A tón wěnz ho kralowje šobu do rowa njepožži. Prynzowy džed, wójwoda Korla, beše šebi jón wot šwojeho pschichodneho šyna, wot krala, wróčzo wuprošyl, so by jón jako rjanu dopomnjeńku na šwěrnju džěčowu luboščž šwojeho wuka na šwojim hrodže Hohenpierz khował. Tam je dženska hiščeže a kóždy žuy šebi jón hluboko hnuty wobhlada jako dopomnjeńku na teju dweju njesapomniteju — na šwěrnju kralowšku macž a jejneho wulkeho šyna.

Dawł na šjawne šwješelenja.

Wjele městow na to džywa, hač njeby ho na šjawne šwješelenja dawł položicz mohl. Šdyž ho wopomni, šajke hromady pjenješ ho psches nje našchemu ludej, wošebje džělaczerjam,

wošnje, možemy tajkemu dawkej ničžo druge khiba pschihłowowacz Ludžo, kotič šebi s rucžnym džělom šwoju mšdu šašluzža, wotrocžy a džowki k jenemu wješelu druhdy 8 hriwn. na hlownu hromadže pschinješbu, wothladane wot teho, schtož na draščže a čzrijach šebi šbónzuja a schtož čžaša šfomdža. Šedyn wječor, jenu nóz ho lohkomyšluje telko pscheczini, telko by jenej šwóšbje tydžen a hiščeže dlěje došahnylo. Šzreni schtant, šajtojnizy, šebi to dowoliez njemóža, schtož roboczenjo a šlužobni. Šdyž bychu ho psches tajki dawł šjawne šwješelenja kufł wobmješowale, by to wulka šašluzža byla, kotraž by derjehicžu luda špomozna byla. Šeno nješme tak niški dawł byčž, kotryž by ho lohko šaplacžil; dawł dyrbi wyšoki byčž — a to čžim wyšchšchi, čžim dlěje wješela traje. Pschede wšchě: pať je nužne, so dyrbja tež te towarštwu, kotrež jenož na šwětnje wješele hladaja, šwój dawł placzicz.

Něšchto k rošpominanju.

Čžaš pucžowanja je pschihšchol. Na tajkich, kotič to wješele wužiwaja, njeobrachuje. Wjele tyžaz jich won čžeńje, jedyn k pošnožnemu morju, drugi k narańšchemu, jedyn do Alpow, drugi do Karpatow a tječzi k Ršeinje a schto wě hđže. Njech namašaja, schtož pyšaja, pošyljenje na čžele a na dušchi. Mašchi lětni pucžowarjo ho do dweju džělow džěla. Čži jeni fu čži, kotrymž je lěkar se šwojeho pschewědženja pucžowanje porucžil, čži drušy fu čži, kotič fu šebi jo porucžicz dali. Šrenšchi dyrbja, drušy chzedža pucžowacz. Tamni chzedža wudychnyč wot čžežkeho džěla šebi nowe mozy hromadžo, tucži dadža na město šymškich wješelow, kotrychž fu ho nabyli, pucžowanju štipicz. Njech tež namašaja, schtož pyšaja. Pschirunanje wješelow rejwanškeje šale s móžnej šwobodneje šwórbu budže jim prawje wužitne. Nětko pať je hiščeže tječža rjadownja pucžowarjow. To fu čži, kotič jenož w myšlach pucžuja. Woni maja pucžowanje najnušnišche; to fu čži, kotrymž dyrbi lěkar se šrudnej wutrobu pračicz: „Daj, wam mohlo ho hiščeže pomhačž, hdy byščeže do Šörbersdorfa abo do Teplizy šchol.“ Schtož by hiščeže pschipračicz mohl: „Dokelž pať to njemóžecže, dyrbicže wumrjećž“, wón njepraji, ale khory šebi to šam pschistaji. Najwyšchiche kuflo wšchaf žiwjenje njeje, ale wyšchiche tola hač něšchto štow hriwnow a jo, kaž ho woprawdže štawa, někotre žiwjenje ho khetšičho minje, dokelž něšchto štow hriwnow pobrachowasche, je šrudžaze. We wjele padach mohlo ho to wotwobrocžicz. Šdyž by n. psch. milionar, kotryž s žylej hromadu šlužomnyh pucžuje, šwojich šlužomnyh domach wostajil a ša to schtyrjom khudym khorym pucžowacz dał, by wón to šwoje čžinił. Abó njecha-li to, dokelž dyrbi šwuczenje komodnoščže parowacz, njech wostaji; ale wón njech pódla wopomni, so mohlo s džělom teho, schtož wón k wješelu wuda, ho wjele nušy a hubjenštwu wotwobrocžicz. Šdy bychu wšchitzy bohaczi wot kóždyh 10 hriwnow, kotrež ša wješele wopruija, jenu hriwnu jako dawł lubošče dali, potom by wjele pomhane bylo. To ho w našchim čžašu wulke žadanje šda. Někotry 10000 toleť ša pucžowanje wuda, — tón by khudym 1000 toleť dacž dyrbjał. To je pschewjele. To je w čžašu noweho šluba pschewjele džěšatł teho dacž, schtož ho k wješelu pschetreba; muž štareho šluba da džěšatł wot wšcheho, schtož měšesche. Šdy my něšchto malo damy, šebi myšliny, so šmy wjele čžiniłi. Tola, schto to wšchitko je, hdyž wopomni, schto mohlo ho štačž, hdy by kóždy kšesčžijanszy myšlił a bratrowszy škutował.

* * *
Ša čžu radšcho, so bych pošutu a roškačže w šebi šacžul, hač so bych pračicz a wukadowacz mohl, schto je pošuta.

„Bombaj Bób“ je wot nětku niz jenož pola knješow duchownych, ale tež we wšchěch pschewawarňjad „Šerb. Nowin“ na wšach a w Budyšchinje dostacz. Na schtwórcž lěta placzil wón 40 np., jenotliwe čžišla ho po 4 np. pschedawaju.

Womhaj Bóh!

Czíslo 32.
11. augusta.

Lětnik 5.
1895.

Serbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ło kóždy robotu w Šsmolerjez knihiczišcežerni w Budyschinje a łu tam doftać ła sčtwórtlětnu pšchedplatu 40 nr.

9. njedzeli po śwj. Trojicy.

Šap. štutk. 9, 4: Sawle, Sawle, ščto pšče-
sczěhasch ty mje?

Dwanacze mužow bě šebi našch luby Anjes ła wuczom-
nikow wušwolił. Čzi dyrbjachu wšchitzy šwěru na wiche
jeho šłowa kězbomacž, na njeho hladacž, ło wšchitzy wo
nim šwuczič a štozič, šo móhli pošdžišcho jeho wuczbu
do wšcheho šwěta rošnjeicž a wšchón šwět wo tym po-
wuczič: „Našch Ješuš je tón wěrnny šbóžnik. Wón je
š njebeš šem ł nam na šwět wšchitchoł, šo čhył wšchěch
šhrěšchennych čłowjekow wošbozič.“

Našch luby šbóžnik bě kóždeho š nich š tym šłowom
ł šebi šwolał: „Wój ła mnu!“ Woni pak běchu na jeho
šłowo hnydom wšcho šwoje wopušchězili: šwojich domjazych,
šwoje džěto, šwoju wješ abo měšto, a běchu ła nim šchli,
wostachu pak tež šwěru pšchi nim šwoje žiwe dny, kóždy
hacž do šwojeje šbóžneje šmjercze.

Wšchitzy čzile jeho wuczomnizy běchu dotal š čzicha
živi byli, pobožni, šměrni ludžo, kóšciž běchu ło se šwojeju
rukow džětom žiwili, jeni š rybyłojenjom, druiny š něčim
druhim. Ša žaneho wot nich njeby niczo pšchemóžnje
čzežte bylo, ło temu Anješej wšchitowaršchicž a pšchi nim
šwostacž.

Še Sawlom pak, kiz pošdžišcho Šawoł rěkašche,
hinašcho štašche. Tón bě wšchón do žyła hinašchi čłowjek,
dnyžli wšchitzy druiny Anjesowi pošli.

Tónle Sawl čzehnische něhdy po šchěrofej drošny do
Damaška a měješche wokolo ło žyłu čzějodu šwojich š brónjemi

wubrónjennych pomožkow. Ščtož na tehole š hordym čzólom
wšchěm šwojim do přědka šahateho Sawla pohlada, tón
jemu se šameju woczow wuhlada, ło š njeju hněm
šapalšche, kaž žiwy wohen, šo bě wón šašlobjenny čłowjek,
naduty, wšchón pošny hidženja a nješchecželštwja.

Na wšchěch tajkich měješche wón šwoje šłoby, kiz do
Ješuša wěryjachu a šwojej koleni pšched nim šhibowachu;
jich čhyšche wón šajecž a dacž škónzowacž, duž bě šebi
wot šwojich wšchšchich měšchnikow dowolnošč wuprošył,
šo šmět wšchěch tajkichle wěryjazych šajecž. — Šačo tamneho
woboheho Ščěpona štamjenjowachu, měješche Sawl na tymle
jeho škónzowanju šwoje žiwe wješele, a myšlešche mjelcžo
pšchi šebi: Tajkile kónž dyrbjal kóždy mēcž, kiz do Ješuša
wěri a jeho ła šwojeho wěrneho šbóžnika čzešči. Ša pak
čhy žizo hladacž, šo wšchěch, kiz ła Ješušom šlědža, po-
ražu a do čzista štažu.

Šlej, tajtele měješche wón šwoje myšle. Wóh pak
a našch šbóžnik měješche š nim šwoje do wšchitka hinašche
myšle. A ščtož šebi Wóh šmyšli, to wón š wěšta wu-
wjedže. Jeho wola dyrbi ło štajnje štačž. Našch luby
šbóžnik pak bě šebi runje tuteho pšchesczěharja šwojich
wěryjazych šhladał, šo čhyšche šebi š njeho praweho wěrneho
šwědka ščinič; runje tónle čłowjek dyrbjěšche jemu
pomhacž Wože kralestwo twaricž, dyrbjěšche se šahorjenym
dušom přědowacž a jemu wóššicho šwědczič, dnyžli něchtó
druhi. Tónle čłowjek, kiz tam š wóhnyjom a š mjecžom
wšchěch wěryjazych pšchesczěhasche, tónle jeho šašlobjenny nje-
pšcheczel dyrbjěšche ło dacž woczšchicž, šludzič, dyrbjěšche
ło šwuczič, šjawnje š hłošom přědowacž: „Šeničžki

Ješuŝ je našch sbóžnik! tón sam jeniczi naš i hrěcha a se smjercze wumozje, naš horje k Bohu do jeho njebjesow domjedze a nam tam swoju sbóžnosć i hnadu sdari."

Luby, hdy bytoj mój wo wschej tutej powjesczi zenje žaneho słowczka sašlyšaloj njebytoj, dyrbytoj žebi wěscze prajicž: „To nihdy na swěcze móžno njeje, so móht i tajkeho krejlačneho cžlowjeka žadny wěrnny Chryŝtuŝowny poŝol a sahorjenny pschpowjedat jeho měra nastacž. Tajkile sažranj, kuŝatj wjelt na nihdy do žaneho Chryŝtuŝoweho stadka ŝobu njeŝluŝcha, tajkile sašlobjenny byt sawěscze najnjetkmanišchi poŝol Ješuŝoweho měra a jeho hnady.“ — Ty ŝnadž byt hiŝczeje dalsche słowczko pschistajit a rjekt: „Tajkehole njetkničomneho cžlowjeka dyrbjat Bóh sterje pschicž sa jeho ste a bjesbóžne skutki wuthostacž, jeho i cželom a i duŝchu skajecž, dokelž ŝo jeho ste skutki k Bohu wo wjeczenje hač do ŝameho njebjia i hloŝom wolaja."

Alle tola scžini žebi našch Bóh i tuteho Sawla ŝwojeho Pawoła, i tuteho skajerja ŝwojeho ŝwědka, pschetož našch Bóh je dobrocžiwny. Wón ma spochi i nami ŝwoje dobre nam wužitne myŝle. Kobož ma hižo smjercž wscheho w ŝwojej mozy, teho wón ŝamej smjerczi wutorhne, a wožiwi teho, kiž bě hižo dawno wschón semrjenny. Takle je ŝo se Sawlom ŝtalo. Tón pak, kiž jeho wožiwi, bě našch Anjes, kiž je žiwj do wěcžnosće.

Lazara je něhdy našch Anjes i roma wuwolač; so tón i roma žiwj wurđze. Tamnym wětram a mórŝkim žołmam je našch Anjes pschikajal: Wjelczje! a morjo scžichny, wuczomnikow wutrobj pak ŝobu i nim.

Sowle pak našch sbóžnik tuteho sašlobjeneho Sawlowemu bjesbóžnemu cžinjenju i jenyum dobom kónz scžini, jemu i jenyum rasom jeho ŝku wolu ŝlemi, jeho hordu myŝl kraŝj, so tam Sawl na semi ležesche, kaž i Božim njewjedrom sraženny. Alle tole jeho sraženje bu sa njeho prawj sдобny spoczatk wscheho jeho noweho žiwjenja.

Do přědka dyrbi ŝo cžlowjet dacž wot ŝwojeho Anješa wschón sporajecž, so tam potorny a ŝlabj psched nim leži, kaž poteptanj cžerwit, haŝle po tym budže wón ŝhmanj, ŝwojemu Anjeŝej wschón i wutrobu ŝlužicž. Pawol sam pak je to poŝdžišcho dopóŝnal a i wjeŝelej wutrobu wuŝnal: „Mi je ŝo hnada a ŝmilnosć doŝtala“. To je wón tehdy wuŝnal, jako bě do wiŝitka dopóŝnal, so je Ješuŝ sawěscze wschěch cžlowjetow wěrnny sbóžnik, kiž chze wschěch woŝbožicž, kotřiz do njeho wěrja a ŝo na njeho spuschezeja. Tajkim chze wón ŝwoje wěcžne žiwjenje spožcicž.

O kajti je tole sa našch kraŝny troscht: Je móht Pawol něhdy pschi ŝwojim sbóžniku a wot njeho hnadu, sbóžnosć doŝtacž, tónle dotal njetkničomny pschescžehat. — Je žebi i njeho našch Anjes tajkeho ŝwojeho požohnowaneho póŝla scžini, je nětkle sawěrnje nam wschěm wěste: Naŝ žadny, kiž bě dotal sabludženny a kiž bě i hnady wupadny, njeje hižo wschón ŝhubjenny ale našch wiŝchěch džerzi žebi našch sbóžnik se ŝwojej ruku a mozu, džerzi našch se ŝwojej luboŝcju, a chze žebi i nej našch wschěch kaž i wuŝdu k žebi scžahnyč, pschi žebi wutchowacž a ŝđeržecž. Wschón našch hrěch chze nam wón wodač a jon kaž do ŝameho morja podmuricž.

ŝhwalba budž tebi sa to data, Anjeze Jeju, ty našch luby sbóžniko, a našch najluboiŝišchi duŝchowschecželo. Samjei.

Wěrnosć biblije, ŝakitarja pschecžiwno jeje njepŝchecželam.

(Pofracžowanje.)

Nowy testament wo towarŝanym (jožialnym) praŝchenju.

Wulki wažny rosdžěl je w tym bjes ŝtarym a nowym ŝakotjom. W ŝtarym ŝlubje: kaŝje, jenotliwe porjady a ŝakonje sa tehdomniŝche wobŝtejnosće. W nowym na wopak: ta duchowna móž, kotraž dyrbi w wiŝitkich wobŝtejnosćach a w wiŝitkich cžahach towarŝane porjady ŝariadowacž, k žinjenju ŝbudicž a pschetworicž. Schtož by w nowym ŝlubje „ŝwontowny towarŝanny porjad“ pytal, njeby ničjo namakal, pschetož tajči byč njemóže. Schtož pak w nim duchownu móž pyta, kotraž wiŝitke cžlowŝke porjady pschepjelnuje a je, kaž je trjeba wužitne cžini — tón namaka, ŝchtož je našchemu cžahaj a ŝchtož je wiŝitkim cžaham trěbne.

1. Schto je cžlowjet? Na přěnim mēscze ŝo po mojim nashonjenju wo ŝwontowny wužitk (wyŝoku mřdu atd.) njejedna, ale wo to, ŝchto je cžlowjet. Džělacžer njeha cžlowjet drugeje rjadownje byč. W tym ŝchecžijanŝtvo poŝnu jažnosć pschinježe. Hdyž wiŝitzy cžlowjetojo žyle wot hnady Božeje wotwiŝuja, a ŝo hnada w Ješuŝu wiŝitkim poŝicžuje, potom najniŝŝcha ŝlužobna holza psched Bohom runje telko placži, kaž najmóžniŝchi ŝhězor ŝwěta. Najwyschŝche cžebne njeno ničjo njeje pschirumane i tym, so je cžlowjet Bože džecžo, a džecžo Bože bywa kóždy psches Ješuŝa, ŝchtožkuliz wón je. „Tu njeje žadny žid ani Griha, tu njeje žadny wotrocžk ani frejny, tu njeje žadny muž ani žona; pschetož wy seže wiŝitzy jedyn w Chryŝtuŝu Ješuŝu.“ Gal. 3, 28. Kol. 3, 11. 1 Kor. 12, 13. Psched Bohom njeje žadny rosdžěl, tam placži jenož duŝcha psches Ješuŝa wumóžena.

2. ŝchecžijanŝke žiwjenje je ŝluženje w ŝwobodnosći. Ješuŝ je pschikajol, niž, so by žebi ŝlužicž dač, ale so by ŝlužil. Mat. 20, 28. Luf. 22, 27. Jan. 13. Po jeho pschikladže džělacž, kaž dolho je džel, t. r. kaž dolho Bóh móžj ŝpožcži, Jan. 9, 4, to je ŝalozkne žadanje ŝchecžijanŝtwa. Hdyž to „dželanje“ njeje — pola ŝhudnych a bohathych, pola mužja a žony — ŝo wo ŝhodženju sa Ješuŝom rēcžecž njemóže. „Želi so ŝchto wochze džělacž, dha tež njech njeje.“ 2 Theŝ. 3, 10. 12. Ef. 4, 28. 1 Theŝ. 4, 11. A džělacž dyrbiŝch w tym, so druhim ŝlužicž, cžerjenny wot luboŝcže Chryŝtuŝoweje.

3. Stawy jeneho cžela. Kóždy njedyrbi to ŝame cžinicž, ale kóždy dyrbi w ŝwojim powolanju je ŝwojimi darami druhemu ŝlužicž, pschetož my ŝmy stawy na jenyum cžele, stawy ŝu wiŝelate ale kóždy ŝtaw dyrbi po ŝwojim waschnju cželku ŝlužicž 1 Kor. 7, 20. „Woko njemóže k ruzy rjeknyč: Sa cže njepotřebam, abo tež hlowa k tymaj nohomaj: Sa waju njepotřebam.“ 1 Kor. 12, 12—31. Ef. 4, 16. Rom. 12, 4 ŝl. Žane powolanje njeŝmč druge ŝazpicž a myŝlicž, so mohle bjes njeho byč. 1 Pětr. 4, 10.

4. Swěrnosć w powolanju. Tak woŝebje knjes a wotrocžk. Wotrocžk dyrbi wjedžecž, so psched Bohom wotrocžk njeje, ale ŝwobodny (wumóženy) Jeŝom Chryŝta, a knjes dyrbi wjedžecž, so ma knjeŝa wysche ŝo, kotrehož ŝlužobnik wón je. 1 Kor. 7, 20. Ef. 6, 5—9. Wobaj mataj Bohu wotmolwjenje dawacž, hač je kóždy w ŝwojim powolanju ŝwěrnny byl. Bóh njeŝbudži po wyŝokim abo niŝkim ŝchtancže, polo njeho njeje pohladanje na parŝchonu, ale jenož na ŝwěrnosć, ŝchtožkuliz to je Luf. 19, 17. Luf. 16, 10—12. Luf. 12, 42. Pschiklad je žiwjenja, kaž Pawol te myŝle wuložuje, list na Philemona podawa. Philemonej běŝche jeho wotrocžk Anesimůŝ cžeknyl a i Pawolom hromadže pschikajol. Tam bu wón ŝchecžijan, Pawol jeho na to jeho knjeŝej wrócžo poŝežele a jemu tón list ŝobu da, pschetož Philemon běŝche tež psches Pawoła wobrocženny. Wón po tajkim wot wotrocžka žebi žada, so by ŝo do ŝwojeho powolanja wrócžil, i kotrehož běŝche cžeknyl, ale kať wón temu Anjeŝej jeho ŝchecžijanŝtu pschibluŝchnojež na wutrobu kladže! „Wimi jeho horje, jako mje ŝameho. Že-li pak wón tebi ŝchodu cžinił abo něŝchto tebi winowaty: to mi psch. Sa, Pawol, ŝym to piŝal i mojej ruku: ja chzu ŝaplacžicž!“ (Pschecžitaj žebi jeho ŝlowo w bibliji!)

5. Wobŝedženŝtvo, bohaŝtvo, mřda. Wobŝedženŝtvo ŝo njeŝbēhne, ale kóždy dyrbi to ŝwoje mēčž 1 Theŝ. 4, 11. Ef. 4, 28, so njeby druhim wobcžežnosć byl. Alle kóždy je se wschitkim, ŝchtož ma, ŝaŝtojnič Boži Luf. 16, 1 ŝl. Duŝto ŝwjate piŝmo

„běda“ bohatym pšchivola, kiž bohařtvo hromadža a řebiczuje naložuja. Šaf. 5: „Nětk teho dla, wy bohaczi, placzeče a řkivleče na wařchej hubjenořci.“ Wořebite „běda“ tych potřechi, kotřiž džělaczerjej jeho mřdu pšchirótija Šaf. 5, 4. Pšchetož džělaczer je řwojeje mřdu, řwojeje jědže hódny Luk. 10, 6. Mat. 10, 10, t. r. tajkeho žiwjenja, pšchi kotřymž móže wobřtacz. Pšchir. Luk. 16, 16—31 nařtróžaze pšchirunanje wo bohatym mužu, kotřymž běřche kóždu džej krařuje a w wjeřelach žiwu a wo kotřymž řo praji, kař by řo to řamo wot řebje rořymilo: „A jačo wón w heli a a w cžwili běřche.“ Luk. 12, 20 „bohaty“ blařni. Ğusto wořpjetuje tón řnješ to řlowo: „Kař czeřko je, řo bohaty do Wořeho kraleřtwa pšchiróžde“ Mat. 19, 21—26. Marč. 4, 19; 10, 23. Luk. 18, 25. Ğunje po tym, hacž je řchto ř tym, řchtož ma a řamože, druhim řlužił abo niž, po tym budže řeřuř na řudnym dnju řudžicž. Mat. 25, 31—46: „Šchtož řeče wy cžinili jenemu bješ tymi mořimi najmjeřřimi bratřami, to řeče wy mi cžinili. řa řym hłódnym byl a wy řeče mi jěřež dali.“

(Bořracžowanje.)

Šaf řhěžor „řwojich invalidow“ cžeřeřeře.

Ğduž běřche 1870 15. julija wot řranzowřteje řruřkej wójna pšchirowjedžena, wobřamřny njebohi lubowany řhěžor, na bitwiřchcžo řo podacz, řo by rořkařowanje nad wójřkom na řo wař.

Džeň a hodžina jeho wotpučžowanja běřche bórny po žyřym Warlinje řmatej. Ğuřžazy luđzi řtejachu hłowa pšchi hłowje tař derje na řotsdamřkim dwórniřchcžu, na řotsdamřkim torhořchcžu, kař na řralohradřkej dróřy, pšches kotřuž řeho Mařeřtořež jědžeřche, řo bychu řwojeho lubowaneho řnježerja hiřchcže junřrócz wohladali. Pšchi dwórniřchcžu běřche teř w řwojim wořu řnjeř je řerakowřski, kotřemuž, w wójnje 1866 czeřko řranjenemu, běřchtej řo 20. hapř. 1867 wobej nořy wotřeřacz dyřbjałej. (Wu řmy hižo w najřchim „řomhaj Bóh“ wo nim porěcželi, hduž jeho woprowařni mandželřku wuřhwaliřmy, kotřař řo ř nim wořeni, ruņež běřche tajki hubjenty.)

Wulke wyřkanje řnježerjowy pšchirhad řjewi, kotřuž pódla řwojeje mandželřkeje ředžo džiwajo na czeřki cžař jara řhutnje hładařche.

Wóř po kralowej pšchirafni, řo bychu luđzo řkladnořeče měli, řwojeho krala pořtrowicž, pomału po řralohradřkej dróřy jědžeřche a běřche wot rózow, kotřež běchu do wořa řmjetali, wřchón pořny.

řako běřche wóř ř dwórniřchcžu pšchirjěl a řeho Mařeřtořež pod móžnym „hurrah“ wołanjom ř wořa řtupi, dohłada řo na invalidu ř ř., jerru derje řmateho. Ğucže rořřudženy ř njemu pšchirřtupi a řo najpřchecželniřcho jeho woprařcha, kař řo jemu, jeho mandželřkej a teř jeho móřkej wjedže. řotom jemu ruřu da a něhđže řečehowaze praji: „řam bohuzel móžno njeje, řobu do wójny cžahnyč. Moři hódni invalidojo pař řu hižo řwoju pšchirřluřchnořeč pořnje dopjelniłi. řa řym horđy na nič, kař teř na moje dobre wójřko, na kotřež móžu řo řpuřchcžecž. Bóh wřcheho móžny cžyřł nam w tutej wójnje, ř kotřeřž řu nař muřowali, řwoje řohuwanje wobradžicž a dohycže řwožecžicž. řež w dalořtořeži wonřach na bitwiřchcžu na mořich lubych invalidow domach njeřabudu.“ řako řo ř ř. pořhili, řo by ruřu řwojeho wyřokeho dobročžela kořchil, njeřpřchetrohņjena cžiwřina řnježeřche. řo běřche řwjedžeňřki wořomif. Ğduž běřche kral po móžnym: „Wořemje“ řnjeřa ř ř. wopuřchcžil a řo hiřchcže junřrócz ř luđej wobrocžiwřchi prawizu pořběže jemu bořemje pšchirřwnyč, najmóžniřche wyřkanje řařlineža. ř tyřžaz rtow běřche řluřchcž „hurrah“. — řo tym džěřche řeho Mařeřtořež do kralowřkeje řtwy, pořtrowi tam pšchirbywaze řtawy kralowřkeje řwóřby a potom do cžaha, ř wěnzami wupuřcheneho, řařtupi, kotřuž mějeřche jeho na řranzowřke hona dowjeřež, hđžež nařche dobre wójřko jene dohycže po druhim dohcy. řob wulřim wyřkanjom řo cžah do hibanja řtaji; jačo běřche řo pšched wocžemi řhubil, by někotřeho mořł plařacz widžecž. Džělenje wot lubowaneho krala běřche řim czeřke.

řwoje řlubjenje je wón džeržal, pšchetož řnjeřej ř ř. řo 30. džej řeptembra 1871, na narodnym dnju njebočžicžkeje řhěžorķi Ğugury, piřmo wot řhěžora ř hrođa řerrier ř řjanym darom pšchirpóřla. řež na druhich invalidow řo řhěžor wonřach na bitwiřchcžu na lubořežiwje wařchne dopomni. — řichelake wójny 1864, 1866 a 1870/71 řu hłuboke rany řbile. Ale ta řrej řyčzerjow, kotřiž řu řa wótřny kraj czeřwili a pařyli, njeje podarmo běžala. Pšchetož wona je ř temu pomhala, řo je řo řtary řón wo móžnym němřřim řhěžorřtwe do řkutka řtajił. řy cžemny nětko, hđžež řo 25 lětnje dopomņecže wójny 1870/71 powřchit-

řownje řwječzi, teř na tych řpominacz, kotřiž řu řo wótřnemu krajej woprowali; njech nařch luđ, kař nařch wulři řhěžor džakownje na řwojich invalidow ř wójny řo dopomni!

Sabnja ewangelřka wořada.

řredař řchimřcha w řrótřlawju piřche:

„Šchtož řebi wjeřřchu řartu wot řMorawy (Mähren) wobhłada, namafa njeđaloko cžeřko-morawřřich mjeřow wjeř řchwillbogen, (po cžeřkim řwěbohov). řo řchtož je řo tudy w nařchim lěřřtotetku řtalo, je hódno, řo řo njeřabudže. řwěbohov je jene ř tych měřřnow, hđžež je jenož pšches bibliju bješ cžlowřřkeho předowanja ewangelřka wořada nařtala řriedž katholickeho wobnyłeřřtwa. řak je to pšchirřchlo?“

řapocžatk nařcheho lěřřtotetka pšchiróžde do tuteje katholickeje wřby jena biblija; jedny muž, kiž řo do řwěbohova wořeni, řu řobu pšchirneže. řón cžitařche w njej ř bojořežu pšched katholicřimi jenož w potajnym; řamo řwojeje mandželřkej ničo wo tym njepraji. Ale wona bibliju pola njeřo namafa, jačo běřche rař njeđželu w bróžni we njej cžital. řložno njeje, wupowjedacz, řař je tuta přenja biblija w řwěbohovje řkutkowala. řenož to wěmy měječe: řyn tuteho muřa teř rad w bibliji cžitařche, kotřuž běřche řebi ř řrahi řobu pšchirneřł, hđžež bě pučžowal. řola njeřo běchu małe řhromadžiřny wotdžeržane. ř řtarych piřmach řo najpřjódzy jenož řjjo muřojo mjenuja, kiž řo wobdželřchu, ale řwoju wěž potajnu džeržachu.

řžehož pař je wutroba pořna, to dže pšches ert. řo woni w bibliji cžitachu, řu řmate. řětko buchu pšchecžehani. řřche đaloko by wjedlo, hdu cžyřli wřchitke řich czeřpjenja, kař đaloko řu řmate, wupowjedacz. řřłedowaze njech dořaha, pořařacz, řař ř tutyřmi luđžimi řařhadžachu, kotřyčž žyła řbřeč ta bě, řo wěrořeč w řožim řlowje pyřachu.

Džeň 30. julija 1816 pšchiróžde katholicři duchowny ř ředla, hđžež je řwěbohov řařarowana, do tuteje wřby ř wucžbje. řo řřónčženju teje řameje prařchecžke řo wón řa řpowjednym ř zedłami, to řeča řa wopiřřmami, kiž wobkřucžachu, řo běchu ř řpowjedži byli. řotajni ewangelřny žanyř njeměřachu. řako řynř na přenjeřo ř nič pšchiróžde, džeřche wón: „Moja řpowjedna zedłka je moje řwědomņje, tamna zedłka — njebudže mje pšched řobom praweho cžinič.“ řa to řo napřchecžiwu njemu a jeho towařřcham wichor džiweho wuřměřchenja a najhóřřcheho cžwilowanja řběny, řchtož řo po wotřalenju řararja hiřchcže pohóřřchi. řón, kiž běřche to řlowo wo řwědomņju prařil, bě ř pjařežu bješ wocži a na hłowu bity. ředny druhi bě ře wřchej možu na řemju cžiwņjenty a ř nohomaj teptany, řo bješ rořoma ležo wofa. řo bě hižo cžwilowanja dořeč. řako běřche řařo ř řebi pšchirřchol, bě ř nowa bity, řa wlořy torhany, ř nohomaj teptany. řotom dořta na pšchirafņju gmeņřřkeho pšchedřtejczerja 10 puřow. řež jeho towařřchojo buchu tař bicži.

Ale tuto pšchecžehanje njedořpi, řchtož dyřbjeřche wuřkutkowacz. řwjele bóle prařchachu řjawņje wo pruhowanje. ře wuřafni wot 21. febr. 1793 mjenuřyž bě kóždemu katholicřemu, kiž cžyřřche ewangelřkej žyřtwi pšchirřtupicž, 6 njeđel trařazy pruhowanřki cžař pola řwojeho řararja, napořoženy. Ale 6 njeđel je wřazy hacž 1000 hodžinow. ř tamnej wuřafni njebě prařene, řo njeřměđža řo hodžiny rořno torhacz. řař běřche najřeňřcha řkladnořeč, řa řařoňřch 6 njeđel pruhowanřkeho cžařa žyře po potřebnořeži lěta cžinič. ř tutemu pruhowanju řamolwřachu řo nětko pšchecžehani.

řak dohlo pruhowanje pola jenotliwých trařeřche, řař wjele je řich řo hnyřom w řapocžatku řamolwřalo, njeđa řo wřazy prařicž. Ale jedny wobrař njech wucži, řchtož řo pšchi tym řtany.

řjeř tymi, kiž buchu pruhowani, běřchtaj teř mandželřkaj řořeř a řhenja řdžtrzil. řmuž dyřbjeřche najpřjódzy pruhowanje pšchetracz, kotřež bě w ředlu wotdžeržane, kař řo řda, pšchewo w řarřřim domje. Ale řdžtrzil njemđeřche wot ranja hacž do wječžora trařaze cžwile řnječž a cžeřny. řajpřjódzy pšchirbywařche w řuřřodnyř lěřřach a džěřche w noży do řwojeje hěty po žyřobu. řofelž to pař potajene njewořta, cžeřny do prařřeje řchleřnyřteje, ř wotfelž řebi halle po 2 lětomaj řwaži ř řwojeje řwóřbje řo wřócžicž. ř teho móžemny widžecž, řař žařořne tajke pruhowanja běchu, hduž wěřeče řwědomłiweho wěřžazeho muřa — njeby to byl, đha njeby wěry dla tajke czeřpjenje na řo wař, po hřechu, đaloko cžeřnyč. ř to teř žyře řrořřmimy, hduž řluřřchimy, řař řo jeho mandželřkej řeňđže. řako wona řřinaty řrócz ř pruhowanju pšchiróžde, běřche w ředlu tař wjele rořhorjeneho luđa řhromadže-

neho, jo móžesche jenož ježežtu do faršteho doma dóńc. W 12 hodžinach pschipońdnju ńo farat, ńłowa njeprajiwšchi, i pruhowan-
steje jstwy wotńali. Dha roshorjenu lud ńo hnydom do tuteje
żony da a ju tak czwilowasche, jo pucz i Żedla do Swébohova
trawne ńlédy pokajowasche. Pšchi jnym ńchizju pola Swébohova
czwilowanja najwyńchichi ńłhodženť dozpicu. K tutemu ńchizje
wleczechu wobohu, hižo ńurowje czwilowanu žonu a jej pschivolachu:
„Wokońch jón.“ Sako ńo ńpječowasche, bijachu i ńłowu ńwojeho
wopora tak dońho na ńchiz, doniž krwej i rta a i nońa ńo nje-
żórlesche. Spińaczel tuteho nastawka je 2 dżowzy tuteje žónšjeje
paršchonizy ńnal (jena wot njeju je hińchče žiwa) a tej wob-
kruczińchtej dońpońnje, ńchtož je tudy po starńch łopjenkach pomjedane.
(Pšchichodnje dale.)

Dżiwne wuńhowanje.

Sczéchowaze je ńo mi, pińche jedyn, tež nětko hižo njebozcizki, wot wońobny powjedalo, kotraž dyrńjesche jo najlepje wjedzecz, dofelž je pódla byla, wot Renate Ž.

ńónž ńandženeho lěťtotka běšche w Erbsdorfje pola Freiberga farat Friderizi žiwy. Tón i runje tak wulkej lubończu na ńwojkej starškej dżowzy Renacze wińańche, kaž wona na nim a hdyž běšche jemu mandželka ńo minńla, wón ńo je ńwojkej dżowfu rońrēcziwo tón měr namata, kotryž jemu nińtń na ńwěcze dacz njemóžesche. Žunu w nozy ńo jemu wo wjele ńtrachotach a czeńkotach dżijesche, i kotryńchž ńo ani i najwyńškej prózu wuwinyč njemóžesche. Duž k njemu po ńdaczu młoda, jemu pak zyle zuńa, wońobna pšchitupi a k njemu i jańnym, frutym ńłošom praji, jo wón wotuczi: „ńchwataj k twojej dżowzy Renacze, wona je w wulkej starończi wo teńje!“ Wón ńebi wotuczo woczi ryńbowasche a ńo dżiwajo wohladny, pšchetoz jemu běšche, kaž bychu ńo jemu te ńłowa nje-
džale, ale kaž by je ńam je ńwojimaj wuńchomaj ńłyńchal. Tola, dofelž niczo njeńny, ńańo wuńny. Wórńy po tym i teho ńameho rta te ńame ńłowa ńańo ńłinczachu, wón i nowa wotuczi a ńo ńańo wohladowasche.

Esó wońpjetowazy ńón jeho nawabi ńtanyc, ńo ńwoblekacz a k ńwojkej dżowzy ńhwatacz. Sako dirje wotewri, ńańłyńcha ńwoju dżowfu ńwizy ńtonacz a ńtyńnińwje włacz: „ńłano! czeńkajče! nano! czeńkajče!“ Wón k jeje ložu ńhwatańche a dżeczwo wubudži. Lédy běšche wona wotuczińla, duž zylu dom pińches žalońny hrimot ńarža a to w tym róžku, hdyž běšche ńararjowa ńchudowaza ńtwa a komorka. Młódscha dżowka tež wotuczi, a nan i dżěńcjomaj tam běńesche, hdyž běšche hrimot ńo stal. Sako pińches komoržny próh dżechu, ńo ńańtróžichu. Stwiny wjerch běšche ńo dele ńpnył a ńararjowe ložo do zyla rońbil!

Duž farat na ńwoje kolena padže a i dżakapolnej wutrobu ńawoła: „ńhwal teho ńńesja, moja duńcha!“ Na to Renate ńwo-
jemu naněj czeńki ńón wupowjeda, kotryž běšche mēla a w kotryńchž běšche nana w hromadže padazej ńhēzi widžala a jeho tola nje-
bēšche wotwłacz mohla.

Tón ńón bēšche Renacze, nětko hižo dońho njebozcizkej, wot wšchitkich lubowaněj „czeńče“ czań žiwjenja dżiwny, pińches Wožu hnadu wopokasany podawť. A ńchto mohł a ńmēl wěrnończ tajteje wērń přecz!?

ńospońy w dżělaczerńskich ńwójbach.

Pšchezo wjetńcha bywa ličba dżowfow nańcheho luda, kotrež wot ńwojich maczerjow, kotrež zyliczki džen pšchi mańchinach abo na poli abo w hródzi ńwoje dželwo wobstaraja, přecz dyrńja, bjes teho, jo bychu wudońahazeho rońwuczenja w domjazym dželwo dostale a bjes teho, jo bychu w tych króťkich lěťach do jich wo-
ženjenja hdyž ńładnończe mēle, ńkomdžene hińchče dońhwatacz. Dnyńazy dżowfow, kotryńchž starńchi móžachu jich konfirmaziju lēdy dočakacz, jo bychu ńwoje dżowki do ńabricki na dželwo póńłali, ńu zyle njeńmane, hdy bychu tež ńhwile mēle, ńwoje wotrończaze dżowki w tym rońwucžowacz. Pšchetoz kał mohle ńwoje džeczzi to nawuczicz, ńchtož ńame nawulle njeńńu? Czi, kotńiž nańch dželaczerńki ńchtant a dželaczerńke wobńhlenja ńnaja, budža mi w tym pšchihłošowacz, jo ličba dželaczerńskich ńwójbow wēńcze njewotējera, w tych ńtwach je ńrudny napohlad, w kotryńchž ńospońa njerošymy, kał ma i pjenjesami wot muńa dońtatymy ńospodowacz, jedž jedno-
rje ale ńłódnje ńwaricz, zylu ńtwa wot delkach hacž horje tajku džerzecz, jo kóždy, kiž do jstwy ńastupi, jańnje póńnaje: jow je

derje bycz, jow prawa, dobra, wobhladniwa ńospońa ńospoduje. Tajteje praweje ńospońy ńkutkowanje najjednorisńhu ńtwa lubońnu a ńpodobnu czińi. So by nam to wopomńjecze ńwēdomnje ńapšchim-
nyło! Hdyž k hubjenemu bydłu a nuńy w domje hińchče njeńma-
nończ ńospońy pšchidže, kał móže ńo potom dželaczerńej domach lubicz? Kał samóže ńebi w ńwojim byńlenju, hdyž ńam njerodu widži a ńo mjerńa, ńwoju wutrobu wofńchemicz? A džeczzi, kotrež i tajteje ńwójby wón do ńwēta ńtupja, pšchidjeńu wone jenož džel teho wobronjenja ńobu, kotrež je nuńne w bēdženju žiwjenja? So ma wjele dželaczerjow w nańchim czańu hubjene wobńhlenja, je wulka ńrudoba. Ale wjetńcha ńrudoba hińchče je, jo je malo žonow ja dželaczerjow, kotrež móža dom derje tym ńwojim wob-
ńtaracz. Tu dyrńi ńo pomhacz. Pšchetoz hdyž ńo dželaczerjam wjazy domach njełubi, potom ńhodža do forczimow — a ńkóńcńne wēńcze ńozialdemokratiji do ruki padnu. To je wēž, hdyž dyrńjal ńtat ńam pomhacz — a to ńo hodži, hdyž młodym ńolzam i dželaczer-
ńkeho ńchanta ńo ńładnończ da, to nawuńnyč, ńchtož trjebaja, jo bychu hódne, dobre mandželke a ńospońy byle.

Móz ńłowa Wožeho.

W ńamburgu bydli młody woženjeny dželaczer, dželawy muž, ale wón je ńozialdemokrata a jako tajki je dawno ńchēńczińanstwo a žyrkej, bibliju a přēdowanje na bok czińnył. Tola „něńki religioń dyrńi cžłowjek mēcz“, by wón prajił, teho dla je ńo tak mjenowaněj „ńwobodnońnyńlenej“ wońadže pšchidnył, kotńiž ńo ńwobodne mjenuja, dofelž ńu wot wšchēje wērny zyle ńwobodne.

Nětko ńo jemu hólz narodži. Wón ńo njeńchēńczi; ja to džel ńny ńwobodnońnyńleni. Potom pšchidže ńolza; tež wona ńo njeńchēńczi. Sa wjazy lēť ńo jańo ńolčka narodži, na ńchēńczi ńo ani njeńpomni. Bjes tym ma najńarńchi hólz do ńhule ńańtupicz; wón je rjany hólz, pilny a wobdarjny. Nan ma na nim ńwoje wjeńele, wón jeho wjeczor pšchēńłyńchuje, hacž je wšchitko ja ńhulu derje nawuńnył a — ńłyńchi i wjeńeleho rta ńam ńwojeho ńnyka ńłowa ńwjateho pińma, kotrež wón ńazpiwa. Wón drje ńo ńmēje, ale Wože ńłowo bjes mozy njeje. „Se rta młodych a czeńchnych džeczzi je ńebi tón ńńes móz ńaložil.“ Pš. 8, 3.

Sako ńo dželaczerńej džeczwo narodži, ńchtwórte; mjeńki, ńłaby hólz. Wjeczor je. W koležy leži najmłódsche džeczwo a žalończi w widlińchēńch, pódla njeho macž ńłakajo kleczi; najńarńchi hólz ńwoju biblińku histońju wuńnje. Nan a macž te ńłowa ńłyńchitaj: „Dajče džeczattkam ke mni pšchidcz a njewobarajče jim!“ Wońańliwa žona na dobo to prańchenje wupraji: „Macž tež byńchmoj nańche ńhore džeczwo hińchče ńhēńje wuńchēńciz dacz móhłoj!“ Sene ńłowo druhe da. Haj, ńamo tón muž je ńwóńniwy, wón chje po duchowneho k nuńnej ńchēńcizy póńłacz. Ale ńchto? nje-
budže ńo duchowny prańchecz, kał i druhimi džeczzińi ńteji? — „Wń chzemoj je wšchitke ńchēńciz dacz, žona, kaž ńmoj ńamoj ńchēńcizaj.“

A duž po mnje póńłajńchaj a ja ńym je ńchēńczil, tamne ńchtyri džeczzi na dobo. Dżiwne cžucze pšchi tym mi pińches wutrobu džēńche wo mozy nańcheho Woža, jako pšchi ńwjatej ńchēńcizy dżewjeczłēńny hólz na mnje je ńwojimaj jańnymaj wóčžkomaj hladańche, jako wērnywunacz a Wóčženajch czińche ńobu ńpēwasche. A potom macž hólza na ruzy wsa a twjerdej dželaczerńowej ruzy w mojimaj ńchēńcizach. Wń niczo njerēcžachny, ale kóždy cžujesche: tón ńńes bēšche bjes nami był a ńwojemu ńłowu móz dał.

„Pomhaj Wóh“ je wot něťka niz jenož pola ńńesow duchownych, ale tež we wšchēńch pińchē-
dawarńjad „Sērb. Nowin“ na wřach a w Budńšchĩnje dostacz. Na ńchtwórcž lēťa ńłaczzi wón 40 np., jenotliwe czińla ńo po 4 np. pšchedawaju.

Womhaj Bóh!

Czykło 33.
18. augusta.

Łětnik 5.
1895.

Szěrbske njedźelske łopjenka.

Wudawaju šo kóždy šobotu w Škmoleskej knihcizšcežetni w Budyschinje a šu tam dostacž ša šchwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

10. njedźelu po šwj. Trojizy.

Šap. štuff. 9, 6: Šnježe, šhto chzešch, šo bych čžinik?

Jako tam Sawl tšchepjetaty a šporoženy na šemi ležešche a tamny š njebjek hłóš, kotryž bě šakšychał, jemu pšchezo hišchže do wušchow kłincžesche: „Ša šym tón Šesuf, kotrehož ty pšchescžehašch. Tebi budže čžežto pšchecžimo wótremu kowacz“, — bě jemu, kaž byl šo jemu něchtó najmóžnišchi do pucža wustupik, kiž bě tajki šylny, šo jeho niz nihtó pšchewinycz njemóže. Duž Sawl wšchón pokorny a šwólny wysche šo š njebjú pohladny šo prašchejo: „Šnježe, šhto šechzešch, šo dyrbjak ja čžinicz?“

Šlej, šajki bu tónle šwjeczny čžlowjek š jenyj dobom pošluchny a šwólny, tónle hordy a naduty š jenyj dobom pokorny, šo temu pocža „Šnješ“ rěčacz, kotrehož bě dotal pšchescžehał a haniš. Šaj, nětkle bě Sawl, kiž bě šebi šamemu dotal „wšchón prawy“ wušdal, še šwojim nadutym duchom tajki škludnyj a poroženy, šo Šesufej š nohomaj padže, šhudy a nahi, wopuschženy a hubjeny, kaž hewak nihdy ženje. Š nětkle šebi dale wjazy na žane šwoje prawo a prawišna njemyšlesche, ale šo wšchón temu do jeho wole poda, kotryž žanej wušchi nima ša hordych a wuhordženyh duchow, ale kiž jenicžkim šrudnym, potulenyj a tyšchym dušcham šwólne šwoju miłošč poškicža.

Šnježe, šhto dyrbjú ja čžinicz? Tole je štajne přenje prašchenje w dušchi tajkich čžlowjekow, kotřiž počžnu wěricž a šwojemu Šnješej pošluchacz. „Wy mužojo, lubi bratišo,

šhto dyrbimy čžinicz.“ Takle woprašča šo tamna čžrjóda wěrjazyh přenje šwjatki, jako běchu jim Šětrome šłowa pšches wutrobu pšcheshle, šo běchu wšchitzy kaž šatorhnyeni, dokelž bě jim Šetr prajik: „Wy šče teho, kotrehož bě wam Bóh ša šbožnika šdarik, na ššchiz pšchibili a ščonzowali.“ — Takle je tež Sawl šawolaš, jako bě wšchón šatorhnyj a na dušchi šrudnyj.

Š to je něšhto dušchne a rjane, hdyž něchtó š tajimle šwojim prašchenjom Božej šwjatej woli durje do šwojeje wutroby wotewri, a hdyž šmėrom štejo powoštanjė, čžichi a pokorny, a šo po tym wješč da wot teho, kiž je našch jenicžki prawy wěrný wucžet a wodžet.

To je něšhto lubošne, hdyž je čžlowjek počžal wěricž, a jako šajki te štare šle pucže wopuschžiči, po kotrychž bě dotal šhodžik, šo paš wjazy ša tym njeprašča, šhto bě šo dotal jeho čžetu a šrwi špodobalo, abo šhto šo šwėtej a šwėtnym ludžom lubi.

To je rjany špoczatk noweho žiwjenja, hdyž čžlowjek njecha dale wjazy po šamej šwojej woli živy byčž a po šwojim wušdacžu, ani po šwojim štarym šwucženju, ale jenicžzy po wěcžnje dobrej a dokonjanej, šwjatej a prawej Božej woli, kotraž čžlowjeka štajnje do wšcheho šboža a žohnowanja wjedže.

Šhwalba budž Bohu ša wšchu jeho miłošč, šo wón čžlowjeka tak šapšchimnje, šo dyrbi šo šajki takle prašchecž a šo wobhonjecž w šwjatym pišmje a pola dobrých ludži, kiž š nim derje mēnja, šo přjedy žaneho pošoja nima, doniž šebi njeje na tole prašchenje šwoje wotmolwjenje namakaš: „Šnježe, šhto dyrbjú ja čžinicz?“

Schtóž sa Božim šwětkom šlědži, temu budže hižo w swojim czaŝu ta prawa rańŝcha ŝernicžka ŝeŝhadžecž, so budže potom Bože šlónzo wohladacž, to prawe Bože šlónzo wŝcheje prawdoŝce — Jeŝuŝa naŝcheho ŝbóžnika, kiž cžlowjeka ŝ jeneje kraŝnoŝce a jaŝnoŝce do drugeje domjedže, jeho, kiž nam wŝchěm praji: Sa ŝym to šwětko teho šwěta, a ŝchtóž sa mnu šlědži, njeŝawoŝtanje nihdy w žanej cžmowej nožy, ale ŝmėje ŝpochi ŝtajnu šwětklinu pŝched ŝobu.

Alle Sawl njewoŝta pŝchi ŝamym ŝwojim praŝchenju, — wón da ŝo do Damaska domjeŝcž a da ŝebi tam prajicž, ŝchto dyrbeŝche cžinicž, woŝta tam tŝi dny bjeŝ widženja a woŝlepjeny, njewŝa nicžo ŝ ŝebi, žanu jědž a žgne picže.

Sawl bē ŝo wŝchón do wŝchitka ŝ Bohu wobrocžit a ŝ Jeŝuŝej, ŝwojemu wumožnikej. Wŝchón do žyła bē wón potorchjeny a ŝatorchjeny. Dofelž Boži duch w nim dželatŝche, kiž chžyŝche ŝebi ŝe Sawla noweho cžlowjeka wuŝtworicž, njejedžeŝche Sawl nicžo, ani njepowopta žanu kapku, doniž ŝebi njemóžeŝche prajicž: „Wŝcho ŝtare je we mni ŝajchło, ja ŝym nětkle wŝchón ŝ nowa narodženy“.

Schtóž chže žiwy bycz a žiwy woŝtacž, budž a woŝtaŝ ŝobu ŝe ŝwojim ŝbóžnikom žiwy. Jenicžki tón ma w ŝebi prawu wěrnú wožiwjažu móž, a móže ju tež nam wŝchěm ŝdaricž. Schtóž paŝ je ŝe ŝwojim ŝbóžnikom žiwy, tón je kaž ŝadowy ŝchtom, kotryž w ŝwojim czaŝu ŝwoj derje radženy plód njeŝe.

Tón Knjeŝ tež naŝ ŝ ŝebi woła, powoła, — ŝchtóž ma wuŝchi ŝlyŝhecž, poŝluchaj na njeho, a wotewt jemu durje do ŝwojeje wutrobny, ŝo móht jeho hłóŝ ŝaŝlyŝhecž, — ŝ tajkemu ŝechze naŝch luby Knjeŝ a ŝbóžnik tež dženka hiŝchcže pŝchińcž a pŝchi nim jeho žiwe dny ŝawoŝtacž hačž do ŝameje wěcžnoŝce.

Wěrnoscž biblije, ŝaŝitana pŝhecžiwu jeje njepŝhecželam.

Nowy testament wo towarŝchnym (ŝocialnym) praŝchenju.

(Poŝtracžowanje.)

Dobrocžiwoscž, ŝpokojnoŝcž. W přenjej ŝcheŝežijanŝtej woŝadže nadeńdžeŝch wulkú bratrowŝtu luboŝcž. W jap. ŝt. 2, 44. 45 wŝchaf nicžo wo „dželenu“ wobŝedženŝtwa njesteji, pŝchetož ŝt. 5 4 a 6; 12, 12 ŝo hiŝchcže wo privatnym wobŝedženŝtwje (wola, Marina ŝhěža) a wo ŝaŝtaranju ŝhudnych rěcži, ale nihtó wo ŝwojich kublach njepraji, ŝo ŝu jeho (ŝt. 4, 32), ale dawajŝche, hdžež bēŝche nuŝne, ŝ njewobmjeŝowanej woporniwoscž. Wliŝto ŝ tym ŝpokojnoŝcž ŝwiŝuje. Schtóž chže mēcž, ŝo by wužiwal, nihdy doŝcž nima. Schtóž ma, ŝo by druhim dawal, ma pŝchezo hiŝchcže něŝchto ŝa druhich wyŝche, to huŝto doŝcž runje cži dopoŝaža, kotŝiž do bohattyh njepŝluŝcheja, pŝchir. 1 Tim. 6, 6—11. Ef. 4, 28.

Kaŝ derjecžinjaza dyrbjala tajka duchowna móž ŝa naŝche nětcžiŝche wobŝtejnoŝcže bycz! Hdžež n. pŝch. ŝu dželacžeriŝke wobhydlenja, kotrež ŝamej ŝtrowoŝcži ŝchodža, hdžež ŝo mŝda pŝaczi, ŝo cžlowjek wobŝtacž njemóže, hdžež žana njedžela njeje, hdžež ŝo dželacžer niz ŝa cžlowjeka, ale jenož ŝa dželacžeriŝki grat wobhladuje atd., tam ŝo njebudže jenož w mjenje ŝcheŝežijanŝtwa najpředy ŝ dobrym cžinjajom po mozač ŝaŝtupicž dyrbjecž, ale tam dyrbja ŝo pŝchede wŝchěm drēmaze ŝwědomnja wobdželenych a wŝchitkich hromadže wubudžicž. To wubudženje ŝcheŝežijanŝkich ŝwědomnijow ŝyluje pŝches naŝch wóžny kraj klineči. A to je ŝaŝlužba naŝcheje ewangelŝkeje žyrtwje, ŝo je ŝ duchownej možu Božeho ŝlowa tak ŝyluje wuŝtupila.

ŝocialdemokratija ŝebi myŝli, ŝo je ŝama bojoŝcž pŝched dželacžerjemí polěpŝchenje pŝchinjeŝla. Wny wěny, ŝo ŝo cži boja, kotŝiž dobreho ŝwědomnja nimaja. Alle my tež wěny, ŝo ŝ bojoŝcže mudre wobhladnive ŝkuttowanje njewuŝhadža — a woprawdže polěpŝchenje njepŝchidže. ŝcheŝežijan paŝ, kotryž ŝo woprawdže Boha boji a hewaf nicžeho na ŝwěcže, dyrbi a móže w towarŝchnym hibanju ŝtacž, njepŝchekalanu wot bohattyh, možu a cžeŝcže wulkich

abo ŝam wot ŝwojeho wužiŝka, ŝo njepŝhibujo pŝched hrožajny ludom, hłucho pŝhecžiwu liŝchcžeriŝkim ŝlowam. Tak móže wón cžinicž a ŝkuttowacž, ŝchtož je pŝched Bohom prawe, w luboŝcži ŝ bratram, ŝchtož je woprawdže wužitne, njehladajo na to, hačž ŝo jemu ŝchtó ŝa to podžaluje.

Biblija paŝ ŝcheŝežijanaj ŝtajnje ŝwědomnje wóŝti. Wona je najlěpŝcha towarŝcha tych, kotŝiž njeprawo cžerpija (Luk. 1, 51—53. 1 Pětr. 5, 5). Alle wona niz jenož njeprawe druhich poŝhoŝta, ale pŝchede wŝchěm njeprawo twojeje wutrobny, njedžiwajo na to, hačž to njeprawo rěka: nahrabnoŝcž, hordoŝcž, žadoŝcžiwoscž, njeprawdoŝcž, twjerdoŝcž, njepoŝluŝchwoŝcž, njedowěrjenje, ŝawicž, hidženje.

Bjeŝ tajteje ŝylneje duchowneje možu, kotrejež najmóžniŝchi ŝwědŝ je nowy ŝaŝon, njeje ŝpomozne, dale roŝwivanje towarŝchneho žiwjenja móžne. Cžim wjažu ŝo jej možu ŝpožcži, cžim lěpje budže.

Nabožina ŝa žyly ŝwět a luboŝcž ŝ wóžnemu krajeji. Šbēhnjena je w nowym ŝaŝonju mjesa bjeŝ wŝchelatimi narodami. Pŝhecžiwu nizu praja, ŝo je ŝcheŝežijanŝtwa njepŝhecžel roŝwivanja a runje tu mamy jažnu froczel do přědka. Židowŝtwa bēŝche lētŝtotetki ŝo ŝame pŝcheŝbēhujo ŝo žyle wot druhich ludow wotŝaměnylo a nětko ŝ tuteho ŝo ŝamowobmjeŝowazeho luda nabožina ŝa žyly ŝwět ŝo wudobhydže: „Tu njeje žid, ani Griecha.“ (Cžitaj jenotliwe ŝchodženki teho roŝwivanja w japoŝchtoŝkich ŝkuttach: najpředy jenož ŝcheŝežijenjo ŝe židow; ŝt. 8 tež Samaritižy a jedyn poŝan (ŝomornik); ŝt. 10 a 11 ŝorneliuŝ; ŝt. 11 w Antiochiji ŝcheŝežijanŝka woŝada ŝ poŝanow; ŝt. 13 Pawol; japoŝchtoŝ poŝanow. A kaŝ ŝo Pawol je ŝwojimi woŝadami ŝ poŝanow pŝches jene ŝacžawa ŝ woŝadu w Jeruŝalemje, to cžitaj niz jenož jap. ŝt. 15, ale tež 1 Kor. 16, 1—4. 2 Kor. 8 a 9. Gal. 2, 7—10. Tajte roŝwivanje je duch Boži ŝkuttowal).

Wot ŝocialdemokratijŝeho wŝcheho wótcžinjŝeho cžucža parowazeho ŝmyŝlenja je ŝcheŝežijanŝtwa ŝdalene. ŝhryŝtuŝ praji: „Dajcže ŝhěžorej, ŝchtož je ŝhěžorowe!“ Wobŝtejaža wyŝchwoŝcž je porjad Boži, Rom. 13, 1—7, kotryž ma ŝcheŝežijan ŝwědomnja dla poŝluchacž. „Dawŝ, komuž dawŝ ŝlyŝcha; cžeŝcž, komuž cžeŝcž ŝlyŝcha!“ „Schtóž ŝo pŝhecžiwu wyŝchwoŝcži ŝtaji, tón ŝtaji ŝo pŝhecžiwu Božemu wuŝtaju; pŝchetož wona ŝo podarnio ŝ mjecžom njenožny.“ Ženož w jenym padže je dowolene wyŝchwoŝcž njepoŝluchacž, hdžž ŝebi wona něchto žada, ŝchtož je pŝhecžiwu Božeji kaŝni. „Boha dyrbi cžlowjek bble poŝluchacž, hačž cžlowjekow.“ Žap. ŝt. 4, 19; 5, 29. Wotom paŝ ŝo cžlowjek njepmē je ŝbēžkarŝkimi myŝlemi woŝycž, ale dyrbi wěrnoscž rěcžecž a ŝa to cžerpicž. Tak wěrnoscž dobywa. (Jeŝuŝowe wumrjecže. Wucžomnikow jaŝtwa jap. ŝt. 12; 16; 21; 28). ŝcheŝežijan proŝy ŝa kralow a wyŝchwoŝcž 1 Tim. 2, 2, runjež poŝaniŝka wyŝchwoŝcž ŝcheŝežijanŝke woŝady cžezko pŝhecžehaŝche. Duž wobŝteji ŝwobodna, w ŝlych a dobrych dnjach ŝwěrna wótcžinjŝka luboŝcž, runjež chže ŝcheŝežijanŝtwa žyly ŝwět wopŝchijecž.

(Poŝtracžowanje.)

Sabnta ewangelŝka woŝada.

(Poŝtracžowanje.)

Hdže paŝ bēŝche wyŝchwoŝcž? — ŝ wotwotwjenju doŝaha, ŝo njebu nihtó ŝa ŝurowoŝcž, na Thereŝy Odŝtrizil wopoŝajamu, ŝhoŝtany. Tak bēŝche ŝjawnje, ŝo njemóžachu tučži wboŝy wuŝnawarjo na niŝcho, ŝhiba jeno na teho Knjeŝa ŝwoje dowěrjenje a ŝwoju nadžiju ŝtajicž. A ŝo woni to cžinjachu, to wopoŝajuje wuŝpěch jich cžerpijenja. Licžba ewangelŝkich pŝchezo roŝejeŝche, ŝamo w ŝužodnych wŝach bēchu nětoŝti ewangelizy, mjes nimi tajzy, kiž bēchu předy ŝobu pŝcheŝežerjo byli.

Žako bēŝche jich na 50 duŝchow, dha wobŝaměnychu, ŝebi žyrtwicžtu natwaricž. Najbližŝcha ewangelŝka woŝada, Cžerwjena Woda, bē ŝnawo 4 hodžiny ŝdalena, njelezeŝche w Morawje ale w Cžěŝtej a w ŝymje ŝtowo móžno njedē, tam dóncž. Najbližŝcha morawŝka ewangelŝka woŝada bēŝche w Warowiz; ŝchtóž chžyŝche tam kēŝki ŝhodžicž, dyrbeŝche ŝtowo tŝi dny woprowacž; ale ŝamo to cžinjachu ewangelizy je Šwēbohova radži, jenož ŝo móhtli ewangelŝke přědowanje Božeho ŝlowa ŝlyŝhecž. Woni chžychu paŝ w ŝwojej ŝřjedžijnje Bože ŝlužby mēcž a teho dla froczachu ŝ natwarjenju žyrtwje. To bēŝche ŝkutt wěry. Šřědkow mējachu malo; woni bēchu ŝ wjetŝcha žyle ŝhudži ludžo; podpjeru wot ŝwojich ewangelŝkich wěrybratrow mējachu taŝ derje kaž žaneje a tola ŝebi ŝwažichu, twar ŝapocžecž. Katholizy jim ŝadžewachu, hdžež a kaŝ jenož to móžachu. Boži dom njepmēdžijŝche ŝo wo wŝy natwaricž. Wón ŝteji wyŝoko wyŝche wŝy, na hōrzy, ŝam-

lutki a wopuščezeny. Me njepršeczeljo su s tym tež jenož to dozpili, sčtož njehachu. Sčtož chychu podtlóčicz, bu jenož čim šjawišeho a bóle widomne. Groczane pleczenje, i kotrymž su wofnjeschta zyrkwičzi tež dženska hiščeje wobdate, šwědča wo tym, fak su roshorjene njepršeczeljo i kamjenjemi wofna rosbili a twar na wšče móžne wašchnje sadžewali. Wot wyschnočeje bu tuta zyrkwičzka jenož jako „pohrjebniščežowa kapala“ domolena. Me tež to je dobre bylo; nětko špja šwěrní wušnarwarjo ewangelija wokoło pomnika šwojeje twjerdeje wěry a šwojeje wopornuweje luboščeje. Jako šmėdžesche špišaczel tuteho nastawka w jednorej lubošnej zyrkwičzcy přėdowacž, bėšche wona šama jemu wulke, móžne přėdowanje, kotrež njebudže ženje šabycz.

Wšitke tute podawki su katholicu zyrkej pohnułe, žyle druhe šrėdki přšecziwo ewangelštim trjebacž. Přšecziwehanje šo do přšeczelniwoščeje wobroczi a šo by šo roššerjenju ewangelija šadžewalo, bu w Šwėbohovje rjana, wulka katholicka zyrkej natwarjena a wošebity duchowny tam postajena, hacž runje ta wješ tež dale do Šedla šafarowana wosta. To a hiščeje bóle šrudžaze šhonjenje, šo šo mješ nowowobroczenymi tež šalschni bratsja namafachu, kiž wulke pohórščenje dawachu, bė i přšicziwu, šo fak nadžije polne hibanje šasta.

Š fak nětko w Šwėbohovje šteji? Ewangelšich je nětko 70 dušchow, kiž maju horze žadanje po Božim šlowje. Špišaczel tuteho je porėdko tajku nutrnu a wėšče ženje džakowniřhu šhromadžijnu widžal, hdyžli w Šwėbohovje. Dha budžijche hodžiny dolho rėčecž mohł a wot czežteho džėla špróžni ludžo bychu tola i napjatej nutrnocžu přšipošłuchali. Šo móže jenemu ša přšipowjedanje Božeho šłowa nėchtó wokoło šchije panyčž, je špišaczel dotal tež jenož w Šwėbohovje paršchonžy šhonil, hdyžž jehow jedyn šchėdžiwž wokošha. Šak šo nětko tute žadanje po Božim šlowje špokoji? Š jara njedošahazej mėrje.

(Škónczenje přšichodnje.)

Ša jehow nješnajach.

Šhudemu šchewzej, i mjenom Mėrczinej, kotryž bėšche šebi hižo dolho žadal, Šejuša wohladacž, šo jemu nóz džijesche, šo chze tón šbóžnik na drubi džėn i njemu přšiczič. Šso nad tym šonom šradujo Mėrczin na druhe ranje šahe štany a šo i džėlu šhny. Wón šo blisťo k. wofnu šhny, šo by kóždeho widžal, kiž nimo džėšche. Š wješelej nadžiji, kotraž jehow žylu wutrobu napjelni, jehow džėlo derje do přėdka džėšche a i šhwilemi by wón šam i šebi prajil: „Dženska chze mje Šnjes Šejuš wopytačž!“

Šdyž bėšche nėkotre hodžiny džėlal, bu hlódnny a džėšche šebi po šwacziwu. Šako w pinežnej šitwje šwacžesche, jehow woczi na dwė špróžnej nošy panyšchtej, kotrežž šo nimo wofna wlecžeschtej. Šemu bėšche žel a wón šhwatašche na hařu a wuhlada žonu, kotraž špróžna a šhabłajo male hubjene džėčžo na rukomaj džeržo pomalu nimo štupajche. Wón ju šobu do šwojeje štwiczi wša, da jej, sčtož mėšesche wot šwacziwu wysche a ša džėčžo kuř mlóka přšinjesche. Šdyž bėšchtej šašo wotešchlej, šo wón šašo i džėlu šhny, přšezo hiščeje na teho Šnjesa čakajo.

Šako wobjedowasche, šašo dwė nošy wohlada, kotrežž nimo wofna džėšchtej a wón pošna, šo dyrbjesche to nėchtó byčž, kotryž šo přšezo murje přšimasche. Mėrczin šašo won šhwatašche a štareho muža nadenžze, kiž móžesche wšchón špróžny lėdma štacž. Wón jehow pod pažu wša a do jehow štwy wjedžesche, hdyžž šwój wobjed i nim džėšesche. Šako bėšche tón štary, pošyljenny přšes dobry, čzoply wobjed, šašo wotešchol, šchewž i nowa šwoje džėlo šapocža; wone pak wjazy fak do přėdka hičž njehašche, dokelž šebi štajnje myšlesche, šo je hižo pol dnja nimo a tón Šnjes přšezo hiščeje přšichol njeje.

Škóncžnje bu wječor a šrudny šo i wječeri šhny. Šašo nohi wuhlada, ale tón křóčž šo wone šhėšje tam a jow hibachu a jako hłowu i wofnom won tyřny, štary šadpšchėdawařku wuhlada, kotraž šo i hólzom wurėčzowasche. Žona hólza ša rukaw džeržesche a wóšije wolašche: „Tón dyrbi puři dořtacž, wón je moje jabłuka franj!“ Mėrczin mėr mješ nimaj ščini a dokelž šedi myšlesche, šo je škóncžnje hlódn, kotryž je teho hólza wabil, jabłuka franjčž, jehow a tu žonu napominasche, i nim do šwojeho bydlenja w pinžy hičž, hdyžž jimaj přšeczelnje a šhutnje rėčesche a jeju i jėdžu a piežom wofšchewi.

Škóncžnje šo Mėrczin i mėrej poda wšchón šrudny, šo bėšche šo podarmo na Šejuša wješeli.

Wón šwřny wuřny — a hlaj — wón mėšesche šašo šon. Šajpředy šo jemu štara žona šjewi i džėščom na rukomaj,

přšeczelnje na njehow pohlada a šo prašesche: „Mėrczino, šnajesch ty mje?“ Ša to přšiczičž štary muž, žona i tym hólzom a jedyn po druhim šo prašesche: „Mėrczino, šnajesch ty mje?“ Duž jemu na dobo šwėtklo šesthadža, přšetož wón šebi na Šnjesowe šłowo pomyšli: „Ščtož wy čziniłi šče jenemu bješ tymi mojimi najmješšimi bratrami, to šče wy mi čziniłi.“

Šadny poklad.

Přšed nėkotrými lėtami pucžowasche w Šndiřkej miřionski pomoznik, šo by ewangelijon přšipowjedal, jako na dobo přšiczičžanjy jehow 6 rubježnikow na konju jėchaznych nadpadže.

„Ščtó šy ty?“ šo jehow woprašachu, jemu wotežku i ruki torhnywšchi a jehow nuřuju i konja štupicž.

„Ša šym přėdat“, nadpanjenny wotmolni, „pračže mi wy, moji bratsja, ščto wy šče?“

„Ščto? bratsja?“ tarri na njehow šawořachu, „a nasche mjeno? to tebe ničžo nještara, ale twoje pjenješy chzemy mėčž!“

Bješ dolheho přšemnyřlenja wón jim da, ščtož mėšesche.

Njedowėrliwi rubježnizy na podate 5 Annas (nėhdže 80 nowych pjenješčow) hladachu a drařtu wot njehow dele štorhachu. Ščerpliwje šebi tón wšchitko lubicž da, prašesche pak wo knihu, kotrež mėšesche w šaku. To bėšche nowy štestament, dar miřionara. Šako jehow proštwu wotpořasachu, praji wón: „Šajšrašniřche, ščtož mam, wy tola namafali nješče a mi tež wšacž njemóžecž.“

Přšesłapnjeni rubježnizy na teho nimale nahew pohladachu a jehow hřožo napominachu, šo dyrbi to hnydom won dacž, hacž runje pošnacž njemóžachu, hdyž móžesche hiščeje nėšchto ššhowane mėčž. „Wocžatėčže šhwilku“, wón wotmolni a šapocža šhėrluřch w jich rėčži špėwacž, šo šo woni džiwachu. Mjėlcžo woni na šhėrluřch pošłuchachu, kotrehož šhny jim přšes wutrobu džėchu a kotrehož šłowa šo jim tajke džiwne šdachu, na čzož jim přėdat wopřšicžecž šhėrluřcha rořšajni a i tym jich wutrobu wotewri, jim šrašny poklad pošaju, kotryž w wutrobje nješesche. Š tón, kotremuž šu klucže nješeskeho šraleřtwa a hele přšepodate wot jehow Wótza, tón tamnym mužam wutrobu wotewri, šo tež tón poklad wysche wšchitkich pokladow namafachu, wo kotrymž bėchu runje špėwacž šhšcheli a šo wurubjenemu wšchitko wróčžichu, haj hiščeje 90 rupijow (nėhdže 40 hřiwnow) přšidachu.

Ščto i teho nawuřnjesch?

Šo je to šrašny poklad, kotryž paduřchi franjčž a rubježnizy rubicž njemóža, poklad, kotryž tež njepřšecžeschej wutrobu wotewri.

Šnajesch to šrašne wobšedženštwu, wo kotrymž Mat. 6, 19—21 piřane šteji: murju a twjerdžijnu přšecziwo twojim njepřšecželam? Ši. 18, 30.

Šwonkowne, šnutšłowne.

Wóndano mi macž šforžesche na šwojeho 10 lėtneho hólza, šo je tola jara šrudnje, šo dyrbi jemu ři, haj šchtyri křóčž ša džėn prajicž: „Wumny šebi šwojej ruřy, wonej štej wšchej čzornej!“ Šdyž by wón njedželu popoldnju abo w prošdninach přšed mėřto šchol, ryby kóčicž, bych jemu prajicž dnybjala: „Šo mi ty potom šady wokoło domoj džesch, přšetož mje je hařba, hdyž tebe ludžo tajkeho wohladaja.“ Dobrej žonje bėšche wulki třošcht, šo móžach jej prajicž: „Nještaracžže šo, hdyž budže hólčez 4 abo 5 lėt štariřchi, budže šo přšemėnicž a tež na šwonkowne hladacž.“ To šo mi tež po tych nashonjenjach, kotrež bėch šam čzinił a po macžernym wopiřanju duchownje žiweho a derje wobdarjeneho hólza fak šdasche: „Tón hólz budže po šwojim wobdarjenju mėšče pošdžijšcho bješ druhimi nėšchto placicž a to budže tež šwonkowne pošacž.“ Ša derje wėm, šo to přšezo fak njeje. Šle tola — i wjetřcha třechi. Šwonkowne dyrbi je šnutšłownym přšes jene byčž — a to fak, šo šnutšłowne šwonkowne wobtuřježi.

Wóřny po rořčzowanju i tej macžerju mi napřšecziwny wobras přšed woczi štupi. Ša želeřnizy mi i napřšecža mlódy muž šedžesche, kotryž bėšche nėhdže 20 lėt štary. Š fak bėšche wón šwonkowne rjenje šwoblesam! Šjana lėtnja drařta po najnowšchej móđze, rjanu přšedtořchłku je šlotom knješłom, rjenje šo šwėčate mařšchetu, elegantny řij w bėlej ručžy a nowy žylinder na hłowje, šo wė tež šłocžany šłemař — ščto chzesch wjazy mėčž? Š tola mi, jako na njehow pohladnych, myřli přšiczičž: „Šjany šwonkach, ale řajti šnutšłach!“ Ša šym přšeswėdčenny, šo šo molil nješšym, hdyž šebi myřlach, šo po šwonkownym jehow šnutšłowne nješesche. Bješ darow tón čzłowjek wėšče nješesche. Wón mėšesche rjane woblicžo a wošebje wyřoke čzolo. Šle, ale —

ja Boha w cziachim proscach, so chyzl kóždeho mojeho hyna psched tym jakhowacz. so by swoje hubjene smutskowne sady swontowneje rjaneje formy khowal.

Teho blédosć, sprózne hladanje, puštosć jeho zyleho waschnja mi powjedachu, tak i tym cziłowjekom štejesche. Woprawdže hdyž by wón tež swontownje kufi njerodneho napohlada měl, wón by ho mi lěpje lubil, hacž spóbnach, shto ho sady swontowneho rjaneho napohlada khowa. Tón knjes Jesuž juntrócz praji: „Wy farisejszy khandi a schlé swontach czišćicze, smutskach pak hu wone polne rubjenstwa a žracza. Wy blašni, mēnicze wy, so smutskach je czište, shtoz je czište swontach?“ (Luf. 11, 39—40). Wón njeje wēscze swontownu njeczištosć mēcz chyzl, pschetož wón ho wješeli nad lilijemi na polu, ale rjana drašta je jemu teho dla tak droha, dofelž jim swontownje napóhšnena njeje, kaž purpurna a šlota krasnosć kralej Salomonej, ale dofelž je wot nutskach won wurostla. Tak njerēka: „Sbožowni hu, kotriž móža ho kaž bohatty muž swontownje rjenje wobletacz, ale sbóžni, kotriž hu smutskownje czišteje wutroby. Teho dla rēka na druhim mēscze: „Bēda wam pišmanučenym a farisejskim, wy ludakojo, kiž ho ruuacze kalfowym rowam, kotrež swontach ho drje šdadža rjane bycz, smutskach pak hu wone polne morwych koscžow a wschitkeje njeczištosće.“ (Mat. 23, 27). Wo Jesužu njewēmy, kajki wón swontownje khowžešche, ale hdyž jeho smutskowna polnosć žiwjenja ho swontownje šjewi, potom bēchu czi wuczomnižy w wulkej radošći nad tym, shtoz wohladachu. (Mat. 17, 2—4). Wulkotnje, hdyž móže rēfacz: Smutskownje czišty a bohatty, potom pak tež swontownje dobry a khamny; ale šrudnje, hdyž dyrbi ho prajicž: Swontach rjana drašta, smutskach šrudne byczje.

Domoj.

Daloko na njebju wjecžorne jera wotpoczowachu, tak czičo, kaž myšl mēra w dušchi wotpoczuje; a w tym šwētle štejesche wēža blisťeje wšy kaž cžorna ščēn. Pomalu psches hórku psched mēštom dwē žonje w žarowazej drašće štupašchtej. „Dorka“, šapocža ta jena, „mój dyrbinow nētko tola domoj. Šso kšētro cžni a wjecžorny powētr šymny duwa. Šow wontach drje bēšche ty twoje horjo a šrudobu kufi posabyła. Nētko dyrbišch jašo domoj, hdyž ho wopušćežena cžujech, dofelž tebi twój muž wschudžom pobrachuje. Duž starosć jašo na tebe pschidžje, kajke i tobu a i twojimi džēcžimi budže. Ša móžu šebi myšlicž, so by radšcho wontach wošlala, hacž so dyrbišch nuts do nusy twojeho doma.“

„Nē! Nē!“ druga wotmolwi, „ja mam žadanje po mojich džēcžoch. Wysche teho pak mam hišćež druhe „domach“, hdyž na pošlednim mojich wjecžorow dóndu. Tam je mój luby Wótž, kotriž šebi kóždy wokomil na mnje myšli a ho ja mnje štara a džen a hodžinu hižo wē, hdyž mnje domoj šawoła. Tam žane džēlenje wjazy psches wutrobu njerēže; tam hišćež nchtó bolosće měl njeje. Šdyž šebi na tu domišnu jeno pomyšlu, potom mi šwētko šelhadža, kotremuž nōž teho šwēta nicžo šchodžicž njemōže. Žana ščēn tuteho šwēta mi tu jašnosć w wutrobje njepšchitnje. Šaj, wēra ma tu pschichodnu domišnu žyle blisťu. Widomne je to šachodne, a njewidomne je to, shtoz wēcznje woštanje. Ša šym tež pschi wschej šrudobje druhdy tak šbóžnje wješela, kaž by wschitko šama jašnosć hacž k Bohu byla a mój duch hižo na wokomil pola njeho pobyl. Šo je mi kaž njebiešte wotpoczowanje po cžěžkim, dolšim, krotym džēle.“

Prawa darniwošć.

Šako młodženz Oberlin gymnajij a uniwērsitu w Štrašburgu wšpřytasche, dyrbjesche wón jara lutowacz a wschelateho parowacz, dofelž mējesche malo šrēdkow. Teho towaršchojo šebi kšwili myšlach, so to Oberlin i nahrabnosću cžini. Šako juntrócz jedyn i nich i nim psches mōst džēsche a jemu jeho nahrabnosć porokowasche, wón, so by šwojim šłowam psches škuff mōž daš, šlēborny krosch je šata wucžēže, jón Oberlinej pokasa a do rēki cžišny, šmērom prajo: „Šlaj, Šryžo!“ Oberlin šmērom wošta. Wonaž hišćež daloko šchloj njebēščaj, duž nimo šlepcho projcherja pschidžejčaj. Nētk Šryž tež tajki pjenjes wucžēže, jón towaršchej pokasa, jón šlepemu poda a praji ho k šwojemu towaršchej wobrocžiwšchi: „Šlaj!“

Šslužba lubosće.

Štara, kšuda žona jedyn džēn na hašy nēšhto šbēhny a jo šwēdomliwje do rubiškta šawali. Polizista, kotriž to i daloka widžēsche, myšlesche šebi, so je žona nēšhto drohotneho namakala, shtoz dyrbjesche ho wobšedžerjej wróćicž. Wón ja žonu džēsche hacž do kšēže jejneho wobydlenja. Tam pschidžeschi ho jeje woprašča, shtoz bēšche na hašy namakala a šawalila. Wona rubiškto wocžini a k šwojemu špodžiwanju wón šchleńčžany cžrjop wohlada. Ša to praičenje, cžeho dla bēšche tajki cžrjop šbēhnyła, kotriž nicžo winojty njeje, wotmolwi wona: „Šo bychu šebi bošy khowžaze džēcži nobi nješranile.“ Šch so bychu wschitžy štarschi runje tak na to džiwali, šchleńčžane cžrjopy špřtowanjow džēcžom i pucža žiwjenja šrumowacz. Šelko nišy, horja a hrēča by ho wotwobrocžilo.

Nēšhto k rošpominanju.

Še nješmjertna dušcha?

„Še nješmjertna dušcha?“ „Nē“, wotmolwi knjes Wudry; „pschetož ja šym lēkat, ja šym cžłowike cžēlo do žyla pschepřtal, ale ženje hišćež nicžo wot nješmjertneje dušche přtynl nješšym.“

„Šak?“ wotmolwi na to knjes štrowy: „Šozor popadže šebi šchlowrončžka a i pasprami ša jeho rjanym špēwanjom přtasche. Šako nicžo njenamaka, ščžra pčacžka w nadžiji, so móže nētko tež špēwacz, ho pak wschón džiwasche, jako wón dale mjawčēsche, kaž přjedy.“

Dwaj druhaj ho tež wo tym rošrēčžowaschaj. „Šsy ty hižo twoju dušchu cžul?“

Šako dyrbjesche to drugi pschidacz, ho tamny dale praišesche: „Šsy ju hižo woptal, šlyšchal, widžal, cžul?“ Ša to drugi džēsche: „Šsy ty hdy bolosć cžul?“ Šdyž bēšche „haj“ wotmolwil, ho wón dale praišesche: „Šsy ty hižo hdy bolosć woptal, šlyšchal, widžal, cžul?“

Šchto nawuknjemy i teho?

* * *

Šaž kšēťje ma cžłowjek njepřawu žadosć, bywa njemērnny šam w šebi. Pschetož hordy a nahrabny nihdy mēra nima, shtoz pak je kšudeho a ponžneho ducha, khowži w najlēpšim mērcje. Cžłowjek, kotriž šam w šebi hišćež žyle wumřjel njeje, ho w małych wēžach bōrny špřta a pschewinje. Pschetož šlabny w duchu, kotriž je hišćež cžēlny a widomnym wēžam pschihšileny, móže ho i cžēžka wot šemškich žadosćow a lošchtow žyle wotwobrocžicž. Teho dla ho hušto šrudži, hdyž dyrbi ho i nich wucžahnyčž a ho na teho rošhēwa, kotriž jemu napšchecžiw šteji. Šdyž pak to cžini, shtoz žada, šwēdomnje jeho kłēči a wobčēžuje, pschetož wón je po šwojej woli cžinił, kotraž jemu k temu mērcje njepomha, kotriž je přtal. Teho dla ho přawy mērc wutroby njenamaka psches to, so cžłowjek šam šwojej woli a žadosćam šluži, ale psches to, so ho jim pschecžiwja. Teho dla žadny mērc njeje w wutrobje cžēlneho cžłowjeka ani w tym, kotriž je ho šemškim wēžam poddal, ale w wutrobje horliwego, duchowneho cžłowjeka.

Ššłowa pobožneho Šhomaša a Štempis.

* * *

Pschetož jow teži, jow leži. Šchtož teho muža, kotriž rēka Šesuž Šhryštuš, Boži Šsyn, kotrehož my šchescžijenjo přēdujemy, přaweho a cžišteho nima, ani mēcz nochže, tón woštaj bibliju na pokoj, to ja radžu, wón ho wēscže štořēži a bywa, cžim wjazy šchuduje, cžim šlepšchi a džiwšchi, njech je žid, turka, šchescžijan abo ša kajtehožkuliž ho wukšwaluje. (Luther).

„Šomhaj Šóh“ je wot nētki niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wschēch pschēdawarňjach „Ššerb. Šlowin“ na wšach a w Budyščinje dostacz. Ša šchtwórcž lēta placži wón 40 np., jenotliwe cžišla ho po 4 np. pschedawaju.

Womhaj Bóh!

Cyfrlo 34.
25. augusta.

Lětnik 5.
1895.

Szerhske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ƙo kóždy ƙobotu w Esmolerjez knihiczišczerńi w Budyšcinje a ƙu tam dostacź sa sčtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

11. njedzeli po ƙwj. Trojizny.

Jan. št. 10, 33: My ƙmy nětk wšchitzy tudy pšched Božim wobliczom, so bychmy ƙlyšcheli, sčtož je tebi wot Boha rostkasane.

Japoschtol Pětr bě dotal spochi pytał ƙamych luttich židow do Božeho kralestwa pšchijesć; pohanam ƙo wón bližik njebě, ale bě ƙo jich sđalował. Duž jeho Bóh ƙam i dźiwnyh widženjom pšchepořasa, so njejmě ženje žaneho cźlowjeka sa nječisteho wobhladač, ale tež pohanaj do jeho doma sańc a jeho powuczicź.

Bóřny na to běchu tu pola Pětra póbli, ƙiz jeho prošachy, so chzyl t ƙich wyschchemu, i mjenom Korneliušej, w Zesareji pšchicź, a Pětr ƙo i nimi t Korneliušej poda.

Tón pak, jako Pětr w jeho domje ƙrjedź nich wšchitkich stasche, jemu praji: „My ƙmy wšchitzy tudy pšched Božim wobliczom, so bychmy ƙlyšcheli, sčtož je tebi wot Boha rostkasane.“ A Pětr je jim to sjewil.

Ƙaž bě něhdy našch lubny sbóžnik t tamnemu zlonikej Zachejeje do jeho doma schoł a jemu praji: „Dženka je ƙo tutemu domej sbože dostało“, tak je tudy Pětr do Kornelijoweho doma schoł a je jemu to ƙame prawe sbože pšchijesł. Takle pak chze tež nam wšchěm našch sbóžnik tole prawe wěrne sbože do doma pšchijesć, wón, ƙiz je pola našch wšchitke dny, — ale sedzesch ty w ƙwojim domje tajke jeho sbože mēcz, dyrbi twój dom runje tajki bycz, tajki bě tamón Kornelijowy dom.

Tónle Korneliuž bě drje pohan, ale wón mējesche wobstajnje ƙwoju jenu próstwu na wutrobje: „Pšchindź t nam twoje kralestwo!“ S tajkej ƙwojej próstwu

pšchindže wón džen sa džen pšched Bože wobliczo, duž je jemu Bóh tež ƙwoje wotmolwjenje na nju dał, a to dwoje: přenje, so jemu ƙwojeho jandžela póbla, ƙiz jemu sjewi, so je Bóh jeho próstwu wuƙlyšchal, a jeho dobre stutki widžik, drube, so jemu japoschtola Pětra do doma póbla, ƙiz dyrbsesche jemu Božu hnadu a Boži mēr pšchijesć.

Sowle móžesch widžicź, so ƙo Bóh wot nikoho podarmo prokncź njeda. Sdyž je cźlowjek horliwy, wobstajny modleč, ƙiz ƙebi nochze nicžo wot Boha i mozu wunusowacz, ale ƙiz do Božeje ƙwjateje wole podaty wšcho jemu do jeho wole poruczi, tajki dyrbi na wšchěm pošledku ƙwój dźiw wohladacz: Bóh jemu wšcho to spozczi, wo czož bě jeho tajki cźlowjek i woprědka prošyl.

Tónle pohan bě wyšoki wojerški wyschł, ale póbla pokorny modleč, — wot njeho móžesch wjele nawuƙncź. Wón mējesche doma ƙwoju cźichu modleńsku komorku, do kotrejež wón wšchědnje sańdže, Bohu ƙwoju nusu wuƙoržicź, jeho wo jeho pomoz poprošncź a ƙo jemu dowěrjo wšchu ƙwoju starosć na jeho wutrobu sƙasć. — Je w doma pola tebe tež takle?

Ponižny a pokorny bě Korneliuž Pětrej napscheczo pšchischoł a jeho i wulkei lubosću do domu powitał, pšchetoz wón derje wjedzišche, ƙcho ƙebi do domu wita: Božeho póbla, pšchipowjedanja Jesuƙoweje hnady a Božeho mēra. A wšchitzy jeho ludžo Pětra runje tak witaču a cžakachu i wulkim žadanjom na to, sčto budže jim tón předomacz. Wón pak jich powuczzi, so je jim a wšchěm cźlowjekam Bóh ƙwojeho ƙyna dał, Jesu ƙa

Chrystuša, kiž je sa wschěch tón prawy wěrný sbóžnik, dofelž je sa wschěch na křihu wumrjel, jich hrěch sam na so wsał, a se swojim s rowa wustanjenjom wschěm žiwjenje a njesachodnosć na swětlo pschinješl.

Bjes tym, so wschitzy nutrnje na tole Pětrowe předomanje pošluchachu, padže na wschěch swjaty Duch, a hnydom na to dostachu wschitzy wot Pětra kupjel swjateje křećenizy, s njej pak buch u wschitzy sbóžne Bože džěczi s Chrystušom Jesušom: jim bě so wschěm to prawe wěrne sbože dostało, po tajkimž běchu swoje wulke a horze žadanje měli.

S jenyj dobom bu s tuteho dotal pohansteho doma lubosna rjana Boža zyrkwicžka, s dotal pohanstich ludži Bohu spodobna Chrystušowa wošadka, kiž móžesche šebi spěwacž: Šak krašne samoženje mój Jesuš sa mnje ma.

Luby, wschón twój dom dyrbi wschał tež tajkale Boha křwalata zyrkwicžka byčž. Wón wschał s Boha tež tajki budže, hdyž smějesch w nim, schtož mějesche Korneliuš w swojim domje, 1., swuju čžichu komorku, w kotrejž so wschědnje wschitzy šhromadnje s Bohu modlicze, 2., swuju klětku, to reka: město, s kotrehož je wschědnje doma pola waš lube Bože słowo křyschecž, a 3., hdyž budžecze wschitzy prawa wěrjaza mała domjaza wošadka, kotraž lubje radny s nutrnosću na tole Bože słowo pošlucha, jo pschi šebi wobšhowa a po nim so sadžerzi.

Njech tu spochi wschudžom we wschěch našchich domach reka: Ša a mój dom čžemy temu Knjesej křuzicž. Bóh to daj! Šamjeń.

Wěrnosć biblije, šakitana pschecziwo jeje njepšcheczelam.

Nowy testament wo towaršchnym (sozialnym) praschenju.
(Pokracožowanje.)

Powschitkowne měšchništvo křećećizjanow. Wotitronjeny je wošebity měšchniski schtant. W starym šlubje dyrbja měšchnizy s woporami jednacž bjes Bohom a čłowjekami. Jesuš je prawe wujednanje pschinješl psches jedny wopor, kotryž wěczně plačzi Šebr. 9 a 10. Duž maja nětk wschitzy křećećizjenje bjes žaneho drugeho šrednika, jeno psches Jesuša šameho pschistup s Bohu Šebr. 10, 19; woni šu kralowške měšchništvo 1 Pětr. 2, 9. To je wulke šabludženje wot bibliskeje wučžby, hdyž ma katholicsta zyrkej hišchecze „měšchnikow“. Evangelška zyrkej ma šarjadowaný předarški hamt, dofelž dyrbi tež w křećećizjanškej wošadze wschitko po prawdže a porjedže hišchecž, ale „předar“ abo „dušchowpastyr“ ničžo šepschi pschod Bohom njeje. Wschitzy křećećizjenje šu „kralojo“ a „měšchnizy“ Šjew. Šan. 1, 6. „Šedyn je wašch mišchr, Chrystuš; wy pak šeže wschitzy bratsija.“

Škóncžnje je towaršchne štejšchecžo žony žyle s nowa šarjadowanje, a Bebel šo moli, hdyž wón to přeje. Tež tu šo porjad njepowróczi. Muž je knjes w domje Šf. 5, 22—33, ale tak, kaž Chrystuš w swojej gmejnje, kotryž je šo šam sa nju podal. Žonje njepšchisteji šjawnje wustupicž. 1 Kor. 14, 34. 35. Šo šo žona šepsche wocžahnyčž, něšchto nawuknyčž njekměla, nihdže njesteji a je to Bebel šam pschistajil. W bibliji šteji: „Čže-li wona schto nawuknyčž, njech šo domach swojeho muža woprašča“ a 1 Pětr. 3, 6 žony šo njedyrbja „traschicž“ dacž. Ale jo šo žonje njepšchisteji w šjawnych šhromadžišnach řečecž, my s žylej wutrobu podpřšamy. (Wěšte wuwšacža pschi wošebitych darach mašch tež w bibliji šap. šf. 21, 9; ale wone dyrbja šo ša šame wuwšacža wobšhadacž.) Nunje temu, kotryž žonjazu žunu myšl waži, dyrbi tajke něšchto napschecžiwne byčž. Tuto runanje, kotrež pschipóšnacž nochze, šo šu čłowjekojo w swojich darach a nadawšach jara wschelazy, je jedny s tych šmyškow šozialdemokratije, kotryž po prawom pschecziwo towaršchneju (sozialnemu) porjadej řečzi. Niž to, šo dyrbja wschitzy runi byčž, ale šo by šoždy se šwojimi darami wulkemu a žylemu šlužil, a to žyle šoždeho s jeho darami pschipóšnało a nješlo, to je towaršchne (sozialne) šmyšlenje. A wone je šylnje w nowym šlubje wobšwědčžene.

Šchetož jo je žona nižšche štworjenje, wěrnó je! „Tu njeje muž ani žona.“ „Wone šu šobuherbowški šhady teho žiwjenja“ 1 Pětr. 3, 7 runje tak derje kaž mužojo: „Čžiche žiwjenje žony“ šo jako wošebita mój wyšoko waži, kotraž wjazy škufkuje hacž mužaze šlowo. 1 Pětr. 3, 1—6. — 1 Kor. 11, 11. 12. Ani muž njeje ničžo bjes žony; ani žona bjes muža; pschir. tež Gal. 3, 28. Kol. 3, 11. Šak jara pak je křećećizjanštwó rošumilo, tež wošebite dary žony wuzicž, kotraž muža nima, a šak něšotra žona w tajšim prawym žonjazyj škufkowanju tež nježenjena šwoje powolanje w žiwjenju dopjelni, to wučži džělo evangelškich dialo- nišow, kotrež maja w Šebje Rom. 16, w Šabiji šap. šf. 9, 36—39 atd. šwoje bibliške pschiklady.

Porok Bebelowy, jo je biblija žonam njepšchecželšzy šmyšlena, je šameho njerošoma wukšhadža. Biblija žonje pošnu towaršchnu runosć s mužom da, wona waži wošebite dary žony, wona dawa žonje w čžichim šluženju lubosče a šmilnosče w wošadže wažne, daloke, čžesče pošne polo škufkowanja a nima ničžo pschecziwo žanemu drugeju žonjazyj škufkowanju, kaž daloko šo žona ša nje po šwojich darach hodži.

Wěda našchemu luděj, hdy by šo šnany křećećizjanškeje žony, kotraž je w duchu biblije žywa, žyle šhubilo! Šchtož Bebel wo „macžernym prawje“ atd. praji, — ma jenož wažnosć w tej myšli: w šhubilnišim šmyšlenju a čžiščičim šačžowanju žony leži jena najšhubilnišich mozow luda. Še-li ta šwjatniža potorchana, je lud šhubjeny. Bebel pschecziwo njepóžčžiwym kažazym mozam našcheho čžaba s wulkim šahorjenjom wojuje, ale šozialdemokratija tola na wotšwjećenju domjazeho žiwjenja šylnje šobu džěla a my wobžarujemy teho dla šyly džělacžerjow, kotryž drje šwjatnižu šwojeho doma, šwojeje žony, šwojich džowšow wyšoko waža, ale šo tola wot ducha šozialdemokratije na pučžach škaženja trjebacž dadža. Šak wjele mozy je hišchecze w našchim ludu, šo by wón s rošhorženjom tychle wóžerjow wot šo pošasał, hdy bychu šo jemu wocži wotewřile, hdyž to wschitko wjedže.

(Pokracožowanje.)

Šabyta evangelška wošhada.

(Škóncženje.)

Šwěbohov je jako šiliala wošadže Šanowitš pschidžělene. Ale jenož jara porědko, šnany šchtyri křóčž wob šeto móže šarar do Šwěbohova pschicž a Božu šlužbu džeržecž. Šo by tutej nušy wotpomhal, njeje šenior (superintendent) lic. theol. Ššar w Šlobouku pola Šrünna něšotry křóčž, šnany 6 křóčž wob šeto šo dalokého pučža do Šwěbohova bojal, běšche wošebje pschi pohřebach rad šwólniwy pomšacž. Ale tež tón, kiž je šamšneho šhonjenja — kaž špišacžel — njewě, šo pučžowanje s Šlobouka do Šwěbohova a wróčžo 3 dny traje a je jara drohe, jo je tuto duchowne šastaranje tež tak džaka hódne, tola došahaze njeje. Šeho dla je jara šwešelaze, šo mała čžejóžicžka w Šwěbohovje pod nawjedowanjom šwojich přjódkštejšerjow šožžicžku šbóžnu njedželu šama Božu šlužbu wotdžerzi, w kotrejž šo předomanje čžita. Šak hušto kaž je možno, tež njedželšku šchulu wotdžerža. Šedyn s wučžerjow tuteje šchule je šabrikški džělacžer, kiž ma do Šwěbohova pošdra hodžiny hičž. Přecž šo njehodži, šo to wschitko njedošaha, hdyž njekmē tuta wošhada, kotruž je tón Knjes na tak špodžiwne wašchne do žiwjenja wołał, pomakku šwonšownje a šmutsšownje šastacž.

Katholicsta zyrkej njeje ša šwojich pschiwšowarjow jenož wulki Boži dom natwarila, ale šožerzi tam tež wošebiteho duchowneho, štara šo s žyla pilnje a wobšladniwoje ša tych šwojich. A schto šu evangelšzy šo šwojich šhudych a wobšich wěrybratrow čžinili?

Šchtož je šo hacž dotal štalo, žana došahaza pomoz njebē. Evangelšzy s wjetšcha wjedžecž njemóža, šak w Šwěbohovje šteji a hdyž to wjedža, šmērom pschihladuja, šak Šwěbohov šwoje šwjate bēdženje šo bēdži.

Šako špišacžel tuteho 15 njedželu po šwjatej Trojizy 1894 w Šróššlawju předomawšche wo šlowach: „Šeho dla, dofelž nětk čžab mamy, dha čžimny dobrotu na wschitkich ludžoch, najwjazy pak nad tymi, kiž najšchje wěry šu“, powjedawšche tež křótku šistoriju evangelškich w Šwěbohovje a pschistaji: Šchto budža čži, kotrymž je tón Knjes šredki, dobrotu čžinicž, dał a kotryž je s temu njenałožuja, žunu wotmolwicž, hdyž budže šo jich tón Knjes prašchecž, šak šu šwoje šubla nałožowali? Šak wjele pjenjes šo njetrjebawšchi pschecžini a tam šu njekšmērtne dušche, pošne žadanja po žiwym předomowanju Božeho šlowa ale bjes wažnosče, tuto žadanje špokojicž!“

Se spodživanjom dosta spisatelj 4. septembra sečehowazy list: „Schtož seže njedzeli wo malej ewangelstej wošadze w Morawje powjedal, je nje hluboko huulo. Njemóže so wobohim werybratram pomhač. Sdyž wěsta liczba ewangelstich křesćijanow kóžde lěto wěsty pschinosch płaczi, njedyrbjalo móžno byč, malej wošadze pomhač, so předarja dostanje, kiž čiste Bože słowo wuczi? Za bych rad sobu pomhala a bych, tał dolho kaž sym strowa w mojim powołanju, rad kóžde lěto něšto wěste płacziła.“ To běše jena wučerka, kiž takle pišashe.

Móžemy drje dobreje nadzije byč, so by tež Gustav-Adolfske towarištwu podpjeru pschiswolilo. Ale tajkej malej wošadze njemóže tuto towarištwu hamo jeneho předarja dzeržec. Sdy by so 100 daricelow namakalo, kiž kóžde lěto 10 hriwnow płacza, dha mohlo so pschecze ewangelstich w Swébohovje po ewangelstich předarju spokojeć. Wučerka chze kóžde lěto 50 hriwnow dawac.

Sdyž našch Knjes Jeseš chze, so by Swébohov městno bylo, hdžež so jeho mjeno a ewangelijon předuje, dha budže tež tutu krotku rosprawu zohnowac.

Tón Knjes, kiž je tón dobry štut w Swébohovje japočal, chyzl jón dokonjeć. Hamjen.

Ma tši cžahy nort.

Niczo nowe to njeje, hdyž krajny wjerch w draseže wschědneho muža město abo wješ pschěndže sa prawom hladajo, so by je žwojimaj wočomaj jasnje widžal, kał w kraju wscho stej a leži. Sdyž w kralowškim wosu i knježimi wobdaty jědži, malto ipósnaje, kał i tym abo i tamnym wopravdže je.

Stare stawišny wučza, kał je so wjercham wschelako sešlo, žu-li wot wyšofich bohoto w nawjedžec chyzli, kał so poddanam wjedže. Njejsu jim žile jasnojšy knježa husto došez najrjejšich selene a četwjene barbili, schtož je wschaf bylo hrosnje plowe a schere? Njejsu pschi wobjědch wjerchow něhdžezkuli hižo byle wulke witawy? Njeje bylo polniczke wenzow a pletwow? Njebě polno wyšofich justow, jako by po žylym kraju pschezo fermuscha byla, hejžata a pschena? Pschi wschěm tym wěmny, so je so we wschittlich lutach nuša a tradažza wila a hušala.

Teho dla žu hižo w jasnaršku dohladni kralojo byli, kotřiz niž jeno i wočomaj žwojich bohoto w hladachu, ale žami potajejo žwoje dostojnistwo njesnaczi do luda khodžachu.

Tež w nowišchim cžahy je so teho runjecza tał stawało. Tajki ludej mišy wjerch so junu na pucze poda, so by žam do drobna hladał. Esamo so inaje, so njechajche wot nikoho sešnaty byč, a teho dla džěšche kał pomiski měšchžan.

Ma ranje po haju duzy wón jasňjicha cžicho spěwany hlóš i boka haja. Tón bē jemu snaty. To žana pēšniczka njebē, ale bē khērlišchowy hlóš. Stupiwšchi na hajowu kromu pytny wón ratarja, kotryž ipěwajo jara pilnje žmahu worasche. Tu ipóšna huymdom, so žebi tón worač rašišchi khērlišch ja pluhom hynczi. Njech tež bē kralowškemu putnikaj wo ratarškim džěle malo wjaz snate, hač rnhje wo lětanju ptacžkow, pschěndže jemu tola do myšle: Kał móže tał i wobczěžu džělacž a pódla i radošezu spěwacž? Tež nam, kiž inajemy woracž, by džě to trochu džiwne bylo, hdy bychmy njewjedželi, so bē to lóžke a pēšacžne polo, a wolaj pomalku khodžeschaj. Kral šrošymi nimale žyly schtucžku:

O hlowa, ruzy, nohy, na džělo bjes wšehy hrosy

Nětk i lóšchtom khwataježe!

Schtož džěla, žwěru hlada, tón wuidže i teho pada,

Kiž prošnik husto woběndže.

Stejo pschi boku kečkow wón mužika wótrišcho wobhlada. To běše cžlowjet žriedžnych lět, bošaf w rubjanej draseže. Kholowy jeno hač do kolen došahachu, a klobuk, je sežiny plecženy, běše na hlouwu stajeny k temu, so by hlóncžku do wočow wobarał.

„A jako tón spěwawy pluznik na wuwrocžu jasna, rjekny kral: „Ty tu tał šradowany spěwasch ja cžěžkim pluhom na žwojim polu?“

Rólnik, njewjedžo, kajkeho knjesa ma pschěd sobu, wotmolwi na to: „Haj, najlubšchi pschecželo, džělam a spěwam, ale na žwojim niž. To polo njeje wschaf moje. Za žym tu najaty muž, a woram ja druhich.“

„A schto mašch to na džěh?“

„Sa tym hač je. S wjetšcha šažluzu nort.“

To njechajche wjerchaj k wěrze podobne byč. Wón tchajšesche i hlouwu, dokelž dyrbjesche žebi prajicž: Mój wulki poš kryduje hdyš a hdyš kolbašy ja polny nort.

„Ale ty wobohi, kał dha chzešch so šnórcžikom na džěh sežiwicž?“

„Měnicze žuano, so žněm sa žebje žyly nort pschetrjebacž? Ma tši křuchi jón džělu, a dyrbju na tši cžahy te žame nalóžecž.“

Schto ma to rěcacž? To je hudačizto sa mnje; a ja žym czi lahodny hudač. Njebj mi jasnišcho wuložicž chyzl?“

„Slyšchže a šrošmiche takle. Ma tši křuchi džělu žwoju mšdu. Přem křuch pada na přjedawšche cžahy. S nim šaplacžuju stary dolh. Tón drubi je sa moju žonu a sa mnje. Tón šeczi pak kladu na lutowanški polkad sa pschichod, hdyž so mi džělawe mozy je štawow minu, so bych potom njetrjebał po prošchenu khodžicž.“

„Mój pschecželko, to so mi pschezo hišchže dojašnicž njecha. Ty stary dolh rumašch, a pschi tym tež pjenjehy na požčonku dawajch?“

„Móžesch-li někajkich cžinkow, so wschitko to móžesch, hdyž mšdžicžka njeje wjetšcha dyžli nort?“

„Stareho dolha, hladaježe knježe, mam pola nana a macžerki. Teju žmucženeju stareju, do džěla njemóžneju, dožiwjam pschi žeb! doma, tał derje hač móžu. Sa jeju lubošč a dobrotu, na mni cžinjenu w šandženyh lětach, žym jimaj bjes kónza dolžny. A šecžinu norta dawam na dań, to i nahimi słowami rěka: sa nju žebi wotčahnu džězi, a nadžiju so, so wone nje dožiwja, pschěndu-li sa mnje njemóžne dny. Šleježe, tał mi ta něčžišcha šažluzba na wschě tši cžahy došaha: sa šandžene lěta, sa džěnknišchi džěh, a potom sa pschichodny cžah.“

Schto je tón šdžiwany wjerch jemu k wschittkemu prajil, a schto je jemu darniwy špožčil, njechamy powědacž. Ženož pschisamšny hišchže: nadžija našcheho rólnika njeje šjebala. Žeho žwěru škulane džězi žu jemu w pošdžišchich lětach runje tał špomóžne byle, kał běše wón žam nanej a macžerzy džakowny.

Knježa a žluzobni.

Sozialdemokratiskje nowiny pišaja: „W kał šrudnych wobštejnosčach je najwjazny žluzobnych holzow, je snata wěž. Šich džělanški cžah je psches měru dolhi, mšda niška a dyrbja žebi wot knježich wjele lubicž dacž; wone žu wopravdžite schšlowiny, kotrež dyrbja w křutej žluzžje byč, bjes teho, so žněla šlowežka pišnyč, kotrež dyrbja to cžinicž, schtož so jim wot wobožnych knježich pschitaje. Wbohe žluzobne holzy žu woli „hnadueje knjenje“ a „hnadneho knjesa“ podčžijene atd.“ Wějo žu wobožni a nješmilni knježa, kotřiz na žwoju pschisłuschnošč šabudu, kotruž maja pschecžiwu žwojim žluzobnym. A sa to so sozialdemokratiskje nowiny hižo postaraja, so so tajžy knježa šjawnje pomjenuja. Ale rěčža sozialdemokratiskje nowiny tež juntrócž žluzobnym do žwědomnja? Ma žluzobnych po sozialdemokratiskim nahladže žaneho blecžka njeje, wone žu dobre a bjes šmyška, wone wodu žmucžicž njemóža. Wone žu martrački žwobodnošče, schšlowiny. Schtož sozialdemokratiskje waschne agitirowanja inaje, dyrbi žudžicž, so je runje mjes žluzobnym holzami hišchže wjele, kotřiz žu špokojom. Pschecžiwu knježim šchčuwacž, jim radošče nad žluzenjom wsacž, holzy je žluzby do fabrikšeho džěla honicž, so bychy tam šwólniwy grat sozialdemokratiskje štrony byle, so bychy tam, runjež so hewaf sozialdemokratojo na žonjaze džělo huntorja, mšdu dele kłěžili a njespokojnošč džělacžerjow pschisporili: tał so wot nich agitiruje. Šim je kóždžicžki šredk prawy. Špokojnošči a mērej, hdžež hišchže stej w ludu namakacž, je sozialdemokratija wot teho dnja wóžnu pschispowjedala, na kotrymž je w našchim wóžnym kraju nastala. Tola, Bohu budž džaf, tež mjes žluzobnym je hišchže ludži došez i jasnymaj wočomaj a i dobrym rosšudženjom, kotřiz derje wjedža, schto jo i nimi derje mēni a schto niž.

Psches što lět stare,

ale tola na žane waschne šestarijene žu wučžbu, kotrež „nacžisť štrawotneho katechisma sa žyrhwje a šchule hrabinstwa Schaumburg-Lippe“ sa picže dawa. Tón nacžisť je w lěče 1793 hižo w druhim porjedženyh a pschisporjenu wudawku wschol:

Wěra je privatna wěž.

Tač rěka jena žada sozialdemokratiskje wučžby, i kotrež chzedža tajkich ludži šašlepč, kotřiz maja wěru w wutrobye a kotřiz bychy so wěče wot sozialdemokratorow šdalení džerželi, hdy bychy woni prajili: schtož chze k nam pschisťupicž, dyrbi wěru přjecž cžijnyč. W tym žu woni mudri. Woni rosšmja šłowa k temu

wuzic, so bychu myšle pschitryli. Čzejuž wutrobu je kšhesčizijanska wěra dobyla, hdyž pschewědčjenje njepomalne w wutrobje bydli, so móže jenož pod saczišchczom kšhesčizijanskeho ducha kšwóřba, wořada, lud sbožownje žiwj byč, kať móže potom wěra cziha privatna wěz wořacž? Teho dla je kšhesčizijanska wěra i czihih wořjekow, kotrež najpriódzy řebi doby, řiwój dobyčezerski cžah nastupila psches žyle ludy a se řwójim řlónčiznym řiwětkom žyly kraj w kotrymž bydla, rořhwětlila a řhřela. So řo wěra, tuta najwjetřcha pschetworjaza móž, kotruž řwětna historija řnaje, řo řenje k privatnej wězy ponižowacž njeda, řozialdemokratojo derje dořcz wjedža. Al czi, kotřiz řu pschewědčeni řozialdemokratojo, tež řtajnje pschecziwo nej wujuja. Ale řa řhablažych, njerořřudženyh luoži, kotřiz řakle i jenej nobu w řozialdemokratiřkim lěhwje řteja, woni řmėrowaze řrepli rořdawaja a na tej bleřchzy i řreplami řteji napřřbane: „Wěra je privatna wěz.“ Ĥacž tež řajřich, kotřiz řo i tym řmėrowacž řadža, pschezo řiřchče řónž njeje. W Barlinje měřchczanřzy miřionarotojo na řalořne tyranřtvo czerwjeneje řhorhoje řtorža. Džělacžerřka řona řyřbi řebi řpėwarřke pod řchóřzuch tyřnyč, hdyž řemřchi dže, dořelž ju řewat řozialdemokratojo řranja. Ĥdy bychu woni woprawdže móž w řukomaj měli, kať bychu pschecziwo kšhesčizijanskej wěře a jeje řwěrnym wustupowali? So je kšhesčizijaniřtvo jeničřka řkala, kotruž řozialdemokratiřke řořmy řanicžez njemóža, hđže to lėpje wjedža řacž tam w lėhwje, hđžež czerwjena řhorhoj řmahuje? Ĥlani řo řařlepicz řadža psches mudrje wumyřlenu řadu: Wěra je privatna wěz. Ĥenož w powětrje njewěry řozialdemokratiřke řymjo rořče. Ĥdyž mozy kšhesčizijaniřtwa wořiwja, hdyž řo řlónčřko ewangelija do wutrowow a řwėdomnijow a porjadow a řakonjow a miņisterijow a řejmow nuts řwėczři, potom řozialdemokratiřke wuřywanje wjazy řlėdneje řenje w ludu njenamaka, potom wuřyte řornjatka móž k rořčeznju řhubja. Wěra je wěz luda. Bjes wěry ludy do řkařenja řapadnu.

W tym řatechizimje řo řiřche:

Wo palenzu:

Ze palenz dobre picže?

Ře, džeczi! palenz je řle picže. Psched nėřchto řto lėtami řiřchče w Ĥėmřkej palenz njeběřche. Ĥařchi řriedownizy w řańdženyh cžahach, kotřiz palenza njemėjachu, běchu cziřče řinařchi cžlowjekojo, řacž my řmy; woni běchu řtrowiřchi a řylniřchi. Ĥalenz, njech to řam abo k jedži pije, řo do řwė, do mjařa abo řořče w cžele pschedžělacž njemóže; wón njemóže po řajřim tež řtrowořče, mozy a řylnořče řawacž; wón cžlowjeka njestroweho cžini, řlupeho, lėnjeho a řlabeho. Duž je njewěrne, hdyž řo palenz jako wřchėdne cžlowřte picže řa nufny, dořny a wužitny wobhladuje. Ĥařchi řriedownizy běchu bjes palenza řiwi. Al dořelž, kať wřchėdne řařhonjenje wuczi, tež najlėpřchi cžlowjekojo lóřko do řrudneho řawucženja řapadnu, wřchėdnje a pschezo wjazy palenza picž, je najlėpřje, hdyž cžlowjek i žyła řaneho njewopta. Pschetož džeczi! palenz cžlowjekoje, kotryž řo do njeho řwuczi a jeho wřchėdne wjele wupije, rořom, řtrowořč, řdobnořč a bohobojařnořč rubi; řhěža a dwór cžehnjetej; řona a džeczi do řubjenřtwa řadnu; a hđžež palenz řnježi, tam řnježitej řubjenřtvo a řaženje cžahuje a wėcznje.

Ĥrajče mi, džeczi, řmėdža džeczi palenz picž?

Ře, wone palenza picž njėřmėdža — ani řrepli. To je wěrnno. Ĥalenz džecžom řtrowořč a rořom, řaj řėnořč a bohobojařnořč rubi. Ĥdyž řzedža po řajřim, lube džeczi, wařchi řarřchi, řiz njewjedža, řo palenz džecžu cželo a duřchu řařy, wam palenz řacž, njewřmicže a njepicže řon!

Ĥrajče mi, řchto řudže i džeczi, kotrež palenz pija?

Džeczi, kotrež palenz pija, bywaja njestrowe, řubjene, řlupe, lėnje a njepořlufchne.

Řubi řarřchi, hdyž řhczče řebi mřdu wot Ĥoha na wařchich džecžoch řařluzicž, řtarajče řo řa to, řo wone řaneho palenza, ani řrepli njewupija. Řak maľo řak řo na to řlada. Řak řusto móřeř džecžo i řorežmy i palenzowej bleřchu řa řarřchich řomoj běžo wohladacž, kotrež po řuczju woptawa. Ĥalenz je řed řa džecžo a nėkotrj wopřiz, kotryž tyh řwójich do řubjenřtwa njėře, je picž řižo w řarřchřřkim řomje řawuřnył, dořelž běřchtaj jeho řarřchej njerořomnej dořcz, řižo džecžom palenz řawacž. To je řana, kotraž řwawř na cžele řařcheho luda. Ředžbujmy, řo njebj dale dobre mozy řařcheho luda podřywała.

Nėřchto k rořpominanju.

Wo řchtyřjoch pohonczach.

Řemjanřki řnjes řrebařche noweho pohonczu a w nowinach řapominařche, řo bychu řo pohonczajo pola njeho řamolwili. Ĥa řruhe řanje pschřńdže w pořtajenej řobžinje řchtyři řo řamolwjažych, i kotrymž řo rořřczowarřche. Řlónčiznje řo woprařcha: „Řak blřřko pschi řlubinje móřczče wy nimo řecz bjes teho, řo je řtrach, řo byřchče řwřczřil?”

„Ĥacž na pol lóřčza“, wotmolwi řrėni.

„Ĥa řacž na 3 řole“, řraji řruhi, „řotom je řiřchče žyle wěřte.“

„Ĥa řacž na jedny řól, řa řa to řteju, řo řo nēcžo njėřtanje“, řteczři wobřruczi.

Řchtwóřty řak řraji: „Ĥa řebi myřlu: wěřte je wěřte. Ĥa pschezo najřadřcho řak řaloko řaž je móřno wot řlubiny řbaleny woptanu.“

„Wy řeže mój muž“, řon řnjes řraji; „wy móřczče džėnřa řiřchče pola mje řwójje měřto nastupicz.“

Wěřte je wěřte — řak řeka wazne řawřdlo řa kšhesčizijaniřke řiwjenje. Řudžo řu, kotřiz řebi myřla: „Ĥa řebi řak wjele řaž móřno řomolu. Ĥa řobu cžinju, řchtož řo nėřak řiřchče i kšhesčizijaniřtвом řnjeře; to tola řnyřom wo njebjeřa njepóńdže!“ — Ĥruřy řak řu řak rořomni řaž řchtwóřty pohoncz; woni řraja: „Ĥa woptanu wot wřcheho řjesbóžneho řbaleny řak řaloko řaž móřu; řa řpyřowanjam i řuczja řu, řaž wjele řamožu.“

* * *

W dořnym řowarřřtwe bėřchtej dwė nėmřkej džeczi, jene 8 a řruhe 10 lėt řtare, kotrejuž řtarřchej bėřchtej w Ĥiřřouri w Ĥmerizy a kotrež řařchtaj řwójimaj džecžomaj řa řobu pschřńcz. Řswóřba bėřche řhuda a bjeře wřchřřimi řnathmi nēcřto njeběřche, řiz by džeczi pschewořczez mořł. Ale czi řudžo bėřhu řiřchče w wěře a mėjachju dořwėrenje k řlowu Ĥořemu. Čžeta řóžřemu džecžu bibliju řa a řrėřku nuts řapřřa: „Wřchřto, řchtož wy cžinili řeže řenenu bjes řymř mořimi najmjeńřchimi, to řeže wy mi cžinili“ a řraji řimaj, řo řyřbitej, řdy byřchtej duřy hđže do řaneje nufy pschřńchlej, řniři woczinič a tu řchřucžku řemu pschecžitacž řalok, kotryž by jeju řunje řetkał, a řo řyřbjalok řo jenož na to řpuiřczczcz, řo řudže řimaj Ĥoře řlowo pschepomřacž. Al řak řo woprawdže řta. Wřchelake wobczėnořče a cžėřnořče pschřńdžechu pschi řuczowanju psches řaloke mořjo a řrėři psches wulki džěl Ĥmeriki, ale řóžřy řrėcz, hdyž byřchtej do nėřařjeřčřuliz nufy pschřńchlej, byřchtej cžinilej, řaž bėřche řo řimaj řrajřlo, wonej wocziniřchtej bibliju a řu řrėnjemu, kotryž řimaj do řuczja pschřńdže, řofařařchtej. Al řimaj nēcžo řobrachowalo njeje na jeju řuczowanju, řoniž řlónčiznje řbožownej k řwójimaj řtarřchimaj njedóńdžėřchtej, kotraž ře ředženjom na njegu cžakarřchaj.

* * *

Ĥrojake nořchenje řchřiza.

Ĥroje řu řřhodženkř, kotrež maja wěřjazy w řchřizu wobředžbowacž. Řrėni je, řo řchřiz nufowani na řo woptmu, řaž Řchiman Žyřenski, a řon řa tym řnjesřom ře řdyřowanjom a řyřřami njėřu, bychu řon řak cžim řriedny cžim řadřcho wotřyli a bychu řad psched nim řařřowani byli. Ĥruhi je, řo wřchř řchřiz na řo woptmu a řon řežerpliwje njėřu, tež wřchřřto řwřjatej woli Ĥořej řoruczja, řak a řdy řhze řon wot nich wřacž, řon řak řa czeřřkotu maja a teho dla řami je řobu, ře řwójim rořomom a i cželom a i řwřju řo bėđřicž řaju. Ĥřeczi je, řo nřz jenož řchřiz řwóřniwi na řo woptmu jako pořtajenje Ĥoře, jako řnamjo řřhodženja řa Ĥeřuřom, jako czeřč, jako řoklad a řřwalbu džeczi Ĥořich. Řrėni řraja: Ĥa řyřbjju czerpicž. Ĥamui: Ĥa móřu czerpicž. Čži řteczři: Ĥa řhzu to czerpicž, řa řmėm to czerpicž, Ĥeřuř je mi řuby, a jeho řwřjata wola. Ĥeho řod a řchřiz řteji mi tež lubej. Ĥi řo wřchřřto řpodoba, řchtož i njebjeř a wot jeho lubeje řufi pschřńdže, to je mój řchřiz, kotryž mi mój Ĥóř i řerje pschemyřłenej řadu a i řubojeziwnej wutrobu pschřńdželi, to je řrėmjo, kotrež je mój Ĥeřuř řriedny mje njėřł a řořwřczřil, to je řėřařřtvo mi w njebjeřach pschřřotowane, řyřbjal řo wobaracž řo řracž.

Řo řořłednim řřhodženkř řyřbjja wěřjaze wutroby řa tym řtacž, řo bychu i Ĥawřdom i wutrobu řrajcz móřli: „Ĥobre mi je, řo řy mje poniřil řy“, a ře řwřjathym řapowřřřom: „Wy řřwalimy řo řyř tyřchnořczow.“

Pomhaj Bóh!

Cizklo 35.
1. septembra.

Četnik 5.
1895.

Serbske njeđzelike kopjenka.

Wudawaju so kóždu sobotu w Esmerlesz knihicishezetni w Budyschinje a su tam dostacž sa šchwórtlétnu pichednátu 40 wv.

12. njeđzetu po swj. Trojicy.

Jap. št. 12, 11: Nětč ja woprawdže wěm, so je mi tón Anjes swojeho jandžela póšlak a mje i Herodaschoweje ruki wutorhnył a wote wscheho čakanja židowskeho luda.

Ste, tyschne čašy je mēla přenja kichesczijansta wošada pšchětracž. Sej bu jeje lubowany japoschtot Jakub, Janowy bratr, stónzowany, Herodasch da jemu i mjeczom hłowu swotczecž. Jeiny mužny šwědt a rycžniwy předač Pětr bu jej wiaty o do jastwa šadženy. Takle šhubichu wboiny kichesczij-nyo i jenyj dobom dweju šwojeju najjašniščeju wučerjow a dušchow pastyrjow.

Tón pak, kiž jim tajkule šrudobu a nusu nacžini, bě bjesbóžny kral Herodasch. — Wichitzy čile Herodaschojo šu šebi hubjenu kšwalbu wušluzili. Šdžež bě jim možno, Bože kralestwo šadžewacž, tam woni to i wješelom čžinjachu. Přeni tajki Herodasch da tamne njewinowate džěčatka w Bethlehemje stónzowacž, druhi da Janej kichčenikej hłowu swotczecž a nascheho šbóžnika wušměšćicž, tšeczi da Jakuba stónzowacž a Pětra šajecž. Kajki žyly retomas bjesbóžnych škutkow i tuteho jenicžkeho Herodaschoweho doma.

Šlaj pšchecželo, je w nēcžejim domje hrěch knjeistwo dobył, tam šu potom wschitzy i nim kaž i jedom šawdani, a kaž i racžiweho čžlowjeka kažaty dym čžehnje, tak i tajkeho šahrščeneho doma hoła šmjercž a škaženje čžehnje. W tajkim domje jedny pšchemo drugeho hrěšči, a jedny drugeho se šwojim hrěščenjom pšchescžehnje. Takle bu pola tamnych bjesbóžnych Herodaschow, tychle štych šhrěščenych.

Alle bě tež Herodasch dač Jakuba stónzowacž, — Jakub je šbóžnje mrějo wohladač, so jemu nasch šbóžnič jeho něhduschu proštwu dopjelni: Ša šwojim Anjesom duzy bě šmět Jakub šwoj hórki kšelič wupicž, a nětčle bě šebi jeho nasch luby Anjes w šwojim njebjěškim raju t šwojej prawizy šadžil a jemu šwoje najčžejnišče město póšla šebje wšhipokasač.

A Pětr? Wón nješmědžiče w šwojim jastwje šedžo šawostacž. Dokelž běchu jeho lubi wošadni šwoje modlitwy a dobroproštwy ša njeho horje t Bohu šłali, bě na jich proštwy Bóh Pětrej do jeho jastwa šwojeho jandžela póšlak, kiž jeho ša ruku wsajo i jastwa wuwjedže, so dyrbješče Pětr wušnacž: Nětč ja woprawdže wěm, so je mi tón Anjes swojeho jandžela póšlak a mje i Herodaschoweje ruki wutorhnył a se wscheho čžakanja židowskeho luda. — Šchtož šebi se šwojich špěwacžich špěwamy:

Šesda šo mi runje druhdy,
Šo Bóh šwojich šazpi tudy,
Dža ja tola wěšče wěm,
Šo Bóh pomha šwojim wschēm,

něhdže takle je šebi Pětr tehdy tež móhl šaspěwacž. Šaj Bóh pomha šwojim wschēm, — pak i tym, šo jich, kaž jowle Jakuba, se wscheho čžakneho hubjenštwu wuwjedže a jich w šwojim njebjěškim raju šbóžnych ščžini, — pak i tym, šo jich, kaž jowle Pětra, i teje tyschnošče wuwšwobodži, w šajkež běchu dotal se šrudobu šdychowali.

Šubi, wopominy hšchče kšwiltu tole dženknišče Pětrome šłowo, pohladajo na to, šchtož mamy tónle džēč

wščitzy psched woczomaj a na pomjatk. Dženša psched 25 lětami pschemochu nasche dobywarške wójsta nje-pscheczel-
stich Franzosow pola Sedana. Sich kžžor Napoleon pschindže jako pschewinjeny wójsto-wodžet kralej Wylemej
šwój tekaš pschepodacž jako snamjo, so je wot njeho psche-
moženy, a dyrbjesche šo na to dacž do Nēmzow na hród
Wilhelmsöhe blisko Kabela sajaty wotwjeseč, 124,000 fran-
zowskych wojazy se šwojimi wyschkami buchu šobu i uim
sajeczi a do nēmčich twjerdžinow sawrjeni. Jako bē šo
psched 25 lětami nascham wójstam i Božej pomozu tajfele
wulkotne dobyče dostalo, wšjewi kral Wylem šwojej
mandželškej, kralowej, do Barlina tule pomjeseč i telegramom,
w kotrejž jej wscho tole šwoje wulke wójnske šbože i krotkim
šłowom rosložo a škōncžnje wschemu temu pschistaji: „Kaš
je šo i Božej pomozu wscho hinascho šwobrocžato, dnžli
bēchmy šebi hdy docžakali.“

Se šameje Franzoskeje a wot wobaju Napoleonow,
wot prēnjeho kaš wot druheho, njeje ja nasch lud a kraj
ženje ničšo duschne a dobre pschischto. Spoczatk tuteho
lētsta šapusczi tamōn prēni Napoleon se šwojimi wójstami
nasche kraje, so je wjele stow wobohich wobndlerjow dyrbjalo
wofhudnecž, a tōnle druzi Napoleon mējesche runje tajfe
myšle i naschimi krajemi, chyšche šnadno hišče wjele
hōrscho i nimi šakhadžecž, dnžli tamōn. Wobaj tutaj mēr
kažataj Napoleonaj mataj wjele podomštwa i nēhduschimi
njeduschnymi Herodaschemi, kiž bēchu ja wschōn Boži lud
čzwilerjo a mēr kažerjo.

Alle kaš je šo ja Šētra Knjesowa wošada na kolenomaj
klecžo nje-pschestawajo modlita, taš šu tehdy, jako bēchu
naschi wojerjo w Božim mjenje na wójnu wuczahunli,
doma wschitzy naschi k Bohu šdyhujō ja nich šwoje
modlitwy k Wjēšchnemu škali a Bōh je naš wuštichak.
Naschi šynojo, kiž šo ja šprawnu wēž bēdžō i dowērjenjom
na Božu wschekomōžnu pomoz, na wójnu podachu, buchu
wschitzy wot Boha pošyljeni, so w bitwje mužnje stejachu,
i Božej pomozu dobuchu a šo jako čžestni dobywarjo do
šwojeho wōtzneho kraja wrōczichu. — Čžescž budž ja to
Bohu Knjesej data nētš a na wschē čžakš, a šwalba jeho
šwjatemu mjenu do wēčžnosče. Dženš paš dyrbinu na
wschē te wulke Bože džimny špominajo i nowa wschitzy
i Šētrom rjež:

Nētš woprawdže wēmny, so je nam tōn Knjes šwojeho
jandžela poškal a naš i nje-pscheczeloweje ruti wutorhny
a se wscheho čžakanja tamneho nje-pscheczelneho luda.

Dowēr šo, luba duscha, šo špuschčej na Boha,

To Božej ružy šluscha, so pomha i njesboža.

Hdyž tebe šrudnosč tyšchi, prošch jeho wo pomoz,

Wōn twoju proštwu šlyšchi, da šwētlo na wišhu nōž.

Wērnosč biblije, šakitana pschecžiwō ieje nje-pscheczelam.

Došłowo.

(Šofracžowanje.)

Šusto šo w pišmach pschecžiwitow wuptraji: „Wēra“ wobara
pošracžowanju čžłowškeho rosšiwanja. Temu napschecžiwō my
wobšrucžimny, so nētčžishe šwētne šmyšlenje šngl šadwēlowanja
na šebi nješe. Šenož dwē duchownej žōlmi šo do přēda wuli-
watej, to štej

Wopacžna wēra do wobšbožazeje wschekomozny
šozialdemokratiskich myšlow
a šchescžijanska wēra.

Niž wēdomosč pschecžiwō wērje, ale wopacžna wēra, pschecžiwō
wērje do Boha, taš rēfa to wojowanje.

Alle tamne wopacžne 1. i wotpohladom nje-pschicpōšnawa naj-
šchōdnischi a najwēšcžischi wēž čžłowškeho žiwjenja: hrēch.
Wōna pomozny pschecžiwō njemu nima, teho dla čžini, kaš by tu
njebyla.

2. Ša wopacžna wēra myšli, so i nētčžischimi wobštejnōšcžemi
šo ničšo šapocžecž njehodži, so paš w šozialdemokratiskim štače wschitko
šamo wot šebje derje pōndže. Wōna paš tola i tym wschemu
štrōwemu rosšiwanju a pošrocžanju napschecžiwō šo
štupi. Šozialdemokratija je hacž dotal pschecžiwō
wschitkim šakonjam hložowala, kotrež šu woprawdže
pošpschenje džēlacžerjam pschinyešle. — Wēšo jenož psches
pošschitownu nješpošjnosč mōže k šozialnemu pošrocžanju
dōncž.

3. Ša wopacžna wēra dyrbi teho dla, kaš čžēlna šamosčžinjena
nadžija na Nēšijaša pola židow runje taš, kaš šōžda wumyšlena
nadžija k pošnemu šhebanju, k kōnžej a šudej dowjeseč.

Dyšazy tej wopacžnej wērje do rufow padnu, dofelž čžłowješ,
hdyž šnutštowne wobrocženje šchescžijanskeje wēry njecha, dyrbi
tola nēšto mēčž, na čžož šo poššnje.

Alle wēčžnje wērna je šama šchescžijanska wēra.

1. Wōna hrēch pschicpōšnawa w jeho žylej šlej mozy, pschetož
wōna šnaje wumōženje. My mamy wōdacže hrēchow w Šesufu,
my mamy jo nētšo. A my jo pschicpōšjedamny šōždemu, kotryž
mēr ja šwoje šwēdomnje pyta.

2. My mamy w naschej šchescžijanskej wērje tu mōž, wscho
horjo tēho šwēta, kotrež šo wotštronicž njeda, a kotrež w žanym
šchtancže nješpobrachuje (štrōny psched šylšami nješhowaju!) šmērōm
nješč psches lubowazu rufu Božu, kotryž naš psches horjo
k wyschšchemu žiwjenju šnutštownje wōčžhnje. Alle my mamy
i došom w luboščej Šhryštušowej njewuštawaze wabjenje se škutkom
šrocžel wot šrocžele pošhacž, hdyž je pomoz nušna. Šu mašch
mōž k štrōwemu nowotworjenju tež hošpodarškich wobštejnōšcžow
psches šmužite, rošomne pošracžowanje.

Šo tajšim wo šozialdemokratiji šo hodži prajicž, so ja tōn
čžakš ničšo njedawa ale na pschichod pošajuje. Šo šchescžijanskej
wērje šo to prajicž njemōže.

3. Šozialdemokratija ja šhudeho džēlacžerja, kotryž je čžakš
žiwjenja wjele prošy a šrudoby mēš a dyrbi wumrjecž, přjedy hacž
šu šlubjene „nješješa na šemi“ šo napravile, žaneje nadžije, kaš
tež wysche pošhřebniščeža njewērjaznych w Barlinje napschane šteji:

„Ščžincže šebi tudy žiwjenje dobre a rjane!

Šane žiwjenje po šmjercži, žane horještacže njebudže!“

Šchescžijanska wēra paš jemu, kaš nam wschitkim tu wēštošč
dawa:

„Šesuf mōj Knjes živy je!

Ša i nim šobu živy budu.“

To njeje žadny šōn, žane „šnano“, ale to je wēštošč
šchescžijanskeje nadžije, kotraž ma šwōj wēšty a wēčžny šaložk
w Šesufu, kotryž je živy.

(Škōncženje.)

Šjedriha Wudreho šōn.

Šurwješch Šjedrič, III. bēšche po šwojim nanu, šurwješchu
Arnošchtu w lēče 1487 knježestwo na šo wšal. Wōn bēšche
pobožny muž, kotryž lubowasche Bože šłowo a chyšche tež po nim
živy byčž; wōn šo tež w wōtzowškej luboščej ja šwōj lud štarasche.
Šo by ja niōn hōdnnych duchownych a šajšojnikow mēš, šaloži
w lēče 1502 uniwērsitu w Wittenbergu; tehdom wschak šo jemu
nježžiješche, kaške žohnowanje i tym pschinyeše.

Šchēčž lēt po šaloženju teje wyšoseje šhule bu tež miich
Wērcžin Luther i šlōšchtra Auguštinarjow w Erfurče do Witten-
berga powołany. Ša dalsche 9 lēt tutōn muž, kotryž bu mjes
tym šlawny wučet šwjateho pišma, tamny wažny škutk došonja:
31. oktobra 1517 wōn šwoje 95 šadow na hrodowšku žyrkej
w Wittenbergu pschibi. Tōn Boži dom bēšche tež wot Šjedriha
Wudreho natwarjeny.

Tute šady pschecžiwō wotpuškej šu taš rjež te šwony byle,
i kotryniž je wōn šwōj škutk, reformazuju žyrkwje šajšoniš. Šich
šynk bēšche taš mōžny, so ja hiščeže niž dwē nježeli žyly nēmšti
kraj a ja šchtyri nježele žyly Šuropu pschellincža.

Wnožny na mjenowany džēn 31. oktobra mējesche šurwješch
Šjedrič džimny wažny šōn. Wōn njech jōn šam tudy wupowjeda,
kaš je jōn na druhe ranje šwojemu bratrej Šanej a šwojemu
kanžlerjej powjedał: „Šako šo wjecžor špōžny a wotpjaty lehných,

běch pschi modlenju wuřnyl a něhdže poltsecza hodžiny s měrom spał. Potom pol wotuczeny ležach a mějach wšchelafe myśle hač po dwanaćich; mjes druhim řebi na to pomyšlich, kať mam řo wšchitkim řwjatym ř čzeřeji pořećeć (tu řo řabycz njeřmě, řo běřche řurwjeřch Bjedrich řhutny řatholřki řchesećećijan, řotryž na wřchitke řasnje řyřtwje řwěru ředźbowarřche), teź řa lube duřche w řelřkim wohenju prořchach; lubeho Boha prořchach wo řeho řnadu, řo čhył tola mje a mořich radźiczelow a mój řraj w prawej wěrnoseći wodźicź a ř řbōžnosći řdźerźeć; wón čhył teź wřchemu řkemu wobaracz. Wokoło polnozy běch po řajřich myřlach řařo wuřnyl. Duź řo mi dźijese, kať Wřchehomōžny mnicha ř čzeřymy řunym woblicžom ře mni pōřla; wón běřche řwř. Pawolej podobny. Wón mējeřche pschi řebi po Bōžej pschitajni wřchitřich lubnych řwřjatnych. Woni durbjachu najprjedy mnichej řwědčenje dacz, řo to řebanřtvo ř nim njeje, ale řo je woprawdže pōřłany Bōži. Al Bōh dha mi pschitajacz, řo durbju mnichej dowolicź, řo řmēł mi něřchto na řhrowiřku řyřtej w Wittenbergu napřřacz, řo řo teho řacz njebudu. řa dach řemu prajicź: doreź mi Bōh řajře něřchto dobre řaře, a doreź řon mnich teź řajře mōžne řwědčenje ma, řo mōže přřacz, řchtož je řemu pschitajane. řa to řapocza mnich přřacz a řa wulke přřařche, řo mōžach řo tu w Schweiniczach (řchtyri mil wot Wittenberga) řeřnacź. Wón mējeřche teź řajře wulke pjero, řo wone ř druhim řōžom hač do Řoma dōřaharřche a lawej, w Řomje ležazemu, ř řōncžłom wucho pschekł, řo běřche řōncžł na druhim boku widźeć a hač ř bamžowej řrōnje dōřaharřche a řa řylnje do njeje řtorkarřche, řo wona řhabłarřche a řo řapocza ř bamžoweje řłowny dele řuwacz. řa blřřko řtejach a řuku wupřchestrěch, řo bych řu dźeržal. W řym wotomřknjenju řa wotucźich a řa řiřchče řuku řorje dźeržach, řa běch wřchōn nařtrōžany a teź řnēwřny na teho mnicha, řo řajře ře řwořim pjerom čřimjeřche. řako řo prawje dopomnich, běřche to řōn. řa pať běch wřchōn řařpany a řařo wuřnych, priedny hač běch řebi wřchitko dorospominal. Al řōn mi drugi řrōcz pschindže. řichetož řa mējach řařo ř řym mnichom čřimicź a pschihładowach, řa, wón dale přřařche; a ř řym řōncžłom wón přchezo dale a bōle do teho lawa řakarřche a bamža řtorkarřche; law pať řałowřnje wolarřche, řo wřchitzy mēřchčenje w Řomje a wřchitzy radni řnježa řwřjateho řraleřtwa pschibēžachu, řo bychu nařhonili, řchto běřche. řamžowa řwřjatořeć řebi řadařche, řo by řo mnichej wobarał a řo by řo wořebje mi powjeřeć dala, doreź wón w mořim řraju byđli. řichi řym drugi řař wotucźich, řo dźiwach, řo běřche řo řōn wrōczil, řo dale molicź njedach, prořchach pať Boha, řo čhył bamžowřřku řwřjatořeć psched wřchēm řřym wobarnowacz — a řa řtseczi řrōcz wuřnych. Duź mi mnich řařo pschindže. řy řo pōřowachmy, řo bychmy řeho pjero rořłamali a bamža wuřhowali. Al čřim bōle to řpyřachmy, čřim bōle pjero řchčerećeřche, řa by wot řeřeřa było. řone řa řchčerećeřche, řo mje wuřchi boleřchtej. řōncžnje wuřřachmy a řo wōřtajichmy. řy řo řřhowachmy řo bořo, řo mnich wřazy řamože hač řamy řhłēb řećeć, řo mořł nam něřchto nacřimicź. řichi řym wřchēm řo řeho woprařchecź dach, řa je řajře pjero dōřtał, řotrež běřche řajře řwřerde. Wón mi prajicź da, řo je wot řtareje, řtōłēneje, čřeřkeje řuřřyzy (řuř!). Wón praji, řo je řemu řtary řchryřat to pjero daril a řeho prořnył, řo čhył řo, doreź je řajře dobre, ř dopomnjeczu řřhowacz a řrebać, řo je řo řam derje naložil. Bōřny po řym wolarřza nařta, řo je ř mnichoweho pjera wjele druhich pjerow wurořřlo, a řo je radořeć řładacz, řa wjele wuczenych řudži řo wo nje řorha a řebi ř dźeła myřli, řo budža řute nowe, młode pjera ř čřařom teź řajře wulke a dolhe, řa ř tuto mnichowe pjero, a řo budže wēřeće něřchto wořebite ř řym mnichom a řeho pjerom pschindže. Doreź wřchōn řpřyž řo řibach, řo mořł řo ř řym mnichom řamym rořřećowacz, řōncžnje řrećzi řrōcz wotucźich a běřche řano, řa řo řara nad řym řōnom dźiwach, řebi řōn pschemyřlich a řebi rořpominach, řa ře ře ře mi wřchitko pschihło a řym pschewēdčeny, řo řōn řōn řjes wāžnosće njeje, doreź je řo mi wřazy řrōcz wrōczil a řym na řym, řo bych řōn řwořjemu řpowjednemu wōřzej řjewil. řola čhyřch řōn řam priedny wupowjedacz.

řo běřche řurwjeřch Bjedrich III. wot teho čřařa hač ř řeho řmjereći 5. meje 1525 řahorjeny, řwěrnny pscheczel Lutheryny a ewangelija, je derje řnate.

Luther řwořeho lubowaneho řurwjeřcha w řiře na řeho bratra a napřłdnika řana ře řarōřakōřřkim řralom řōřřařom pschiruna.

řa wřchitko to, řchtož bu Luther a řwořemny řkutkej, řeřormazřyji, psches nadobneho řurwjeřcha, budź Bōhu řamemu, řemu řnjeřej řyřtwje, řhwalba a čzeřeć!

Řnježe, pōřećel mje!

řeř. 6, 8. řa pať dźach: řłaj, tu řym řa, pōřećel mje.

řstnyř! řłōř řeřuřowy wōla:
řchto mi řwěru řłuzicź čze?
řchto na řoru a do dōla
Dźełacz pōřdže wjeřele?
Dźełaczerej řōdźicźkemu
Řrařne myto řřiczuje:
Řjewotmolwřřch řady řemu:
„řu řym; Řnježe, pōřećel mje!“

řeli řjem řeřch řeć psches řorjo
řa řjoh' dźełacz dalořo, —
řjele nury, wulke řorjo
Mōžeřch ř mjeřřchich najblřžřcho.
řimajř wjele, dha daj mało
řwōlniwje a ř modlitwu;
řeho wōczko pohładało
řnadnje je na řchepatku.

Řjemōžeřch-li w mōžnej řećzi
řrēdowacz řa ř Pawōł tu,
řořbēhuj na řrēřchnym řwēče
řeho řmilnosć pařřyřřku,
řchewořřtaj wřchē mōžne řudy
Řnjeřewi a řładaj řam,
řo by dźećzo abo řhudy
řa řebje wřchaf řwēdčřł tam.

řdyž řjemōžeřch řwēřnej řławy
Dōřpicź a niž bořařřtwa, —
Řadřcho řpokojny a mały,
Dyžli wulki řjes mēra.
čzeřećuj řwořich wōřzow řerbřtvo,
Řjeřładaj řa řwēřom řy,
řchřituj, lubuj řwoje řerbřtvo,
řotom budžeřch řbožowny!

řeli na řionřkej muri
Řjemōžeřch być ř wajřřtarjom, —
řonižnje řtej pola duri
Al prořch: dźećzi, pōřmy řom!
řwoje modlitwy a řpěwy
řanořch w Bōžej řwřjatniży,
řo řwōj řbōžniř mřłosećiwny
řudže psches nje řhwaleny.

řenož řjepraj: „řwojej řuży
řimatej wřchaf dźeł tu“,
řdžež řa wjele duřchow duży
řhwata ř řwořjom' řłazenju,
řdžež řwōj řbōžniř řebje řada
ř řwřjatom' dźełu winiży;
Řjeřch wōn pōdarmo njeřłada,
Řjeřch řy prajřch: „řōřećel mje!“

Řh. ř. řaltar.

řež řene řwřećenje ředanoweho řnja.

řēř, bořateho řuřowy řym běřche ř řarłina, řdžež pola wōřakow řtejeřche, na wotpuřř domoj pschihłol, řunje na ředanowym řnju. řha běřche wjeřele dwōřyžny wulke, pschetož řur řans běřche řehdy teź pōđla był řako řhrobly řuřar.

„řak řeła řwōj pscheczel, řiž je wēřera ř tobu na wotpuřř řchōł?“

„řranz řrořki wōn řeła“, wotmolwi řym, „a je wokoło řanziga domach.“

„řranz řrořki?“ řha řo řajna ppuha ř řuřoweho wōczka řwēčeřeřche a wōn řłowu řřhili a řhutnje džeřche: „Bōže pueće řu dźiwne. řranz řrořki řełarřche teź mōj pscheczel a ř nim řym wōřował pola ředana. ři je řako by řařle wēřera było. řy řtejachmy řranzowřřkim řeřařiram napschecziwo. čři řhrobłe řijachu a řa durbjeřche nēřotry řych nashchich řa řrala a řa wōřzny řraj řwoje řiwjenje wōřtajicź. řranz řrořki a řa běčmoř řano řuży řřyřnyřřchi řo řromadže modłiłoj a nēřko řromadže wōřowachmoř řa běch džeř priedny powjeřeć dōřtał, řo je řo mi řym narōdžil a

wón woczałafche tajfu powjesež w bližšich měřazach. Mój běchmoj rano hiščeže rěčaloj wo naju wulfich nadžijach. Někto spominachmoj jenož na najšeho krala a na wótžny kraj. O kaf žmoj wojowaloj. Pola Franzowskich žana nadžija njebě. Jako běchmy jich s hórki, pola kotrejež my wojowachmy, wučžerili, dha pytach mojeho Franza ale jeho njenamafach. Sa mējach jeho lubo kaž bratra a pytach jeho jašo a jašo. A potom — wócžko mi šlyuje, hdyž na to spominam a mi je jako by halle wčera bylo — a potom namafach jeho ležo w jelenych kerkach, jako by žo ipacz lehnyl a czopla krwej žo i jeho czěla žorlesche. Dha žym žo k njemu šhilił a žym jemu jeho mjeno do wucha wołal a žym žo ja njeho modlił. Hiščeže juntrócž je džakowny se žwojim wócžkom na mnje pohladnyl a šchepnyl: „Moja mandželska — moja mandželska“, a ja žym jemu šlubil, žo budu jeho pošleni postrow na nju wobstaracz. Potom je woczki samknyl a wudychal.

Wječor žameho dnja dyrbjach jako ordonanza něhdže jěchacz. Dha pšchindžech pola jeneje kěže nimo, pšched kotrejež durjemi dwaj mužaj žedžeshtaj. Hnydom jeju spójuach: Napoleon a Bismark. Kajki napohlad! Tamny šhilemy muž, to běšche tón žanty na kotrehož šłowa běchu kralojo pošluchali: a někto je jaty muž, wopuščeženy wot žwojich pšcheczelow. To běšche móžny wobras. Hiščeže dženska mi to pšched woczomaj šteji. Sa spominach na Franza Grosku, ja wjedžach, žo něme pšcheczestwo tež pšches row traje.

„Nano, žy wo žwójbye twjeho pšcheczela sašo něšcto šlyšchal“, prašcheje žo Pětr.

W adventskim czasu, wotmolwi tamny, je žo jeho žyn narodžil, kiž je hody kupjel žwjateje kicheženizy dostal a ja žym jako kmoťr do žyrtwinnych knihow šapšany.

„Nano“, džesche Pětr, „mój pšcheczěl je žo 3. dezembra 1870 narodžil a jeho nan je pola Sedana panyl. Nano, wón je mi luby pšcheczěl, šprawny žyn pobožneje maczerje. Wón je jeje jenicžke džeczjo. Šsnano by teho dla a dofelž je jejne male wobžedženstwo šadolžene, žo wot wojerškeje šlužby wušwobodžicz mohł, ale wón je žwojemu kralej šlužicz chzynł. Nano, někto žu jeho maczeri k Michalej 400 hriwnow wupowjedžene a Franz je w wulkej starošči domoj puczował.“

„Šóleže“, džesche bur, „podarmo moju rěpizu tydženja derje pšchedal nješžym, hiščeže pjenjesh w khamorje leža. Pšcheczestwo wot Sedanoweho dnja traje tež pšches row.“

Šodžinu pošdžičho pošla bur 400 hriwnow na wudowu Groski. Drje jemu pišanje wjele próžy czinjeshche, pšchetož wón mējeshche pluh radšcho w ruzy dylži pjero. Pětr pak pišajche list na žwojeho pšcheczela Franza, w kotrymž jeho pšcheproscheshche, na dompuczju jako hšicž pola njeho pšchebymacz a jemu tež wšchelake pišajche wo Božich džiwnych puczach.

To běšche tež žwjeczenje Sedanoweho dnja.

Dobry pucz k wotwobroczenju wšchelakeje nusy najšeho cžaja.

Evangelšto-šocialny žentralny wubjerš sa Šchlesynšku w lecžazym ličze cz. 5 tuteho leta šezehowaze pišche, šchtož by nusy najšeho cžaja i wěštoščju šobu pomhacz mohło, hdy by žo na to na prawym mječze, hdyž je nusne a móžne, džiwalo:

„Sa šnaju dwě wječzy w Šchlesynškej, kotrejuž twarjenja, kaž žo to w Šchlesynškej hušto stawa, tak hromadže leža, žo žu po šdacju žama jena wjeřna wořada. Wobej matej něhdže 2000 dušchom. W wjele domach bě tam předy tkalžow. Někto dyrbišch tam žwěru kěžbowacz, hdyž chzesch něšcto wo tkaczju šažlyšchecz. Ale nikomu teho žel njeje, žo je žo dom wot doma teho wostajil, žebi i nješpróžnimym tkaczom lědy nusny kusť khlěba šažlyžicz.“

S cžeho pak tajke pšcheměnenje pšchindže?

W bliškowčži wobeju wřow leži ryczekubło. Wobžedžer teho kubla je hižo wot leta 1860 300 hektarow pola a luči w 100 wjetšich a mjenšich džělach wjeřnjanam pšchenajal. Čži, kotřiz žu žebi wot njeho wotnajeli, wobšteja w pšcherěšku i mjenšich wobžedžerjow a žamo kěžkarjow. Čžaf wotnajeczja traje džewjecž let. Placzijna ja jutro role wuczini w pšcherěšku 11 hriwnow, ja jutro luči 16 hriwnow. Šo by žo placzijna pšcheměniła, je žo porědko štalo. Pšchi nowopšchenajeczju wšchal žo šta, žo wotnajer, kotřiz wot žwojeho dotal wotnajateho pola a luči pušcheczicz nochžyšche, dofelž jemu špodobnje ležeshche a dofelž běšche próžy a džěla

na nje naložil, žo derje nješeshche, druhich pšchekadži. Wot leta 1860 pak je wšchitko i wjetšcha w tych žamnych rukach wostalo. Šdžež běšchtej štarškej šemrjekoj, bychu džeczjo polo na žo wšale.

Tuto wobdželanje wotnajateho pola, kotrež ludžo pak žame sa žo wobdželaja pak k žwojemu kufkej pola pšchimojmu, je tkalštowo tak rjež podkšoczilo. Někto wjele wjeřnjanow žebi telko na polu nadžela, keltož žami sa žo trjebaja. Šdnyž běchu předy dwě fruwje měli, maja někto šti, haj šchtyri w hrodži. Šdnyž móžachu wjazy škotu mēcž, móžachu tež wjazy pola wobdželacz. Twarjenja žu tam rjane a čžiste. Wobhdlerjow tež tajkich blědnych a hubjenych njewidžič, kajzy žu i wjetšcha tkalzy. Woni žu šhlyni a wutrajni. Šnujež je žo tam šabrika nuts natwarila, kotraž 200 dželaczerjam a dželaczerkam džělo dawa, runjež je w šužodštwje derje rošwivana induštrija, je žo w wobčmaj wjeřtomaj pšchi wšlbje do kěžorštwoweho žejma malo šocialdemokratishch hlořow wotedało a šchtož běšche šocialdemokratishch hlořow, wot šabrickich dželaczerjow wuindže. Šdy bychu hiščeže wšchitzy tkalzy byli, bychu drje žo šocialdemokratishche hlořy šepje nawdale. Na mužy, kiž žwoje polo wobdželaja a maja žwoje fruwy w hrodži, kotřiz ja žyle leto nusy nimaja, kotřiz štršbe šmyšlenje a praktishche žudženje žo pšches džělo na poli a na luzy žame wobtwjerdžuje, trubjenje šocialdemokratishch trubow šaczijehčja nječžini.

Wjeřnych khdnych w wobčmaj wořadomaj wjazy hacž pjecz njeje. A jenož jedyn je tam rodženy.

Žyrtwinške žiwjenje je Bohu budž džak žiwe a cžerštwje.

Šo tež pšchenajerjo pšchi tajkim pšchenajeczju šchody nimaja, je wěšta wěž. Mali naježzy šamóža sa male kruchi pola a luči najwjetšichu placzijnu dawacz. Pšchetož dželaczerjo žu je žwójby žameje; polo a luča žo pak tak derje kaž je nětak móžno wobštara. Wotnajer žykeho ryczekubla njeby šamóhl w pšcherěšku telko placzicz, kaž wotnajerjo mjenšich wotdželow. Wón tež pšchi něčžičich wobštejnosčach njemóže wupłody tak wužitnje naložicz, kaž mały, kotřiz žito a bėrny žam sa žebje trjeba.

Wunowšch role a luči je sa wobžedžerja, hdyž ma dobrých wotnajerjow, tež wječžiči, hacž hdyž žwoje grunty žami wobdžela. A, žo móže žo na tajkich mjenšich ludži špušcheczicz, wuczzi 34-letne nashonjenje w najpomnjenym padže. W tych dolhich letach žu žo wotnajerjo lědy hdy pšcheměniłi.

Tajke pšchenajeczje by žo wšchudžom tam hodžilo, hdyž je móžno, wulke grunty do wjele mjenšich a pšchithodnych dželow rošdželicž, a hdyž wjetšchi džěl wobhdlerjow wudořahazeho džěla nima. Wořebje, hdyž je induštrija a žo krajne wupłody derje pšchedadža, hdyž by sa šabrickeho dželaczerja a jeho žwójbu ratařke džělo wulzy špomóžne bylo, dofelž štrwosč pošlyni, žwójbne a domjaze šmyšlenje wobkruczje a i jenajšim šabrickim džělom pšchirwane cžělo a dušchu woczerštwja, by tajke pšchenajeczje ryczekublow wulku wážnosč mělo a i wulkim žohnowanjom bylo. Žyle wořady bychu drubi napohlad dostale a tež žwójbne žiwjenje by štrwosche a cžerštwishche bylo.“

Mjanj pšchiklad.

Šamožity muž w Londonje šezele hižo dlěje hacž 20 let na žwojim narodnym dnju evangelškej žyrotowni kóžde leto telko dwazycžihriwnowškich šlotych, keltož ličba jeho letow wuczini. Wón běšche 30 let štary, jako šapoczja, žwój narodny džerš na to wafchuje wušnamjenicz. Šehdom wón 600 hriwnow woprowafche. Pšched krotkim bu 51 let a pošla 1020 hr. — Bohateho pšchekupza w Šhiladelfiji žo woprašchachu, kaf žo štawa, žo bywa leto a bohafšchi. Wón wotmolwi: „Sa žo dawajo wobohaczju. Sa bohaczje sa mišionštwjo dawam a k druhim štukam žmilnosčje, a Bóh mi pšchezo wjazy dowěri.“

Něšcto k rošpominanju.

Šchtož do bójštwja Šhryštuřoweho njewěri, šchtožkuliž hewaf je, kšcheczijan wón njeje.

Worjedženka.

W pošlednim cžikle štrona 135 ma žo pod napiřmom „Pšches što let štare“ šady „ušchol“ štronu 136 hnydom dale cžitacz „W tym katechismje žo pišche atd“ Naštawczk: „Wěra je privatna wěž“ ma halle potom šezehowacz. Redaktor.

Womhaj Bóh!

Cyklo 36.
8. septembra.

Četnik 5.
1895.

Serbske njeđzelske łopjenka.

Wudawaju ƙo kóždy ƙobotu w Esmolerjez knihicziščječni w Budyschinje a ƙu tam dostacž sa sčtwórtlětnu pšchedplatu 40 rw.

13. njeđzelu po ƙwj. Trojizy.

Ps. 14, 1: Hłupi rjeknu w ƙwojej wutrobje: „Bóh žadny njeje“. Woni ƙo ł niczomu njeħodža a ƙu hrošnosčž se ƙwojimi skutkami. Tu nimašch žaneħo, tiž by dobre čžinił.

Jeli był čži něchtó prajił: „Mama a maczerje ja nimam, ƙym wał tež niħdy ženje žaneje njeħoměl“, tajtemu był ty wěicze ł dobrym prawom napsčecził: „Ty rječišch kaž wrótny rječzi a wopokazješch ł twojim bledženjom, so ƙy w głowje hlupy a wšchón bješ rošoma.“

Sčtož wał Boha wječšneho přeje a rjeknje: „Ma njeħu žadny Bóh njeje“ tón je runy tajki hlupy a wrótny bledžeł.

Š wotkel a ł čžeho był tu hewał wšchón tónle žyły rjany ƙwět, ł wotkel ty a ja a my wšchizy, ħdy by tu žadny Bóh njebył?

Duž ƙu tež bje wšchěmi ludami čžłowjekojó byli, tiž sa tym myšlachu a bledžachu, so móħli ƙebi Boha dopytacž a donamčacž.

Alle tola nadeńdžješch tu a tam nikoho, tiž Boha přeje a rjeknje: „Bóh niħdy žadny njeje“. Ĥižo saštaristw běchu tu tajzyle džiwi Boha přejerjo, tajkimž w našchim psalmje Bóh ƙam „hlupym“ rěka. Alle ł wotkel ƙu čžile hlupi na tajkule ƙwoju hluposčž pšchisłi? Našch psalm nam to jaħnje praji: Š teħo, so ƙami nicžo ł niczom' njeħu, a dokelž ženje nicžo dobre a łħmane njeħonjeja. Najradšcho čžyli tajzzy spochi kóždy po ƙwojej šlej woli a žadošči žiwi wostacž, nočzedža ƙebi dacž wot nikoho nicžo łasacž, čžzedža ƙami ƙwoji łnježo byčž a nikoho wysche ƙo nje-

čžerpicž. — Tón ƙwjaty Bóh na njeħu tajkim ludžom w pucžu šteji, duž jeho woni ħidža; — wón jim jich ħłupe a torne myšle škaže, sa to čžyli jeho tami wot ƙo na stronu storčžicž. Alle Bóh ƙo wot nikoho njeħa wot ƙo na stronu storčžicž.

Wón tu je a tu wostanje, niħtó wał jemu čžeknyčž njemóže. To wšchaj tajzzy Boha přejerjo ƙami derje wjedža, ale tola ƙebi ł ħłuposčžu baja: „Bóh niħdže žadny njeje“. Woni ƙo temu ƙměja, ħdyž jim něchtó rjeknje: Ĥdyž tole čžinišch, abo tamne nječžinišch, čžinišch wulki ħrěch. Woni wraja: „Bóh žadny njeje, ƙud žadny njeje. To my ƙami wjele łepje wěmy, naš ħalle niħtó wucžicž njetrjeba. Sčtož ƙo nam iechže, to my čžinimy a mamy sa to ƙwoje dobre prawo.“

Šlej, tajkale njeħera tutym ludžom se ƙameje jich ħłupeje ħłowny njewušchidže, ale ł jich šacžmjeneħo a ħłukeħo rošoma a ł jich šteħo ƙwědomnja. Woni ƙebi baja, so niħdže žadny Bóh njeje, dokelž ƙo boja, so dyrbjeli ƙo hewał wšchod Bohom štrachowacž a tšchepjetacž.

W Afriskej wuščinje je wěšty ptał, tiž ħnydom ł ħłowu do wěšta šajedže, ħdyž ħontwjerja wohlada, tiž sa nim ƙaha. Wón ƙebi myšli, so, ħdyž ƙam žaneħo ħontwjerja wjazy ł woczomaj njewidži, jeho tamny tež njeħytnje. Še wał jeho tamny ħontwjeł tšelił, teħdy tajki ptał čžuje, so tu tón ħontwjeł tola je.

Runje takle ƙo tajtemu šeńdže, tiž kaž se šawjasnje-nymaj woczomaj po ƙwěcže ƙahajo ƙebi praji: Boha ja žaneħo se ƙwojimaj woczomaj njewidžu, duž tu tež niħdy žadny njeje.

Wón pak tu tola je, a hdyž tónle Bóh tajkeho bledžaka se swojim kschudom kschwika, tehdy počnje tajki cžlowjet s tšchepjetanjom pójnacž, so je Bóh saměšče hiščeže na njebu žiwu.

Lubij, na tym došč njeje, so ty wěriš, so tu Bóh je, — ně, swučž so radšcho s cžakom, spochi pšched nim kšhodžicž, daj so wot njeho wodžicž. Šchtóž so wot Boha wotšdali, tón je se swojej wěru do žiweho Boha na stym kónzu. Duž kšhodž stajnje s Bohom, lubij jeho s žylej swojej duschu. Takle jeho lěpje a lěpje došestnajesč a s nim s jena swoštanjesch. Měj Boha spochi pšched woczomaj, a hdyž cži wón něšcto pšchifaje, to jemu spochi s lubej wolu icžin. Takle imějesč jeho spochi žiweho pšched sohu a budžesch s kóždym nowym dnjom sbóžnišchi a wješelschi.

Šmēm ja tebi do woczow hladacž, ty mój lubij Šnježe Božo, cžuju so wšchón sbóžny, a šmēm cži s lubej wolu došonjecž, šchtož mi ty pšchifajesch, šym wšchón šradomany. Pšchi tebi šamym jenicžtim mam na žylej swojej duschi šloty mēr a cžichy pokoj. Špožčž mi tajki sa wšchē moje žiwē dny! Šamjeñ.

Wěrnoscž biblije, šafitana pšchecžiwu jeje njepšchecželam.

(Škóncženje.)

Kotrej wěrije budže najch lud pšchypadnyčž, wopacžnej wěrije s škazenju abo kšchescžijanskej wěrije s wumóženju? Bycž móže, so so hiščeže juntrócž s dobremu wobrocž. Bože šlowo je hiščeže šylina mój w šwědomnjach. Šozialdemokratija dyrbi kšchescžijansku wěru pšchezo hiščeže „ja privatnu wěž“ wobhladacž, hewaf s wulkej hromadu luda, wošebje na kraju njepšchecžidža.

Dyrbi-li pak so tajke wobrocženje štačž, potom dyrbi kóždny wnyšoti a ništi se wšchey kšhutnosčžu swojeho žiwjenja a s křutym šwědcženjom sa pšchekšwědcženje swojeje wěry šastupicž. Bjes mozy paršchonšteje wutrobitočže tež dobra wěž došnyčž njemóže. Měy mamy dobru wěž, kotraž je hódna, so cžlowjet žiwjenje sa nju wostaji, a my wěmy, so Šesuf praji: „Šchtóž mje pójnaje pšched cžlowjetami, s temu chzu ja so pójnacž pšched Bohom.“ Teho dla šhrabaj so, šchtóž je kšchescžijan!

To wšchaf šebi ništo njemyšl, so dyrbja škóncžnje wšchitzy cžlowjekojo kšchescžijenjo byčž. Biblija a našonjenje napschecžiwne mucžitej. Mat. 24, 21; 1 Theš. 2 a 5; 2 Theš. 2. Šswobodneje cžlowšteje wole dla dyrbi škóncžnje dželenje so štačž: na jenym boku wotmyšlene hidženje, jašne njepšchecželstwo pšchecžiwu Bohu a Šhryštušej. Nješdanje so druhdy, kaž by so tu a tam hižo wohen tajkeho hidženja palit? A pšchi tym tež pola šamožitnyh bjesšóžne hrajtanje pšchi šlubinje, šchtož pšchezo cžakwy šudženja wofnamjenja. Mat. 24, 38 a 39. — Šžerpicž budža kšchescžijenjo pšches tajke hidženje a „došelž njeprawdoscž budže pšchibjeracž, budže luboščž w wjele wuštudnyčž.“ — Šladajmy, so so to pola naš njestalo! — Šhryštuš pak budže tnych šwojich, kiž šu šwěrnoscž džerželi, wumóž pšches swoje šjewjenje, hdyž budže morynych a žiwych šudžicž.

Šjewjenje Šana

wo tym pošlednim bėdženju w profetišch wobrašach, podomnje kaž knihi Danielowe rēczi. W tajkich myšlach něšcto naštróžaje a hnujaje leži. Teho dla móža so lohko myšle do bojoščže šahnacža tež s wšchelakemu wopacžnemu šrošymjenju dowješčž. Měy dyrbinmy teho dla šedžbowacž, so by so rēcženje w wobrašach w špomnjenyh knihach jenož po jašnyh šlowach druhich knihow wuščožilo. Škšchescžijanska nadžija dyrbi naš šylnych cžinicž, nadawki našcheho cžaka w wěrije, w lubošči, w šžerpliwoscži a šwjecženju radoščiwje a křucže šapschimnyčž. Šotom njebudža nam šjewjenja Šana w cžaku, hđžez budže wošebje nušne, žane knihi je šydom šyglemi, ale „šlowo Bože“, mjenujzy šwědcženje wo kšchescžijanskej šžerpliwoscži a nadžiji nuts šawolanc do cžěknoscže pošlednjeho so bėdžazeho kšchescžijanstwa.

Měy pak so njebojimy: Bože šlowo njeje šestarič! Měy chzemy pštacž w pišmje a žiwi byčž po Božim šlowje, so bychmy

bóle a bóle pšchibywali w huadže a pošnacžu našcheho Šnješa Šesom Šhryšta, pšchetož wón praji Šjew. 1, 17. 18: Njeboj so, ja šym tón přeni a pošledni, a tón žiwu. Ša bėch moryny, a hlaj, ja šym žiwu wot wěčnosčže hacž do wěčnosčže a mam křucže teje hele a teje šmjercže.

Šchtóž ma wušchi pošluchacž, tón pošluchaj, šchto duch wošadam praji.

Sedan.

Šesajaf 28, 29: Šeho rada je džiwna a jeho mudročž kražna.

Našch nješapomnity kšěžor Wšlem, kotryž po wulkim došnyčžu pola Šedana swojej mandželškej pišajche: „Šajke pšcheměnenje pšches Bože wodženje!“ je dženi 3. šeptembra swoje myšle w Šendřeše do icžehowazyh wazyhych šlowow šestajil: „Šo je kaž šón, tež hdyž šym wšchitko hodžinu wot hodžiny so rošwivacž widžal!“ Šdyž šebi myšlu, so ja po wulkej, šbožiwnej wójnje ničžo šlawnišcheho woczafacž njemóžach a ja nětko tón wazyh štuč došonjany widžu, so pšched Bohom pošorjam, kotryž je šam mje, moje wójško a mojich štowarišchnych wušwolik, to wšchitko došonjecž a je naš sa graty jeho wole poštajil. Šenož w tej myšli šamóžu žyly štuč šrošymicž, so bych w pošnošči Bože wodženje a jeho huadu kšwalil. Šchtož ja wšchitko šacžuch, hdyž bėch pšched 3 lětami Napoleona na wječšaku jeho mozy wohladač, wopišacž njemóžu.“ — Šaj — Bohu šamemu budž cžješč.

Šufarowa žona.

Lěto 1870 so pišajche. Šan Šorat bėšche so lěto předy s wojakow domoj wrócžil, hdyž bėšche šwój cžak pola hušarow wotšlužil. Wón bėšche wojak byl s cželom a s duschu, a jako bėšche jeho cžak nimo, bėšche jeho najwjetscha radoščž, so bu jeho štara Šija, kotraž bėšche jeho 3 lěta pšches pola a šahona nošyla, tež se šlužby pušchčžena a so móžešche šebi wón šwoju Šiju se šlužby wuštupjo kupicž a ju šobu domoj pšchiwješčž. Šomach móžešche ju derje trjebacž, pšchetož wona bėšche derje šroščžene štočžo a mały šmyšl, kotrehož dla ju pšchedachu, ani konjej a jeho knješej se šchodu njebėšche. Šan Šorat so domoj wrócžiwšchi hošpodarištwo šwojeho nana na so wša. Šo bėšche male kublešchto, ale wone tola šwojeho wobšedžerja šewiwi, pšchetož hdyž by Šan šwojeho konja s woranju a nutswoženju njetrjebal, potom by wšchelako druhich wošyl a pšchi tym by so rjany pjenjes šašlužil, hdyž by něšcto křochkow w šatu šthowal a je w šorcžmach njenušnje pšchecžinil. Štaršchey mlodeho cžlowjeka bėšchaj šemrjekoj. Wón šebi Šarku, šwojeho šužodowu džowku, ša žonu wša. Š nej bėšche do šchule kšhožil, potom bėšche ju šažo wohladač, hdyž by wot wojakow s cžakami domoj pšchihoch, a jako bėšche wuščložil, so s nej woženi a wona bu jeho mandželška. Šeho wješele bėšche jejne wješele a jejne horjo tež jeho. Wošebite wješele bėšche ša Šana a jeho mlodu mandželštu, jako bėšche šebi wón na jejnym narodnym dnju konika šešedowal a štaru uniformu so hiščeže ras woblekł, a nětko wšchón pšichny pšched nej šteješche. Wón so šradowa, jako jeho pšchi jeho koniku štejo wohlada a myšlesche, so jej njeby wjetšcheho wješela na jejnym narodnym dnju pšchihotowacž mohł. Duž jemu na dobo kaž mřócžalka pšches cžplo cžehnjesch a wón praji: „Šaj, Šarka, tak so wěž žyle derje cžiri, hdyž wojak pšchi šwojim konju šteji, tež Šija so wšcha hódna šacžowa, ale hdyž by nětko woprawdže juntrócž wójna wudyrila a ja bych dyrbial s Šheinj a hiščeže dale won.“

„Bóh chzyl našchemu ludej mēr šžeržecž“, wona praji a majšajche šwojemu mandželškemu pšches liža. Ale tež jej bėšche, kaž by ju něčto nahle pšches wutrobu pšchekł. Tehdom bėšche wulka lětnja horžota a tužnota ležesch wysche našcheho wótžneho kraja a hušto bėšche něšajša pošwješčž šlyšchecž, kotraž křincžesch, kaž by so s daloka hřimalo. Młoda mandželška šebi se šchóřžuchom pšches wócžko pšchewědže a s kšhutnym šyntom praji:

„Šano, wuščlecž so uniformu; pšchetož ja njewēm, s wotkal na dobo tajke šrudne myšle na moje kšhodža; ale ty s twojim konikom šy žyle na wójnu podobny; a ja chžyla tola Šiju a tebe radšcho na žnjowe polo hacž na šitwišchčžo cžahnyčž widžecž.“

Duž Šan šwěrnemu štočžecžu šchiju majšajche a jo do hřódže dowjedže. Šako pak pošdžišcho se swojej mlodej mandželškej na pošli šady šwarjenja džecžel hromadže cžinjesch, bėšchaj wobaj šažo wšchey wješelaj hromadže, pšchetož hiščeže ženje, kaž dołho Šan to polo šnajesch, njebėšche wone tak derje nješlo, kaž w tym lěče a škóncžto tak jašnje a horzo šwěčesch, so móžešche so

dżeczł hižo w bliźichich dnjach dom fhowacź. Jako pał bėšche dźeło i wjetšeho dźeła dofonjane a Jan žadanje wupraji, jo chyzła Mārka domoj dońcź a wobjed pšchihotowacź, hišcze juntrócź se fhowimaj woczomaj na njeho pohlada a praji:

„Jano, ja njewėm, i wotkal pšchindźe, jo dženka na mojim narodnym dnju tajki styš mi pšches wutrobu czehnje. — Šcho chyzła sapoczeć, hdyž by ty wjazy pšchi mni njebył?”

Wón pšched njeje stejto wošta a i kłutnym wócźkom na nju pohladny a praji:

„Wóh chyzł jo wotwobroczić, jo dyrbjal ja wot tebe hieć; ale hdyž je jeho wola, chzemoj řo do njeje poddacź. Potom dyrbjala ty řisu pšchedacź. Twarjenje a polo řtej bješ dolha a te řti frumy by ty ř nujy wobřtaracź mohła, a wone byčhu tebe řeřiwile.“

Alle řcho to je? Wulka hromada ludži po wjeřnej dróřy dele czehnje. Řnjeř wuczeř je řrjedza bješ nimi. Pšched řchulu woni řařtanu. Jan a jeho mandželřka tam dobėžesřtaj. „Dźeći“, praji wuczeř, „wjazy dwėla njeje, řo řmėjemy i Franzowřami wójnu. Řrynz Leopold Hohenzollernřki, kotrehož Napoleon na řane wařchnje na řchpanřstim kralowřstim trónje, na kotryž chyzchu jeho powolacź, mēcź njecha, je řo teho tróna wotrjeł; nėtto pał je řebi Napoleon wot krala Wylema řadał, řo dyrbjal na wřchón pšchichod řlubieć, řo řenje njeřchihłořuje, hdyž byčhu řo Hohenzollernřny hdy řařo ř tajřim myřlam wrócziłi. To je pšche wřchu mėru, řebi tajke nėřcho wot nařcheho krala řadacź a kral je teź franzowřskeho wotpóřlanza, řaź řo řluscheřche, wotpofajal. Potom je nařch kral i řupjelow w Ęmju do Ęarlina pucźowal a je w Ęöttingu muřam, kotřiž jeho pořtrowichu, řam prajił: „Ęař je řkutny; hordořcź řo řařo tamnu řtronu Řheina po řtarym wařchnju hiba, to řebi tola dlėje lubieć dacź njemóřemy.“

„Tał je prawje!“ czi muřojo wotmolwichu.

Jan Mārzynu řuku řapřchimny. řejna řuka řichepotajřhe a jej řo řylřa i wócźka řonjeřche.

„Dźeći“, wuczeř dale řećeřche, „nėtto řkutne a czeřke czařny pšchindu. Nařchi řynojo a nařchi bratřja dyrbja pšchecziwo móřnemu njeřcheczelej wojowacź. Teź muřojo, kotřiž maja hižo řami řwoje hwiřpodarřtvo, budza řobu do wójny dyrbjecź: To řu Bohuwėř řjeřař a Řjedrich řurał, Řendrich řanusř a Jan řorak. Dźeći, wy dyrbieće wřchitko wopuřchećicź; ale my, řiž tu wořtanjemy, chzemy řa wař pofřycź a njebješki Wóczeć, kotryž wřchitke ludy wodži, budze wařche wobarnowanje a wařch řařhowař — pšched řmjerczu!“

Tał wuczeř powjedajřhe. Ludžo pał řo cziřche rořendźechu a nėtotrej řonje a holzy řo řylřy i woczow řijachu. ři dnj pořdžiřcho řo orđny do wójny wo wřny rořdźełichu a Jan bėšche řo na řwojeho řonika řynyl, pšchetoz wón bėšche řlyřchal, řo bėšche jeho rytmiřchtr w bliřkim mėřcze, řo by řonje řupowal; wón řwoju řisu wokolo řchije wa a praji: „Ja byř rad chyzł, řo by ty mje njeřla, ty řwėrne řkoczjo. Mój řo řnajemoj. —“

Potom bėšche do mėřta jeřchal. Řytmieřchtr bėšche hnyřdom hotowy byl, řisu řařo řupieć a ju řanej pšchewořtajicź.

Řodžina dźełenja pšchindźe. Dźełenje wutrobu boli. Šchoťo je tehřom jo řobu pšchėtral, to wė. Mārka řebi najpředy myřleřche, řo budze řo jej wutroba řlamacź, hdyž Jan wot njeje dze, jako pał bėšche řonja řeředłal a řebi uniforomu woblekl a na řonju ředzeřche jako prawy huřara, wona i řurjemi won řtupi a jeho řuku dzeřeřche, řaź by ju niřdy puřchećicź nočhyla; řo na řonja řlehnj a huřarej řłowu do řlina poloři a praji:

„Jano, ja chzu huřarowa řona być a ty dyrbiřch widzeć, řo řym tebe hódna. řdyž ty do wójny czehnjeřch a řmjerczi řmėrom do woblicza hladařch, potom njeřham řkorzić a řdychowacź, ale chzu řo Bohu dźakowacź, řo je mje řa hódneho mėł, řo řmėm to najlubieřhe, řchoť mam, řa wótřny řraj dacź a chzu w tym dowėřjenju řtejeć, řo budze řwoju hnadnu řuku wřřche tebe a mje wupřcheřtreć. Wóh pšchewodź tebe, ty řrona mojeho řiwjenja a wodź tebe i nařchim drořim kralom a jeho wójřkom wot dobyčza ř dobyčzu! Wón pořohnuj twój wonřhód a twój nutřhód wot nėtł hacź do wėćřnojeře!“

Řa to wón přjeć jeřhařche a hdyž řo droha řawiny, hišcze juntrócź řiwařche. Potom bėšche přjeć a wona bėšche řama ře řwojeř řrudobu a je řwojim řbóřnikom.

(Řokracźowanje.)

Řařny wjećor.

Řał řo tón wjećor řrařni,
řdyž mėřacź řleborny
Řso i módrych njebješ řařni,
Řam ř řluzbie hotowy;
Wón jako wócźko nóřne
Ře řwėtkom řraluje,
Šchoť pał chze dremacź řpřozne,
Do řpanja kolebie.

Řam ř radořeći je daty,
Řařch pucźił pojařni,
Ř jako pšcheczel řnaty
Řam hlada mješ woczi;
Ř chyzle pruhu haczić
Řeřt, murje, twarjenja,
To njedawa wón placić
Ř wřřche pofřořa.

Wón řhodži w řymje, leći
Řswój pucźił módrořty,
Řo zyłej řemi řwėći
Řšchew jenal pšcheczelny;
Wřcho jeho pruhom czařa,
Wón rady i řoždym dze,
Řiž pjenjeřka, niž dzařa
Wón řa to njebjerje.

Wřchu pšcherařu wón hidži
Ř řłowcźka njepraji,
Šchoť jeho wócźko widži
Řu delřach na řemi;
Duž budź mi czeřezowany,
Řy řwėrny pšcheczeło,
Budź lubje powitany,
Řy hwėřdow wodzeřjo!

Ř. řeřleř.

Dwojaka mudrořeć.

1. Wjeřna mudrořeć.

Wonaj bėřchtaj řjanaj hólzaj, řans a řrynz. Ęeřewjene řiećka řećeřjachu řimaj řaź řrale czeřwjenoliećkate jabłuka. řsol a řhlėb řizo řačeřwjenitej (řaź nėmřke pšchihłowo praji) a dobra woda i czeřřtweho řóřla bė řimaj pšchewo řrwej lořku a wutrobny wjeřele cziřila. „Wėřch ty“, praji řrynz, „nařcha macź je dženka hořeći do byđlenja dořtala, kotřiž řu ř nam do řupjel pšchijeli. To řu wořebni ludžo; jedny hólceře je teź pódla, kotryž je hišcze wjetřchi hacź ty a ja; a řchitwany teź je, ja tebi praji, řaź popa wot řameho wóřta; a řwobleřany řalle řhodži — jećku i bėřny řankojřym řhornarjom a ja njewėm, řcho hišcze wazy na řebi woř.“

„Řaj“, praji řans, „moja wulka řotra je teź prajiła, řo niřdze řjeřřcho njeje hacź w wulkim mėřcze, hdeř řu wulke twarjenja a wořebni ludžo a hdeř móže řebi cźłowjeł wjele pjenješ řařluzieć a wjeřele řiwy być.“

„Řanřo“, řrynz dale powjedajřhe, „mój chzemoj teź do mėřta czařnyć. hdyž budžemoj wulkej a hdyž řmoj řebi potom wjele pjenješ řařluziłoj, potom pojeđžemoj teź do řupjel a řo zyły dzeř na řrijóh morja lehnjemoj a tu w wulkim hořeřenju pječeni a wřchujowny tyřanz řebi řłodzeć damoj.“

Tał řebi taj hólzaj powjedajřchtaj a řrusřchkeř macź nimo dzeřche, řeju řlyřcheřche, i řłowu wijeřche a praji: „Řařzy bėchu řtari, řařzy řu teź młodži. Šcho młodrych a řtarych nuts do mėřta wabi? řjenjeř chzedza řebi řařluzieć, řo byčhu řo wořebni řwobleřali a wjeřele řiwi byli. řa řłoty jeřchć w wotrocźkowiřkich řječřařach wopřuja czeřřtwny powėtr, řtrowořcź a bohobojajnořcź; — njeje to řrudnje!“

Ř řłowu wijo a řwarjo řrusřchkeř macź po řrijory dale řtupařche.

2. Mėřchczanřla mudrořeć.

Řa řamjenju pšchi řrijory ředzeřche wořebny hólz; wón bėšche řebi czařku i řłowy řečahnył a czeřřtwemu powėtrej řebi wokolo

wuſchow duwacz da a praji: „Tak rjenje kaſ jow wonkach tola nihdy w wulkim meſeje njeje. Kat tola jow czerſtwy morſki powetr duje! A tak jara na ſwonkowne njetrjebaſch hladacz a boſy ſmeſch khodzicz a w peſtu ſo walecz — ach, hdy bych w tajkej wjeſnej draſeje khodzicz mohł. Ach wjeſne dzeczi maja ſo tola wjele lepje hacz my nutsach w meſeje. Maſcha macz je mi teſ dzenſa rano prajila, jako wjeſneho hólza bjes nohajzow a bjes czapki nimu bežecz widzach, ſo ma ſo tajki hólz duſchnje.“

Kruſchkeſ maczeri beſche tón hólz te ſłowa poreczal; ſtara pať ſ hłowu wijeſche a praji: „Ach ty dżiwny khadliczka! Tajzy ſu cżłowjeſojo: hdyež je jich Bóh luby Knjes ſtajił, tam nochzedza ſtacz. To je tak bylo kaſ dołho ſebi wróczo pomyšlu a teſ tak woſtanje kaſ dołho njemerna wutroba w cżłowjeſu kłapa. Da ſebi myſlu: wy woſebni meſchczenjo dyrbjeli ſo wjeſelicz, ſo móžecze ſo ſady wyſokich a twjerdych murjow khowacz; wy ſo mi tajzy njeſdacze, kaſ byſchcze kuſt wótneho wětſika ſnjecz móhli a kaſ byſchcze ſ nahej hłowu a boſy nobi khodzicz ſamóhli. Dżakujecze ſo Bohu, ſo wam puczowanje do kupjel popichal.“

Kruſchkeſ macz pať chze ſ tutej meſchczańſkej a wjeſnej mudroſeči hiſchcze ſwoje ſłoweczko piſchitajicz a wone reka: Kóždy ſchtant ma ſwój mēr, kóždy ſchtant ma ſwoju wobczecznoſeč, abo ja chzu hiſchcze lepje prajicz: „Hacz ſym tu a tam — jeno, ſo ſym na Knjeſowym puczju.“

Maſnyſki ſpew.

Esó ſhromadżuja ptaczata
Na ſchtomach a na polu
A maju myſle dżelenja,
Haj wopuſchcza a holu.

A we wſy lipa wyſoka
Esó poſbcha na hórzy,
Su ſłoneczko rano poſkocza
A na njej ſedza ſchtórzy.

A hromadu ſo hwiſdajo
Tam lipu piſchikrywaja,
Kaſ mlode haſle naleczjo
A nam piſchichlo by do kraja.

Schto pať nam ptaczki hwiſdaja
A ſpewaju tak rjenje,
Hdyž maju myſle dżelenja?
Esnadž njewrócza ſo ženje?

Na wotkhad a na nowy dom
Esó ſ czaſom piſchihotuja,
Dom dżeczom ſtarichi ſ wjeſelom
Maſrjeiſcho wopikruja.

Esó dżakuja ſa dobroty,
Až tudy wužiwachu,
A ſchtož dže žadyn piſchewiny
Piſchi nuſy a we ſtrachu.

H. Sejler.

Pytacz.

„Njejſu czi ſtari kaſ dzeczi?“ ſo muž žony praſcheſche, kotraž pódla njeho piſchi morjowym brjoſy ſedzeſche. „Njeje to žortniwe? Tam ſo brjóh wot kupjelowych hoſeči mjerwi. Tam ſo knjes meſchcžanoſta pódla knjeſa tajneho radžiczela ſkhila; knjeni radžiczelowa ſo teſ ſkhila. Woni ſpróžniwje w- peſtu hrjebaja, hacz njeje morjo ničjo žadneho ſ brjohej piſchinjeſlo. Džeczi ſ dorocženyymi hromadže pytaja, kaſ bychu tu wulke poſklady ſo namakałe. Bohaczi ludjo ſu bjes nimi, koſiž maja domach wſcheho doſeč; a tu ſo ſkhileja a ſu ſbožowni, hdyž žadyn ſamuyſch namakaja, kiž ma neťajkeje waſnoſeje. Tón woni potom wſchēm pokaſuja. Woni ničjo ſ nim ſapocžecz njemóža, ale woni kóžde ſornjatko ſobu domoj wojmu a jo kaſ poſklad khowaja. Njeje tebi to ſmeſchne?“

„Mā je to hnujaze“, žona wotmolwi. „S teho je widžecz, ſo wabjenje ſ pytanju a žadanje po namakanju hłubofo w cżłowjeſu

teži. Ženo ſo bychmy my wſchitzy to prawe pytali. Ženo ſo bychmy wſchitzy bjes piſchetačza bójſku polnoſeč ſa naſche khude žiwjenje pytali, kotraž je Žejub Khryſtuſ, wczera a dženſa a tón ſamny, kiž je byl, do wecznoſeje!“

Piſchecziwo piſchenajeczu zyrkwiniſkich meſtow!

W Barliniſim parochialnym towaſtwje Marineje a Miſlawſcho- weje woſhadny piſched krótkim duchowny B. piſchednoſchť wo darowanju ſa zyrkwiniſke meſta dzerzeſche. Po tym piſchednoſchťu ſhromadžiſna jenoſłóžnje ieczehowazy namjet piſchija: Dżiwajo na mnohe nje- hódnoſeje, kotrež piſches piſchenaecze zyrkwiniſkich meſtow naſtanu, a w tym piſchewědčzenju, ſo ſo w Božim domje roſdžel cżinicž njeſmē bjes bohatymi a khudymi, proſy parochialne towa- ſtwo meſchcžanſku ſynodu, ſo chzyła dowolicz, ſo by piſchenaecze zyrkwiniſkich meſtow piſchetało. Nimaja to woni pravo? Cżimny teſ po tym!

Meſchto ſ roſpominanju.

Dżakowna wutroba.

Beſche khudny kłaz, kotryž by kóždy wjeczor je ſwojej ſwójbu wuſpewal: „Njech Bohu dżakuje!“ Žeho ſužod juntrócž ſ njemu praji: „Macze ſo wy tak jara wjele Bohu dżakowacz, ſo kóždy wjeczor ſpewacze: „Njech Bohu dżakuje!“ Wy macze tola dzeczi doſeč a ſ temu malo ſaſlužby. To macze tola ſtarocze doſeč.“ Khudny kłaz wotmolwi: „To wſchaf je werno! Alle ſ naſchim dżakowanjom ma ſo tak: ſa to, ſchtož mamny, dżakujemy ſo Bohu, dofelž nam derje cżini, a ſa to, ſchtož nimamny, dżakujemy ſo Bohu, dofelž teho njepotrjebamy.

* * *

Daječe khěžorej, ſchtož je khěžorowe a Bohu, ſchtož je Bože.

Njeje to ſłowo rjane napiſmo wyſche tych ſwjedžeſkich dnjow, kotrež w tym lēcze ſwječimny w wopominjeczu waſnych podawkow lěta 1870. Tón Knjes naſch ſbóžnik wē, ſo je dobry ſchječijian ſ dobom dobry wótczinz. Stat a zyrkej dyrbitej hromadže ſtejecz. Stat je ſwjaty porjad Boži a ſchtož ſwój wótzny kraj prawje lubuje, tón niž jenož ſwonkownje ſwoje dawki dawa, ale teſ ſnuts- kownje bojoſeč a czeſeč a poſluſchnoſeč, kotraž je nuſna ſtatny porjad ſdzeržecz, tón budže teſ kóždy czaſ hotowy ſwoje žiwjenje ſa ſwój wótzny kraj woprowacz.

Alle ſtat ſam njeſamóže ſnutskowne ſmyſljenje wupłodžicz, kotrež mohle hrěch piſchewinyeč. Žeho dla tón Knjes dale dżiwajo na ſtat praji: „Daječe Bohu ſchtož je Bože!“ Schtož pať dyrbinny jemu dacz to wón ſam w ſwojim ſłowje wupraji: Daj mi, mój ſyno, twoju wutrobu! Wutroba je tón kroſch, na kotrymž je wobraſ naſcheho Boha wobraſowany. Piſches hrěch wſchaf je tón wobraſ womaſamy, ale jedyn je, kotryž ſamóže jón ſažo wucziječicz a wobnowieč, mjenujzy ſwjaty duch Boži. Hdyž pať je wón cżłowſke dzeczo dzeczo Bože piſchetworil, potom je wón teſ ſ teho dzeczeja Božeho cżłowſke dzeczo ſtworil, kotrež može a dyrbi ſa ſwojeho krala proſyecz. A ſchtož chzemy naſchemu wótznemu krajej ſ ſwjedžeſkim dnjam tuteho lěta lěpſcheho popiſhecž, hacz mužom, koſiž ſwjate ruzy poſbchnu bjes huěwa a dwelowanja? Schto chzemy naſchemu ludej hinaſcheho popiſhecž, hacz ſo by runje ſpody rjaných lětuſchich wótcziniſkich ſwjedženjow napiſhane ſtejalo: „Daječe khěžorej ſchtož je khěžorowe a Bohu, ſchtož je Bože!“

„Bombaj Bóh“ je wot neťka niž jenož pola knjeſow duchowných, ale teſ we wſchěch piſche- dawarujach „Serb. Nowin“ na wſach a w Budyſchinje doſtacz. Na ſchtwórcž lěta placzi wón 40 np., jenotliwe cżiſla ſo po 4 np. piſchedawaju.

Womhaj Bóh!

Cyklo 37.
15. sept.

Četnik 5.
1895.

Serbske njeđzelske łopjenka.

Wudawaju ƙo kóždy ƙobotu w Smolerjez knihcizšczeru w Budyschinje a ƙu tam dostacž sa šchwórtlětnu wicheđplatu 40 wv.

14. njeđzeli po ƙwi. Trojizy.

Pi. 96, 1: Spěwajcže temu ƙnjesej nowy ƙhěrłusch.

Ƙak hušto Bóh ƙam se ƙwojim ertom naš cžłowjekow napomina, so dyrbjeli pschińcž jemu spěwacž, ƙebi do ruki harfu wsacž a na trunach ƙhěrłusch sehracž jemu ł cžesczi a ł ƙhwalbje jeho ƙwjateho mjena.

Schtóž ƙebi na trunach sehraje abo ƙebi ƙwój ƙhěrłusch ł hłóšom saspěwje, tón ł tym wokaže, so ma dušchu swjekelelu a wutrobu sradowanu. Duž ƙu tež hižo w sasterškim cžabu wschitzy, kiž wobcžezeni njeběchu se žanej cžezkeji winu a se žanym cžezkim hrěchom, na trunach ƙwoje ƙhěrłusche sehrali a je Bohu ł cžesczi ł hłóšom wuspěwali.

Wšcha žaloscž a boloscž, wšcho cžerpjenje a sƙwlenje, wschón styšł a srudoba je do cžłowjekow hałke ƙobu ł jich hrěchom pschisłła, ƙaž sła pomjedž na mlóđne selene łopjesłka. Ƙohož pał je ƙebi našch luby sbóžnik ł hrěcha, se cžmy a se ƙmjertneje nozy wumohł, na ƙwětło wuwjedł a ł Bohom sjenocžil, tajki móže ƙebi swjekelely ƙwój rjany nowy spěw saspěwacž, ƙhěrłusch polny žiweje nadžije a horzeje luboscže.

Hižo w starym ƙlubje běchu wschitzy Boži ludžo to pólnali, duž ƙu wschěch druhich ł mozu wabili, so cžyli ƙobu ł nimi na trunach hracž a ł hłóšom ƙhěrłusche spěwacž.

A nješmėli my jako našcheho sbóžnikowi wucžomnižy a ƙlužnižy ł runym tajkim žiwym wješelom spěwacž a wšłacž, so móhł našch hłóš psche wschón žny ƙwět klin-czecž a snczecž? Wšchato ƙmėmy wschitzy ł woczomaj na teho hladacž, kiž je wscheho žiweho wješela a wscheje našcheje sbóžnoscže ƙame jenicžke žórło.

Dotal wschaf ƙmy tu wschitzy hišcže na semi žusnižy, a kóždy ma tu ƙwoje něščto, ł cžimž ma ƙo bėdžicž a wojowacž. Tež ƙo nam hušto našchej wócžzy se ƙylłami sacžmitej, hdyž hladamy, ƙajke stotrócžne horjo a nusa wschelakich žusny a ł nimi naš ƙamnych cžisčezji a tyšci. Ale junu smėjemy ƙo lěpje, hdyž smėjemy wschu tule ƙwoju nusu pschětratu, a hdyž budžemy do wschitka wu-moženi, — o tehdy budža našche spěwy wjele rjeńšcho klinczecž, dokelž smėjemy wschu semłtu žaloscž, hrěch a wutrobu-bolenje sešady ƙo. Haj tehdy budže ƙebi kóždy ł nowa wožiwjeny ł hłóšom ƙwoje ƙhěrłusche spěwacž a bje wscheho kónza wšłacž.

Hdyž ƙo tu něhdy na semi ludžo wješela, tam ƙebi ł hłóšom ƙwój spěw sanješu. Ale wschitzy, kiž ƙu horka na njebešach živi, wschitzy sbóžni, cži spěwaja tež jedny pschemo drugeho ƙwoje wješele spěwy. — Schtóž ƙmė Bohu a našchemu sbóžnikaj tam horka do jeju lubnych woczow hladacž, tajki tam nihdy ženje něm y njesawostanje, ale saspěwje psched Božim trónom stejo ƙobu se wschěmi ƙwjatymi a wšwolenyymi Bohu ł cžesczi ƙwój ƙhwalny ƙhěrłusch, so jemu wschón jeho hłóš psches žyke njebeša šaklinczi. — Šwoju prawnu domišnu ma wscho rjane spěwanje hałke w Božich njebešach, pschetož tam wschitzy sbóžni spochi ł wješelom spěwaja.

Profeta Jesaja je ƙmėł něhdy ƙhwilku ł našdala do Božeje wjerščneje ƙrafnoscže popohladyčž. Wón wuhlada Boha ƙameho na ƙrafnym trónje ƙedžo, wobdateho wote wschěch lubnych jandželow, kiž jeho cžescžo wschitzy ł móžnym hłóšom spěwachu: „Šwjaty, ƙwjaty, ƙwjaty je Bóh!“

A jako bo nasch luby sbóznik na śwēt narodzi, tehdy bu Bozi jandželjo wysche Bethlehemskich sáhonow Boha khwalo swój lubosny khērlusch sanješli: „Čzesč budž Bohu we wyšokosći, mēr na semi a człowjekam dobre spodobanje“, kajkiž hiščeze dženša wschitzu mērjazu ja nimi a po nich spěwaja, doma a w Božej swjatnizu, i wješelom a i radošču.

Swjaty Jan nam w swojim sjewjenju powjeda, sčto bē sam se swojimaj woczomaj wohladał. Wón wuhlada tamnych njebieskich dobnczerjom sšromadzenych w Božich lubnych njebieskach. Wschitzu sbózni bēchu w bēlych draščach, kóždy i trónu wupyschenu, kóždy i ruku swoju harfu dzeržo, a čzile wschitzu tam i móžnym hložom swoje haleluja spěwachu, so jich njeskónczny spěw psche wsche njebieska klineščesche.

Hdyž šebi na wscho tole pomyšliš, njeje čzi, kaž dyrbjal šebi wschón i wutrobu to jene požadacz: „Ach šmēl tež ja junu šobu se wschēmi tamnymi spěwarjemi w Božim raju swój spěw saspěwacz a i nim swojeho lubeho Boha pohwalicz!“

Luby pscheczelo, my drje tu nētkle wschitzu tež swoje khērlusche Bohu i čzesčzi spěwamy, ale nasche spěwanje je pornjo jandželnemu spěwanju, kaž sčtropamy hlož dybaweho spěwjerja pornjo šlēbroklinežnemu hložej wustojneho spěwarja, je kaž hōle ničzo pornjo jandželow spěwej, i kajkimž woni kóždu dušchu wušwēšela. Ale junu wschať smēje i naš kóždu swój wjele rješchi hlož, tam horka na njebju budžemu junu jako pschekrašnjiemi sbózni Bohu i rješchim jašnišchim hložom čzesč a khwalbu spěwacz.

Sechzech pak, so by šo čzi junu horka na njebju tajke šbože dostało, dyrbiš šo hižo jowle delka i čzašom na to šwuczicz, swojeho Boha a sbóznika čzesčicz a khwalicz. Sčtóz tole jowle delka njedowufnje a šo tudy do tajkeho spěwanja njeswuczzi, tajki horka na njebju ženje šobu do tuch njepšchindže, kiž Bohu i hložom khwalbu spěwaja. — Duž bliž šo twojemu sbóznikej, dať jemu wschu twoju dušchu a wutrobu. Haj luby, twój sbóznik, kiž je šobu sa tebe wschu šmjercz pschewinył, tón budž twój luby jeniczi, kotremuž i čzesčzi wiche swoje spěwy a khērlusche saspěwjesch. Teho se wschej swojej dušchu šesapschimn, do njeho wēt, šo na njeho špuschčezej! Teho khwal i kóždym swojim nowym khērluschkom! Takle smējesch štajnje swój ert pošny žiweho wješela a na jasytu špochi lubošne khwalenje, smējesch jowle na semi swoje štajne wješele, junu horka pak swoje hiščeze rješiche.

Kak budu tam šo wješelicz
A i jandželemi štowaršchicz,
Pšchi wušwolonych šobu štačz
A Božu krašnosčz wohladacz.

Sušarowa žona.

(Šofracžowanje.)

II.

W wētšikojtej nožy mējesche hušara Jan Horak štražu wontach na poli. Mróczalki wysche njeho nimo khwatachu a tu a tam by mēšacz i mróczalkow won pohladnył a hač i kromje lēša šwēcził. S čzašami bēchu tež hwēšdy widžecz. Hušara horje i hwēšdam hlada a tež na kromu lēša fedžbuje. Ničzo widžecz njeje. Šenož wētšik duje. Sady njeho šo štražiny woheń pali. Teho myšle do šandženych čzašow wróčzo džeja. Haj, haj, to bēšche wulki čzežki džen, jako jeha luba mandželška pódla jeha šwērneho konja štejesche a jemu hiščeze juntrócz — pošledni krócz — hłowu na klin položzi; to bēšche čzežki džen; nētko pak je šo hižo wjazny hačz pječz njedžel wot tamneho dnja minyło. A kajke bēchu to njedžele! Najpriedy džēšche je wschēm khwatkom po želešnyž hačz i Ršheinej. Wot pošdnja a pošnožy a ranja čzahi pschijēdžechu a wojakow

pschijewjesechu, pschezo šamnych wojakow, tak šo bēšche ja 10 dnjom drje na 400 000 muži psches Ršhein šwoženych. Do přēdka do njepšcheczēlškeho kraja nētko džēšche. Weišenburg a Wörth — to štej dwē mjenje, kotrejž štej hlubošo šapišanej do wutrobom wschittich naschich wojakow! Šušarowe myšle na pohrjebniščežo w Š. khwataja. Tam štejachu šchizje — stare a nowe šchizje — hromadže. Šako hušara nimo pohrjebniščeža jēchajche, runje tam towaršchom khowachu w horzej bitwje padnjonych. Wón njebēšche pódla byl. Hdyž pak nimo jēchajche, jako šrawe čzēlo towaršchom do rowa khowachu, jemu to hlubošo psches wutrobu rēšajche. A potom pschindžechu wulke bitwy wokoło twjerdžišny Meč, bitwy pola Mars-la-Tour a Wionville, St. Privat a Gravelotte. Šať padachu čzi šwērni towaršchojo i prawizy a i lēwizy, kaž hdyž wichor psches lēš jadawa a wulke sčtomy wuwali, tak wichor bitwy psches nasche wójška hrinajche, ale dobncze bēšche štajnje w naschej ruzy. Hiščeze na bitwiščežu bēšche Jan i woložnikom list Marzy napišal a jej šjewil, so je hačz dotal šahowanu wostal. A potom je wójški wjednik Mólška pschikajal: „Zyle wójško šo wobročz na pravu štronu!“ To bēšche wulkotna myšl, wójško psches hórkojtu krajinu Ršgonnow wjesčz, so by horkach w pošnožnym njepšcheczēlškim kraju njepšcheczēlške wójško zyle pschewinyło.

Nētko bēšche wójško runje na pučzu. Šušara ma na poli štražu. Šapinanje pošlednich dnjom wichať bēšche wulke bylo, so bēšchtaj koń a jēchať špróžnaj; štara Liša hłowu pošhili a štejo špajche a hušarej myšle psches hłowu džēchu a španju wobarachu; to bēchu myšle na swoju šwērnu žonu domach. Jan do šafa swojeje uniformy pschimny: tam bēšche pošledni list swojeje lubeje žony derje ššhowany. Tón šamy džēń po pučzu bēšche tón list halle dostať; list bēšche jemu powjesčz pschinješl, kotraž bēšche jeha wutrobu jara šwješelila. Šarka bēšche jemu pišala, so je Wóh jimaj psched tydženjom šynka wobradžil a šo je to čzerštyň šylny hólz. Šarka bēšche i wotpohladom nēkotre dny čzakała, priedy hačz bēšche pišala a nētko móžesche šjewicz, so je šama šašo štrawa a šo čze hólčzkej Bohuwēr narjez, dofelž bēšche Šanowy njebohi nan tak rēkať a dofelž wjedžesche, so ma Jan to mjeno radny. Wona bēšche dale prošyla, so šebi Jan nješmje wo nju a swoje džēčzo štarosče čzinicz, ale šo dyrbi pschezo wopomnicz, so tón šamy Wóh, kotryž w Šranzowškej nēmištemu wójšku dobncze dawa, tež domach w wótžnym kraju swoju šylnu wobarnowazu ruku wysche žonow a šlabnych džēčzi džerži a sčtožkuliž pschindže, — šo dyrbi Jan pschewēdčemy bycz, so wona teho hólza w napominanju i temu šnješej woczehnje a šo budže šo štajnje teho džeržecz, wo kotrymž khērlušcheť spěwa:

Dy dobre puče wšchudže
A pomoz wudžēlišch,
Dy požohnujesch ludži,
Šim šwētlo jašwēczišch.

Tak bēšche Šarka pišala a Jan bēšche tón list duzy drje šchtyri krócz čzital a kóžde šlowo bēšche jemu kaž krjepka mjedu bylo. Mēšacz šašo i mróczalkow wustupi. Šwēšdy šo šybolachu na daloke šahony, hušara pak hłowu pošbēze a i hwēšdam horje pohladny. Potom swojej Lišy šchiju majšajche a pscheczēlnje praji: „Mi je, kaž bych tam pschi kromje lēša šo nēšchto hibacz widžal. Šój, moja Liša, mój čzemoj tam šradžu bliže hicz. Jan šwēru fedžbowajche. Šako čzysche kufš do přēdka, i boša jēcharja pschincz wohlada. Wón bórny pošna, so je dobry pscheczēl a towaršch. Wonať khwilu hromadže štejeschtaj. Jan temu pscheczēlej swoje myšle šjewi, wón jemu tež wo swojeje žoninyh ličze powjedajche; taj wojatať šo hromadže wješeleschtaj. Potom Jan na lēš pošafa a pošaku šo wojatať tam pošaschtaj, hdžez wyšoke šchmreki, přenje sčtomy bliškeho lēša horje i mróczalkam a i hwēšdam pošasachu. Na dobo šastaschtaj. „Woprawdže tam šo hiba. Šēdy bēšche towaršch te šlowa wurēcžal, duž šo šabliška a i wjazny hačz dwazyczi tšēlbom šo wušēli. Jan šo i konja wali. Bēšche towaršch tež trječeny, abo bēšche i konja štoczil šwērnemu towaršchej woczzi jacžinicz? — — —

W čzichej wjeszy w wótžnym kraju, runje na tym mēšče, hdžez bēšche Jan psched dwēmaj mēšazomaj džeczēl domoj khowal, šedži na šuchej wjerbje mloda žona. Wona ma džēčzo na klinje, ruku je na woczzi položila a plaka a plaka. Šak je šo wschitko pschemēnilo? Ničo je wscho šbože. Psched nēkotrymi mēšazami bēšche wutroba wscha wješela — a nētko luta šrudobu.

Šandžene čzapy nimo plakazeju woczow žony čzēhnjeja. Wona je w pošlednich dnjach tak wjele čzitala wo wulkich bitwach wokoło štareje twjerdžišny Sedan. Najpriedy je powjesčz wo

wojejske towarstwo i khorhoju, Hornjohorcžanske wojejske a pod-
pjeranske towarstwo a schulzju a gmejnzju pschedstejczerjo. S dwór-
nišcža so hwojdzenski czah do nascheho Božeho doma hibasche.
Ma krašnje wudebjemym woltarju mějeschtaj knjes farar dr. Kalich
i Budyschina a knjes farar dr. Rjencž-Wjelecžanski službu pschi
herbstim hwojdzenskim předomanjom, kotrež knjes Ssynfora-Minatalski
na šaložku Gal. 6, 10 džeržesche. W němstej Božej službje,
w kotrejž tež wjele Sserbow sawosta, knjes diakonus Egelkraut
i Budyschina wo 1. Mój. 21, 14—19 předomasche. Woltarju
službu pschi tym knjes farar Vanga i Buzkowow sastawasche. Knjes
farar dr. Kalich i wobsamknjenju žohnowanje praji, so i tym ros-
žohnujo i Budyskim pobocznyim Gustav-Abolfskim towarstwom,
kotremuž bě wón jeho pschedšydstwo wjedžo dolhe lěta hweru
služil. S wošebitym pschipsnacžom spominamy na rjane spěwanje
a piskanje, kotrež so pod nawjedowanjom knjesa kantora Ssmoly
mějesche. Kollekt 218 hriwnow wuczini.

Lidija.

(Sapowštolške skutki 16.)

W Europje přenja kšesecžjanka
Bu i póhan žónska Lidija,
Ta wikowarka i czerwjenej
A drohej draštu purpurskej.

Ta nabywajo šlěbora
Bě wjele mětkow samožna;
Pať šboža wschě kaž semjanske
Sej nješplodžichu šboženje.

Czi pschibohojo njemžachu
Sej žedžnu škojicž wutrobu,
Ta horjesche so i njeměrom
Sa wjeršnym duchow špokojom.

Hdyž k jeje městu pschischedšchi
Tu hwojaty Pawol rošwuczi,
Tu hnydom dotal pohanka
Tak padna Šhrysta šapschija.

A rošhorjena i radojczu
Sso hwojczicž da je kšecženizu;
Krej šbóžnika tak nadobny,
Tu krašnosč psches wschě purpury.

A i bohudžaknym wješelom
Tež wufschecžicž da hwoj žyly dom,
Tak cželadnych kaž džeczi hwe
Do šbóžnika rad wěrjaze.

Mě, i wotamknjenej wutrobu
Tež wotewrjenu prawizu,
A darawasche skutkujo
Sa Bože hwojate pošelstwo.

A i pobožneho pschiklada
Sso štwari kšecžena wošadka —
To běchu šbóžne přenicžki
Sa žyly šwět europiski.

* * *

Hdžezkuli pschipowěda so
We zusbach ewangelijo,
Tam i jeje šlawnoh' šnamjenja
Njech šyla kšecženych šwukhadža.

Nam pať žno kšecženym w mlodošczi
Njech Bóh knjes ruku wotewri,
A mišijonstwu darujo
Rad' Bože twarmy kralestwo!

Prawa domisna.

„Cžeho dla na wotpušt ženje njekdžesč, mój šyno?“ so derje
šmyšlenu wyschť hwojeho služobnika, dobreho, hódneho mlodeho

wojaka woprascha, kotryž běsche šebi se hwojim derjesadžerženjom
pschitkšilnosč hwojich wyschšich dobył.

„Hdže dyrbial hieč, knježe —“ praji wón, „ja starschiskeho
doma nimam, žanych šnatych, žaneho wótzneho kraja, nihtó njeje,
kíž by šebi na mnje pomyšlil, nihtó, kotryž by šebi po mni
žadal a mje woczakał.“ Žako wón to praji, jemu šylšy do woczow
šupachu a jeho woblicžo běsche wscho pošmurjene. Wyschť pať
běsche dobry, pobožny muž, jedyn i tych, kotryž so niz jenož wo
šwonkowne hwojich ludži štaraja, ale tež na šmyšlenje a wutrobu
hladaja a so tež sa duchowne šbože štaraja. Žeho dla so wón
dale praschesche:

„Nimajš dha i žyła žanych šnatych?“

„Mě, knježe!“ služobnik cžische wotmolwi, „moja macž
wumrje, ja běch lěto štary, mój nan, kotryž běsche i mlynkom, so
tepi, jako cžyšche psches reku hieč a so přeczna deška šlama, mój
bratr do mlynškich kolow pschindže a mějesche šrudny šonž, jenož
moja šotra, 10 lět štara, je hišcže žywa. Mój njemóžachmój
naju wobšedženstwo šdžeržecž, dženi wote dnja bóle dele džesche,
mlyn so pscheda, šhudaj a hubjenaj přecz cžehnjechmój, moja
šotra do šyrotownje pschindže, ja buch wojak. Ach, so buch
hišcže nana a macžer měł a ja, kaž moji towaršchojo, k nimaj
jecz mohł; ale ja wótzneho doma nimam.“

„To je mi žel“, praji wyschť trošchtujo, „ale bješ wótzneho
kraja ty tola nješy. Šlaj tam horkach je twój wótzny kraj,
w nješbšach, hdžež twoji lubi bydla, kotryž šebi po tebi žadaja a
kotryž budža tebje junu wutrobnje witacz. A jow, mój šyno,“
wón dale powjedasche, jemu knihi podawšchi, „darju tebi pucz-
pokasowar, wón tebi pucz pokasuje, kotryž dyrbiš hieč, so by twój
wótzny kraj namakał.“

To běsche rjany nowy testament. Šslužobnik so požakowa
a šoždy dženi w nim cžitasche. Pschezo bóle knihi lubowasche,
pschetož wón w nich trošcht namaka sa hwoju šrudobu a i nich
nawukny, šchto k jeho šbožu služesche, nětko so wjazy šamotny a
wopuschcženy njeczujesche. Wón hwoj testament njewoštaji, pschetož
mějesche jón w šaku, so by jón pschezo hotowny měł, hdyž wutroba
jeho wabjesche Bože šlowo šlyšecž. A hdyž tež jeho towaršchojo
so jemu šmčjachu, wón wjedžesche, šchto mějesche a so wot hwojeho
Boha wotwobrocžicž njeda.

Jedyn dženi jemu wyschť šjewi, so ma tón dženi šobu na
tšelenje hieč a so dyrbi šebi k temu nowu tšelbu wsacz. Wšchitto
derje džesche, ale pschi pošlednim wutšelenju so tšelba rošpukny,
wulki kruč jemu do hlowny šleczi a cžezko šranjeny bu do lazaretha
donješeny, hdžež wjazy hodžinow bješ myšlow ležesche. Žako šako
k šebi pschindže a so na podawť dopomni, so najprijóžny po
hwojim testamencze praschesche, hačž so njeje w šaku namakał.
Wón so jemu pschinješe a wón w nim cžitasche, doniž so i jeho
špóžneju rukow njewukže. Wyschť pschindže jeho trošchtowacz.
ale wón derje widžesche, so budže žiwjenje mlodeho cžlowjeka jenož
hišcže krotke. Wojak to šam wjedžesche, pschetož wón k hejtmanej
praji: „D, knjes wyschť, trošchta trjeba njeje, ja džě do mojeho
wótzneho kraja k mojim lubym du.“

Hdyž běsche wyschť woteschol, wón hwoje knihi woczini a
cžitasche 23. psalm pschetož psalmu běchu tam šobu nutškach.
„Tón knjes je mój paštyr, na ničim ja nufu njeměju. Wón
paše mje na šelenej kuzy a wjedže mje k cžerstwej wodže. Wón
wofschewi moju dušchu; wón wjedže mje po prawym puczju hwojeho
mjena dla. A hačž ja runje šhodžu w cžemnym dole, nješboju so
žaneho nješboža, pschetož ty šy pschi mni, twój prut a kiz trošchtuje-
taj mje.“

Šomaku wón hlownu do šahlwka šlehny, woczni so šamknyschtej,
hwoj testament džeržesche wón twjerdže w ruzy a drěmajó šendže
do šahonow tych šbóžnych. Wón běsche prawy wótzny kraj namakał.

„Šomhaj Bóh“ je wot nětka niz jenož pola
knjesow duchownych, ale tež we wschěch psche-
dawařnjach „Šserb. Nowin“ na wšach a
w Budyschinje dostacz. Na šchtwórcž lěta
placzni wón 40 up., jenotliwe cžizla so po
4 up. pschedawaju.

Womhaj Bóh!

Cyklo 38.
22. sept.

Łétnik 5.
1895.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ło kóždy robotu w Esmererjez knihicziichezerim w Budyschinje a ło tam dostacź sa shtwórtlétnu pšchedpłatu 40 wv.

15. njedzeli po śwj. Trojizy.

Ezechiel 3, 22: Tón Knjes dżesche te mni: „Stań, dži na polo, tam chzu ja i tobu rěczecź.”

Wšchelako Bóh i nami cźłowjekami rěczy. Rěczecź móžesich jeho łołšhecź, hdyž bebi łowoju bibliju do ruki wošmjesch a bebi i njeje něschto wuczitascy. Tež móžesich jeho łołšhecź rěczecź, hdyž ło dasch wot njeho do jeho stwórbu dowjescź, kaž je ło něhdy profeta Ezechiel dał do njeje dowjescź. Ledy bė jemu Bóh kasał: „Stań a dži na polo”, dónđže Ezechiel hnydom na polo a hlej, tam wón teho Knjesa polneho krašnoscze wuhlada.

Alle luby, hdyž kam do polow dónđžesich, (by pak ło dał wot twojeho Knjesa do nich dowjescź,) njewohladašch drje tam teho Knjesa wjazy w tajkej jeho krašnosczi, i tajkej wobdateho je jeho něhdy Ezechiel tam wohladał, tola jeho krašnoscź tam tež wohladašch.

Se wšchěch jeho skutkow móžesich wupytncź, kajtu ma wón móž a kajti je łołny. Smějesch pak sa wšchě jeho skutki dušchu a wutrobu wotewrjenu, budžesich i nich sa-łołšhecź, hdyž na wšchu jeho krašnoscź kędžbujesich, sčto chze czi wón se wšchěmi tutnymi łowojimi skutkami pšchipowjedźicź.

Kajtu nam wón łowoju krašnoscź pokaze, hdyž sy ma bėly łołš i mróčelow bajje, kaž wołmu, abo hdyž mróž na semi leži kaž popjel, abo hdyž krupy dele padaja kaž hróchata, a ničto symy dla wutracź njemóže, dokelž spochi mjeršnje.

Abu w nalěcžu. Tehdy Bóh sadychnje a i jeho dychom ło wšchudžom wšcho wonowi, sateže, ło sasełeni.

Tehdy tu rěka: Hlaj, sy ma je sascyła, łołšny czaš je ło miny, rózowe kwětki ło i nowa se semje wubite, nalěcžo tu je, a tujawka da ło i nowa pola naš łołšhecź, sčtomwroncź tu i hłóškom spěwje a na sčtomownych hałosach wudobyma ło i pupkow kćenje.

Boha wohladašch i nowa w jeho krašnosczi, hdyž mamy tu lěcžo. Tehdy wón nasche hory i wyšoka se łowojim deschěžom smacza, napjelni wšchu semju i płodami, da sa wšchón stót trawu naroscź a sa cźłowjekow łowoje Bože žito, ło jim i polow jich wšchědny khlěb pšchiroscze.

Se pak tu nasyma k nam pšchisčła, pokaze ło nam Bóh i nowa se łowojej krašnoscžu. Hdyž nam wón dawje, tehdy my wšchitzy sberamy, hdyž wón łowoju ruku wotewri, našncžimy ło my i jeho Božimi darami a kubkami.

Alle hdyž czi wón takle wonka na poli łowoju krašnoicź pokaze, chze wón pódla i tobu wazne łołowcžo porěczecź, chze cze pódla pšchecźelnje napominacź a powuczicź.

Domle na poli pokaze czi Bóh łowoje pišane wobrašy a chze czi i nimi kaž i pšchirunanjom łowoje łowjate łołowo, kajtež masch w bibliji napišane, bliže wukłascź.

Hlej, twoje czašne žiwjenje je podomne trawnej kwětzy. Hdyž wichor tu pšchecźehnje, je i nej kónz a wona sahinja.

Kóždy płodny łołowny sčtom czi pokaze, kajtiž dyrbišch ło pokasacź, jeli sechzesch prawy wěrnny sčhrystusowny wuczomnik rěcacź, pšchetoz kóždy tajki je wot łowojeho sčbóznika na to powołany wjele płoda njescź a i tajkim łowojim dobrym płodom Boha khwalicź. — Kóždy nje-łołodny sčtom czi do woczom pokaze, kajti ty kam by,

jeli bjes potuty woſtanjeſch a Bohu žadny dobry ſefrawjeny plódb ſobu njeſchjinejeſch.

Wſchě ptacžki pod njebjom a wſchě lilije a rózičžki na poli chzedža cze na to dopomnicž, ſo ma cze twój njebjefki Wótž ſpochi na myſli a na ſtarofczi. — Kijane a waſne powuczenje dawa tebi kóždy ſahon a kóžde polo. Schtož dobre ſymjo, ſu czi, kiž do Božeho kraleftwa ſluſcheja; ſchtož njerjad, wóſty a pór, ſu wſchitzny bjeſbóžni. Tón ſty njeſcheczel, kiž tajkile njerjad na Bože polo ſwoſnyje, je cžert ſam. Kóžde žně cze na to dopomnja, ſo ſmėje něhdy wſchón ſwět ſwój kónz. Tehdy budža Boži jandželjo, ſchtož žnjenzarjo. Kaž ſo ſty njerjad ſ role ſwuplėje abo ſ plómjenjemi ſpali, taž ſo bjeſbóžnym na poſlednim kónzu pónžde. Boži a cžłowſki ſyn budže tehdy wſchěch ſwojich jandželow wupóſlacž, ſo dyrbja wuńcž wſchěch ſhromadžicž, kiž ſu njeprawdu cžinili a jich do wohenja ſacžifkacž, hdžež ſmėje ſkiwlicž a ſe ſubami ſchjipicž.

Glej, takle namkaſch po zylej lubej Božej ſtwórbje wonka na poli wjele rjaných powuczazych wobraſow, kiž czi te ſłowa, kajkež w ſwojej bibliji napifane nadeńdžeſch, jaſniſcho roſeſtaja. Groſym jeno, kajku ſebi Bóh luby Knjeſ, ſ tobu wulku prózu cžini, cze wſchelako powuczicž, ſo był ty ſa jeho Bože kraleftwo hódny a doſtojny. — Hdžež ſo wuſtupicž, a hdžežkuliz poſańdžeſch, tam chže Bóh ſ tobu porēcžecž. Duž dži a poſkuchaj na jeho ſłowa, ale poſkuchaj jemu tež ſpochi ſ lubej wolu we wſchěm.

Ja wěm, ſo ty ta ſtudžeń ſy, kiž wjele hnady ma,
 S kotrejež cžerpacž móžemy wſcho dobre bjeſ kónzo.

Huſarowa žona.

(Œkónčzenje.)

III.

Knjeſ hejtman ſ B. běſche kruty knjeſ a jich najmjenje w kompaniji móžeſche jemu prawje cžinicž. Ale ſchtož by jemu prawje cžinił, temu běſche dobry kaž nan. Podwyſchł Bohuwěr Horak běſche, kaž kóždy wjedžeſche, jeho lubuſchł a prawa ruka hejtmanowa. Bohuwěr pał běſche tež dobry wojak. Hdnyž by kompanija ſ wrotami won cžahnyła, běchu ſo Bohuwěrowe knjeſle wſchě blyſchcžale, kaž bychu nowe pſchicſchite byle, a ſpěwny, kotrež by Bohuwěr ſpěwał, bychu tał wjeſele klinečale, kaž by je wón ſchtowroncžkej pod módrnym njebjom wotpoſłuchał. Dženža kompanija jažo won cžehnjeſche a jažo běchu ſhwilu marſchěrowali, hejtman podwyſchł Bohuwěra Horaka k ſebi ſiwaſche a najprjedy to a tamne ſ nim powjedajeſche. Potom praji wón: „Œlyſchicže, Horako, wy macže wumyſleńtu, kotruž dyrbicže woſtajicže; nětko wy hižo poldra lěta ſa tym ſtejicže, ſo byſchcže k huſaram pſchicſchol a wy tola wěſcže, ſo macže ſo derje w mojej kompaniji, a ſo ſym wam ja dobry.“

„Knjeſ hejtmano“, wotmolwi wón, „mój nan je w wójnje 1870 ſa ſwój wótžny kraj wumrjel. Wón je ſmužity huſara byl a moja macžerka hordofcž běſche, ſo bychu jej w zylej wokolinje „huſarowej žonje“ rěkali. Œako běſche mój nan rycžerſku ſmjercž wumrjel a moja macž ſama woſta ſe ſwojim jenicžkim džeſcžom a ſe ſwojimi wudowinymi ſylſami, běſche we wſchitkich lětach próžy a ſtarofcže pſchcžo jejna hordofcž a radoſcž, ſo ſměla ſwoje jenicžke džečžo, kotrež nan ženje na rukomaj poměl njeběſche, huſara woczahnyčž; duž ſym luboſcž k wótžnemu krajeju a k wojeſtwu jažo ſwjate herbſtowo wot nana a najkraſniſchi poſlad wot mojeje macžerje do mlodeje wutrobny plóženy doſtał. Œa buch wojak, hdnyž běch ſylny doſcž naroſtł. Œa chžych podwyſchł byčž a mojeje macžerka radoſcž w jejnej ſrudobje běſche, ſo chžych ſ wojakom byčž a ſo buch tež wojak. Moja macž pał ſnajjeſche ſamu huſarowu uniformu. Wona běſche huſarowa žona a huſarowa ſmjercž běſche jejneje wutrobny najhlubiſcha ſrudoba, ſ dobom pał tež jejneje wutrobny najwjetſcha hordofcž. Œa ſym ſwojeje macžerje jenicžki ſyn: — nětko mój knjeſ hejtman wě, cžeho dla je moje najhorziſche žadanje k huſaram pſchicž. Hdnyž ſym to dozpił, potom

budže moja luba macž hotowa, naſchu mału ſahrodku pſchedacž abo pſchenajecž a ke mni do garniſony pſchicžahnyčž.“

Knjeſ hejtman podwyſchł ruku da a praji:

„Tajke pſcheſtupjenje pola naž hewał wačhnyje njeje; ale ja waſche pſchicžiny derje wažu a budu juntrócž ſ knjeſom komanděrom wo tym porēcžecž.“

* * *

Pol lěta po tym žedžeſche w garniſoniſkim mēſcže njedalofo kaſarmow w cžichej iſtwicžy jednoreje kžěžki macžerka a hladafche ſ woknom won. Œejne wloſny ſo bělachu, ale woblicžo běſche cžerſtwe a ſtrowe, a módrej woczki ſpochjonej a wjeſelej ſ woknom won hladafchtej. Wonej na drohu kēžbujjeſchtej. Duž pſchicžde wot pola, hdžež ſamotny ſchtom mēſcžanſku njeſu woſnamjenja, jěchał. Kijany běſche na pohladanje — tón huſara, kotruž wyſoko na konju žedžeſche. Macžerka hlomu bliže k woknu ſbhili; woblicžo ſo jaſmējtota a wona ſchepaſche:

„Haj, haj, pſched pjecž a dwazyčzi lětami běſche mój Jan runje tajki, kaž nětko Bohuwěr. Kał tola cžaſ cžěka! Wti je, kaž by to někotre dny bylo, ſo Jan ſwěrnu Liſu jeſedla a mi ſwojeho konja rjenje ſhotowaneho pſchedſtaji. Bohu budž džał, ſo je mi ſyna dal, kotruž je do ſlědom ſwojeho nana ſtupil, a ſo je we wſchitkich ſpntowanjach žiwjenja teho ſyna ſa ſwoju ruku džeržal a jeho wodžil na pučžach žiwjenja.“

Huſara po hažy dele jěchaje a pſchi durjach pſchecželneje kžěžki jaſta a ſwoju lubu macžerku poſtrowi; wón woteſchł ſa plódb maleje ſahrodki ſwajaja a kžěſje do iſtwy jaſtupi.

„Ja mam tebi wjeſelu powjeſcž pſchicžicž, luba macži“, praji wón a jej ruku da. „Ty wěſch, ſo naſch regiment k pjecž a dwazyčzilětnemu wopomnjecžu tnych wažnych dnjow deputaziju do Œiſaž-Lothringſkeje poſcžele, rowy padnjenyh wupyſchicž a wopomnjecže rjekow cžěſcžicž; a runjež ſym hałke krotki cžaſ pſchi regimenče, ſym tola ſ druhimi k temu wuſwolony, ſobu cžahnyčž na bitwiſchcžo tamneje wulkeje wóžny, dokež je nan tajki ſmužity huſara byl a ja nětko w tej ſamej ſchwadronje regimenta ſteju, w kotrež je nan pſched pjecž a dwazyčzi lětami rjekowſku ſmjercž ſa wótžny kraj wumrjel. Al hdny by naž naſch pučž tał daloko njewjedł, ma wot knjeſa generala wotpuſt a dowolnoſcž nanowu row wopytačž. Macži, pytačže mi ježołcžene liſty nanoweho towarſcha ſ lótki. Wjeſ Alour ſym ſebi dženža rano na ſharcže namakał, tež tamny lěž je na njej woſnamjenjony: tam je ſamy jenicžki lěž. Knjeſ Wanak pał je mēſtno, hdžež je nanowu row, tał jaſnje wopiſkał, ſo dyrbju jón namakačž, hdnyž tam ſchmrěł hiſchcže ſteji, kotruž w ſwojich liſtach naſpomni.“

Žona pſched ſwojim ſynom ſteji, je ſebi ruzy ſtyknyła a na njeho je ſwēcžatymaj woczomaj hlada. Œſlyſy drje ſu jej do woczow ſtupile, ale pſcheſ ſylſy ſwēczi ſo radoſcž, a rt wyſta:

„Khwál teho Knjeſa, moja duſcha, a ſchtož we mni je, jeho ſwjate mjeno. Khwál teho Knjeſa, moja duſcha, a njeſapomni jeho dobrotow.“

Hdnyž je wócžto do jańdženoſcže wobrocžene, potom podawki pódla ſo a napſchcžiwu ſebi ſteja, kaž ſchtomny wulkeje alleje. Œzim dale ſu ſchtomny woczomaj, cžim bliže bjeſ ſobu ſtejaže ſo ſdadža.

Kał bliſto hromadže ſtejachu w woczomaj tnych, kotriž wrócžo hladachu, podawki tamneho wulkeho cžaſa, w kotrymž pjecž a dwazyčzi lět prjedy němſžy wojazy ſe ſwojej krowu zuſu ſemju macžachu, ſo bychu ſtary němſki kraj wot njeſchecželow něhdy rubjony jažo dobyli. Macžerje a nanojo, bratiſja a kotry tamnyh wojakow, kelkož hiſchcže na ſemi kłodžeſche, ſ khotnym wócžkom wrócžo hladachu a hiſchcže juntrócž dawno minjene cžaſny pſchehladachu, mlodži wojazy pał — ſynojo tamneho naroda, kotruž běſche tehdom wulke wojowanje wjedł, dachu ſebi wot ſtaryh wobraſny jańdženoſcže wobraſowacž, ſo by ſo jim wutroba ſylniła a ſmužitocž ſo ſahoriła.

Hlaj, tam jěcha ſyła němſkich wojakow pſcheſ bitwiſchcžo pola Meka. Tu c. tam pſchi jonym ſchicžu jaſtanu. Huſara Bohuwěr Horak je tež bjeſ nimi. Al potom Bohuwěr k polnožy jěcha, nuts do wulkeje rjaneje Franžowſkeje. Wón mējeſche nuſne wopiſma pſchi ſebi. Wón do wſy Alour pſchicžde. Tam tón ſchmrěł pyta. To je wopuſchcženy kuſt ſemje. Po ſdacžu tam porědko žadny cžłowjeł pſchicžde. Œſurowy kruč drjewa pod ſchmrěkom ležeſche. Delui kruč hiſchcže w ſemi težeſche, horni běſche ſo wotlemil. W hornim kónzu hiſchcže jeſaly hódž težeſche, ſ kotrymž běſche překuſchł ſchicžka pſchibity byl. Bohuwěr Horak ſtejeſche na rowje ſwojeho nana. Wón běſche ſebi ruzy ſtyknył.

Wón žebi modlo na šandžene čašy pomyšli, modlo šo dopomni na šwěrnju, drohu maczeru wutrobu. Ach, hdy by wona i nim jow bycz mohla! Ach, hdy by jej dopomnjeńku wot nanowe ho rowa šobu pschijesć mohla! Duž wón horje pohladnje. Wón šwojeho konja k šmrekejši pschijawa a po štomje horje salše. Selenu halošu žebi wotklamawšy šašo dele pschindže. Ta haloša dyrbi i nim domoj čahnyć. Za wěz je hotowa. W měsće halošu do lodoweje pinzy položi. Tam šo čerštwi šđerzi do hód a hody budže selena haloša najrjeńšy hodowny štom, kotryž je hdy žana hufarowa žona mēla.

Tak šo Bohuwěc domoj wróći. Teho toń jeho a wulku šmrečowu halošu nješe.

Sa hižo widžu, tak šo šmrečowa haloša je šwěčkami pschi. A pod hodownym štomom widžu šedžo hufarowu žonu a toń hodowny štom móže powjedac w wulkič čašach a krawnych bitwišćach, wo tamnym hodownym šwjedženju, na kotrymž našy wojazy wotoło franzowšeho hlowneho města na šněhowych jahonach ležachu. Ale niz jenož wo bitwe wažneho lēta toń hodowny štom powjeda, ale wón ma tež sa nēčyjšy čaš našeho wótzreho kraja a ša wēčnyšć čłowjeka, kotryž na šwjatym wječoru wopomnjeńšeho lēta pod nim steja, modlo a špěwajo, krašne šlowo. Wone rēta:

Měr na šemi!

Zohnowanje praweho šwjeczenja njedžele.

Běchtaj dwaj bratraj, šprawneju šchesczjanskeju staršeju džěšći a wobaj rjemješnikaj, a toń jedyn w měsće měsješe žonu a žaneho džěšća, toń drugi, kotryž běše w šwojim wótznym domje na wšy živy, měsješe žonu a wjele džěći. Tón, kotryž měsješe wjele džěći, měsješe šbože pschi šwojim štukowanju, šo do přědka pschindže a jeho rjemješnistwo jeho derje žiwješe. Tón drugi pak, kotryž žane džěczaze žoldki špěćić njetrebasche, k ničemu njepšchijesče, runjež abo lēpje: do kēlž pschezo w džěle stejesche a žebi mēra njepopscha ani dobreje hodžintki, ani wodnjo ani w nozy, ani wšchědny džēń ani njedželu: do přědka hieč njehašche, haj wón i dolha won njepšchindže a štoržesche na wšchón šwēt. Duž šo jedyn džēń k šwojemu bratrej nastaji a šo prašesche: „Kajke to tola je? Ty i wulkej šwójbu pschindžesč a k temu žebi hišče nēšto nalutujesč. Ša pak žanych džěći nimam, ja šo psches žyle lēto prózujju, jedyn džēń kaž drugi a tola do přědka njepšchindju.“ Žako běše to prajil, wječorne šwony šaklinczachu pschipowjedajo, šo je jutšje njedžela. Wjēlczo žebi toń drugi bratr čapku ščeže, kaž by šo k čychej modlitwje hotowal. Tón bratr i mēsta pak, kotrehož tajka pobožna myšl do hańby staji, praji, šo w měsće tajku šastarštu módu wjazy šobu njeczinja. Š tym chzysche mjenje šwojeho bratra wušmēšchicž, hacž šwoju šnutstownu hańbu podtkōczicž. Tón pak šnapšchecžiwu tak rjez k šamolwjenju, šo je wužitk žiwjenja na kraju, šo tam ludžo njebešam bliže bydla hacž w měsće a tež Boži hlōš wjele lōžo šašlyšcha, hacž w harje měsčanskeho žiwjenja. Žako šo potom ša blido šydnychu a wuj i mēsta še špodžiwanjom pošluchasche, fak džěći po rjadu blidowu modlitwu wušpěwachu, hospodač šo na šwojeho bratra wobrocžiwšy praji: „Wjele džěći, wjele wótčenašchow! Wjele wótčenašchow — wjele žohnowanja!“ Žako běchu šo wječorne paczerje wušpěwale, bratr i mēsta šašo na to prašenje pschindže, kotrež jemu tak jara na wutrobje ležesche. „Jutšje rano i tobu pońdu a chzu tebi pokasacž, i wotkal mam šwoje šbože“, wotmolwi toń drugi. A jako ranje pschindže a šwony tječzi kōcz šastwonichu, wobaj i hospošu a še šastšimi džěćimi k Božemu domej horje šupachu. Žako bratr pošna, hdyže dže, praji wón, šo toń pucž derje šnaje, ale šo je žyrkwjow w měsće tež, ale šo teho dla won pschischol njeje, šo chze wón jenož wjedžecž, fak čłowjek w žiwjenju do přědka pschindže. Škōncžnje šo poda a do Božeho doma šastupi, kotryž běše jemu lēta dolho zuse mēsto byl. A hlaj, jemu běše, kaž by předač jeho šameho w woczomaj mēl a jeho wutrobu trječil i tym tekstom: Wntajče najpriedy Bože krašestwo. A jeho wutroba bu pschezo njemēnišcha a fak móžnje klapasche, šo šo bojesche, to móhli pōdla šejazy šlyšchecž. Přēdowanje jemu psches wutrobu džěšče. Duž tež dale nutštach klinczesche, kaž běše i předarjoweho rta šlyšchal: „Ša žaneho drugeho mēsta nješnaju, hdyž móžesč poklad dušče a čělneho žiwjenja dozpicž, šhiba w žyrkwi. Njedžela halle tydžēń a žyly tydžēń čžini a šemšchihōd njedželu.“ A jako wonaj i Božeho doma džěštaj, toń jedyn bratr k druhemu i kōtkimi šlowami,

w kotrychž je wjele wopšchijate, praji: „Ty móžesč prawo mēcz, luby bratšje!“ A šchtož běše w šwjedžēńškej hodžinje šwojemu Bohu lubil, to domach džeržesche a wón do přědka pschindže a na tajke waschnje žohnowanje praweho šwjeczenja njedžele nastoni.

Wopomni: Njedžela njeje šhubjeny džēń. Njedžela je ša tydžēń, šchtož je škōncžko ša njebeša.

„Bjes njedžele žadyn džělavy džēń“, praji pschischlowo. A to škōncžko bjes dnjemi, tuta domišna w žušbje, toń Boži mēr šrjedža w čělazym, čašnym žiwjenju, wot Boha podrožnikam k trošchtej daty, wot wótzow kaž parla hajeny, wot tyšaz pēšnerjow krašnje wufhwaleny — fak móhli žebi dacž toń poklad, našču njedželu wšacž abo ju druhim wšacž?

Dwaj štolpaj štejeschtaj pschi wrotach Šalomonoweho tempła. Šachim a Boas, twjerdošć a šylnosć. Dwaj štolpaj štejtaj pschi wrotach šwjatnizy šchesczjanskeho ludoweho žiwjenja: 3. a 4. šajnja: my dyršimy šwjaty džēń a šwójšne žiwjenje prawje šwjecžicž — na wobemaj wotpoczjuje nadžija pschichoda našcheho luda. Teho dla, ludo, kēžšbuj:

„Ty dyršiš šwjaty džēń šwjecžicž, džēń teho Šnješa, twojeho Boha!“

Sprawni ludžo.

(Šofracžowanje.)

Tši lēta běchu šo wot tamneho dnja minyle. Wobaj mužej njebeštak šo w tutym čašu widžaloj, dokelž burški muž mjes tym njebe do mēsta pschischol. Nētko pak bē wójna nimo. Šloty mēr bē šo šašo do kraja wróćil. Našch burški muž bē w pošlenim čašu wjele nješboža a nušy mēl. Wón trjebasche šwoje pjenješy jara nušnje a myšlesche žebi na to, po nje do mēsta hieč. Teho dla džěšče do mēsta, a jako wón i wrotami nnts pschindže, wohlada šašo wobej šhēžzy, i kotrejuž je jena drugej tak podobna, psched šhēžkomaj wobej lipje a po nimaj lawka. Wón šo dopomni žyle derje, šo je to to šame mēštno bylo, hdyž je wón psched tšjomi lētami mēšchžana nadeschol a jemu šwoje pjenješy dowēril. A wopravože, tam šedži muž runje kaž tehdy na lawzy psched šhēžku. Ale našch šprawny burški muž je šo myšil. Šo njeje kowač Wjonač, kiž tehdy tam šedžesche, ale to je jeho pschedel a šušod, blidač Wernač, kiž džēšča tam šedži. Šur to njemē. Wón žebi myšli, to je toń šamy muž, kotremuž je tehdy pjenješy pschepodač. Teho dla postrowi wón pschecželniwje a pschistupi i dobrym dowērenjom k mēšchžanej.

Žako psched mužom šteji, praji wón: „Duž šym nētko šašo tu, a chzyl rad šwoje pjenješy šašo mēcz, kotrež šym wam psched tšjomi lētami k šhowanju pschepodač. Budžče fak dobri a dajče je mi šašo won, dokelž je nētk trjebam. Wš dyršicze tež ša waschu dobročiwosć najrjeńšy a najlēpschi džak mēcz.“

Sprawny blidač šo jara špodžiwjo, jako žyly čłowjek, kotrehož njebe nišdy i woczomaj wohladač, to wot njeho žada a hladašche i wulkimaj woczomaj na njeho. Ale tež šur šo džiwasche, jako Wernač na njeho hladašche a k njemu praji: „Fak, wš šče mi psched tšjomi lētami pjenješy k šhowanju pschepodač? Ša mam hewač dobry pomjatč a nješapomnju tajke wēzy. Na to pak šo do žyła dopomnicž njemōžu, fajke ojeošy šu to byle, wo kotrychž wš rēczicze.“

Burški muž šo i tajkej rēczu wšchón naštrōža. Šemu do myšlow njepšchindže, šo mohł šo molicž. Běšče to tola ša šama šhēžka a ša šama lawka, psched kotrež bē tehdy stal. Dyršjal šo w tutym mužu wopravdže mylicž a dyršjal tutōń te pjenješy žebi wobšhowacž chzycž? Wón ruče wotmolwi: Běšchtej dwē šči tolet. Wš mi wutrobnje žel bylo, hdy byšče wy to šapomniłi a hdy bych šwoje šwójštwjo wjazy njedostal. Ša nješšym te pjenješy ženje nušnišcho trjebač, dnžli nētk, dokelž šym psches wšchelake nješbože a šhorosć do nušy pschischol. Psches moje žyle žiwjenje njemohł to pschewinycž, hdy bychu na tajke waschnje wo šwoje čēžko warbowane a šprawne nalutowane pjenješy pschischol.

Wernač njewjedžesche, šchto dyršjesche k temu prajicž. Burški muž hladašche fak šprawne na njeho a měsješe tajke šrudne wobliczo, šo wón jeho ša jebaka džeržecž njemōžesche. Teho dla džesche wón: „Budžče šmērom, luby pschecželo! Šdnž šče wy mi wopravdže pjenješy dač, dyršicze wy je šašo mēcz. Mōžno wšchaf je, šo šym to šapomnił. Budžče fak dobri a šyńče šo; ja chzu do šhēžki hieč a šo moju žonu ša tym woprašecž, šnawo šo wona na to dopomni.“

Žona bē bohobošna a rošomna, fajkuž žebi kōždy šprawny muž pschjeje. Wona wotmolwi: „Tu je dobra rada droha a njeje

wjele pschi tym cżinicź. Majlěpje je, hdyž burej damoj, ſchtož ſebi žada. Mało pjenješ to njeje, ale cżeſć a dobre njeno płaczi wjazy, dnyli ſłoto a ſłěboro. Mój njeſſmoj muzej ničo winojtaj a mohłoj jeho ſ dobrym ſwědomujom prjecź pōſłacź, ale ſchto by ſo ſtało? Wōn by tu a tam wo tym rěczal, a ſchtož naſ derje ſnaje, njeby to wěrili, ſo ſmoj jeho jebałoj. Czi pať, kiž nam ničo dobrego njepopſcheja, bychy to wěrili a ſte na naſ rěczeli; mój bychmōj do ſleje rěcze pſchichłoj tať, ſo potom ničtō ani jenicźki krojchł wjazy namaj njedowěri. Chzeſch-li na moju radu poſłuchacź, daj muzej pjenješy, kotrež ſebi žada, a ſpokoj jeho ſ tym."

Wōn ſhwilku mjelczeſche, jako bē žona tať rěczala. Potom pať wōn praji: "Ty ſy rojomna žona a maſch prawo, chzu twojej radže poſłuchny bycź, hacź runjež je mi to jara czežko, tať cżinicź."

(Pokracžowanje.)

Wrota ſu czežne a pucź je wuſki.

Mat. 7, 14.

Œchto chzeſch ty cżakacź, ſchto chzeſch ſo dlicź, na ſtraichnym puczu do hrōſby hieź? Twōj ſbōžnik woła: ow dźećzo ſtōj, na wuſkej ſchczežy pōj ke mni, pōj!

Do cżwile wjedže ta rumna czeť, tam nihdy nimaſch ſwětło a měr, tam ſboža njeje wobſtajneho: na wěrne ſbože ach dopomū ſo!

Ma wuſkim puczu ſaťdź k njebjeſam — ach, mało duſchow wohladam, piſchi czežnych wrotach ſej pytaj měr; ſo njekomdź, ſhwataj a jenož wěr!

Chzeſch dlěje cżakacź? ſchō wē, ſchto wē, hacź dny a nozy ſu jaſchle czi po krōtkej ſhwilzy; ach, roſſbudź ſo: tam kiwa hela, tu ſbože wſcho.

Pōj, lubowany, ſo njekomudź!
Dženſ hiſcheže woſtaj tōn rumny pucź,
Dženſ hiſcheže zyle ſo pſchepodaj
ſwojemu Anjeſej ja Boži raj!

Œh. J. Waltať.

Ma bitwiſchcju.

W juliju lěta 1870, jako Franzowſta Nēmſtej wōjnu pſchipowjedzi, dźełajchtaj dwaj tjechikryjerjej hromadže w Baſelu. Jedyn bēſche Nēmz, drugi Œlaſki. Dolhi czaſ bēſchtaj hromadže pola jeneho miſchtra dźełaloj, a nētko dyrbjeſchtaj do wōjſta jaſtupicź. Nēmz do nēmſkeho a Œlaſki do franzowſkeho wōjſta. Œ czežkej wutrobu ſo roſžohnowajchtaj. Bōrſy ſebi njeſpſcheczełſte wōjſta napſchecziwo ſtejachu, krawawne bitwy buchū bite; lēczo ſo miny a teź naſyma; pſcheczełaj njebēſchtaj ničo wot ſo ſlyſchaloj. Hižo dolho ležeſche nēmſke wōjſko pſched Parijom. Syma bēſche pſchichłla.

Bēſche wjecžor po bitwje pola Champigny. Morni a mrējazy ležachu na bitwiſchcju, žalobna ſyma pohōrſchi czećpjenja wobohich franjenych. Nētoti, kiž mōžachu ſo hiſcheže dale hibacź a kiž cżujachu, ſo ſmėrom ležecź rěka, wētej ſmjerezi napſchecziwo hieź, ſpytachy k pōlnym lazaretham pſchicē, kotrychž ſwēczi ſo daloko ſwēcžachu a nad kotrymiž khorhoj ſ czećwjennym ſchizom ſmahowawſche. Œ tym, kiž mējachu hiſcheže mozy doſeć, ſo k lazarethej dowlez, ſlyſcheſche teź tamny Œlaſki tjechikryjer. Wēdy bēſche nētotre kroczele daloko, dha ſlyſchi zyle w bliſkoſeži hłōſ: "Bratſje, bratſje." "Do tebi njeplaczi", ſebi myžli a chze dale hieź, ale tōn ſamny hłōſ jaſo woła: "Bratſje, bratſje." Wōn ſnaje tōn hłōſ, wōn je jōn hižo ſlyſchal. Œchto mōže jeho tať wołacź? Wōn ſo wobroczi k mēſtnu, ſ wotkełž bēſche hłōſ ſlyſhecź. Tam leži jeho prjedawſchi towarſch, nēmſki tjechikryjer. "Ty to ſy? Ty ſy teź franjenny", ſo Œlaſki wopraſcha. "Mōžeſch ſtanycź? Tam delkach ſteji wōſ ja khorych; mój chzemoj ſpytacź, tam dońcź." "Ale tōn wōſ je franzowſki." "Do je wſcho jene; ty

widziſch tola khorhoj ſ czećwjennym ſchizom. Pod czećwjennym ſchizom žane njeſpſcheczełſtwo wjazy njeje." "Œſy teho zyle wēty?" "Haj, pōj jenož, hdyž teź tebi wjele prózy cżini; wſcho druhe je tola lěpje, hacź tudy ležo woſtacź a ſmjeryncź." Wbōhi Nēmz mējeſche roſtiělemu nohu; kōžda kroczel cżinjēſche jemu wulke bolocze; ale ſkōncznie pſchicēdžeſchtaj, ſo bješ kōbu podpjerajo, do pōlneho lazaretha. Wobaj buſchtaj horje wataj, wobaj derje wot wothladarja ſahojenaj.

Œa ſnaju hiſcheže druhi ſchiz, pod kotrehož ſchitōm žani njeſpſcheczełio njeſſu, jedyn ſchiz, pod kotrymž ſu wſchitzy cżłowjekojo bratſja, jedyn ſchiz, pod kotrymž budža wſchitzy ſranjeni wot njebjeſkeho lěkarja ſahojeni. To je tōn ſchiz na Golgatha. Pſchicēdže k njemu. Wſchitzy mōža ſ dowěrjenjom na njōn pohladacź a pola njeho wuſtrowjenje pytacź. Tu žadny roſdžel njeje. Hdyž khablaſch, hdyž ſo bojiſch, ſo njebudžeſch horje wſaty, pōj jenož a cżitaj: "Wōh chze, ſo by wſchitkim ludžom pomhane było." "Teho, kiž ke mni pſchicēdže, njebudu ja won wuſtoreczič." Pōj jenož, dha budžeſch wumōženy.

Œchto dawajch ty twojemu ſbōžnikuj.

We južnym dźele ſewjerneje Ameriki dźeržeſche raſ předar, kaž ſo to huſto ſtanje, Božu ſlužbu pod hołym njebjom. Wōn předowajſche wo najwſchſchim a najrjeńſchim wo Jeſuſu Œhryſtuſu, tať je jako dobry paſtyr ſwoje žiwjenje ja naſ woſtajil, powjedajſche wo Gethſemane, tať ſo tam bēdžeſche a jeho pōt bē jako krawawne krepki, a wo Golgatha, tať je ſo tam na drjewo poſlecza pſchibicź dať, ſo by naſ wot poſlecza wumohl a jo bychmy my to dźećzatiſtwo doſtali. Œ dokełž bēſche předar ſam w ſchizowanym ſwoje ſbože namakať, dha rěczeſche wo tym wſchēm ſ taťkej cżoplotu, tať ſahorjenny, ſo bu zyla wutroba ſapſchijata a hłuboko hnuta. Bješ pſchipoſłucharjemi bēſche teź jedyn czećwjenny Indianſki. Wōn mējeſche ſwoje mēſtno w jennym tych jadnich rytkow. Œako bēſche předar ſkōnczil, tamny Indianſki ſady wjazy wutracź nje-mōžeſche, ale je ſlyhojtny wōczkom džeſche k předarjej a ſo praſcheſche: "Je Jeſuſ teź ja wboheho Indianſkeho wumrjel?" Œ jako bēſche na tuto praſchenje wjekele "haj" ſlyſchal, džeſche: "Hlaj my njemōžemy Jeſuſej wulke kraje dacź; ty drje to wēſch. Ale mojeho pſa a moju tjełbu chzu jemu dacź." Předar jemu wotmōlwi, ſo Jeſuſ tute dary trjebacź njemōže. Dha Indianſki hnuty hiſcheže raſ ſapocžnje: "Œa dam jemu mojeho pſa, moju tjełbu a moje pſchikryče. Œhudy Indianſki wjazy nima. Wōn dawa Jeſuſej wſcho." Ale jaſo jemu předar praji: "Do wſcho Jeſuſ trjebacź njemōže." Nētko bu Indianſki ſrudny a kaž w czežkich myſlach ſwoju hłowu ſhili. Œkōncznie jaſo hlada na předarja a khtnje ſo praſcha: "Tu je khtudy Indianſki. Chze Jeſuſ teho mēcź?" Dha woła duchowny, hłuboko hnuty: "Haj, luby bratſje, teho chze wōn mēcź, teho mōže trjebacź." Œ pſches zylu ſhromadžiſnu džeſche hłōſ wjekełocze, wothłōſ teho wjekele, kotrež w tutym wōkomiku w njebjeſach knježeſche, dokełž bēſche ſo jedyn ſhubjenny temu zyle podał, kiž bēſche jeho najprjōdzy lubowať.

Œchto dawajch ty twojemu ſbōžnikuj? Jenož jene mōže trjebacź, jenož jene chze mēcź, tebe ſameho. Njeſapowjedź jemu to!

Dobre wotmōlwjenje.

Bayerſki wjerch ſo raſ wuczeneho wopraſcha, kotrehož ſebi wažeſche: "Œſu kralojo, kōſiž maja tola woſebite ſtejiſchcjo, runje tať na jaſon praweho jadzerženja ſwjaſani, kaž druhy ludžo?" Jemu ſo wotmōlwjenje doſta: "Kral Filip Mazedoniſki pſchepoda ſwojeho ſyna Alexandra Ariſtoteleſej k wuczenju w mathematizy ſ tej pſchifaſnju, ſo dyrbi mlodeho prynza niž po ſwuczenym, czežkim a ſprōžniwym waſchnju do teje wēdomoſcze nuts ſawjeſeć." Ariſtoteles wotmōlwi: "O kralo, w mathematizy njeje žana kralowſka droha." Do bēſche derje wotmōlwjene. Ale to ſamym wjercham njeplaczi. Hdy by ſo kōždy wjerch je ſwojimi jaſtojnikami a wſchitkimi ſchtantami na žadanje naſcheje ſcheſećijaniſteje wēry ſwjaſať, kelko czežkich mrōczalkow by wot njebja naſcheho ludoweho žiwjenja prjecź cżahnyło. Œchtož wē, ſchto je naſchemu czaſu nujne, tōn njech kōbu pomha, kaž dolho mōže porſty hibacź, ſo by pſches mrototu naſchich dnjow jaſo ſkōncžko wēry a lubocze ſwēcžilo. Do ſkōncžko ma džiwnu mōž.

Womhaj Bóh!

Ciklo 39.
29. sept.

Četnik 5.
1895.

Serbske nježelske lopjenka.

Wudawaju so kóždu kobotu w Šmolerjez tuihčiichežetm w Budyschinje a ku tam dostacž sa štwórtlětnu pichedwlatu 40 w.

16. nježelu po śwj. Trojizy.

Šap. štutki 17, 22: Pawoł brjedž Areopaga (torhošcēja) stejo džesche: Wn mužojo i Athena, ja widžu, so seže we wšchěch wězach jara pschibosjy.

Kaž spizy dzijo bē něhdy w Troažu swjaty Pawoł psched kóbu mazedonskeho muž a wuhladał, kiž mējesche jemu napschecžo kwojej ruzy wupschěstrjenej a kiž se šrudnym hłóšom na njoh' sawoła: „Pšewjes so rucze k nam kem do Mazedonskeje a pój nam na pomoz!“

Pawoł pak kēbi tajke wot Boha dostate widženje dołho njerospomni, ale sebra so i khwatom i Troaža, pschewjesy so po łóžzi psches morjo a pschińdze tak do nascheje Ewropy, so móhł tež jowle, kaž dotal w Afiji, kwoj ewangelion, to reka: kwoju wšchěch swjēbelatu powjesčž wo tym pschpowjedzicž, so je nam Bóh kam praweho šbóžnika a wumóžerja dał: Šhrystuža, kwojeho jenicžkeho kyna.

Najlubšcho wučesche Pawoł we wulkich městach, dokelž mējesche w nich wjele pošlucharjom se wšchěch rózkw. Tajzy pak móžachu po tym wšchē wot njeho předomane wučžby do dala rosnjesčž a druhich sa Bože kralestwo pschidobnecž.

Takle pschińdze wón tež do wulkeho, kławneho města Athena. Kajke wumółane město bē tehdušchi Athen. Kajzy kólni wojerjo a rjekajo bēchu w tymle Athenje špochi žiwu byli, kajzy mudri šakonđawarjo, dobri rēcžnizy, pēšnerjo, myšlerjo, žadni wučerjo. Šchtóž chžysche tehdy sa hódneho čłowjeka płacžicž abo něšcto wošebne nawuknecž, tajki poda so wēcže na khwilu do Athena.

A nētkle bē tu tež Pawoł kem pschischoł. Tón pak tu njehašche niž wot nikoho nicžo nawuknecž abo pschuwuknecž, ale chžysche tu wšchěch, kamych najwucženišchich, powucžicž.

Wón bē rodženy žid, wučeny tkalž, bē i woprēdka, wšchěch, kiž do Šhrystuža wērjachu, pschesčžehowal, — nētkle pak njehašche wo nišim druhim nicžo wjedžicž, khiba wo kwojim lubym šbóžniku. — So móhł wo tutym předomacž, bē so wón do Athena podał, chžysche tamnym ludžom wo tym šbóžniku kweđcžicž, kiž bē so sa wšchěch čłowjekow hřech a winu dał na kšchiz pschibicž a kiž šmorjeny se kwojeho rowa žiwu wustaze.

Pawoł budžishe kēbi móhł khwilu pomyšlicž: Kač so mi w tutym wulkim mēscže pōńdže? Šsnadž budža mje tu wušmēšicž i mojim předomanjom, so budu dhrbjecž wonēmiecž a mjelcžo wostacž pschede wšchēmi tamymi wučženyymi a mudrymi mužemi?

Alle Pawoł bē njebojasliwy muž; žanu khwilku so wón njepostroži, ale štupi so kwojeho dobnecža wēšty brjedž wšchěch ludži na tamym torhošcēju a počža jim předomacž.

Šchtóž ma w kwojej dušchi žiwu wēru, tón móže so i njei khróbtly do přēdka šwēricž a njetrjeba w žanym štrašche byčž, wchako ma teho pschi kēbi a pōdla so, kiž wšchěch se kwojej mozu pošylui. Pawoł pak mējesche tu wēru, so chže našch šbóžnik wšchēm wupomhacž, kamym tajkim, kiž ku najbóle štaženi a najkľubje šapanjeni.

W Athenje bē Pawoł wjele rjaneho wuhladał: křašne hrody, pyichne temple, blyšcžate kwojecžata, bē kľyšchal,

Bóh pschiúdze, priedy hacž febi myšlimy.

Pobožny ratař, kotryž po dobrym wótzowškim wašchnju boha-
bojasne žiwjenje wjedžešche, by w swojim domje se swojej žwójbu
a czeledzu rano a wječor porjadnje krótku nutrošč wotdžeržal,
pschetož wón wjedžešche, kajfe žohnowanje ma beshabojasne žiwjenje
w febi. Hdyž tež so jemu wježnjenje druhdy žmějachu, so wón
jatrašchiež njeda, ale měješche so kručže k Bohu a jeho słowu.
Bjes jeho ludžimi bě mlody wotročk, kotryž běšche hagle psched
krótkim i města k njemu pschicžahnyl. Tam běšche wón, kaž wjele
druhich, na wopacžne pucže pschicžchol a do njewěry padnyl.
W žwětnych žadoščach žiwny bycz so jemu spodobnišcho a rjeišcho
šdasche, hacž w wěrye kajfe šnješowe dopjelnicž. Hdyž dyrbješche
tež pschi domjaznych Božich službach po burowej pschifašni pódla
bycz, tola słowa žwjateho pišma, hdyž by hospodar staw i biblije
čital, šastup do jeho škazeneje wutrobny namakale njebychu, haj,
wokoło jeho huby by lohke žmějotanje hrajtało, kaž by prajicž
čyžyl: „Šluposčž, to ja lěpje wěm!“ A hdyž by bur jeho na-
pominal, potom by so wužmjal a prajil: „Šchtó nětko hiščeže do
bašniežki wo Bohu a do njebježow a hele wěri? To je psche-
winjena wěž!“ S słowu wijo a šnustkownje šabludženeho
čłowjeka wobžarujo by bur woteščol a w swojej wutrobje
myšlil: „Tež twoja hodžina dóndže, w kotrejž k pšnacžu pschiú-
džešch. Šeno so twoje wotucženje czežke njebylo!“

Ma horzym dnju w juliju běšche bur je swojimi ludžimi
wonka na luzu na žynach. Ššlónčžko i njebješ palešche, tužna,
čžčlo a duschu wošlabjaza horzota ležesche na semu, žadny wěšit
njeđujesche, i daloka bčchu čžorne mróčžalki widžecž, kotrež so
hromadže cžehnjechu. „Šhwataježe, šhwataježe!“ napominašche bur,
„so hiščeže pošlednje žyno škopimy, njewjedro pschiúdze.“ Wšchitzy
šhwatachu, a jako běšche pošledni kopjeň šžinjeny, wšchitzy domoj
bčžachu. Lědy bčchu domoj dóčhli, dha šapocža so hižo desčezit
kapacz. Bóřny so blyštajšche a hrinašche, so semja šarža a dom
so šatschafny. Ššwóšba a czeledž bčchu wó štwije, wowka se
šarych modleškich knihow čžitajšche a wšchitzy nutrnje pošluchachu.
Wylem pak, tón nowy wotročk, tam njebješche, a jako ša nim
hladachu, wuhladachu jeho w konjemzownych durjach pschi konjoch
štejo, kotrež pschi kóždym šahrimanju šatschepotachu. Wotročk pak
by so kóždy króčž wužmjal a by ruky k njebježam pošbčhnyl.
W tym žanym wokomiku, jako měješche na to wašchnje žwoje
žmčchi, blyšł dele šjedže — a žalostny hrimot šžčchowajšche. Šnje
šastróžene wo rječžafny torhachu a jedyn štonajo k semu padže.
Blyšł, kotryž běšche i ščechu nuts dyril, běšche jeho trječkil a ša
někotre mjeňšchiny běšche morwy. Šódla morjeneho konja ležesche
wotročk pohlušcheny a ša morweho na semu se žmjerčžblědym
woblicžom a se šacžinjenymaj woczomaj. Blyšł njebješche šapatil a
pohlušcheny móžesche so bjes štracha wukhowacz. Šako bčchu jeho
w domje na ložo položili, wón šažo pomalu k myšlam pschiúdze,
so tam a jow walešche, jeho štawy ščhepotachu, jeho wocži so
bojajnje rošhladowajšchej, kaž by wobarnowanje psched žmjerčžu
a škazenjom pytal wón ruzny wupšchestrč a jeho rt šdychowajšche:
„Budž mi hnadny, ty wšchedomóžny Božo, njedaj mi šahimycž“,
pschetož tež njewěrjazy so k Bohu wola, hdyž je jeho ruky blyško
pschi žwojim žiwjenju šacžul. Bur jeho ruky šapšchimny a jemu
luboščžiwje, šmčrowaze šłowa do wucha praji: „Wěšch nětko, šchtó
je pola tebje pobyl?“ „Šaj, haj“, šdychowajšche wotročk, „ja
wěry do wšchedomóžneho Boha, kotryž nje, wužmčwza, njekhošta-
neho njewoštaji.“

W tym wokomikunjenju so šlónčžko šažo psches mróčžalki
doby a jeho miša šašnosčž i woknom do štwy žwčžesche. Nje-
wjedro běšche nimo, jenož na dalolim njeby bčchu hiščeže čžorne
mróčžele widžecž a w nich so tucžalka pokajowajšche, kotrejež kraš-
nosčž bě i woknom widžecž. „Šlaj!“ bur dale powjedajšche a na
tucžalku pokaja, „tam šteji tucžalka, šnamjo dobroty a hnadny na-
šcheho Boha, kotryž je ša šnamjo šłuba mjes nim a mjes čžlowje-
kami do mróčželow štajil. Wón budže tež tebi hnadny, hdyž
budžešch pobožny a do njeho wěrišch i žyšej wutrobu.“ Wotročk
žebi to k wutrobje wša a bu wot teho cžafa lěpšchi čžłowjek.

„Wotpoločže po přěšchim wašchnju teho štareho čžłowjeka,
kiž psches jebate lóšchty so štaju.“

Wšchědny šhlěb.

Tadžina běšche mloda žona. Wona běšche mandželšta
džčlacžerja Šandrija Šady. Wjele radoščže a Božeho žohnowanja
bčchtaj wonaj hromadže w mandželštwje měloj, ale horjo tež
nimo doma šchlo njebješche. Bohacže bčchu wšchědneho šhlěba

w domje měli; jako mužowa macž šthori, běšche mloda žona
prajila: čžzemoj ju do naju doma wšacz; a wona běšche štaru
pschichodnu macž pošdra lěta hladała, doniž macžerka njebč šaschla
k žwojeho šnješa wješelu, a potom běšche muž šhwilu šhoru pobyl a
džččži bčchu ležale a lčfar huščžišcho w domje hóščž byl. To
bčchu cžžke cžafny w mlodym mandželštwje a mužowi towaščhojo
bčchu žwój žmčch měli: šchto pomha wam wašche modlenje a
šemšchichodženje? Muž pak běšche wotmolwil: to pomha nam
ščžerpliwje nješčž, šchtož je Bóh na naš položil. A hdyž dyrbješche
tež žona tehdom pomajki kusł cženišche kracž a je džččžom šuche
podacz, by wona pschi rošdžčelenju šłowa i psalma špčwala: Ša
nježšym hiščeže nihdy widžal, so by prawy byl wopušchčženy, abo
jeho žymjo šhlěba pytało.

Nětko žu so cžafny pschemčnik. Šlaj, kaš džččži cžerstwe a
wješele hladaja a do dobreho čžorneho šhlěba kušaja. Nan je
na džčle a ma žwoju dobru šašlužbu. Štaršchej džččži dyrbitej
do šchule a najmjeňšche pschistupi a praji: „Macž, ja čžzu pola
tebje wostacz, ale prošchu, daj mi najwjetšchi kručž šhlěba — naj-
wjetšchi.“ Macž žmčšotajo na hóčžka hlada a wótry nóż psches
šhlěb jědže. Ššlónčžko i woknom nuts žwčžči a hospoša i šašny-
maj woczomaj na džččži pohladnyšchi šchepa: Šajfe šbože móže
tola w malej šhčžzy bydlíč. Ššchezo dyrbju žebi džženša rano
pomyšlicž na šłowa žwjateho pišma: Šak praji tón šnješ, tón
šraelski Bóh: Šłuka w kalbažu njebudže šjedžena a wolij w šaranye
njebudže wotežeracz. Šnježe, hdyž ja jeno tebje mam, dha ja
ničžo njerodžu wo njebješka a wo semju. Šnježe, šajfe šłowa
i twojeho žwjateho pišma žu mi kaž pošny korb šhlěba w mojimaj
k modlenju šthčžinjenymaj rukomaj.

Šchtó doštanje štarobnu rentu?

Šatonje wo šawěščženju ša štarobu, invaliditatu a nješbože,
žu wožebje na kraju hiščeže malo šnate, so je nužne, so so ludžom
rošžajšnjenje poda. Šenicžzy, dokelž šakon nješnajachu a teho dla
šakonške žadanja ššomdžichu, jich wjele dobroty šakonja njewužije
a druhy žebi myšla, so so jim njeprawo štanje, hdyž dyrbja so
po šakonju wotpokajacz, dokelž šakonške žadanja dopjelnil nješbu.
Ša džženša žebi to prašchenje štajimy: šchtó doštanje štarobnu
rentu? Ša to ma so wotmolwicž: Šóždy, kotryž je 70. lěto
dokonjal a móže dopokajacz, so je w 3 lětach 1888, 1889 a
1890 i najmjeňšcha 141 njeđzelow džččal a šakonški cžataniški cžaf
wot 1. januara 1891 dopjelnil. Čžafny šhorosčže so runje tak
licža kaž džččaniški cžaf, dale pola džččlacžerjow, kotriž w wěštych
džčle pola mišchtra šteja, kaž n. psch. pola cžčšłow, murjerjow,
ššalarjow atd. tež pschetorhnjenje džččla hacž k najwšchje 4 měžazam.
Šso wč, so to jenož na lěta 1888, 1889 a 1890 placži. Šež
dyrbi kóždy w šajšim džčle ščacz, so je šwjafany do šawěščženja
šastupicž. Čžataniški cžaf, kotryž ša kóžde lěto wot 1. januara 1891
47 njeđzel wucžini, so po narodnym dnju kóždeho ščžuje a je
dopokajacz psches marki šnitowanškich šhartow. Šchtóž je po
šajšim 1. januara 1895 žwoje 70. lěto dokonjal, dyrbi dopokajacz,
so je $4 \times 47 = 188$ njeđzel šobuplacžil. Šrunje tak so wobhladaja
cžafny nashwilneje šhorosčže a cžafny wojetškeje šlužby. Šlacžaze
žu porjadnje po pschicžšluchnowščži šawěščženja trjebane marki, kaž
tež šajfe, kotrež buchu k dalewjedženju šawěščženja dobrowólne ša
pschestawki w džčle nalčpjene. Šdyž je něchtó 70. lěto pschecročkil,
so šajfe marki ša šajfe pschestawki w džčle, so bychu ša šandženy
cžaf placžile, trjebacz nježmčdža. Še-li něchtó i dotalnego džččlan-
šeho šwjajška žyłe wustupil, žmč hiščeže dwójne marki dobrowólne
trjebacz; hdyž pak i žyła wjazny džččlacž njemóže, potom niz wjazny.
Wón ma w tym padže prawo na invalidnu rentu. Čži džččlacžerjo,
kotriž žu ššomdžili, žebi w prawym cžafu džččlanške wopišma ša
lěta 1888, 1889 a 1890 wobštaracz, maja cžčžko se žwojimi
próštwami wo pschicžwolenje renty. Ššchetož hušto je njemóžna
wčž, ššomdžene šažo wurunacz. Šacž dotal wšchaf je wšchnowščž
pschezo na to džčwala, so šajfi wobšchčny a niz pschezo lohko
ššomšlivi šakon cžafa trjeba, přjedy hacž so dorošymu. Čžim
dłěje pak wobšteji, čžim mjenje budže džččlacžer na to licžicž móž,
so wšchnowščž hiščeže dale na to džčwa. Ššchetož to je tola wčž
kóždeho, so so je šakonjom šnaty čžini, kotrež tak šłuboko do
pschichoda jeho žiwjenja a jeho žwójby nuts pschima. Džččlacžerjo,
kotrychž tele rycžki trječja, njech so šhutnje prašchaja, hacž maja
žwoje šharty i markami a džččlanške wopišma w dobrych rjedže
a njech nješšomdža, žebi pola muži jich wošady, kotriž ša pschecželow
džččlacžerjow šnaja (pola duchownych, lčfarjow, wucžerjow, gmejniškich
prjóđštejerjow) po radu hicž.

Jenož juntrócz hiščeže.

Na pohrjebniščju pola leža je jedyn nowy row. Něfotre swjadnjene wěny na nim leža; jeniczka kwětka jón pschi. Pschi tutym rowje steji muž; wón je hiščeže młody. Klobuč, drafta a črije su sapróschene. Waczoł wišy jemu na boku. Wón so wróczy wot dalokeho pucžowanja. Pschepošdže. Dydžen je, so su hwěrnú maczeť tudy khowali. Kať bēšche wona po mužú so žedžila, kať wotrobnje bēšche jeho prošycž dala: „Bój tola, pój. Sa chzu czi wodacz, hdyž tež sy mi wutrobu šlamal i twojej šlej myšlu.“ „Tak šle njebudže“, bēšche wón měnil. Nětko steji tudy pschepošdže. To jemu na hwědomuje panje. Macz bēšche jeniczka wutroba, kotraž je jeho lubowala. Wón panje na kolena. „Ach to šym ja šawinowal.“ Maczi, maczi, sy mi wodala. D, mohł ja juntrócz hiščeže tebi do wóczka hladacz, hiščeže juntrócz twój hlóš šlyšecž, mohla ty mi hiščeže juntrócz twuju ruku na hlówu položicž, kať sy mi činila, jako hiščeže džěczo bēch. Jenož juntrócz hiščeže!“

2. Tam leži młody muž na šwojim šhorolozu, kotrež budže bórny jeho šmjertne ložo. Wón to tež wē. „To po tajkim bēšche to žiwjenje!“ praji wón, „město dolhich lét — krótké dny! město čječže — hanibu, město mēra a wječela — njemēr wutroby a hórke roštacze, město lóšhta teho šwěta, kotryž bēšche mi šlubil — šhorosč a bolosčže, město pschecželštw a šwěrnosčže čłowjekow — wopušecženy a šastorcženy! A šchto je wina na tym! Ach, šnježe, njekhodž do šuda so nuu. Jenož juntrócz hiščeže chzyl štrowy bycz. Šajke hinasche by potom moje žiwjenje bylo!“ — Pschepošdže. —

3. W Americy džěla w počze šwojeho woblicza muž se žonu a i džěczimi. Psched létami je domijnu wopušecžil, bēšche šwoje kubleschto pschedal, so by tudy šěpiche šbože namatal. Šchto je tudy namatal? „To po tajkim je to šbožowna Amerika, to tón wot tak wjele požadany paradis. Žana zyrkwičzka, žane lubojne šynki šwonow, žadyn špěw w maczernej rěczy, žadyn šwěrný šušod a pschecžel, žana šchula sa džěczy. Kať džiwí wotrostu. Šajmłódsche je hižo tší léta stare a hiščeže njeje šchecžene a kať budže mi moja wutroba pschezo próšnišcha, pschezo šhudšcha. D Božo, šchto šym šebi myšlił! Juntrócz hiščeže, jenož juntrócz hiščeže wróczo do narodneje wješti, do lubeje zyrkwičzki, do štareje šchězki. Jenož juntrócz hiščeže.“

4. W wušfej, se želešnymi žerdžemi šabitej ištwičžy jastwa šteji šтары muž. Š wofnom won hlada jeho wóczko do dwora jastwa. Tam hraja džěczy wothladowarja i kamušchkami a i kwětkami, kať džěczy hrajšaja. Macz pschindže, pschinjěže jim šwacžinu, wošnje jene po druhim na ruku, majka a koschi je. Šěrke šylšy šo wbohému jatemu po ližomaj ronja. Šajke džěczo ty tež bēšche. A kať nětko? Šižo 25 lét w tutej ištwičžy a tak hacž do šmjercže. Ach tuto nješbožowne žadanje na hoštwu hičž, tuto nješbožowne ššelenje, kotrež hajnikēj žiwjenje rubi a mi šbože mojeho žiwjenja. Hiščeže juntrócz jene džěczo. Jenož juntrócz hiščeže.

Nješy ty, luby čžitarjo, hiščeže ženje wot žaneho čłowjeka šlyšchal šłowo: „Jenož juntrócz hiščeže.“ Wšchako njetrjeba šhubjeny šyn abo mordar w jastwoje bycz, kiž to praji. Abo nješy ty to šam hižo prajił a wono bē pschepošdže: wóczko bē šamknjene a luby hlóš bē wonēmil. Ašle jene tebi a mi pschēju, so nješychmy tež my ras štali psched šamknjenymi durjemi, — niz kať tam wbohi jaty šady durjow, ašle psched durjemi — a so nješychmy wolacz trjebali: šnježe, šnježe, juntrócz wotewē nam durje i wěcznemu žiwjenju a so nješychmy wotmolwjenje dostali: Pschepošdže. Ša waš nihdy nješyym šejnal.

Tón šnješ je mje šabyl.

Šej. 49, 14. 15.

„Dženška šym hižo žyly džēn platala; ja šebi žyly wěšče myšlach, so šče tón krócz na mije žyly šabyl“, i tutymi šłowami powita mje šhuda žona, kotraž je w hubjēnych wobštejnosčžach žiwa, hižo mēžazy dolho ma šhoreho muž a w hójerni a njewē, kať dyrbi je šwojimi šchtyri džěczimi a se štarej maczerju so i čječžu šejžiwicž. Ša mējach jej kóžde šchtwórtlěto i šaplacženju wobhdlenja mašy pschinoschł pschinjěšč, kotryž bēšche jene towarštw jej wuššajilo. Nětko bēšche poštajeny čžaf hižo pschišchól a ja hiščeže njebēch pola njeje pobyl. Ašle šhuda žona so mólěsche, hdyž šebi

myšlesche, so šym na nju šabyl. Ša bēch wjele bóle jara hušto na nju špominal; ašle mi bēšche njemóžno bylo, prjedy i njej hičž a jej i tym wopošajacz, so njebēch ju šabyl. Nětko bēšche jejna štarosč a šyššnosčž na jene dobo nimo a jejna wutroba bēšche pošna džafowneje wješelosčže šnadueje pomozy dla, kotraž bēšche so jej dostala.

Tak powjedajšche jedyn knjes. Njeje pola naž runje tak? Šdyž my hušto i jěrkimi štarosčžemi so bēžžimy a blisčosčž našcheho šnješa njecžujemy, njemyšlimy šebi potom tež w šwojej wutrobje abo nješkoržimy šhano tež wóššje kať tamna šhuda žona: „Tón šnješ je mje šabyl.“ Šižo w štarodawnych čžafach rěczy profeta šesajaf wo tym, so je to ššóřžba žiona: „Tón šnješ je mje wopušecžil; tón šnješ je mje šabyl.“ Ašle profeta pschisšajši hnydom krašne šłowo trošchta sa tajšch, kotrymž so šda, so su wopušecženi a šapomnjeni. „Móže tež žona šwojeho džěčža šabycž, so by so nješmilila na šynu šwojeho žiwota? A hacž by teho šameho šabyla, dha ja tebe wšchaf nochzu šabycž.“ Šaj, hdyž so nam šesda, so je Bóh na naž šabyl, dha je tola woprawdže štajnje na naž špominal a dawno hižo sa našche potrebnosčže so štaral. Jenož hušto nušy na najwjšchšche pschincž dawa, so by našchu wěru pruhowal a ju wot wšchitšch njecžiščosčžow wučžicžil. Šdyž pať je prawa hodžina pschišchla, potom čžini našchemu šdychowanju, našchim šylšam kónz a nam je ššutkom wopošajuje, so je jara derje na naž špominal, kať móže jenož lubosčžiwý nan na šwoje džěczy špominač a so sa nje štaracz. Šajke šhonjenja drje su najkrašnišche w šchecžijanskim žiwjenju.

Šchto pomha nam, so jara štaracz?

Šchto pomha šyššne ššóřženje?

Šchto pomha, so tak w šwětnym paracz

A wopšakowacz nješbože?

My wobčezžimy wutrobu

Čžim bóle psches tu šrudobu,

My chžemy jeno šhwilu čžafacz

A wóštacž i dobrým pokojom,

Na Božu šhadnu wolu šafacz

Ša čžini derje i čłowjekom;

Bóh, kiž naž jara lubo ma,

Tón wē, šchto kóždy potreba

Nješchto wo wěrowanju.

W wšchēdnym žiwjenju šlyšchšch a čžitafch hušto něchto wo žiwilnym wěrowanju abo wo ššawniškim wěrowanju. Wo tym so pať rěczecž njemóže. Ššawnik móže tak malo wěrowacz, kať šchecžicž a ššawnikam je šafajane, to šamknjenje mandželštw, kotrež so pola nich ššawa, wěrowanje njenowacz, kotrež móže šama žyrkej dokonjecž, a woni tež nješmēdža pošla žaneje rěče džeržecž. Jenož jene wěrowanje je, kotrež móže žyrkej dokonjecž a mandželšy, kofšiz su jenož na ššawništwje hromadže špišane, su nješwěrowani.

Nješchto i rošpominanju.

Biblija njewumrje.

W prjedawšchim lěšštotetku wěšchčesche njewěrjazy ššanzowša ššoltaire, so budže sa što lét biblija nješnata kniha, so budže jenož hiščeže w mušeach jako šwēdł njerosjoma ššandžēnych narodow. Dženška je w tym ššamym runje, w kotrymž ššoltaire to wěšchčjenje pišafšche, ššklad biblijow jendželššeho bibliššeho towarštw.

Šchto je wěra?

„Šchto je wěra?“ so něchto duchowneho prafšesche. „Šo naššonjenjach, kotrež šym i někotrymi pobožnymi ludžimi čžinił, dyrčju wušnacž, so so mi šchecžijanska wěra kuška nješpodoba.“

Duchowny wotmolwi: „Ššomyšleže šebi, my wumēwza w ššomje wopytamoj a so jeho wopraščamy: šchto je wumēwštw molowanja? By naž wón i něšajšemu ššesšarjej dowjedł a nam jeho hubjene wudžělki pošafal, so bychmy pošnali, šchto je to do wumēwštw. Ně wón by nam wobras wulšeho nišchtra pošafal. A ššleježe, wy ščež tež ludži ššejnali, kofšiz so sa pobožnych wudawachu, ššes teho, so bēchu pobožni a po nich wy ššudžicže ššchecžijansku wěru. Ša waš pošafam na tych mnohich mužow a žony, kofšiz su psches ewangelij i pobožnemu žiwjenju pschišchli. Ša nich pošnajecže mózne ššutki ššhadny Božeje a naššoniceže, šchto je wěra.“

Womhaj Bóh!

Číslo 40.
6. okt.

Číslo 5.
1895.

Serbske njeđzelske łopjenka.

Wudawaju ƙo kóždy ƙobotu w Smolerjez knihciziscezetni w Budyshinje a ƙu tam dostacž sa sčtwórtlětnu pšchedplatu 40 ny.

17. njeđzeli po ƙwj. Trojizy.

Jap. štutki 17, 23: Nětko wam ja teho ƙameho Boha pšchipowjedam, kotrehož wy nješnaječe, a jemu Božu ƙlužbu čziniče.

Teho Boha čzysche ƙawoł wšchěm ludžom w Athenje pšched woczi stajicž a wopišacž, kotrehož i nich žadny jenicžki dotal nješnaješche, čzysche jim wo tym Boshy předomacž, kiž bě ƙo čzłowjekam i tym šjewił, so bě jim ƙwojeho ƙyna i njebješ na semju dał.

S tym bě čzyl Bóh wšchěm prajicž: „Sčtóz sechze mje pšnacž a sejnacž, tón pohladaj na tuteho mojeho ƙyna a wobhladaj ƙebi jeho ƙwěru. Ƙajkiž je tón, tajki ƙym ja ƙam wšchón. Pohladaječe jemu do woczow. Ƙajkiž je tón do woczow lubošny, pšhecželny, dobroczitny, ƙmilny, tajki ƙym ja ƙam tež. Ƙedžbujče na to, tajki bě tón žitny, — tajlich čzju ja waš wšchěch měč. Sčtož wam mój ƙyn praji, to wicitzy čzincze, a hdžež waš wón powjedže, do tam džicze wšchitzy ƙobu i nim a sa nim. S njeho móže kóždy wohladacž, tajki ƙym ja pšhecžimo wam smyšlěny; sčto ƙebi wot waš žadam, a hdže čzju měč waš šdowjedzenyč.

Tuteho wěrneho Boha je ƙawoł derje snał, jeho, kiž čze wšchědnje i nami se wšchěmi žitny byčž, a kiž čze, so byli my i žylej dušchu jemu žitni a i nim šjewoczeni. Wón pak je tón Bóh, i kotrymž ƙmě kóždy powjedacž a rycječž, ƙaž doměrne džěcžo se ƙwojim lubowanym nanom, a pšched kotrymž ƙmě kóždy ƙwoju wutrobu wotkrječž, na kotrehož ƙmě ƙo kóždy i polnym doměrenjom spušcječž

a ƙo wšchón jemu podacž. Nikomu ƙo wón žusy nječžini, a nochze nikomu šdaleny wostacž.

W Athenje na torhosčezju je ƙwjaty ƙawoł dale takle předomal: Wšchón tón ƙwět, na kotrymž ƙmy tu žitni, je wot Boha seštworjeny. Se ƙwojim móžnym ƙłowom je Bóh wšcho tole i holeho nicžeho seštworil. Šsam wot ƙo wšchón tónle ƙwět nastal njeje, njeje tu tež wot wěcznosče ƙem, ale wšcho ma tu ƙwój wěšty spocžatk, směje pak tu tež junu ƙwój wěšty kónž, a sa wostanje tu tak dołho wšcho tajke, tajkež jo pšched ƙobu widžimy, doniž budže ƙo wjeršchnemu Bohu spodobacž, jo hinascho pšhestworicž.

Dale: Tón Bóh, kiž je wšchón tónle ƙwět seštworil, je pšche wšchón ƙwět wyšoki a wulki. S lubošczju šdzerži wón wšchón ƙwět a sčtož ƙo na nim hibje a žitni, wón pak tež čzłowjekow ƙudži. Sčtóz je tu po Boshy žitny, dostanje ƙwoju dobru rjanu mšdu, ale sčtóz je njeodobry, Bohu njeowošluschny, dostanje ja ƙwoju winu ƙwoje sa- ƙlužene pokhoštanje. Šwochi a stajnje je Bóh wšchěm dušcham bliški, ƙedžbujče ƙwěru na to, tajki je čzłowjek po duchu žitny, tajke ma požadanje, po tajkich pucžach kóždy ƙhodži. Tajki Bóh wón niħny žadny njeje, kiž byl ƙo na wotpocžink wupožnył, kiž byl pšhestal ƙo wo ƙwojich čzłowjekow staracž, a kiž čzyl wšchemu dacž hičž, ƙaž sechžylo hičž, — ně, sa wšcho a sa kóždžicžkeho ƙo wón stara a kóžděho wón se wšchěj ƙwěru se ƙwojej dobroczimej ruku wodži.

Dale jich ƙawoł powuczi: Wšchěm čzłowjekam, njech ƙu žitni tu abo druhdže, ƙo ta ƙama jena trej pšches

jich žilki žórli, a wšchitzy šu tu, kaž byli bjes šobu ródne džěczi s jeneho nanoweho doma, šu potajkim wšchitzy bjes šobu šbratseni a šebotšeni, duž dyrbja šo tež wšchitzy bjes šobu štajnje lubowacz a čžesczicz, kaž šo ródni bratšjo a ródne šotry bjes šobu lubuja, a jedyn dyrbi tu druhemu s čžistej wolu škuzicz.

Nichtó šebi to nihdy ženje nješmyšl, šo byt wón wošebnišchi a lěpšchi, dužli jeho šušod abo něchtó jemu zušy. Pšched Bohom wšchitzy jenat wjele płacžimy. Njerjekn ženje nichtó šam pšchi šebi: „Ššwój najbližšchi a najlubšchi šym ja jenicztemu šamemu šebi“, — ně, kohož wohladasch, kóždeho drugeho, šameho tebi zušeho a nješnateho, měj ša šwojeho bližšcheho a wopokaž jemu twoju dobrotu a lubošč.

Dale šawol takle wučžesche: Šchtóž šo Bohu nješpošluchny wopokaže, tón s tym hrěch čžini. Še šwojim hrěščenjom pať ludžo šami šebje kaža a škaža, a še šwojim šlym hrěščenjom ščehnje šebi kóždy hrěšcher Bože kšostanje a šatamanje šam na šo. Domiž nješbudžecze še wšcheho šwojeho hrěščenja wumoženi, šwoštanjecze nješšbóžni ludžo. Ššwój hrěch šebi nichtó šam domodacz njemóže, njemóže šebi jón tež še šwojeje dušche wučžišnyč.

Alle našch šbóžniť móže jón kóždemu s wutroby wutorhnyč. Komuž jón wón hiščeze s jeho dušche wutorhnyť njeje, tón je tu hiščeze na šwojej dušchi kšory a ma šwoju čžezťku winu a ušsu na šebi.

Takle je šwjaty šawol Athenskim ludžom na torhoščežu štejo předomat a wšchěm wažne šłowczka do šwědomnja dorěczat. Nječ pať jeho šłowa tež nam wšchěm s nowa do dušche a do šwědomnja šadóndu a we naš žiwe woštanu. Twój žiwy wěrný Bóh pať njewoštai tebi ženje žadny nješnaty, ale twój lubý šnaty, wot tebję čžescženy a kšwaleny do wěcznošče!

Ahwalmy šnješa, kaž šo šlušcha,
Čžescžmy jeho s wutrobu.
Podžakuj šo, luba dušcha,
Bohu, temu wjeršchnemu.
Bjes kónza je jeho huada,
Bjes kónza wón na naš hlada
Še wšchej horzej lubošču,
Močže špomnicž na winu.
Wěcznu kšwalbu jemu prajče,
Bože škutki pošběhajče,
Čžescžecze jeho wulku šmilnošč,
Ašwalče: wón ma móž a šylnošč.

Macž a šym.

S čžahom, kotryž rano šahe s hłowneho měšta wotjědže, běch šobu jěť. Wón na štajiji šasta a ja špodžiwny podawť wohladach. Bur, mlody šylný muž, na rukomaj šturu macžerku nješesche; kotraž běšche šwojej šuchej ruzy twjerdže wošolo jeho šchije položka. Špodžiwny podawť! Muž a žona — wonaj móžeschtaj mandželštaj byčž — šo še štarej rožžohnuju ju wošošeschtaj a šlyšchach wutrobne šłowa a štrowjenja s jich rta.

„Božemje, macžerka, pšchindžecze derje domoj! Njedaj jej padnyčž, pošluchaj, Wšlemo!“

„Njeměj štarošče! Božemje, šano, božemje, šana!“ a štara žona hubje hibasche a s hłowu šiwasche, ale šchtož praji, nješrošymich.

Wonaj dyrbješchtaj še mui do wosa, hđžez běšche doščž ruma.

„Šow, šow, mój pšchecželo!“ ja wolach, a šan, mlody mandželški, kotryž mje přeni šašlyšcha, kšěťje bratrej praji, kiž macžerku nješesche: „Šhěťje, Wšlemo, kšěťje, tam w tym wosu je rum, čžakaj, tón knjes popomha, kšěťje, ale wobhladniwje! Takle, macžerka, nětko božemje. Džerž šo prawje, macžerka, da-li Bóh,

na šašowohladanje!“ A macžerka na šwojeho šymowym kšlinje s šchepotazyw hłowom šawola: „Božemje, džěczi! Bóh pošohnuj waš!“

Šchafnat durje šaprašny. šana wonka štejesche a macžeri šiwasche a šan hiščeze wolasche: „šladaj prawje, hdyž s wosa dže w u.“, a čžah wotjědže.

Bur šebi pót s woblicza trejesche a luboščiwje k štarej žonje na rukomaj praji: „šak wam je, macžerka, šedžicze tak derje doščž?“

„Čžicze derje, Wšlemo, čžicze derje!“ štara žyle čžičhe praji a potom šchafnat pšchindže. „Wój mataj tola dwaj šilletaj?“ šo mojeho šušoda woprašcha a s njedowěrenjom na njeho pohlada.

„šedyn ša macž a jedyn ša muje. šow štej.“

„Nješadžicze šturu žonu na šawku?“ praji šchafnat.

„Šso džakuju, ně“, běšche wotmošwjenje a jako šo šchafnat s ramjenjemi ščahuju šo k druhim wobroczi, šo ja mlodeho bura woprašchach: „šchto je štarej žonje?“

„šchto jej je? šaj, knježe, šchto čžzu na to wotmošwicž? ščeta tu šu. Macž pšchezo bšle šłabnje a tola hiščeze pšchěštara njeje, halke dwaj a šydomdžebacz. Wona běšche wot malošče žara šucha. Alle wot lošichoh' ščeta wona tak wotešjera, šo mi to pšches wutrobu režč. šewat w wutrobje štrowa a štajnje wješčela a šłošchna“, wóťišcho: „Nječ' wěrnó, macži, pšched šchtyri a kšiczeži ščtami nošchescžecze wy mje? Běšche to tež čžezťki, tón hólž?“

Macžerka šo šašo šmješesche a bur dale powjedasche: „šaj, knježe, to šo tak pšcheměnja; najpředy štari mlodych a potom mlodži štarych nošcha.“

„Něť drje k jenemu proščorej do u. s wašchej macžerju jědžecze?“

„Ně, knježe, to šo molicze!“ šo bur šmješesche. „Proščorjo macž tošchcu čžinicž njemóža, to pola naš kury čžinjá, a wone derje nješčaja. Ně, našch ščakar praji: Dobru jědž a nadžiju nješšhubicž a duchowny praji: Mašche žiwjenje traje šydomdžebacz ščt a hdyž wyšoko pšchindže, wššomdžebacz ščt, a hdyž je krašnc bylo, je próža a šchiwda bylo; a macž je tak šměrom kaž džěcžo, kotrež do loža dže. ša šebi na to pošmyšlicž njemóžu, to je šrudna wěž. Bóh čžyť mi macžerku hiščeze dołho šđeržecž!“ — šašo wóťišcho: „Ně, macži, woštancze jeno šměrom s hłowu na ramjenju ležo; to běšche džemša ša waš šahe rano štawacz. Abó čžecze s woknom won hladacz? — šak to kšěťje dže, nječ' wěrnó? šłaj, tajki kolik — nimo je. šchto budže twój štary pšchecžel ščtr prajicž, šo ščže šo hiščeze junkrócž na želešizy pšchewješla? Widžicze mlyn? šedyn, dwaj, šti, nimo je.“

Macžer šo džiwajo ruzy pošběhny a šřeczniwy bur dale powjedasche: „Wój s wotpohladom še želešizy jědžemoj, to macž hiščeze rad junkrócž w žiwjenju čžyšche. Wš bydlimy w š. a kóždy džem by řčalo: šak šo tež poš želešizy wješč? — Nětko je šan, mój bratr, žyhelniť mišchtr w blištoježi. Wón je džělo doštal a je šo s šanu woženit, kotraž běšche dołho hižo jeho njewješta. Wot teho čžasža by řčalo: šak tam šan a šana bydlitaj! hdy by čžłowjek to wohladacz mohť! — Najpředy šebi na ničžo wošebite pšbđla njemyšlach, ale došelž šo pšchezo šašo wo tym powjedasche, k macžeri prajach: Wó, macži, čžeho dla tež niž? Wona šo šmješesche a praji, šo drje s teho ničžo njebudže; ale ja s ščkarjom porěczach, a tón šo tež šmješesche a praji: „šdyž štara žona tak rad čžze, jej wěčče nješeschodži, ale wy dyrbicze šobu, Wšlemo.“

„šchto šebi wo mui myšlicze, knjes ščkarjo? ja prajach.“ — a nětko šo mlody muž wutrobnje šmješesche — „wón móžesche tola wjedžecž, šo macžerzy šamej nješnych dať pučžowacz. šičžo pšched dwěmaj ščtomaj wjazy kšodžicž njemóžesche a ja dyrbju ju nošyčž rano s loža do štola a wječžor je štola do loža; hdyž je wonkach řjenje, do šahrody; a džiwno je, šo ju nichtó tak prawje njenošy, kaž ja.“

„Alle to běšche tola čžezťki kšuf džěla ša waš, tak s tej štarej žonu s š. do u. čžahnyčž“, ja prajach.

„Kšuf džěla, knježe? kšuf džěla?“ bur šawola a na jeho woblicžu běšche pošnacž, kaž by prajicž čžyť: nětko čžzu tebi junkrócž něšchto druge wupowjedacz: „šo bu wona poš narodže mojeje najmlodšchese šotry s wudowu a šo dyrbješche ša šchtyri džěczi še šwojimaj šuchimaj rukomaj wšchitko šama wobštaracz a to, šchtož tam běšche, hromadžč džeržecž, hlejčč, to běšche kšuf džěla! šo je nam šchtyrjom je šłowom a še škutkom w boha- bojajnoščzi, w luboščzi a džčlawoščzi předy ščla a šo je nam s Bohom w čžesczi wullich woczahnyť; hdyž wy wo džěle řecžicze, to je džělo. ša čžzu wam něšchto prajicž: bjes našcheye maleje,

bučeje maczerki njeby wot naš nicžo bylo; ale Bohu temu Anjesej budž dzał! — našcha macz je to swoje cziwila.“ Wón so bliže ke mni řyđe a cziho praji: „Sa řym lutherski; řehto wy řeže, to ja njewem; ale řchtořkuliz řeže, reformirski abo katholicki, w tym mi přchihlořujeeže: řo macz, kotraž je tak kař našcha řa řwoje dźeči prořyła a dźelala a pod Bořim wodženjom na nich řwojeje přchihlořnosćeje ani řa tuto ani řa přchihodne řiwjenje řkomdžila njeje, junu meřtna namaka přched Bořim trónom.“ — Sa ř hłowu řchahřech a přchi řebi myřlach, hacž maczerka njeřena wot řwojeho řyna a w jeho rukomaj wotpocžujo kař dźečo přchi maczernej wutrobje nětko hižo přjedy woptawa njebieřte wjeřela — a řlónceřto tak jařnje řweczeře, a myřla beřche řo řhubila — a teř wřcha wrotota w mojej duřchi beřche řo řhubila.

Wótije řahwiřda. My beřchmy w U. Sa řdobnemu řhnej ř maczerku won wupomhach; ja jeho na druhi cřah cřakajo na řawřy ředžo wohladach, tak maczerku na wřcho ředžbliwu řeřini, řchtoř beřche rad hiřcheže juntrócž widžecž chřyla.

W tych wotomirujenjach je jich wjele na tón řpodřiwny podawř hladalo. Bohuřel beřchu bjeř nimi tajřy, řiž řo řmėjachu; ale ja tola widžach, řo jich najwřřy něřhto druhe cziwjeře — někotři njenuřnu řobuřelnořež a ja? — woprawdže, ja bych najradřcho řtaru macz ř řwojej wutrobje cziřchczal.

Bjeř řchizřa njem'že řcheseč'jan byeč.

Řlób: řchtoř cřini Bóh, wřcho dobre je.
 Bjeř řchizřa njem'že řcheseč'jan byeč,
 řchto chzeřch ty, cřlówceže, byeč?
 Bóh řpytanoh' chze tebe mečž.
 řdyř chzeřch řo jemu lubiečž,
 řsy luby jom'; dha teř hiřom
 Wón pořchwika cže ruče:
 řlaj, to řu Bože puče.

Bjeř řchizřa njem'že řcheseč'jan byeč,
 řlaj, to je Bořa wola;
 řo dyrbimy řchizř, niřu mečž,
 řsu Bože dary tola:
 řdyř Bóh tak chze, dha njech tak dže,
 Wón ř lubej ruřu dele
 řam wřchitko dele řeže.

Bjeř řchizřa njem'že řcheseč'jan byeč,
 řchizř wueči tebe modlicž,
 řže wot řwėtneho wotczahnyečž
 A ř řeřuřej cže wodžicž;
 řdyř přchindže rař, jón njecřiřu řař'
 řjecž wot řo ř hordej myřlu,
 řchizř řđerži twoju duřchu.

Bjeř řchizřa njem'že řcheseč'jan byeč,
 řchizř dyrbi tebe řbudžicž
 ře řpanja, ř hřeřom wutorhnyečž;
 řak dyrbjeli řo řtróžicž,
 řdyř ř wecžnořeči niř hotowi
 ře řpanja budža trubicž
 A ř řudženju nař řbudžicž.

Bjeř řchizřa njem'že řcheseč'jan byeč,
 řchizř wueči hřeři řidžicž
 A Boha prawje lubo mečž
 A njeřo rady widžicž:
 řwėt řahinje, Bóh wotřanje,
 řo wopomř, luba duřcha,
 řchto ř řbóřnořeči cži řluřcha.

Bjeř řchizřa teř ja nočřu byeč,
 řchtoř řežele Bóh, chřu nořnyečž,
 řa wřcho chřu ř jeho ruři mečž,
 řo to chřu Boha prořnyečž;
 řchtoř pořežele, to dobre je,
 řuř jako jeho wėrny
 řchizř nořnyečž chřu ja řwėrny.

Teřakowa pruha.

— Damaskon je jene tych ř najřtarschich meřtow řwėta a wam, lubi cřitarjo wofebje ř noweho řestamenta řnate. Tam meřeřche nařch Anjeř řhryřtuř teř řwojich wėřřřch, kotrychž chřyřche řaul, teřdom hiřcheže řhryřtuřowy njepřchecžel, přcheseč'chacz a jimacz. Nětk tam dawno turkowiřki řultan řnjeři a řcheseč'řijanow tyřchi a přcheseč'eha.

Do tuteho meřta přchindže mlody řyčeř a řhodžeřche po jeho řahřach horje a dele, doniř řo do bazara, wicžneje řařy, njewiny. řo je dořha, wuřfa řařa. řa wobėmaj bokomaj beřchu řhlamy přchi řhlamach, řiž řwoje řjanořeže pořařowachu. řařch řyčeř pař džeřche niřo nich, přchetoř jeho myřle džeřchu na tón džel torhoyřchza, hđžeř řo brónje přchedawachu. Tam jeho wocžto potom te wřchelate brónje wobhladowařche a řo na nich wjeřeleřche. řubjernje dželane brónje namakařchu jeho řpodobanje. řlónceřnje wón do jenyřch řhlamow řařtuři. „Wėř budž ř tobu!“ tak wón po tamnym wawřnju wikowarja pořtrowi. „Teř ř tobu meř!“ řo tamny podřakowa.

„řchto by moř řnjeř wot řwojeho niřkeho řluřobniřa pořřadař?“ řo wikowar woprařcha. „řaj mi tajři teřak, řajkeř řo w tutym meřeče dželaja, prawy řamaskoniřki teřak!“ „řajleřpřchi teřak, kotryř mam, a řobu najleřpřchi w tutym meřeče cži přchinyeřu“, tak jemu řrečřniřny řamascřan lubjeřche. ře řamirujeneho řařchza wubra wón teřak. řlody řworzel, ř wudypanyři arabiřkimi řchpřuchami, řo wřchón blyřkotasche.

„řruhuřmoř, hacž je dobry“, řjekny řyčeř, teřak w řwojej ruřy wobhladowjo. „řobry“, řurka wotmolwi, „řajkeř řu teřaki prořetow. řruhuř!“ řuř řhibny řyčeř teřakowy wótry řónz a cžeřnjeřche jón ř wulfej mozu přchezo bóle do řola, doniř řónzaj hromadu njestorkařchtaj. Nětko řyčeř wótry řónz pomalom puřchcži. řón jařnje řabrincza. řruha be řo radžilo.

řo řakle je jena pruha“, řyčeř ř nowa řapocža. „řiřcheže dwė puřy řtej, řiž dyrbiteř řo řpytačž.“ „Teř tej budžeteř řo derje wobřtačž;“ řupř wotmolwi. Wón poloři řyřnu deřku na blido řhlamow, na deřku pař wulki řeleřny hóřdž. řyčeř ř teřakom řo řahnawřchi rubny a přcherubny hóřdž a řarubny teř hiřcheže řluboko do deřki. řeřak bu wucžehnyeny a niř prořch řchczerbiřny njebe na nim widžecž. řeho řeř njebe přches to ničo cžeřpřl.

„řobre“, řyčeř řjekny, „rařny a twjerdy je teřak, řo móžu řeleřo přcherubnyečž, ale je wón teř tak wótry a řeřny, řo móže wihel wořny dželicž?“ „řóř řo mnu ř řeřy“, džeřche řupř. řak woteřdžeřchtaj hromadže ř wodže. „řtuř na tutón řamjeř w řeřy, niřo kotrehoř řo řolny řonja“, řařařche řurka, „a džeřž jim břiř napřchecžiwo!“ Wón řam džeřche řuř wuřche řorje a cžiřny tam wihel wowečeje wořny do wody. řako tón ř teřakeř přchindže, bu rořřeřnyeny a řluwařche nětko na dwoje dželeny po wodže dele. řpokojeny na to řyčeř řjekny: „řwóř teřak je puři wobřtal, wón je dobry.

řak buřchu přched czařami dobre řamaskoniřke teřaki puřowane. řodomne puři ma přchezo hiřcheže řóřdy řcheseč'řijan wobřtačž, hacž je jeho wėra dobra a prawa. řchetoř tu řeřa najpřjedy, řo řhibowacz a pořhilečž dacž přches řořu móřnu ruřu. řchtoř to njewė, řo je to řnjeřowa ruřa, řiž jeho tak řhibuje hacž do prořcha dele, tón řo wobara a přchecžiřwa kař řarao, řiž hordže řečžeřche: „řchto je tón řnjeř, řo dyrbjal ja jeho hlořej pořluřchny byeč?“ řle wřchitko přchecžiřwjenje je podarmo. řjebudžičke řo tón teřak řhibowal, dha budžičke řo pod řyčeřerjowej ruřu rořlamal, a potom njeby přchihodny byl. řdyř řo cřlówjek nočže řhibowacz pod řořu ruřu, dha jemu jeho řpječřowanje tola ničo njepomha; wón řo rořlamje. řotom wón řadny wėrny řcheseč'řijan njeje. řrawy řluřobniř teho řnjeřa da řo řhibowacz, přchetoř wón wė, řo budže řnjeřowa ruřa jeho řařo puřchcžicž, řaj, jeho potom po wuřchicž, kař řo řořeř řta, řako bu ř jařwa puřchcženy a druhi řa řralom řeřinjeny.

řa druha pruha je řeleřna pruha. řa nař pořařuje na nuřu řiwjenje, řiž je twjerde a řrute kař řeleřo. řle řcheseč'řijan njeřme řo teř přches najwjetřchu nuřu přchewinyečž dacž, řaj, wón njeřme w nej ani řaneje řchłodny na řwojej duřchi wřacz, ale dyrbi řo řhroble přchedobnyečž. řchetoř řnjeřowa ruřa řařo je, řiž jeho wjedže a jeho teř přchewjedže. řeho dla móže wón wřchitku nuřu řmuřřliřje přchewinyečž a řwojej wėrje wořacz dacž, kař něhdy řři řta řideonowyřch řwėrnyřch wořachu: „řu řnjeřowyř njecž!“

řlónceřnje je hiřcheže řtečza pruha řbyřkna, pruha ř wořnu. teřak je, řiž řeleřo přcherubje, ale wořnu njesařmóže přcherubnyečž. řak je teř někotry řcheseč'řijan, řiž dyře řo přches niřu řhroble

pischebije, ale hdyž so jemu śwětny lóschť mjehki a lóžli napscheczíwo stupi, da so wón wot njeho pschemóz. Duž so tu hatle prawy fischeščíjan pokáže, kiž w slych a dobrych dnjach žiwjenja wudžerži; pschetož jich mjele wjazy je panylo psches dobry čas hač psches sly čas. Strašneho hoborskeho Goliatha mlody Davit porašy, ale psches Uriašowu šlabu žonu abo mjele bóle psches lóschť šwojeho czěla pschińdže tón khróblu ryczeř t padej. Teho dla reka: we wschitkich spytowanjach wobstacž, we wschitkich pruhach wutracž, potom dostanjemy wot Boha šnješa to šwědeženje, so šmy jeho prawi wuczomizy, a s tuthym šwědeženjom nowe mjeno, kotrež nihtón nješaje, hač tón, kiž jo dostanje. Duž wudžerž!

Najlěpscha brón a kublo.

Jemu brón ja pušchecžić njecham,
S njej so hrěcham wobaram,
Mam s njej njepscheczelow t šmėcham,
Šesufa so džeržu šam.

Jedyn polkad njem'že rubicž;
Šchtó je, kiž jón wojnje mi?
Moja šbóžnosč reka wěricž
Do šnješa, kiž pomha mi.

Jedyn hród so njeje dobył:
Šesuf moja nadžija!
Ša šym šebi jón pak dobył,
Šónž je wscheho bėdženja.

Jene durje wotewrjene,
Šchtó chze mi je samknyč tu?
Šdyž je mój čas dopjelujemy,
Šches nje t wěcznom' mērej du.

E. S.

Wodacž je kralowski stuf.

Bohanški kral da šebi ra row napišacž: „Ženje nješym nikoho prjedy khostal, doniž nješym jemu šchtyri krcěž wodal, pschetož husto šym so kał, so šym khostal, ženje pak, so šym wobhnadžil.“ Druhi kral čitajše tuto rowowe napišmo a wone so jemu derje spodobajše. Šaj, to bėšche tež nėšcho kralowske.

Wjele wjazy hnady a wodawanja pak je tón kral wopokasał, kotremuž je Pontius Pilatus na kšich napisał: „Šesuf Nazarenški, židow kral“, a na kotrehož row je napišane: „Šesuf je živy.“ Šak husto drje je wón w tych dnjach, hdžez bė na šemi, šwojim kšiwdnikam a njepscheczalam wodal! hač budžišche tež khostacž mohł, dha jo tola ženje njeje činil, kšiba jenož se šwjatym šłowom. Šak husto je wón wot teho čaša šem hnadu wopokasał! Wbžesč wuprajicž, kał husto šy šam tuteje hnady potrebeal a so nadžesč, so šy ju dostał. Še to nėtko mjele, hdyž dyrbiš pschezo šašo wodacž a woprawdže wodaš? Škral hnady je to pschitasał a to je kralowske činjenje.

Šbožownaj dwaj.

Nawoženja pschińdže po šwoju njewjestu, kotruž chyzsche na reje wjeječ. Šle ta mējšche runje nusne, kšoru, kšudu šušodžinu hladacž, kotraž na druhim boku kšěže bydlesche. Ša, Šilža, nješy pschezo hiščeže hotowa? Wbš wonka šteji a čaka.“ „Šch, mój luby“, wotmolwi njewjesta, „psched pol hodžiny chyzch hič, so woblekacž, duž šajachu štaru, šlabu šušodžinu šašo kaž hižo husto, widlišcheža. Štyfkuje wona po mni wolašche. Šchwatajzy bėžach t njej a pomhach jej do loža. Ša šym jenicžka we domje, kiž móže jej pomozna byč. Wodaj mi, mój lubowany! Mēra a wješela džensza na rejach žaneho mēla njebych. Šola so twojej woli podam, šwoblešana na reje šym bėry.“

Duž nawoženja se šbožownym wóčkom na šwoju njewjestu hladajo s mišym hłowom praji: „Moja luba Šilža, ja šebi s rejow žyle ničo njescžinju. Šmyšlach šebi jenož, so je tebi lubo; hdyž pak šy ty tudy pschi kšorokozu šbožownišcha hač na rejwanškej lubi, dha so Bohu ša to džakuju, so je mi tajku luboščiwu njewjestu wobradžil. Šowišu twuju draštu s mērom šašo na hoidžil, ty so mi we wschėdujazej draščje wjele lēpje spodobajš. Šudy pak mašch te pjenješ, kotrež bėch ša naju šhromadne wješele na

tón wječor postajil; te šy twoje.“ Šadostna njewjesta džakownje pschistaji: „Šwój dar naložimój ša naju wbohu, kšoru šušodžinu“.

Šwangelijon w Španiskej a Portugalskej.

Šwangelijon w Španiskej a Portugalskej, hdžez ma naj-čezšche polo štkowanja po žylej Šuropje, tam, hdyž tež pomaku, tola pak wējše a na šwješelaze wšchnje do přėdka krcži. Šónž hapreje teho lēta mējšche so w Lisabonje duchowna šhromadžina ewangelskich duchownych t šhromadnemu pošylujenu. Š Šmadridže, w hłownym mējšče Španiskeje, hdžez njebojashy Š. Šliedner štkuje, njeje bohuzel pschezo hiščeže t šaloženju ewangelskeje wošady dōjšlo. Šola nadžija je, so pschi nēčžišchich wobštejnoscžach bėry t tajkemu šaloženju dōndže. Š Šarzelonje wošadne žiwjenje špėchuje. Ša ewangelska wošada je šnajmjėjšcha wo 100 dušchi narosła; tež je ewangelska šchula šaložena, kotruž hižo 20 džēcži wopytuje. Š twarej žyrwje je nahladny pjenješ nahromadženy. Š Šalaya je wot novembra šandženeho lēta ewangelska wošada šaložena. Š Lisabonje wobšteji wot lēta 1761 wošada s žyrwju, šaru a pohrjebnišchekom a licži nēhdže 750 dušchow. Š Šmorje w Portugalskej šy portugalszy wobšedžerjo šabritow šchulu ša šwojich nēmskich džėlacžerjow natwarili, w kotrež so 40 džēcži wot ewangelskeho duchowneho rošwucžuje a so njedželu Šoža šlužba wotbwa. Šy temu džėlu bohate žohnowanje ša pschichod čšchjemy.

Šozialdemokratiskje bratrowstwo.

Š Šarlinškej šabrizy džėlachu lucži šozialdemokratizy „towašchojo“. Šom pytašche s ašyla ša pušchecženyh jatych (wot Šarlinškeho mēšchěžanskeho mižionstwa šaloženeho) wustupjenu, džėlo. Šón bėšche šam tež šozialdemokrata. Šle jeho towašchojo, kotřiž hewak to šlowo „bratrowstwo“ wótšje došč do šwėta trubja a w šwojich nowinach so nawolacž njemōža, kał šle so s jatymi šakhadžuje, njechachu s nim ničo čžinicž mēč, dokelž bėšche w jaštwe šedžal. Šemu ničo druhe wysche njewošta hač do ašyla mēšchěžanskeho mižionstwa wot šozialdemokratije tak jara hanjeneho so šašo podacž a tam wo štronje „kšudych a hubjennyh“ (wo šwojich šozialdemokratiskich towašchach) a wo bratrowstwe wot nich jemu wopokasany šebi wošebite myšle čžinicž.

Šněšto t rošpominanju.

Šošledni džėn pschėbywanja na kraju bėšche pschischol. Šmuž so žony woprašcha: „Šchto je najrjėjšche na našchim žylm pučowanju?“

„Šo móžu šašo domoj pučowacž“, wotmolwi žona.

Šmuž so šmējšche a s hłowu kšchajšche. „Šdyž budžemoj domoj, šchto budže škōncžnje juntrōčž najrjėjšche?“ so wón dale prašchēšche.

„Šo móžemy woprawdže domoj pschińcž“, wotmolwi žona.

Šabritski džėlacžer, kiž džėšche čžichi a šrudny bjes mēra a trošchta šwój pučž, dokelž jemu w bjesbōžnosčži pscheczinjene lēta mlodošče na dušchu palachu; a pola kotrehož bėšche wschitko rēczenje hač dotal tak malo pomhale kaž čžėlu lēkarštwu, liščil wot šwojeho kšjesa dosta, so dyrbi w š hodžinach na šontor pschińcž.

„Šb, šchto waš ke mni wjedže?“

„Šy šče mje tu šlasal.“

„Šy mi po tajkim wēricž, so je to moja křuta myšl byla, hdyž waš t šebi šlasach; nētko mam porucžnosčž na waš wot nētkoho, kotřiž waš t šebi šlaja a kotremuž hiščeže bóle na wutrobje leži, so pschińdžecž. Šu čžitajče: „Šbječe ke mni wschitzy, kiž wy šprōžni a wobčezčeni šče; ja chzu waš wofšchewicž.“

Škaž ja psches liščil, tak rēcži tón šnješ Šesuf psches bibliju t wam. Šdyž wy mi wēricž a mje pošluchacž, čžeho dla niž wjele pscheczelnišcheho šbōžnika?“

Šwotmolwjenu džėlacžerjowe bėchu horze šylsy. Šón je nawuknył temu so dowēricž, kotřiž pošutnym hrėchi wodawa.

Ša na šbždy pad tym njepšchilšobžuju, kotřimž so s teho šwėta won chze; to je tola nēšcho křašne, we wērije živy byč a štkowacž.

Womhaj Bóh!

Cziklo 41.
13. ott.

Lětnik 5.
1895.

Szerbiske njedzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy kóbotu w Smolerjez knihcizickej w Budyschinje a su tam dostacj sa schtwórtlětnu pšchedplatu 40 wv.

18. njedzelnu po swj. Trojicy.

Jap. stutki 17, 31: Bóh je wěšty džen wustajit, na kotrymž chze wón budzić zylu šwět s prawdu psches muža, w kotrymž je wón to wobsamknył a je postajit wschitkim tu wěru, so je wón jeho s morwych sbudził.

Lydženja šluschadny něšto i Pawołoweho předowanja, kaž tež wón něhdy Athenskim na jich torhoschězu stejo sežini. Přenje, schtož jim wón sprědowa, bē, so jim jaknje wukózi, schto naš přeni artikel wo Bóhu wuczi: Bóh je wschehomózny, stworicjel njebyšow a semje, wón pak tež wscho wot njeho stworjene šdzerzi a wodzi.

Dale jim Pawoł jaknje rojestaja, schtož mamy w našich prašchějskich w druhim a tšeczim artiklu stejo: Šhrystuš je Boži Šsyn, je tón, kiž budže junu wschón šwět budzić. Junu budže tu čas, hdžež budža ludžo se wschěch krajow a narodow, psched budnym stolom teho stejecž, kiž je wot Bóha na to powołany, wschón šwět s prawdu budzić, a tónle muž, w kotrymž je wscho wobsamknjene, je Jesuš, Boži Šsyn, tón šchizowany a šmorjeny. Jeho Pawoł Athenskim wopiša, kaž wón wscheho šwěta hrěch na šo wsja a do šmjereže šańdže, ale pak tež, kaž wón živy s rowa wustaje jako kral wscheje šbóžnosće.

Ma to šu šwjeczi japoschtoljo špochi w šwojich předowanjach šwominali, (a Pawoł to jowle tež čini,) so je našch luby šbóžnik živy je šwojeho rowa wustanył a so wschitzy, kiž do njeho wěrja, junu ša nim se šwojich rowow wupoštanu. Šwangelijon, w kažimž bychu wo tym žane rěče njebyłe, so junu wschitzy morwi se šwojich

rowow živi šwupoštanu, było, kaž šlónzo, kotrež žane šwětlo wot šo njedawa.

Luby, něchtónžkuliz rjeknje: „Ša wěšty wěm, so mam we šebi nješmjertnu dušchu, — to pak mi š wěrje njeje, so junu hdny moje čželo s rowa wupoštanje.“ — Šajfemu pak ja vřaju: Ščłowjekowe čželo a jeho dušcha křucze do jena šluschatej. Bjes čžela nihdže žana jenicžka dušcha njeje, kóžda dušcha dyrbi šame šwoje čželo mēcž. Šchtož njewěri, so šmėje čšłowjek junu šame šwoje nowe pschekrašnjene čželo, tón je čšłowjek bje wscheje nadžije. Čžyl mi něchtó napschecžicž: „Wschu tule wěz pak ja i žylim mojim rošomom dopšchijecž njemóžu“, temu dyrbju ja wušnacž: Luby, ja šam wschak to tež nješamožu. Šchtož móhl wschu tule wěz do wschitka dorošymicž, tón dyrbjak šam Bóh byčž. Šo wschak je wěru: Šdyž je čšłowjek šemrjet a je do rowa položeny, teho čželo tam w šemi tli a šo do prócha pschewróčzi. Ša pak nihdy na to nješladam, schtož tu šam se šwojimaj woczomaj wohladam, ale šladam radšcho na mojeho pschekrašnjeneho šbóžnika, kiž njewidomny šorka na njeju knježi a kiž je moja hlowa a mój kral, a pschipřaju šebi špochi: „Šbóžni šu wschitzy tajzy, kiž drje se šwojimaj woczomaj ničžo psched šobu njewidža, ale tola wěrja.“

Šo pak mi špochi wonka wutrobne wješele čžini, hdnyž do lubeje Božeje štwórby pošandu a w njej wuhladam, kaž mi tam Bóh s wjele štow pschirunanjemi a wobrašami, s jenym ša druhim, psched woczzi štaja, kaž wschudže s něčžeho šemrjeteho a pscheklateho, něšto nowe rjane žive wušhadža. Šechyl pak mi něchtó rjez:

„S cłowjekom smėje ɓo s tym hinaſcho“, i tajtimi ɓwojimi rēczeni njemóhł mje nihdy nihtó pſchemolicz a mi moju wěru njewěſtu ſczinič.

Moja wěra je a woſtanje tajkale: Jeſuſ je mój wumóžnik. Tón paſ je mje, to rěka: mje wſcheho, po czele a po duſchi, wumóhł a tón ɓamy budze junu tež mje wſcheho pſchekraſnicz. Schtóž praji: „Ja mam ɓwojeho wěſteho wěrneho wumóžnika“, tón i tym wupraji: „Ja mam i nim někocho, kiž budze mje junu i mojeho rowa wubudzič a mje pſchekraſnicz.“ Schtóž ɓebi pſched ɓwojej ɓmjerczu njeſamóže i wěſtej wěru prajicž: „Junu ja i mojeho rowa žiwu wupoſtanu“, tajki woſtanje taſ dołho bjeſ troſčta a bjeſ nadžije, dóniž njeje dowuſnył wěricž: Naſch ſbóžnik naſ junu ſawěſcze i nowa wubudzi, nam naſche czeło pſchekraſni a ſkóncžnje hiſcže wſcho pſchekraſni, njebjeſa a ſemju, ſo budžetej wobej wſchej noweje, rjaneje, kraſneje.

Na wſcho tole naſ wſchitzu japoſčtolio ſe ɓwojej wucžbu poſaža a tajkule wěru ɓebi naſch Rujeſ wot naſ žada. Wſchón žyly ɓwět, niž jeno ɓami cłowjekojo, ale ɓobu i nimi wſcho ſejtworjene, je i Hadamowym ſhrěſchenjom ɓobu do ſkaženja a do ɓmjercze ſapanjlo. — Duž dyrbi tón, kiž naſch wumóžnik rěka a kiž tajki tež i wěrneje prawdu je, wſchón ɓwět, cłowjekom a wſcho druhe ſejtworjene, do noweje bójſeje kraſnoſcže pſchewtworicž, ſo było tu wſcho do wſchitka ɓwjate a kraſne. Wſcha dotal ſduchowata ſtwórba dyrbi byč junu ɓobu ſe wſchěmi Božimi džecžimi do žyła ſwuſwobodžana.

Takle je ɓwjaty Pawoł ɓwojim Atheňſkim předomal. Abo ſchto je ɓebi tam ſe ɓwojim předomanjom pola nič ſdobnył? — Někotři ɓo jemu wuſmjachu, dofelž jim jeho rěč pſche wſchón jich roſom džěſche; druſy jemu prajachu: „Junu drubi džěň chzemy ſažo pſchińcž na tebe poſkuchacž“, i tym paſ jemu dale nicžo njeſlubichu, dnžli něſchto nje- wěſte; woni chzachu jeho wotbyč.

Bože ɓłowo wſchaf je ɓwětnym ludžom, wohidne a njeipodobne, dofelž ɓebi tajzy myſla, ſo maja wſchitzu ɓami wſchu mudroſcž a wjazy roſoma, dnžli tamni Boži poſkli. Tak bē to něhdy, tak je to hiſcže dženkniſchi džěň. Na Bože ɓłowo drje wjele ludži poſkucha, ale wěrjazych je tu ſpochi mało.

Alle tola bēchu tam tež wſchelazy mužojo, bjeſ nimi Dionyſius, radny knjeſ, a pódla žbnſta, i mjenom Damaris, kiž buch wěrjazy. Pawoł tam po tajkim na torhoſcžu podarmo předomal njebē. Po czaſu bu tam woſadka, kiž dale a dale roſcžeſche. Bože kraleſtvo runa ɓo ſpochi žonopowemu ſornjeſčku: i maleho ſornjeſčka ſroſcže junu wulki ſchtom. Pawoł paſ je mēl na tym ɓwoje žiwe wjeſele, ſo bē jow w tymle wulkim mēſcže tež duſche ſa ɓwojeho ſbóžnika pſchidobnył, kotrež móžachu ɓebi wot tam ſpěwacž:

Wly, Božo, tebi i wutrobu džaf damy,
So twojoh' ɓyna ſa ſbóžnika mamy.

Samjeň

Rujeſ lěkar.

Lěkar chzysche wón byč, wulki a ɓlawny, wuſchitny lěkar, kotryž by ludžom rany ſawjaſal a ſhornych hojil. Jeho nan bēſche knjeſ wuczeť, ale wón chzysche i lěkarjom byč. Duž nan nahle wumrje a macž bēſche tajka blěda a ɓłaba, ſo mohł jej wěſit pſcheſ liža ducž. Saſo paſ nowe lěto do kraja pſchińdže, dyrbjesche ɓo macž na ſhoroložo lehnycž. Szydom dnjow poſdžiſcho ſemrje. Ach, nětko bēſche wobohi Janť khuduſchki hólz. W woſadže nje- bēſche nihtó, kotryž by jeho k ɓebi wjał. Duž dachu jeho na

ſlicžbowanje khudobneje poſladnižy k wudowje; a jako nalěcžo pſchińdže, trjebaſche bur Wiczaſ hólza, kiž by huſy paſł; wón pſchińdže ɓebi k wudowje po Janť, ſo by khudobnej poſladnižy wocžehnjekſke pjenjeſy ſalutowal.

Lóžy hólzy ſtejachu w róžku, jako bur i hólzom nimo džěſche a wolachu: „Dej, wuczerjež Janť — lěkar chzysche byč; nětko dyrbi huſy paſč!“ Janť ɓebi ɓylſu i liža wótrě, ale nicžo k ſlym rēcžam njepraji. Wjeczor ɓo pſchi ɓwojim ložu poſlafny, kaž bēſche wot nana a maczerje nawuſnył a proſchěſche: „Luby Ruježe a Božo, dofelž ty njechajſch, ſo bych i lěkarjom był, tež ja njecham; duž pomhaj mi, ſo bych ɓwěru huſy paſł.“ Wotroczkaj, kotrajž i Janťom w komorzy ležěſchaj, hólza jeho modlenja dla wuſměje- wajſchaj; ale wón by ɓo kóždžicžki wjeczor poſlafnył, a wodnjo by huſy paſł. Tak ɓo lěcžo miny a jyma dóndže; potom by Janť taſ pilnje wuſnył, ſo by wuczeť prajil, ſo je wſchitko ſažo do- wuſnył, ſchtož bēſche w lěcžu ſabył.

Na druhe lěcžo, jako Janť ɓwoje huſy na ſchěžerniſcžcu paſyſche, pſcheſ kotrež ſchěžěſta do mēta wjedže, by i cžaſami mēſchěžaniſka knjeni nimo pſchijěſta a pſchecželnje i Janťom popo- wjedała a jako bēſche jej juntróčž wo ɓwojim ſtarſchijſkim domje powjedał a jej prajil, ſo bēſche rad chzyl i lěkarjom byč, wona jemu praji, ſo ɓama džěcži nima a ſo je i wudowu, kotrajž rad druhim dobrotu cžini; ſo je tež hižo dwěmaj mlodymaj ſtudowacž dała, ale ſo ſtaj jej wobaj to i njeđžakom ſaplačžiloj a ſo je wona k temu pójnacžu pſchijěſta, ſo dyrbi cłowjeť w tym ſtancže woſtacž, do kotrehož je jeho Bóh nuts ſtajil a ſo ɓo ruka k temu poſſicžicž njeſnje, jeho wyſche jeho ſtanta poſbēhnyč; ſo dyrbi Janť jeno nawuſnyč ɓwěru džělacž a ɓwoje huſy paſč a modlenja njeſabycž. To jej hólz ɓłubi; a potom ɓo wjele njeđžel miny, ſa kotrež hólz knjeni njewohława; jako paſ wěſit ſažo pſcheſ ſchěžerniſcžca du- waſche, wona jedny džěň ſažo pſched nim ſtejeſche, a wón bēſche wſchón naſtróžamy a bēſche ɓebi cžapku ſczahnył a wona bēſche jemu ruku na hłowu položiła a jemu do mōdreju wóčkwow po- hładała. Potom bēſche jemu powjedała, ſo je pſchi morju pobyla a huſto na njeho myſliła. Wona bēſche jemu drje prajila, ſo je ſrudne naſhonjenje i wjazy mlodymi ludžimi cžiniła, kotrymž bēſche dobrotu cžiniła, ale ſo pſchi tym wſchěm wuſtacž njecha w dobrym žiwjenju, runjež mēlo powſchitkownje plačžicž, ſo dyrbial kóždy w ɓwojim ſtancže woſtacž — a ſo chze i Janťom ſpytacž.

To je nětko hižo dołho, ſo bēſche ta knjeni tak rēcžala — něhđže 20 lět —. Janťa bēſche ɓebi do domu wjała a jeho hładała kaž ɓwoje džěcžo — a wón je jej to ſarunał i wutrobnej džakownoſcžu a ſe ɓwěrneje luboſcžu.

Tak bu i njeho knjeſ lěkar. Alle ſchtož je najlěpſche: niž jenož ɓlawny — ale tež pobožny lěkar.

Dwojaka myſl.

„Tak kwatajo“, ɓo jena žona druheje na dróſy wopraſcha.

„Cłowjeť dyrbi“, ta wotmolwi. „Hdyž chzeſch pſchecžahnyč, potom je wjele wobſtaracž a pſchemyſlicž, ſo druhdy njewěſch, hđže maſch hłowu.

„To chzu rad wěricž“, přěſſcha naſpomni, „a pola tebe je wěž cžisče hinaſcha, wjele hórſcha. Pſchetož na ɓwojim mužu žaneje podpjery nimajſch. Kaž daloko móžu roſkudžicž, dyrbiſch ty hoſpodaſtvo a khlamy ɓama wobſtaracž a ɓwojeho lěnjeho muža ſežiwicž, kotryž Bohu lubemu Rujeſej cžaſ franje a twoje pjenjeſy tebi pſchecžinja. Njeměr i pſchecžehnjemjom wſchaf pſchětrajeſch, to ɓwój cžaſ traje a nimo dže. Alle ɓwoje ſtare brēmjo ty ɓobu woſmjěſch, te tebi woſtanje. Haj, hdy by twój muž w nowym bydlenju nowy cłowjeť był! Hdy by pſchithilnoſcž k picžu w ſtarym bydlenju woſtajil! Ta jeho luboſcž k palenzowej bleſchi je tola najhórſcha, na cžimž maſch cžerpicž; a to woſtanje kajkež je było, to ɓo hiſcže pohórſchi.“

„To najhórſche ſa mnje njeje, Marja“, druga ſnapſchecžimi. „To najhórſche njeje, ſchtož ɓobu woſmu. W wěſtym naſtupanju mohł ɓamo prajicž, ſo je najlěpſche ſa mnje. Pſchetož to je to, ſchtož mje najmóžniſcho a najſchylniſcho k mojemu Bohu a ſbóžnikaj cžehnje, jedyn džěň kaž drubi. Pſcheſ tu wſchědnu ſtyſknivoſcž a nuſu ɓym nawuſnył, ɓo i mojim ſbóžnikom roſrēcžecž. Pſchetož ja niſcho druheho nimam, kotryž by mi pomhačž mohł. Zadny profeſor mi njeby pomhačž mohł, tež tón niž, kiž by ſamohł naj- mudriſcho wo Rujeſu ſchrytužu rēcžecž. Muſa mje twjedže na mojeho wumóžnika ſwjaſa; wona mje pola njecho džerži. Sa hewať wěcže njebych taſ wjele a taſ ſprawuje i nim rēcžecž mohł. Tu ɓo wſchitka ſwjerichnoſcž ſhubi; pſchetož hubjenſtvo je jjawne.

Pschikrywacź a samolwieź ńo njemóże. Mi je huſto tať ſtyſkno, hdyź do pſchichoda hladam, kaź by do cźorneje, hłubokeje hłubiny ſchło. Ale ja ńo Bohu dźakuju, ńo mam tola pſchezo ńwoju ńwęcźku pſchi ńebi, i kotrejź ńo jaźo kuź dale namatam: gorzu modlitwu.

Najkrańniſchi poklad a towańſtwa na ńwęcźe.

Słóń: Sa ńym pſches ſchryſta krawne rany.

Kať krańny poklad mam na ńwęcźi,
Hdyź mam ja mojob' ńeſuſa.
Njech ńwět w ńwojim ńwęcźnym ręcźi,
Njech ńwęcźny poklad hromadźa:
Mój poklad węcźnje woſtanje,
Tón ńwęcźny pať wſchón ſahinje.

Kať krańne towańſtwa mam w ńwęcźi,
Hdyź khodźu w myſlach i ńeſuſom,
Du i templej, hdyź ńo Boże dźęcźi
Tam natwaruja i modlenjom,
Hdyź prawa wucźba ſchryſtuſa
Eso wſchitkim węcźnym podawa.

To towańſtwa je lube, krańne,
Hdyź ńu wſchł w myſlach pſches jene,
Hdyź předuje ńo nam tať jańnje
Mój, luboſeź Boża do duſche
A i khěrl'ſchom khwala ſchryſtuſa,
Niź ńo jom' i czeſeźi ſańpěwa.

Tam wuźiwamy ſhromadźeni
To cźěło a krej jehnjecźa,
Esmy pſches njoh' i njeby wuſwoleni
A ſboźnoſeź je nam hotowa,
Hdyź towańſtwa je jańdźeſte
Pſchi jehnjecźowej hoſeźinje.

Njech i towańſtwom nje wuſtorfaja,
Niź ńwęcź ja ńwęcźne njeńowacź,
Eke ręcźa na muje, i hańbje ſtaja,
Njech chzedźa mje tu ſatamacź:
Eso wo to nicźo njeſtaram,
Wſchať Boha ſa pſchecźeła mam.

Tón poklad njemóža mi rubieź,
Teź niź to krańne towańſtwa,
Zich ręcźe ſle ńo budźa ſhubieź,
Sa pſchewinyeź chzu i Bohom wſcho,
Sa ſpuikeczam ńo na ſchryſtuſa,
Wón je mój poklad, khowanka.

O Božo, ty chyź ńo mnu khodźieź,
Kaź dolho žiwjenje tu mam
A mje po prawych pucźach wodźieź,
Hacź junu ńwój khód dońonjam,
Da wuńdu ſboźnje je ńwěta
A njeby ńo mi wotewrja.

E. S.

Kať nawucźiſch male dźęcźi poſłuchacź?

Kať nawucźiſch male dźęcźi ſahe poſłuchacź, — to je jene i tych najwaźniſchich praſchenjom pſchi wocźehnjenu dźęcźi. Pſchede wſchł ńo hladaj i dźęcźom wo tym žortowacź, ſchtož je pſchikafane a ſchtož je ſakafane. Kaź khětije ńo ńmějeſch, ńo knjeſtwa wſdaſch. Grańtaj a žortuj ſe ńwojim dźęcźom a pokaź jemu ńwoju luboſeź, ale wſchitko w ńwojim czańu. Eſyli w nęcźim ńebi junu poſłuchnoſeź žadať, budź khutny a fruty! Njepytaj i poſłuchnoſeźi wabicź i proſchenjom a mańtanjom. Dźęcźo na tyhazkróczne waſchnje poſpnta twoje pſchecźiwjenje pſchewinyeź. Tajke poſpnty pať ńu hižo ſeźehwot mjehťoſeźe a liwťoſeźe, i kotrejź ńu ſtarſchi ńwoju wolu ſjewili a ſrudnje i zich knjeſtwa ſteji, hdyź ńu ńo junťróeź pſchewinyeź dali. Wulka wopacźnoſeź je, hdyź mjehle maczerje abo nanojo ńebi myſla, ńo njeńmědźa ńwojemu lubuſchkej fruteho ńłoweźka prajieź. Eſyli w ńwojich pſchikafnjach jeno nęcťotre raſy fruty woſtať, njebudźe ſa pſchichod nuſne, kručze wu-

ſtupowacź; pſchetož bojoſeź tu je. Pſchi tym pať ńo luboſeź nje- ſhubi. Wocźehnjenu i prawej poſłuchnoſeźi je najwaźniſchi ſałoźk wſcheho dobreho wocźehnjenu; to je najlěpſche pſchihotowanje ja wocźeź. w ſchuli a žiwjenju.

Wot nęcťo niź wjaźy.

W męcźe Měrs ſteji ſtare twarjenje, kotrej ma ſpodźiwne napieźmo: wot nęcťo niź wjaźy! Hdyź ńo praſchewſch, ſchto ma wone na ńebi, ńo tebi ſeźehowaze powjeda: „Měhdy bęcťe jow hrabja živy, kotryž je ńwojim žiwjenjom a pſchecźinjenjom ńwój kraj njeſboźowny cźinjeſche. Pſchi hracźu wón wjele pjenjeſ pſchěhra: hoſeźiny wjele pōźrjechu; ſkóncźuje wjele na wulke a rjane tworj wuda. So by pjenjeſ měl, ńwojim poddanam pſchezo wjaźy dawťow nawda, ńo woni žałoſeźachu.

Duź ńo wulki dźiw ſta, ńo Duch Boži na hrabju pſchidźe a ńo bu nowy cźłowjeť. Hrabja ńwoje kharty do wóhńja cźiźny i tymi ńłowami: „Wot nęcťo niź wjaźy!“ Na to ńwój rób i picźu wſa a jón i tymi ńamymi ńłowami do wóhńja ſnjeta. Na khěžu, kotraź ńo runje twarjeſche, da wón napieźacź: Wot nęcťo niź wjaźy! To bęcťe poſłednje twarjenje, kotrej natwari; to je ta khěža, kotruž dženſa hiſeźe w Měrsu i tym dźiwnyym napieźmom wohladacź. Hrabja je ńwoje ńłowo dźeržať a wot teho czańa ńwój lud ſboźowny cźiniť a je węcźe pōbla ńam ſboźowniſchi byl hacź do teho czańa.

Wot nęcťo niź wjaźy! Tať dyrbi pola kōźbeho cźłowjeka rěfacź, kotryž je pſches ducha Božeho i nowa narodźeny. To je prawa pokuta, ńo dyrbiſch prajieź: „Stare je ſaſchło; hlaj, wſchitko je ńo nowe ſeźinilo!“

Šchto je i knjeſom?

„To mohť cźłowjeť wſchu nadźiju ſhubieź“, praji hoſpodať i ńwojemu hoſeźej, „hdyź ńo wopomni, kať nęcťo wſchitko na ńwęcźe dźe. Žiwjenje ńo druhdy ſda kaź wojowanje wſchitkich pſchecźiwo wſchitkim. Kať luboſeź i Bohu w wutrobach wuſtudnje. Se wſchitkich boťow wokolo cźłowjeſtwa leži mroťota kaź cźorne mroťeźalki.“

„Haj“, wotmolwi hoſeź, „mi je wutroba teź polna ſtyſka a cźemnoſeźe. Ženož na jenym blaťu je jańne. Tam ńo jańne njebyeſa nutſ ńwęcźa. Tam mam rjany wuhlad a krańne towań- ſtwa, najwſchſche, kotrej móže byeź. Tam ja wěm, ſchto je ńylniſchi, hacź wſchitka mōž ńwěta. Tam ja wěm, ńo žyke nadběho- waze cźłowjeſtwa w Božej ruzy wjaźy njeje, hacź hdyź ratať pſchi wuſywanju horſheź polnu ſornow nahraba. Tam ja wěm, ńo w njebyeſach a na ſemi a w czańnoſeźi a węcźnoſeźi hinať nje- pōndźe a hinať hieź njemóže, khiba po Božej woli.“

Dobri pſchecźeľjo a ńwěrnj ńuſhodźo.

W wjeźy naſcheho wótzneho kraja w czańu žnjow mlody ratať khory ležeſche. Žeho nan nicźo wjaźy dźeľacź njemóžeſche. Mlozy žony bęcťu i hladanjom s malych, i dźeľa khorych dźęcźi napjate. Duź 69 ſwólniwyh wjeńjanow hromadźe ſtupi a wob- ſamťny, žně khoreho na jenym dnju pokyz a ſwojaſacź. 69 koſow hižo nęcťo wucźinja. Króťki czań po tym bęcťu žyke žně domoj khowane, a khoremu ratariej tajka pſchecźeľna pomoz tať derje cźinjeſche kaź najlěpſche lěkarſtwa. Hdy bychu ńo w męcźe a na wſy w hrodźe a dźeľatni, na to pſchezo dopomniť, ſchto ſchtwórtka próſtwa wucźi, by wjele lěpje bylo a ſozialdemokratojo bychu i naſtróženjom naſhonili, kať wſchědne palne drjewo, kotrehož i palenju ńwojeho wohenja trjebaja, pſchezo žadniſche bywa. Bohu žel wone nęcťo na wſchitkich pucźach leži.

Žadny drugi grunt nihtón njemóže poloźieź.

Frantzowſki wucźenz pſchidźe na kónzu ſańdźeneho lěťtotka na tu myſl, měſto ſeſtarjeneho ſchecźinjanſtwa nowu wěru ſałoźieź, dyrbejeſche pať to ſhonjenje cźinieź, ńo bě cźiſchecźenza i jeho gujen- ſtwa jara ńnadna. To wón ſnatemu miniſtrej Talleyrandej ſtor- žeſche, kotryž jemu wotmolwi: „Haj, nowu wěru do luda ſawjejeź, njeje žana malicźoſeź. Tola ńnawo mohť wam pucź pokaſacź, na kotrymž mohťo ńo wam to radźieź“. „A kotry pucź by to byl?“ ńo mudracźk wopraſcha. „To by tón byl“, wotmolwi Talleyrand: „Dźieze a cźińeze dźiwy, hojeze a ſahojeze wſchelacźich khorych,

budzujeje mormych a potom dajeje so kschizowacz a pohrjebacz a stanicze na tleczi dzej saho! Sdyz jeze wscho to czinili, potom mohlo so wam radzicz. Tajseje rady so nasch werysalozei, kiz wjele do dobrego ziwjenja dzerzesche, nadzal njebe a jejne wuwjedzenje seida so jemu czezte, tak so i hanibowanjom wotendze.

Ele swedomnje.

W jastarskim czaŕu kral Theodorikus knjezesche. Ton beŕche woŕebneho muža Symachuŕa stonzowal, tak so beŕche jemu hłowu wotczal. S tym beŕche ŕebi ŕle swedomnje ŕezinil a runjez wone khwilu spaische, wone tola wotucz i jeho styskneho czinjeseche. Pichetoz jako so jemu junu k wjeczeri bjes druhimi jedzemi hlowa wot wulkeje ryby na blidu staji, so won stroz i njemyŕlesche hinaf, hacz so ma wotczatu hłowu stonzowaneho Symachuŕa w schli psched ŕobu, kotryz ŕurowje na njeho hladasche. — To pak beŕche jeho ŕle swedomnje, kotrež jeho wobŕkorzowasche a won so tak wustrzja a naboya, so jemu mera njewostaji, so won sthori a stoncunje mera njenamafawŕŕi ŕwojeho ducha horje da.

Kak netko hižo na swecze to ŕle swedomnje czlowjeka husto wobŕkorzuje a kaz kufaty czeriw czwiluje: kak hakle so w heli satamanym poridze, hdyz budze jich czeriw w swedomnju weczunje kufacz a czwilowacz a jim wŕchitke hręchi porokowacz? Ele swedomnje budze jim porokowacz, kak ŕu se ŕwojimi hręchami, kotrež ŕu na swecze czinili, sbznojcz ŕami ŕebi stasyl; kak ŕu wina teho, so ŕu w tajkim wohenju, kotryz nihdy njewuhafuje; kak so wumozenja nadzecz njemozja, ale kak dyrbja weczunje w helŕim wohenju czwilu czerpicz, dokelz dyrbi to profecziŕke ŕlowo jim stajnje w pomjatu bycz:

„Sich czeriw njebudze wumrjecz a jich wohen njebudze wuhafnycz.“

S Bohom do dzela!

(Pŕŕi wuŕnyje.)

Dzi wschaf won wo Bozim mjenje,
Sapoczni dzelo i wjehelom!
S czaŕom wuŕnyj ŕymjo rjenje,
Njecz so stanje i modienjom.

Njehladaj do dalokoseze,
Czin to, schtoz czi blifko je;
Chzesch-li znjecz, dha wuŕnyj węcze,
Po dzele so wotpoczunje.

Próbdny khodzicz to je strajchne,
Pilny bycz je strowotne,
Po dzele czi steja czeŕnje
Botne krepti na czole.

Sdyz ty njewęsch, hacz so radzi
Albo schto so njeradzi,
Boze zohnowanje w hnadzi
Po dzele so pschiblizi.

Duz wschaf dzi we Bozim mjenje,
Sapschim dzelo i Desuŕom,
Bóh da radzicz tebi rjenje,
Schtoz ŕy wuŕnyl, i bohastwom.

E. S.

Jedyn bohaty muž.

Wo jnym kŕchesezianje w ŕewjernei Amerizy so powjeda, so ja jara bohateho placzesche a be pschezo wjehel a ŕbozowny. Nas pschidze k njemu dawksiberac, wotewri ŕwoju knihu a so prajcha: „Kak wjele po prawom wobŕedzicze?“ „Ja njeplaczu jenož ja jara bohateho muža, ale ton tež ŕym“, wotmolwi prajchany. Dawksiberac tedzbluwe pschluchasche. „Po tajkim, kak wjele wobŕedzicze?“ so hiŕcheze juntrocz bohateho woprachaj. Ton sapoczja: „Ja mam sbzniŕka, kiz je nje a tych mojich wumohl a nam wecznu domisnu dobyl.“ Na prajchenje: „Schto dale?“

dzesche won: „Ja mam iprawnu, bohobojasnu mandzelsku a wo tym praji kral Salomo: „Komuz je pozeczwa zona wobradzena, ta je wjele kraŕnischa dyzli droha parla.“ (Pŕŕiŕl. 31, 10.) „Al schto dale?“ „Strowe a pschluchne dzeczi.“ „Al schto dale?“ „Dzafownu a pschezo wjehelu wutrobu, i kotrež psches ziwjenje puczunju.“ „Al schto dale?“ „To je wscho“, dzesche ton bohaty. Sastojnik wja ŕwój klobuf a dzesche: „Wy seze wopravdze bohaty muž, ale dawki njetrjebacze ja tuto jamozenje dacz.“

Po tajkim: Niz w męczu a wobŕedzenju lezi wopravdzite bohastwo, niz w wjele kublach a wuziwanjach. Sdyz honimy sa ŕbozom a bohastwom, dha ŕmy na wopacznyj pucz. Najbohaczischi je ton, kiz najmjenje trjeba. Wopravdze bohaty pak je ton, kiz je bohaty w ŕwojim Bosy.

Nan so zenje njemodli.

Knjes L. męsesche po ŕwojim męnenju stajnje tak wjele wobŕtaranjow w ŕwojim powolanju, so zenje dzel njehjerjesche na raŕŕŕej nutrnosezi, kotruz by jeho mandzelska se ŕwojimi dzeczimi ŕama wotdzerzala. Nas njehasche najmjehŕŕi, tŕilctny hólz k „czitanju“ pschinez, hdyz macz jeho wolasche a prajesche jara hordy: „Nę, maczi, ja njetrjebam so wjazy modlicz; pschetoz ja ŕym netko borsy knjes.“ „Alle knjesojo so modla, hdyz ŕu dobri knjesojo“, wotmolwi macz. Na to dzesche hólz: „Nan je dobry a so zenje njemodli.“ Wjeczor, jako bechu dzeczi do kza pschijnene a mandzelskej so rozręczowaschtaj, powjedasche zona ŕwojemu mužej, schtoz beŕche mały hólz prajil: „Nan so zenje njemodli.“ Szluy muž hłowu sthili a ŕylly so jemu po lizomaj dele ronjachu. Won beŕche pschemozeny psches hlowa ŕwojeho dzescha. Wot tuteho dnja ŕem stajnje dzel na domjazej Bozej ŕluzbje bjerjesche, njech męsesche tež nusne dzelo.

Biblija njewumrje.

W saudzenym lęstotetku węschzesche Voltaire, tamny franzowŕŕi hanjer a wuŕmęschei biblije a kŕchesezianŕwa, so budze ito lęť pschidzŕŕo biblija njemata a so budze so jenož hiŕcheze w musejach namafacz jako swedk hluposęze prjedawŕŕich lęstotetkow. Al netko je w tej ŕamej istwje, w kotrež je Voltaire tamne węschzenje piŕal, sklad biblijow jendzelskeho bibliskeho towarŕwa.

To hlowo nascheho Boha wostanje do węcunoseze.

Nęschto k rospominanju.

W czichim domjazym ziwjenju so dny bjes wscheho pschemęnenja minu. Sdyz wroczno myŕlisch, wjele woŕebiteho njenadenzsch. Al tola kak bohate moze jednore cziche ziwjenje bycz, hdyz nawukujesch, to malo sapŕchijecz — te male dary, nashonjenja, nadawki. — Haj, haj, wopominny, schto to je, wuzicz, schtoz je nam date a schtoz ja ton czaŕ psched nami lezi, i zylej myŕlu na netezischim nadawku dzelacz. S tym tam a jow jedzenjom my njestoncunje wjele sakomdzimny a pschi tym wustanjeny.

* * *

Nęka hnady bezi se zorka dele k poniznym, niz horje k hordym.

„Bomhaj Bóh“ je wot netka niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wschęch pschedawarňjach „Serb. Nowin“ na wfach a w Budyschinje dostacz. Na schtwórcz lęť placzi won 40 np., jenotliwe czizla so po 4 np. pschedawaju.

Womhaj Bóh!

Cišto 42
20. ott.

Četnik 5.
1895.

Serbske njeđzelske kopjenka.

Wudawaju šo kóždu šobotu w Šmolerjez knižiczišcežetni w Budyschinje a šu tam dostać ša šchtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

19. njeđzelnu po šwi. Trojicy.

Mat. 18, 23—35: Tak tež budže wam mój njebješki Wótczéz činić, jeli šo wy njewodacze kóždu wwojemu bratrej i waschich wutrowow jich winy.

Komu njedyrbjało tole wobiamknjenje šwjateho šczenja wutrobu pšchekłóć? Šchtóž hišćeje njewě, šo wón wodawanje trjeba, jow móže jo wufnyć. Šchtóž i frawnymi ranami po balsamje wodawanja pyta, jow móže jo namacć. Šchtóž je pak dželomny čzinjeny najšbóžnišeho wofšchemjenja rošbiteje wutroby, pšches hnadu wotwjasany wot šwjastow winy, móže jow šhonieć, šchto ma čzinieć.

Wěniich, šo šy šwobodny knjes, kiž šmě čzinieć, šchtož šo jemu lubi, njerodžo wo nicžo druge hacž wo štatne šakonje a šwětnych šudnikow?

Šeniczi narodženy šyn njebješkeho Wótza ezi praji: Ty mašch Knjesa a krala, ty šy wotroczt, kiž ma wschitko špožčene, šchtož je a ma, niz jeno eželo, ale tež dušchu, a wikuje i dowěženym puntom jako šastojnik, kiž ma šo ša šwoje čzinjenje a wofštajenje šamolwicž.

Šda-li šo tebi, šo by šo tebi pšchi wotrachnowanju zyle derje šchło, šo by dyrhjenje a mēče i najmjeišcha w runowafy bylo, haj šo by pšchi tvojich hrēchach tola pšchezo kufk wjazy dobrych škutkow mēl, na ežoz ma šo tebi něšchto wuplacić, jow šhonich, šo šy džekacž tawšnut puntow winojty, dokelž šy wschitke džekacž kašujow wjazy hacž tawšnut króć škradžu abo šjawnje, i pšchethwatanjom abo se škomdženjom, šyluje abo šlabje pšchestupit a njemóžesch na tawšnut ani jene wotwolwicž.

Troschtujesch-li šo i tym, šo njebudže tón Knjes na to kēžbowacž, šo njebudže tak kruty, dha jow škšchisch, šo šebi polne šaplaczenje žada, šo wón, hdyž njemóžesch šaplacić, po šwojim prawu čini a tebi wscho wofšnje, šchtož šy a mašch, na ežoz dyrbi twoje šwědomnje šame šwoje haj a hamjei prajieć. Šo pšched nim dele padnješch, twoju winu pšnajesch, wo šczerpliwoscž pšofšsch, je najmjeišche, šchtož móžesch čzinieć, ale dolho došč niz. Wy-li ty móhl wot nētko lětno a wschēdne danje špožčeneho kapitala placić, dha njebychu šandžene winy i tym šaplacžene byle. Ale kak jara šo tež šjebasch wo tvojim šamoženju, to wēsch ty i přēdka: Tež w pšchichodu njebudže došahacž, budžešch wschēdnje šhrēschieć a pšched šwjatym Bohom ani jedny džei, ani jemu hodžinu wobštacž. Ty mašch jeno jenu nadžiju, darmotnu hnadu teho, kotremuž je žel twojeho hubjenštwu a kiž šwoju šmilnošč šczele, šo by prawdošči do šbēhnjeneje ruki panyk. Jenož tak móžesch šo na špuschčenje nadžijecž a dokelž wschēdnje, haj hacž i pošlednjemu dychnjenju wjele šhrēschisch a wjele šchtrafy šaškužisch, dha dyrbišch pšchezo šako i temu jenemu hič, pola kotrehož je wjele wodawanja, ale drje niz, šo šo jemu šmēja, ale, šo šo jeho boja. Šnada wotwjaša, ale šawjaša tež. Šafle, hdyž šy wodawanje doštal, móžešch jo šako wudželecž, ale potom dyrbišch jo tež. Albo mēniich ty: Šaj, wscho chzu wodacž ale to jene, šchtož je mi tón abo tamny nacžinit, to je pšchewjele, pšcheczežko, to njemóžu wodacž. Šotom pšnaj: wscho šchtož móža ezi ežlowjetojo čzinieć, a hdy by wupytana šlōšč byla, porujo tvojim winam pšchecžiwu twojemu štworiczelej, wumóžniķej a šbóžniķej, ma šo jenož

taf, kaž što kroschow pornjo džeřacz tawšynt puntam. Štaf pak, hdy by ty s dołžnikom njeľubosnje a řurowje sařhadžak, jeho řadajit a řebi na měřce řaplaczenje řadať, a hdy by wón minu pólnať a na řwojimaj toľenomaj prořnyť: měj řčerpliwosć so mnu, chzu czi wřchitko řaplaczić. Njeby potom řaľošne byľo, hdy by ty njeřak, hdy by jeho do jastwa cziřnyť? Njeby to dyrbjalo wřchěch trowich řobuwotrocźkow na řemi, haj řwjatnych jandželow w njebjesbach rořrudźić, so woni tebję wobřkorża přched trónow řmilnosće. A ty by mohľ přched njebjeskim Wótzom abo přched řudnikom řiwnych a morwnych, řiž je trowu a troweho řobuwotrocźka winu řam se řwojeje řmjerczu řaplacziť, druhi řchpruch wotcžaknyć hacž tón: Ty řly wotrocźko, wřchitkón dohľ řym ja tebi řpuřčezit, doľež ty mje prořčesche; nje dyrbjak dha ty řo tež řmilicž na řwojim towarřchu, kaž řo ja na tebi řmilit řym?

Njedyrbjak jeho hněw runje taf horžy paricž, hacž jeho ľubosć, a trowe cžwile taf wulke być kaž trowa njeřjednocziwosć.

Abu měniřch, so mōžesř wutrobysnajerja s próřnyimi řłowami řjebacz, s wodawanjom hubow, wo kotrymž wutroba ničžo njewě. Njemyl řo, Bōh řo njeđa sa řměch mēcz! njeřby s kōždym Wōtčenařschom řud a řchtrařu na trowu hłowu prořnyť, taf huřto hacž řy prajiť: Wōdaj nam nařche winy, jako my wodawamy nařchim winikam.

Sprawni ľudžo.

(Škōnczenje.)

Wón džeřche řařo s řhěžku won ř burej, řiž cžakajo s cžezřej wutrobu na řawzy ředžeřche, a praji ř njemu: „Šym s trowej řonu porēcžak, ľubj přchecželo. Wona drje tež ničžo wot wařchich pjenješ njewě, ale mōj nočžemoj wař w nuřy wostajicž, wy dořtanjecze řwoje pjenješ, prajcže mi, řak wjele je řich byľo?“

Bur wotmolwi: „200 toľeť“. Na to džeřche Wernať řařo do řwojeho doma po pjenješ a je burej wuplaczi. Tutón jemu řo podžakujō džeřche: „Bōh řaplacz wam, so řcže wy taf doľocziwby byľ! řako wy wot pjenješ ničžo wjedžecž nočžysřchcže, bēch wřchón nařtrōženy; řchto bych ja řhudy cžłowjeť řapocžecž chžyl, hdyž njebych 200 toľeť wrōcžo dořtal? řa njebych wař wobřkoržicž mohľ, přchetōž wřchón řwět by mje řa ľlařna mēľ a mje dla mojeje hľuposće wuřmēřchowaľ, so řym njeřnatemu telko pjenješ doľerit. Druhi by mje s próřnyimaj rukomaj řařo domoj pōřak, ale wy řcže řprawny muž; đaj Bōh tón řnjeř, so wy moje pjenješ bōřny řařo namaľacže. Mi by wutrobnje řel byľo, hdy byřchcže řebi myřliť, so řym něřchto njepraweho wot wař řebi pōřadať. Nēť pak ľuōžcže w Bōžim mjenje a njeřmnicže ničžo řa řlo, hdyž řym wam w njeprawym cžakju přchisřol!“

Řiřchcže juntrōcž přchecželniwje řrowiwřchi wrōczi řo do řwojeje wjeřki. Tež miřchtr Wernať džeřche s ľohľej wutrobu do řwojeho domu. Wón drje bēřche dwē řcži toľeť řhubit, ale řwoje doľre mjenō a řwoju cžerč řebi řdžeržak.

Wot tamneho wječžora řem bēřhu řo řařo řři ľeta minyľe. Duž řo řkōncžnje kowať Wōjnať rořhñewa, so bur po řwoje pjenješ njeřchindže. řuře pjenješ naćřinja wřchak řprawnemu muřej wjazy nuřy a řarōřcže, dyžli řame jeho. řeho dla myřľesche Wōjnať přchi řebi: „By nēť řkoro cžak byľ, so bur, řiž je mi přched řchēřč ľetami řwoje pjenješ přchepodaľ, po nje přchindže. Šym je jemu doľho dořcž řhowaľ.“ Ale bur njeřchindže, hacž runje řebi to miřchtr Wōjnať wutrobnje řadařche. Škōncžnje wuřhlada wón jeho řunu na tořhořchcžu a jeho řpōřna; wón přchisřupiwřchi ř njemu praji: „Doľry přchecželo, řak doľho cžecže wy řwoje pjenješ pola mje ľežo wostajicž? Šym wam doľho dořcž dwē řcži toľeť řhowaľ a je wobarnowaľ kaž řwoje, nēť pak by mi ľubo byľo, hdy byřchcže řwoje pjenješ řařo wotewřak.“

Sprawny burřki muž řo řajřeje řecže njemalo nařtrōži. Wón njejedžeřche, řchto tutón muž chžyřche a se řpodžiwanjom na njeho hľadajo praji wón: „Šchto řecžicže? Šym wam pjenješ na řhowanje přchedaľ?“

„Woprawdže, to řo mi w mořim řyřym řiwjenju řtalo njeje“, prajesche miřchtr Wōjnať. „Doľry přchecželo, dopomnicže řo na

tamny wječžor, jako řcže přched řchēřč ľetami ře mi přchisřol? řa ředžach řehdy na řawzy přched řhěžku, jako nje wo to prořchēřcže, wam ře pjenješ wōřny dla wuřhowacž. řo řym wot tamneho cžakju řem řprawnje cžiniť. By budžecže toľa řiřchcže řwoju mōřchnicžku řemacž, kotruž řcže mi řehdy đal a dwē řcži toľeť ľudžo hewaľ tež ľohľo njeřapomnja. Budžcže taf doľry a pōjčže řobu do mojeho doma, so wam wařche pjenješ wrōcžu.

S tymi řłowami řapřchimny wón buru ruřu a wjedžeřche jeho řobu přches hařny do řwojeho doma. Nařch řprawny burřki muž řo njemalo njeđiwajřche, jako wón řařo přched wobēmaj řhěžkomaj s ľipomaj a s řej řawku pod ľipomaj řtejesche. Miřchtr Wōjnať wjedžeřche jeho do doma a do řwojeje řtwy a wřa buru mōřchnicžku a dwē řcži toľeť na ľlido nařadža. Bur řpōřna řwoju mōřchnicžku, a to bēřhu tež ře řame toľerje, kotrež bē řehdy přchindžeľ.

„Doľry přchecželo, řchto prajicže ř temu?“ woprařcha řo Wōjnať. „Njeje to wařcha mōřchnicžka a wařche pjenješ, kotrež řcže mi přched 6 ľetami doľerit?“

„Đaj, to řu moje“, wotmolwi bur, „njemyľu řo.“

„Duž budžcže taf doľry“, powjedajřche nařch miřchtr đale, „a wřmnicže řwoje pjenješ.“

Přchecžiwō temu řo ničžo prajicž njemōžesche. Bur wřa řwoje pjenješ. Špytowať pak prajesche w jeho wutrobje: Wřmi je, řu đže trowe. Muž, kotruž je tebi přched řřjomi ľetami dwē řcži toľeť đal, je wēřcže řižo đawno na nje řabyl. řy njewēřch, řak tón muž řeka a njemōžesř jemu po řajřim pjenješ wrōcžicž. řy mōžesř tež řejle dwē řcži đerje řjebacz; njebudž ľlařny a wřmi je.

Taf praji řpytowať w wutrobje, ale nařch bur řo řeho řnjeřa, řwojeho Bōha bōjesche a wobřhowa řebi přched Bōhom a ľudžimi cžiřte řwēdomje. řeho dla wón řebi doľho njeřchemyřli, ale ř řpytowařej đjesche: „Šbēřny řo wote mje, řatanje!“ řotom pak đjesche ř kowařej: „Wēž je prawa. Šym wam přched řchēřč ľetami tutu mōřchnicžku přchepodaľ a wy řcže mi je nēť wrōcžit. Wřmnicže wutrobny đžak řa to, so řcže mi taf doľho pjenješ wuřhowaľ. Mi je řo đžiwnje řesřchlo. Šym přched řřjomi ľetami tu w měřcže a přched tutej řhěžku byľ. Duž ředžeřche muž na řawzy, runje řajři, řajřiž wy řcže řehdy řow ředžak. řuteho muža řym řa wař mēľ a řebi moje pjenješ wot njeho řadať. Wón najprjedy wot nich ničžo wjedžecž njeřařche, a to je mi nēť řyle řařne. Ale wón je mi řkōncžnje dwē řcži toľeť đal a řa řym je wot njeho wřak, doľež mēřach je řa moje prawe. Nēť widžu, so řym řehdy ř njeprawemu muřej přchisřol, kotremuž njeřřym ani jenićki krosřk doľerit. řdy bych jenož jeho řařo namaľak a moje njeprawo řařo wurumacz mohľ. Moje řwēdomje mi řadny mēř wjazy njewōřtaji, đoniž tamny řprawny muž řwoje wobředženřtowo wrōcžo nima. Budžcže taf doľry a pomhajcže mi jeho pyťacz. ře pjenješ, kotrež řcže mi taf doľho řhowaľ, njeřřu wjazy moje, ale řeho muřowe, kotruž je mi je na moju próřtwu řaplacziť.“ řkowať řebi řhwilku tu wēž přchemyřli a praji ř burej: „řo řajřim tu přched tutej řhěžku a na tutej řawzy ředžeřche tón muž, wo kotrymž powjedacže.“

„Đaj“, wotmolwi bur, „wón bē řkoro taf řtary, kaž wy, a dyřbi wam podobny być, doľež řym jeho řa wař mēľ.“

„řdyž řa wēž taf je, řeho muža ľohľo namaľamoj. řo wēřcže njeje řadny druhi, dyžli miřchtr Wernať, mōj doľry přchecžel a řwēřny řuřod byľ. Wōjčče, mōj đžemoj ř njemu a wy budžecže widžecž, řo řa wēž taf je, kaž řym wam prajiť.“

Wōbaj đžesřchťaj s řhěžku won. řam ředžeřche miřchtr Wernať na řwojeje řawzy pod ľipomaj přched řwojeje řhěžku. Bur jeho hnyřom řpōřna. Šchtož řo nēť đale řta, ľohľo wuřhudařch. Wernať dořta řwoje pjenješ wrōcžo a bur prořchēřche wo wōdacže. Čži řřjo muřōjo potom řiřchcže řhwilku na řawzy ředžachu a řo řabawjachu. řako pak řebi bōžemje prajichu, řebi ruřu wutrobnje řkōcžachu. Wōbaj miřchtraj wōřařchťaj doľraj přchecželaj a řwēřnaj řuřodaj hacž do řwojeho řōřza. A nařch bur bu řcži w towarřřtwe. řař huřto by do mēřta přchisřol, by ř nimaj dořchol, a wón řenje wjazy njeje řejū miřchtrōw a tež niz řej řhěžzy přchēmēň, ale je wobejū w ľubosći a cžerčzi mēľ.

Manowe wječzenje.

W „dopomnjenjach jeneho doľrowōľnita s pōřľednje wōřny“ namaľa řo řľedowaze wēřne powjedanje.

„Wly bēřchmy řbořownje nēťotre řitwy doľyli a bēřchmy pōľni wocžakanja, řchto burža přchichodne đny nam přchindžeľ. řchutnje

Wošebje wažne je, so so swjate pišmo se sbožnym žadanjom čita. My dyrbimy w bibliji pschezo něšto pytač. Tež hdyž mamy i zyle snatymi wotdžělemi činič, dyrbimy tola ja tym stacž, wěrnoscž namafacž. Ty móžech wotdžěl dwazyczi krocž čitacž, bjes teho so ja tym pschidžes, sčto je w nim najwažnišche. Albo hdyž městno hižo dawno rošymju, móže mi tola, hdyž jo jažo čitam, něšto nadpadnyč, čehož njeběch hacž do teho čaša kędžbu měl. Eswny čitač biblije so wješeli, hdyž něšto mačo namafa a šebi njemyšli, so je tajkich wotdžělow w bibliji, hdyž ničžo wjazy namafacž njemohł. Bože šlowo so wučerpacž njemóže; to kóždy nashoni, kotryž njespróznimje w nim pyta. Ale hdyž mam prawe žadanje, pschezo něšto i Božeho šlowa dostawacž, potom dyrbju tež něšto ja mnje w nim pytač. Biblija nima jenož i ludžimi činič, kotřiž su dawno semrjeczi; ale ma tež i nami činič. Teho dla dyrbimy šebi něšto wot njeje prajicž dacž a to tež tehdy, hdyž naš něšto krocže pschima. Najlěpsche pak je, so my to, sčtož čitam, tež wobkędžbujemy. A temu je nam Bože šlowo date. My móžemy kóždy džen w bibliji něšto namafacž, sčtož mamy wobkędžbowacž a i wjetšcha njetrebašch dolho čitacž, so by na tajke něšto pschischol. Mě, derje, duž sapocžimy a budžmy činjerjo teho šlowa. To je dobre, hdyž wopomnišch: Kak móžu dženša to šlowo, kotrež šym čitač, pola nje wěrne ščinič? Esnano my druhdy myšlimy: To so ja mnje njehodži. Hewak je wěrne šlowo a tež druhim placži, mi pak niz. Ale hlaj, šтары čłowjek nam do wucha šchepze. Sdyž wot njeho wotwišuje, to šlowo ženje nam placžilo njeby, dokelž šebi něšto žada, sčtož so jemu njespodoba. Ale hacž so spodoba abo niz, — to ničžo placžicž nješmje. To šlowo je mi prajene a ja dyrbju jo wobkędžbowacž. S tym čafacž nješmēm, — hewak so ničžo nještanje. Mě, nětko hnydom dyrbju pošluchacž. Sčtož hnydom činju, so najlőžo čini. Sdyž bibliju derje rošymju a wschitko měrju, sčtož mi wona praji, ale njecžinju, sčtož mi wona pschifaže, ničžo wot njeje njesmēju. Kaž hušto šwoju bibliju wocžinimy, dyrbimy dobru wolu mēč, so po bibliji šadžeržecž a hdyž so nam ničžo wulke njeporadži, dyrbi so nam tola něšto mače radžicž, so nam Bóh porokowacž njetrebač, so je nam podarmo šwoju wolu šjewil.

Nadžija!

Njespušchē ženje nadžiju,
Nječ so dže či, kaž by čhylo!
Pschetož na kóždžicžkim dnju
Pschemēnič so hušto mēlo,
Nječ je šbože, njesbože,
Šrudžba abo wješele.

Wutraj w hlubšchej bološči,
Pscheminycž ju budžesč wēšče,
Dobycže mašch w wutrobi,
Njedaj nadžije tu čišče
Šhimycž, ale wutraj tu,
Dobycž budžesč i nadžiju.

Nječ je čžešche bēdženje,
Sdyž či čzedža šbože rubicž;
Nimacž žanej' nadžije,
Sdyž šy dyrbjač brónje šhubicž,
Štaj na Boha nadžiju,
Wón či pschidžē i pomozu.

E. S.

Na přédowanju.

W polnej zyrkwi na dobo wschitko wocžichny, kaž by žadyn pošluchač wjazy njedychal — šwjata čišchina knješesche. Wschitžy i njepšchetorhnjenej kędžbliwoscžu je šnutškownym wuchom pošluchachu. Pschetož to, sčtož předač powjedacše, najšnutškownišche naležnosče nastupašche. Dusche bēchu tak hnuczi, so šwišowanje i tamnym, wēčžnym šwētom šacžuchu. Tež moje wucho kóždžicžke šlowo žedžimje šapschija a mojej wocži njewotwobrocžich. Duž so mi šdāšche, kaž by wonka psched wofnom i boka ptacž dele šlecžal, abo tak, kaž by w wēštych wotdžělach ščžen po wofnowych šchleňžach dele šjēla. Bjes teho, so bych tam pohladač, bych to wot tuteho boka kóždy krocž šacžul. Sčto to bēšche? Móžesche to byč, na

čžož šebi myšlach? Njebēšche, kaž by so šwēčžilo? Njebēšche ta žona, kotraž pola nje šedžesche, wscha šhutna, čšicha a šrudna na pohladanje, jako wona šemšchi pschidžē a so pošymy? Njebēchu to šylly, kotrež so i jeju wocžow ronjachu? Šaj! Wona so njehibašche. Šacž šnawo njeby radšcho šwoje šylly psched wschēm šwētom potajena wuplakala? Šacž tež čšišče šapomni, so wona plakajche! Ššlowa předarjowe jej k wutrobje džēchu, jako wón praji: „Esnano so tež tebi šbože rošlama. Esnano tež tebi w tutej hodžinje twoja wutroba krawi, dokelž ju tón šmjes wottorže wot šwētneho wobšedženštwā, na kotryž wišajche. Wón njecha, so by ty na šonzu šebany byl. Sdyž šebi ty myšlich, so je wschitko k šonzej, potom dyrbi so twoja šchesečžijanška wēra hakle prawje šapocžecž. Wotwobrocž so wot wscheho šemšteho! Ach, so by šwojej wocži ja šesuja wotewrjenej mēl a jeho wohladacž mohł! Ach hdy by ty wjedžal, kak lubo tebje ma, hdyž tebi to horje ščēle! Daj jemu šwoju wutrobu! Móžesč ty wjazy dobyčž dyžli jeho?“

Tak wabjesche hlōž wutrobu, a šylly, tiž so i wocžow ronjachu, bēchu wotmolwjenje. Šacž tež to šnawo šylly rodošče njebēchu? Šacž tež so wutroba šbožowna njecžujesche, so bēšche šwojeho šbožniča namafala? Šacž tež psches wutroba njeklinečesche; „Ša so mojemu Bohu džakuju tež ja tu šrudobu?“

Dobre činič a wudželicž, njesapomnicže.

Jenny Lind, šlawna šekletka a špēwarčka, kotraž šebi w šwojim štrašchym powolanju šwoju šchesečžijanšku wēru šdžerža a w šchesečžijanškim šhodženju wopofaša, bēšche, bjes teho so by ja tym pytača, so wobohacžicž, wulke hromady šjenes na šwojich pučžowanjach psches Europu a Ameriku nahromadžila. Ale hrēšchmu lubošč k čžerwjenemu šptu wona ženje njesacžu. W šhryštužu šwobodna wot hordosče a nahrabnosče, bēšche dobrotu činič jejne štajne wašchje, jejna najwjetšcha radošč, ja kotrež w žiwjenju štejesche. Wona bēšche pschewēdžena, so je k temu narodžena. W Winje rēlachu jej wulkojalmožinačka. Wona štejesche w šlužbje šwojeho njebjesche krala. Wona mēšesche wulke wotmyšlenje ja šwój šchwedški wóžny kraj; wona čhyšche šchule a wuštwy k wocžehnenju šanjerodženyč džēči šaložicž. Na horze modlitwy dosta wot Boha wotmolwjenje. Šej so pučžowanje do Ameriki poradži. Ššwojich dobrych wotpohladow dla wona do teho šwoli. Wunosč bēchu 3 milijony dollarow. Š 44 000 šrimnami wona w Šchwedškej šchule k wumēštemu wuwučženju wobdarjenych šhudnych džēči šaloži. Dale wona ludowe šchule, wocžehnenške domy, šchpital so šhude džēči. Mēšče Upsala a Lund dostajchej k podpjeranju hubjenych 56 250 šlotych. W Šamburgu, w Draždžanach a Wiesbadenje šjenes k podpjeranju hubjenych wuštwi. W New-Yorku teho rušja ja te šame šamšly 30 000 dollarow da, kralowškej hoješni w Worcesterje k natwarženju kapalki 16 800 hr., 5 šchpitalam 174 800 hr., šhudym a šchpitalaj w Norwigu 53 000 hr. šchpitalaj w Birminghamje 22 000 hr., hoješni w Manchesterje 50 000 šrimnow atd.

Tu šu jenož někotre i tych najwjetšchich darow, kotrež šu šnate. Ale kak wjele mješchich a šelko tajkich, kotrež šnate nješju, je Jenny Lind woprowala! Pschetož jejne wašchje njebēšche, jejnu čšesč pytač, ale Božu čšesč wona pytašche w lubošči k bližšchemu.

Šendželški minister Lord Beaconsfield praji wo nej i dobrym prawom: „Šejna dobročšiwoscž je nam kaž njebjesča hudžba, kotraž myšl wobkušuje, kotraž kóžde wucho i džiwanjom a radošču napjelni.“

My pak šnajemy hiščeže wjetšchu šhwalbu: „Šbožni šu či šmilni, pschetož woni budža šmilnosč dostacž.“

„Šomhaj Bóh“ je wot nětkā niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež **we wschēch pschēdawarňjach „Šerb. Nowin“** na wšach a w Budyšchinje dostacž. **Na ščtwórcž lēta placži wón 40 up., jenotliwe čšička so po 4 up. pschedawaju.**

Womhaj Bóh!

Cyklo 43.
27. ott.

Lětnik 5.
1895.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ƚo kóždnu ƚobotu w Esmolerjez knihiczišcežetni w Budyšcinje a ƚu tam dostacž sa šchtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

20. njedzelu po ƚwj. Trojizy.

Cf. 4, 22–24: „Dha wotpołožće po prěnišchim wašchnju teho stareho cžłowjeka, kiž piches jebate lóšchtu ƚo štašy: wobnowće ƚo pat w Duchu ƚwojeje myšle a woblecžće ƚo teho noweho cžłowjeka, kotruž po Woju stworjenu je w wěrnej prawdošczi a ƚwjatošczi.“

To je prawy hłowny a móžny šchpruch, kaž Luther praji. Wy šchulšte džěczi, wy konfirmandojo a wšchitzy, kiž něhdy tajzy bědže, šcže jedny kaž druzi tole Bože ƚłowo š hłowy nawukli. Pšchetož jako bě wam w prěnim artiklu pokasane, šchtož rěka: Bóh stwori cžłowjeka ƚebi š podomnošczi, š podomnošczi na Bóha stwori wón jeho, dopomnichu waš wuczerjo na to, šo je Šhrystuš š nowa warbowat, šchtož bě Ğadamowa wina štašta, a šo móžemy my jenicžzy na tym w ƚwjatej šchcženizy wobnowjenym Božim šnamjenju ƚebi myšlicž a pytneč, kaž šbóžny bě něhdy cžłowjekow prěnjotny šchtant w paradisu. Našch šchpruch je wam potom pšchi wucžbje wo ƚwjatej šchcženizy šašo pšched dušchu štuwit w tym praščenju: šchto ma na ƚebi tajke š wodu šchcženje? Tam ƚebi tón šnjes wot waš žadašche, šo byšcže stareho Ğadama podtepli, šnamjo noweho cžłowjeka pat w ƚebi pšchekrašnili. Ğaj, wy lubi šchcšcžijenjo wšchitzy, tak hušto hacž dwazhnta njedzela po ƚwjatej Trojizy pšchihadžuje, je wam tež našch tekst šašo a šašo do ƚwědomuja a wutrobny płodženy. Duž dyrbjeli my jón prawje šnacž a po nim cžinicž. Ale na tym drje jara wjele pobrachuje, pšchetož cžežki, wukli a ƚwjaty je šhumscht, ƚebje ƚameho ƚo wuklez a Šhrystuša ƚo woblez.

Na to pak dže našch ƚwjaty tekst.

Pšchetož šchto pišche ƚwjaty jawošchtot? Dha wotpołožće po prěnišchim wašchnju teho stareho cžłowjeka. Ach, twojeho stareho cžłowjeka nješnajesch ani prawje. Na najwycšische mjersašch ƚo na nim, hdyž je šchto hlupeho cžinil a tebi pšches to šchtodu nacžinil. Twojeho stareho cžłowjeka njehidžič š wutrobu, ale džeržič jeho ša njewinowateho a lubošcže hódneho, ša dušneho a šprawneho. Šak by dha tebi do myšlow pšchichło, ƚo jeho wuklez? Ššuknuju, kotruž mašch po twojej myšli ša rjanu, nječičkujesch priecž, ale wobšhowašch ju. Teho dla pšchindže tež, šo bohuzel w wjele wězach pšchezo tón stary a ƚamy wostanješch, šo wšchě twoje njeopčinku, kotrež hižo w mlodošczi nan a macž na tebje wustajišchtaj, hišcže nětš, hdyž by muž, žona a džěczi mjerjaja a cžwiluja. Ğaj, hišcže wjazy. Šchtóž wšchědnje njewotpołožuje stareho cžłowjeka, tón budže ƚo pšchezo bóle š jebatymi lóšchtami štašneč. Duž ƚo štawa, šo móžeja hrěšchnizy w ƚwojich hrěchach šestarič a šeschědžiwicž.

Woni ƚu potom š dołhim šwucžowanjom na hrěch podobni na twerdy dub, kiž njemóže ƚo wjazy šhibowacž, ani cžahneč, ale kiž móže jeno ƚekera praweho ƚudnika w ƚwojim cžašu wotrubacž.

Duž dženz, tak dołho hacž je cžaš, šapocžiti wotpołožicž stareho cžłowjeka a wojuj prawje! Njedaj žanemu ranju šašwitacž, hdyž pšchi wobnowjenju twojeho šchcženškeho ƚłuba ƚo njewotrijeknešch staremu cžłowjeka; njedaj žanej nozy cže pšchikrywacž, bješ teho, šo njewuplěješch we wutrobny roštacž u narošcžene cžernje a wóšty!

Alle kak ma to šo stacž? Wščať dyrbi mōz w tebi bycz, pschezo czerstwia a pschezo khrobła, kotraž tule wōjnu njesprōznuwje sapocznie a wuwjedže. Duž piške šwjaty japoschtol: Wobnowiče šo w Duchu šwojeje myšle. Na'che myšle šu prawidlo našeho žiwjenja. Kajkež je imyšlenie, tak duje wētr. Wšcho na tym leži, šo pschezo prawu myšl, to je jašny rosom wo šlym a dobrym, šwjate wotpohladanje jenicžy ša njebešami štejecž, dospōtnu a šwōlniwu pošluchnošcž pschečiwu Božej woli, horze žadanje po tym, šchtož je horjekach, we wutrobje mašč. Alle kož rēka wodu šama se šebje nima, ale se žōrka, tak tež šam w šebi tajke duchowne žiwjenje nimašč, ale dyrbišč jo wsacz, hdžež šo žōrki, mjenujžy š Jesuša, pišes šwjateho Ducha w šlowje a šakramencze. Šchtōž je š Jesušom žiwu, tōn doštanje jeho myšle. A jeno tajkemu mōže wšchitko pschinjesč, hdžž šo jemu prēduje: wotpołož štareho cžłowjeka a šwobleč šo noweho cžłowjeka, to je Šhryštuka, kiž je po Bošy štworjenu w wēcznej prawdošcži a šwjatošcži. Daj šebi prajicž, ničtō njeje nihdy Bože šamšne šnamjo widžak, ale wščať wēmny, šo šu te tši pocžinki: šwjatošcž, prawdošcž a wērnošcž, najwadžnišche šchufi w Božim šnamjenju, a šchtōž ma te tši na šebi, tōn je Božej podobnošcži wobnowjenu. Alle hdžž je hižo psches šwjatu šchecženiju Boža podobnošcž w naš wobnowjena, dha ma šo š njej, kaž š marmoronym pomnikom, kotryž dže mišchr se šwojim blōžkom wobdžēlacž: pschezo jašnišcho a podobnišcho na teho, kotrehož dyrbi pomnik pschedštajicž, wudžēla wōn wšcho, hacž je dokoujane. Haj, pišes wobšhad w modlitwje se šbōžnikom dyrbinu my šo do jeho šnamjenja pišekrašnicž wot jeneje krašnošcže š drugej, hacž wōn budže tam wšcho na naš a w naš nowe cžinicž a my budžemy jemu runi a jeho widžecž, kajkiž wōn je.

O wēczne šwētlo, wobnow mje,
A twoje wobliczo njech je
Mi šwētlošcž, kiž mje roššwēczi
A moju dušchu napjelni. (198, 1.)

Šchto škutkuje nowy testament mješ židami?

Najlēpje je, hdžž ty žida š temu nawabišč, šo cžišche šedži a šebi nēšotre mēšna š noweho testamenta cžitacž da. To wjazy škutkuje hacž wšchitke mudre wukładowanja, š kotrymiž jemu napšhecžiwu štupišč. Wucženy žid, kotryž bēšche hōrki nješchecžel šchecžijanštwia, praji: „Wajšche špišy a wukładowanja nje nješnuja. Mahlad šteji pschečiwu nahladže a šchtōž dyrbi šo šakitacž, šo š wjetšcha jenož w šwojej myšli wobtwjerdži. Alle w wajšchim nowym testamencze je nēšchto, šchtož je mi napšhecžiwne. To šu štraschne knihi. Šynk a žyle wajšnje tych knihow ma nēšchto hnujaze ša žida, kotryž je š hebrejšimi pišnamami šnaty.“

Hušto šo štawa, šo žid nowy testament se žanym druhim wotpohladom nječžita, hacž š tym, mišjonarej napšhecžiwu štupečž. Alle mēšto teho, šo by wērnošcž powrōczil, jeho wona hušto pschemōže. To rabbinarjo derje wjedža a teho dla woni praja, šo ša žida wjetšchi hrēch njeje hacž cžitanje noweho testamenta. Tola židži nowy testament nētko hinať wobhladuja hacž prjedy. — Psched 50 lētami by šo žid bojal tych knihow šo dōtknyčž, kaž bychu pošlate byle; šame pohladanje na nje by jim napšhecžiwne bylo. Hdžž by po dolhim wabjenju kuf šwobodnišcho šmyšleny žid nowy testament ša dar wšak, by mišjonarej wutroba š radošcžu poškawala a wōn by šo Bohu ša tajki wōczafany wušpēch na šolenomaj podžafowal. Škak je to nētko žyle hinať! Darmotne rošdželenje nowych testamentow je pschēštalo a židži šo žedžiwje ša nowym testamentom prascheja a tyšazy exemplarow kupuja. Mišjonar ša židow w Romunškej pscheda ša jene lēto šam na šwojej štaziji 2942 testamentow, runjež tam hišcheže šolportewojo britiškoho bibliškoho towaištwa š dobrym wušpēchom pošhodžichu.

Žid, kotryž bēšche šebi žyłu bibliju kupil, praji wo nowym

testamencze: „Nadobnišche wucžby nihdže namafacž nješju. Wone š mozu žyłu cžłowštu wutrobu trjechja, šo je škoro njemōžno, šo pschēšwēdcženju šamtnyčž, šo je Jesuž Wēštaš.“

„Daježe šo mi knihow dōtknyčž“, praji šlepy muž, wša knihi š hubomaj a wotofcha je. „To šu Bože knihi. To je wērnošcž. Wōh žohnuj mišjonarow, kotkiž šu tu pišchichli nam dobrotu cžinicž.“

„Tu namafam ja šwōj trošcht“, praji šhory hōlž. „To je žōrko mojeho mēra a mojeje nadžije.“ — Šhuda wudowa, kotrejež šo woprašchachu, hacž dže nowy testament rad cžitacž, wotmolwi: „Cžeho dla njedyrbjala tajke njebeške šlowa cžitacž, kotrež šu ša wutrobu wudowny tak trošchtowaze.“ — Židowšti wucžer, kotryž bēšche šhorowaty, wujna, šo jenož pošna wēra do štareho a noweho testamenta jemu mōžno cžini, je šcžerpliwocžu a poddacžom do Šnješoweje wole šchizž nješčž, kotryž bēšche jemu napōložil. Šako jeho pošledni kōbež mišjonar na šmjertnym ložu wopyta, praji wōn: „Wš moje šmyšlenie šnajecže. Wš wēcže, šchto je cžaj mojeho žiwjenja moja šylnocž a pomoz byla. Wš wēcže, šchto ja wērju a komu wērju, šo nje wēcznje šbōžneho cžini.“ — Šhudy žid, kotremuž bēšche mišjonar nowy testament poščžil, praji: „Tele knihi, knježe, tele knihi šu mēr do mojeje njemērneje wutroby pschinjesč.“ — Druhi žid w pschitomnošcži rabbinarja praji: „Ša šym nowy testament cžital a njeje šajimawišchich knihow.“ „Ty šu ša hrēšchuka w Šraclu šnaty“, mōkōtāšche rabbinar, „a my šmy na to pschihotowani, šo šo bōršy šchecžicž dašč.“

Ššamo rabbinarjo mōz šwjatych knihow šacžuja. Šebny š nich mišjonarej šwōj hušto trjebany testament pošafa a jemu praji, šo ša šwoje prēdowanje wjele wuprajenuw šesušowych a japoschtolow wužije. — Druhi židowšti wucžer tak pilnje w nowym testamencze cžitāšche, šo bē to tež na jeho rēczach w šynagošy šlyšhecž. Duž jeho wōšada na njeho tukajšche, šo je wōn šchecžijau; jako pschi šwojim prēdowanštim wajšnju wōšta, bu wotšadženy. Prjedy hacž do noweho powoławanja štupi, šo se šwojim mišjonarom rošžohnowa a praji: „Budžeže pschēšwēdcženy, ja šym roššudženy, nowy testament dale študowacž a šo nadžijam, šo mje škōncžnje š pschuwšacžu šchecžijanškeje wērny dowjedže.“

Ššlowo šo se mni prošne wrēcžicž njedyrbi. To šo šamo ua židach wōpjelni, kotkiž šo pschecžiwu ewangeliju šylnje pschecžiwja. Hdžž tež cžaj hišcheže pschihšol njeje, w kotrymž dyrbi žyłu Šrael wumōženy bycz, tola tōn Šnješ pschezo šažo nēšotrych pschuwjedže do wulkeje licžby tych, kotkiž šwēdžachu pošnacž, do koho šu šakali.

Nowy šrēd šamopomožy

abo

Wēly wrōbl jako ratarjowy wumōžer.

M. D. powjeda w šwojich wješčnych powjedāicžkach wo šhudym, pschēdōžnym ratarju. Ššuhod šo nad nim šmili a š njemu praji: „Ššuhodže, wš žaneho šboža nješmējecže, doniž nješježe ptacžka šboža, bēšcho wrōbla wōhładal. Žadneho ptacžka paš mōžecže jenož do ššhadženja škōncžka wōhładacž, dofelž šo wōn šwojich šchērnych bratrow boji a dyrbi cžēlacž.“ Wšichtr Šchumak tu radu wobkedžbowa a šo šōžde ranje na dworje a w šahrodže a na roli roššładowajšche. Na bēšcho wrōbla šo nje-dohlada, ale derje na wšchelte nješporjadnošcže w hošpodarštwje, wo cžimž hacž do teho cžajša ničšo wjedžak a šhoniť njebēšche. Škōncžuje šo šwucži šaše štawacž, a to mēšesche šwoje žohnowanje ša jeho žyle hošpodarštwu. Wōn šabyl njeje, kajku dobru radu bēšche jemu šuhod dal, pschetōž ta bēšche woprawdže wjazy wiuojta, hacž škoto. Wšichtr Šchumak je wšchak dawno hižo njebohi. Alle jeho wujojo šu hišcheže žiwi a jeho wumōžer, bēly wrōbl.

To je tajki pschikład ša našch cžaj, hdžež je wołanje rjemješčnikow a ratarjow a druhich wo štatnu pomoz pschezo wōtšijcho šlyšhecž a wšchudžom ludžo podarmo na lēpsche cžajy cžafaja. To je wšchitko rjane a dobre a nišne, hdžž štat se šylny ruku derjehicže wšchitkich šchtantow žada a wōšebje ratarštemu jako ludžiwjazemu šchtantej pomha; ale najwadžnišche tola wōstaje, šo šōždy šam ša pravym hlada; pschetōž muž dyrbi šam to šwoje cžinicž, kaž dolho šemja šteji a na prēmim šoku biblije to šlowo wo pocže šwojeho woblicža šteji. A to šlowo je tež wērne: „Džēlawy hošpodať cžini cželedž džēlawu.“ Pilny šo nješyda a jenož šebi pscheje a šo nadžija: „Šchtōž je wot pschecžow a nadžijow žiwu, hloda wumrje.“ A š wšchaj pilnošcži dyrbi to druge pschicžicž: šo niž na druhich špušhecžecž, ale šam wšchitko se šwo-

Jimaj woczomaj pschewidžecz. Pšchetož „knjesowe wobčžo wjazy pomha hačž jeho wobej ruzy.“

Mała njerodnoječ hušto wulke njeibože pschijneje. A runje i luthych malicžkoječow šo zyle žiwjenje jestaja. Dofelž jenož pódkowje hódžž pobrachowajše, šo něhdy pódkowa šhubi a kón padže a wotročel dyrbeječe šo domoj wróčecz bjes konja a woja, dofelž ja hódžž pódkowy starane njebeše.

Tak tež ja pschijšlowo wukladuju: „Pomhaj šam šebi, potom tebi Bóh pomha!“ Šchtož to rošymy, ruzy do klna nje položi a nječaka, doniž jemu pječene holbje do huby nje pschilecža, ale pyta běleho wrobla do šhadženja šlónza na poli a w jahrodže, w kšči a na dworje, doniž šam rad jahe nještawa a jemu i teho žohnowanje nje pschidže; pschetož rańšcha hodžina je šlota ja kóždeho, kotryž to prawje rošymy. To wschaf njerěka, šo šo džela- wemu hospodarjei šloto na huno nańže, abo šo móžešch rano na twojim dworje šlěborniki šberacz, ale šo woboje hromadže šluschja: šamopomoz a Boža pomoz: „Pomhaj šam šebi, potom tebi Bóh pomha.“ Modjenje šame nje wučini, šažue štawanje bjes modljenja tež nje wučini, pschetož potom žohnowanje pobrachuje. Teho dla woboje hromadže a ženje dželene, to je to prawe. Wo tym to šame plačži kaž wo mužju a žonje: „Šchtož je Bóh hromadže štowašchil, to čłowjek róšno nje džel.“ Pšched něšchto čašom nutry, pobožny muž Boha pscheseče, šo čžyl jemu šjewicž, kaš móže čłowjek domach šbožowny byčž a hospodarštwu derje wobstaracz. Duž šo jemu wo šuje widjenje 3 jandželow šta. Tón přeni kleczeše a pscheseče: „Šeli šo Knjes kščžu nje- twari, dha dželaju podarmo, kotryž ju twarja.“ Druhi měješe motyfu a pytaše forjenje je semje, šo jemu pót psches woblicžo bježše a praji: „W počže šwojeho woblicža dyrbišch šwój šhlěb jěščž.“ Šecži hromadžešche wuhřebane forjenje a praji: „Šchtož šo hromadže džerži, šo powjetšcha“ a je potom do kšči donješe, w kotrež čži tšjo jandželjo wschitžy hromadže bydlachu. To čže prajecz: Šo by w domje derje štalo, dyrbišch šo modliež, dželacz a lutowacz. Šeli šo by šo to lěpje w našchich domach wobkědžbo- walo, potom by lěpje bylo. Wopomimy to šhroble!

Šserbske wutrobny w wukraju.

Njedželu 29. septembra t. l. šu w mějeze Meranje w Tyrolškej přeni kščž w wjetšchch šhromadžijnje tamnišchich wobydlerjow šerbške šlowa šhješecz byle.

Město Meran leži w lubošnej dolinje šrijedža mjes winizami a šadowych jahrodow, wobdate wot wyšokich kněhojtnych horow. Dofelž tute wyšoke hory nje dadža šymnym wěštkam do Meran- škeje doliny ducz, je tam na šlónčnych dnjach pschipošdnju w šymje nimale tak čžoplo, kaž w lětnim čžaku. A tutón mily a štrowy powětr, kiž tam knježi, je i pschicžinu byl, šo wjele šhornych je wschěch krajow w šymje w Meranje pschewywa. Šaj, někoti šhorowacži, kotrymž nakšwilne pschewywanje w Meranje wošebje tyješe, šu tam woštali a šo šašydli; mjes nimi tež wjele ewangelišch.

Ewangeližy w Meranje šjednocžichu šo 1876 t ewangeliškej wošadže, bjes tym šo bčchu šo hižo wot lěta 1862 šem ewangeliške Bože šlužby tam w privatnych domach wotdžeržale. 1885 bu krašna ewangelišta žyrkej natwarjena. — Přeni ewangeliški duchowny (Rychtar), kotryž bu ewangeliškim wěrybratram w tutym něhdy zyle katholicškim mějeze na wschě 25 lět šlužil, wumrje 1894, a na jeho měštno powoła Meraniška ewangeliška wošada našcheho šerbškeho krajana, dotalnego Šrjebjanškeho t. šararja dr. Sellu.

XVI. njedželu po šwjatej Trojizy (29. septembra t. l.) bu t. šarač dr. Sella nutšwjedženy w krašnje wupyšchenej Meraniškej žyrkwi, i kotrejež šo šhorhoje šmahowachu a kotraž bu i nutrnej wošadu pschepjeljena. Šastupjerjo wschěch wyschwoječow, mjes nimi tamnišchi woltježny hejtman hrabja Wolkenstein; polkownik je Šchiedenfelda; šastupjer měšchčanowšty a drušy wošebni knježa bčchu šo i žyrkwimni přjódšterjeremi na woltašnišchch šhromadžili. Šswjedžeške žyrkwine šapokajanje šta šo psches t. šuperintendentu Šocha i Šwalernja, kotremuž bč t. šarač Šchrenpsennig i Šalneu- kirchena i pomoznikom. Knjes šarač dr. Sella žaloži šwoje, wschěch wutrobny došywaze předowanje na 1. Šov. 4, 1. 2: Ša tych džerž naš kščžny, jako ša Šhryštušowych šlužobnikow atd. a šlubi šwojeje wošadže, šo čže jej šwěrnny paštyr, a šwojemu nowemu wótz- nemu kraje, šo čže jemu šwěrnny poddan byčž.

Šdyž šo hižo pschi tutej Božej šlužbje džakowne wješele je wschěch woczow šwěčešch; hdyž šo hižo duzy i Božeho doma šemšcherjo wješeli wo tym roščezowachu, šajke dowěrjenje maja

t. šnowemu duchownemu a i šajkej lubošču jeho witaju, dha tute čžeča pschecželniwošče a počžečžowanja prawy wuras a naj- rjenišche wupošajma namakachu pschi šhromadnym šwjedžeškim wobjedže, t kotremuž bč šo drje na 100 wošadnych šeschlo. Wschě šwjedžeške šlowa, kiž šo na tutž wošebnej hoščijnje rěčachu, wobtwjerdžichu wutrobne dželbracže na ewangelišch žyrkwinišch naležnowečach a na parschonje noweho knješa šararja. —

Pschi tutej škladnoječi wša šlowo t. dwórski radžicel Šakub i Draždžan, tehdy runje na pučžowanju w Meranje pschewywanju, kiž bč wot t. šararja Sella jako jenički krajan pscheproschenny byl, šo na šwjedženju wobdželicž. Knjes dwórski radžicel Šakub wunješe paš na knješa šararja Sella šerbšku šlawu. Wschitžy pschitomni jara nutnje a kědžliwje na tute zyle šynki a šlowa pošluchachu, kotrychž wopšchiječe šo jim naměječe i pscheloženjom šnajomne ščini. Wopšchiječe tamneje kščkeje šerbškeje rěče paš je bylo: „Dženša špomina žyla šwěrna šerbška wošada domach na šwojeho dotalnego duchowpaštyrja; šwěrna šerbška Šrjebjanška wošada na knješa šararja Sella, kotryž je tak wjele lět jej šlužil. Š nej šdychuja drušy pschecželjo domach ša našcheho pschecžela wotkach a pschaju jemu wulke žohnowanje wot Boha t. šnowemu rjanemu čžektemu šastojništemu powošanju, šo mohł tym wjele šhorym tudy trošchta dočž dacž a je šwojeje žylej noweje wošadu pschi wužiwaniu čžišeho Božeho šlowa šbožownje živy byčž a wjele duchow ša Bože kraštwu došyčž.“ —

Tak tón jednory podawł, kotryž tola tak wjele lubeho a rjaneho w šebi wobšamnje; pschetož wschitkim pschitomnym bu našpomjenje dotalneje šerbškeje wošady t. duchowneho něšchto jara hnujaze, a wschěm šo našcha rjana šerbška rěčž jara špodo- baše. —

Bóh špočžž knješej šararjei Sella, šo by jemu žyš kraj luby štatok byčž mohł! Knjes šarač Sella, šo my wěmy, šwoju šerbšku Šrjebjanšku wošadu nješabudže. —

Wschitto dže t kónzej!

Šlaj, moja hodžina mi junu bje,
Tež moja dušcha čžehnje junu dom
Do nješja, tam hdyžž moja bološčž žije;
Na šwěče je mi wschitko jako šón,
Na šwěče šym we lutej čžemnošči,
Tam wotučžu paš t wěčnej krašnoweči.

Šo šeniškej próžy wotpočžim mi tyje,
Ša w nadžiji šo na to wješelu;
Tam w nješju ša mi je tyžaz kwětkow kěčeje
A šchtomny žiwjenje tam krašne nadešdu,
Šdyž mje tón jandžel blědy šnjertnoječe
Dom do domišny junu dowjedže.

Šoh' powitam, hdyž šo tón jandžel šjewi,
Kiž mje do wyschšchoh' pošbėhnje,
Wón šjednocži mje je wschitkimi rjeni,
Kiž živy bčch jow i nimi wješele:
Tych nješapomni moja wutroba,
Kiž je tu bološčžiwje šhubila.

Mje pošylł na tym čžekškim bėdnym pučžu
To nadžija na lěpšche žiwjenje,
Nječ šdžerži móž, šo šo ja t temu nucžu
We pschemenjenja pošnym wotšudže:
Šlaj, wschitke wězy maja šwoju čžer
A po bėdženju pschidže wěčny mēr.

E. Š.

Woni budža wschitžy wučeni wot Boha.

Šedny i najpilnišchich a najšrawišchich šobustawow maleje ewangeliškeje wošady w Dran (w Šlgierje w šewjernej Šfrizy) je jedny šchewž se Šchpaniškeje, kiž je nawabženy psches male ewangeliške knižki, kotrež bč se Šchpaniškeje doštal, w šwjatym pišmje šo šwěru wobhoňal a to šbože w Šhryštušju namakal.

Teho mandželška bėše i wopředka jara šrudžena, šo jejny muž i nej wjazy do katholicškeje žyrkwe šemšchi nje dželše. Hušto wona jeho t temu nawabžowajše, ale štajuje podarmo. Škšncžnje džěše wona t měšchitkej a pscheseče jeho, šo by wón jejnemu mužej jeho bludy došokajal.

Duž bu šchewž se šwojeje žonu wot měšchitka pschecželniwje

pšheprošchemy, t wěštemu postajenemu čašej t njemu pšhińcź a pšheczelniwje witany. Schewz naspomni schpruchi se šwjateho pišma, so by šwoju wěru sakital; mēšchnik pak pytašche jeho pšhe-šwēdczecz, so njemuczeni ludžo bibliju t zyla šrosymicz njemōža, kotraž je jenož ja duchownych; eži dyrbja, tak prajesche tamny katholicki mēšchnik, bōjšku wěrnosć ludej haſle šrosymliwu činicz.

Schewz wotmolwi: „To je tola špodžiwne; praji tola japošchtol Pawol šam Kološiskim (4, 16), so dyrbja woni tōn jim pišany list Laodizejskej wošadze pōšlacź a šami tōn na Laodizejskich pišany list čitacz. Mēšchnik naspomni a rošjašni nētko wšchelate wuczby katholickeje zyrkwoje; ale tōn jednory muž šnajesche hižo tak derje šwoju bibliju, so mōžesche jemu pšhezo schpruchi pšhecziwo tuthym wuczbam prajicz. Mēšchnik bē hněwny, jako schewz jemu dopokafa, so čłowške mēnjenja a wuczby w šwētle ewangeliona wobštacz njemōža; ale schewz wošta šmērom a t wješelošczu pšhi šwojim wušnaczu stejo. Škōncznje mjenowašche mēšchnik w bibliji tak derje wobhonjeneho schewza jeneho kezarja, kiž dyrbi do hele pšhińcź, a jemu poruczi, činicz, so prjecź pšhińdže. Zako pak čyžesche jeho žonu namolwječ, so dyrbi šradžu šwojemu mužej bibliju wšacz a jemu ju pšhepodacz, dha wša wona šwojeho muža ja ruku a džesche: „Nē, to ja njecziniju; ja šym woczakala, so budžecz wy mojemu mužej jeho błudy dopokafacz; ale nētko je wōn mje pšhešwēdczil, so je jeho wēž Boža wēž. Wōn ma Bože šłowo na šwojej stronje; teho dla čyžu šo ja tež nētko na to džeržecz a jeneje wěry t mojim mandželškim byč.“

Wōnaj hromadže prjecź džeschtaj a bēšchtaj w wērje žiwaj jako ewangelštaj kšhešcijanaj.

Wšhiwēra.

Wošdže w nozy šedžesche wješny šarar w šwojej študowanštej štwje dželajo. Nūnje dwanače bijesche. Šdyž bēšche wotbilo, šarar štaže, so by šo t mērej podal; prjedy pak hiščeze t woknu štupi a na bliške pohrjebniščežo pohlada, kotraž bēšche wot mēšaczka kufš wobšwēczene. Šsrijedža mjes rowami šo wōn na čłowjeka dohlada, kotryž pomalu do přēdka džesche, potom pšhi džesčowym kšhižu stejo wošta a na nim nēšcto činjesche. Šararjej šo to džiwno šda, wōn šwēzu hašny a t doma wuńdže. Čyšche pohrjebniščežowe dučžka woczim a tam štupešche, hōžez bēšche teho čłowjeka wohlada. Zako bliže pšhińdže, wōn špōšna, so bēšche to dwanačelētny hōlčez je šušpōneje wošady, kotryž šo teho šararja šašlychawšchi naštroža a plakacz šapoczja. Zako šo jeho duchowny prajesche, powjedajšche hōlž, so je macž hižo dlēžšchi čaš na čezže šnutsowne čeršjenje šthorila, so je šo jej prajilo, so dyrbi kufš šeršawza do picža šmēšchaneho nutsbracz, so pak dyrbi šo šeršawz wo pol nozy t zuseho pohrjebniščeža wot džesčoweho kšhiža wšacz. Dofelž macž tak jara lubowašche a pšhejesche, so by šašo wotthorila, bēšche šo šradžu, jako wona špašche, jow podal, so by po kufš šeršawza šchol. Pšhi tym jemu šylšy pšches liza bēžachu. Šnuty duchowny hōlža ja ruku pšhimny a praji: „Wōj šyno! Šeršawz twojej macžeri pomhač njemōže, to je njerošonna myšl, kotraž je wot hlupych, pšhiwērných ludži wušchla. Nle ja šnajju šēpšchi šredk. Wny čyžemy prošyč ja twoju šhoru macž, wot Boha lubeho šnješa šameho pomoz we wšchej nišy pšhińdže.“ N wōn šo pōdla rowa poklakny a wōtije nutru modlitwu ja šhoru žonu wušpēwa; pšhi nim ležesche hōlž na kolēnach a šlōdk troycht do jeho štyšneje wutroby. šaczahny. Potom jeho duchowny napominajšche domoj dōńc, so šo macž njetrejebala wo njeho bojecž. — N hlaj, po nēčim macž wotthori, tōn šnješ bēšche pomhal, tōn wšchhomōžny Bōh, kotryž ma mōž nad njebežami a nad šenjju, nad šeršchtami a mōžnyimi, nad žiwjenjom a wunwječžom.

Žohnowany je tōn muž, kiž šo na teho šnješa špuščeža, pšchetož Bōh šteji napšhecziwo hordym, ale ponižnym dawja wōn huadu.

Bōh žohnuj našču lubowanu kšěžorku!

22. džēn teho mēšaza je našcha lubowana kšěžorka šwōj narodny džēn šwjeczila. Wny wšchitzy šo Bohu t wutrobu džakujemy, so je nam kšěžorku daš, kotraž wē, so niz jenož wona a jejna šwōjba, ale žyly lud na hrodach a w hētach do njebeškeho kraleštwja šlušcha. Wona je nam t žohnowanju data ja našch lud. Pšchetož to je žohnowanje, kotraž wōhle nam druge narody ja-

widžecz, so mamy w našchej lubej kšěžorzy krašny pšhillad žiwjeje wěry a šmilneje lubošče. Šak pokafuja te wjazy hacž dwazyczi nowych zyrkwow w Šarlinje tak rjez t porštom t njebežam a napominaja wšchōn lud, modlitwu a dobroproščenje činicz ja kšěžora a jeho dom, wošebje tež ja lubowanu kšěžorku, kotraž je naštorš t twarej zyrkwow daša, kotraž wšchitko čini jōn špēchowacz, kotraž je pšhi kōždym štutku kšhešcijanškeje šmilnosče w našchim hlownym mēšče a tež w žylym kraju pōdla, kotraž tajke štutki niz jenož se šwojimaj rukomaj nošyč pomha, ale tež ja nje t pobožnej wutrobu prošy. Teho dla budž tež našche pšhecze, t je je narodnemu dnjej nutru modlitwu ja nju: Bōh žohnuj našču kšěžorku a wōdž ju t pšheczelnej a šylnej ruku tež dale pšhes wšchitke čezžoty pšchichoda a kōnuy ju se šamej huadu.

Wny najwážnišche podawki t je je žiwjenja pšhidamy. Wōšom a tizyte lēto je, do kotrehož wona šaštupi. Wona je šo w našchim wōtznym kraju narodžila, pšchetož jejna kolebka štejesche na hrodze Dolzig pola Šommerfelda; pšhi jejnej kšheženizy šu kmōšili jejni wulzy a pšchichodni šaršchi, kaž tež štaj jejny nan a jejny pšchichodny nan hromadže w Bonnje študowaloj. Š žyła jejna šwōjba dalošo do šańdžewošče šošaha, po nanwym bofu hacž na Šdolfa I., kotryž je 1033 hrod Šchauenburg w Wēšfalškej natwaril, po macžernym bofu hacž na Šberharda, na bratra nēmskeho krala Škonrada I. Wona je na hrodze Šrimkenau w Šchlesnyškej wotroškla. Wona šo woženi t tehdomnišchim prynžom Wylemom 27. džēn februara 1881. 6. džēn meje 1882 bu mlodymaj wyškofimaj mandželškimaj přēni šyn wobradženy; šchōžiwny wulki džēd, našch přēni kšěžor, wotmolwi tehdom powjeseč wo narodže došawšchi: Šura! Šchtyrjo kralojo! — telko herbow kōnow tehdom našch lud wohlada. Pšhes šmjercž kšěžora Šjedricha 15. džēn junija 1888 bu kōnprynžekwa Šugusta Šviktoria t našchej kšěžorku. Bōh tōn šnješ čyž ju nam a našchemu ludej a žylymu wōtznemu krajej hiščeze dołhe, dołhe lēta huadnje šdžeržecz. Šak my Šserbjo je wšchitkimi šwērnymi poddanami wutrobnje prošymy!

Nēšcto t rošpominanju.

1. Pšhujer Šemysōn mēšesche juntrōč wopyt wyškofeho hošča a t nim pšhes derje hladanu šahrodu štupešche. Wōnaj šo wo tym a tamnym rošrēčowajšchtaj. Na dobo hōšez pšhi rōžowej hrjadzy stejo wošta a praji: „Ša šym šo waš hižo dołho prašhečž čyž, šchto šebi po prawym wo Šesufu Šhryštufu myšlicze?“

Pšhujer hnydom njewotmolwi, jeho wulkej, šo šwēczatej wocz t wotpoczowajšchtej na lubošnej rōži a na nju pokafuju wōn praji: „Šchtož je šlōncžko ja tu rōžu, to je Šesuf Šhryštuf ja mnje. Wōn je šlōncžko mojeje dušche, bjes njeho njemōhl šebi na šwoje žiwjenje myšlicž.“

Wōžejch ty tež tajke, twoje žiwjenje wobšbožaze wušnacze wotpōložicz?

2. Nēkotji mlōdži šo wo wērje rošrēčowachu a na kšhešcijanstwo šylnje šwarjachu, so ludži hlupych čini, dofelž rošom pōdežijechyuje a dofelž šo jašny roššud pōdla šhubi.

Šednory dželaczē, kotryž bēšche šmērom pšhipošluchal, džesche: „Šaj, šchtož t kšhešcijanstwom džerži, wjelo šhubi!“

Čyž drusy na njeho pohladachu a wōn dale rēčesche:

„Ša šym palenz lubowal, tōn šym pšhes kšhešcijanstwo šhubil. Škostorhanu šufnju, šubjenu kōluk, w kotrymž bych šhodžil, šym pšhes kšhešcijanstwo šhubil. Wōju hanibu šym pšhes kšhešcijanstwo šhubil. Wōje šle šwēdomnje šym pšhes kšhešcijanstwo šhubil! Šelu w domje — pšchetož tam nēčach šelu — šym pšhes kšhešcijanstwo šhubil. D telko šym pšhes kšhešcijanstwo šhubil! Šchtož ma wot waš, lubi towaršchojo, nēšcto tajke šhubicz, šawēšče, wōn mōže jo pšhes kšhešcijanstwo wotbyč!“

Nch, wy hordžerjo, kiž čyčez w našchim čažu t wšchimi hōlymi šłowami šwēt wobšbožecz, nimacze wy ničžo šhubicz, šchtož by šo derje šhubicz mohlo?

Ničžo šo činicz nješmje, šchtož šo po prawym, runym pučžu dozpicz njemōže.

Šsy-li šchto dobre činil, šapomni na to; w njebežach šo nješapomni.

Womhaj Bóh!

Cyfrlo 44
3. nov.

Lětnik 5.
1895.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ƙo kóždy ƙobotu w Eszolerjez knihcziszczeru w Budyschinje a ƙu tam dostac̄ sa sctwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

21. njedzetu po ƙwi. Trojizny.

Jap. skutki 21, 14: Jako wón ƙo pak njeda narěczec̄, běchmy my spokojom a dżachmy: Ta wola teho Anjesa ƙo stań.

Jako běiche japoschtol Pawol ƙwoje tšecze mišioniske puc̄zowanje stóneczil, chzysche wón domoj pšichedichi do Jerusalema do Roma, do głowneho města zylého snateho ƙwěta ƙo podac̄, so by ewangelijon prědował. Ale do jeho wotmyšljenjow pšichindzechu czežke hroženja, so w Jerusaleme swjaski a tyšchnoščez na njeho cžakaja a so ƙwoje wotmyšljenja do skutka njestaji. Jeho pšeczełso jeho teho dla proščachu, so njebny do tajkich strachotow jaschot. Ale Pawol ƙo narěczec̄ njeda. „Ta wola teho Anjesa ƙo stań“, to jeho — a stónecznyje tež jeho lubnych rošbudzi.

Ta wola teho Anjesa ƙo stań! Tak drje my wschědnje w Anjesowej modlitwje spěwamy. Ale sctó to dosc̄ wopomni? Najprjedy dyrbišch wolu teho Anjesa spósnac̄ — a potom spósnatu wolu Božu tež wuwjesc̄.

Š wottal mješesche Pawol tu wěstosc̄, so dyrbjesche do Jerusalema hic̄? Š wottal wón wjedzesche, so běiche to runje Boža wola? Njeběchu jemu próstwy telko kšesec̄zijanskich pšeczełow niczo? Njeběchu mužojo kaž Timotheus, Titus a Lukasch ƙwěrnj pšeczełso a lubi bratšja? Njedyrbjal wón jich pošluchac̄? Njeběiche to wěsta throbłosc̄, so chzysche wón ƙwoje juntróc̄ wotmyšlene pšchedewšacze na kóždy pad pšchewjesc̄? Ně, po wabjenju ƙwojeje wutroby wón njeczinjesche, hdyž wón do Jerusalema dżesche. Pšichi ƙylšach jeho pšeczełow chzysche ƙo jemu wutroba stamac̄.

Ale na cžim wón spóсна, so wón Božu wolu cžinjesche, hdyž do cžerpjenja a ƙnjercze dżesche? To móže ƙo lohko prajic̄. Jeho powołanje jeho do Jerusalema wołasche. Wón běiche w Mazedonskej dary luboščez sa thudnych kšesec̄zijanow w Jerusaleme hromadžil, kotšiz jara pod hlodom cžerpichu. Je dyrbjesche se strowjenjom Mazedonskeje wošady wotedac̄. Dale mješesche kšesec̄zijanow w Jerusaleme w mērze pošylnic̄. Pšichetož woni běchu w wulkim strasche ju šhubic̄. Duž mješesche puc̄ ƙwojeje powołanja jakny pšched ƙobu a spóсна Božu wolu a ƙwojemu Bohu mješesche wón dalishe poruc̄zic̄.

To, lubi kšesec̄zijenjo, płaczi tež nam. Pšichi wažnych praščenjach našeho žiwjenja njedyrbjeli my š prawizny a š lěwizny hladac̄, ale na teho Anjesa ƙameho a dyrbjeli ƙo jeho prašhec̄: Anjeze, sctó chzesch, so bych cžinił? Šcto je moja pšichluc̄nosc̄? Š wjetšcha puc̄ našeho powołanja tak jakny pšched nami lezi, so ƙo dolho prašhec̄ a ƙebi rospomnic̄ njetrjebamy, sctó mamy cžinic̄. Wone ƙu š wjetšcha ƙame cželne wabjenja, kotrež nam tón puc̄ cžemny cžinja. Njedyrbjala-li pak wscheje wězy twoja wutroba juntróc̄ š dobom wjedzec̄, sctó je Boža wola, potom mašch ƙrědkow ju namac̄. Ty njedyrbišch na džitwne šjewjenja cžakac̄. Ty njekmēsch lóž cžisťac̄, kaž ƙo to druhdy w bratrowskich wošadach stawa. Ty njedyrbišch ƙebi mēstno w bibliji namac̄, kotrež tebi pšichpadnje na woczi pšichindze a ƙebi š tym šnutštowne rošbudjenje salutowac̄. Ty ƙo š zyla njekmēsch cžłowjetow pšchewjele woprašchowac̄. Ty dže mašch modlitwu a tak pšichstup š temu Anjesej. Duž

Boža wola jašnišeho njewjena. Se stareho testamenta móža tebi wožebje Davidowe psalmy služić.

2. Njewotstorkaj swoje čitanje w bibliji wot jeneho duja na drugi, ale pytaj wšchěduje w swjatym pišmje.

3. Njeczitaj swjate pišmo je žanym druhim wotpohladom hač s tym, ja kotryž je date, so by naš potašalo k sbožnojezi. (2 Tim. 3, 15.) Myšl bebi jenož, so chzesch wěrić, činić, so nadzjeć, ištož so w swjatym pišmje wučzi, kaže, službi. Kaž je namakaš, tak bebi myšl, so chzesch tež zyle być a bej sa tym se wšchitkimi swojimi mozami, kotrež wot Boha maš. Chzesch-li Božu wolu činić, nashoniš, hač je ta wučzba wot Boha (Jan. 7, 17). A potom budže tebi žiwe słowo Bože njesachodne žymjo (1 Pětr. 1, 23), pšhes kotrež so s nowa narodžiš a wone budže tvoju dušchu wučzišćić w pošluchnojezi wěrnosće.

4. Pšhistup k swjatemu pišmu jako tajki, kiž hišćeje ničjo njewě, potom budžesch najwjazy nawučnyč; kotřiž pak maja so ja mudrych, so blašni sežinjeni.

5. Womyšl bebi, so w swjatym pišmje žanu wěrnosć nje-pósnajesch, wo kotrež njeđyrbjaš jamolwjenje dawacž, hač so ju do žiwjenja pšchetworil, kaž so jěč a picže do čžela pšchetwori.

6. Pšchi čitanju swjateho pišma mašch najlěpšihu sšladnosć, swoju wěru a swědomje pruhowacž. Teho dla wopomni 1., hač mašch wšchitko tak w nashonjenju, kaž jo swjate pišmo pšched woczi staja. 2. S wotkal pšchiužje, so pšchi čitanju telko smylkow na bebi namakaš. 3. Šak tež mohł ty k dobremu, kotrež pó-juajesch, dórić.

7. Njěpytaj swjate pišmo po swojej myšli a rošomje měrić a složić, ale twój rošom po swjatym pišmje, hewak tebe tvoje hejchlerštworaj.

8. Redžbuj na jadro swjateho pišma: Jesuša Khrystuša k pošylnjenju tvojeje wěry a k wobnowjenju po jeho pšchitladže.

9. Měj kěžbu wobštejnosćow wožobow, kaž tež měštno a čžas, wo kotrymž so powjeda, hewak budžesch wopak wo swjatym pišmje budžić a so teho dđeržecž, ištož so sa tebe njeđodži.

10. Njěbudž wo šrošymjenju nekajšeho hróncžka, priedy hač wěsch, kajke je šwišowanje.

11. Teho dla pšchecžitaj zyle knihi abo žylu epistolu sa šobu, s dobrim pšchemyšlenjom a měj kěžbu teho, wo čžim so rěči a wospjetuj jo hušto, potom šmješch lěpšeho rošbudženja wo wšchitkich wěžach.

12. Šdyž so dopomniš, so so tež hewak na druhich měštnach wo tej šamej wěžy rěči, pšchirumaj to a kěžbuj, fak jene druhemu k dorošymjenju dopomha.

13. Š temu budže služomne, šdyž so pšhes pilne čitanje swjateho pišma šuaty sežiniš, so bórny wěsch, šdže to abo tamne w swjatym pišmje steji.

14. Měj kěžbu dobreho porjada, kotryž swjate pišmo tak derje w wěžy kaž tež w słowach dđerži. Pšchetož to tebe w wjele wěžach dorošjašni.

15. Šladaj na to, so by nowy testament se stareho a stary s noweho šrošymil.

16. Njemyšl jenož, so by šrošymjenje po pišmiku wopomnil, ale šladaj, so by pšhes škutkowanje swjateho Duha tež myšl japoschtołow a profetow póšnal a jich lubojeć, nadžiju, radojeć a druge čžucža, kiž je Bóh w jich wutrobje škutkował, s jich słowow šrošymil a bebi hluboko do wutroby šapišal.

17. Njedaj so pšhes wopacžne wuloženje šchprucha, kotrež so bebi po čželnym wašchnju čžinil, wot praweho šrošymjenja wotwobročić. Njěpraj: druij tež tak myšla. Čžlowjetojo móža so molić, ale Bože słowo je wěrne. Daj so pšhes njesbože a pšchitlad druhich nawučić, kaž tež Pětr praji, so so nekotši pšhes wopacžne šrošymjenje do bluda a škaženja čžahnu.

18. Redžbuj pšchi čitanju swjateho pišma swěru na wobštejnosće žyrkwje, hač so tehdy dobre abo šrudne byle, a fak je Bóh tehdy čžinil. Pšchetož to k pošylnjenju tvojeje wěry a k rošomnemu a wobhladniwemu žiwjenju pomha.

Wóh tych swojich njewopušćeži.

Šan šlawneho jendželskeho předarja Spurgeona bešče tež šaraš. Šle wón měšesche jenož šnadne dothody, fak so jeho šwóžba hušto pšched prašchenjom štešesche: „Šchto budžemy jěč? šchto budžemy picž? šchto budžemy so woblekacž?“ Šas šhubi Spurgeon tež k temu wšchemu hišćeje swoju jeničtu krawu, kotraž šwóžbje mloko a butru dawasche. Šnjeni šaraška čžyšesche hižo šadwělowacž: „Šchto čžemy jenož šapocžecž? šchto čžemy čžinić“, to bechu jejne

wobštajne starosće a škoržby. Šaraš pak bešče štrošćtneje wutroby: „Šchto my čžinić čžemy, luba žona“, fak by wón wotmolwil, „njewěm, ale šchto Bóh čžinić budže. Njewěsch dha: Šchtož čžini Bóh wšcho dobre je?“

Šišćeje tón šamy džen bešče w bližšim měšće wulka šhromadžina duchownych, na kotrež mējachu so šjeneje pošladnižy pjenješy rošdžělicž. Šdyž bešče wšcho hotowe, wóšta w pošladnižy tola hišćeje na što hriwnow. Pšchedšyda šhromadžiny so druhich woprašča, šchto čžedža s tutymi pjenješami šapocžecž. Ša to so wón na Spurgeona dohlada, kotrehož šhude wobštejnosće šnajesche; wón pak ničjo njewjedžesche, so bešče Spurgeon njedawno šwoju jeničtu krawu šhubil. „Ša bebi myšlu“, džesche pšchedšyda, tute pjenješy njebudže ničto lěpje trjebacž móž, hač luby bratr Spurgeon se šwojej šwóžbu. Ša pšchipołowu hišćeje teho dla něšchto, a kóždy wot waš budže drje teho runja čžinić.“ Šak so šta.

Šako Spurgeon wječor domoj pšchiužje, pšchinješe 400 hr. šobu, kotrež bešče Bóh jemu wobradžil. Šětko bešče wšcha nuša k šonzej. „Njěprajach tebi, luba žona“, to bešče šararjowe šłowo. „šchto my čžinić čžemy, njewěm, ale šchto Bóh čžinić budže.“ Šutón podawš wobtwjerdži tutu šwóžbu šašo w tej twjerdej wěrije, kotryž tež my ženje šhubicž njechamy: „Wóh tych swojich njewopušćeži.

Ša 31. oktobra!

Eph. 6, 11. Woblecžje so žylu brón Božu!

Šso woblekaj brón Božu, šbėhú šhorhoj wyšoko,
Šu swjatu šhorhoj šchiza, kiž wěčnuje blyšćeži so:
Šu nješ pšhes čžnu a šwětkojeć we šwojim šbóžniku:
Ššcho dobyče je tvoje we tutym šnamjenju.

Šso woblekaj brón Božu; njech wěra je twój šchit,
Štwój kryw, mjecž, šylny šabat: fak pšcheminješch tón šwět;
Štej bronju woprašany čžehú pucž šwój do rowa,
Šak pšcheminješch ty helu, doštanješch njebeša.

Šo Šonstantinuš jemu je derje dopóšnal, —
Škiž bronje aniz wóššo — tón Šnjes je wojowaš,
Šón Šnjes sa nješo doby a jemu potaša
Ša nješu šchiza šnamjo, to šnamjo dobyčeža.

Šchto Šugustina s ruki čžertowškej' wutorže?
Šak wotučži se šmjereče sa nowe žiwjenje?
Še Božim pišmje škieži po proštwach Šoniki
Ššchě swjate bronje jemu našch Šnjes najšmilnišchi.

Šso woblekaj brón Božu, kaž Šuther, šhudy mnich,
Štej bronju je so bėdžil we bitwach najčžejšchich.
Šak dobyčežizy steji se šwojej bibliju
Še Šormsu: Bóh mi pomhaj; ja hinaš njemóžu!

Šso woblekaj brón Božu; tón šwět wšchak leži w šlym
Ššluži temu šlemu a hrošy wěrižym;
Šón Šnjes naš pošylujuje, nam šwěru dopomha
Še wšcheho šleho škutka do šwojoh' škaleštwu.

Šuž čžemy, lubi šwěrní, s tej bronju wojowacž,
Šnješele s tym Šnjesom we wšchitkich bėdach štacž.
Šu bronje a tam palmy, tu šłabi, škafni tam
Ššbóžni! Šaleluja! Šaj, Šesu, pomhaj nam!

Šh. Š. Šalkaš.

Pomoz w nušu.

Š wulkich měštach je wulka nuša. Wožebje wulka je nuša wo bydlenjach. Ša nješam prajicž, so došć wobydlenjom njeje; pšchetož šchtož ma pjenješ došć, móže štajnje bydlenje a to dobre bydlenje došć. Šle sa maleho muža, sa šhudeho je čžěžko bydlenje namakač, kajkež čžlowjek k šwojemu šbožu a derjehicžu trjeba. Šak šrudnje a hubjenje dyrbja to ludžo hušto bydlicž, to bebi ničto myšlicž njemóže, kotryž to widžal njeje. Šozialdemokratojo špytaju hušto robočzanow na škaju pšchecžiwu wobšedžerjam naščezuwacž na jich hubjene bydlenja potašuju. Šle robočzenjo hišćeje škafnje bydla pornjo šhudym w wulkich měštach. Šušto dyrbja woni w mokrych, šnijerđatych pinžach bydlicž, do kotrychž ženje šłóncžko nješwěčži a malo šroweho powětra pšchiužje,

abo, sčtož je najhóršče, ludžo bydla i zushmi, kotič jim ja spanje nščto saplacza, w małym runje hromadže, sčtož je tač derje strasčne ja čžlnou itrowošč, kaž ja pózčžiwošč.

So je nřsa husto wina, so hřwójbne žiwjenje rospadnje, ja to podam pschiklad, kotryž hřm psched frótkim powjedacž hřlyšchal. W wulkim mějče S. mějesche duchowny jawný pschednoščk wo tutej ushy. Duž na fónzu muž staže a praji: To je wschitto čžičže dobre, ale hdyž nam pomhacž njemóžčeže, potou hřo tež džiwacž njemóžče, hdyž budžemy sozjaldemokratojo. A nětko tón muž powjedacše, kač je wón — kowar — prjedy je 3 hr. 50 np. na džei ipolójnje živy byl, ale so nětko wot teho čžaša, so ma tajke hubjene bydlenje, wjazh njepřichúdze a so je sozjaldemokrata.

Na druhi džei džěsche duchowny i blidarjom do kowarjoweho bydlenja. Bydlenje njeběsche jenož huske a masane, ale tež hubjenje džeržane, čzowwe, šakurjene, tapety se seženow wišachn, seženy běchu mokre a mało rumna tam běsche ja šarscheju se 7 džěčžimi. Muž domach njeběsche, ale jeho žona wobkrcži mužowe prajenje, kotryž běsche něhdy porjadny, domjazh, pilny a slutniwy byl, ale wot teho čžaša, so běschtaj w tym bydlenju, hřo wón wjazh domach sbožowny čžul njeběsche; po něčžim běsche hřo nawucžil do korežny khodžič a nětko wschitto dele džěsche. Se hřlyšami w wočzomaj wona na mužowu trubku potaša, kotraž w rózku štejesche, a powjedacše, kač je něhdy jeho najwjetšcha radošč byla, wječžor hřebi trubku jazehlicž a hřo se žonu a džěčžimi rosrěčžowacž. Nětko hřo to wjazh nješta a wina běsche hubjene bydlenje. Wobšedžet khěže tež nicžo čžinicž njechasche, dokelž móhli druhy w domje bydlažy tež se hřwojimi žadanjemi pschicž a wón běsche prajil, so dyrbitaj wješkelej byčž, so štaj se hřwojimi 7 džěčžimi hiščeže tajke bydlenje namakalož.

Duchowny hřo blidarja woprašča, sčto to placži, bydlenje wuporjedžič. Mějchr, kotremuž nřsa wutrobu huješche, hřubi to ja 40 hřiwnow wobstaracž. A bóršy běsche bydlenje w porjedže. Muž, w kotrymž dobre hiščeže wotemrjelo njeběsche, běsche džakowny ja tu pomoz; wón hřwoju trubku šažo do porjada štaji a domach pola žony a džěčži wosta a 3 hr. 50 np. na džei šažo došahachu. Sbože hřwójbny, kotrež běsche psches hubjene bydlenje hřošyło rospadnyčž, běsche wukhowane ja 40 hřiwnow.

Džičže a čžinicže teho runjeczja! Wošebje dyrbja wobšedžerjo khěžow i teho wuknyčž. So nam sozjaldemokratija njeby na šchiju pschichla, dyrbimy i tej lubošču škutkowacž, kotraž wschitto pschewinje.

A měrej wutroba!

A měrej, k měrej wutroba!
Sčto hřy tajka njeměrna?
Wšchato wěšch, so na semi
Wěčžne sbože njebydli;
Te hřo horkach w njeby da,
Duž budž směrna wutroba!

Čžicha budž o wutroba,
Nimash tež tu wješela;
Wěšch, so w njeby bydli tam,
Kič wšchě škutki placži nam;
Šsy tu prawje čžinila,
Dha budž čžicha wutroba!

Ščžerpłiwa budž wutroba,
Nječ čže hanja, podtkóčža;
Hdyž mašch Boha pschi hřebi,
Dha čže nicžo nještróži;
Bóh čži se wšchob' wupomha.
Duž budž ščžerpna wutroba.

E. S.

Čžicha wješ.

Dolho šstupachmy na horžym popołdnju do přědka a hřebi rjane rostliny i bokow puczja a njelicžomne pižane njetležki a bruki wobhladachmy, kotrež wokolo rjaných kwětkow a rózow šlětowachu a na nich hředžachu. Škónčžuje do wšy donđžechmy. Čžichi módry jěpor wokolo njeje ležesche; čžičhe štejesche bacžon w hřwojim hněšdže na ponožku přenjeho twarjenja. Ša njepomnju, so w zylčej wšy žaneho šynka šašlyšachmy. Čžičhe štejesche štara doštojna

zřkwičžta, čžiche ležesche pohřjebniščežo wokolo njeje. Durežka běchu wočžinjene, kaž bychu naš pschecželne prošyle, šastupičž. Pschecželne wješne pohřjebniščežo pschewo rady wopntamy. Tam leža rowy wokolo zřkwiče, w kotrež hřo k Bohu modla; a hdyž wješnjeno špěwaja a na přědowanje pošluchaja, je, kaž bychu jemřjeczči hiščeže wšchitzy pódla byli a kaž by wot wulkich šarschich hřem ničto w wulkej wješnej hřwójbje njepobrachowal. To je zyle hřinat, hacž hdyž we wulkim mějče na přědowanju haru wot hašow a šlufanje konjazych železnizow hřlyšchich. Čžicha ležesche parna kóžž blisťo pschi pohřjebniščežu. Šak běsche, kaž by šapitan puczowarjam prajil: Moji lubi, pohladajče wschitzy tam! Tam je čžičhi blač. Wšmimy hřebi telko čžaša, so bychmy hřebi na to pomyšlili, hřdžež junu wschitzy dojedžemy. Čžičhe po: malej tšechu pschi muri štejachu čžorne mary. Ša našchim wutrobam rěčžachu wone khutuje jako to kóžo, na kotrymž hřo podróžnižy k pošlednemu, čžichemu měrej donjeshu.

Šměrom hřebi napižna pomnikow pschecžitachmy. Ach, na tym šamym wješnym pohřjebniščežu namakachmy te šame hřuboke šdychowanja šarschich, kotřič dyrbjachu hřwojemu džěščžu wotšal čžahnyčž dacž, mandželškeje, kotrež bu mandželški, mandželškeho, kotremuž bu hřwěrna mandželška wjata. Ale tež te šame šłowa wěry, lubošče a nadžije namakachmy. Ach kelko bološčow džělenja bč hřo tam nješčlo, hřdžež našche wóhi štejachu; kelko horžych hřylšow bč ta šemja hřizo do hřo hřěbala, psches kotryž šstupachmy. Škelko šdychowanja běsche tam hřlyšecž bylo! A nětko běsche wschitto čžicho. Měy wopuščžichmy pohřjebniščežo a wješ a šstupachmy dale psches šahony nimo šarych wjerbow. Wšječžorna čžičhina na štwórbje a na našchich wutrobach ležesche. Měy wopomnichmy w nutroščži, so hřmy šažo džei dale pschichli — čžichemu, wěčžnemu měrej bliže.

Domjaze žiwjenje.

Hdyž druhdy wokolo hřwatoła psched hřwojimi wrotami šteju a špróžnych džěčžerjow domoj hřič widžu, potom hřebi myšlu: „Ach, hdy by jeno kóždy prawje luby dom mčl!“ A sčto móže jemu tajki dom pschihotowacž? Ššnyej macž a šotra, mužej žona a džěčži. W hřwójbje domach najrjějšche wješela šatežčja. Tam hřo čžłowjek sbožowny čžuje. Sbože njeje jenož w krašnych hřrodach. Hřdžež hřu hřebi čžłowjekojo dobri a w džěčžazej radoščži, sčtož jim Bóh dawja, hřeru, tam sbože bydli. W domje a w hřwójbje leža žórka derjehičža kraja, jow leža korjenje jeho mozy a hřylnoščže.

„Derje temu, komuž je pózčžywa žona wobradžena, ta je wjele krašnišcha, dyžli drohe parole a džěčława žona je hřwojeho mužja kóna.“

Něšchto k rospominanju.

Měch na khřibjeczže.

„D, so byščeže mčch na wajšim ramjenju widžecž móhli!“ To šłowo čžitajch pola wulkeho jendželškeho pčšnjerja Shakespeara. Sčto čže wone prajicž? Mošjašženje dawja ščžchowaza bajka:

„Kóždy čžłowjek nošy na ramjenju mčch; jedyn kóuz jemu přědku dele wišy, druhi jady psches khřibjet. W přědkownym kóuzu hřu šmylki jeho šobucžłowjekow; te ma wón štajnje psched wočzomaj a móže je jasnje widžecž. Šsame jeho šmylki a wopacžnoščže pak teža w šadnim kóuzu mčcha; ja uje wón wóčžka nima.“

Šak prawje ma ta bajka, móže kóždy šam na hřebi šhomicž. Šy dyrbišch mčch najprjedy wobrocžičž, so by hřo psched njeluboščžiwym hřudženjom šahowal. Šotom budže wón tebi druhdy čžežto doščž na wutrobno čžičščežčž.

*
Ničžo lěpje njewočžehuje hacž čžafanje.

*
Njepraščeje hřo ja hřwojimi čžuczemi, hřewal bywajch pschejara mjehki ja žiwjenje.

*
Njeměj ničžo ja njepřcheměnjomne khřiba Boha.

*
Čžerpjenja hřlyščeja do nješnatych dobrotow Božich.

*
Niz, so hřy šubowamy je tudy na šemi nřjwažnišche, ale so lubujesh.

Pomhaj Bóh!

Cizko 45.
10. nov.

Lětnik 5.
1895.

Szerbiske njedzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy kobotu w Šmolerjez knihiczišcežetni w Budyschinje a šu tam doštač sa šchwěrtlětnu pšchedplatu 40 np.

22. njedzeli po šwi. Trojizny.

Lut. 22, 31. 32: Schimanje, Schimanje, hlaj, satanas je waš požadał, so by waš mohł kacz jako pscheńzu. Ale ja šym prošnył sa tebe, so by twoja wěra njepšchestala. A hdyž ty šo něhdy nakasajš, dha pošylú šwojich bratrow.

Wrawy pscheczel šo niž jeno w tym wopokasuje, so nam w nusy pomha, ale tež w tym, so nam njeda do nusy pschińez, naš i czašom na hrozaze strachoty kedžblimnych sczini. Tajki pscheczel je Jesuž; w našchim tekjeze chze wón psched hrozazym strachom šakhowacz. Hdyž my wo strachotach rěczimy, myšlimy šebi i wjeticha na lescz stych ludzi, na thorošč, nusu a šmjercz. Ale tele strachoty najhóršche nješku; šady wišittkich njepšcheczelow šteji tón jedny sty njepšcheczel, satanas šam. Wot njeho hrosy najhóršchi strach. Š prěnja teho dla, dokelž teho njepšcheczela njewidžimy; i druha dokelž šo lesczimje sa našeho pscheczela wudawa; a i tječa dokelž móže nam niž jenož na czele šejškodžicž, ale tež sa tym šteji, našchu dušchu škasneč do hele. Šana dušcha temu Šnjesej tak blisko njestěji, so sty njepšcheczel na nej šwoju móž njepšpntał. Niž na tych wón hlada, kotšiz chzedža bjes Boha na šwěcže živi byč — tym wón nicžo njeczini; czeho dla tež, woni džě jemu škusheja, šamo hdyž šo czertej šmēja. Na druhich wón hlada, na tych, kotšiz šu i šnjejšta cžemnošče wumoženi a pschěšadženi do kraleštwu Šesom Šhrysta. Wón je šebi šamo šwěrik k temu Šnjesej šamemu pschistupicž. Šo šo jemu njeporadzi. Šacz budže tež podarmo, hdyž k tym d. anacze, kotšiz běchu temu

Šnjesej najbližšchi, džě? Wón jo tola pošpnta a pschezo šako i nowa pošpntowašche. A to niž podarmo. Šeneho je i jich towaštwu wutorhnył, to džěcžo škaženja. A tež wišelake druge šo jemu poradzi, šamo pola Šchimana. Šchtó bjes nami je wěšty psched nim. Šdže je dom tak twjerdže šaloženy, šwójba tak rjenje šhromadžena wošolo teho Šnjesa, so njeby wón jemu wutorhnyjnych šako dobyč špntał! — Ale šmě wón to cžinicž? Wón je šebi to wuprošnył, so by waš mohł kacz jako pscheńzu, a Bóh je jemu móž k temu woštajik. Wěščze wišak je tón Šnjesh šam najprjedy wějeru kopacz do ruki wšak a pscheńzu šak. Ššnano pať šu tola hiščeže bjes tym, šchtož šo šda pscheńza byč, pluhi a duž je bjes tymi, kotšiz šu šo sa teho Šnjesa roššudžili, pschezo šako wubjeranje nusne a te šmě njepšcheczel džeržecž. Š jenny roššudženjom sa Jesuša dokonjane njeje, my dyrbimy šo pschezo šako sa njeho roššudžicž. Wišczo šako pošpnta cžert, nam teho Šnjesa wohidneho cžinicž, jako kruteho Šnjesa, kiž nam ani njewinowate wješele njewoštaji, do-wěrjenje k njemu podrywacz. Šěda nam, hdyž potom woczí wotewrjenej nimamy sa hrozazy strach; šěda nam, hdyž na napominaze šłowo najlěpscheho pscheczela njepo-šluchamy. Hdyž šebi potom myšlimy, so šmy pscheńza, móžemy rošlětacž kaž pluhi!

Ale našch pscheczel jenož njenapomina, ale wón nam tež pomha. — My šmy wukhowani w strachocže, kaž dołho našcha wěra njepšchestanje. Š wěru šapschimjemy Šesušowu ruku a ju twjerdže džeržimy; hdyž my do njeho i wutrobu wěrimy, je wón našch a sa naš šastupi. Še-li

pač wón sa naš, šhto mohł pschecziwo nam bycz? Teho dla, kaž dolho mamy hišcže wëru, hišcže nicžo shubjene njeje a je hišcže wschitto dobycz; jenož hdyž wëru wostajimy a s njej teho Anjesa, je nimo. Kač sapoczniemy, so by naša wëra njepšestala? Wty mamy pschi tym šami najwjazy činič. Tón Anjes, kotryž je naš k wërje pschinješł, chze naš tež w wërje šdžeržecz. „Ja šym sa tebe prošyl, so by twoja wëra njepšestala.“ Niž to, šhtož móžemy my sa njeho činič, ale šhtož wón sa naš čini, niž naša lubošč k njemu, ale jeho lubošč k nam je naše wumoženje. Wón je sa naš prošyl, kaž dolho šmy pola njeho; njeby-li wón to činił, my njebychmy wjazy pola njeho byli; wón je naš pošylit, so w špntowanjach njebychmy podleželi a tola hłubje njepadnyli, so po hrěšnych padže njebychmy sadwëlowali, ale wutrobitošč šebi nabyli šo wobroczič a hnadu pytač. Wón šdžerži naš w wërje.

A k čemu šdžerži naš wón w wërje? Bohke praschenje; k čemu druhemu, hocž so bychmy šbóžni byli. Wón pač chze hišcže něšhto druge s tym dozpicž. „Šdy ty šo něhdy nakasasch, dha pošylit šwojich bratrow.“ Šhutne šlowo, kotrež nam praschenje na šwëdomnje položil, hacž šmy šo tež woprawdže k temu Anjesej wobrocžili. Šetr bėšche wschitto wopuschčzil a na tym Anjesu s zylej šwojeje dušchu wišasche, a tola wobrocženy, zyle wobnowjeny, wón tehdy hišcže njebėšche; hacłe šwjatki bu čzišče nowy čłowjek. Tač móžemy tež my šo hrěchey wotrzey a teho Anjesa lubowecz bjes teho, so je k pošnemu šnutštownemu wobrocženju a wobnowjenju pschischlo. Ach, so njebychmy dolho čakali a njewustali, doniž pola naš šwjatki nješku. Potom pač reka sa naš: Pošylit twojich bratrow! Nam dosč bycz nješmė našču dušču wukhowacz, my dyrbymy tež pošli mēra sa druhich bycz; reki žiweje wodny dyrbja pschišč wot kóždeho, kotryž do Šhrystuša wëri. Šsnano šy tež ty pod pošylitjazy šaczischčezom tajlich wuczomnikow k temu Anjesej pschischol. Duž daj lubošč a žohnowanje dale a pošylit twojich bratrow. A potom pohladajče hromadže k temu Anjesej horje. Njepšechčeljo šu se wschěch bokow; ale tón Anjes je šylitichi dnyli woni wschitzy; naša wëra je to dobyče, kotrež je šwēt pschewinylo. Bohu budž džak, kiž je nam tajku wëru a tajke dobyče dač a šdžerži psches našcheho Anjesa Šesom Šhrysta. Šamjen.

Kašczič šboža.

We wšy njedaloto mēsta š. bėšche jednory tkalč živy, kotremuž bychu mišchtr Mērcziš rekali. Wón bėšche, kaž šo praji, dobry muž, štróšny a džělawy, šwěrnny a šprawy pschecziwo šwojim pschecželam, pschecželny pschecziwo kóždemu. Ale wón bėšche — to by wón hušto hordosnje šam wo šebi wušnał — njewěrjazy. Wón njewěrjesche do Boha ani do teho šbóžnika, ani do wumoženja, ani do wěczneje šbóžnosče. Do Božeho doma wón sa dolho pschischol njebėšche. Šako wón juntrócž ke mni pschišč a jako šo s nim wo wërje roščezowach, mi wón tež šwoju njewëru wušna. „Dwëlowač“, praji wón, „šym ja pschezo byl, zyle wěšty pač buch hacłe w šwojeje myšli, jako w nowinach historiju čitach, kotraž mje dorosjašni, nětko wjazy našad njestupju.“ Ša jeho prošach, so by mi nowiny pschecžitač dač a na druge ranje mi je se šwojim hólzom pošla. Šako mējach kusł khwile, powjedašččo čitach, kotrež mējesche šo něhđže tač:

Kašczič šboža.

Muž, kotryž bėšche hižo dolho khory ležal, šo šmjerczi blifko čujesche. Duž da šwojeho šyna šawolacz a jemu šamnjeny kašczič pschepoda. „Šlaj!“, praji wón, „ja tebi nicžo njesawostaju, hacž tón kašczič, w nim je wulki pošlad, kotryž šmēšch pač jenož won wsacz, hdyž budžesch w najwjetschej nuy. Potom

šmēšch kašczič woczinič, prijedy niž, potom budžesch jara šbožowny.“ Šan wumrje a šyn kašczič šwëru khowasche, jón pač njewoczini. Wšele lēt šo mny, ale mēto teho, so by do předka pschischol, džěšche pola njeho našad, wón njemējesche, kaž šo praji, žaneho šboža. Pschezo pač šo je šwojim pošladom troščtowasche, kotryž mējesche jeho jumu jara šbožowneho činič.

Teho nuša bu pschezo wjetscha, wón dyrbjesche nušu tradacz a džěči wo šhlěb prošach. Duž šebi myšlesche, so je wofomik pschischol, wo kotrymž bėšche jeho nan na šmjertnym ložu powjedal, najwjetscha nuša bėšche pschischla, wón chzyšche šwój pošlad mēč a šbožowny bycz. Šhěšje šam wotpaczi — a kašczič bėšche prošny.

Čzišče tač, šo w powjedaščku dale powjedasche, je s čłowjekom a s wëru. Wona je jemu jenož data, so by šo na njej pošbėhnył w nuy žiwjenja, wona je pošlad, kotryž jemu s daloka šywa, kotryž dyrbi jeho pošylit, so by wschu šemšku šudobu šmužiče nješł w nadži na šbóžnosč w šmjerczi. — Šdyž šmy wschitto ščezpliwje nješli hacž do kónza, hdyž w šmjertnej hodžinje najwjetscha nuša na naš pschišč, hdyž my w pošlednim wofomiknjenju žiwjenja sa pošladom pschimnjemy a chzemy šbožowny bycz, potom — je kašczič prošny. Čžělo a dušcha štej morwe, wscheho je kónz, po šmjerczi njeje žane žiwjenje, žana šbóžnosč. —

„Šuby pschecželo!“ prajach ja k mišchtr Mērcziš, hdyž jemu nowiny wrěčich, „wascha historija je mudrje wumyšlena, ale tola wěrnosč njeje. Šuntrócž kóždy njewěrjazy, tež najšole štwjerdny, wotuczi a šoy by to hacłe w šmjertnej hodžinje bylo. Čžim bliže šmjercž pschišč, čžim wótšišcho šwëdomnje w nim reči, čžim šole wón k žalostnemu pschewěčenju pschišč, so je šo šbeal, so je po wopacznyš puczju khodžil, kotryž do hłubiny wjedže, do kotrež dyrbi dele panycz. Potom je pošdže a bēda temu čłowjekej, kotryž šebi hacłe w dwanatej hodžinje na šbože šwojeje dušche pošyšli.“

„Šah!“ praji mišchtr Mērcziš, „nje wy njewobrocziče, kašczič je prošny.“

Dwë lēče bėšchey šo minylej. Mērcziš tón šamy wosta. Šumu njedželu popoščny šo na dworje šy kundroš s šhlěwa won wudoby a po wjěšnej dróšy čžerjesche. Wšele luda da šo ja nim, so by jeho popadnył, tež mišchtr Mērcziš šo wobdželi. Wón bėšche přeni šady šfocžezča. Ša dobo šo wone do njeho da a jeho tróžy je šwojimi wulšimi šubami do wutrobna štorčzi a potom šo šmërom do šhlěwa wrěči. Šranjeny bu do šwojeho doma donješeny, woni bėžachu po ščarja. Wón njetrjebasche dolho pytač, ale šnydom špóšna, kač šč s nim šteji: šš hřjebła bėchu šlamane, wysche teho mējesche wón druge, jara čžěke šnutštowne šranjenja, mišchtr Mērcziš dyrbjesche wumrjecž. Šalostnu bolosč mējesche šnjescž, najwjetscha nuša pschišč, horkošč šmjercze jeho pschimny. W šmjertnej štyšnosčzi jemu myšle pschiščezchu: Še tola žiwjenje po šmjerczi? Wulka bojosč pschiš tej myšli na njeho khodžesche, šhto potom s jeho dušču budže! Dyrbjesche wona panycz do wěczneje nozy a šatamanšwa? „Ně, ně, ně!“ wón šadwëlujo šawola, „šatamany bycz njemóžu! Škajki njekničomny šym ja byl!“ Wón šo w šwojim ložu walesche, wón šebi wlošny won torhasche a štyšniwje wolasche. Potom šapoczča prošycz wo hnadu a šmilnosč a po duchownym šebi žadajche, so by jeho woprawil. Duchowny pschišč a dolho s nim rečesche, šhutnje a napominajo, troščtuyo a pošylitjuyo. Mišchtr Mērcziš je žedženjom na šłowa dušchowpaštyrja kēžbowasche, wón bėšche na dobo k pošnaczu pschischol, jeho čłowška mudrosč a šhrobłosč jeho wopuschčzišchey, wón wjedžesche, so kašczič šboža prošny njeje, a jako jeho šarac šapoczča na Božu wjecžer pschihotowacz a šłowa špowjedže čžitajche, mřejazy wótšje šobu špewasche: „Ša khudy, hubjeny, hrěšny čłowjek, wušnaju šo tebi wschittich šwojich hrěchow.“ Potom bu wón mērnny, wužiwasche čžělo a krej teho šbóžnika a jako jeho s mērom do šahlwěčka položichu, šo jeho huba šchepotajo w čžichej modlitwje hibasche.

Dwë hodžinje po tym bėšche wón morwy a na šeczi dženi bu wón pošrjebany. Ša blėdy: wobliczu bėšche šbóžny mēr Boži pošnacž.

Mišchtra Mērczišowa njewëra bu hišcže w pošlednej hodžinje pschewinjena, wón bėšche klucz namakal k kašczišej šboža, kotryž nětko prošny nječ, ale napjetnjeny s krašnym pošladom, kotryž reka: Njebjeske kralešwo, žiwjenje a šbóžnosč.

Tač budže wjěšele w njebjesch nad kóždym hrěšnikom, kiž pošutu čžini.

Wótcze našch.

Lubny kobutischecziyan ležeiche na swojim smjertnym ložu a nusa poslednje hodžinki so bližeiche. Wón so lohko wot swojeho žiwjenja njedželesche, kotrež běšche jemu wjele dobrego pschinješlo, a dokelž wón žadny hebičny cžlowjek njeběšche, běšche tež rad k sbožu sa druhich živy. Echtož so wschědnje bjes nim a jeho Bohom sta, i wjetscha potajne wošta; to běšche něšto, jchtož wón rad sam sa so sthowa. Tola nětko — wokomik dželenja dóndže, w staroseži cži jeho wokoło njeho stejachu a jich srudne woblicza šewichu, jchtož thoremu samemu cžueže pschibjerazeje šlaboseže wobkruči. „Proščeže!“ praji wón jich myšle srosymiwšchi, kotrež woni wuprajicž hebi nješwěrichu, a jeho wutrobne žadanje běšche: „Wótcze našch.“

A rady woni po jeho woli cžinjachu. Echto móže w najštyšnišchich wokomikunjenjach našcheho žiwjenja strojčnušcheho sa naš byčž, hacž so so my k Bohu wobrocžimy? A hdyž myšle šańdu kaž hajchaza šwěza, tak drohe šu nam potom te šłowa, kotrež je nam šesuf sam do rta položil, i kotrymž po tajkim našchemu njebjekemu Wótczej najbliže stupimy. Sawěšče, hušto njewužitnje wužiwane Wótczenaşch je najšlyšnišchi šwjast, kotryž naš k wutrobje Božej šwjasa. Tón mrežazy so jeho twjerdže džeržeiche na pucžu psches huske, cžemne wrota. „Kotra je najšlepšcha a najrjeišcha modlitwa?“ so Luther w katechizmje woprašcha a wotmolwjenje je: „Sa, kotruž je naš šnješ šchrystuš sam nawucžil.“ Šdžež njeje šame bórbotanje, ale modjenje w duchu a woprawdže, šmeje šwoje žohnowanje.

Alle hiščeže něšto. Tón mrežazy njechafche jenož, so by so Wótcze našch špěwajo pschi jeho dželenju, ale wón běšche tež, kaž dolho samó, w wschědnym žiwjenju po nim živy. Šako pošluschnu džěcžo, kotrež so je žanym šłowom pschecžiwu Božej woli njewobarašche, so wupokafa a w prawym cžaju wón i Bohom a cžlowjekami šwoje račnowanje wobšamlny. Mlž jenož, so njeby na nikoho huěwny byl, ale wón proščešche tež wo wodacže, hdyž běšche šedom někoho šrudžil, so nadžějo, so budže jemu Wóh šesufa dla hnadny Wóh a Wóczęž. Šjatu proštwu Wótczenaşcha sa napišmo na šwój rowowy pomnik postaji, tak běšchtej rt a žiwjenje psches jene. Wjele cžlowjekow je, kotřiž šamowušwolene pobožne šłowa cžinja ale po nich živi nješbu. Wóh tón šnješ pak cžyž nam hnadnje dacž to, so cžzemy a to, so cžnimy po jeho d. brym špodobanju.

Wazne šłowa J. A. Bengela.

Dobre skutki šu wschitke skutki, kotrež i Bohom w šchrystušu šjednany cžlowjek po Božim porjedže cžini. Šak je dobry šutt, hdyž šlužomny džěla a je porjedže Božemu pošluschny. Šot teho njewotwišuje, hacž ja pschi šoždym šuttu mi wědomny wotpohlad na Boha mam; hdyž je i žyła moja wutroba na Boha šložena, potom budže wschitko, jchtož ja w porjedže Božim cžinju, hdyž hebi tež wošebje na to njemyšlu, so tola jako dobry šutt wobhladacž. Šdyž ja do Stuttgarta jěcham, ja do předka pschińdu, hdyž hebi tež pschi šoždej krocželi na to njepomyšlu, so cžzu do Stuttgarta. Šdyž general w horzej bitwje stej, wojuje sa šwój wótzny kraj, hacž runje pschi wojowanju hebi pschezo na to myšlicž njemóže.

Šswjate pišmo trejba jich wjele sa šame šchpruchowe knižki, kaž hdyž šněh taje a tam a šem hiščeže kusť šněha ležo woštanje, — a šwjate pišmo šu tola jenotliwe hromadže šwišowaze knihi. Wjele jich bibliju wobhlada sa někotre štare šawoštanki, kotrež šu pschipadnje hromadže pschischle a cžzedža po šwojim rošomje šwišowazu wucžbu šestajecž. Ša wopak! Echtož je šwěza rošoma w naš, šu šawoštanki, ale šwjate pišmo je něšto došpolne a w tej myšli durbimy ju cžitacž a nalóžicž sa prawidlo našcheho žiwjenja.

Šak bu cžęža njeprawda po 150 lětach šarunana.

W Salzburgu běchu so wot 16. lěštotetka šem cžiche wošady ewangelišy šmyšlennyh cžępila, dokelž běchu tucži šwěrmni a pilni poddanojo. W lěcže 1729 pak pytašche arzbisfop hrabja širmian jich i gwałtom wobrocžicž. Što šarschich pschibahafche na woblatku a na šwjecženu šel tróžy šwjatemu Bohu, so cžzedža twjerdže džeržecž na ewangeliškej wěrje a hješ šobu bratrowšku wutrobu w nješbožu měcž.

To bu jako šběžl a revoluzija wuložena a 31. oktobra 1731 wuńdže wufas arzbisfopa, so durbja ewangelišy kraj wopušcžicž. Šacž runjež protestantišy wjerchojo dobre šłowo šapoložichu, buchhu wschitzy ewangelišy w frutej šymje i doma a dwora wuežerjeni. Ša 20 000 buchhu w šruškej pschecželnuwe horje wšacži.

23. januara wuruje w Salzburgu w domje šmilnych šotrow wudowa itališeho šenjana, kotraž běšche i pschecželstwa tamneho arzbisfopa širmiana. W swojim wotkafanju wona postaji, so durbja so šožde lěto i jeneho šawoštajenštwu 2500 šchěšnatow sa ewangeliške šyoty je Salzburga a wokolnošče pschetrjebacž. „Š tym“, wona pišafche, „měny šarunacž winu, kotruž je jedyn i mojeje šwóšby na so pschinješl, hdyž je tak někotružkuliz ewangelišku šwóšbu do hubjenštwu pschinješl.“

šhudoba.

W nowym testamencže so šhudži šbóžni njenuja. Někotry je žohnowanje šhudoby našonil a móže prajicž: „Ša so Bohu džakuju sa šhudobu mojeje mlodošče, so nana na šolenach a macž w šylšach wohladach, so jeju wóšje prošwečž šlyšchach wo wschědnny šhlěb Boži.“ Wjele šlawnych muži je i niška postanylo a woni buchhu dobročeljo cžlowjestwa. Woni srosymichu šrudobu a štarosež i šhudymni a podšłocžonymni šacžucž, dokelž běchu to šami w cžęžkim bēdženju woptali. Šsama jich nusa běšche jim i nastorkom pokafacž, so šdobnošcž dušche pod cžijchcžazej šhudobu njecžępi.

Alle šhudoba ma tež šwoje wulke šrudne šoki. Šwona wjele hubjenštwu po hebi cžehnje. W štwicžkach pod ščechu nadeńdžęšch njerodne žiwjenje, šrudne šwóšbne wobštejnošče, wopikštwu a njepócziwocž. Wjele jich wotrošče na prošcęštwu šwucžennyh; žaneje lubošče k domej a k wótznemu krajey woni ani njenawufnu.

Tu je sa šmilnu a wumožazu lubošcž šobucžlowjekow wulke šolo šuttkowanja. Šež džęša woštanje wěrnó, kaž so w pschifłowach šalomonowych wupraji: „Někotry je šhudny pschi wulkim šuble, a někotry je šohaty pschi šwojej šhudobje.“ šschifl. 13, 7.

Šchtož najbóle k wutrobje džęšche.

Čaš prošduinow k šonzej šhwatašche. Šarschey stejęšchtaj na wješnej hórzy, wot kotrež mōžachu najdale psches kraj a morjo widžecž. „Ša wschelafich šlafach šmy pobyli“, šapocža macž. „Wóžęšch ty mi prajicž, hdyž so to šta, jchtož tebi w tym cžaju najbóle k wutrobje džęšche?“

„Šo so jow nješta“, wotmolwi nan po šrótkim pschemyšlenju. „Šo so šta na wulcže a běšche tam, hdyž so běle šheže w rańšchim šlōncžku šwěza. Šam šedžęšche šwóšba pschi šnědanju pod lipu. Woni běchu žyši, šarschey i dwěmaj džęšcžomaj a je šlužobnej holzu, wěcže šamožicži ludžo. Šłoda macž mi je šwojej wěrnocžu nadpadže, so bóle na nju šedžbowach. Šejnej wocži so džiwne šwěcžęšchtaj a šrudnej do šalokšcže šladafchtej, kaž byšchtej tam sa pomoznikom šladalej. Šlěde, šuche woblicžo a šuchej ruzy mōžnje k wutrobje rēcžachu. Šej džęšcži wješelej hrajkafchtej a róže šchcžipafchtej. Šjęnišche pschibęža: Šlacžęřka, macžęřka, róžicžku! Šlacž i šolostnym šmęškotanjom róžicžku wja a móžęšche so šedny šylšow šdžeržecž. Šluž cžijche, šhutnje šladajo šedžęšche; wón šnawo hebi pschemyšli, šak dolho hiščeže macž šwojej džęšcži šmeje. Ša njewěm, šak mi bu, hdyž hebi wješelej džęšcži, nana a šmjercži napšchecžiwu šrawjazu macž wobhladach. Pschi wotěńdženju durbjach hiščeže juntrócž na žonu pohladacž. Šuž tež wona šrudnje na mnje pohlada. Šch, hacž tež mějęšche jejna wutroba tón trošcht, kotryž nam w tajšich cžęžkich wóženjach Božich wěra podawa? Šacž tež so wona jako pobožna džowka woli šwojeho Wóčza w nješjefach rad poba? Šacž tež běšche jejna nadžija wěcžne nješachodne herbštwó?“

šiblija w šomje.

Šapocžtoške skutki so i tym šlōncža, so je šawol w šomje wot teho šnješa šesom šchryšta je wšchey šhrobšcžu bješ šakafanja wucžil. Šak běšche so to w tym měšcže w cžaju šamžow cžijęže pscheměnilo. Šunje i šoma won je so wjazy hacž jedyn šróčž roššchęrenje biblijow šakafalo, a šchtož by hiščeže pschod 30 lětami do šamžoweho kraja pschishol, durbjęšche šwoje wězy pschepytacž dacž, hacž žanuch itališkich biblijow pschi hebi nima. Šola Bohu so špodobafche ewangeliju tež w šomje wrota wotewricž. Šo běšche 30. šeptembra 1870. Šot rano 5 hodž. itališy wjazy na

Womhaj Bóh!

Cyklo 46.
17. nov.

Lětnik 5.
1895.

Szerhske njedželke kopjenka.

Wudawaju so tóždu sobotu w Šmolerjez knihcizšczerńi w Budyschinje a su tam dostacž sa štwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

23. njedzetu po swj. Trojicy.

1 Jan. 5, 9—11: Hdyž my cžłowiske šwědčenje horje wošujemy, dha je Bože šwědčenje wjetšce; pšchetož Bóže šwědčenje je to, šchtož wón šwědčył je wot šwojeho šyna. Šchtož wěri do teho Šyna Božeho, tón ma to šwědčenje šam pšchi šebi. Šchtož Bohu njewěri, tón čini jeho k tharjej; pšchetož wón njewěri temu šwědčenju, kotrež Bóh šwědči wot šwojeho šyna. Ale to je to šwědčenje, šo nam Bóh wěczne žiwjenje je dał, a to šame žiwjenje je w jeho šynu.

Bóh je šwědčył wot šwojeho šyna. Jako wón pšchi jeho kščenizy w Jordanje praji: „To je mój luby šyn, na kotrymž ja špodobanje mam“, — běšce jeho přenje šwědčenje pšched šwětom šjawne, šchto je tón, kotrehož je Jan kšczył. Jako šo čiči pjatt rowy wotewrichu a šemja šarža a šawěšch templa šo rostorže, njeby hłóš pohanišeho hejtmana nušny był — te šutki Bože wótšje a jajuje došcz šwědčachu pšched žylym Šraelom, šo běšce tón, kotrehož běchu kšizowali, Boži Šyn a pobožny cžłowjek był. A hdyž na kónzu wšchittich cžakow, hdyž budže wšchitto njepšcheczělstwo pšcheczimo Bohu a jeho kraleštwu podlemjene, je wšcheho šwěta šinczecz budže: Nětko šu wšchitke kraleštwu teho šwěta Šhryštušowe, — potom budže Bóh hišcže juntrócž a to dorajuje wobšwědčicz, šchto tón je, do kotrehož šu kałali, kotrehož je wón pomyščil.

Ale kajke je š tym šwědčenjom Božim? Wěšcže, cžłowjekojó dnyrbjeli jo pšchijacž — dweju pšchiczimow

dla. Š přenja, wone je Bože šwědčenje. Cžłowiske šwědčenje my rady a bjes wjele praščenja pšchimošmemy, niz jenož, hdyž šmy tutych ludži ša šwědomliwych a pruhowaných pšnali, ale tež š wjetšcha tehdom hižo, hdyž jich hišcže ša dowěrjenja hódnych pšnali nješšmy. Nje-dnyrbjalo to wjele bóle wo Božim šwědčenju płacžicž? Wone je wjetšce, dnyžli cžłowiske. Wón je wjetšchi, wot kotrehož wuhadža, wón tón wěry Bóh, kotrehož šlowo štajnje wěrne wostanje, kiž by pšchestal, Bóh bycz, hdy by njewěrošcz rěczecz mohł; a wjetšce je tež to, šchtož wón wobšwědči, hacž wšchitto, šchtož je šo hdy wot cžłowjekow rěczalo. Pšchetož tam je šo štajnje wo šeniške wězy jednalo, kotrež maja ša tón abo druhi podawš cžłowiskeho žiwjenja wažnošcz; tu pak šo jedna wo potajštwu njebjeskeho šmilenja, šo je wón šwojeho šyna do šwěta pšštal, šo bychmy pšchēs njeho žiwi byli — a š tym tež šo jedna wo najšwjeczishe a najwažnišce, šchtož je cžłowještwu date, wo nadžiju wěczneje šbóžnošcže w njebjesch. Woprawdže, šchto mohł došapschijecz, šo mohło to šwědčenje wopacžne bycz? To by woprawdže najnjekničžomnišce hrajkanje š cžłowishej wutrobu bylo.

To je jena pšchiczina. A druha je, šo dnyrbjeli šo hrěcha bojecž, hdyž to šwědčenje njepšchimošmu. Tu jajuje došcz šteji: „Šchtož Bohu njewěri, tón čini jeho k tharjej.“ A temu šwědčenju njewěricž, kotrež je Bóh wo šwojim šynu šwědčył, to rěka, Bohu njewěricž. Woni wšchak šu ludžo a woni šo teho dla hišcže nje-wěrjazy njenowacž njemóža, kotšiz na jenym abo druhim šlowje dwěluja, ale teho wulkeho a žykeho šo džerža,

schtož je Bóh šwědčil wo swojim šynu. Ale to je sałožk złyho templa, so i nim wschitto padnje. Schtož to škama, temu šo zły šwjate pišmo roškama. Schtož to wjazn njewěri, temu šo po nēcim zły wěra rošduje, tón Boha wschudžom šhara ščini. Schto je to do hrěcha, šo lubym čžitarjam hašle prajicž njetrjeba.

To štej tej pšchicžinje, kotrejž dyrbjajej došahacž, šo temu šwědčenju wěrimy. A tola je to džiwna wěž. My to šwědčenje ani šlyšeli ani doštali nješmy, ale nam je jenož pšchemoštajene wot tych, kiž šu jo šlyšeli a doštali a schtož by chžyl, by prajicž mohł, kaž šo to hušto štawa, šo na tym šwědčenju dwělowacž, tola jenož rěka, na čžlowškej rěčži dwělowacž, kotruž šu wo Bohu rěčželi, ale tola niž na Bohu šamym dwělowacž. To šo tola přecž njeda, to šwědčenje Bože šteji w šańdženoscži abo leži w pšchichodže; my pač štejimy w tutym čžaku, — schto nam to pomha?

Čžitaj, schto Jan pišče! Wón pišče: „Schtož wěri do teho Ššyna Božeho, tón ma to šwědčenje šam pšchi šebi“, — šrošym, to šo na našch čžak, niž na šańdženy abo pšchichodny počahuje. A šo bychmy to šłowo wěri, prawje šrošmili, šo jo wón w tej myšli njemyšli, kaž šo horkach našpomni, wón pšchistaji: To je to šwědčenje, šo je nam Bóh wěčžne žiwjenje dał. Dyrbi šo hašle prajicž, schto to je? To wěčžne žiwjenje, šhodjenje w jeho mozy, žiwjenje w jeho towarštwje a luboscži, žiwjenje, kotrejž je šo šapocžalo i kupjelu nowonarodžjenja a šo došonia w njebeškach. Schtož to žiwjenje w šebi nješe, tón w štajnym wojowanju pšhecžimo hrěchej a špřytowanju šteji, a w tej měrje, šo to žiwjenje w nim pšchibywa, wón nad hrěchom dobywa. Ale prašchej šo tych, kotřiž jo wjedu, i wotkal maja? Woni wotmolwja: Šesuš, tón ššchizowany je móž mojeho žiwjenja. Schtož je tak živy, tón šhodži w čžichej šwěrnoscži po šemškich pucžach šwojeho čžaka, čžini, schtož je jeho pšchibylchnoscž, je pobožny hošpodar, luboscžimy čžlowjek. A schtož je to prawje, praji: Šesuš, tón ššchizowany je mojeho žiwjenja Šnješ. Schtož ma to žiwjenje, tón šo wupšchestrěwa pšche wschitke wješela a šrudobny, hodžiny žohnowanja a horja k njebeškemu kraštwu, hđžež šebi wěčžnje woštacž žada. A hđyž šo jeho wopraščešch, čžeho dla i tajkej nadžiju a do wěrjenjom do pšchichoda hlada, wón tebi wotmolwi: Šesuš, tón ššchizowany je nadžija a trošcht mojeho žiwjenja.

Schto čžecže wjazn šwědčenja? Šđyž w jenym mjenje polnošč wěčžneho žiwjenja šteji, w mjenje teho, kotruž wjazn widomnje na šemi nješkodži, čžej može to mjeno byčž, hđyž niž Ššyna Božeho? To šo w jenym čžlowjeku prajicž njemóže, ani wo najmudrišchim, kotruž je na šwěcže byl, ani wo najšpřichim, kotruž je hđy narodženy; ale wo tym šo praji, kiž pšchidže i wodu a i škwju, wo Šhryštušu, šo je wěčžne žiwjenje w nim, i njeho šo žorli, pola njeho woštanje. To je to šwědčenje, kotrejž Bóh tón Šnješ dženkša hiščeže šoždemu dawa a i kotrymž šwoje šwědčenje w šwjatym pišmje wobtwjerdžuje temu, kotruž ma wocži k widženju. A to wěčžne žiwjenje w šebi nošyčž, to rěka wěricž do teho Ššyna Božeho, a schtož wěri, tón ma šwědčenje šam pšchi šebi, a niž jenož jeho rt to wušnaje — je wišheho jeho myšljenja a škuttowanja šlincži i tyškaz jašykami, šo by šoždy šrošymit: Šesuš Šhryštuš, Boži Ššyn, mój šbožnik!

Šamjen!

Dwojata rada ša žohnowane modlenje.

Dwojata rada je ščehowaza: modl šo šam je šwojim šłowami a šapocžni pšchezo i šhwalenjom a džakowanjom. Čžehc dla je to dobre? Šđyž šmy mali, njemóžemy hiščeže šami na šwojich nohach štejecž; tehdy dyrbja druhy naš wozžicž a džeržecž. Šđyž šo šestaryny a wošlabnjemy, bywamy šašo kaž džecži a trjebamy šij, šo bychmy šo na njón šepjerati. Tak njech je tež pšchi modlenju. Džecžo šo njemóže šame je šwojimi šłowami modlicž, wone šwoju modlitwu nawuštje, šwoju ščtucžku a ju wušpěwa; i šajkej nutroščju a i šajkim šahorjenjom, móžejch na jeho woczomaj widžecž. Wjele džecži to wašhujje wobškowa, i hlowy nawuštjenu modlitwu wušpěwacž, tež hđyž šu hižo wulke a doroščžene. Ale potom je wulki štrach, šo i hlowy wušnjene jenož babože, šo rt drje rěčži, bješ teho, šo by wutroba pódla šchto šačžula. Njech šo šoždy w tym pšchepřta, šamo pšchi špřewanju Wóčženašcha, šak hušto je to jenož wěž huby. Wot teho, šo je modlitwa rošrěčžowanje i Bohom, ničo pšnacž njeje.

Teho dla modl šo šam je šwojimi šłowami! Šđyž tež rjenje šestajane nješju, Bóh je tola šlyšči. Šđyž tež myšle c pšhecža bješ porjada hromadže pšchidnu, Bóh je wěcže šarjaduje. Šaj, jenož jo móžejch šđychowacž, šwjaty Duch tebe pola Bohu šaštupuje a Bóh šrošymi štyšniwe žedjenje. Špřtaj juntrócž, to, schtož twuju wutrobu tyšchi a rudži, pšchod twojeho Bohu pšchiječž. Něk i nim šprawnje, kaž džecžo je šwojej macžerju. Potom pšchezo wjazn dowěrjenja k njemu nadobydžejch, twoja wěra šo pošylni a twoja modlitwa šmeje bohatsche žohnowanje. Šđyž bywašch štary a šłaby w šwojich myšlach, pšchimú šašo tu podpjeru, kotruž tebi druhy pobožni mužojo Boži w šwojich modlitwach podawaja. Dobre modleške knihi šu tež hewak dobre, dofelž naš šo prawje modlicž wucža; ale pšchezo šo jenož je šłowami druhich modlicž, čžini čžlowjeka šenjeho a k modlenju nješchitneho.

Druha rada: Šapocžni twuju modlitwu i šhwalenjom! Prawo njeje, šo čžze čžlowjek pšchezo jeno něšchto wot Bohu mēcž a jenož tehdy k Bohu pšchidže, hđyž jeho nuša šłocži, i kotrejž wón ani šam šebi ani druhy ludžo jemu pomhačž njemóža. Bóh luby Šnješ njecha našch wotročžk w nušy, ale našch Wóčžez byčž. Derje dyrbimy šo k njemu we wišhej nušy wošacž, ale my dyrbimy šo k njemu modlicž, tež hđyž my w nušy nješmy. Šđyž šo my jenož w nušy k Bohu wošamy, potom dyrbi nam Bóh hušto nušu pšplacž, šo njebychmy pšchestali šo modlicž. Nimamy pšchezo pšchicžimy šo modlicž? Njeje-li proštwu, kotruž my pšchod Bohu nješemy, dyrbjalo šhwalenje a džakowanje čžinicž, schtož jemu pšchinješemy. My mamy šo jemu ša šak wjele džakowacž, šo móžemy šoždu modlitwu, tež proštwu, i šhwalenjom a džakowanjom šapocžecž. Čžinimy-li to, potom našcha proštwu po prawym pucžu pšidže a prawy wotšyknjemy šonž pšchod šobu šmeje. My hewak wo wěžy prošymy, kotrejž šu našchej dušchi šchfódne; my prošymy hušto bješ praweje wěry, bješ mozy a radošče. Dže-li pač šhwalenje předy, mamy pravu myšl k modlenju a našcha modlitwa budže je žohnowanjom.

Wobrocjenje njewěrjazeho.

W lécze 1822 běšche duchowny Šmill w Šětrohrodže w Ruškej w malej ewangeliškej wošadže džčławy, kiž nam ščehowazu powješčž šžželi. — Ruša teho Šnješa je šo na wušnamjenjaze wašhnje w wobrocženju njewěrjazeho šjewila. Wón běšche šo 16 lét štary do wědomoštnych študijow podal a běšche je wišchelakimi w Šuropje šnatymi šystemami šnaty. Ša něšchto čžaka rošymješche dwanacže wišchelakich rěčžow, a běšche pšchewědženy, šo po šnjercži ničo njeje a dušcha šak derje kaž čželo šahinje.

Šunu njedželu wječžor šaštupi wón do našcheje žyřtwicžki, šako šo Boža šlužba šapocža, šext přědowanja běšche Luk. 15, 18. Ša čžzu poštanječž a k šwojemu nanaj hičž a k njemu rjež: Ša šym šhřěščił w njebju a pšchod tobu.

Wo tym šo dowjednje rěčžejche, šo šu hřěšchnizy daloko wot Bohu, a šo žane tych šystemow, kotrejž je čžlowška mudrošč wušnamakala, móžnošč nima, wot teho pucža, po kotrymž mohł šo hřěchnik k Bohu wrócžicž, wěštošč njedawa. — Ša šebi njebečch myšlił, šo budže tón muž, kotrehož předy ženje widžal njebečch, pšchi tym šchepřetacž a prajicž: „Schto dyrbju čžinicž? Dyrbi wišchitke moje 16 létne džčelo šańčž?“

Wón je mi wo tym powjedal, šo je to njemóžno, šebi myšlicž, schto je šo w jeho dušchi tehdy štało a šo to hewak

na prosy ho hiščeže ras wobroczi a džešche i khotnym hložom: „Njemolčeže ho, Bóh ho njeda ja šmėch mēcž; pšchetoz šchtož cžłowjeł hujje, to budže wón žujecž.“

Sastróžena wudowa ja nim hladafche. Wona chzyniše tola hewaf pobožna žona bycz a dyrbjefche, jemu prawo dacž. Ale šle nawuczenje pšchewimy šafjo lėpšche wjedzenje: „Nė, nė, tak šurowy Bóh njebudže. Ša šym tola hewaf dobra šchesežijanka a jeho šprawije lubuju. Dha šmėje hižo ščežepłiwoscz i mojej šlabosczu a njebuóže mi tajku malicžkoscz pšchilicžicž“, tak pšchi šebi džešche.

Ale hiščeže tón šamy wjecžor, hđžež bėšche duchowimy staru wudowu tak khotnje warnowaf, w kłėzi wudowu woheń wudyri. Wobydlerjo hižo špachu. Tola wšchitzy buch wufhowani hacž na jemu a tuta jena bė — žalošnje ale wėrno — Luisa R.

Teje šlowo bėšche ho po šlowje dopjelniło. Šswjaty a prawy Bóh džešche k nej: „Tebi ho štań, kaž šy prajila.“

Wšchitke próžowanja džėczi, macž wufhowacz, bėchu podarmo, pšchetoz:

„Njemolčeže ho, Bóh ho njeda ja šmėch mēcž.“

Či mudre wotmolwy.

(Škónczenje.)

Ale žadyn wumudrowaf njebu nihdže namafany, kiž by na te wotmolwjenja jašny došč byl. Na pošledku, dokelž drugeje racy njebė, a kralowa šlaboscz pšchibėrašche, škasachu najšcheho Mudrina do kraloweho hrodu, pšchijėwšchi po njeho i krotym wošom, jakož bė Milinka pšchifafala.

Woblėdnjeni kral na šlotym stole lėdma šedžo, powita teho paštyrškeho šyna, kotryž bė ho nowy šabat woblekł, jo mohł i cžefczu pšched knježimi štačž. Šak cži šlėborni a šłoczi knježa i nošom šezahowachu, pšche cžo je tajnemu šchpatnemu šlėpzež, kaž jemu i hordym extom rėfachu, do kraloweje pšchneje štwizy jaštupicž domolene.

„Šchto tola tajki šopolojty šwinipaštyr čže?“

Šeno Milinka, wo lubowaneho nauka se štarosczu pošdychujo, na Mudrina i mišym wóczkom šhladowafche. Duž kral hłóš jašbėhny: „Wóš šyno, wėšch prajicž, šelko štrjepkow wody w morju je?“

Mudrin šebi dołho njemyšlėšche. Š cžichim, ale wėštyim hložom poča rėczecž: „Wyšoki knježe kralo, šelko hacž jich i rėkow nabėhnje a i njebjef šėndže. Šesatykuj wšchitke rėki, šejawjajaj šóždu mróczel, tak jo ani i rėkow, ani i njebjef njemóže ani jena štrjepka, kotruž šamulutku njebjefch pšched woczomaj pomėł: potom čžu cži hacž do pošlednjeje prajicž, šelko jich tam je.“

Wóczko ho šwješelazemu kralej mile hibny, a tež jeho knježna džowka na teho rjaneho a mudreho hólza lubje pohladny. Šerte woczzi wudžerachu pał cži hordži knježa, pošni rošmjeršanja, pšche cžo šami njebėchu to móhli rjež.

„Prawda prawda luby šyno“, i nowa poča pošloženy kral.

„Ale dale: wėšch prajicž, šelko hwėžkow na njebjefach šteji?“

Šnydom rjekny Mudrin: „Pšchinješče mi nowu šhladkowanu dešku i šlonoweho drjewa!“

Kral jim šivny, a tu dešku šnydom pšchinješechu.

Šodaježe mi hiščeže nowu wochlu, a ta dyrbi wótra bycz!“

To ho tež duzy šta. — Nėtko Mudrin do teje deški i mozu rubacz poča, jo bu nimo mėry wjele džėrkow. Al pšchezo wjazy džėrežicžkow bu najštapanych, jo je žane cžłowške wóczko šlicžicž njemóžefche, dokelž ho i nimi wóczkam njewjefche a pišanjefche. Šdyž bėšche deška i džėrkami rošdypłana, rjekny Mudrin: „Šelkole tnych hwėžkow horka šteji, hdyž je hwėšdna nóz. Njefch, knješ kralo, twój mudri radni knježa, kiž tu pšchihladuja, wšchė te džėrki šnydom šlicža a cži žyłu šicžbu hwėžkow praja!“

Bóle hiščeže šobjachu ho nėtko cži hordži knježa, dokelž to njemóžachu. Bóle šwješeleny pał bė kral, a Milinka ho teho runja bóle šradowafche.

Na wutrobje hižo pošloženy, džešche kral: „Wóš luby šyno, prawje mašch! Ale nėtko, luby mudrušchko, na to šecže. Woju ho, jo na to wotmolwjenja ja mnje njefmėšech. Wėšch, šelko cžafow wėcznošč trajef?“

„Wyšoki knježe kralo“, Mudrin poča, „i jenyum hošym šlowom ho to wurjež njeda. Šlej, ta wulka wėcznošč žaneho wumėrliweho cžafa nima. Š nim ma ho šakle. Š Džiwimach je wulka hola,

kotraž pošna džiwimych kšójnaw šteji. Al to džiwne na nich je to, jo ša što dołhich lėt ho jeno jena jehlinka i teho přenjeho šchto ma puščeži, a hdyž pomije ho druge što dołhich lėt, wotpadnje jemu ta druga. Al hdyž budže přeni šchtom nabi štejecž, dónđže ho na drugi, a tak pšchezo dale. Al hdyž ja te wėki-wėki, kotrež žadyn cžłowški rošom njewumėri, najpošlėšcha jehlinka ho najpošlėšcheje kšójni puščeži, šmėje wot wėcznoščef halle jedyn wofomik šwój šónz. Ale mješ tym budže žyła hola i jehlinkami wonowjena, jo to šafjo i přėdka pošndže, kaž je dotal šchlo. Al tak to pošndže bješ šónza. Šlej, knježe kralo, teško cžafow ma wėcznošč. Čžešch-li hiščeže nėšchto wjazy wjedžecž?“

Šradowanja pošny wufmėwšny ho kral na Mudrina a džešche: „Šswjatoczny mėj džaf, mój luby, mudry šyno! Šo mnu je ho pošjedžiko. Ša ho wšchitkón štrowy cžuju, pšchetoz cžėža je mi i dušche wšata, jako by i njeje hora wotwalena byla.“

Tež Milinka bė i džafom šahorjena, dokelž bė lubemu nanfej wumóženje date; a na Mudrina jeje wóczzy hacž najmilšcho šejhrawafchtej.

Šeno woni hordži knježa, njewjedžachu, hđže bychu hrošnej woczzi tykli.

Kral pał jim šfaja: „Dowjedžef jeho do mojeje draštnjeje štwizy, a šwoblekajef mi jeho do šlėborneje pšchi jako kralowišeho šyna! Milinka, jemu ruku šawdaj! Ty šy i njewještu ja njeho! Šawolajef je heržow je wšchėch štronow! Šutije budže wulki krawš, a rošwješelicž ma ho žyly kraj!“ —

Škóncžnje mamy hiščeže dwoje prajicž. Přenje je: Čži hordži knježa, přjedy šazpivarjo paštyrškeho šyna, dyrbjachu ho nėtko pšched nim k šemi kšilecz. Wón pał njepšchėšbėhowafche ho pšched nimi, ale woda jim.

T: druge: Štary kral ho potom bóršy wumješkarja ščini, jo by Mudrin po nim i kralom byl. Al Mudrin wosta mudry, rošomny a dušchny; pšchetoz woprawdžita mudrošč njebydli jenož w jašnej hłowje, ale tež w pěknej wutrobje.

Wón kralowafche k dobromēcžu šwojeho luda. Šóždy poddan džėlafche w cžichim mėrje šwoju šahrodku a rolu. Wšchitzy wužiwachu i džafowanjom wunošchki šwojeje džėlawosczef. Š žylym kraju njebė ani paduch, ani prošchėr. Wóšebje pał šafšara wón šefšarjenych ludži, kiž njemóžachu wjazy džėlacž, i tym, jo ša nich doživješnje wuhotowacz da. Tudy bėšche ša nich žyłe lėto bješ štarosczef kšlėba a ja šóždeho cžichi kucžik, a to cžoply, hdyž bė wonta šyna.

Tak bė Mudrin šwojemu ludej wulke šbože, hacž runje bė najpřjedy jenož paštyrjowy šyn.

Nėšchto k rošpominanju.

Šapoczėrjo pšchi šwojich pošpytach w pobožnym žiwjenju šóhko wutrobotošef šhubja a šafjo wotššupja. Woni dyrbjef ho na to dopomnicž, jo je woł najdžiwifchi, hdyž jeho přeni křocz pod špšchahw šapšchahnu, a jo wot wohenja pšchi přenim šafwėczenju najwjazy šura cžehnje.

* * *

Šlucz šeršawi, kotryž ho pošredko w šamku wobwjertnje. Ša njerožene modlitwy cžinja modlitwu cžėžke džėto, mėšto teho, jo by dyrbjalo prawo a radošč bycz.

„Pomhaj Bóh“ je wot nėtkfa niz jenož pošla knješow duchownych, ale tež we wšchėch pšchėdawarńjach „Ššerb. Nowin“ na wšach a w Budyšchinje doštačž. Na šchtwórcž lėta płaczi wón 40 rp., jenotliwe cžifla ho po 4 rp. pšchedawaju.

Womhaj Bóh!

Cizlo 47.
24. nov.

Lětnik 5.
1895.

Szerbske njedzelske kopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Šmolerjez knihiczišczetni w Budyschinje a so tam dostacž so šchtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

Na šmjertnu njedzelu.

1 Thež. 4, 13. 14: Ja pak wam, lubi bratsja, nochzu samjelcjeć wot tych, kiž wuřnyli so, so njebyšcže žarowali jako czi druhy, kotřiz žaneje nadzije nimaju. Bichetož hdyž my wěrimy, so Jezus wumrjel a stanył je, dha budže tež Bóh tych, kiž wuřnyli so, pšches Jesusa i nim pšchijesjeć.

Troscht w šmjerczi.

Šyma so bliži, radosć lětneho czaša je nimo; srudne a puste leža pola a sahrody, se šuchim liščom w lěšu wětr hrajka — a dolho šnano njetraje a běla šnehowa plachta wotemrětu semju wodžewa. Š tym přėdowanjom štwórbny je pšches jene dženšnišcže přėdowanje w zyrkwjach wo wumrjeczu a horjestaczu. Wšhitko cžěto je jako trawa a wšhitka cžłowjeczna krašnosć jako trawna kwětk. Trawa šwjadnje a kwětk wotpadnje. Šdyž wšchaf so kaschč i domow našchich kuřodow a druhich suatnych won nješny, šmy my hišcže dobreje nadzije a šebi mačo na kónz myšlimy, ale hdyž šmjercž k nam pšchistupi, hdyž so na našch dom a žiwjenje šymna ruka šmjercže položi, a hdyž našcha wutroba so se srudnosću a našchej woczi se šylsami napjelnja, potom my tu hórkošč sačujemy a to prašchenje žada šebi wotmolwjenje: Kač troschtujemy so pšchecžimo šmjerczi? Šso praji a ty móžesh tež wohladacž, so w najčėmowišchich nozach hwěšdy najjašnišcho so šybola. Njedhřbjeli my so šbožowni sačucž, hdyž tež w najčėmnišchich hodžinach žiwjenja, pšchi kaschčach a pšchi rowach,

nam hwěšdy troschta a nadzije najjašnišcho so šwěcža? Šchtóž je mudry, so i cžasom roshladuje so troschtom pšchecžimo šmjerczi.

1. Š cžim troschtuja so cžłowjetojo, hdyž dyrbja wumrjecž? Wjele wšchaf dyrbi so bohuzel wuřnacž, so žaneho troschta nima. Žaposhot rěczi w našchim tekšče wo tajkich, kiž žaneje nadzije nimaju. To je najčėmnišcže w nozy póhanštwu, najhlubšcha lubošć jich žiwjenja a wumrjecža, so woni žaneje nadzije nimaja a teho dla tež žaneho troschta. Bjes Boha, bjes troschta, bjes nadzije — tajke je póhanštwu nownych a starych cžasow. Mišionarojo a pucžowarjo powjedaja wo srudnych podawkach nēčzišchich póhanow pšchi wumrjeczu jich lubych, a kač bēchu stari Romšny bjes nadzije, so došč pokazje w napřimach na jich rowowych pomnikach. Tam cžitalsch nēhdže: „Wěcžnemu španju“, abo „Wcy šmy wšchitzny sachodne koscže a popjet, hewaf uiczo“ atd. Še druge žiwjenje? Š tym prašchenjom so najidobnišchi duchojo Šrichow so šanoschowali. A so woni šami wostali, kotřiz so šmjerczi bjes rady, bjes troschta, bjes nadzije napschecžimo štejeli? Šnate je, so je scžežka žadny křuch kšchescžijanskeje wěry, pšchecžimo kotremuž je njeměra tač wustupowala, kač tón wo nadziji. Tež bjesbóžny, kotřiz je i wěru do Boha i dobom nadziju na horjestacže a na pšchichodne žiwjenje šhubil, tež žadoščimy, kotřiz kóždy myšl na wěcžnosć podtkočuje — woni wšchitzny šlusheja do tych, kiž žaneje nadzije nimaja, dokelž žaneje mēč nochzedža. Š wěry so ničto nuřowacž njemóže, a šchtóž praji: ja nimam nje-

šmjertnu dušchu, ja šo t skoczeczu poniżuju a wšdam šo druheho žiwjenja, njech to čini, ale na šwoje samolwjenje.

2. Š čim trošchtuja šo čłowjekojo, hdyž dyrbja wumrjecz? Šich wjele žaneho trošhta nima, drusy maja nekajki trošcht, ale hdyž šebi jón bliže wobhladašch, je to hubjenn trošcht. „Ja móžu směrom wumrjecz“, praji něchtó na šwojim thorołožu, „pšchetož ja nješkym ničžo šleho čžinił, ja šym štajnje šwoju pšchišluschnošč dopjelnił“, a drubi pšchistaji: „ja šym šo ša žonu a džeczi starak, čžoho dla njedyrbjal směrom wumrjecz móž?“ Šchtóž tak myšli, tón šebi myšli, šo je t wobstaranjem šwojeho semškeho powołanja šo tež ša wěčžošč postarał, njech še ščžehowazeho pšchirunanja něšchtó naruknje. Čłowjet ležesche na šmjertnym ložu a wulke praščenje jemu do wutrobny pšchindže: Šdže pšchindžesč, hdyž wotšal pozčehnjesch? Njeměrnny šo w šwojim ložu wokoło mjetasche. Na dobo wuhlada 10 hróšbnych postawow wokoło loža stejo. A jena po druhej hłóš pšchecziwo njemu posběhny a jeho wobškoržowasche „Njesbožowny“, praji přenja, „telko pšchiboham šy ty na šwěcže šlužil!“ Druba: „Kak hušto šy Bože mjeno njewužitnje wužimał!“ A tšecza: „Kak hušto šy ša tebe a ša drubich měr šwjateho dnja wotšwjeczowal!“ Šchwórtka: „Kak hušto šy thróbly a nje- wotšluschny był pšchecziwo tym, kotrychž mašch posłuchacz!“ A pjata: „Kak hušto šy šwojeho bratra šranil a šmilnoščje šapomnił!“ Tak powjedachu wšchitke džekacz na njeho. A mrějazny šadwělujo šawoła: „Čžecže wy žalostni škoržbnizy wěčžnje jow tak šahadžecz? Njemóžeczje woteńcz, šo bych směrom wumrjet?“ Wone pał wotmolwichu: „Jenož t jennym wuměnjennom móžemy woteńcz, mjenužy, šo jedyn na našche měštno štupi, kotremuž ty žyle t čžěłom a t dušchu ša wšchu wěčžošč šluschesch. Čžesč ty to?“ Šhorny šebi myšlesche. Škóncžnje šawoła: „Šaj, radšcho jenemu hacž tym džekacz samolwjenje dawacz.“ Lědny běsche dorěczal a wone šo wšchitke šhubichu a na jich měštno posběže šo šwětkła postawa, lubošna a miła, wobras šmilnoščje. A hubjenn na nju hladašche. Šemu šašo do myšłow pšchindže, šchtož běsche jemu pobožna macž powjedala wo tym, kotryž hrěšchnikow šbóžnych čžini. A hlaj, wón pšjna, šchtó pšched nim štejesche. Wón ruzny wupšchestrě a posłednje možny napinajo šawoła: „Šaj, ja čžy tebi pšchišlushecž do wšcheje wěčžoščje. Ššmil šo nade mnu, wšmi mojeho ducha horje.“ Duž wudycha. Wón běsche domoj šchol t měrom.

3. Š čim šo wěrjazny šchescžijan trošchtuje, hdyž dyrbi wumrjecz? Še šwojim šchizžowanym a horjestanjenym šbóžnikom. Šo je najlěpšchi trošcht, pšchetož w šesušowym wumrjeczu namaka wón měr ša šwoju dušchu a w šnjefowym horjestaczu wěčžuu nadžiju. Šchtož šadny njeho leži, je wodaczje; šchtož pšched nim leži, je horjestacze a žiwjenje, pšchetož tón šnjesh praji: Ša šym živy a wy budžeczje tež živi. Šeho dla žane šrudne thěrłusche, kaž pola pšhanow, ale Bože šłowo a jutrowne špěwanje — to šlyšchisch pola šchescžijanskich rowow a wo našchej nadžiji šwědcža šchizže a pomniki na našchich pohřebnišchczach. Wny mamny móžnišche profecžiške šłowo a čži žarowazy derje čžinja, šo na njo kěžbuja, jako na šwězu kotraž šo w čžemnym kucže šwěczi, hacž by dženi šašwitał a jutrna hwešda šhadžala w našchich wutrobach.

Šamjen!

Šišt na pšchecžela, kiž je w wulkej thšchnoščzi šwojeje wutrobny.

Duby pšchecželo! Šwoja wutroba šda šo mi šražena byčž, jako čže ja posłedni ras wohladač a ty šo mi tak šrudny byčž šdasche, hórke myšle pšchecziwo tebi wuprajicz, šebi myšlach, šo budže to tebi male posluženje. Duž ša tebe někotre wot tych wulkich a fražnych šlubjenjow še šwjateho pišma hromadu šestajam, kiž t trošchtej a poslylnjenju ša lud teho šnjeseja na jeho pucžowanju ša naš šu šthowane. — Šdyž ja na tvoje šłabe štejšchecžo myšlu, šo nadžijam, šo mohla tebi t čžadžami myšl španycz, ale ty dyrbišch w wutrobje wopšchimuncž, fajke wulke wěžy je tón šnjesh ša tebe čžinił, a nješměšch šo do žaneho dwěłowanja podacz.

Šiščecže pšched krótkim ty prajesch: „Tón šnjesh je wšchitko derje čžinił!“ ale nětk šda šo tajka prawa hłuboka šrudnošč na tebe položicz. Ty šo prajesch, hacž šy tola hiščecže džecžo Bože, ty škoržišch, šo šo modlicž njemóžesch. Ale pomyšl šebi na přjedawšchu hnadu, kiž je šo čži dostala, a budž dobreje myšle, kaž pšalmista čžinjesch: „Pšchetož ty šy mój pomoznik a pod šhlódkom twojich šchidłow šhwalu ja“. Ššalm 63, 8. Špomni na to, šo móža šo kaž tvoje pomyšljenja pšcheměničž, tola wón žane pšcheměnenje njeshaje, kiž je tebe w šchryštušku wušwolil, wón je tón šamy wěžera, dženska a do wěčžoščje. — Wěro je, šo drje wón naš na wotomknjenje wopušcheczi a šwoje woblicžo potaji a nam našchu hrěščnošč a šhudobu prawje šacžucz da; ale t wěčžnej hnadu čže šo wón na tebi šmilicz, praji tón šnjesh, twój wumožnik. Šš. 54, 8. Pšchetož jeho huěw traje wotomil a wón ma špodobanje na žiwjenju, pšchetož t wječžora placz traje, ale na ranje šhadža wješele. Šš. 30, 6. — Ša šo dopomnju, šo mi ty ras powjedasche. Ty njechal šo je žanym čłowjekom mēnjecz a ty pšchistaji t tak prawje hłubokim wutrobny šacžuczom t temu: „Šchryštuš, moje žiwjenje, wšchal je ša mne wumrjet.“ Šak dha je nětk tajko hórka bolosčž tvojú nadžiju wotehnała? Wón, kiž tebe tehdom tak lubowasche a tebi tu wješelosčž wysche šwojeje hnadny dari, lubuje tebe hiščecže nětk kaž tehdom; pšchetož šohož je wón ras lubowal, teho lubuje wón hacž do šónža, a hacž tež čžyke nam mrocžele wuhlada na šłódke pruhi trošhta šadžewacz, wón wostanje tón šamy Wšh, pola kotrehož žane pšcheměnenje šwětkosčže a čžemnoščje njese.

Wón je šwěrnny Wšh. Šako tajkeho šu jeho jeho šwjeczti pšjnali; a budž wěšty, wón je pšchecžo hiščecže fajkiž běsche. Wón wodži tvojú bolosčž, wón šnaje tvojú thšchnošč a tebi pšchwoła: „Wšchitku tvojú štarosčž čžišni na teho šnjeseja, pšchetož wón šo ša tebe štara.“ Ša wěm, te pruhowanja, kiž šy ty našonił a hiščecže pšchecžo mašch, šu čžežke a wšchelake, ale Wšh je šlubil: Šrawy dyrbi wjele čžerpicž, ale tón šnjesh pomha jemu t teho wšcheho. Šš. 34, 20.

Ša wěm, ty potrebasch jara ščžerpliwosčže, ale tón, kiž wšchědnje šwoju hnadu nad nami poslyni (Šš. 117, 2), ponowi tež wšchědnje našchu ščžerpliwosčž. Ty čžujesch šo šuano špróžny a wobčezženn? Šdyž to je, dha šy ty runje tajki, kotremuž šchryštuš šwojej hnadny pošnej ruzny napšchecziwo wupšchestrěwa a jemu pšchwoła; „Wšh šem še mni, ja čžy tebe wotšchewicz, a ty budžesch wotpočžinł namalacz ša šwoju dušchu.“ Wón móže tebi wotpočžinł dacž, wón je tebi jón hižo hušto dał, o, dowěč šo jeno jemu pšchecžo, wotewé jemu šwoju wutrobu, šepjeraj šo na jeho wšchedomóžnu ruku, wón budže čže džeržecz a nošycz, kaž wón Wštra džeržesch, jako čžyšche šo w morju podmuricz; žane šphtowanje čže njetrjechi bjes šnjeshoweje wole, a žane jenicžke čže njebudže potrechicz, ša kotrež ty njedyrbjal w njehješbach teho šnjeseja šhwalicz a čžeschicz. Šak někotrny je w najwjetšchich šphtowanjach šapšewal: „Šnjesh, ty šy moja šylnošč, a moja šhowanka w nušy. Šš. 16, 19. — A čžeho dla njedyrbjal ty tež tak špěwacz? Woni ničžo njemějachu, šchtož bychu temu šnjesej hódnišche čžinicž móhli, hacž jo ty mašch. — Šapšchimú dobru myšl, njepšchewostaj šo žanej njewužitnej šrudnoščzi; na šnadne wěžy njehladaj a wšchitke čžežke štarosčže čžišni na Boha, do kotrehož wěčžneju rukow tež tvojú štarosčž, haj šwoju dušchu, šwoje wšchitko položišch. Šwob móžesch prajicz: „Šacž mje wón runje bje, čžy šo jemu tola dowěricž.“ A čžeho dla njemohł ty tež tak prajicz? Ty šy temu šnjesej runje tak podomny, kaž tamny wobnuadženny, derje pruhowany šlužobnik teho šnjeseja. Duž wšmi jeho šłowo t wutrobje a próžy šo pšches šhutnu modlitwu, šo jemu pošnje dowěricž, šo by tebe tón šnjesh t temu hnal, šo by ty šłódke šłowa jako šwoje šłowa wuprajicz mohł:

„Schtu rudzišch šo ty, moja dušcha, a šy tak njeſpokojna w mni? Čakaſaj na Boha; pſchetož ja budu šo jemu hiščeže džaſtowacz, ſo wón moſeho woblecza pomoz a mój Bóh je. Pſ. 43, 5. — Abo ſnadž budzešch ty, po tym hdyž šy to čital, prajicz: „Šaj, to je wſchitko prawje dobre ſa wérneho ſchecſczijana, ale ſa teho šo ja nimam; ja njewidžu, ſo šym ja ſ nowa narodženy.“. Mó, chzemy prajicz, hdy by tak bylo, ſo ty njeſh ženje tu luboſcz Šchryſtuſowu w twojej duſchi ſaczul, a ženje twoju ſbóžnoſcz w wérje w nim namakał; ſchto to ſadžeſwa, ſo ty nētł t njemu pſchińdžeſch, ſo by tebje ſbóžneho činił? Njepraji wón hiščeže nētfo: „Schtóž ke mni pſchińdže, teho ja wuſtorczicz njebudu?“ Njeklincza tebi tele ſłowa wjazy do wuſchow: „Nētł je tón prawy ſpodobny čzaſ, nētł je tón džen teho ſboža?“ a: „Se hiščeže rum tudy.“ Luk. 14, 22. — Mó, dha praj da nētł, jeli ſo hač dotal hiščeže pſchiſchol njeſh, a budž wēſty, hdyž ty jako hrēſchniſ pſchińdžeſch, kiž jenicžy na ſbóžnikowu ſaſlužbu twari, ſo wón tebje pſchiwoſnje a ſ wēcžnej luboſczu wopſchija. Ale ja šo nadžijam, ſo šo hiščeže ſbēhnjeſch ſ teje čžemnoſče, w kotrejž šy ſdychował: „Ša njemóžu nētfo wjazy dwēlowacz, ſo tež je mje Bóh pſches ſwoju hnadu powołał.“ Ach, ſo bychu tola nētfo to twoje ſaczuczja byle — potom budže wón, kiž je w tebi tón dobry ſkutt ſapoczal, jón doſonječ a wón budže twój ſbóžnik, twój najlubſchi pſcheczal ſa pſchezo a wēcžnje. — To pſcheje Tebi

Twój ſwěrnny pſcheczal.

Bo pokutnym duju!

Wróćenje wotpadnjeneho.

Kať hluboko je padnyła
Mi moja wutroba,
Wſcha luboſcz we mni morjena
A wěra haſnyła;
Ša njeſaczuju khoſtanje,
Tež žane druhe bolofče
We mojej nuſy.

Mje hroženje tu njebije
Na moju wutrobu,
A žana miłoſcz njeſchtrēje
Mi ſtoru lodojtu;
Tón hnadny hlož, kiž ſlyſchecz je,
A naſtróžaze wolanje
Mje njewubudži.

Hdyž w ſłowje Anjeſa pytam ja,
Kiž pomha jenicžy,
Dha njeſwēczi mi ſernicžka,
Mi džen je čžmowojty;
Móz pſchichoda je žaloſna,
So naſtróži šo wutroba,
Hdyž na to myſlu.

D bēda, do tej' nuſy mje
Tón ſly loſcht ſaczēri,
Hač runje Bóh Anjeſ ſadži mje
Do ſwojej' ſahrodki;
Wón na mje wjele wažil je,
„So bych tył“, poľny miłoſče,
„A plody pſchinjeſł!“

Kať wjele lētow ſaſchlo je,
So na mni džēlaſche;
Hdyž pſchińdže, plody pytaſche,
Bjeſ ploda nam'ka mje;
Kaž ſuche ſchtomy bjeſ liſcža,
Kiž žanych plodow nimaja,
Ša tudy ſtejach.

Tón huſti pucz tam do njebja
Tu žyle ſhubich ja;
Šwēt ſchepaſche mi do wucha:
„Bój, tu maſch wjeſela!“
Duž ſchēroki pucz wuſwolich,
Šso ſbóžnoh' puczja woſtajich,
Kiž t njebju wodži.

Tej' wěry ſchit, toh' ducha móž
Mje wjazy njeſdžerža,
Wſchón woſlabujemy bēžach prjecž,
Duž čžert mje wuhlada,
Wón požada ſej duzy mje
A pſchińdže ſa mnu khwatajzy,
Ša jemu čžēlach.

Duž njemdry ſchipy wuſſēli
Do mojej' wutroby;
Tu ležach nētł w mojej' kwi
Bjeſ myſlow ranjeny;
Wón ſ mojej' kwi, kiž wubēža,
Šsej moje mjeno ſapiſa
Do ſwojich knihow.

Nje' w Gileadže žalbicžka,
Kiž ſhoji wutrobu?
Nje' žadyn lēkať ſ Ziona
Ša moju bolofcz wſchu?
Nje' žadyn baſjam luboſče
A žadyn troſcht pſche tyſchnoſče
Ša moju duſchu?

Hlož ſlyſchi wucho luboſny,
Kiž ſda šo ſnaty mi:
„Bój ſaſo, ſyno ſhubjeny,
Bój ke mni do ruki,
Bój, ja chzu tebje ſahojicz
A twoju duſchu wuſtrowicz,
Měj wěru ke mni!“

„D, Wótče, poſaž woblicžo!“
Duž čžekny toſta mſla,
We ſłóncžnym ſwětłe widžach joh',
Šo ruku podawa;
Ša moju ruku podach jom',
Wótž ſapſchimny ju ſ wjeſelom,
Šso jemu poddach.

Tať móžna Wótža luboſcz je,
Šso njem'žach pſchecziwicz.
Schtó plačzi ſa mje poſlecže?
Schtó wojmje hrēchi prjecž?
Wo hnadu jeho proſchach ja,
Wón ſ hnadu mje ſaſ' t ſebi wſa
A ke mni rjekny:

„To najlubſche, ſchtož darju čži,
Še mój ſyn jenicžki;
Šlaj wſchitko, ſchtož čže wurudži,
Šsym hižo wodał čži;
Budž nētfo ſwěrnny, wobſtajny
A ſejuſkej wſchón podaty!“
Duž jemu prajach:

„Chzeſch Wótče? Twoje džēcžo šo
Čži žyle podawa;
Šdžerž ſ luboſczu mje ſwjaſanoh'
Na wēcžne moje dla,
Dha ſbóžnoſcz wēcže doſtanu,
Twój na wēcžne ja woſtanu
We Božim raju!“

©. S.

Šchecſczijana troſcht na ſwjedženju ſemrjetnyh.

Šjew. Jana 14, 13.

Schtož šo džēnka wſchudžom, hdyž šo ſwjedžen ſemrjetnyh
ſwjecži, wot ſemje t njebju ſbēha, ſu woſebje hložny ſkóžby a
boloſče, myſle žarowanja, kiž šo ſ wutrobow tyh, kotrymž bu
w ſańdženym lēče a hižo prjedy luby pſches ſmjercž wſaty,
ſbēhaju. To šo ſkorži, ſo ſu wofhudnyli pſches rubježnu ruku
ſmjercže; woni žaruja, ſo je lubowana wutroba šo džēlicž
dyrbjala. Šaj ſamo wěrijazy ſchecſczijenjo do tajkich ſkóžbow ſa-

hlopuja a ho s tym hlabošči cžela poddadža, kaž tež Luther pschi hmiertnym ložu hwojeje Lenki cžinješe. Hacz tež my kšesčizienjo žarujemy pschi hmiereč; ale my nježarujemy jako cži drugi, kiž žaneje nadžije nimaju. A runje kaž nětko wontach w našymstkim cžahu bluke kurjawy wot horkach hlončku napšhecziwo pschiindu, so by je se hwojej polnej hwětkošči pschewinylo a rospróšchilo, tak hynčzi pola džeczi Božich do tych džensa ho hibaznych blufich myšlow a sacžucow wot njebjeh hlobž Boži a praji jim, so jich lubi morwi hubjeni njejsu, so ničžo hódneho shubili njejsu, ale so maja lěpsche wješe: „Ebóžni su cži morwi, kotsiž w tym tym Knjesu wumru; pschetož woni wotpocžuju wot hwojeho džela.“ Woni su wupšehnjeni se wšchich spróznihych starošcow a wobcženošcow, se wšchých bédženjow a cžerpjenjow, i kotrymiž su ho tudy delkach bédžicž měli abo i kotrymiž bychu ho hišcže bédžicž dyrbjeli, hdy bychu dlěje živi byli. Woni wotpocžuju a jich wotpocžink njeje jenož wotpocžink teho rowa, na kotryž hěbi hwětne džeczi myšla, hdyž hěbi trošcht pschecziwo hmierečzi pytaja; uč, tón wotpocžink, kiž je ludu Božemu spožčenju, je habatny wotpocžink, kotryž je swjasany se sbóžnym sacžucowom hlubokeho mčera, wotpocžink, kiž je i dobom hwiždeni, posbchujenje k Bohu a žiwe skutkowanje nawyšchich duchownych mozow.

My to wšchizy derje wěmy, ale nuže je, so hěbi pschezo sažo na to pomyšlimy a ho i tym trošchtujemy na dnju žarowanja a hylow. S dobom pak dyrbinmy we wšchej kšutnošči wopomnicž, so tajki habatny wotpocžink po hmierečzi ho jeno tym wudželi, kiž su w tym Knjesu wumrjeli a so, hdyž my cžemy w tym Knjesu wumrjecz, dyrbinmy tež najpriedy w tym Knjesu živi byč. A tak napomina naš Bože hlowo, kotrež wšchitkim wčrjazym bohaty trošcht pschecziwo hmierečzi podawa, džensa, so bychmy hwěru na to dželali, so bychmy w tym Knjesu namakani byli psches wčru a w jeho ducha mozy te skutki cžinili, kiž i nami do wěčnosče du a tam niž psches to, sčtož je naš skutt, ale psches to, sčtož tón Knjes w naš je dokonjal, psched jeho wocžomaj huadu namakali. Dale pak žada to hlowo Bože, so bychmy ho sa dusche tych starali, kiž nam bliško steja, so bychmy ho hwěru prózowali psches hlowo a dobry pschiklad jich k temu Knjesej wodžicž a w tym Knjesu jich šđeržecž, tak so bychmy my junu niž „bjes nich“ ho wěčneho habatneho wotpocžinka wješelili. Tón Knjes pak pomhaj, so tón hwiždeni tym semrjetnych wjele žiwjenja, wčrne žiwjenje w našchim ludu wubudži!

Ach, Knježe, wuč naš wopomnicž,
So mamy junu wotšal hieč;
Tu žady wostacž njebudže,
Prjecž pocžehuje,
Nječ rjany, mudry, hylny je.

E. S.

S hlubokeje nuhy.

Mašyma běše. Mašymny wětr běše brune a žolte lišče se řadownych sčtomow tšchažl; winoweho pjenka halošy běše wichor w pošlednej nozy se hwišlow dele storhal; hory a dol, w kotrymž našcha wješka ležesche, bčhu i toštej hymnej mšlu wodžete. Hišcže ženje njeběše mi w mojej malej kšěžy tak štyšno wokoło wutrobny bylo. Sa wšach teho dla klobuk a nawoblekar (mantl) a džech k pschecželnej hwižbje, w kotrež bu mlody wopušcženy wučer stajnje pschecželniwje witanj. Žako do pschecželniwje cžopleje stwy sčstupich, nadenžech hižo wšchelafich suatych. Knjeni tuteho doma wjedžesche bórny rěč na nušu malych ludži wjesč, kotraž pschi sahe ho sapocžazej hymje jara wulka ho sčžinicž hrožesche. Dha bč psched mojimaj wocžomaj tak někotry wobras cžlowškeho hubjenšwa wotkryty. Wobebje živy bu dónt jeneje hwižby, i mjenom Tagner, wšpominanj, pschi cžimž mčnenja jara róšno džechu.

„Sa žona je žalošnje horda“, džesche gmejnski pschedsteječer, „wona ho njeje ženje i ludžimi, pola kotrychž na podrožštwoje bydlesche, snješč mohla; wona tež nětko sažo njeje mohla mč džeržecž a dyrbi jutšje hwoje wobudjenje wopušcžicž. Sa njewčm, hdyž i jejnym mužom a i jeje džecžimi, kšiba do gmejnske kšěže.“

„To mi wutrobnje žel cžini tych džeczi dla“, kantor wotmolwi. „Sa nječam tu žonu hwdžicž, ale hwoje džeczi wona derje wotcžehuje. Te su pošluschue, pilne a cžište. Sa ho boju, hidjenje tych ludži pschiudže i teho, so je tuta žona hwoje džeczi tak wjele kaž móžno wot towaršwa, w kotrehož řjedžijnje dyrbjachu živi

byč, šdalene šđeržala a ja hěbi myšlu, so je derje na tym cžinila.“

„Ale“ prašchach ho ja, „cžeho dla jedyn ničžo wo mužu, kiž je tola hlowa teje hwižby, nješlychi. Cžeho dla je jenož stajnje wo žonje rěč?“

„To je jedyn drugi křuch cžlowškeho hubjenšwa“, snapschecziwi wyschichi hajnik, „Tagner běše jedyn i mojich najšpschich dželacžerjow a tak dolho hacž móžach jeho k najcžeršchemu dželku trjebacž, jeho hwižba žaneje nuhy nječerpjesche. Ale psched někotrymi lčtami je jeho cžezki sčtom do křibjeta dyril. Wot teho cžaha řem je kšorowaty, a je hušto w cžezkich myšlach, pak dofelž su jeho mošny cžerpke, pak dofelž hěbi k wutrobje wosmje, so wjazy tak wjele sašlužicž njemóže. Sa cžinju sa njeho sčtož móžu, bjes teho, so bych pschecziwo jeho hwiždelacžerjam njesprawny byl. Ale to wšcho sčžerpliwje snješy a bohuzel i nim rucže i hory dele dže.“

Wi wutroba křawjesche, jako to hylchach. Sa mčjach to sacžucže, so tudy sprawnaj hwižba sčžajenju napšhecziwo dže, pak dofelž mčjesche macž žunc hwědomje a pschegara žunc cžucže cžesče, pak, dofelž běše wokolnošč, w kotrež dyrbjesche žiwa byč, pschegara hrořna sa nju a dofelž bčhu domapytanja, kotrež ju poštrjehichu, šworo pschecžeske.

Tak džechmy róšno, kšždy hěbi hwoje myšle cžinjo teho hylšchaneho dla. Žako psched mojimni kšžžnymi durjemi štejach, hylšchach sčhumjenje hymnych žolmow bliškeho jčšora a šnyki kšicžachu do mojeho wucha kaž hlobž džesča a sčeptanje. Sa pošluchach i mojimaj wušchomaj. Wšcho běše smčrom.

(Pšchichodnje dale.)

Na hmiertnu njedželu!

Sčto wč, kak bórny!

Hlobž: Sčtož Bohu wjeršchnemu.

Sčto wč, kak bórny du ja k španju?
Duž mje do rowa položa,
Wjaz' nimam cžinicž i tutej semju,
Hdyž hreči a kšesč pschibjera;
Sa spróžny woczi saudželu
A psches hmiereč k wěčnom' mčrej du.

Sčto wč, kak bórny budže k kónzej
Wšcha nuša, tšchnosč žiwjenja,
Sa pschěštrju hwojej ruzy k hlonzej,
Kiž mi saž' junu šelhadža,
Kiž tež te rowy rošhwětki
A hmiertnu nóz wšchu sacžeri.

Sčto wč, kak bórny hmem ho dželicž
S tuteho doła hylšow jow;
Po cžerpjenju b'dže Wóh ho hmielicž,
Mje wjesč do raja šbóžneho;
Kak budže mi, hdyž widžu ja
Tam mojš' Knjesa řesuja.

Sčto wč, kak bórny? Daj ho radžicž,
Wóž řesu, na dnju pošlednim,
So budžesč moju duschu řadžicž
A tym šbóžnym ducham žionskim,
Hdyž wona w twojej bliskošči
So wot wšchých horjow wustrowi.

E. S.

„Pomhaj Wóh“ je wot nětki niž jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wšchých pschedawarňjach „Šerb. Nowin“ na wšach a w Budyšchinje dostacž. Na sčtwórcž lčta płacži wón 40 np., jenotliwe cžišla ho po 4 np. pschedawaju.

Womhaj Bóh!

Cizklo 48.

1. dez.

Łětnik 5.

1895.

Šerbske njedželske łopjenka.

Wudawaju šo kóždy šobotu w Šmolerjez knihiczišczerńi w Budyščinje a šu tam dostač ša šchtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

1. adventska njedžela.

Rom. 13, 11. 12: „A tak, dokelž wěmy tón czaš, šo šchtunda tu je, šo bychmy se spanja stawali (pšchetož naše sbože nětč bliže je, hač hdnyž my wěrjachmy); nóz je šo minyła; džen pak je šo pšchiblizik.“

Šdnyž dyrbiesche šo israelski lud w puščinje rano šbėhnyč, šo by dale czašnył do Kanaana, wotom bėšche waschnje, šo šo na drometach šapiska a pšches zyłe lėhło klinečachu šynki šlėborneju drometow a wolachu: „Horje i lėhwa! Stańče k nowemu wojowanju! Šbėhńče šo do Kanaana!“ — Šynki tak rjez se šlėborneju drometow šu, kotrej lud noweho šluba pšchi prošy noweho zyrkwineho lėta postrowja a kaž wubudžaze šłowo na naše wutrobny klineča. Abo šhto je druge hač tajte wubudženje — to šłowo šczenja: Šlaj, twój kral pšchindže k tebi, a hišče moźnišche napominanje epistle: Šchtunda tu je, šo bychmy se spanja stawali. Tež naše adventske šhėrlušche nam tajte myšle do wutrobny nješaja. Šchtunda tu je, šo bychmy se spanja stawali, napomina japoschtol, pšchetož

1. je ranjši czaš, niž jenož w zyrkwinyh lėče, kotrehož přenje hodžiny my šwjecžimy, ale tež na šwėče. Nóz je šo minyła, džen je šo pšchiblizik. Wot teho czaša, šo nóz nad Bethlehemom do štyšnosče pastyrjow, do jaštwa ludow, do cžemnosče pohanštwa, do wscheje mroftoty žiwjenja a wumrječa cžłowškich džeczi i njebeš dele wupraji: Budž šwėtko, šłowo šczeni šo cželo — wot teho czaša ma japoschtol mož cžemnosče na šemi ša šlemjenu; šcžen nozy šo šhubjuje, hižo ranje wschudžom šwita a džen

teho šnješa pšchezo bliže pšchindže: džen krašnosče! A runje teho dla tež ty, wošada teho šnješa, šo roškwėtl a budž šwėtko! To płaczi tym šasparnym w šchescžijanštwe, totšiz najšterje hišče njewjedža, kał wjele je biło w Božim kralestwje. To wschał tež płaczi tym hižo wubudžonym. Na wotucženje dyrbi štawanje pšchincž. Ty moźeš wotucženy šchescžijan bncž — a tola hišče wjele k prawemu šchescžijanškemu šhodženju pobrachuje. A wschał špytowanje je wulke, kusk dale drėmacž. Wotucž, kiž ty špišch a štawaj wot morwyh, dha budže šhryštufš tebe roškwėtlicž. Šchtunda tu je, šo bychmy se spanja stawali, pšchetož

2. je czaš wojowanja. Wubudžaze šłowo japoschtola je i dohom napominanje k wojowanju. Wotpoložmy škutki teje cžemnosče a woblecžmy šo brónje teho šwėtkla? My mamy wojowacž pšhecžimo škutkam cžemnosče. Abo nje-widžimy, kał žadošcžiwosč a wobžranštwo a wopikštwo w našchim czašy pšchibjeraja? Njedopomina šhorosč nje-pózcžiwosče na najšórsche czašy pohanštwa? Njerostorha šo našch lud pšches roštoru a šawijčž? Duž je nušne wojowacž pšhecžimo ducham šbėžka a roštoru, pšhecžimo žadošcžiwosčzi, pšhecžimo njewěrje. Wojowacž šo dyrbi w šłowje a pišmje, w přėdowanju a w nowinach? My pšchjemy šbože a wušpėch tym rycžėřskim mužam, totšiz pšhecžimo cžemnosčzi na wójnu wucžahnu a my cžzemny podpjeracž tajte towarštwa, kotrej wojuja pšhecžimo wopikštwa a nje-pózcžiwosčzi; wopruiemy šwoje šmilne dary ša wustawy šnutškwneho mišionštwa! Pšchede wschėm pak je nušne, šo šami wojujemy i brónjami šwėtkla, šo

bychmy wobarnowani byli psched schipami sleho, so bychmy wojowali s mjeczom słowa Božeho, kotrej je mózne, powalicz hrody czémnosće. Sawernje — chwile njeje spac. Běda tym, kiž spja, kotrychž njeprscheczel pschekhwata, prjedy hacž su sestawali a so s brónju Božej wobronili. Schtunda tu je, so bychmy se spanja stawali, pschetož

3. je adventski čas. Kak powitam ja tebe? tak spěwa wošada w adventskim času. Kak mamy jeho powitacž? Kaž wotrocžny, kiž na teho Knjesa čakaja, niz spizy, ale wotuczeni, niz leni a sprózni, ale hotowi k džětu, hotowi k wschemu dobremu skutkej. Kaž wojazy, kotřiž na swojeho krala čakaja, kiž pschindže swoje wójsko wobhladacž, w rjanej wojerskej draščje, krašni na pohladanje w raškim šwětle, niz jako pschewinjeni, ale na wojowanje hotowi w mjenje teho Knjesa. Kak mamy jeho powitacž? Kaž njewjesta swojeho nawoženju, rjenje wupyschena s tej pnychu, kotraž so jemu lubi, woblecžena tu draštu, kotruž je wot njeho dostała. Njewjesčinsku draštu adventskeje wošady mjenuje nam kherlusch: Za krej a prawdoščj Khrystuša je moja drašta pschistožna. Tak wupyschena s purpustom jeho krowě, se židu jeho njewinosće s pjerischćenjom wěry a s krownu hnady je wona pschihotowana swojeho Knjesa powitacž, hdyž won pschindže w swojej krašnosći, hdyž jažny, wěčny džěn sesthadža, wo kotrymž reka:

Nóž je so minyła; džěn pak je so pschibližil.

Hamjen!

S hluboteje nusy.

(Stónčjenje.)

Stónčnje mēnjach, so su moje myšle mi stysne hnyki a žalohne wobrašy psched dušchu wjedle; duž džěch do mojeho doma a do mojeje spanceje komorki. Dolho trajesche, prjedy hacž mēr namafach a moja pošlenja myšlicžka do wušnjenja a moja přenja po wotucženju běšche czežtomyšlny thory muž, czeždžicžka njefastaranych džěcži, horda macž s twjerdej myšlu a se slamaney wutrobu. Sštož ja nich wschitkich we wutrobje mējach, jwopšchijach pschego sažo do sdychnječžka: „Knježe, njewjedž jich do spytowanja“.

Nasajtra, prjedy hacž do schule džěch, póšlach k Tagnerez domej a dach žonu prošycž, wokolo pschipošdnja ke mni pschincž.

Tako domoj doždžech, namafach ju hižo psched mojimi durjemi. Za ju přeni krocž wohladach, a hacž runjež so njedajche pschepšnacž, so w jeje sadžerženju něšto nadobneho ležesche, dha so tola strožich, jako jej bjes woczi hladach. Seje woblicžwo mējesche něšto proste, sštož so hewal jenož na duch thorych a pola mrežazyh ludži namafa. Za ju pscheproschach, so mnu do mojeje studowanseje stwy fastupicž. Tam jej prajach, so položza mojeje kěžki prošdna steji, so bych rad něčoho mēl, kiž by tepjenje a wurjedjenje kěžki na so wšal a to a druhe mi wobstaral a so šym so na nju a na jeje džěcži dopomnil. Sejnny muž mohł šnano, tak hušto kaž by strowy byl, tež w mojim małym hospodarštwje so wužitny cžinicž. Hdy chžyli teho dla wschitzy hromadže ke mni cžahnyčž a ja šlužby, kotrej mi wopokasaju, darmotne wobhdjenje mēcž, dha budže mi lubo.“

„Ale ja šym wam tola zyle zusa“, džesche ta žona.

„Sa šym wo waš šlyšchal jako wo bohobojajnej žonje, kotraž swoje džěcži w Božich pucžach wocžehnje a šama špawnje psched Bohom kšodžicž pyta.“

„Šmilny Božo“, wona wolasche a so na stólž šyny a swoje woblicžwo s rukomaj pschikrywajo s hloškom plakasche.

Sa špytach ju šmērowacž a jej s krotkimi šlowami šobudželich, tak šym wo nej šlyšchal a wot pošleneje nozy šem s wjele starošćemi na jejnu šwóžbu špominat, doniž njebě mi do myšlow pschichlo, so móžu ja šam zyle lohko jej pomhacž.

„D, dha seže so ja mnje starali a modlili, jako wčera wontach stejach a na Bohy a šwěcže sadwēlowacž chžych.“ Pschi tutych šlowach so tschajesche, kaž wot šymizy šapschijata.

Založna myšl mi pschindže, tola so prózowach, mēny

wostacž a so praschach: „Běščeže wy wčera wjecžor pošdže tudy w blisťosći?“ Wona s hlowu šwiny.

„Pschi jěsorje?“ Sažo wona s hlowu šwiny. „Mi běšche, jako bych wašch a jedyn džěcžazy hloš šlyšchal. Mējeschčeže wy džěcži šobu?“ „Dwē“, wona šchepny a padže na kolena.

Sa njetrjebam dale wopišacž, sštož so nětko sta. Čžitat budže wjedžecž, so mējach žalohne wušnacže šlyšchecž. Wboha njewšobowna žona běšche sadwēlowajo s najmješšim džěcžom na ruzy a se šwojej najštarishej džowcžicžku, šwojim lubuškom, k jěsorj šchla, hdyž běšche hižo někotry kherlusch cžajneho žiwjenja kónž a wěčneho štaženja šapocžatk namafala. Dužny po pucžu so holecžka praschesche: „Macži, hdyž budžemy morwi, imēje potom nan a bratija a kotry došč k jědži?“ Šotom, jako pschi jěsorje stejesche a macž swojeho lubuška hišchče juntrócž na wutrobu kšodžicž chžysche, prjedy hacž by pošlenju czežtu krocžel cžinila, dha so holecžka praschesche: „Macži, njewmēm so hišchče modlicž, prjedy hacž wumru?“ Macž s hlowu šwiny a džěcžwo so močlesche:

„D Jesu, moja pata
Mi k pschikrywaniu data,
Šhrēj šwoje kurjatk;
Hdyž rošdaji cžert kšlamu
N šwēt mi ryje jamu,
Dha šđerž ty šwoje džěcžatk.“

To běšche pschewjete sa wutrobu macžerje. Wona wša šwoje džěcžwo sa ruku a šhwatasche do swojeho hubjeneho wobhdjenja. Šulki pschecžel džěcži w njebjesach běšche džěcži a macž šchitowal. Wona běšche se šwojimaj džěcžomaj wukšowana. wukšowana psches modlitwu jeneho džěcžwa.

Džěcži, modlcže so wy?

Macžerje, wucžicže wy wašche džěcži so modlicž?

Sšto chžyl prajicž, hacž njesteji hušto mjes tym Knjesom a mjes wěčnym štaženjom ničžo druhe, dnyli džěcžaze: „Abba, luby Šotcže!“

Na advent.

Boj, šbóžniko, do šwěta!

Hloš: Kak powitam ja tebe?

Boj, šbóžniko, do šwěta,
Do šwěta hrěschneho,
Njedch na semi je hēta
Sa tebe wěčneho!
Boj, sežel nam twoje pruhi!
Nam roššwēcž wutrobu!
Nam wumožnik nej' druhi,
Duž pschindž k nam s lubošcžu!

Čžehni nam wschēm do wutroby,
D kralo njebjeski,
Hdyž pschindžesich do kšudoby,
Do lubje horje wšmi.
Šsmy cžlowjetojo kšudži,
Budž ty nam bohastwo,
Dha bohacži šmy wschudže
Pschi tebi, šbóžniko!

Wšmi našche Šosianna,
Čži k cžesći špewamy,
Ty šy nam šlōdke manna,
Čži palmy seželemy;
My pucž cži šhotujemy
Do našchej' wutroby,
Čži napšchecžiwu džemy,
D kralo nadobny!

Duž pschindž k nam pošny hnady
N pošny šmilnosče,
Hdyž šmy psches hrěschne padij
We hrěschnym hubjenštwje.
Sa hrěschnikami kšodžich
N šam so wuprōšdnich,
S tym do njebjwa naš wodžich,
Naš šebi wušwolich.

E. S.

Bohobojašnosť je t wšitkim wězam wužitna.

Nasch pscheczjel, wo kot amž chzemy powjedacz, je w kšheščizianškim domje wotrostl. Nan a macz bęschtaj w tym psches jene, so dyrbja so dżeczi w napominanju t temu knjezej woczahnyč, kaž drje so pola kóždeho kšheščizianškeho dżecza na kšheščeniškim dnju lubi, šlubjenje, kotrež pač so w njelicžomnych padach wot staršich a kmótrów njedžerzi. Ale staršchi nascheho pscheczela wjedžachu, so t dżecza jenož potom hódny čłowjek narošče, hdyž so nimo jeniškeho wjedženja tež w njebješkich wězach snaje. Tcho dla bęchu ranjšcha a wječzorra modlitwa a blidowe paczerje domach niž jeno wašchnje, ale žimženjšta mōz, a modliwa wšchedny khlěb dušchow.

Nasch pscheczjel bu kofirmirowany. Tcho wuśnacze pschińdže wot wutrobny, jcho šlubjenje bęsche jemu šwjata khtušnosť. Wón pschińdže t kędłarzej do wučzby. Ale hdyž tež staršchej tam šobu njemōžeshtaj, tón młodzenž wjedžesche: Wóh widzi a snaje wšchitke wězy! tcho dla: twoje žiwe dnj měj Boha psched woczomaj a w wutrobje! Wón męšesche šwoju bibliju šobu a mōžesche kóždy džen w Božim domje Bože šlowo šlyšchecz. Hdyž so jcho towaršchojō tež na druge wajchnje sawješeličhu a so „pobožnemu“ šmejachu, nasch pscheczjel so samylich njeda. Wón šastupi do młodzenžoweho towarštwā, kotrež bęsche w tym męšče. Tu namaka wón, ščtož šebi jcho wutroba žadašche: kšheščizianške towarštwō, šdobnu towaršchnošč, wješele, kotrež žane žahadło w šwědomiju njesawōstaja a kotrež čželo a dušchu, kublō a čžesč njekaza.

Nasch pscheczjel bu wojak. Tež tu so derje šadžerža a męšesche domerjenje šwojich pschedstajenych. Tši lęta bęchu so nimale minylo, duž njenadžujzy hejtman jedyn džen khamory wojakow pschepytowasche. Sozialdemokratistke pišma bęchu so do kasarmow janješle a ja nimi so pytasche. Šetman tež t khamorej nascheho pscheczela pschištupi. Předku ležachu knihi. Šako je hejtman do rukow wša, pōjna wón, so šu to modleške knihi, kotrež bęsche nasch pscheczjel t młodzenžoweho towarštwā šobu do wojakow pschinješt.

Šetman, kotryž bęsche šam pobožny muž, so dokladnje wobhonjesche, kajki bęsche nasch pscheczjel pschezo byl a jako bęsche potom wušlužil, jemu dobre měštno pschi kralowškej fabrizy wobšitara, hdyž je nasch pscheczjel dženša hiščeže. Modleške knihi, kotrež bęchu šakož t jcho šwonkownemu šbožu byle, ma wón hiščeže w wulfej čžesči. Ščtož wone dže šu jemu pucž t hiščeže wyschichemu šbožu byle. To pač tónle podawł šako jašnje dopokala, so je bohobojašnosť t wšitkim wězam wužitna.

Šdže je ta hospoda?

Luf. 22, 11.

Ščto šlincžecze wy dženša mi tak jašne,
Wy šwony, w wutrobje a wušchomaj?
Ščto špěwaju tak rjenje a tak krašnje
Šso Bože kšerlušche psches šeniški kraj?
Ščto šanoschuju bohaczi a kšudži
„Šak powitam ja tebje“ wješele?
Ščto šwješeluje dženša wšchitkich ludži
A koho witaju tak radoštnje?

Advent je šnješowy! nětk pychu šwjatu
Wšmi, žyrkej, šesufowa njewjesta;
Twój šbožnik dže, kral wšcheje čžesče t hnadu,
Čžehū jemu napscheczō, ty šbožomna!
Nětk wrota čžinče wyšokē a durje,
Šajrjenišcho pyščeže wudwjernje a prob
Š tym špěwom: „Šwašmy Žionowe murje,
Pschińdž, šnježe nasch, do twojich šwjatnižow.

Advent je šnješowy! a wotšal wotacž,
Dw dušcha, dyrbišch šwětnym wješelam;
Džerž šwěru — čžesch-li Božu hnadu dostacž —
Tón čžichi čžaf wot šnješa daty nam.
Šaš šwjeczicž dyrbi jcho pschichod šwjaty,
Šnješ pschińdže t nam, duž t njemu kšwatajmy;
Šch, wotaj šlašne žorty, šmęšchki, šladny,
Wjedž, nětk je šwjaty pschichod šnješowy!

Wón šteji jaš' psched twojim domom čžišche,
Šso prašcha: „Še tu ja mnje hospoda?
Ty kšuduschki we winje a we hręsche,
Ščtož je mi wotewril, tón wšchitko ma;

Š tym chzu ja džeržecž šwoju wječer Božu,
Šom' wudželowacz šwoje bohātštwō,
A ja to na šo wšacz, kaž ja šam mōžu,
Twój hręch a twojich winow brēmješcho.“

„Šdže je ta hospoda? wšchu šwětnu haru
Chzu wobrocžicž do męra šłōdkeho,
Chzu mēnicž twojich šylšow hōřku maru
Do balsama a šticžicž škarštwō.
Twój dom, hdyž budže ja mnje wotewrjeny,
Šaž Beth-El budže a Bethanija,
We mojej hnadže budžesch wušboženy,
Ty lubny, hlaj, ja pschińdu twoje dla!“

„Ty lubny wotamfū! njesazp moje šlowa,
Nětk pschińdu t tebi, — junu še mni ty,
Šdnyž twoje čželo dže do čžichoh' rowa
A twoja dušcha pyta domišny.
Ščtož mje je šacžišnył, je šacžišnjeny:
Ša wēki wēfow ma do čžwile hieč,
Ščtož da mi hospodu, je wumōženy,
A jemu chzu tam durje wotewricž!“

Šh. Š. Šaktač.

Štary matroša.

Štary matroša w Liverpoolu, kiž jara rostorhany kšodžesche, a kotrehož bęle wlošy na to pokasachu, so je wjele lę w žušbje pschebnywal, na jedyn štolp šlehnyjny, so t druhim matrošu rošrečžowasche. — Šsobuštaw pobožneho towarštwā Bethel šo t nimaj do rēčžow da a pscheprošy jeju, wōšebje tcho štareho, do modleškeje šhromadžišny. Šako bęsche jcho towaršch myšł pscheproščenja šrošymil, praji wón temu štaremu: „Domascho, dži tam! Šój, šój, dži do šhromadžišny, to čži ničō njeschkōžji.“

„Šaha“, šawōla štary matroša, „ja bych njewjedžal, ščto bych tam čžinicž dyrbjal. Ša ženje do žyrkwoje abo do modleškich šhromadžišnow njepōndu, t temu šym pschestary. Ša šym psches šydomdžezacz, šym bjesbōžny a šym pschezo tajki byl, pošdže je ja mnje, nětk halle šapocžecz, to je tež njetrjebawšchi. wšcho je šhubjene, ja dyrbju t čžertu hieč.“

Ša mašu kšwilu praji šobuštaw, pschi čžimž na štareho muža, kotrehož hrube wot šłōnza špalene woblicžō jcho dolhe šluženje šjewi, želnije pohlada: „Ty šy runje tón muž, ja kotrehož šo modleške šhromadžišny wotmēwaja.“ — „Šak to?“ wotmolwi štary matroša šo džiwajo. — „Dokelž je šesuf šhryštuf do šwěta pschišchol, tych prēmich bjes hręschnikami šbožnych čžinicž. Šako bęsche ty hiščeže młody, šy šebi najšterje myšłil: šo je hiščeže čžafa došč, pobožny byčž, hdyž budu štary.“ — „Šaj, to je wěro!“ — Nětko hdyž šy ty štary, prajišch, pošdže je. — „Njedaj tajkim myšlam dale měštna, šój šo mnu, čžaf šo šhubicž njemōže, šesuf čžafa na to, kšudnych hręschnikow šbožnych čžinicž, hewak by wón hižo dawno tebje tam pōšłal, hdyž žana nadžija wjazy njeje; ty by to t twojimi hręchami šašlužil.“ — Towaršch praji na to: „Domascho, dži do šhromadžišny, ty mašch nišne pschi šwojich lętach, šo t šmjerczi hotowacz.“ — Wón džesche do modleškeje šhromadžišny, a wot tcho čžafa je tam hušto pobyl. Někotre njedzele po tym prašchesche šo jcho něchtō: „Ščō, mój štary pscheczelo, wērišch hiščeže, šo šy pschestary, šbožny byčž, a pschestary w hręchu, šo ta krej šhryštufa čže njemohla wučžiščicž?“ — „Nč, mój knježe, praji wón, ja čžuju nadžiju, šbožnu nadžiju, kotruž njebnyh ša wšchōn šwēt dał, nadžiju, kiž mje pohnuje wēricž, šo je mi Wóh hnadny, a mi, tak štary hręschnik hacž tež šym, woda.“

Čžłowjecze, špomi na šwoje wumwječje!

Šižionski šuperintendenta Šerenški ščžehowaze powjeda: „Ša chžych kšęžu twaricž w žušym kraju w šamotnej puščiznje, ale w čžęšłištwoje a murjerštwōje šloro ničō njerošymjach. W tajkich wobštejnosčach je dwōjzy džakowne, hdyž Wóh ščtwōrtu proštwu hnadnje wušlyšchi a dobrych pscheczelow a šwěrnnych šužodow wobradži. Ša męjach tajšcho šwěrneho šužoda. To bęsche štary šfrikaniški bur, kotryž mi t dobrej radu t bolejštejšche. Šrēnja kšęža bęsche po jcho radže t kolitow, ščžiny a šiny šhotowana a ja šo nětko na to hotowacz, porjadne domiške t palenych žyhelow natwaricž. Ššchi wotmērjenju šo ja lubeho štareho woprašchach,

fak wysoke a scheroke dyrbja po prawom durje do khezje bycz a to wotmolwjenje dostach: „Tak scheroke dyrbja bycz, so bo hodzi junu kaschez i khezje wunjecz.“ — Wot teho czaſa hym ja w nekotrej heczje a w nekotrym domje bydlił, ale ſłowa tamneho Afrifanſkeho pſheczeła ſu mje wſchudzom pſchewodžale. W kóždym nowym wobydlenju hym ſebi ja durje i tym praſchenjom wobhladał, fak tež by bylo, hdy by ſo tudy kaſchez won njeſł a by tež wječje wjazny miera w wjele domach bylo, hdy bychu ſo khezne durje prawje huſto na to wobhladał, hač ſu ſcheroke doſež twarjene, ſo ſo hodzi kaſchez won njeſež. — Čim dale ſo ſkóncžko naſhili, čim bližſchi je wječor. Njenathila ſo hiſheče džeń twojeho žiwjenja? Njepſchindže wječor ſmjercze pſchezo bliže? Wječ ty, fak dolho móžeſch hiſheče luboſež wuſchuwacz? Njedyrbi ſo pſchi twojim rowje žana ſylſa luboſeže wuplatač? Njedyrbi žadyn wenz w luboſeži wity twój kaſchez pſchicz? A wječ ty, fak dolho móžeſch hiſheče tych ſwojich lubowacz? Čhzeſch ty pſchi rowach twojich lubych je žahadłom ſwědomnja ſtač, ſo jich njeſky doſež lubowal? Čdny ſo hibanje hučwa pſhecziwo jenemu twojich lubych ſběha, hdyž ſo twoje čžolo do ſadow ſežehnje a twój rt čže ranjaze ſłowa wuprajieč, pomylł ſebi: „To wóčko, do kotrehož ja nětko hiſheče hladam, móže ſo bóřny na wječne ſandželicž.“ Duž řeč jako mřežazy i mřežazym pſheczełnje, i luboſežu a ſmilnoſežu. Žunu ſo tež twój kaſchez i domu wunježe.

Spomni, o čžlowječe na ſwoje wumrječe, nječomdž ſo, pſchetož jene je nuſne!

Paramelle a jeho kuſlarſki prut.

Lěta 1818 pſchindže duchowny Paramelle ja kapłana do franzoſkeho wokrješa du Lot. Tale krajina je k ranju wložna, k wječoru pak ſucha. Wěſo pſchindže tež naſch mlodny zuſnił bóřny do teho a poča ja winami ſuchoty ſlědžieč. Duž pſchepytowaſche woſebje po brjohach řekow Lot a Dordogne wſchě žórła w ſwojej wokolnoſeži, i čžehož nawukny, ſo kužohy w ſkałach, i wotkež ſo wudobhwaja, ſwój dom nimaju, ale ſo ſo i deſchezo-weje wody nahromadžeja. Tak pſchindže jemu na myſle, ſo dyrbja wodowe žilki w wobemaj položomaj wokoliny, hdžež ſo tola na wſchě rózki jenat wjele deſchezika dońdže, jenat rosdželene bycz. Čžeho dla njedyrbjał duž tež na tamnej ſuchej kałkowej runije žórła namatač! Č nowa wobhladowaſche ſebi pilnje ſkały a wſchelake druhe wčzy pſchede wſchěm pſchi tajkich žórłach, kotrež ſu ſame wot ſo naſtałe, a pſchepytowaſche, čžeho dla ſu ſo runje tu a niž druhdže na ſwječ pſchedrče, čžeho dla wſchudzom jenat ſylnje nječžerja. Če ſpróžniwym džełom nadobu ſebi telko nawjedžitoſeže, ſo móžeſche ſa džewječ lět i wulkej wěſtoſežu wſchudzom meſtna woſnamjenieč, hdže ſo nekajſta wodowa žilka pod ſemju čžełnje, a tež fak hlubočo a fak ſylna.

Lěta 1827 pſchepoda Paramelle generalnej radže wokrješa du Lot piſmo, do kotrehož bč i krotka ſeſtajał, ſchtož bč naſhonil, a praji, ſo čže wſchudzom, hdžež wody njeje, darmo na pomoz pſchicž a proſheſche, ſo by ſo mały pjenjeſ na to naložil, fak ſo bychu ſo ſtudnje gmejnam a jenotliwžam ſa pol pjenjeſ wurycz mohle; pſchiſtaji pak tež, ſo nječa a njemóže ſa to dobry bycz, ſo ſo poſpyty čžeče wſchě radža. Generalna rada namjet pſchija a pſchiſwoli 600 frankow a woſjewi to po žylej wokolnoſeži. Tola jenož 8 wſow čžyſche něſchto kroſchtow na ſpytowančžko wažieč; a tež i tych čžinjehje jenož pjecz po Paramellowej radže. Wſchudzom pak ſchlachejeſche ſo wčž na najrjeſcho. Žedyn i tyhle kužolow, w Recamadourje čžeri, fak tam ludžo praji, fak móžnje, ſo by woda ſa žyly wokrješ doſahała. Wěſo bč na to wulke wjeſele w ludu Iſraelſkim.

Čo tyhle fak derje radženych přenicžkach pſchepoſny generalna rada Paramella, ſo by jej tež ertnje ſwój ſhumſcht roſeſtajał, a jej najlěpſche předki radžil, i kotrymiž móže ſo tež w ſuchich krajinach naložowacz. Čo ſta ſo w poſedženju 1. ſeptembra 1829. Pſchedenošch ſkóncžiwſchi proſheſche Paramelle, ſo ſebi njebychu dobrego ſapoczatka dla myſlili, ſo budže ſo pſchezo fak ſbožownje ſpytowacz móž; ale praji jenož ſa dwě tſeczinye dobro. „A by-li ſo lědma položja radžila“, wotmolwichu jemu, „wopofaſače žylemu krajeje njewurjeknitu dobrotu.“

Njeſbožowna revoluzija, kotraž bóřny po tym wudryi, ſadžerža tež naſcheho dobročžerja na ſhwilu w fak ſažlužbnym ſkutkowanju.

Bóřny pak woczichny hara, a generalna rada wobſamſny Paramellej ſa kóžde wuſlědžene žórlo 10 frankow wuplacieč a wuda ſakoň, kotryž wſchěm gmejnam pſchifaſowaſche, ſo dyrbja ſa lěto ſa wſchěmi poſaſanymi žórłami hač do prajeneje hlubiny ryčž.

Nětko khozjeſche Paramelle rad lutie wſchudzom, hdžežfuli ſo ſa nim praſchachu. Dofelž ſo haſle ſchyrnaty poſpyt we wſy Cortunae ujeradži, powjedachu po žylym wokrješu wo jeho wuměſtwje. Dowera k njemu pſchibjeraſche džeń wote ſa; mējachu jeho ſa njeſmylneho, čžehož drje ſo wón pſchezo ſe wſchěj možu wobaraſche, poſajujo na něotre poſpyty tu a tam, kotrež ſo njebčchu radžile. Tola podarmo; bč dže jich fak malo, ſo bčchu pornjo wažnoſeži radženych ničž, kotrychž ličžbu o móž hiſheče na wſchě móžne waſchnje pſchehnachu.

Paramellowe mjeno pſchipoſnawachu tež hižo na njefow du Lot-ſkich. Dofelž ſo jeho džeń a wjazny wo radu praſchachu, proſheſche ſwojeho biſkopa, ſo by jeho ſe ſlužby puſchžil, myſlo, ſo móže wjele wjazny dobrego ſkutkowacz, hdyž njeſbožonny, tradazy lud i wodu ſaſtaruje, dnyli w ſwojim ſaſtojniſtwje.

Bjeſe wſcheho ſadžewka puſchczichu jeho ſe ſaſtojniſtwja; na čžož wón hiſheče wokrješy de la Correze a de l'Alveyron, wokrješy tež du Dordogne pſchekhodžowaſche. Wſchudzom mējeſare telko ſboža, ſo mējeſche wſchědny lud jeho wuměſtwo ſa džw. Wſchudzom pſchinježe žohnowanje a čžeſež a ſława ſežehowaſche jeho.

Čdny wjele ſtow radženych poſpytow ſa jeho wuſchudzowacz ſwědčjeſche, pſchekhodži wón po něčim 40 franzoſkich wokrješow, tež pohlada tu a tam pſches mjehy. Č pſchibodnych krajinach móžeſche tſeczinye próſtwow dopjelnicž, w hubjenych lědma ſedmy džel.

Tak puczowaſche Paramelle wot 1832—1853 lěto ſaž lěto wot 1. mērza hač do 1. julija a wot 1. ſeptembra hač do 1. dež. wſchědnie, i wuwjacžom njedželow a ſwj. dnjow wot ranja hač do čžmy a popſcha ſebi pſchi tym jenož pſchipoſdnju jenicžtu hodžinku wotpoczinka. Wěčžnje puczowaſche na konju. 64 lět ſtary ſaſta khorowatoſeže dla ſe ſwojim dželom a ſpiſa ſwoju wědomoſež wo žórłach.

Něſchto k roſpominanju.

Wiſchi žórle.

Žona ſwoje rucžne dželo hromadže ſawaleſche, a džeſche tam, hdžež jejny muž na wodowy ſpad na lamzy ředžo hladatſche.

„Lubi ſo tebi jow?“ ſo wona jeho woprajcha.

„Čo prawom je to hnujazny wobras, kotryž k roſpominanju wabi“, wotmolwi muž. Wječ ty, hdže ta woda pſchindže, kotraž tudy pſched naſchimaj woczomaj dele bčži? Čdže pſchindže ſkóncžnje ta woda po dolhim puczowanju? Fak je tež naſche žiwjenje a jeho žórlo, wutroba. Fak bčži naſche žiwjenje. Č wulkej řežy žiwjenja naſcheho čžaſa tež naſche žiwjenje řobu dale bčži. Č čžornej řežy hrěchow naſcheho čžaſa naſche hrěchi řobu pluwaja. Čkóncžnje dońdžemy do morja, do wěčnoſeže. Čež w wocznoſeži traje hiſheče naſche žiwjenje dale; haj tam je haſle praw a tam woſtanje. Čchto budže najlěpſche žiwjenje w wěčnoſeži? Člaſch duchowny poſlednju njedželu praji: „Čdny hym jow na ſwěče ſo wo to bčžili, i Jeſuſowymaj woczomaj na hubjenſtwo řobu čžlowječow hladacz, i Jeſuſowym hložom ſpróžnych a wobčežemach troſchtowacz a i Jeſuſowej wutrobu ſabludženych a ſhubjenych lubowacz!“

„Řombaj Bóh“ je wot nětka niž jenož pola knjeſow duchownych, ale tež we wſchěch pſchewodawarňjach „Serb. Nowin“ na wſach a w Budyſchinje doſtač. Ča ſchtořež lěta placži wón 40 np., jenotliwe čžilka ſo po 4 np. pſchedawaju.

Womhaj Bóh!

Cizklo 49.
8. dez.

Četnik 5.
1895.

Serbske nedželske kopjenka.

Wudawaju so kóždu sobotu w Esmlerjez knižničkejzetm w Budyschinje a su tam dostacž sa sčtwórtlětnu pichedłatu 40 np.

2. adventska nedžela.

Rom. 15, 13: Bóh wscheje nadžije napjelní maš se wschém wješelom a měrom w wěrje, so bysčezje polnu nadžiju měli psches tu móž šwjateho Ducha.

Najlěpsche na šwěće, je něchtó wuprajil, je lubosć. Duž wschat móžemy dale wukładowacž a wrajicž: Najnusnische je wěra, najrjeńsche pak nadžija. Kotrej čłowjet nadžiju nima? Kajte žiwjenje bylo tajke čmowe, so hwěsda nadžije so w nim njechwězila? Džěčo ma nadžiju, mloda holza ma nadžiju, staršchi maju nadžiju. Džělaczer so nadžija šwojeje msdy, šwjět žujow, wojak čzeleče a dobyča, pucžowar šbožowneho domojwórczenja. Žadny tak šbožowny, žadny tak nješbožowny njeje, so nadžije njeměl. A tola, — njerunaja so te semiste nadžije jeno pschewušto wofoto mjetanym deřkam na morju, na kotrejž ludžo wot roslamanych lóžow na šhwilu čzetnu, jenož na mału šhwilu — ale bórny so podnurja? Kaj wjele nadžijow so nedopjelni — a na nje pschindže šame šadwělowanje! Njeje nadžije, kotraž nješahanibi? Šawěče; to je šchesczijanška nadžija, wo kotrejž našch adventski tekst rěči. Šchesczijanška nadžija je najrjeńsche na šwěće.

1. Lóhko je pósnacž, čzeho dla je šchesczijaněj nadžija nuřna, i wopředka šama ša njeho. Šchesczijan dyrbi bohobořasnje žiwj bycž, to by pscheczežki nadawł byl, hdy by Bóh šwoje šlubjenja njedał, šlubjenja, kotrejž wěrjazeho wutrajneho činja šrijedža w šwěće. Šchesczijan dyrbi ščerpliwje čzerpicž, nadawł, kotryž so jemu jenož

polóži w pohladanju na kónz, na krařnosć, kotraž na šwěrneho čzerpjerja čzaka. Šchesczijan dyrbi ryczeřšy wojowacž, ale šchtó by to šamóhl, bjes wěřosće, so wón škónčnje dobydže? Šchesczijan čze šbožnje wumrjecž, ale šchtó čzyl nuz hiež do šmjertneje nožy bjes nadžije wěčneho žiwjenja? — Wo nicžo mjenje nadžije potrebany hładajo na šchesczijanšku wořadu. Šaž ratač šwoje šymjo wuřywa žně woczakuj, tak duchowny we wořadže. Šola je huřto twjerda, šamjeřna, polna čzernjow, bjes ploda so džělo ida, ale my wěmy, so našche džělo podarmo njeje w tym šnjeju. Šchto pomha šobu škorzicž na šly šwět, na wotpadnjenje wot wěry, na pschibowanje šlósće? Njeje to wschitko wjedny prajene? Nješku to te wichory, kotrejž wjedny nalěča pschindu? Bóh džělaczerjom trebacž njemóže, kiž šu bjes šmužitósće a nadžije. Wrawiza šnjeřowa dobywa. Šunje w našchim čzaku je tuta nadžija nuřna. — A wón, tón šnjeř dobywa po šchěrořim šwěće. Šchesczijanška nadžija wopřija šwět a widži hižo póhanow šhodžicž w šwětle a narody so wobrocžicž k temu šnjeřej. Ty njemóžeš Wótczenařch wuřewacž bjes teje nadžije, so budža wschitke kraje čzeleče Bóžeje polne, so jeho kraľstwo pschindže a so budže so jeho wola štač w nješebach a na šemi; my dyrbimy so modlicž w tej nadžiji, so žyle hubjene, hrěřne a na šawjedženjach bohate žiwjenje kónz šmėje a so je wěčne wumóženje bliřko.

2. Šso prařcha, šchtó nam tu nadžiju dawa. Wřchu nadžiju, kotruž šebi šami činimy, nješke šmjercž w šebi; žiwu nadžiju Bóh tón šnjeř dawa. Wón ju dawa,

wón ju skutkuje, kaž wščitko žiwe roscze a tjuje. Niz na jene dobo je tu róža, rostlina, ale wona bo badža, roscze a hagle po nēcžim w polnej rjanosczi safcžeje. Bóh kymjo nadžije psches kwoje słowo do naschich wutrobow wuškwa, hdyž my te wuczby a słubjenja do bo pschimošnjemj. D njesazpivaj skote schpruchi biblije w mladosczi! Kač nekotry schpruch je, kotrehož bo nadžija w starobje dđerzi. A schto je nawuknyč se šwjatych historijow. Woni šu tež nadžiju mēli, czi stari wótzojo wēry, Abraham, Jakub, Mójsaš, Eliáš a d. a jich nadžija t hanibje njebu. Pschi wodownych rēfach šwjateho pišma dyrbi nascha nadžija płodžena stejecz, hdyž njecha šwjadnyč, ale roscz a kczēc, pschetož jenož w šwjatym pišmie teho nadeńdzemj, kotryž wšchēm rostlinam nadžije safcžēc dawa, kotryž je šam nascha nadžija. W Jesušu Khrystu šu wšchitke šlubjenja Bože Haj a Hamjeń. Hdyž wón wšchitke nadžije stareho šluba dopjelni, wón tym šwojim nowy šwēt wēry a nadžije wotewri. Nētk móžach nadžiju stajicž na Boha, pschetož wón je twój Wótz psches Jesom Khrysta; nētk hladasch stroschnje t tym horam, wot kotrychž je twoja pomoc, twój pomocnik pschischot; nētk žadny hrēch twoju nadžiju sanicžicž njemōže, pschetož wón je nješt a prjecž wšak se šwojim wumrjeczom, ani šmjercz njemōže nadžiju sahanibicž, pschetož wón je horjestanył a je žiwj. Bóh płodži nadžiju psches šlubjenja šwojeho słowa, wón da jej safcžēc w šlōncžnym šwētle hnady Jesuškoweje, wón jo dokonja psches moz šwjateho ducha. Pohladaj na japoschtołow, kotřiž šu w najcžežichich wobštejnoscžach, we wichorach pschescžehanjow khoroj šwojeje nadžije wyškofo dđerželi a nješbu woliwli w šwojej smuzitosczi, w šwojej radosczi, — woni bēchu połni šwjateho Ducha.

3. Kač rjana je tež nadžija płodow dla, kotrež pschinješe. Čzim wjazny nadžije, čzim wjazny scžerpliwoscze; scžerpliwoscž, kajkuž ma Bóh s nami, scžerpliwoscž se šwētom. Tajku pramu scžerpliwoscž inaje jenož tōu kšchescžijan, kotryž je šwojeje nadžije wēšty, kotryž wē, so je jeho wēra to dobyče, kotrež je šwēt pschewinyło. — Čzim wjazny nadžije, čzim wjazny scžerpliwoscze tež w tyschnoscžach. Tu dyrbimj psches honjenje a šrudobu, so bychmy junu tam cžeštnu křonu dostali. A schtožkuliz wutrobu rudži, schtož je w nadžiji žiwj, zenje wot horja tak pschemōženy njebudže, so njeby šynł džakowanja a kšwalenja šobu w dušchi šaklincžalo, haj kšwalmy Boha teho Knješa, kotryž je nam tajku nadžiju dał. Čzim połnišcha nascha nadžija, čzim połnišche tež kšwalenje Bože ša šłowo scžerpliwoscze a troschta, ša wšchitke jeho šlubjenja, ša teho jenicžkeho narodženeho šyna, wo kotymž my špēwamy:

„Wón kšudy na šwēt pschischot je
 A nam wšchitkim pomhacž chze,
 So by naš scžinił bohattyč,
 Šswojim jandželam tež podobnyč.“

Nječ šo luboscž najšpēšcho, wēra najnušnišcho mjenuje, kšchescžijanška nadžija je najrjeńsche na šwēcze. Hamjeń.

Adventske šynki.

Šwony pošledneje njedzele w žyrkwinyh lēče klicžachy tak jašnje do njedželšeho ranja. Wona bēšche pošlednja njedžela w žyrkwinyh lēče. Wona šo pola naš jako šwjedžen semrjetych šwjeczi; my na tych lubych špominamy, kotrychž šmy nēhdy tudy mēli a kotřiž šu nētko hortach w njebješach. To my pohladamy psches šemju jako psches šupu a kōlo wokōlo žolmi šo morjo šmjercze a šašo šobu torhnye křuch luboscze do wulkeje wēcžnoscze.

Ma mjehki stōlz šlehnyeny šedži knjes Wonak šchēre mrōczalki šwojeje zigarety horje duwajo. Šynł šwonow do istny nježenjenža klicžesche, ale do Wonakoweje wutrobny po šdacžu nuts nje-klicžesche. Šchēra mrōczalka šo wysche jeho hlōwy lēha a na nju ma wón wjazny kēžbnoscze hacž na to šwonjenje. A tola by knjes Wonak hušto prajil, šo ma cžucze a šo ma mjehku wutrobu — haj wón chze tajki byč; ale wón ma šwoju hordoscž: wón je wōšebny muž a schtož wón je, to je šo šam psches šebje scžinił.

Šwony šmjertneje njedzele psches wulke mēsto klicža. Šu, kač cžehneja te šynki tał bluke, tał šrudne psches domy! kač klicža hrimotajo do wutrobow cžłowškich džēczi! To je nēšchto špodžiwne, tajkile šynł šwonow. Ke mjehki chze wołacž; ale wón je šwjedžen semrjetych — duž t rowam woła. Knjes Wonak je wot lētow šem kōždy křōčž na tym dnju won na pohrjebnišchēzo jēł a rjany wēnz pschi marmorowym kšchizju na row položil. Do Božeho doma chzedža te šynki pscheprošycž, ale dženša klicža kaž t rowej šwonjenja — wone klicža t wotewrjenemu rowej; — to je hlōš tamneho stareho a wēcžnje noweho kšerluschy:

Šsrjedža w našchim žiwjenju
 Šsmjercz tu na naš kafa.

Knjes Wonak dyrbi tež dženša hišchēze na pohrjebnišchēzo dōncž; wón njetrjeba jenož wēnz položicž pschi tym kšchizju, wón dyrbi tež wēnz položicž pschi wotewrjenym rowje. Hdyž šebi na to pomyšli, wón šynlišcho mrōčzele do powētra duwa. Tōn muž, kotrehož chzedža dženša kšowacž do cžēmneje hlubiny, tu stejesche kaž šynly dub w lēšu. Wón bēšche Wonakowy pscheczel. Wón mējesche wšchitko, po čzimž šebi jeho wutroba žadašche; wón mējesche pienjeh a šublo, jeho pschekupštwō kēžesche; wón mējesche mlōdu žonu a lubošneho hōlcžka a wón bēšche wšchōn štrowy, šo bēšche psched dwēmaj njedželomaj wuprajil: šo wón njewē, schto je kšorošcž. Psched tydženjom bēšche wón njenadžujzy škhoril. Šeho njepšchecželjo ani šhonili njebēchu, šo je wón kšory, woni pał bēchu šhonili, šo bēšche wumrjel. Wón bēšche padnył kaž dub, do kotrehož bljst dyri.

Šsrjedža w našchim žiwjenju
 Šsmjercz tu na naš kafa.

Wonak da šwojim šchērym mrōczalkam horje šo walecž; wšchelake myšle jemu psches hlōwu džēchu: tōn njebohi bēšche jemu podomny byl; Wonak je tež šynly muž, wón je tež šbožowny, hdyž šebi nēšchto pschedwošnjje, — jeno šo žonu a džēczi nima a šo bēchu jeho džēcžaze lēta hinašche hacž pschecželowe — haj tōn pscheczel bēšche džēcžo bohateju staršcheju a wón — — — . Pošledne šynki šwonow psches tšēchi šaklincža:

Šsrjedža w našchim žiwjenju
 Šsmjercz tu na naš kafa.

Šopōłdnju jēdžesche knjes Wonak w šwojim rjanyh wōšu won na wulke stare pohrjebnišchēzo. Ludžo hladachu na rjanej konjej a krašny wōš. Woni bēchu mlodeho knjesa šnali, jako ničžo njemējesche: wot teho cžaša bēšche šo lēdom džēšacž lēt minyło a nētko kōždy wjedžesche, šo mōže wón takle wokōlo jēdžicž. Psched nim w wōšu dwaj wulkej wēnzaj ležeshtaj. Šedny chžyšche wón na pschecželowy row položicž, drubi na wōwžny.

Pschewodžerški cžah dōndže. Kašchēž šo na pohrjebnišchēzo donješe, pschewodžerjo šrudni dele hladajo šady kašchēža džeja. Škutnosčž šmjercze je jich wutrobny šastrōžila.

Woni šteja pschi wotewrjenym rowje: šrudna wudowa se šwojim jenicžkim džēšcžom a pōdla njeje pschecželjo. Woni šu šemrjeteho lubowali. Šrēdar njewērmu kšwalobnu rēčž njedđerzi. Wón šo žarowaznyh woprašcha, hacž šu šemrjeteho w Khrystu šu Jesušu lubo mēli. Wón na to prašchenje njewotmolwi, ale wón šo rudžazym na šwēdomnje položil, wón šo ša šemrjeteho šo nadžējo a prošcho t hnadže teho wobroczi, kotryž je horjestawanje a žiwjenje.

Škōncžnje šo na wšchitkich pschewodžerjom wobroczi:

„Pošluchajcže, šwony šmjertneje njedzele lēto won šwonja, šo bychu nuts klicžale do noweho lēta. Durje noweho žyrkwineho lēta šu hišchēze šawrjene, ale hdyž šo wōčžinja a ty šy do noweho lēta šastupil, potom šy šebi dyrbjal to prašchenje šobu wšacž: Njebudže šnana tež mi w nowym lēče wšchekomōžny Bóh durje cžēmneje šparneje komorki tu na pohrjebnišchēžu wōčžinicž? To je škutne prašchenje; a hacž tež ty kēžesch w rjanosczi twojeje mlōdoscze, tōn muž, kotryž tu nētko špi, tebi se šwojeho rowa pschiwōla: ty nimo teho prašchenja njepšchidžesch! Šwony šmjertneje njedzele chzeče na advent šwonicž. Šawrjene šu

dženka hiščeže durje noveho zyrwineho leta. Esi durje tvojeje wutrobje tež hiščeže samnjene? Pošluchaj, cžlowjecze, niz jenož kral stracha (kmjercz) tebi pschjwoła: ja klapam, ale tež fershta žiwjenja je swój rt wotewril a swoju ruku posbėhnył a praji tebi pschi kóždnm rowje, pschi tutym rowje pak s wošebje móžnym a bylnym hłošom: hlaj, ja steju psched durjemi a klapam. Wotewi jemu, so by t tebi sashoł a mohł s tobu wjeczerjecz a ty s nim.“

Duchowny wudowje a pscheczalam ruku poda. Woni czechnjechu s měrom domoj. Pola bėleho marmoroweho fšchiža, hdzež bėšche luba wowka wufhowana, stejesche knjes Wonal. Wón wenz na row položi. Wón je hłowu fšhilil a kaž wichor jemu myšle psches hłowu a wutrobu fšumija.

(Postracžowanje.)

Nalėtni pólki w hymje.

Schto? Nalėtni pólki, hdnyž wonfch wotemrėte fštomny ftonajo swoje fuche halošy t njebešam wupschestrėwaju a fneš pada, a prėni smjerst jėsor a rėczku a wješny hatf s lodom pschifrywa a nutsfch na fhachlowej lawzy hromadže bedža a na pschifhadžaze hody cžafaja? Haj, runjež so mhlā na semju lėha a wichor wuje, pschi wšchėm fnešy a lodže sacžehnje nalėczo do wutrobje a doma — a ja febi myšlu, pola tebje, luby cžitarijo tež.

1. Nalėtne fhėrlusche. Hdnyž so prėnja lastojczka do stareje, lubeje domišny wróczi, potom my wėmy, so je nalėczo blifko; a mlodzi a stari jemu wješele napschecžiwno hlabaja a so s lubošnym fhėrluschemi na njo hotuja. A hdnyž 1. advent do harfy pschimnje a so prascha: „Kač powitam ja tebje, mój Jesu najlubšchi?“ potom my wėmy, so je nalėczo w Božim kralestwje a hotujemy so na powitanje prėnjeho nalėtneho hojczā s wješełym powitanjom.

„Budž, mój Jesu, powitany!“

Adventfka powjescz je nalėtna powjescz. A hdnyž je so halle nalėtnje spėwanje sapocžalo, pschezo wjazy hłošow do lubošneho spėwanja sahłošuje. Hdnyž ptaczł na fštomje saspėwa, so druhe pschidadža. Tak je w fšwórbje — ale tež w kralestwje hnady. Schtyri njedžele adventa fu schtyri nalėtne lastojczki, nalėtni spėwarjo, kotrež pschifhad wėczneho nalėczā pschipowjedža: „Hlaj, twój kral pschidžje t tebi.“

Adventfki cžaf je nalėtny cžaf. Haj, njecžehnje kaž nalėtny wodych psches našche adventfke fščenje a psches našche wutrobje, hdnyž wone sahłošuja do adventfšeho fhėrluscha džėczī: „Rhwaleny budž, fiž pschidžje w mjenje teho Knjesa! Gosianna w wyškofsczi!“ Adventfka abo palmowa njedžela — džėn do spocžatka hymy a nalėczā se sacžehnjenjom teho Knjesa do fhudeje cžlowfšej wutrobje — njeje to džiwne hromadže kłincženje fšlubjenja a dopjelnjenja, žedženja a nadžije, hymfšej nusy a nalėtneje radoščje — fšwjatoczne nuts fšwonjenje nalėczā, sa kotrymž febi ludy lėta tyžazy žadachu.

A w fščenju drugeho adventa napomina a trofštjuje tón Knjes: „Pošbėhncze fšwoje hłowu!“ A te wichory wonfch wokolo naš, hdžekuliz pohladamy a pošluchamy, nješbu hymfše, ale nalėtne wėfšiki, kotrež nalėczo nuts fšwonja. A fšjedža nuts kłincža wšchitke krašne nalėtne fhėrlusche našcheho luda a našcheje zyrwje. Mózješch fšebi adventfki cžaf myšlicž bjes adventfšeho fhėrluscha? Tak mało kaž nalėczo bjes spėwanja fšchlowronečkow a fšolobikow. A ja fšebi myšlu, so na spėwanju niz jenož ptaczka, ale tež fšchecžijana pšnajesch. Pschi spėwanju so wutroba na jashł položi a hdnyž wošada abo džėczatka wješele a rjenje fšwoje adventfke fhėrlusche spėwaja, potom je mi kaž pucžowarjej, kotryž psches Božu rjanu fšwórbu džje, kaž by nalėtne fšłoncžko fšwėczilo a fšchlowronečł so wyšoko do powėtra fšbėhal, fšamotnemu pucžowarjej hłuboke domoj fštyfkanje do wutrobje nuts spėwajo. Stara bajka powjeda, so hody podnurzene fšwony w morju fšwonicz sapocžnu. W adventfkim a hodownym cžafu tež s cžlowfšej wutrobje tajke hłuboke fšynti fšwonow so fšbėhaja — to je to stare, nihdy wotemrėwaze fštyfkanje po tym nalėczu, wo kotrymž našche adventfke fhėrlusche spėwaja. Wón drėma kóždy cžaf w cžlowfškim žiwjenju a w zyrwinym lėcže fšwoje fhėrlusche, kotrež fu stare a tola pschezo mlode a wofšchewjaze wostanu — pschezo krašnišche bywaja, kaž dobre wino, cžim dlėje so fhowa, adventfke fhėrlusche pak fu kaž žadne, krašne rőže, kotrež w fšamym nalėczu fščėja. Kotry je najrješchi? Albo je jedyn pschezo rješchi hacž drugi? Wny stari, fiž wy wjazy tak spėwacz njemóžecze, pohladajcze nuts do

džėczazyh a fšulfsch jštwow a pošluchajcze, kač tam fhėrlusche kłincža do fšbóžneho nalėtneho powėtra. Hdny a hdže fu tajke nalėtne hłošy so tak s hłubokščje won spėwale a do wyškofščje kłincžale, kaž w adventfkim cžafu w džėczazej jštwi a hody pod so fšwėczatny hodownym fštomami? Haj, to je cžucz, so so spėwaja hnadnemu fšutkej, kotryž wšchitke druhe dobroty našcheho Bohā pschetrjechi, hnadnemu fšutkej, na kotryž fu ludy lėta tyžazy cžafale. To je jara džiwne wotucženje, kotrež psches nje džje a s nich won duwa; to je tak, kaž hdny woczafane nalėczo wotuczi a nowy žiwješni wodych psches semju džje a pupki so rospuťnu a wšchitko w prėnjej nalėtnej radoščej fšafa a spėwa a wšchitke wutrobje so horja w wješelu a nadžiji. Tak fšynczi a kłinczi wšchitko t wješełemu fšbóžnemu hnadnemu cžafej.

Duž fedžbujcze: Hdnyž ptaczatka na fštomach njespėwaja, potom je hyma. A hdnyž w adventfkim cžafu psches fšchecžijaniške domy a cžlowfše wutrobje njekłinczi a njewyšta, potom je hyma, fšmjertna hyma. Ach, so cžyžo nalėczo fšfhadžecž w našchim kraju!

2. Nalėtne džėczī. Hdnyž nalėczo pschidžje, tež wšchitke nalėtne džėczī wotucža, kotrež w hymnej, morwej semi dolhe hymfše fšpanje mėjachu. To wšchaf hiščeže žane mejšte a fšłoncžne rőže nješbu. Ale, hdnyž 1. advent fhėrcžijaništwu pschichod teho fšbóžnika pschipowjeda, potom so najcžėmnišche nozy rošjafnu a najšymnišche wutrobje so fšhrėja a na fhudej semi so najkrašnišche hodowne fštomny fšwėczicz a fščėcz sapocžnu: Sswėtko, lubošcz, žiwjenje!

(Fšłoncženje pschichodnje.)

Sa Rhrjstufšowu zyrfej.

Jesu, kač ma njepšchecželow
Twoja zyrfej bėdžerka,
Napschecžiwnyh wojowarijom,
Kiz so tebi pschecžiwja.

Wjele leži w hrėšchym fšpanju,
Wubudž jich fšam, pastyrjo!
Hewaf du na wulkim ranju
A heli, hdžez cžert cžwila je.

Woczi wotewi w duchu fšlepym,
So cže sašo nam'faja!
Wufšchi daj tym w duchu luchim,
So cže fšlyšcha a wėrja.

Fšój, tych fšparnyh wubudžowacz,
Hrėšchnikow tež nastróžecž,
Fšodtłocznyh posbėhowacz,
W duchu morwyh wožiwjecž.

Fšombaj, so tón fšwėt cže fšnaje,
A tebi lubošcz fšahori,
Cžin, so fšwėrnnyh lubošcz traje
W bėdženju, so dobyli.

Jesu, ty fšy fšam to fšlubil,
Tym, fiž fšwėrni wostanu,
W nješju wėczne herbštwo lubil.
Haj tam fšbóžnoscz dostanu.

E. S.

Morituro satis.

Na fšerbški: Doscž sa jeneho, fiž cžze wumrjecž.

Sėdnacze lėt je, hdnyž ja na drošy s Genuy do Rizza jėdžech, niz se želešnižu, kaž nėtko nimale wšchitzy pucžowarjo tam cžinja, ale po krašnej starej drošy na wjecžornym brjošy Genuafšeho morja. S wėštoščju njewėm, pschi kotrej wšy abo mēščje to bėšche, jich je jara wjele pschi horach a w dolach: Tam stejesche jednora fhėža pod horu, kotraž mi njefapomnita wostanje, niz fšnawo teho dla, so bėšche krašny twar s wulkotnej fšahrodu. Mė, ta fhėža bėšche žyle wšchėdna bjes wšcheje pschi, žolta wobėlena, se želešnym wofenzami, s malej jednorej fšahrodu wobdata. Schtož mje t tej fhėži czechnjescche, bėšchtej dwė fšłowje, kotrež bėšchtej s cžornym pišmikami na fščėnu napišanej:

Morituro satis t. r. na fšerbški: Doscž sa jeneho, fiž cžze wumrjecž.

Luby cžlowcže! Spominajš tež ty w twójim domje na smjerec a mašch dojež na twójim domje, kiž dyrbišch ty prjedy abo posdžišcho tola wumrjecž. Wopomú to!

Ty dobre pucže wšchudže a pomoz wudželišch.

Bóh luby Anješ hušto cžišče jednore hrědki trjeba, so by wot wutrobny cžlowškich džěcži klapał a jim do swědomja rěčal, hdyž wot praveho pucža na wopacžny stupja. Al derje jim, hdyž jeho hlóš podarmo wo šlabu bludžazu wutrobu njeklapa.

W Bomorskej wšy běšche bur žiwj; jemu něchtó s pšhecželstwa wumrje, pola kotrehož měješche dolh. Duž jemu a jeho žonje ta myšl pšchudže, hačž tež móžno njeje, na nękajke wafschnje dolžny list do rukow dojtacž a tak žyly dolh samjelcžecž. Šwědomje, kotrež wšchaf jimaj najprjedy tón njeprawy skutk pšched wocži staji, so je wšchelakimi pšchicžinami a wurěcžemi směrowa. Bur šebi myšlesche, so smjerecž šama na šebi dolh wuruna a so mohło to, šchtož sawostajenym pšchupanje, tak derje jemu k lepšchemu bycž. Tola wócžko njebjescheho Wótza nad nim a nad jeho mandželškej stražowafche. Wonaž měješchtaj džowezicžku, kotraž cžěžko wufny. Za se šchule pšchudže a wječor šwoje šchpruchowe knižki do ruki wša, so by šebi ja drubi džęń wufnyla. Wona měješche tón šchpruch: „Šchto pomha cžlowjekej, hdy by wón runje žyly šwět dobył a pak na šwojej dušchi šchodowal? Albo šchto móže cžlowjek k wumóženju šwojeje dušche dacž?“ Wótije wona te šłowa pšchewo a pšchewo šašo cžitafche, so by je šebi do pomjattka šašchčępila; ale běšche, kaž by džěcžo tón hrěcž tónle šchpruch šebi nawufnyčž njemohło. Bjes pšchewstacža nau, kotryž wonfach drjewe rubafche, te šłowa šłyschewšche: „Šchto pomha cžlowjekej atd.“ Šhwilu wón džěcžo wostaji, potom šo roshněwa a džěcžo do druheje stwy póšła, w kotrejž měješche macž šwoje džělo. Al tež tam pšched wufschomaj macžerje džowka dale wufnyšche: „Šchto pomha cžlowjekej atd.“ Wonaž ju do loža póšchewšchtaj, ale tež wot tam běšche šłyschewčž: „Šchto pomha cžlowjekej atd.“ Na druhe ranje, prjedy hačž džěcžo do šchule džěšche, běšche to prěnje, so to džěcžo šebi šašo tón šchpruch pšchewufny. Duž šłoncžnje napominanje Bože s džěšchoweho rta štaršchewju šwědomje trjechi. Wonaž šebi to rospominajšchtaj a póšnafchtaj: „To je šwijnjenje wot horkafch; mój njewotstupimój wot praveho pucža a njerodžimój to, šchtož naju njeje.“

Wumrjecž pomhacž!

Haj móžemy to? Njedyrbi kóždy tón cžěžki pucž pšchewš cžěmny dolh šam hiečž? Haj, ale tole je wažne a móže šhudej dušchi lohke abo cžěžke, haj jara cžěžke cžinicz, ja tym hačž so cži lubi jadžerža, kiž wokoło smjertneho loža steja. Za šym to našhonil: Na smjertnym ložu ležesche rjana něžna mloda holza, so idafche, kaž by ju šbože lubowalo — a tola dyrbješche tak šabe šwjadnyčž. Lęta dolhe šhorowanja, so žana lékařšta rada nje-pomhafche, běšche móž jeje žiwjenja podlemilo — ale jejnu dušchu wucžiščękilo. Šsmjerecž šteješche pšched jeje wocžomaj a mlode žiwjenje šo šepjerafche. Al bóřny běšche pšchewinjene. Byle poddata hotowafche šo dušcha na pošlednje będženje: „Bóřny je pšchewinjene — a ja šym horjeka“, tak šchepšafschtej hubje a prošcho na wothładowazu kotru šo wobrocži praji: „Pomhaj mi tón cžěžki pucž hiečž!“ Al wona to móžesche, — wona to šmędžesche pomhacž. Bóh da jej to do wutrobny. Žana šylja, žana njeměrnosčž nje-kafnyšchtej wufnijenje špróžneje dušche. Šsotra ruku mrějazeje džeržesche, wona mile a pomalu smjertne šhěrlušche špěwafche; — strach mrějazeje šo šhubi. Šsotra pak špěwafche dale, jedyn šhěrlušch po drubim pšchewo milišcho hačž k tej šchtucžžu wo žadanju do njebjęš pšchudže:

„Al njebjęšami, k njebjęšam
Chže šo hižo dawno nam,
Šchtomny žiwjenja tam steja,
Bože džěcži wšchě mits džęja,
Anješ, pomhaj nam tež tam!

Duž šo smjerecž na měrne woblicžo šlechny, so by bóřny najšbóžnišchemu šmęškotanju šwobody měšto wostajilo. Lękar a wot-hladowafka pšchistupišchtaj, žadyn njebšesche jeje tónž pytnyl, tajki cžichi a měrny běšche byl. Cžęžke šłoncženje běšche Bóh lohke

šęžinil, pod milym špěwanjom šhěrlušchow bęšche jeje dušcha směrom domoj došchla.

Teho dla nješmę pšchi smjertnym ložu bycž wulke žalosčenje, žane rěče, kiž dušchu wobęčęžuja. To njeje lubosčž, to je šamo-pafschnosčž, kiž chžyła mrějazeho džeržecž w tym šlym šeniškim žiwjenju a hdyž je tež wuhafschaze žiwjenje sawěrnje dróžičhe hačž našche, dyrbi naš lubosčž nawabicz šwoju bolosčž našad štajicz a šo džęlazemu wumrjecž pomhacž.“

Alch kaf wjele šłemu wudžę
Tón, kiž šbóžnje wumrjel je,
Al wotpocžinfej wěcže dondže,
Hdyž we wěcže dobęhne;
Cžęlo w rowje cžišche špi,
Dušcha pšchudže k šbóžnosčži.

G. S.

Hdyž ja jeno tebe mam.

Pl. 73, 25. 26.

Hlóbž: Po krótkim będženju.

Hdyž mam ja jeno tebe, Božo,
Dha ja šwětom šo njeprafscham,
Je mojej dušchi wjele lóžo,
Hdyž, Božo, twój trošcht, šwětlo mam,
Nječ hordži šwět šo, wječeli,
Ja i Bohom mam trošcht w wutrobi.

Nječ dušcha i cžęlom šawutlitez,
Šso špufschęžam, Božo, na tebe.
Ja wēm, so pšchewš šchiz, horjo džetęj
Dom k wofschewjenju wječele,
Nječ šwět mi hrošy i hordosčęž,
Ja Bohu šwěrnny wostanu.

Hdyž mam ja Boha, dha mam wšchitko,
Šchtož moja dušcha požada,
Šso njeboju pšched padom nětko,
Mój Bóh mje šašo pošbęha,
Duž praji moja wutroba,
Bóh je mój džěl, trošcht, nadžija.

G. S.

Nęšchto k rospominanju.

Šchtworake pjenježki.

Pjenježk je mala węž, ale i maleho bywa wulke. Našch šbóžnik šam wupraji: „Šberajcže te šbytkne kuski, so šo ničžo nje-škasj!“

Wo pjenježku wucži dr. Marczin Luther, so šu šchtworake:

Š pręnja Boži pjenježk, so njeby cžlowjek prošdnny pšched tego Anjeka šupil a niz šupy pšched prošchewjom byl, pšchetož šchtož šhudym dawa, požęžuje temu Anješej, kotryž jemu šašo to dobre šaruna. Dale je cžęstny pjenježk, so k cžęšči dobrehu pšchewčęla tež juntrócž něschto na njeho wažišch; pšchetož „dobry pšchewčęl je šłote hódny.“ Dale žyrobony pjenježk, so móžesch w kraju wostacž a šebi i cžęšęžu na šwęcęžę pomhacž, pšchetož domach je kur jafnijšchi dylki šłónzo w žušym kraju. Al šłoncžnje nufny pjenježk, so by cžlowjek w hubjenym cžafju, w šhorosčęzi a ja wječor žiwjenja tradacž njetrjebał, pšchetož šłorcžicžka je šucha jędž, ale žyle ničžo je tola hišchęžę šušchishe. Teho dla:

„Lutuj šebi nęšchto, potom nęšchto smęješch!“

Wopomú to, luby cžitarijo!

* * *

Juntrócž dyrbinny blašni bycž; pak nětko Šesufoweho mjena dla, pak tam, hđęž budže rělacž: „Wy blašni, wy šęže prawy pucž šmylili.“ Wo to jenož je, šchtož šo nam lepšche šda.

* * *

Dušchowpastyrštwu je dušcha šastaranja šhudnych. Pšchetož lubosčž k dušchi je dušcha lubosčęžę.

* * *

Alch hušto dawamy, so bychmy ludži wotbyli. Bóh dawa, so by jich na šwoju wutrobu šwjafal, a so bychmy my šašo pšchischi.

Komhaj Bóh!

Ciklo 50.
15. dež.

Lětnik 5.
1895.

Szerbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy kobotu w Esmlerjez knihciziczeru w Budyschinje a su tam dostacž sa shtwórtlětnu pšchedwtatu 40 ny.

3. adventisa njedzela.

Ies. 52, 7: „Kak kraľne su na horach nohi tych, kotřiz měr pšchipowjedaju, kotřiz dobre wězy předuja, sbožo pšchipowjedaju, kotřiz k Zionej praja: Twój Bóh je kral“.

To je tež adventiske słowo. Kaž wone won klinczi s adventiskeho luda, dže tež adventiskej wošadze pšchinješć adventiske předomanje a adventiske smyhlenje. To słowo je profeczijske słowo. W duchu steji Isajab přijedza w swojim wopušczenym podciziczenym, domapytanym ludu, a jemu je, kaž bychu kawatanych pškwow nohi dele stwale s horow, kotrež su wokolo Ziona, kaž by so s daloka hižo, runjež pškitħadžaznych hišćeje nje-uidži, wystanje a kħwalenje bħyšćeč bylo, so tón Bóh Zionski je so jako kral wopokasał a wobrocil jastwo swojeho luda, měr dał a sbože, a s jeho wutrobny so tež to kħwalenje wudobnydže: Kak lubosni su czi pškwli, kotřiz to pšchipowjedaju!

Haj, mój kšćecziانو, ty hladašch won kaž wón do njeměrneho kwěta. Wobhladaž kebi jón bliže. Hladaž na jeho cžinjenje a honjenje, na jeho kħwatanje a cžerjenje, jedyn druheho přecž cžišćečo, jedyn na druheho se sawiěcžu hladažo — cžeho dla? Semstich kubtow, semsteho wjěbela, semsteho cžesće dla. Wobhladaž do swójbom — kať njeměrne hromadže pšćes žiwjenje du czi, kotřiz su sa žiwjenje hromadže wjedzeni. Mandželszy, kotrychž su žadoscziwošč abo pjenjesh hromadže wjedle, kotřiz ani žohnowanja pšchi Anješowym woltarju dostali nješku abo,

su jo dostali, kebi w swojej lóħtosmyšlenosćzi wažnošč ani njerospominawšchi, nětko w swadže a njeměrje kóždy džen — a wbohe džěczi bjes nimi nicžo nješkwšcho kħiba hrosne słowo, nicžo njewidžo kħiba sħe wězy, wotroščene w tej myšli, so je wšchudžom lěpje hačž domach. Ubo njeměrnny dom w stajnym honjenju sa wjěbelom, sa rošpróščenjom; tam a jow kħablajo bjes dwěmaj sašadomaj žiwjenja, bjes spróžnimym wšchědnym džělom a mozy póžerazym wječornym wjěbelu, bjes njedzela w cžichim měrje, hdžěž mohla duscha wotpoczowacž wote wšćeho, sħtož ju hewať wobcžězuje, bjes kwjatoka w lubosnym měrnym towarstwie, hdžěž wšćitzy sacžuja, kať blisko su pšćes swjať lubosće swjasaani; bjes paczerjom a domjazeje nutroščě, hdžěž so wutroba juntrócž wysħe cžěžkeho semsteho prócha posbėhnje do cžišćizicħeje wyškwosće nješkwšćow, so by swoje mozy k žiwjenju s nowa pškwyluila. Ale najlěpje je: Wobhladaž do swojeje wutrobny! Praj mi, bydli tam tón měr, kiž je s nješkwš, abo njeměrne myšle, kotrež so bjes kobotu wobstoržuja a samolwjuja? Bydli tam kwjate podacže Bohu podateje wutrobny, kotraž so w wšćej nusy trošćtuje: „Sħtož cžini Bóh, wšćo dobre je“ — abo njeměrna kħróblosć wutrobny, kotraž je na Boha sabyla, kotraž nješkwška na semi wobstoržuje, hdyž so jej hubjenje dže a kotraž morkoze pšćecziwo Bohu, hdyž so jej wšćo kať nješkwšćečzi, kať by rad cžyła? Bydli tam kwjata cžišćina templa Božeho, w kotrymž je kebi Boži duch wobstajne wobhdjenje scžinil, so by same dobre, prawo, spodobne wumyšlit a dokonjať, abo je hela

tež džěczi bóle majfajche a lubowafche hacž hewaf, so ƒo Silza woprafcha, hacž budže wowka tež bórnj wumrjecž, so je jimaj taf dobra. Wowka běšche wšcha hinafcha hacž hewaf. Hdyž i Silzu a Santom w khlódnizy šteješche a džěšezomaj wo rjanyh ƒwěcže powjedafche, wo wyšofich horach a módrym morju, ƒo Sankej woczi ƒwěcžešchtej a wón da wješkelj ƒwojemu hampelmuzikej pofkafowacž a praji: hampelmuzik a Sant chzetaj tež hory a morjo wohladacž, ale Silza a jejna pópa njech pola maczerje wofštanjetej. To ƒlowo ƒo wowzy lubješche a wona jemu cžerwjene lizfa majfajche. Potom wowka a macž dołho hromadže rěcžěšchtej, njesh tym so džěczi w jahrodže hrajfajšchtej; jako pał wowka sašo k nimaj pšchindže, wša wona Sanka na klin a hubkowafche jeho a ƒo jeho woprafcha, hacž chze i nej do měšta cžahnyč a wulke twarjenja widžecž a něšcto nawufnyč a potom do dalofeho ƒwěta won cžahnyč. Šólečt wšchaf chzysšche, so byšchtej macž a Silza ƒobu pšchischłoj; jako pał ƒo jemu praji, so ƒmē na hody macž a ƒotru wopytacž, běšche špofojom, a jako hodžina džělenja pšchindže, njeběšche hólzej, kotryž i wowku cžehnjěšche, wutroba cžěžka. Ale maczeri běšche wutroba cžěžka; pšchetož wona jara pľafafche, a jako wona jeho k ƒebi kľocžěšche, faž by jeho nihdy pušchecžicž nochzyla, šwony njedželu šwonjachu a macž praji: „Mój Sanko, to ƒu adventške šynki, kotrež wo lubym šbóžniku powjedaja a kotrež chzedža cžłowjekam pšchimołacž: Šlaj, ja šteju pšched durjemi a kľapam.“ Šólečt tehdom hišchže njewjedžěšche, šchto chzysšche macž i tym prajicž, ale nan běšche jemu hižo wjele wo rjanyh adventškim cžafu powjedaf, kotryž do hód pšchindže a w kotrymž tón šbóžnik pšched durjemi šteji, so ƒo hólččt prašchěšche: „Macž, ƒu na nowy tydžer hody?“ „Nē, mój ƒyno“, běšche macž wotmolwifa, „ale tón šbóžnik kľapa, hdyž šwony kľincža, a teho dla je džěnfka adventški cžaf.“

Potom běšche hólz i wowku do měšta pšchischłol. Tam běšche ƒo jemu nowy ƒwět šjewil a wón běšche bórnj šabył, so je jeho nan wumrjel a na macž a Silzu by ƒo tež jenož i cžafami dopomnil; ale hdyž bychu ƒo šwony šwonile, potom by k wowzy prajil: Wowka, luby šbóžnik šteji pšched durjemi a kľapa. Pšchi ƒamym by wón na to ƒlowo šabył; ale jako běšche juntrócž na hody jašo i wowku pola maczerje byl a jako šwony wyšche wotewrjeneho rowa šwonjachu a cžah pšchewodžerjow po dróšy dele cžehnjěšche, jeho macž sašo na adventške šwony dopomni a jemu praji, so runje pšchi wotewrjenych rowach tón šbóžnik wošebje ƒhlynje kľapa. Wón macžerne ƒlowo taf prawje njerošymi, ale wón jo wobšhowa wot tamneho dnja. Albo njeje jo wobšhował.

Njes San Wonaf ƒedži na ƒwojim njehkim štólzu a kur zigarety horje duwa a myšle du jemu pšches ƒlowu, faž by wšchor pšches pušte šahony wěl. Wón ƒebi na tón cžaf pomyšli, jako bu wot wowki do šchule domjedženy. Wona měješche jeho jara lubo a wotolo njeho rjenje cžinješche; wona pał tež cžěščelafomnošcž w nim budžěšche a San wjěšcheho wješela njeměješche, hacž hdyž bu přeni w rjadowni; a wón běšche tež nimale w kóždej rjadowni přeni. Wuczerjo prajachu, so dyrbi študowacž; ale wowka praji; so dyrbi pšchekupž byčž; pšchetož hdy by študował, mohło ƒo jemu lohfo tež taf šencž faž nanej, kotryž běšche tež wjele nawufnył a tola k ničemu pšchinyšł njeběšche. Wón pał wufnjěšche a wufnjěšche a pšchi wufnjěšču zyle na macž a ƒotru šaby, a cžim dlěje běšche w wulkim měšče, cžim mjenje myšlešche ƒebi domoj a wowka po šdacžu macž a ƒotru tež jara njelubowafche. Semu pał běšche jara dobra a jeho cžěščelafomnošcž wubudžěšche a jeho myšle na pjenješy a kublo, na cžěšcž a widžěnošcž wobroczi.

(Pofracžowanje.)

Nalětni póšli w šymje.

(Škónčenje.)

Šchto wuhuda džiwnu, potajnu nalětnu kľafafku móž, kotraž w adventškim a hodownym cžafu pšches ƒchěšcžijanje wutroby a domy duwa? Šenicžke ƒlowčžo. Tu kľeči šhudy hubjeny cžłowjek w próšche a modli ƒo k mozy lubošče, kotraž ƒo w Šefušu šjewi. Wot lubošče je živa, po lubošči ƒebi žada, na lubošcž ƒebi myšli cžłowška wutroba. A wo tutym nalětnym šacžowanju tež faž kamjen twjerda wutroba něšcto šacžowa a jo šapšchijecž njemóže, so tón šymny, lubošče prošny ƒwět, kotryž hewaf jenož to ƒwoje pnta — tež juntrócž na druhich ƒebi pomyšli. To je džiw Boži, so na palmowu njedželu se šymneje,

morweje šemje wonjaze nalětnu džěczi šestawaja a na adventški cžaf pod Božim cžoplym nalětnym wěšfiku róže lubošče se šymneje, šebicžneje, cžłowškeje wutroby wuroštu. A našchi małi tón džiw derje šrošymja a špěwaju wo Božim džěcžu, kotrež je lubuje a šwješeli.

Šaj, hodowny cžaf je nalětny cžaf, hdyž ƒo hodowny šchtom w ƒwojej rjanošči blyšchězi a róžicžka i šorjenja Šeše w šymnej, krutej šymje ƒłóžny a šbóžnje wonja a na wofnje lodowe róže kľeča, kotrež maja džěczi taf rad a w cžłowškich wutrobach šacžěja róže lubošče a w cžěmnych nožach ƒo jašne ƒiwětko ƒwěczi a pšches nišu a ƒmjercž ƒo njeběške žiwjenje dobywa. Pohladaježe wšchitzy na tu hodownu róžicžku, so bychu tež wašche wutroby wobšbožene šacžěle. Wopomněže: Šchtož tu róžicžku njewohlada a w nej njepóšnaje wěcžnu radu našcheho ƒwěrneho Boha a modlo ƒwoje kolena njehibuje w hódži Bethlehemskej — pola teho je šyma, šyma ƒmjertna šyma!

3. Nalětni póšli. Hdyž ptacžki na hałofach špěwaja a pola a šahony ƒo i młodej šeleninu wědžewaja, potom paštrjo ƒwoje šadla won cžerja. A hdyž adventške šhěrlišche šakľincža a wšchitzy ƒchěšcžijenjo je ƒłódkim žedženjom šacžěwanju hodowneje róžicžki napšchecžiwu hladaja, potom bychu w šarych cžafach w našchim wótžnym kraju paštrjo tež šapškali a šapšewali: „Cžěšcž budž Bohu we wyškofcži!“ Našch cžaf wšchaf je wšchitke dobre wašchija našchich wótžow wotštronil, so ƒu šame šabyte. Ale na pšch. w šarym měšče Willingen ƒo hišchže młóžji a šari na trubjenje paštrjow w Božej nozy i dypkom 12 w nozy wješela. Ššamo w Braniborškej w małej lěšnej wješzy Döberitz pola Špandawa ƒo hody pišta a to wot 3. adventa hacž na Božu nóz. Hdyž tajke lubošne šynki šakľincža a wješele adventške špěwanje ƒo do nich měšcha, potom wutroba cžuje, so jandžěška powjěcž nam nalěcžo pšchpowjeda.

Duž wopomni, luby cžitarjo: Pšchezo šyma njeje, hdyž ƒnēš lód šemju pšchitrywatej. Hdyž paštrjo šatrubja, potom nalěcžo pšchindže. Šich wjele špěwa wješele paštrjše šhěrlišche, ale jich mało ƒu šbóžni nalětni póšli. Šchtož i šhudy mi paštrjemi šhwatajo žlobil njepnta a hodowne džěcžatko njenamafa, pola teho wěcžnje šyma wofštanje.

+

Šefar, kotryž móže ƒam pomhacž.

Dwórškeho předarja da něhdy widžany kľeš k ƒebi šawołacž. Wón předarje rošestaji, so je šhory a so dyrbi ƒuano bórnj wumrjecž; so chzyl jemu duchowny tola něšcto trošchtowaze prajicž, ale so njekně Ššom Šhryšta pódla mjenowacž, pšchetož wo nim wón ničžo wjedžecž nochzysšche. Předar jemu wotmolwi: „Dobře je, so mi to do předa prajicže, pšchetož i nim bych ja hewaf šapocžal.“ Wón pšchi tym wopncže wo lubošči Božej rěcžěšche. To šhoreho wobdumafche faž ƒłódku žiwjenški powětr. Semu běšche derje a wón předarja prošchěšche, so by bórnj sašo pšchischłol. Wón pšchindže a rěcžěšche druhu kľocž wo Božej wšchěhomozy, wšchěhowschudžomnošcži a wšchěhowědomnošcži. To běchu ša šhoreho hižo něfotre cžernje nutšchach. To je hórko, so je Bóh wšchitke našche hrěchi widžal a do ƒwojich kľahow šapškal. Tola to hišchže džěšche. Předar wotědže a šhory jašo prošchěšche, so by bórnj jašo pšchischłol. Wón pšchindže a powjedafche tón kľocž wo Božej šwjatofcži a pošledni kľocž wo Božej prawdošcži. To njeběšche wjazy faž miły nalětny powětr. Pšchetož hdyž rěka: „Bóh njeje Bóh, kotremuž ƒo bježbóžne wašchnje špodobaj, šchtož je šly, pšched nim njewofštanje“, potom je šyma tu. A hdyž rěka: „Bóh budže kóždemu po jeho škufkach“, a „bješbóžni pódžěja do wěcžneje cžwile“, potom do šrjedž wutroby nutš mjeršnje. Rěčžo wo prawym Bohu duchowpaštrj tón kľocž škónčzi. Wón na kónzu šatonja šteješche. Ša wjazy dnjow wón k šhoremu njepšchindže. Wón tež po prawom temu mužej, kotryž wo Šhryštu ničžo ƒhlyšecž nochzysšche, ničžo wjazy prajicž njeměješche. Škónčnje šhory po njeho póšla a jemu škoržěšche: „Ša ƒebi w ƒwojej štyštnošcži rady njewēm, mi je, faž bych ja w heli abo hela we mni byla. Njewěšče dha ničžo, i cžim móhł mje trošchtowacž?“ Duchowny wotmolwi: „Ša dale ničžo prajicž njemóžu, hacž so wšchaf je Bóh hnadny, ale tež mudry, šwjaty a prawy a po ƒwojej prawdošcži ničžo druge cžinicž njemóže hacž šle šhofacž. Ša drje bych hišchže wjele rjaneho a trošchtowazeho wam prajicž mohł, ale wo tym wy ničžo ƒhlyšecž nochzecže. Teho dla dyrbicže tajki njeshbóžny wumrjecž a tam ƒwój wotšbud wocžafowacž, — a duž dyrbju waš i žylej wutrobu wobžarowacž.“

„Nó, sčto dha wěšče troštowazeho a dobreho; prajče mi tola, hač móžu hiščeje wumoženy byč?“ šo thory w štysniwosczi swojeje wutrobje woprašča. —

„D haj, ale jenož, hdyž kměni wam wo Jesužu powjedacž.“
 „Rěččeje w Božim mjenje, sčtož chzeče, jeno so móžu je sfaženja wumoženy byč!“

Duž džěšče předar wot Sinai do Bethlehema a na Golgatha a předomasche khudemu, bohatemu mužej wo hnadnej radže Božej, wo wumožanju, wo wodacžu hrěchow a prawdosčzi w Jesužu Khrystu. A dofelž nija na słowo kěžbowacž wuczi, wěra a f wěry trošcht w khudej wutrobje městna namaka.

Nadobnje smyšlena maczer.

W lěče 1834 bušchtaj amerikanskaj mišionaraj Laymann a Munson na kupu Sumatra póhlany, so bušchtaj džiwym Battaludžom ewangelijon pschpowjedaloj. Bohužel pak běšče tutymaj khroblymaj mužomaj jenož krótke štutkowanje spožčene; pschetož hižo po jnym lěče pschińdže powjesč do dominy, so šu póhanjo jeju sfónzowali.

Bobožny dr. Humprey dosta wot mišionsteho towařstwa poručnosč, wyškofestarenej šwodowjenej maczeri Leymanna powjesč wo šmjerči jejneho šyna pschinjesč. Macž běšče najprjódzu žyle měrna. Potom poča žalošnje plakač. Jako ju dr. Humprey f tym troštowacž špnta, so jejny tak sahe dokonjany šyn nětko Bohu šluži w towařstwe šbóžnych, dha wona wotmolwi: „Ja njeplakam, so šym mojeho šyna šhubila, ale teho dla, so druhich šynow nimam, kotrychž mohla do šnjefoweje winizy póhlacž.“

Jena šchižnosčerka.

Mandželšta Pawola Gerhardta, tuteho šlawneho khěrluščepěšnjerja, kotremuž mamy šo my džakowacž ja tak wjele rjanych lubošnych khěrlušchow, měšče w šwojim mandželstwe wjele šchiža nošycž, ale f teho, sčtož je wona w czežkich dnjach napřkala a sčtož je nam šthowane, špóšnajemy, kač je Bóh jej pomhal, šchiž nošycž.

„14. džěń januara 1657. Naju džěčžo Marja Šilža mrěje. Šnježe, nětko wosmjesch mi mojeju woczow radošč a mojeje wutrobje wješele. Tola ja njecham škoržicž a plakač, tón šnješ je jo dal, tón šnješ je jo wšal, mjeno teho šnješa budž khwalene. Džěń 25. měrza 1659. Naju druge džěčžo, Šathržinka, budže do šparneje komorki donješene. Ach, dyrby ja byč hješ džěčzi jako wurubjena? Ja wěm, šnježe, ty mašč móž, čimiež f twojimi, sčtož chzeš, ale daj mi škoržicž a plakač. Daječe džěčžatlam ke mni pschińcž a njewobaraječe jim, pschetož tajšich je kralestwo Bože. Džěń 30. oktobra 1660. Šsmjertny džěń naju tšecžeho džěšča. Šnježe, ty wěšch, sčto móže macžerna wutroba nješč. Teho dla chzu moju ruku na mój rt položicž a mjelčezč. Šnježe, nětko wěm, so ja dostojna nješšym, so by jene džěčžo mje „macž“ mjenowalo. Ach, wodaj mi moje hrěchi. — Šchwórtc džěčžo šdžerži Bóh šarschimaj, so njeby czeža pscheczežka byla. — Šiate džěčžo šašo wumrje. Tón krócž pišasche maczer: „Dyrbi hiščeje juntrócž jandžel šmjerče do nascheho doma pschińcž. Šnježe, dha ščel jeho ke mni. Ja šym jara šprózna. Šnježe, ja woczakuju na tvoje šbože.“ Šoltšecža lět pošdžičeho šmėdžesche wona šańcž do šabatneho wotpočinka, kiž je wostajeny Božemu ludu.

Dobra rada!

Diözesańska šhromadžina wotrješa Zerbšt je šo na wikowanšku komoru f tej proštwu wobrocžila, na to džělacž, so šo mřda wjazy šobotu džělacžerjam wuplacžila njeby, ale drubi džěń. To wustupjenje teje šhromadžiny móže šo jenož khwalicž a poručezč; pschetož niz jenož šwjeczenju njedzele by to špomozne bylo, ale tež na druge waščnje by se žohnowanjom bylo ša šwójbne wobštejnosčje džělacžerjom a robočanow. Šsobotu wječor šo džělacžerjam na puczju domoj žylu tydženštu mřdu w šaku do korežny hieč sečze a tam wulki abo mały džěl czežto šašluženeje mřdy pschepija. Šawjedjenje je čzim wjetšche, dofelž šo na drubi džěń, njedželu njedžela a teho dla žane mozy njetrjebaja. Žyle hinač je, hdy by šo mřda n. psch. pjatč wuplacžowala. Potom

bychu džělacžerjo (f najmjeřšča najwjazy) domoj ššli, dofelž dyrbyja šobotu rano šašo czerštwi f džělu byč a dofelž czežka hlowa jim džělo poczeži. A hdyž na to waščnje žyla mřda do domu pschińdže, potom tež špokojnosč a šlutniwoscž pschibjeratej. — To je woprawdže dobra rada! Wona šo tudy naspomni, niz so by čžitana a šašo šabyta byla, ale so by f wopominanju — a Bóh daj, tež pola naš Ššerbow f wuwjedženju pschisčla. Potom by nětorej wbohej mandželškej pomhane bylo, kotraž šobotu domach horze šylšy plaka, hdyž muž w korežnje šwoju mřdu w palenzu pschepije a wboha žona f džěčžimi domach ani khleba nima!

Něščo f rošpominanju.

Bohastwo.

Šhudy młodženz šo juntrócž je šwojim přjedawšchim wuczerjom seńdže a jemu škoržesche, kač šo jemu hubjenje džě, kač ma šo tón abo drubi jeho něhduschich šobušchulerjom wjele šepje.

„Šy ty woprawdže tajki šhudy?“ praji wuczer, „ty džě w šamej štrowosczi pschede mni štejiš. Tvoja ruka je šylna a wuššifna f džělu — by šebi ju ša tyšaz točč wotrubnyčž dal?“

„Bóh mje šwarnuj“, praji młodženz, „kač mohlo mi to do myšlow pschińcž?“

„A twojej woczzi“, wuczer dale powjedasche, „kotrežž tak jašnej do Božeje rjaneje štwórbny hladatej, ša šelko pjenješ by jej dal? A tvoje šlyščenje, psches kotrež šo špěwanje ptacžkow, hlóbš twojich pschecželow f tebi dobywa, by je ša poklad žaneho krala wuměnič?“

„Šawěčeje niz“, wotmolwi młodženz.

„Derje“, praji wuczer, „duž nješkorž, so šy šhudy, ty mašč kubla, kotrež šu psches pjenješ.“

Nowa móž.

Šslawny hudžbnik Šaydn běšče juntrócž w towařstwe druhich šlawnych hudžbnikow. Duž to praščenje nasto, sčto móže šnutštownu móž, hdyž je pschi wutrajnym džěle woššabla, najkhěššičho šašo pošylnicž. Duž jedyn to, drubi šašo něščo druhe mjenowasche. Jako jeho wabjachu, so by šo tež wuprajil, sčto ma wón pschi jeho wjele džělach do pošylujazeho šrědka, praji wón: „Ja mam w mojim wobydlenju mału domjazu kapalku, tam ja du a šo modlu, kač hušo šo šprózny čžuju; tón šrědč je mi štajnje pomhal.“ Wšchitzy dyrbyachu wušnacž, so jeho džěla šwopokajuja, so je jeho móž najwjetšcha. Wón pak w ponižnosčzi wušna: „To njeje moja móž, to je móž Boža.“

W Šendželškej banzy je džiwna, ale jara wuměwřka maščina, kotruž je šastojnik wunamakal. To je waha ša šlote. Pschi waženju šo kóždy krócž jene šlote na male mošasne šlidko šunje. Ma-li pošnu wahu, poršt won pschińdže a jo na prawy bok čžišuje a wone šo do ludži wuda. Nima-li pak pošnu wahu, jo drubi poršt na lěwy bok čžišuje, hdyž pod nóz padnje, kotryž jo hnydom do šjoch džělow rošrěšnje. Wšone po tajšim ženje do ludži pschińcž njemóže. Kóžde molenje je pschi tutej maščinje njemóžne. — Šnunjež morwa maščina, wona tola to, sčtož wahu nima, na bok čžišuje, kač wjele mjenje temu šudženju teho šnješa tón wucžetnje, kotryž šo psched nim loški namaka. Š kajšej wěštoščju budže Šhryštuš džělicž hješ tymi, kiž f prawizy, a tymi, kiž f lěwizy šlusčaja. A kač žalošnje dyrbi byč, šacžišnjeny byč!

Wo štarobje.

Wješ 1000 ludžimi nimale što štarobu wot 75 lět, 38 wot 85 a 2 jenož wot 95 lět dozpi. Šajimawe je, čžlowřku štarobu je štarobu druhich štworženjom pschirunacž. Wješ ščtomami móže plecžak (Šphen) 450, kaštanija 600, žedra 800, dub 1500 lět štary byč a A. f Šumboldt štarobu Šaobab ščtoma (w Šurma) na 5700 lět liešesche. Šyby móža jara štare byč; prajilo šo je, so f najmjeřšča štaroby dla njewumru; jenož psches kójenje a druhe rubježne šwěřjata kónz wořmu. Šarpy móža žalošnje štare byč a čzim štaršche šu, čzim wjetšche narostu. Wješ ščtyrinohatymu šwěřjatymu mamy elefanta, kotryž móže psches 1000 lět štary byč.

Womhaj Bóh!

Cyklo 51.
22. dez.

Łétnik 5.
1895.

Szerebke njedzelske łopjenka.

Wudawaju ƚo kóždy ƚobotu w Szmolerszj knihiczišcezetm w Budyščinje a ƚu tam dostacž sa šchtwórtlétnu pšchedplatu 40 np.

4. adventska njedzela.

Wjekele hody.

Hody ƚo bliža a naše dženšnišce „Womhaj Bóh“ chze tež i dobom na hodžoch nam powjedacž. My chzemy wschitzy radži wjekele hody ƚwjezcizč. Ale k temu je nusna hodowna wutroba, t. r. wjekele wutroba. Kak ju dostanješ? to je to praschenje. Wotmolwjenje nam Pawoł w epistoli 4. njedzele adventa dawa. Fil. 4, 4—7:

Wjekele ƚo w tym Anjesu kóždy czaš, a jažo praju ja: wjekele ƚo. Wascha měrnoscž budž snajoma wschitkim ludžom. Tón Anjes je blisko. Wještaraže ƚo wo niczo; ale njeh we wschěch wězach wasche próstwy w modlenju a žadanju i džaowanjom pšched Bohom šjawne budža. A tón měr Boži, kotryž wšichšchi je, dylzi wschitlón rojom, wobarnuj wasche wutrobny a wasche myšle w Šhrystužu Jesužu.

Wucž k wjekełym hodam — dzijmy jón.

1. Wjekele ƚo w tym Anjesu kóždy czaš, a jažo praju ja: wjekele ƚo! Kaž krala Davidowa harfa cžemny duch Saulowy sacžeri, tak chze japoschtol rady se ƚwojimi ƚłowami šrudne myšle ƚwojich Šilipistich sacžericž, A wopravdže! kak dyrbsješe to jich hnucž, so runje Pawoł jich tak napominašce, wón, kotryž tehdom w jaštwe ƚedžešce a wschědnje ƚmjertny strach pšched ƚobu měješce. Wón njeběšce žadny tajki ƚhudny, tajki hubjenny, tajki wopušcženny, so japoschtol k njemu prajicž njemohł: „Pohladaž na moju šrudobu, na moju nusu a strach, pohladaž na moje pšche-

ščěhanja, moju ƚhudobu a pšchi tym wschěm „štajnje wjekele“, — to je moje hešto. Kak hlubofo dyrbsješe wjekelescž w nim tečecž, so jemu ju niczo rubicž njemóžesce. Šhto běšce to do wulkeje, bójšceje wjekelescze, pšcečziwo kotrejž ƚo ƚylšy a boloscze ani šběhnyčž njemóžachu, wjekelescž, kotraž cžemne jaštwo kaž ƚlónčto roškwětli a ƚamo ƚmjercze ƚo njebojo do wošady šawyška: Wjekelescze ƚo! — Šwět wobžaruje ššescžijanow, džeczi Bože jako cžlowjekow, kotšiz žaneho wjekele nimaja. Ale šhto je wobžarowacž? Wucžomnik Šhrystužowy, kotryž je ƚnano šwontownje ƚhudny a tola šnukštownje bohatty na njeběškich ƚubłach, šwontownje nješbožowny a tola w wutrobje šbožny, abo ƚwět, kotryž je tajki bohatty a tola tajki ƚhudny, kotryž tak wjele wo wjekele powjeda a je tola w najhlubšcej wutrobje nješbožowny, hubjenny a bješ trosčta? Šhto je wobžarowacž? To džeczo Bože, kotrejž ƚebi darmo wot Boha wjekele wutrobu wobradžicž da, a to ƚwětne džeczo, kotrejž ani prózy ani wudawšow njelutuje ƚebi šbože dobnycž, kotrejž ƚo jažo rošlama kaž ščklenža? Šhto ma ƚo wobžarowacž? Tón, kotrehož wjekele je kaž rašce šera, kotrejž džeh wěcžneho wjekele pšchipowjedajo ššhadžeja, abo tón ƚhudny cžlowjek, kotrehož wjekele ƚo kaž plomjo šapali, so by potom nóz žiwjenja hišcže cžemnišchu šcžinilo? — Wjekele ƚo w tym Anjesu kóždy czaš! To je to potajništwo wscheje praweje ššescžijanšceje wjekelescze. W tym Anjesu ma ƚwój korjeń, i njeho ƚo žórli, kaž i wěcžneho žórka. Wón je tón Anjes, naš Bóh, wón chze naš wuwješcž se wscheje nusu, wón chze naš

ibóžnik sam bycz, naß wote wschittich hrěchow wucziszciz. Schto by semja byla, hdy by wón so nam njesemil? Nam hiscže pschezo czemna semja. Schto njebieša, paradis? Nam hiscže pschezo shubjenn. Schto nasche žiwjenje? Ssmjertna scžen. Schto nasche wumrjecze? Hrósbny tónz. Nětko pak, wješel so, fšchesczianstwo. Sswět bėsche shubjenn, Khrystus je so narodzil; njebieša bėchu samknjene, nětko wón sašo durje do rjaneho paradisa wotamknje; nětko jedyn džen drnhemu praji, so je moje žiwjenje puczowanie do rjaneje wěcznosće. Nětko žana czežkota wjazn tak czežka njeje, so so njescz njemohła, žadn hrěch tak wulki, so wodacza njemě; nětko je tu wěczna pomož, wěczne wumozenje. Wješelcže so w tym Anjesu.

2. Wascha wěrnoscž budž snajomna wschittim ludžom! Rak rjenje so to t wješelosczi hodži! Wješeloscž trunam wutrobny prawy hlóß dawa, kaž trunam harfy; w měrnosczi truny derje klincza. Wješeli w tym Anjesu! Měrní pschecziwo wschittim człowjekam! Haj pschecziwo wschittim! Raž mało Bóh rosdžel czini bjes słymi a dobrými, ale je wschittim swoju sbóžnu hnadu fšhadžecž dał, tak mało šmėmy my rosdžel czinicž, nješmėmy so halle praschecž, hacž sčto luboscž sažuži abo niz, hacž je nam sčto derje smyšlenn abo niz. Nascha měrnoscž dyrbi dale tež snajomna bycz. S rjanymi słowami wuczijnjene njeje, měrnoscž ma so w skutkach šjewicž. A kak? We wodawanju a dawanju. D krašny pucz t wješelym hodam, hdyž ty bratrej, kotryž je so na tebi šhrěschil, wodasch, hdyž domach bjes mužom a žonu, bjes starichimi a džecžimi, bjes bratrami a šotrami rěka: wodajmy šebi, kaž je nam Bóh wodał w Khrystušu. A wodawanju njech so dawanje pschisamknje. Dacž je sbóžnišcho hacž bracz. D wješely, sbóžny hodowny czaš, bdyž twoja lėwiza njewė, sčto prawiza czini, hdyž šhuda wudowa, wot kotrejež twój dar czežtu staroscž wošmje, tebi s džaknymi šylsami „Bóh šaplacz“ pschimoła, — ty pak na šwjedžen s wješelej wutrobu džech.

3. Šiscže nėsčto: Njestarajcže so wo nicžo, ale njech we wschěch wězach wasche proštwy w modlenju a žadanju s džakowanjom psched Bohom šjawne budža. Hdyž šklóncžto na njeměrne so žołmjaze morjo šwēczi, wone jo pschi wschej šwojej czopłocže šhrēcž njemóže, a to dofelž je njeměrne a žołmy wyšoko džej. Tež człowška wutroba je hušto njeměrna, staroscže žiwjenja ju kaž wichor do njeměra staja. Najprjedy dyrbi czicha bycz, so móhlo ju Bože hnadne šklóncžto se šwojimi pruhami šhrēcž. Rak w tebi woczichnje? Šiches modlitwu. Czikiš šwoju staroscž na teho Anjesa, a wichory wutrobny so lehuu, staroscže czežnu.

Njesabudž pak pschi proščenju džakowanje! Ša chzu teho Anjesa šhwalicz, praji psalmista a so t njemu wołacz. Najprjedy so Bohu džakowacz ša wschitto, sčtož je nad nami czinil a potom jeho prošycž, kaž džecžo šwojeho lubeho nana prošn, — to wutrobu czichu czini, so je, kaž cziche morjo, w kotrymž so hodowne šklóncžto blyšcže wobrasuje. — Wješel so w tym Anjesu, budž měrny pschecziwo człowjekam, modl so radšcho hacž so so starasch, — to je pucz t wješelym hodam, t wješelej wutrobje. A so by wješela wostała, japoschtoł pschistaji: Měr Boži, kotryž je wyschšchi, dyžli wschittón rosom, wobarnuj wasche wutrobny a wasche myšle w Khrystušu Jesušu. Šamjen.

Na Božu nóz.

Hlós: Ša s njebieš dele.

Dženš nóz je jara wješela,
A nam powjescz pschindže hodowna:
Dženš Khrystus so nam narodži,
We Bethlehemje we hróžzi.

Šlaj, fajta džiwna šwětłina
Tym pastyrjam so pokaja,
Kiž na polu šlót pašechu,
Spėwajo Boha šhwalachu.

A nim jandžel s njebieš pschistupi
We jara wulkej krašnosćzi,
Šich postrowi: „Šso njebojcz,
Wam pschipowjedam wješele!“

Wam je so sbóžnik narodzil,
Kaž Bóh jo bėsche polubil,
Šoh' w Bethlehemje nam'facže
We hróžzi, w žlobje, w šhudobje.

Nětš byla wulka jandželška
We šwětłosczi so pokaja,
Czi šaspėwachu wješele,
So na šemi wscho klincžesche.

Budž Bohu czešcz nětš wyšoko,
Na šemi měr a šbože wscho,
Tež špodobanje człowjekam,
So Bóh šam pschindže w czele t wam!“

Nětš paštrjo tam šhwatachu,
To džecžatko tež nam'fachu,
Rak jandžel jim to prajił bė;
Šso šradowachu wulžšchnje.

Nasch sbóžnik bė, tožž nam'fachu,
Šso psched nim dele klaknychu,
Šso modlachu t njom' w lubosczi,
Kiž Bóh je we tej wěcznosćzi.

D sbóžny, kiž joh' widzał je
To rjane džecžo lubošne,
D sbóžny, kiž joh' dženkša ma
We wutrobje ša sbóžnika.

Tón dyrbi sbóžne hody mēcž,
Šom' wutroba b'dže rjenje kčecž:
D, Božo, daj, so tež joh' mam,
Šom' wutrobu ša kožto dam.

G. D.

Hodny.

Luk. 2, 15: Šojmy nětš do Bethlehema a wohladajmy tu wěz, kiž so stala je, a tón Anjes nam t wjedženju je šczinil.

D najwješelschi, o najšbóžnišchi hodowny dnjo, tak dyrbi so twoja krašnosć šhwalicz! Najrjeišche wot hodowneho šwjedženja pak njeišu ani dary ani šwēczi na hodownym šchtomje, najrjeišche je hodowna historija. Wona je runje tak jednora kaž šhuboka w myšlach. Wona je nam wschittim dawno inata a tola wona pschezo šašo nasche wutrobny šapschinnje. Hdyž so powjeda, so džecžaze woczki šwēcža, nuž a žona šabudžetaj na šwadu, na šwoje staroscže a šrudobu, wona šamo wjecžor žiwjenja šchėdžiwzej hiscže s purpurnej jašnosćzi pschekrašnjuje. Derje, duž podajmy so na lubym hodownym šwjedženju do hodowneje historije. Bóh tón Anjes nam woczki, wušchi a wutrobny t temu wotewi!

Hdy je so hodowna historija podala? W tym czašu, jako

khěžor pschikasnju wuda, jo by ho kóždy schazowacž dał. Romiske khěžorstwo tehdom na wjerschtu hwojeje mozy stejesche. Ale smutka w wutrobach bėsche najhlubšche hubjenstwo. Rabožina a pózcžiwosčž ho shubujeschtej. Najlěpschi s luda hēbi po wumoženju žadachu. Duž pschidže tón Anjes, jako bėsche tón časž dopjelnjenty a hwēt bėsche srahy ja wumožnika a jeho skutk.

Šdže je ho hodowna historija stala? W małym měšcze Bethlehem a w tym małym měštacžku njepytam ja to měštno w fěrschežimskim hrodže, ale tam w hrodži, tam je to měštno, kotremuž mamy ho ja luby hodowny hwojden džałowacž. Ale cžeho dla tajke khude a male? So by tež khudy a mały nadžiju mēł a t hwojemu sbóžnikej pschischol. Najmizšchi ho psched nim haubowacž njetrjeba a najbohatschi dyrbi ho halle khudy sežinicž, prjedy hacž móže ho hwojeho sbóžnika trošchtowacž.

Schto je nětko tón Anjes a kral a hwojden w hwojdenškej historiji. Wón je džěcžo. Ale džiwne džěcžo. Pschetož wón je džěcžo bjes hrěcha, bje wschitkimi džěcžimi na hwěcže zyle cžište a bjes smutka. Haj hišcže wjazy, wón je Bože džěcžo, Bóh wot Boha, hwětlo wot hwětla, žiwjenje wot žiwjenja, tón wschehomóžny w drašcže hlabosčže, tón wěcžny w drašcže časnosčže. To džěcžo je wopravdže kral, kotremuž ho žadny kral njeruna. Wone je wjele móžnišche hacž Romski khěžor. Sa 300 lět smahuje hižo khoroj teho džěcža w Romje. Wone zly hwēt wodži. Srosumišch nětko, cžeho dla ho dženša tutemu džěcžu tajke krašne blyšcžate hwěcži hwěcža, kaž ho hišcže žanemu druhemu kralej hwěcžile njejsu? Srosumišch nětko, jo ho na to džěcžo we wschitkich hwětnych rěčach s próstwami wobrocžuja, kotrež pola njeho hameho wuhlyščenje namafaja? A njehašch ty dženša hōbu stanyčž, jo by ho t temu džěcžu w hrodži a w žlobiku modlił jako t twojemu Anjesej, t twojemu wumožnikej a sbóžnikej?

Cži khudži paštyrjo na polu bėchu tehdom cži přeni na přenim hodownym hwojdenju. W hwojej kamotnosčži woni žedžiwje ja tym sbóžnikom hladachu. A ty, mój luby kšesčžijano, žadaj hēbi dženša po tym sbóžniku a wón tež t tebi pschidže a tebje wuhoji. Schtož pak hēbi po žanym sbóžniku nježada, žaneho njedostanje. Šlōdnych napjelni s kubkami, a bohatsch wostaji próšdnych.

S jandželskeho rta blyšchimy přenje hodowne předowanje. „Njebojče ho“, praji wón, „pschetož hlaj, ja pschipowjedam wam wulke wješe, kotrež wschemu ludu ho dostacž budže. Pschetož wam je ho dženša tón sbóžnik narodžil, kotryž je Khrystuš, tón Anjes w Dawitowym měšcze.“ Ach blyšcže to tola, wy lubi kšesčžijenjo, to je to najhlōbsche a najmóžnišche, ičtož móže ho cžłowjekam pschipowjedacž. Sslyšcže to, wy khudži hrěchnizy, to džěcžo chze pschah wot wascheho hwědomnija a cžěžlotu wot wascheje wutrobny wsacž. Sslyšcže to, wy khudži, to džěcžo wam duchowne poklady nješe, kotrež ani mole ani seršawz nještaja a hdžež padušchi ho ja nimi nješopaju a je nješradnja. Sslyšcže to, wy khori, to džěcžo chze waš trošchtowacž na ložu waschich hološcžow. Sslyšcže to, wy wobcžženi a pschesežehani, ale tež wy džěcži a stari, wy mužojo a žony, blyšcže to wschitzy ludžo: Wam je ho dženša tón sbóžnik narodžil. —

Ta powjesčž klinež nam do wutrobny, potom móžemy tež sahlošowacž do hodowneho khěrlušcha njebjeskich hylow. Tam w hwojatocžnej nozy na Bethlehemskich sahonach sašlineža ta džiwne tón khěrlušch s wyšokich njebjek, synki s wěcžneje domišny: Cžesčž budž Bohu we wyšokosčži, mēr na semi a cžłowjekam dobre špodobanje. Wy pak shubujemy kaž paštyrjo hwoje kolena psched tym hodownym džěcžatom a špewamy je hwojatymi jandželemi psches nasche zyle žiwjenje a chžemy junu hōbu špewacž na sahonach wěcžnosčže:

Cžesčž budž Bohu w wyšokosčži, mēr na semi a cžłowjekam dobre špodobanje.

Samjen.

Na hodny.

Jenož jenu hodžinu hēž žadam
Smutka w mojej wutrobje,
Šdnyž we Božej nozy stejō hladam
A jasnej bōjškej hwětlinje,
Kak tam hyla jandželska
A wješelu nam jaspewa.

„Cžesčž budž Bohu we tej wyšokosčži,
Na semi pak wschudže mēr,
To je wschitko t dobrej špodobnosčži
Cžłowjekam, to duscha wēt!
Duž tež hōbu jaspewaj,
Bohu cžesčž a khwalbu daj!“

Schtož ho hwētej bėsche powjedalo
Wjele lětow tyšazy,
To je ho nam nětko dopjelnił,
Šhonja nasche wutrobny;
Šaspewaj dha zly hwēt:
„Khrystuš je t nam pschischol nēt!“

S njebjeskeje wyšokosčže dele
Je nětk sbóžnik stupil t nam,
Wumóž naž wot hrěcha, hwojercže, hele,
Hnadu pschinyšcž cžłowjekam;
D, nětk mamy sbóžny časž,
A njebjesam Bóh wjedže naž.

W hrěchach, w šlōscži bėchmy podnurjeni,
Nóž naž kryje s cžěmnosčžu,
Božom' hnewej, hudej šapadnjeni,
Šhubili hmy lubosčž wschu;
Bóh chžyšche naž šatamacž
A naž t heli pokasacž.

Hlaj, duž s njebjek dele hwěšda jasna
W cžěmnosčži nam šesthadža.
D, taš miša, hnadny polna, krašna
Hrěchnu semju roššajnja;
To našch luby Jesuš je,
Trošcht a hnadu pschinyše.

Jasna hwěšda we tej cžěmnej nozy,
Wumóžniko, sbóžniko;
Šdnyž ja pōndu po tej semškej prózy,
A tebi, luby Jesušo,
Dha mje s hnadu t hēbi wšni
We tej cžichej wěcžnosčži.

Tam chzu ja cži cžesčž a khwalbu špewacž
Pschi tej hyle jandželskej;
Tam chzu nowe rješche khēl'sche dželacž
We hwětlinje njebjeskej,
Tam pschi tebi, Jesu, my
Wěcžne hody hwojczimy.

G. S.

Adventske synki.

(Šokracžowanje.)

III.

Anjes Wonaš hēžesche w hwojej wošebnej štwje cžisče hām, Wón tomatštwo njelubowasche a druhdy ho tola jara wopušcženy cžujesche. W cžichich hodžinach kamotnosčže wobrašy šandženosčže nimo jeho woczow cžahnu. Stara hospoša drje jemu wschitko derje wobštara, ale jejne powjedanje je druhdy jara wostudle a džiwnušcke. Dženša je jemu wješe pschihotowala a šeleny hodowny ičtomik do jštwy šajila, zyle jednory šctomik bjes pschi a darow, jenož někotre kharty na nim wišaja, a wot kartow w šlotym pišmje ho šlubjenja stareho šluba blyšcžaja. Anjes Wonaš je někotre pschecžital. Šeho myšle jasno psches šandžene cžahny du. Wobrašy nimo njeho du — cžěmne a jasne. Wón woczini stary kofr a hēbi stary wobraš won wša. Tón wobraš ho wjazy do wošebneje štwy njehodžesche. Šeho dla bėsche jōn do kofra položil. To je wozžny wobraš. Wōwka hižo lēta dolho w hłōdnej semi wotpoczjuje. Šako wona wumrje, bėsche ho wón runje s dalokeho pucžowanja wrōcžil: w Londonje a Parisu a tamnu štronu morja bėsche pobyl; woni jeho khwalachu ja wschitneho, dobreho pschekupza. Wón bėsche domach wuknył, jo mohł pola wōwki wostacž; jako pak bėsche wuwuknył, bėsche won cžahnył, jo by hišcže wjazy nawuknył, jo by hwēt wohladał a pjenješy

safluzil. Potom ho domoj wróci. Wón febi hiščeže dojež pjenješ safluzil njebeše, jo by sam sapočecz mohl, ale dofelz meješe domerjenje swojeho jamožiteho fnješa, jemu požezichu. Prenje pošpny ho radzichu a wón ho wješelesche, hdyž widzeše, jo móžeše wonka flóneczny wječor žiwjenja w jeho domje mēcz. Wón po prawom žane druhe pscheczestwo nješnajesche, hačz wonku. Macz beše se kotru w tym małym hnešdže ředžo wostala; haj kotra beše febi sašo jeneho wučerja sa muža wšala a wořebny pschepuz beše jej piřal, jo jej to ženje njewoda. Duž beše žyle njenadžuzy, leto po tym, jo beše ho wón domoj wróczil, wonka wumrjela a fnješ Wona beše wopušczeny muž. Wón wšchal beše ho sa krotke leta wobohaczil. Wšcho jemu k sbožu džeše. Wón beše febi sam swoju rjanu řhežu natwaril; ale wón beše wobhladniwy, jo febi wjazy nješwēri, hačz jeho jamoženje dořaha. Wonka beše wšchal dyř a dyř kemšchi řchla a beše jemu prajila, jo dyrbi Boha psched woczomaj a w wutrobje mēcz, pobožnoež staršichkeho doma ho w nim požyluila njebeše. Na dobo beše řmjerež na nju pschisřhla. Wón beše nicžo njewjedžo wječor domoj pschisřhol, jo by jeje řmjertnemu tožu pschisřtupil. Wona beše na njeho požluchala a ř wulkej prózu te řłowa wuprajila: „řłaj, ja řteju psched durjemi a řłapam? řłch mój luby — wón dže — pomhaj mi! — Wón je advent! — řłwoja macz je prajila — řłwoja macz!“

To beše jejne požlednje řłowo bylo. Potom beše řmērom wuřnyřla.

(řłónčenje.)

Wuj Jurij.

Hodowne powjedańczo se žiwjenja.

Hañža ř řhwatkom řwoje koleřto wjerezeše a nitka jej psches porřty bezeše. Řaž by sa tón džen prawje wjele nawřhajež chyzla. Haj wona pschedzeše na sařluzbu, duž wšchal dyrbeješe nořy a porřty hibacz a pschi tym wšchēm beše sařluzba niřta dořez. Wona beše řhuda wudowa. řejny muž beše wojnar wo wřy byl; tón beše jej psched dwēmaj řetomaj wumrjel a njebeše jej nicžo řawořajil řhiba maleho řanka. řank beše duřhny hólczk, kotryž beše maczeri jara dobry. Wón tež řnajesche maczeru nuřu a jako adventřke řwony řwonjachu, řank praji: „Maczi, czeho dla njepřhĩndže wuj řurij a nam pjenješ njepřhĩnjeře? řł tola pschezo powjedajř, jo ma wuj wjazy pjenješ hačz najřohatřchi bur wo wřy.“

„Luby řanko“, praji macz, „mój mamoj lubeho řbóžnika a hdyž wón pola naju byřli, potom řmój řohataj.“

Hólczk beše řłowu pořhili, duž njewidzeše, řak febi macz mokrej woczĩ treješe. Macz pak tež řłowu pořhili a da řandženy m czařam nimo řwojeju řylřoteju woczow czařnyez. To bechu řjane hodžiny byře, jako řmēdžeše wona se řwojim bratrom řurjom domach do hodowneje wobradžeřkeje řtwy řastupicz. Starřkej beřhtaj wřhitko na to wařiloj, jo byřhtaj řwojeje džeřezĩ neřchto hódne nawučiloj. Potom beřhtaj řarřkej řemrjeloj, řurij, kotryž beše na řanku jako wučomz řastupil, beše dalofo won do řwēta czařnyř; řotra beše domach wostala. řeta bechu ho minyle. Haj adventřki czař beše byl; tehdy beše jej řurij piřal, jo je w řagdeburgu dobre meřtino dořtal a jo dyrbi wona k njemu pschĩnež a to naložicz, řchtož beše wona nawulka. Wona tehdom na řarje řlužeše. Wona beše jemu wotmolwila, jo chze radřcho na wřy wostacz. Na to jej bratr njeluboseřwiny řiřt napřřa; jako pak beše jemu řdželila, jo je ř wojnarjom po řlubje, beše jej wón na to piřal, jo je ho wón tež řlubil, jo pak dyrbi ju prořyez, hdyž chze wona do řajřeho niřkeho řchanta řastupicz, jo ho pschichodnje dale wo njeho njeřtara. To beše po prawom požledni bratrowy řiřt byl. řřamo tehdom, hdyž beše jej maudželřki wumrjel, be jej wón jenož malo řłowow piřal, kotrychž dla beše jara řłafala.

Wona pilnje dale pschedzeše. Na dobo jej ruzy do řłina padnyřhtej a wona wobledny a na to ho řašo pyrješe. řon řamy džen wječor dyrbjachu řuřodžo po řekarja hiež. Wón praji, jo na řahorjenje pluzow czeřpi. řndžen pořdžřcho — ach tehdy řank horze, horze řylřy řłafasche; tehdy pschĩndžechu cžornje řwobleřani muřojo, kotřř bechu macz do cžorneho řařčeřa položili

a neřto řařčeř wřachu a jón won njeřechu a řo cžēmneho rowa dele puřhezichu. řnjēs duchowny wřchal beše prajil, jo je wuj řurij piřal; ale wuj řurij na maczeru pohrjeb njepřhĩndže. řwuj řurij wřchal řam řanyř džečzi njemēješe a wón beše tež piřal, jo chze řetnje neřchto k řankowemu woczehnjenu pschidacz; ale pschisřhol wón njebeše.

W wořebnyř řtwach řirektorja řanki ř. w řagdeburgu ho na hodowny řwjedžen hotowasche. řnjemi řirektorja na řwojeho muža czařasche, kotryž beše řapuczowany a chyzche ho tón džen domoj wróczicz. řřchi wřchēm řohatřwoje tola w řarřnyř řtwach neřchto pobrachowasche: řiwjenje a lubořez pobrachowaschej. řona meješe cžichu, pobořnu, poniřnu myřil a beše hižo leta dořho muža prořyřla, jo by ho nad řwojeje kotru a jeje džeřezom řmilil. Wón pak njebeše nicžo wo řotřje wjedžez chyzl. Neřto beše řotra psched řřjomi njedželemi wumrjela a wot teho czařa beše muž řamřnjeny řam sa ho řwoje puče řhodzil. Neřto beše psched řřjomi duřemi řapuczowal a jej ani njeprajil, hdyž chyzche. řdyž beše jej řořemje prajil, beše wón wřchōn hnuty byl; jej beše ho řamo řdalo, řaž by ho řylřa w jeho woczku řybolila. Neřto wona na njeho czařasche. Wona beše hižo na dwōrnřschczu pobyla; ale wón njebeše pschisřhol. Wōřom biješe; řašo beše czař dořel. Wona beše řwēczki hodowneho řchto ma řařwēczila. Neřt dyrbeješe wón pschĩnež, hdyž ř žyla sa tón wječor pschĩndže. Wona beše ruzy řtyřnyřla. řak beše řhwilu pōdla blyřchczateho hodowneho řchto ma řtejala. Na dobo wona požluchasche. řej beše, řaž bychu ho wonkach na řali durje wotamřle. řtwine durje ho wotewřichu a nuts řtupi řurij — řa řuku hólczka wjedžo.

Muřowe woblicžo ho řwēczesche; w jeho woczomaj pak ho w morju řylřow řwētkořez hodowneho řchto ma řašo blyřchczesche.

„řł, moja luba“, wón řchepřasche, „řł wjedu tebi hodowny řar, řařřř řy febi leta dořho řadala. řł je řank, mojeje njebo řotřineje džečzo. Neřt ja wēm, jo je moja řotra řohatřcha byřla, hačz jejny bratr; pschetož wona je teho řbóžnika meřla. Neřto budž řł, moja luba řona, temu džeřczu ř maczerju. řa ho nadžřjam, jo móžemy tež my hiščeže wulķemu pscheczelej džečzi durje wotewřicz.“

Wona febi řanka k wutrobje řbēzeše a řwojemu muřej řłowu k wutrobje řlehny, a hodowne řwēczki ho řřjom řohatřm, řbožownym cžłowjekam do woblicza a wutrobje řwēczachu.

Neřchto k rořpominanju.

Mřchtreje, hdyž řy na řospodze? řřy řł na řospodze, hdyž ho wutroba řhuda cžuje a huřla a mala, jo febi myřli: řł, řnježe, njemohl řuma w nej mēcz? řbōječe a wobladaječe! Wón lezeše w řłobiku, jako ho narodži, a meješe řuma dořez. řł, řnježe, mařch řuma dořez w řhudej, malej, wutrobje. řjeje řōh febi wuřwolil řhudych na tym řwēczje, kotřř řu w wēřje řohaczĩ? řutroba, kotraž je jako wobydlenie řa najwjeřscheho cžłowjeka pschelřhuda a pschemala, řa je řa wulķeho řoha a řbōžnika hiščeže pschezo wulka dořez.

* * *

řenečke řłowo je, wot kotrehož wřhitke řłowa wēřy pschĩndu a na kotrež wřhitke řłowa wēřy wróczō pořajaju — a to řłowo je řhryřtuř.

„řomhaj řōh“ je wot neřka niz jenož pola řnjēsow duchownych, ale tež **we wřchēch pschedawarňjach** „řerb. řłowin“ na wřach a w řudnyřhĩnje dořtacz. **Na řchtwōrcž leta** řłaczĩ wón **40 np.**, jenotliwe cžřřla ho po **4 np.** pschedawaju.

Womhaj Bóh!

Cizklo 52
29. dez.

Lětnik 5.
1895.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Šmolerjez knihcizšcežetni w Budyschinje a so tam dostacž sa šchwórtlětnu pšchedplatu 40 wj.

Njedzela po hodžoch a lěta kónz.

Mójj. 32, 26: Ja cze njewopuschcžu, khiba so mje požohnujesch.

Děpscheho dara sa wukhod se stareho a sa nutskhod do noweho lěta, do kotrehož ja něotre dnj fastupimy, njesnaju, hacž nihdy njewustawazu modlitwu Jakubowu: „Anježe, ja cze njepuschcžu, khiba so mje požohnujesch.“ Wona ma móz naš prawje mudrych cžinicž k sbóžnemu wumrjecžu a kóždemu dnjej, kóždemu lětej a škóncžnje naschemu zylému žiwjenju sbóžny kónz spožcicž: „Ja bym Boha wot woblicza k woblicžu widžal a moja dušcha je wumožena!“ Šchtóž tak wumrje, sbóžnje wumrje.

Jakub stejesche, jako so tak modlesche, runje kaž my w tutych dnjach pšchi wažnym wotdželenju žiwjenja. Sady njeho ležesche zisba, wotrocžkowski dom, pšched nim kraj jeho wótzow, kraj jeho a jeho luda pšchichoda a Bóh běsche jemu kam i nowa šlubjenje dat: „Ja bym i tobu a chzu cze swarnowacž, hdžez ty pocžehnjesch; a chzu tebje sašo pšchijesč do teho kraja. Pšchetož ja nochzu tebje wopuschcžicž, hacž ja wšhitko bym cžinil, šchtož bym tebi rěcžal.“ Ale šchto dha nětko hišcže pobrachowasche, hdžž běsche Bóh se šwojim šlubjenjom: „Haj“ a Jakub se šwojej wěru: „Hamjen“ prajit? hdžž cžaj pruhowanja sady njeho a kraj šlubjenja pšched nim ležesche? Šlaw běsche jemu hišcže i njepšchecželom. Runje rošhorjeny bratr i 400 mužemi so domoj wrócžazemu Jakubej napschecžimo cžehnje. — Ale tak móže so Jakub Šlaw bojecž, hdžžž je wysche njeho wutroba lubowa-

zeho Boha, kotryž běsche runje twjerdu wutrobu Šabonowu smjehcžit a na kotrehož hladajo mohł prajicž: „Š mojim Bohom samóžu ja wulke škutki cžinicž, i mojim Bohom samóžu pšches murju škacž!? Ale jow runje tež.

Šahadło klubje leži: niz Šlawowy hněw, ale Jakubowe šle šwědomnje jeho bojasneho cžini. Žiwj Bóh je je jemu napschecžimo štipit a je jemu, dofelž chžysche nětko do šlubjeneho kraja šancž ruku na wutrobu položil a k njemn prajit: Čžakaj, cžoho dla by pšchecžimo šwojemu bratrej njesprawny, njesprawny tež pšchecžimo šwojemu naney byl? Čžeho dla by jeju i lešnosčzu šjebał, hdžž dyrbsesche wěricž a cžakacž, — cžeho dla by na tajke waschne žohnowanje šlubjenja na so cžahnył, kotrež dyrbsesche po prawym pucžu herbowacž? Čžeho dla by mi prjedy cžinil? Na cžłowjekach so šhrěšcho by ty tola na Bohu šamym šhrěšchil a město teho so by wodacže pytal, by hrěch nětko hižo na wšchě dwazycži lět na šwědomnju wokolo nošnył. Štej šmėrom a šcžiú najprjedy rachnowanje se šwojaty Bohom! O, Šlawowy hněch by wšchal so pšcheminył a nješł, ale šchto pšcheminje, šchto nješe Boži hněw? Teho dla so Jakub boji, šwojeho bratra šetacž. Šchto by cžinil? To, šchtož wopravdže cžini — so pšched šwojim Bohom dele padnje, jemu wšchu škóscž wušnaje a w šprawnej pošucže praji: „Haj, Anježe, ty mašch prawo, hdžž mje mojeje šebicžnosče a njesprawnosče dla šbijesch; na tebi šamym bym hrěšchil, ale ja prošchu: Šchtož bym cžinil, to pšchitryj! Ty by tež se mni wo hnadže rěcžal a by šwěrnj w šwojich

ślubienjach; teho bo ja dżeržu a cze niepūschežu, khibā so mje požohnujesch! — A Jakub je bo tak i Bohom bēdżit w tamnej kwiataj noży a dohnył. Rozłamany kam w swojej noży, i wuwinięnym bjedrom, ale i wodaczom hrēcha a i mērom w śwēdomniju wōn i nōżneho bēdżenja wuńdże a mōże nētko strachny a bjes bojoścze też cżłowje- kam napischecżimo stupicż, pichetoż hdyż je Bōh sa njeho, shtō mōże pschecżimo njemu bycz? —

Lubi bratija a kotry, też my wobsamknjemy w tych dnjach wotdżel nascheho podroźnistwa a cżehujemy w nowym lēcze do kraja, kotryż hiichecze cżemny psched nami leży, kotryż pak je psches Boże ślubjenje rośkwētleny. Rhodżmy jako podroźnizy w nim a wytajmy w njebjeśach, w kraju ślubjenja, swoje mēschczanske prawo. To pak je njemōżna wēż, hdyż dyrbi nasche śwēdomnije hiichecze każ pola Jakuba starych njewodatych hrēchow dla swōj napominazy a schtrafowazy hłōb posbēhnycż; i bojaśnej wutrobu bychmy potom naschej kōdżicży bjes wōdżenja na njemērnym morju wokoło honicż dali. Wobcżezuje-li tebe se stareho lēta hiichecze nekajka skōscż abo maśch-li hiichecze staru, njewobrocżenu wutrobu, wosmjesch-li njestamanu wolu se stareho lēta do noweho, potom sa kōbu cżehujesch swinadło, kotreż sadżewa, so mōhł wjeśeky do prēdka krocżicż a kotreż twoju po Bohu kēbi żadazu wutrobu k jemu cżehnje. Tcho dla cżemy wschitzy hromadže, prjedy hacż wōkledni džen lēta k kōnzej dze, bo pruhowacz a pschepytacz, tak i naschej kēbicżnosczu a kamowolu, i naschim hnēwom a samisczu, i naschej njepšcheczelniwosczu a njescżerpliwosczu, i naschej njesprawnosczu a njelubośnosczu stej. Ssmymy w sańdżenym lēcze pschibywali na inuśkownym cżłowjeku a niz jenoż na wēcznosczu, ale też njebjeśam bliże wśchischli? Ssmymy pokraczowali w pōśnaczu teho Anjesa? Ssmymy bo cżiicze wot hrēcha idali, so bēsche nam hrēch napischecżimny a njeśbmny wjazy se žanej nitku nascheje wutroby na nekajkej hrēschnej pschishilnosczu wiśali? A teho dla schibujmy bo psched tym Anjesom a woschmy: Wodaj mi moje hrēchi, so bych wucziscżeny był! Shtoz kym hrēschil, to pschitryj! ale dżerżmy też jcho twjerdze sa jcho ślubjenje a prajmy: Ja cze niepūschežu, khibā so mje požohnujesch. Anjeje, ja žaneje kroczele do noweho lēta njecżinju, doniż wēicze njewēm a wot tebe śwēdczenje nimam, so mi żadyn njewodaty hrēch wjazy na śwēdomniju njeleży, ale so kym wśchōn wot tebe wucziscżeny. Ja cze niepūschežu, doniż mje ty njepožohnujesch a ja sašo potnje k tebi prajicż njemōžu: Abba, luby Wōtcze! — Hłaj, hdyż ty tak se kwojim Bohom sańdżenosczu dla wotrachnujesch, potom mōzeich strachnje do pschichoda hladacz a hieč, njetrjebaśch bo każ Jakub cżłowjekow bojecż, pichetoż hdyż bo Bohu spodobamy, wōn też cżini so kwo też naschi njepšcheczeljō i nami spokojom.

Njeprosch pak teho Anjesa jenoż wo wodaczu hrēchow twojeho sańdżenego žiwjenja, prosch jcho też wo cżistu wutrobu a noweho, wēsteho ducha, so by w nowym lēcze nowy cżłowjek był. Swēt bo do teho bēdżenja, też hdy by pschi tym bjedro bo tebi wuwinyło; wostaj kwoju cżelnu mōż sady bo, daj kēbi kwoju wolu kamacz, dżerż pak jcho też sa jcho wēcznu śwērnoscz, na kotruż je bo też sa tebe swjasał, wupšchestrēj jemu napischecżo ruzny twojeje wēry a praj: Ja cze niepūschežu, khibā so mje požohnujesch a mi dajch cżistu wutrobu a wēsteho ducha, so by stare saschło a wśchitko bo nowe scżinilo! —

W Jakubowym žiwjenju hiichecze cżemne hodżiny pschidżechu. Ale hacżrunje psches nekotru hłubinu dżēsche, wōn tola hacż do kwojeho skōnczenja stroschtny w wēry a w towarśtwje se kwojim Bohom wosta; pichetoż pola Anjela bēsche jemu skōncżko

skhadżalo. Kaf wjele bōle mōżemy my, kotryż my pod hodownym shtomom stejimy, kotrymż je Jesuś jako jasne skōncżko skhadżal, to nashonicż, — hdyż my bo modlimy każ Jakub: Sdżez je Jesuś Khrystuś i Anjesom, tam je džen a kraśniścho! Sdnyż też hłuboka srudoba naschu wutrobu cżiicze, my mōżemy we wēry bo bēdžo horje hladacz k temu, kotryż naś khostajo a wucziscżo srudobu sezele so by kam swōj wobras w naś pschekraśnil. Cżim dale pschecżijan pschidże, cżim czežo bo jemu stupa. Někotra nadżija bo niczi, nekotre żadanje bo njedopjelni, ale jenoż so bychmy sa- cżuli, so kmy tudy zwiśnizy a podroźnizy a so mamy nasch wōtżny kraj horfach. — Czežo pak hiichecze hacż tajka srudoba je ta snjescz, hdyż cze bo dżēsču Bożemu seśdacż, każ by Bōh kwoje wobliczo wot njeho wotwobrocżil, so zyle jasťorečil. Ale też w tajkim cżekim spytowanju tōn Anjes myśle hnēwa nima, ale lubosczu a mēra a duścha kme a dyrbi i Alśasom prajicż: Dha wostanu ja stajnje pschi tebi! a i Jakubom: Ja cze niepūschežu, khibā so mje požohnujesch! A kohoż wōn žohnuje, tōn wostanje žohnowany wēcznje.

Tak cżemy stare lēto wobsamknycż, so by nam wone hnadne lēto było. Tōn Anjes pomhaj nam, bjes njeho my niczo njesamōżemy. Samjeń.

Adwentyse sntki.

(Pokraczowanje.)

Wona je wozymny wobras na blido stajil — spody shtoma wōn stej. Wōn na shtom pohlada. Shtom je tajki mały, kajki bēsche hodowny shtom w dżēcżazyh lētach w jcho staršichim domje. Ach, jcho staršicheju dom — wjazy jcho domisna njeje. Sako bēsche wōwka wumrjela, bēsche wōn to kwojej maczeri a kwojemu kwokej swjil a bēsche piśal, so dyrbi tola nekto na pohrjeb pschicż; ale macż bēsche jemu wotmolwila, so je wona hižo lēto na njeho cżakala; so bychu bo wschitzy wutrobnje swjēkelili, hdy by wōn pschischol; so je wona to jemu a wozym rad popšchala, so staj bo i wutrobu lubowalaj: so dże je wona kama wozym kwoje dżēczo dala; ale so je kēbi tola žadala, so njeby tak k tym kwojim stal, każ jcho listy polasuja, a so k njemu nichto njepšchidże, prjedy hacż tam wōn pobyl njeje; so je jejna hłuboka srudoba dženka hiichecze, so wōn pschi semrjeczu tych kwojich njepōśnaje a pōśnacż njecha, so adventski kral psched durjemi stej a kłapa a so je kōžde k rowu swonjenje adventske swonjenje kotreż cżedža njemērnym k mērnemu sčisťtej cżahnycz a wabicż; so je to jejna najhłubšcha srudoba, so ma wōn tu wopacznu myśl, so kwo pjenjesh a kłob to tuteho swēta wjazy hacż tamny mēr, kotryż bo je žlobita w Bethlehemje bjerje a wutrobu napjelni a wobohaczuje.

Wona bēsche roshorjenu tōn list cżitawšchi: Czeho dla też jemu pschi jcho hłubokaj srudobe tak piśasche? S wotkal wona wjedżesche, so wōn žaneho mēra njemējesche? Czeho dla njechachu wona abo kwoł abo kwotra k njemu pschicż? Wōn wśchaf bēsche kwoje doprajil, jako bēsche bo ženicż cżyła; ale to bēschtej tola jcho prawo a pschishluschnoscz bylej; a shtoz bēsche na tych kwojich cżinil, bo jemu i njedżafom sapłaczi — tak wōn pschi kēbi myślesche.

Kaf tola sańdżene dny rēcza, hdyż wōnkach adventske swony swonja. Ssamotny muž je wozymny wobras na boł polożil a w kofrje pyta, w kotrymż kwo wśchelake stare wēzy. Tam leży jedyn maczerny list. Wōn jōn do ruki wosmjje a sašo khetje na boł položi. Na to druhi wosmjje. To je sašo maczerny list. To je list, kotryż je bo i krowajazej wutrobu piśal. Włacz jemu idżeli, so je jej pschichodny kwo wumrjel a so stej nek wobej wudowje i dwēmaj dżowczicżkomaj jcho kotry do wudowje jstwicżki, w kotreż bēsche nekdy kama bydlila, cżahnylej. Wona piśasche: so bo kamo rojumi, so je srudoba wulka, ale so macż a dżēsčzi wjedža, so ta kama ruka, kotraž rany bje, je też sahoji a so budže klyny Bōh, kotryż je nana domoj sawolał, nekto wudowow a krotom Wōtż.

W tym kamym listu bēsche jcho macż prośyła, so dyrbi nekto sa mału dżowczicżku kwojeje kotry cżinicż; so wśchaf budżetaj wonaj a jcho kwotra bo prōzowacz a dżelacz, ale so wona tola kēbi žada, so bēschtej też dżēsčzi nekto nawuklej.

Wśchelake cżuczka bēchu jemu psches wutrobu, wśchelake myśle psches hłowu cżahnyle, jako bēsche tōn list dostał. Wōn bēsche dżēsčzi kwojeje kotry bohaczu podpjerał a kōždy krocż, hdy by pjenjesh pōkłał, bē dżakny list pschischol. Ale te listy wutroby

bliže pschinješe njeběchu. Druhdy bēšche s lista maczerje abo kotru tajki synk won klinczał, kaž byshtaj jeho jako njesbožowneho wobzarowaloj, jeho, kotruž tola w sbožu bedžesche. Macz wschaf jemu ženje wjazy žanych porokow činiła njeběšche a tola kaž porokowanje s listow klinczesche. Macz wjazy słowczka spominala njeběšche, so wón k nej njespschinǎže, a wón macz a kotru psche-
prošyl njeběšche, so dyrbitaj k njemu pschińcz. Wón hebi myšlesche, so ho hromadže njechodža a so je teho dla lěpje, hdyž hromadže njespschińdu.

Sańdženostř nimo jeho wóczka czehnje — tež tón czaš, hdyž mějesche wotpohlad ho woženicz. Haj, wón móžesche ho derje woženicz, jako pak swoju wuswolenu bliže sesna, pytny, so chze jeho pjenjes dla wsacz. Duž jej s krótka napisa, so chze radicho ham wostacz. Wot teho czaša bēšche knjes Wonał jara s čzicha žiwu. Wón bēšche wopuschčeny muž.

W adventsim czašu wón to wožebje čzujesche. Bohaty pschekupz bēšche wozynny wobras na bok položil. Psched nim leža maczerne a šotšine listy. Wón je ruku na woczki položil a hłowu pokhilił. Tón muž, kaž ho šda — plaka. A sažo adventske synki psches jstwu czašnu: „Hlaj, ja šteju psched durjemi!“

(Škónczenje.)

W jažnosč teho šnješa wobšwěczi jich.

Wojeřski hodowny wobras.

Na hórzy, kotraž psched městom D. ležesche, štejachu kasarmy, hrodej podobne twarjenje wot wonkach, šnutska pak wschitko po wojeřskim. Wuhlaj s wolnow bēšche krašny. Wě ho, w dolinje da ho pschewidžecz, šobjo se swojej šlēboru podobnej wodu, s boka wot winowych horow wobdate. Delskach jěšdžachu kóžže se swojimi bělymi wot wětra napjatymi plachtami — wobras boha-
teho šwobodneho čłowšteho žiwjenja. Tam horkach w kasarmach pak kruta pošluschnosč knježesche. Tu čzujesche tež mladny šchwizny jenolětny šušilěr Wondrak, kotruž na wolno šlehnyeny pilnje swoju tšēlbu rjedžesche. Wotpuř bēšche ho jemu wotpowjedzil, kiž bēšche hebi psches podwyschka wuprošyl, hač bēšche jón runje po swojej myšli po šatonju dostacz dyrbjal. Wschaf by jow rad sažo druhi džen hodow byl. Wone bēchu tola hodny! Šórke šaczucze nje-
špotojnosče ho w nim hibasche, wón kufasche hebi do noweje maleje brody, wón šchudrowasche w swojim hñewje se wschej mozu swoju tšēlbu. — Wón bēšche hotowny, wón tšēlbu do kuta štaji a ho s wolnom won šlehny a hladašche na krajinu k jeho wohomaj wot šlónza wobšwětlenu. Druhy towaršchojo wó jstwie maja swoje šmēchi, jemu pak je napscheczowne, na nich pošluchacz. Wón swojej woczki wobroczi k polonju na šobjo a s boka k ranju, hdyž jeho luby šarschiski dom leži. Wón swojim myšlam lecžecz dawna jako ptaczkej, daloko do domišny. Wón nětkole žyle wěšče wě, šcho ho domach čzini. Šhēža je s najplódnjšchim wonjenjom napjelnjena; — nušnje je w kuchinje a wó jstwie. Macz šhodži je swojim lubym mišym woblicžom w bělym šchórzušche a w bēlej šapiczžy na hłowje. Wona šchllu polnu najšrašnišcheho pjeczla nješe; po žylym šwěcže ničtó tak pjez njemóže, kaž wona. We wulkim šale štaka a džēla jeho luba šotšiczka na wobradženje ho hotujo ja dwanacže šhudnych džēczi. Š tak husto je wón pschi tym pomhał! — Šhēžne durje ho wotewrja. Wone du, wone du!“ klinczi psches žyly šhēžu. Bratr študenta, gymnasiasta, technikar — woni wschitžy pschińdu, wón ham njespschinǎže. Š tole šbožowne domojpschinǎženje na hodny, šak husto je ho tež šak domoj wróczil a w tutym lěcže ša napscheczowna wojeřska šlužba — to bēšche tola žalóšnje! Mjes tym so jeho bratšja hebi derje bycz dachu a mjehžy w klinje lubosče w šarschiskim domje šedžachu, dyrbi ho wón w kasarmach wokoło bēžicz. —

„Šušilěro Wondrako, džens wječor w šchescžich hodžinach na štražu!“ nahle šadny jeho klinczesche. Šaž blyš ho šawjertny a s měrom štejesche. Šodwyschł štejesche w wotewrjenych durjach. „Šaž pschifasacz!“ je jeho wotmolwjenje. Durje ho sažo ša-
čzinichu. — Šó to mi hišče je! Šo je najškerje jedyn šchoril, ša kotrehož dyrbjaju šastupicz. Šo šakim šožu nóz a hodny na štraži! Wón s ruku psches čžolo pschējēdže a ho potom na šožo šlehny; wón by rad někotre hodžiny pošpal; ša nóz džē s čžēška španje pschinješe — w polnej štražowanškej štwje a pschi tym wjele powjedanja a plapotanja — a škóncžnje budža jenolětni hiščež dacz dyrbjecz, so bychu knjesow podwyschfow šakšērowali. Šo je mjeršaze! — Šeho macz jemu sažo psched woczki štupi. Wona je jemu w jentym lišče pižala, so dyrbi wschitko čzische a ščērpli-

wje šnješcz, pschetož wona jeho šamowólnu wutrobu šnajesche; wona je jemu pražila, so ho wona w šwojej modlitwje šwěru na njeho dopomni a jemu pscheje, so mohł tež w dalokosčzi a we wojeřskej šutni šbožowne hodny mēcz; potom je jemu šlubila, so chze jemu něšcho dobre pošlacz, wschitko domach pjeczene a warjene a so dyrbi ho pschi tym na nju dopomnicz; a na pošledku je pižala: „Mój luby šyno! ja šym teho wěšta, w šožej nožy budže jažnosč teho šnješa tež twoju dušchu wobšwěcžicz. Šo wuprošy tebi twoja macz!“ Wón džēsche hebi po tón list a hebi jón s prawej nutrošczu pscheczita. Šeho mloda dušcha je hiščež njeskazena, wón hebi tón list pod wojeřsku šutnju tyknj, hdyž jemu jeho njesčērpliva wutroba šlaka. — Šrěnju štraži ma wón wot wožnich hač do džēšaczich hodžin, wón ma swoje měštno na nowym šorhošchczu psched generalowej šhēžu. Šorkach w šwarje-
njach šu wschitke wolna jašnje wobšwělene žyly dolhi rynk. Wón šlyšchi wješeke džēcžaze hložu, juřkanje, šwjecze, špěwanje. Šdyž ho durje wotewrja, kotrež na šněhowe šorhošchczu wjedu, wuńdže lubošne wonjenje s domow. Wón čzini, kaž by to njespytnyl a šměrny džēšacz šrocželow k prawizy a k lěwizy štupa. Šyma je, huřta šurjawa je ho na šorhošchczu šehnyła, šlunowe šlomjeschka móža ho šedy pscheczšchczecz. Šchczo čzishichu bu, ludžo šu wschitžy w domach šwjecžicz; šcho nětkole hiščež won džē w čzichej šožej nožy? — Š napscheczja w wrotach šedžesche pschedawarka, wona mějesche šuscheny šad na pschedań, tež worjechi a šigi a wschelake wěžy s bēleho a bruneho šoprjanža. Wona bēšche mloda šlēda žona w čzornym rubišfku. Šačž tež wudowa njeběšche? Šóšla njeje šedži potuleny mały šchtyričětny hólz, wona je jemu wolnjane rukajzy na jeho malej rucžy tyknyla. Šemu pak je šnawo tola hiščež šyma, tón mały nóbš a šulojte liza šu šak módre, o šak módre! Tón mały hólczk je wschón njeměrny a bēha tam a jow a ma ho wjele prašchecz; wón macz ša ruku žyba, hdyž jemu rucže njewotmolwi.

Džewjecz bije, ša žona štanje, wschitko hromadže škladže, šatařnju hašnje, hólczka ša ruku wošnje a čžēži šorb na šhibjecz, pomaku wotēdže. Šemu wojašej je, kaž by ju čžēžko šdychowacz šlyšchal a kaž bychu jej šlyšy po šlēdym woblicžu dele bēžale. Wón dolho ša nej hlada, doniž ho šady rózka hašy nješhubi. Šcho hebi wón tež myšli? Wón hebi myšli: „Šó šej tež rjane, wješeke hodny nimatej! Šdyž wonej do swojeje šubjencje hošpody pschinǎžetej, šnawo šchtyri ššhody wyšoko, šam jimaj s čžēška šcho wobradženje pschihotuje — abo šnawo w šhachlach šatepi! — „Šušilěro Wondrako“, šak hebi wón šam pschi hebi dale powjeda, „šej matej ho hiščež wjele šubjenšcho hač ty. Šy dyrbjal ho po prawom hašbowacz, mój pscheczelo, mój pscheczelo, šak pravje hašbowacz! Šdyž ty jutsje domoj pschinǎžesch, namakasch najškerje hodownu pošleku wot maczerje se wschēmi dobrými wěškami! Wěšch ty šcho, šušilěro Wondrako, ty mohł po prawom pravje derje šemu malemu hólczkej něšcho wotedacz!“

Šeho štraža je k šónzej; s wulkeje žónškej žyřtwje je džēšacz wotšilo. Wón ho do štražowanškej štwy wróczil. Druhu štražu ma wón wot pjeczich hač do šednich hodžin; šažo šteji wón šnapscheczja žónškej žyřtwje, wulke wolna woltařnišchczja šu jemu pschiwobrocžene. Šako bēšche šažo na swoje měštno pschischol, štara wulka žyřkej wscha čzimowa psched nim ležesche. Šola hlaj, krótko do šchescžich ho na dobo wyšoke wolna šlyštaja w rjanej šwětlinje. Šo je wschitko w dobrym šorjedže. pschetož w šchescžich hodžinach šapocznje ho rańšcha šoža šlužba šožeho dnja; wulke šwěczniški žyly wyšoki šoži dom wujasnichu. Šwoni šawonichu s wyšokosče dele a jich šynki psches žyle měšto čžehnjechu. Šasch šušilěr Wondrak kaž šašlepny wot jašnych šwětlich pruhow s žyřtwje štejesche; jemu bēšche šak džimno — šak radošnje w myšli. — Ša dobo ho na hašach hibasche, se wschēch šokow ludžo pschihadžachu; pschetož rańšcha šoža šlužba šoži džēń je jara lubowana, rjana roššwělena žyřkej šak možnje čžehnje, so hebi ludžo rad hodžinu španja wottorhnu. Wschaf šu hodny. Wuswonilo ho bēšche a jako pošlednje šynki wotmjelnu, byrgle nutškach možnje šaschumja a s tyžaz hložow ho šaspěwa:

Dženš šhwalcže šoha šchescž'jenjo,
Šiž šwój štol w njebju ma,
Šam wotamšnje šwój' šraleštwo,
Šam šwojoh' šyna da!

Wondrak žyle čziche šteji, tšēlbu na ramjenju. Wón ho nje-
hibnje. Šako woni nutškach dale špěwaja, ho wón teho wostajicz njemóže, — wón dyrbi šobu špěwacz; šo wschaf je šame šóržcenje,

ale nielcjeć tola niemóže; wón snaje wschitke schtuczi teho kherluscha, a jako k posledniej schtuczzy pschiindu:

Wón dženša durje woterwi
A tom' raju Božemu,
Tam cherub psched nim niesteji,
Čžescz Bohu samemu.

Duž wojak swoju tselbu präsenteruje, jako by niemwidomna majestosc nimo njecho czahnyla. Wón sam njewé, kał je k temu pschischol. To pak wón nětko wé, so je jeho maczerina modlitwa wukhschana, pschetož wón je jo saczul, kaž prjedy ženje, shto ma to na bebi:

„A ta jasnosť teho Snjesa wobšwęczi jich!“

Hodowna nusa a hodowna pomoc.

Běšche patoržizu popoldnju. Shtóž běšche k hodownemu wobradženju nusne, ležesche w wjetichich a mjeišichich khezach wšy hotowe. Bože džesczowe shtomy běchu do podnohow jažadžene, šwęczi kupjene, najrjenische a najšepische mjes jablukami wuswolene, worjedchi poskocžane a tež zokrowe a poprjazowe kuski běšche bebi kóždy wot hodowneho hermanka, w šušodnym měšče wotdžeržaneho, po swojim samóženju wjazy abo mjenje sa šwoje lube džeczi šobupschinjel. Tute měšachu jenož hišče dwé abo tři hodžiny čžafacz a te Bože džesczowe shtomiki stejachu w šwojej šwjedženškej pysche psched nimi.

Jenož w jenej khezzy wot wschitkich tutych wězow ničto widžecz njebe. To běšche ta khezka w kotrejž tkalžowa wudowa Hana je šwojimi shtyrimi šyrotkami w starobje wot tři hacž do džewjecz lét bydlešche. Ale tuta khezka njebešche jejne wobšedženstwo, ale šluschesche burej M., kiž běšche jej po šmjerczi mandželšeho, kotrehož dolha khoroscz běšche to, shtož běšchtaj bebi nalutowaloj, špóžeraka, k wobudlenju pschewostajil i wumčunjenjom, jo dyrbi jemu pschi wschitkich nušnych pólnych dželach pomozna bycz.

Džeczi bechu drje ju hižo něotre dny prošyle, so dyrbi jim jenož sa něotre kroschki něšcto k Božemu džesczu kupicz; ale poslenje pjenjesy běšche wona hižo šandženy tydžen wudawala; duž běšche wona zyle bjes pjenjes. Burowka Sch. drje běšche jej hižo něotry krcž prajila, jo dyrbi, hdyž je w nušy, k nej pschińcz; ale Hana běšche pobožna žonšta, jena i čžichich w kraju, kotraž šwoju nadžiju radšcho na Božu hacž na čžłowjekow šmilnošcz staji. Teho dla šo niž na čžłowjekow ale na šwojeho Boha wobroczi, w kotrymž wjedžesche, so šmčdža jeho džeczi se wschitkimi, tež i najmjenšchimi naležnosczemi k njemu pschińcz a jeho pomoc bebi wuprošycz — a prošy w džeczazym šmyšljenju: „Ach, šwjaty Wótče, wobradž mi jenož tał wjele, so móžu šwojim džeczom dženska wjecžor sacžinjene bėny dacž.“ Ale wjecžor šo pschibliža a žadyn dał njepšhińdže. Škóncžnje šaklincžachu šwony a pscheproschachu k Božej nozy. Tež Hana džesche k Božej šlužbje, bebi myšlo, potom tola k burowzy Sch. hič a ju wo něšcto prošycz. W šwojim předowanju napominasche pak duchowny wošebje tež šhudych, bebi wot šbóžnika Boži džesczowy dar wobradžicz dacž a jim pschiwolasche: „Wy šhudži ludžo! Wy šmčče dženska šhroble k šbóžnikkej pschińcz a jeho sa waš a sa wasche džeczi wo Boži džesczowy dar prošycz. Špytajcz jenož a džicze k njemu. Wón čže, so by dženska w wschitkich domach wješele bylo dla jeho narodženja. Ale k njemu, k njemu džicze a niž k čžłowjekam. Wón ma šepšche dary hacž woni a budže je wam dacž.“ Tute šłowa, kiž bechu zyle kaž sa tkalžowu wudowu rěčžane, jej šo hluboko do wutroby šarychu, tał so bu druheje myšle a k burowzy Sch. njendžesche, ale polna džaka a wješeleho proščenja domoj šhwatasche. Dwelowacz běšche jej w tutym wokomiku zyle njemóžno. Š wješelem woblicžom postrowi šwoje džeczi a džesche: Čžafajcz jenož, našch šbóžnik čže nam dženska hišče jene hodowne wješele wobradžicz. Potom šo k bliđu šehydachu a šapoczachu šwoje bėny jescz, niž sacžinjene, ale jenož warjene, kaž bechu jich wschėdna jėdž. Ale shto šo sta? Woni hišče njebechu i wjecžerjenjom hotowi, dha pschińdže džowka wot bura M. i korbon a džesche: „To wšmicze, to šezle wam bur M.“ Korb běšche napjelnjenty i šhlėbom a i wulkim kručom šušcheneho mjaša. Pola maczerje a pola džeczi běšche nětko wješele njewurjekniwe; i jenyum dobom šo bohaczi a wješeli čžujachu. Maczeri běšche to

wulki džiw; pschetož bur M. Běšche w zyle wšy jako ški py čžłowjek snaty a wona jeho hinascheho tež hišče njebe šejnala. Nětko móžesche wona šwojim džeczom k bėnam tež kruč šhlėba dacž a sa jutsišchi šwjedžen krašny wobjed pschihotowacz. Wona měšesche nětko wjele wjazy, hacž běšche bebi wot šwojeho šbóžnika wuprošyla. Šo pak běšche tón šbóžnik, kiž běšche na tał špodžiwne waschnje šo sa nju starał, wo tym dyrbesche šo wona najajtra hišče jasnišcho pschewědčicz. Dužy wote mšche čžafasche wona na bura M. a šo jemu džafowasche. Wón pak jej wotmolwi: „Šchowaj bebi jenož šwój džaf. Ša jón njerodžu a jón wšacz njekmēm. Mš je šo wčžera zyle džiwno šeschlo. Šižo rawo mje něšcto čžerjesche, tebi mjašo a šhlėb pšžlacž, ale ja njechach. Dha žaneho mēra njenamatach, doniž korb i tymi wězami prjecž njebe. Tajke něšcto šwoje žiwe dny hišče nješym šhonil. Džafuj šo teho dla komuž čžesich, jenož mi niž. Wudowa nětko wěšče dwóžny wjedžesche, komu měšesche šo sa wobradženje džafowacz. Ale niž jenož šłowa bechu, i kotrymž njebeškemu dariczelej šwój džaf woprowasche, ale wona čžini to wošebje i tym, so hišče i wjetšej wješeloczu a i wjetšim dowěrjenjom k temu džeržesche, wo kotrymž špėwamy:

„Ty dobre pucze wschudže
A pomoc wudželisch;
Ty požohnjesch ludži,
Šim šwęclo šakwęczišch;
Čže ničto njesamoli,
Twój štuff šo dyrbi štačž,
Wšcho dže po tvojej woli,
Ty móžesch šbože dacž.“

Šhrystuš, tón šbóžnik tu je!

Wón stejeschche na mošče a hladasche i pokšmurjenym woblicžom dele do rėki. Hodowne šwony wolachu k šwjedženškej nutnoscz i a wjecžorne šmėrki lėhachu šo na šemju. Muž na mošče nješluschesche šwonjenje; wón widžesche jenož nóz, čžemmu nóz kolo wokolo. Psched létami běšche šbožowny muž a měšesche luby dom, w kotrymž luba mandželka a lube džeczi bydlachu a šwjeczesche wješele hody i tymi šwojimi. Ale potom čžehnjechu jeho šti towašehojo do šwojeho towaštwa a wón počža hušto do korežny šhodžicz a bu wopilž. Šdyž potom hody pschińdžechu, běšche šwėdomje drje klapalo a šandžene lėto běšche šwojej mandželškej šlubil, so čže šo polėpschecz, a wona běšche prošyla, so by wón i nej a i džeczimi kemschi šchol. Dha běšche jej wotmolwil, so duchownym rěčžam njewėri a so kemschi njendže. Wona běšche jemu prajila, so šo wón polėpschowacz njebudže, hdyž bebi njacha wot šbóžnika pomhacz dacž. Tutym šłowam běšche wón hrosnje šmjat a běšche šwojej mandželškej pokajacz čžył, so ma šam w bebi móž, šo polėpschowacz.

Šedny mēšaz bė šchlo, potom běšche hórje dnyžli prjedy. Nětko knježesche domach njemēr a hubjenstwo a wón běšche bjes džela a nješbožowny. Wón hlada do rėki: do wody! do „wody“, pschi bebi praji. Wón pschima do šaka a wošnje palenzowu bleschu won. Dwazeczi nowych pjenještow ma w druhim šaku. Šedny hólz pola njecho nimo šhwata. „Šejda hólče, ty mohł mi něšcto k lubošči ščiničž“, jemu praji. „Šaj radny“, wotmolwi hólz. „Tu masch pjenjes, dži mi pš palenz.“ „To ja njecžinju“, wotmolwi hólz, „mój nan ženje palenz njepije, wón praji, so palenz čžłowjeka hlupeho a bjesšbóžneho čžini. Wy dyrbjeli radšcho šo mnu kemschi hičž.“ Potom hólčez špėwajo prjecž dže. Wón špėwa: „Šhrystuš, tón šbóžnik tu je! Šhrystuš, tón šbóžnik tu je!“ Temu mužej na mošče je psches wutrobu šchlo: „Šalenz čžini čžłowjeka hlupeho a bjesšbóžneho“, a potom je jemu psches wutrobu šchlo: „Šhrystuš, tón šbóžnik tu je!“ dha čžišny bleschu do rėki, do kotrež čžyšche šam škocžicz; wón šam pak dže sa tym hólžom, wón dže do Božej nozy. Šemu kliczi tam napšchecžiwu, jemu čžehnje psches wutrobu: „Šhrystuš, tón šbóžnik tu je!“ Potom šo domoj wróczi k tym šwojim. Wón je šo wobročil wot šwojeho šleho pucža. Wón wé, shtó móže a čže jeho wumóž a wumóžnikkej a šbóžnikkej je šo podal.

Lėta šu šo minyle wot tamneho wjecžora. Nan šedži pod božodžesczowym shtomom. Wón je jara šbožowny w towaštwe tych šwojich a i hlubokoscz džafapolneje wutroby kliczi špėw: „Šhrystuš, tón šbóžnik tu je!“